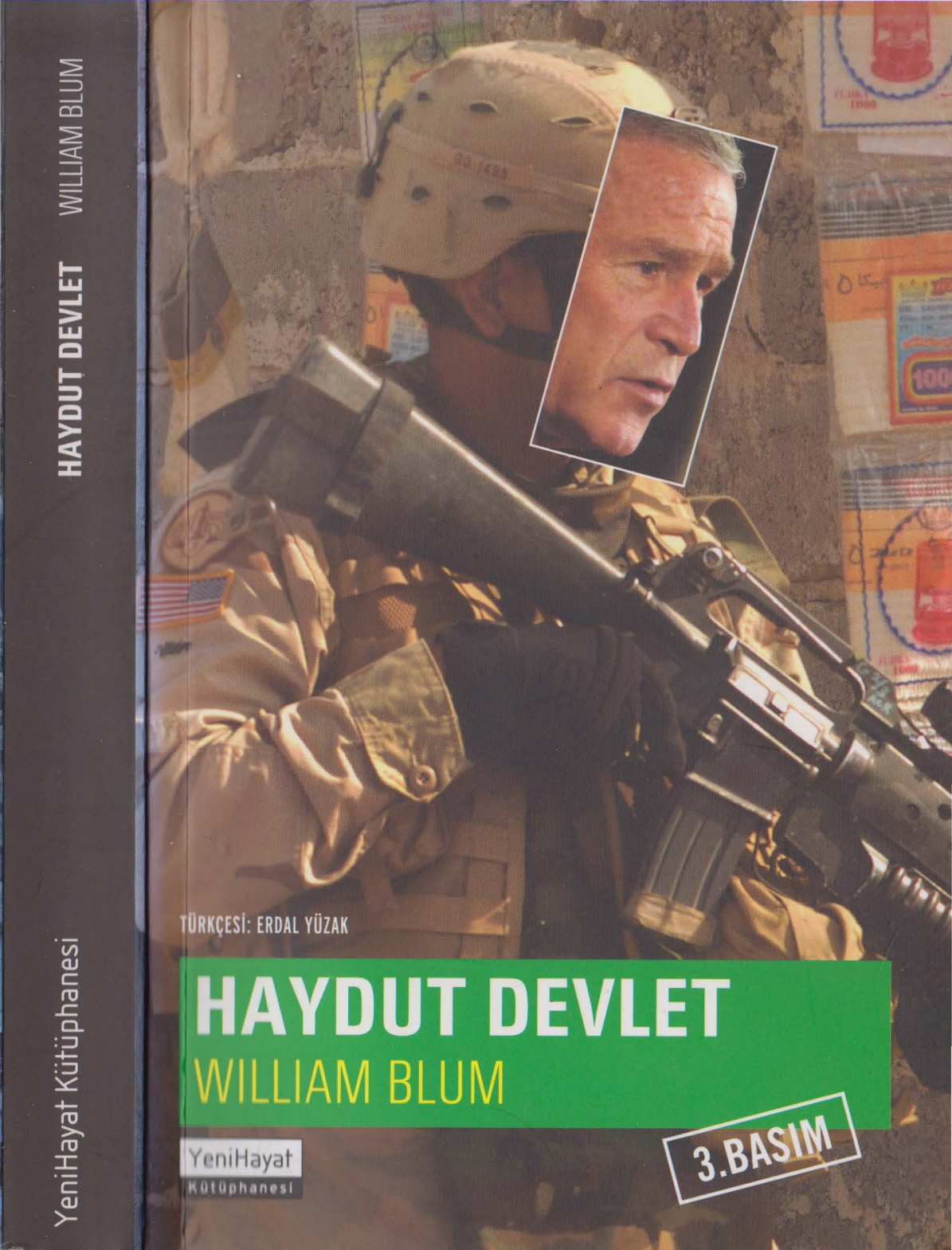

HAYDUT DEVLET
WILLIAM BLUM
YeniHayat Kütüphanesi
TÜRKÇESİ: ERDAL YÜZAK
HAYDUT DEVLET
WILLIAM BLUM
YeniHayat
Kütüphanesi
3.BASIM

William Blum, ABD'nin Vietnam'da yaptıklarına karşı olması nedeniyle, 1967 yılında, Dışişleri Bakanlığı içinde yükselme hayalinden vazgeçerek, bakanlıktaki görevinden ayrıldı.

Daha sonra, başkentte çıkan ilk "yeraltı" gazetesi Washington Free Press'in kurucularından ve editörlerinden biri oldu.

1969 yılında, içinde CIA'in 200 çalışanının isim ve adresi de bulunan, CIA ile ilgili bir ifşa belgesi yazdı ve yayımladı.

ABD, Avrupa ve Güney Amerika'da serbest gazeteci olarak çalıştı. 1972-1973 yıllarında yaşadığı Şili'de, Allende Hükümeti'nin "sosyalist deneyimi" ve daha sonra da CIA tarafından tasarlanmış bir darbe ile trajik bir biçimde devrilmesi üzerine yazılar yazdı. Bu darbe, onun bu konuya kişişel bir ilgi duymasına yol açtığı gibi, kendi hükümetinin dünyanın diğer köşelerinde yaptıklarına duyduğu merakın da artmasına sebep oldu.

1970'li yıllarda Londra'da, eski CIA ajanı Philip Agee ve arkadaşları ile birlikte, onların CIA personelini ve suçlarını açığa çıkarma projesinde yer aldı.

1980'li yıllarda William Blum Los Angeles'a yerleşti ve bir senaryo yazarı olarak ekmeğini kazanmaya çalıştı. Ne yazık ki, yazdığı senaryolar Hollywood'daki yetişkin insanların çığlıklar atarak kaçmalarına neden olan iki konu üzerinde duruyordu: düşünceler ve sorunlar.

Şimdi yine Washington, DC'de yaşıyor. Süresi dolmuş olan 'temiz kağıdı'nı yenileyemeyecek kadar sicili kabarık olduğu için; aslında 'kuşku uyandırıcı' politik görüşleri yüzünden, hiçbir devlet kuruluşu ve hiçbir sağ fikirli özel şirket tarafından işe alınmaya uygun bulunmuyor ve umutsuzca hayatını kazanma gayretiyle -görüldüğü gibi- daha da tuhaf kitaplar yazmak zorunda kalıyor. Bu nedenle sizden kitabını onar onar almanızı rica ediyor. Aksi halde 22. yüzyılı göremeyeceğini düşünüyor.

Email: bblum6@aol.com
http://members.aol.com/bblum6/American_holocaust.htm

William Blum

HAYDUT DEVLET

DÜNYANIN TEK SÜPER GÜCÜ İÇİN BİR REHBER

Türkçesi: Erdal Yüzak

YeniHayat
Kütüphanesi

© Yenihayat Kütüphanesi, 6
Haydut Devlet, William Blum
Kitabın özgün adı: Rogue State: A Guide to the World's Only Superpower
Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında,
yayıncının yazılı izni olmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yayın Yönetmeni: Barış Çoban
Türkçesi: Erdal Yüzak
Düzelti: A. R. Modan
Kapak: Murat Celep, Deney Tasarım
Teknik Koordinasyon: H. Murat Şermet
ISBN – 975 – 6398 – 00 – 0

3. Basım, Mart – 2006

İnternet: http://www.yenihayatkutuphanesi.com
E – posta: info@yenihayatkutuphanesi.com

Ofset Hazırlık: Çizge Tanıtım ve Matbaacılık Ltd. Şti. Tel: 0212 . 482 56 28
Baskı ve Cilt: 4 Nokta Grafik Matbaacılık Tel: 0212.507 80 83 (pbx)

YENİHAYAT YAYINCILIK TANITIM ORG. VE TİC. LTD. ŞTİ.
İstiklâl Caddesi Ayhan Işık Sokağı 34/4 Beyoğlu – İSTANBUL
Telefon: 0212 . 245 66 91 – 92 – 93
İnternet: http://www.yenihayatyayinevi.com
E – posta: bilgi@yenihayatyayinevi.com

Modern tarihte hiç bir ülke, dünyaya bugün Amerika'nın olduğu kadar hakim olmadı. Amerika şimdi uluslararası politikanın Schwarzenegger'i: Kaslarını gösteriyor, sıkıntı yaratıyor, ürkütüyor. Amerikalılar, hiçbir şey ve hiçbir kişi tarafından sınırlandırılmadan McWorld'lerinde, bir tür boş çek yaprağına sahipmiş gibi davranıyorlar.

Der Spiegel, 1997 (1)

Amerika Birleşik Devletleri iyidir,
Her yerde elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz.

Madeleine Albright, 1999 (2)

Bir zamanlar iki silahlı kampa ayrılmış dünya, şimdi bir tek hakim güç tanıyor; Amerika Birleşik Devletleri. Bu gücü dehşete kapılmadan kabul ediyor. Çünkü dünya gücümüze güven duyuyor ve bunda haklı. Adil olacağımıza güveniyorlar; kendimize hakim olacağımıza da. Bizim itidal yanlısı olacağımıza güveniyorlar. Bizim doğru olanı yapacağımıza güveniyorlar.

George Bush, 1992 (3)

Nasıl, bize nereye gitmemiz ya da hangi ülkelerle dost olmamız gerektiğini dikte edecek kadar kibirli olabiliyorlar? Kaddafi benim arkadaşım. Yalnız olduğumuzda bizi destekledi. Benim bugün bu ziyareti yapmama engel olmaya çalışanlar o zaman bizim düşmanlarımızdı. Bunlarda hiç ahlak yok. Bir ülkenin dünyanın polisliği rolünü üstlenmesini kabul edemeyiz.

Nelson Mandela, 1997 (4)

Göreve geldiğimde, ülkemin 21. yüzyıla barış ve özgürlük için, demokrasi, güvenlik ve refah için, gene dünyanın en büyük gücü olarak girmesinde kararlıydım.

Bill Clinton, 1996 (5)

Dünyanın her yerinde, herhangi bir günde, bir erkek, bir kadın ya da çocuk, büyük ihtimalle hükümetinin ya da silahlı siyasi grupların eliyle yerinden edilecek, işkence görecek, öldürülecek ya da "kaybolacaktır". ABD'nin bu suçlarda payının olduğu durumlar, olmadığı durumlardan daha fazladır.

Uluslararası Af Örgütü, 1996 (6)

İçindekiler

11 Eylül 2001 ve Afganistan'ın Bombalanması 9

Giriş 13

Bizimkiler ve Onlarınkiler: Washington'un Teröristlerle ve İnsan Hakları İhlalcileriyle Aşk/Nefret İlişkisi

1. Teröristler Neden Amerika Birleşik Devletleri'yle Uğraşmayı Sürdürüyor? 45
2. Amerika'nın Dünyaya Hediyesi: Afgan Terörist Mezunlar 50
3. Suikastler 55
4. ABD Ordusu ve CIA'in Eğitim Kılavuzlarından Alıntılar 61
5. İşkence 68
6. Beğenilmeyenler 78
7. Yeni Beğenilmeyenleri Eğitmek 82
8. Savaş Suçluları: Onlarınkiler ve Bizimkiler 90
9. Teröristler için Bir Barınak 102
10. Pol Pot'u Desteklemek 111

ABD'nin Kitle İmha Silahları Kullanımı

11. Bombalamalar 117
12. Tüketilmiş Uranyum 122
13. Salkım Bombaları 127
14. ABD'nin Yurtdışında Kimyasal ve Biyolojik Silah Kullanımı 130

15. ABD'nin Yurtiçinde Kimyasal ve Biyolojik Silah Kullanımı 140
16. ABD Kimyasal ve Biyolojik Silahların Diğer Ülkeler Tarafından Kullanılmasını Teşvik Ediyor 148

Haydut Devlet Dünyaya Karşı

17. 1945 Yılından Günümüze ABD'nin Küresel Müdahalelerinin Kısa Bir Tarihi 153
18. Seçimleri Saptırmak 201
19. Truva Atı: Demokrasi için Ulusal Destek Örgütü 213
20. Birleşmiş Milletler'de ABD Dünyaya Karşı 218
21. Dünyayı Dinlemek 239
22. Adam Kaçırma ve Yağmacılık 250
23. CIA Nelson Mandela'nın 28 Yıl Hapis Yatmasını Nasıl Sağladı? 255
24. CIA ve Uyuşturucular: Sadece "Neden Olmasın?" Deyin Yeter. 258
25. Dünyanın Tek Süper Gücü Olmak Asla Özür Dilemek Zorunda Kalmamak Demektir 269
26. ABD Özel Girişim Uğruna İşgal Eder, Bombalar, Öldürür ama Amerikalılar Ona Gerçekten İnanıyorlar mı? 278
27. Özgür Bir Ülkenin Yaşamından Bir Gün ya da ABD Paçasını Nasıl Kurtarıyor? 285

Notlar 322

11 Eylül 2001 ve Afganistan'ın Bombalanması

Bu yazıyı izleyen Giriş bölümü 1999 yılında yazılmıştı ve orada, şu ya da bu türden tehlikeli ve tehdit edici düşmanlar hayaletinin Amerikan halkını korkutmak için on yıllar boyunca büyük ölçüde abartılarak kullanıldığına; böylece halkın giderek genişleyen bir ulusal güvenlik devletini kabul etmesinin sağlanmaya çalışıldığına; yönetime ilişkin yasal haklarının bir bölümünü, kendilerini kışkırtılmış korkularından kurtaracak yetkililere teslim etmeye iknaya çalışıldığına işaret etmiştim.

Tehdit, ABD'de 11 Eylül 2001 tarihinde olanların ışığında, kimilerine aslında abartılmamış ve çok gerçekmiş gibi gözükebilir. Ama, ABD'ye belirli bir düzeyde askeri ve diğer hazırlıkların yapılmasını gerektiren çok büyük bir saldırının hiç bir zaman olamayacağı anlamı "Giriş" bölümünden çıkarılamaz. ABD dış politikasının sürekli kavgacılığı ve yıkıcılığı düşünüldüğünde, herhangi bir zamanda ve yerde, şu ya da bu şekilde, bir misillemenin beklenmesi gerekirdi.

Sovyetler Birliği'nin Batı Avruya'yı işgalinin veya ABD'ye nükleer saldırısının an meselesi olduğu fikri kırk yıl süreyle Amerikan halkının bilincine kazındı. Elbette böyle bir şey hiç olmadı. Sovyetler Birliği tabii ki, kendi bütünlüğünü korumak gibi kesinlikle anlaşılır sebepler dışında böyle bir şeyi hiç bir zaman ciddi olarak düşünmemişti. Daha sonra, Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle birlikte uyuşturucu tehdidi ve terörist tehdide ek olarak bazı yeni "düşman" ülkeler bulundu. Ancak ABD'ye karşı zaman zaman meydana gelen terörist saldırılar, genellikle yabancı ülkelerde ve açıkça Washington'un politikalarına karşılık vermek için yapılıyordu. Bu saldırılar da tehlike duygusunun yükseltilmesi ve Amerikan Cumhuriyeti'nin yerine güvenlik devletinin yerleştirilmesi için kullanıldı.

11 Eylül saldırısı yarım yüzyıl süreyle söylenmiş yalanları haklı kılmaz.

Dev bütçeleri, yöneticilerinin yararlandığı bir çok ek avantajları, kuşkucuları hizada tutmak için arttırılmış polis gücü ile ulusal güvenlik devleti, siyaset ve iş dünyasının elit tabakasının çok arzuladığı bir ortamdır. Korku ortamı yaratmaya çalışanların amacı tam da buydu. Gerçekten, saldırıdan bu yana ABD'de olanlara bakacak olursak, onlara karşı çıkanların daima ileri sürdüğü ama yeterince anlatamadığı bu önermeye büyük geçerlilik kazandırdığını görürüz.

Saldırıdan sonraki her gün ulusal güvenlik devleti için bir bayram günü oldu. İstek listelerinde yer alan her şey fazlasıyla yerine getirildi. Kısa zamanda askeri bütçelerini büyük ölçüde arttırdılar; sosyal harcamalarda büyük kesintiler önerdiler; füze savunma programına yeniden hayat kazandırmak için saldırıyı bahane ettiler; en zengin büyük şirketler için kepazelik düzeyinde yüksek vergi indirimleri getirdiler; çevre koruma kanunlarında geriye dönüş girişimleri başlattılar; en önemli silah kontrol anlaşmalarından birini tek taraflı olarak feshettiler; Irak, İran, Somali, Kuzey Kore, Sudan ve başka yerlere yönelik "terörizme karşı haçlı seferi" bayrağı altında Amerikan İmparatorluğunun uzandığı alanı daha da genişletecek planlarını ilan ettiler; yeni bir Anavatan Güvenlik Ofisi (Office of Homeland Security) kurdular; evlere her istediklerinde girme izni de dahil olmak üzere, Amerikan halkı üzerinde gözetim ve adli takip yetkilerini büyük ölçüde arttırdılar; yasal oturma izni olanlar da dahil, Amerikan vatandaşı olmayan herkes için uluslararası hukuku yırtıp attılar; binin üzerinde kişi, haftalarca, hatta aylarca, hiç bir suç isnat edilemediği halde gözaltında tutuldu; Afganistan'ın bombalanmasını eleştiren bir çok kişinin profesyonel ya da akademik yaşamında cezalandırıldığı, vatanseverliklerinin sorgulandığı bir ortam yaratıldı.

Bu belirtilerin tümüne verilecek en uygun isim polis devletidir. Dünyanın en kötü polis devleti olmayabilir ama gene de bir polis devletidir. Bu yöndeki girişimler, Uyuşturuculara Karşı Savaş ile birlikte 11 Eylül'den çok önce başlamıştı.

Sivil özgürlüklere yapılan bu saldırının arkasındaki en büyük teşvik unsuru, muhtemelen, küreselleşme karşıtı hareket-

lerin verdiği rahatsızlıktan kurtulmak isteyen güçlerin derinden duyduğu bir arzudur. Yeni anti-terörizm kanunu (ki, uzunluğu sebebiyle hiç bir Kongre üyesi metnin tamamını okuma fırsatı bulamadan yasalaşma sürecinden geçirilmişti) terörizmi şöyle tanımlıyor: "İnsan hayatı için tehlike arzeden fiiller içeren ... (ve) bir sivil nüfusu korkutma ya da zorlama niyetinin görüldüğü (ya da) ... korkutma ya da zorlama suretiyle hükümetin politikasını etkilemeyi hedefleyen faaliyetler". Bu yasa, sadece terörist damgası vurulan bireyler için değil, bütün arkadaş grubu ve bu gruba katkıda bulunmuş herkes için büyük tehlike arzetmektedir. Hepsi, en azından bütün birikimlerine el konulması tehlikesiyle ciddi olarak karşı karşıyadır.

Bu durumda, kaç genç geleceğini böylesine büyük bir tehlikeye atmaya istekli olabilir? Kaç kuruluş her şeyini kaybetme tehlikesini göze alır?

ABD'ye karşı yapılan terörist eylemlerin, Washington'un dışarda uyguladığı politikalara misilleme olarak yapıldığı önermesini kabul etmek bir çok Amerikalı için son derece zordur. ABD'nin özgürlüğü, demokrasisi, refahı, modernliği, seküler hükümeti, içten iyiliği ve okul kitaplarında okutulan masallardaki diğer niteliklerinden dolayı hedef alındığına inanırlar. Kendisinden önceki yönetimlerin terörist eylemlerden sonra yaptığı gibi, saldırıdan bu yana Bush yönetimi de aynı resmi görüşü öne sürmektedir.

Ama hükümet yetkilileri daha iyi biliyorlar. 1997 yılında yapılan bir Savunma Bakanlığı çalışmasında şu sonuca varılıyordu: "Tarihsel veriler, ABD'nin uluslararası gelişmelere müdahil olması ile ABD'ye yönelik terörist saldırılardaki artış arasında güçlü bir bağıntı bulunduğunu göstermektedir."(1)

Eski başkanlardan Jimmy Carter, Beyaz Saray'dan ayrıldıktan yıllar sonra, duygularını ifade ederken belirsizliğe yer bırakmıyordu:

> "Deniz Piyadelerini Lübnan'a gönderdik. Lübnan'a, Suriye'ye ya da Ürdün'e gitmek, ne kadar çok insanın Amerika Birleşik Devletleri'nden nefret ettiğine birinci elden tanıklık etmek için yeterlidir; çünkü, tamamen masum köylüleri, Beyrut civarındaki köylerde yaşayan kadınları, çocukları, çiftçileri ve ev kadınlarını

bombaladık, kurşun yağmuruna tuttuk ve acımasızca öldürdük... Bunun sonucunda, derinden öfkeli o insanların gözünde bizler bir tür şeytan olduk. İnsanlarımızın rehine olarak alınmasına sebep olan ve hepsi tamamen haksız ve kriminal nitelikli olan bu terörist saldırıları hızlandıran şey budur." (2)

1993 yılında Dünya Ticaret Merkezi'ni bombalamaktan sorumlu teröristler New York Times'a bir mektup gönderdiler. Bu mektubun bir bölümünde şunlar söyleniyordu: "Söz konusu binada meydana gelen patlamadaki sorumluluğumuzu ilan ediyoruz. Bu eylem Amerika'nın terörist devlet İsrail'e ve bölgedeki diktatörlükle yönetilen diğer ülkelere verdiği siyasi, ekonomik ve askeri desteğe bir karşılık olarak yapılmıştır." (3)

ABD karşıtı terörizmle Amerikan dış politikasının ilintisinden hükümetin ve medyanın haberdar olduğuna ilişkin daha fazla kanıt Birinci Bölüm'de bulunabilir.

New York, Washington ve Pennsylvania'daki korkunç facialardan sonra Amerika Birleşik Devletleri 3 bin masum ve savunmasız kurbanının intikamını, Afganistan'a yüz gün boyunca, gece gündüz bomba yağdırarak ve 4 bin'in üzerinde masum ve savunmasız sivili öldürerek aldı. ABD Hükümeti dünyaya Afganistan'da öldürülenlerin Amerika Birleşik Devletleri'ne karşı terörist bir eylemde bulunduklarına dair hiç bir kanıt sunmadı. Üstelik, hiç kuşku yok ki bu bombalama bütün İslam dünyasında, bir sonraki terörist kuşağa terör örgütlerine katılma çağrısında bulunan bir poster işlevi gördü. Şimdi Amerikalılar kendilerini daha güvende hissedebilirler mi?

Mart 2002

Giriş

Bu kitaba *Seri Cinayetler İşleyen Motorlu-testereli Bebek Katilleri ve Onlara Aşık Kadınlar* gibi bir isim de verilebilirdi.

Bu tür kadınlar, kanıt olarak kendilerine parçalanmış bir uzuv ya da başsız bir ceset gösterilse bile, sevgililerinin böyle bir şey yapabileceğine inanmazlar. İnansalar bile, sevgililerinin aslında iyi niyetli olduğundan kuşkuları yoktur; mutlaka çok talihsiz bir kaza, bir yanlışlık olmuştur; hatta, bunun insani amaçlarla yapıldığına bile inanabilirler.

ABD 70 yıl süreyle dünyanın büyük bir bölümünü ortada uluslararası bir komplo olduğuna inandırmayı başardı. Bütün dünyanın kontrolünü ele geçirmeye çalışan bir Uluslararası Komünist Komplo ile karşı karşıyaydık ve onların amaçları toplumun yararıyla ilgili değerler taşımıyordu. Komünizmin karanlığından kurtulmak için ABD'ye ihtiyaç olduğuna bütün dünya şu ya da bu şekilde inandırıldı. "Bizden silah satın alın" dedi Washington, "askeri güçlerimizin ve büyük şirketlerimizin ülkenizde serbestçe dolaşmasına izin verin; liderlerinizin kim olabileceği konusunda bize veto hakkı tanıyın ve biz sizi koruyalım".

Bu, erkeklerin, bütün kadınları erkeklerden korunmak için gene erkeklere ihtiyaçları olduğuna inandırmayı başardıkları günden bu yana, en zekice hazırlanmış korumacılık oyunudur; dünyanın bütün erkekleri bir gece içinde yok olsa, ertesi sabah korkudan sokağa çıkamayan kadın kalır mıydı?

Herhangi bir yabancı ülkenin insanları, kurtarılmaya ihtiyaçları olduğunu fark edemeyecek kadar gaflet içindeyse ya da kurtarma isteğinin altında yatan Amerikan güdülerinin asaleti-

ni takdir edemezlerse, onlara komünizmin cehenneminde yanacakları uyarısı yapılır. Ya da CIA her zaman yaptığı işi yapar. Her şeye rağmen, her durumda kurtarılırlar.

Berlin Duvarı'nın yıkılışından on yıl geçtikten sonra ABD hâlâ ülkeleri ve halkları şu ya da bu tehlikeden kurtarmaya devam ediyor. Puantaj kartında yazan şudur: ABD 1945'den yüzyılın sonuna kadar 40'ın üzerinde yabancı hükümeti devirmeye, dayanılmaz baskıcı yönetimlere karşı mücadele veren 30'un üzerinde halkçı ya da milliyetçi hareketi ezmeye çalıştı. ABD bu yüzden milyonlarca insanın yaşamını kaybetmesine sebep oldu ve gene milyonlarca insanı acı ve umutsuzluk içinde yaşamaya mahkum etti.

1999 yılı Nisan ayında Washington DC'de ben bu satırları yazarken ABD Yugoslavya'yı bombalıyor. Modern ve gelişmiş bir toplumu sanayileşme öncesi çağa geri gönderiyor. Büyük Amerikan Toplumu, sonsuz iyi niyetiyle, hükümetinin hareketinin arkasındaki itici gücün, insani düşünceler olduğuna inanıyor.

Washington bir çok yabancı devlet adamını üç gün süreyle ağırlayarak, NATO'nun kuruluşunun 50. yılını daha önce hiç görmediğimiz kadar debdebeli ve şaşaalı törenlerle kutladı. Devlet başkanları, başbakanlar, bakanlar; konumu ve rütbesi ne olursa olsun herkes, okulun kabadayısının en yakın dostları arasında bulunduğu için mutluydu. Bu gösterişli hafta sonu etkinlikleri büyük şirketler tarafından finanse edildi. Bunlardan 12'si NATO zirvesinin ev sahipliği komitesinde birer yöneticileri tarafından temsil edilmeleri için 250'şer bin dolar ödediler. Bu şirket temsilcileri, Çek Cumhuriyeti, Macaristan ve Polonya'nın örgüte katılmasıyla NATO'nun genişlemesi için lobi çalışmaları yaptılar. Bu ülkelerin her biri, bu şirketlerden büyük miktarlarda askeri malzeme alacaktı.

NATO ile ulusaşırı şirketlerin evliliği, George Bush tarafından Yeni Dünya Düzeni olarak adlandıran Amerikan İmparatorluğunun temel kurumlarından biridir. Yeni Dünya Düzeninin saygınlığı, insanlığın büyük bir bölümünün yeni dünya düzeninin daha iyi olacağına inanmasına bağlıdır. Yalnız hiç bir şeyle doymayıp daha fazlasını isteyenler için değil, herkes için daha iyi olacağına ve Yeni Dünya Düzeninin lideri olan ABD'nin samimi olduğuna inanılması gerekir.

Modern Amerikan tarihine kısaca bakalım; çünkü, bu çok öğretici olabilir. Amerikan Kongresi'nin1994 yılı raporundan şunları öğreniyoruz:

> 1940'lı yıllarda yaklaşık olarak 60 bin askeri personel iki kimyasal madde üzerinde yapılan testlerde canlı denek olarak kullanıldı: Hardal gazı ve lewisit (kabarcık gazı). Bu deneklerin çoğu deneylerin niteliği hakkında önceden bilgilendirilmemişti ve araştırmada yer aldıktan sonra da hiç bir tıbbi takip yapılmadı. Ayrıca, bu asker denekler, bu deneylerden başkalarına -karılarına, ana babalarına ve aile doktorlarına- söz edecek olurlarsa, Fort Leavenfort'da hapse atılacakları söylenerek tehdit edilmişlerdi. Pentagon yıllarca bu deneylerin yapıldığını yalanladı ve bu gizli deney yüzünden hastalanan eski askerlerinin yıllarca acı çekmelerine sebep oldu.(1)

Şimdi tekrar 1990'lı yıllara dönelim. Binlerce Amerikan askeri birinci Körfez Savaşı'ndan ender karşılaşılan ve kişiyi güçsüz düşüren hastalıklarla döndü. Zararlı kimyasal ya da biyolojik maddelerle temas ettiklerinden kuşkulanıldı, ancak Pentagon bunu inkar etti. Zamanla eski askerler daha büyük acılar çekmeye başladı: Sinir sistemi ile ilgili sorunlar, kronik yorgunluk, cilt sorunları, akciğerlerde yaralar, bellek kaybı, kas ve eklem ağrıları, şiddetli başağrıları, kişilik değişmeleri, bayılma ve daha bir çok rahatsızlık. Sonunda Pentagon adım adım gerileyerek inkardan vazgeçmek ve kabul etmek zorunda kaldı. Evet, bir kimyasal silah deposu bombalanmıştı; evet, muhtemelen öldürücü zehirli gazlar sızmıştı; evet, gerçekten bu zehirli gaz sızıntılarının olduğu yerin yakınlarında Amerikan askerleri vardı. 400 er olduğu söylendi, sonra 5 bin olabileceği, daha sonra sayının çok daha fazla, belki 15 bin olabileceği söylendi. Daha sonra kesin bir sayı verildi, 20.867. Son olarak Pentagon, uzun süredir beklenen bilgisayar modelinin tahminlerine göre yüz bin Amerikan askerinin çok küçük miktarlarda sarin gazına maruz kalmış olabileceğini duyurdu. (2)

Askerler ayrıca şarbon ve sinir gazlarına karşı Gıda ve İlaç İdaresi (FDA) tarafından güvenli ve etkili olduğu onaylanmamış aşılar yaptırmaya zorlandı. Reddederlerse cezalandırılmakla tehdit edildiler. (II. Dünya Savaşı'nda Amerikalı askerlere zorla sarı humma aşısı yapılmış ve sonuçta 330 bin kişiye

hepatit B virüsü bulaşmıştı.(3)) Son olarak 1999 yılında, Körfez Savaşı bittikten neredeyse dokuz yıl sonra, Savunma Bakanlığı belirli bir sinir gazından korunmaları için askerlere verilen bir ilacın, bazı eski askerlerde uzun süreden beri görülen bazı rahatsızlıklara sebep olma olasılığının "yok sayılamayacağını" duyurdu. (4)

Dahası, Pentagon'un üst düzey komutanları, askerlerine savaş alanında bulunan tüketilmiş uranyum içeren kullanılmış mermi ve silahlara yaklaşmalarının büyük tehlikeleri hakkında da hiç bir uyarıda bulunmamışlardı.

Eğer Pentagon başından beri çeşitli maddeler ve silahlar hakkında bildiklerini açıklamakta istekli olsaydı, askerlere çok daha önce doğru tanı koyulabilecek ve uygun tedaviye başlanabilecekti. Bu insanların çektiği acıların bedeli ölçülemez. Bu bedelin bir bölümü belki de şudur: Amerika'daki evsizlerin üçte birinin savaş gazileri olduğu tahmin ediliyor.

1940'lı yıllardan 1990'lı yıllara kadar, on yıllar boyunca nelerle karşılaşıyoruz? Askerler resmi ve gayrı resmi, şaşırtıcı sayıda ve çok çeşitli programlarda kobay olarak kullanıldı. Nükleer deneme yapılmış alanlarda uygun adım yürütüldüler; pilotlar nükleer patlama sonucunda oluşan mantar biçimindeki bulutun içinden uçarak geçmek zorunda bırakıldılar; kimyasal ve biyolojik silah denemelerinde, radyasyon deneylerinde kullanıldılar; beyinleri LSD ile yıkanarak davranış düzeltme deneylerinden geçirildiler; Kore ve Vietnam'da dioksin içeren Agent Orange'a maruz kaldılar. Liste uzayıp gider... Çoğu kez yeterince bilgilendirilmeyen ve seçme hakkı tanınmayan milyonlarca asker denek olarak kullanılmıştır. Bu deneylerin, deneklerin fiziksel ve/veya zihinsel sağlıkları üzerinde yıkıcı etkilerinin olduğu pek çok vaka saptanmış ama denekler çok ender olarak uygun tedavi görebilmiş ya da sağlık kontrolünden geçirilmişlerdir. (5)

Bu küçük tarih diliminden çıkan sonuç şudur: Eğer ABD Hükümeti kendi askerlerinin sağlığını ve esenliğini umursamıyorsa, imparatorluğun savaşlarında çarpışmak için orduya yazılmış askerlerinin uzun süredir çektikleri acılar liderlerimizi hiç etkilemiyorsa, onların yabancı halkları gözeteceklerini nasıl iddia edebiliriz, onları nasıl inandırabiliriz?

1995 yılında bir CIA görevlisi Dalai Lama'ya şu soruyu sormuştu: "Tibetlilere bu desteği sağlamakla iyi mi yaptık, kötü mü?" Tibetli ruhani lider yanıt olarak, bu desteğin Çinlilere direnenlerin moralini yükseltmekle birlikte "bu direniş yüzünden binlerce kişinin hayatını kaybettiğini ve ABD Hükümeti'nin Tibet'e yardım etmek için değil, Çin'e karşı bir Soğuk Savaş taktiği olarak ülkesinin işlerine karıştığını" söylemişti. (6)

F. Scott Fitzgerald "Çok zenginleri size anlatayım" diye yazmıştı. "Onlar sizden ve benden farklıdırlar".

Bizim liderlerimiz de öyle.

Jimmy Carter'ın güvenlik danışmanı Zbigniew Brzezinski'yi ele alalım. ABD'nin Afganistan muhalefetine askeri yardıma ancak 1979 yılındaki Sovyet işgalinden sonra başladığı şeklindeki resmi görüşün bir yalan olduğunu 1998 yılında yapılan bir röportajda kabul etti. Gerçek şu ki, dedi; ABD, Köktenci İslam Mücahitlerine Ruslar harekete geçmeden altı ay önce askeri yardıma başlamıştı. Brzezinski ayrıca şuna inanıyordu; "Bu yardım bir Sovyet askeri müdahalesine sebep olacaktır." Bunu Carter'a da söylemişti

Brzezinski'ye bu kararından pişmanlık duyup duymadığı soruldu.

> Neden pişman olayım? Bu gizli operasyon harika bir fikirdi. Rusların Afganistan tuzağına düşmesi sonucunu doğurdu; siz benim bundan pişmanlık duymamı mı bekliyorsunuz? Sovyetlerin sınırı resmen geçtikleri gün Başkan Carter'a şunu yazdım: Şimdi SSCB'ye onların Vietnam Savaşı'nı verme fırsatını elimize geçirdik. Gerçekten, Moskova neredeyse on yıl süreyle hükümetin destekleyemeyeceği bir savaşı sürdürmek zorunda kaldı. Bu kriz büyük bir moral bozukluğu yarattı ve sonunda Sovyet İmparatorluğunu dağılmaya kadar götürdü. (7)

Afganistan Savaşı ile Sovyet İmparatorluğunun dağılması arasında belirgin bir bağlantının olmaması bir yana savaşın sonuçları ile yüzleşmek durumundayız: Son derece geri kalmış bir ulusu 20. yüzyıla taşımayı hedefleyen bir hükümetin yenilmesi; inanılmaz bir katliam; ABD hükümet yetkililerinin bile "anlatıl-

ması imkansız bir dehşet" olarak tanımladığı Mücahitlerin işkenceleri; nüfusun yarısının ölmesi, sakat kalması ya da sığınmacı konumuna düşmesi; binlerce köktendinci İslamcı teröristin ortaya çıkarak, çok sayıda ülkede zararlı faaliyetlerde bulunması; kadınlara inanılmaz baskıların uygulanması, Amerika'nın bu savaştaki müttefiklerinin sorumlu olduğu felaketlerdir.

Bütün bunlara sebep olunmasında kilit rol oynayan Zbigniew Brzezinski hiç pişmanlık duymuyor. Pişmanlık mı? Adam resmen bundan gurur duyuyor! Böyle bir kişi için söylenebilecek en hafif şey bunun ahlaksızlık olduğudur. En azından, burada bizi ilgilendiren toplumsal yaşam içindeki yeri bakımından. Orta Çağ'da yaşasaydı, lakabı Korkunç Zbigniew olurdu.

Peki, bir çok kişinin Roosevelt ya da Lincoln'den bu yana Beyaz Saray'da oturmuş en dürüst insan olarak gördüğü Jimmy Carter için neler söylenebilir?

1977 yılında, muhabirlerin Vietnam'ı yeniden imarının ABD'nin ahlaki bir sorumluluğu olup olmadığı sorulduğunda, Başkan Carter şu yanıtı vermişti: "Ama tahribat karşılıklı olmuştu."(9)

(Belki de yıllar sonra Güney Bronx'daki tahribatı gördüğünde, bunun Vietnam bombalamaları yüzünden olduğunu düşünmüştü.)

Madeleine Albright ile muhabir Lesley Stahl arasında geçen meşhur televizyon söyleşisinde, Lesley Stahl ABD'nin o günlerde Birleşmiş Milletler'deki büyükelçiliğini yapan Albright'a Irak'la ilgili yaptırımlar hakkındaki görüşünü sormuştu: "Irak'ta yarım milyon çocuğun öldüğünü duyduk. Bu Hiroşima'da ölenlerden daha çok çocuk demektir. Bu bedeli ödemeye değer miydi?" Albright şu yanıtı vermişti: "Bence bu çok zor bir karar. Bedele gelince; bu bedeli ödemeye değdiğini düşünüyoruz."(10)

Albright'ı her türlü kuşkudan uzak tutarak, onun yönetimin politikasını savunmaktan başka bir seçeneğinin olmadığını söylevenler çıkabilir. Onlara şunu sormamız gerekir: Süregelen politikaların ayrılmaz bir parçası olması ve kendisinden bu politikaları hiç özür dilemeksizin savunmasının beklendiğini çok iyi bilmesine rağmen böyle bir göreve atanmayı kabul eden bir kişi nasıl biri olabilir? Çok geçmeden Albright Dışişleri Bakanlığına atanmıştı.

Lawrence Summers bir başka vaka. 1991 yılı Aralık ayında Dünya Bankası'nda Baş Ekonomist olarak çalıştığı sırada, Dünya Bankası'nın "Kirli Sanayilerin" daha az gelişmiş ülkelere göçünü teşvik etmesi gerektiğini, çünkü diğer sebeplerin yanısıra, sağlığı bozan ve ölümlere neden olan kirlenme maliyetlerinin daha düşük olacağını söyleyen bir iç andıç yazmıştı. "Zehirli atıkların ücretlerin en düşük olduğu ülkelere dökülmesinin arkasındaki ekonomik mantığın mükemmel olduğunu ve bununla yüzleşmemiz gerektiğini düşünüyorum" (11) diye yazmıştı. Bu andıçın çok yaygın bir biçimde dağıtılmasına ve şiddetle kınanmasına rağmen, Başkan Clinton Summers'ı 1999 yılında Hazine Sekreterliğine atadı. Bu terfiden önce Hazine'nin Uluslararası İlişkilerden sorumlu sekreter yardımcısı idi.

Bir de Clinton'ın kendisi var. Yugoslavya'nın havadan bombalanarak tahrip edilmesinin 33. gününde (köylerin, okulların, hastanelerin, apartmanların, ekolojinin geceli gündüzlü saldırılarla yok edilmesinin, insanların uzuvlarını, gözlerini kaybettikleri, barsaklarının dışarı döküldüğü, çocukların ömür boyu çekecekleri travmalarla karşılaştığı saldırıların; Sırpların bir daha asla görmeyecekleri bir yaşamın yok edilmesinin 33. gününde) William Jefferson Clinton bombalama politikası hakkında bir yargıda bulunmak için henüz erken olduğu uyarısında bulunurken, şöyle konuşmuştu: "Bu uzun bir süre gibi görülebilir. Bu hava saldırılarının gereğinden daha uzun sürdürüldüğünü düşünmüyorum." (12) Sonra bu adam bu saldırıları 45 gün daha sürdürdü.

Clinton'ın başkan yardımcısı, Clinton'dan sonra tahta çıkmaya uygun bulunacak kadar önemli ve saygın biri olarak görülen Al Gore: 1998 yılında Güney Afrika Hükümeti'ne çok büyük bir baskı uyguladı ve eğer hükümet çok daha ucuz olan ve ABD şirketlerinin kârlarının azalmasına sebep olacak eşdeğer AIDS ilaçlarının kullanılması planlarını iptal etmezse ticari yaptırımlar uygulamakla tehdit etti. (13) Güney Afrika'nın fakir nüfusu içinde yaklaşık üç milyon kişinin HIV taşıyıcısı olduğunun unutulmaması gerekir. O günlerde, İlaç Endüstrisi ile önemli bağları olan Gore (14) New York'ta yaptığı bir konuşma sırasında bu nedenle satışmada bulunulması üzerine, konuya ilişkin bir tepkide bulunmaktan çekinmiş ve şöyle bağırmıştı: "Bu ülkeyi seviyorum. İlk Değişikliği* seviyorum". (15)

* ABD Anayasasında 1791 yılında yapılan ilk on değişiklik ile çeşitli insan haklarını koruma altına alan maddeler eklenmiştir. ç.n.

Çok ilginçtir ki, Madeleine Albright da 1998 yılı Şubat ayında Columbus, Ohio'da yönetimin Irak politikasını savunduğu sırada sataşma ile karşılaştığında şöyle bağırmıştı: "Biz dünyanın en büyük ülkesiyiz!"

Albright ve Gore'un sözlerinin "Deutschland über alles" ya da "Rule Britannia" gibi bir çağrışım yaptığı pek söylenemese de, yurtseverlik gerçekten bir sahtekarın sığındığı son yerdir..

1985 yılında Ronald Reagan kendisine büyük saygınlık kazandıran zekâsını ortaya koymuş ve Sovyetler Birliği'nin ne kadar baskıcı bir toplum olduğunu göstermek için şunları söylemişti: "Ben dilbilimci değilim ama bana söylediklerine göre, Rus dilinde 'özgürlük' sözcüğünün bir karşılığı bile yokmuş".(16) Yukarıda sergilediğimiz karakterler ve beyanları göz önüne alındığında, acaba Amerikan İngilizcesinde "utanma" sözcüğü için bir karşılık olup olmadığını sorabilir miyiz?

Hayır, konu 'güç kötüleştirir ve insanlıktan çıkarır' diyebileceğimiz kadar basit değildir.

ABD dış politikasının zalim olması da Amerikalı liderler zalim olduğu için değildir.

Liderlerimiz zalimdir, çünkü sadece beklenenden ya da gereğinden fazla zalim ve utanmaz olabilecek ve böyle olmaya istekli kişiler dış politika aygıtı içinde liderlik konumlarına yükselebilmektedir. Bu gerçek, görev tanımlarına yazılabilecek kadar açıktır. Amerikan askerleri şöyle dursun, çok uzaklardaki güçsüz yabancılara karşı acıma ve empati gibi tamamen insani ölçütleri taşıyabilecek kişiler asla ABD başkanı, Başkan yardımcısı, Dış İşleri Bakanı, Ulusal Güvenlik Danışmanı ya da Hazine Bakanı olamazlar. Zaten onlar da olmak istemezler.

Burada bir tür Peter Kuralı vardır. Laurence Peter, bir hiyerarşi içinde her elemanın kendi yetersizlik düzeyine yükselme eğiliminin olduğunu yazmıştı. Belki buradan hareketle, gereken her türlü aracı kullanan ve kendini emperyalist hegemonyaya adamış bir dış politika kuruluşunda çalışanların da dayanabilecekleri zalimlik düzeyine kadar yükselebileceklerini söyleyebiliriz.

Yugoslavya'nın bombalanması sona erdikten bir kaç gün

sonra New York Times, Sunday Week in Review'da yayımlanan Michael Wines imzalı bir başmakalede "insan haklarının bir askeri öncelik ve saygın bir Batı değeri düzeyine yükseltildiğini; savaşın sadece zulme son vermeye kararlı idealistik bir Yeni Dünya ile sürekli çatışma konusunda aynı derecede kaderci bir Eski Dünya arasındaki derin ideolojik bölünmeyi öne çıkardığı; tek bir yaşamın değeri hakkında Batı ile dünyanın geri kalan bölümü arasında büyük ve korkunç bir uçurum olduğu" ilan ediliyordu.

Böylece devam ediyordu. Batı'nın doğuştan gelen iyiliğine, Batı'nın ne yazık ki, dünyanın geri kalan bölümü tarafından pek paylaşılmayan ahlaki değerlerine övgüler düzülüyor; "haklar ve sorumluluklar gibi Batılı kavramları kabul etmedikleri için" (17) üzüntülerini belirtiyordu Wines. Gezegenin tarihindeki en gaddarca sürdürülmüş ve dehşet verici sonuçlarının küçük bir kısmını yukarda anlattığımız bombalama kampanyasına "Batı" tarafından son verilişinin hemen ardından, Times bize bu ahlak masalını anlatıyordu.

Bir önceki 'sürekli insafsızlık rekoru'nun kırıldığı Amerika'nın 1991 yılında Irak'ı bombalaması sırasında, sivil bir sığınak, delici bir tüketilmiş uranyumlu mermiyle yok edilmiş; çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşan yüzlerce kişi yanarak kömürleşmişti. Beyaz Saray sözcüsü Marlin Fitzwater, bu sığınağın bir komuta kontrol merkezi olduğu yönündeki ABD askeri açıklamasını tekrarlarken şöyle konuşmuştu: "Sivillerin bu mekanda neden bulunduklarını bilmiyoruz ama insan yaşamının kutsallığı ile ilgili bizim değer yargımızın Saddam Hüseyin tarafından paylaşılmadığını biliyoruz."(18)

Aynı şekilde, Vietnam Savaşı sırasında Başkan Johnson ve diğer hükümet yetkilileri, insan yaşamına Asyalıların Amerikalılarla aynı düzeyde saygı duymadıkları konusunda bizleri inandırmaya çalıştılar. Bizlere bunları anlatırlarken, Amerikan bombaları, napalm, Agent Orange ve saldırı helikopterleri Vietnamlıları ve çok yüksek değer verilen yaşamlarını darmadağın ediyordu.

O günlerde, 1966 yılı Şubat'ında US News & World Report editörü David Lawrence çok etkilendiği için şu sözleri kağıda dökmüştü: "ABD'nin Vietnam'da yapmaya çalıştığı şey, bir hal-

kın bir diğerine gösterdiği yardımseverliğin, zamanımızda tanık olduğumuz en önemli örneğidir."

Lawrence'a 'Vietnam'daki Amerikan Zulmü' başlıklı iyi hazırlanmış ve konuyla ilgili grafik ayrıntılar veren broşürümüzü gönderdim. Broşüre eklediğim bir notta, önce Lawrence'tan yaptığım ve altında Lawrence'ın ismi yazan bir alıntıyı tekrarladım; "İkimizden biri deli" yazdım ve altına ismimi koydum.

Lawrence tam sayfalık mektupla yanıt verdi. Mektubun ana konusu şuydu: "Sanırım broşürün dikkatle okunması, öne sürdüğüm fikri kanıtlayacaktır; yani, kalplerinde vahşilik olan ilkel insanların uygar bir varoluşun gerçek temelini anlamalarına yardımcı olunması gerekir."

Amerikan aklı – Michael Wines ve David Lawrence örneklerinde görüldüğü gibi – politik bakımdan o kadar derinden şekillendirilmiştir ki, bu aklı özgürleştirebilmek, sıkça karşılaşılmayan, belki de henüz keşfedilmemiş felsefi ve cerrahi beceriler gerektirecektir. Amerikalıların büyük çoğunluğunun, hatta bir politikacının ağzından çıkan bütün sözlerin eksik veya yanlış bilgilendirmenin ya da hiç bilgilendirmemenin bir karışımı olduğuna ikna edilmesi gerekmeyen en kuşkucu Amerikalıların bile, "yaşamlarını tehlikeye atan evlatlarımız" gibi sözlerle karşılaştıklarında eleştiri yeteneklerini kaybettikleri görülüyor. Aşkın gözü kördür deyimini yurtseverlik için uyarlarsak, beş duyusunun beşi de yoktur dememiz gerekir.

Bu Amerikalıların alaycı kuşkuculuğu, hükümetlerinin alışkanlık haline getirdikleri dış maceralarına yöneldiğinde; durumla ilgili olarak yönetimin yaptığı yorumların geçerli olup olmadığının; söylenen hedeflerin bu çabaya değip değmediğinin; beyan edilen hedeflerin ulaşılabilir olup olmadığının sorgulanmasıyla sınırlı kalır. Ama hükümetin güdülenimi sorgulanmaz. Politikaları objektif olarak ne kadar ölüm, tahribat ve acı ile sonuçlanırsa sonuçlansın, liderlerinin söz konusu yabancı halklar hakkında iyi niyetler besledikleri önsel olarak kabul edilir.

Kongre üyesi Otis Pike (Cumhuriyetçi- New York) 1975 yılında bir komiteye başkanlık yapmıştı. ABD Dış politikasının birçoğu kamuoyuna sızmış ama bazıları gizli kalmış çok sayıda karanlık örtülü operasyonu komite tarafından ortaya çıka-

rılmıştı. İçeriği hakkında hiçbir şey açıklamamayı kabul etmek koşuluyla her Kongre üyesinin raporun tamamını görebileceğini bildirmiş ve "ama okumak isteyenler çok fazla değil" diye eklemişti.

Mülakatı yapan "Neden?" diye sormuştu.

"Sanırım bilmemenin daha iyi olacağını düşünüyorlar", diye yanıtlamıştı Pike."Bu raporda Amerikalıları utandıracak çok fazla şey var. Bildiğiniz gibi bu ülke Watergate ile müthiş bir şok yaşadı. Ama o zaman bile onlardan inanmaları istenen tek şey başkanlarının kötü biri olduğuydu. Bu yeni durumda onlardan çok daha fazlası isteniyor; ülkelerinin kötülük yapmış olduğuna inanmaları isteniyor. Hiç kimse buna inanmaya yanaşmıyor."(19)

Bu şuna benziyor: Çocuğunuzun davranışlarında bir tuhaflık görüyor ve bir danışmana gidiyorsunuz ve size "Ailenizde bir ensest sorunu var" deniyor. İnsanlar buna inanamazlar. Bir başka danışmana giderler. Değişik bir açıklamanın hemen üzerine atlarlar. İlk açıklama fazla acı vericidir.(20)

Peloponez Savaşları Tarihi isimli kitabında Thucydides, savaşçıların yaşamlarını sürdürmelerinin başlıca kaynağı olan köylerin yağmalanması uygulamasından söz ederken şunu söyler: "Böyle bir başarı hiç utanç verici bulunmuyor, tam aksine takdir ediliyor".

Hemen hepimiz öldürmeyeceksin, ırza geçmeyeceksin, çalmayacaksın, muhtemelen bir devlet görevlisine rüşvet vermeyeceksin ve vergini öderken hile yapmayacaksın denen bir ortamda büyüdük; ama, eğer Amerika'nın "ulusal güvenliğine" hizmet ediyorsa, yabancı hükümetleri devirmenin, darbeler tezgahlamanın ya da yabancı halkların üzerine güçlü bombalar atmanın bir sakıncası yoktu.

Öğretmenlerimize bakalım. Yugoslavya'nın bombalanışı sırasında CBS'in akşam haberleri sunucusu Dan Rather şöyle dedi: "Ben bir Amerikalıyım ve bir Amerikan gazetecisiyim. Evet, Amerikalıların içinde bulunduğu bir çarpışma oluyorsa, eleştirmeniz gerekiyorsa beni eleştirin, gerekiyorsa lanetleyin, ama ben daima kazanmamız için çalışacağım."(21) (Geçmişte ABD'li gazeteciler Sovyet meslektaşlarını hemen devletleri adına konuşmakla suçlarlardı.)

Bu ne demektir? O yasal ya da ahlaki bir meşruiyeti olmaksızın ABD'nin bütün savaş çabalarını destekleyecek midir? Demokrasi, özgürlük ve kendi kaderini belirleme hakkı üzerindeki etkilerini hiç göz önüne almayacak mıdır? Yaratacağı dehşetin derecesi ne olursa olsun mu? Ne olursa olsun mu? Diğer bir çok Amerikalı gazeteci aynı şekilde Pentagon'un savaş yolu üzerinde sık sık yaptığı tören yürüyüşlerine modern zamanların amigo kızlarınınkine benzer biçimde katıldılar ve "gazetecilikten çok stenografliğa benzer bir işlev gördüler."(22) Körfez Savaşı sırasında öncülüğünü CNN'in yaptığı medyanın büyük bir kısmının, tedaviye gereksinimleri olduğunu düşündürecek kadar ciddi bir füze fetişizmi içinde oldukları görüldü.

National Public Radio (NPR-Ulusal Kamu Radyosu) İcra Direktörü Kevin Klose, Voice of America, Radio Free Europe, Radio Liberty, Florida'dan Küba'ya yayın yapan Castro karşıtı Radio Marti gibi Amerikan Hükümeti'nin dünyanın her yerine yayılmış yayın ve propaganda birimlerinin eski başkanıdır. Voice of America'nın iç hizmeti olarak düşünebileceğimiz NPR, bu güne kadar Amerikanın hiç bir savaşını sevmemezlik etmedi. O kadar coşkuluydu ki, Yugoslavya'ya açılan savaşı Clinton'ın "en önemli dış politika başarısı" olarak tanımladı. (23)

Corporation for Public Broadcasting (Kamusal Yayın Kuruluşu) başkanı Robert Coonrod'un da Voice of America'dan Radio Marti'ye uzanan ve Klose'unkine çok benzeyen bir özgeçmişi var.

Bir çok Amerikalının, kendisini "vatansever olmayan" biri olarak görmek zorunda kalmadan (ne dehşet verici bir şey!); bir savaş çabasına kesin biçimde karşı olma ve hükümetin bu konudaki gerçek niyetlerini sorgulama hakkının bulunduğunu neredeyse bilmemesine şaşırmamak gerekir; türünün diğer bireylerine göre daha kolaylıkla ikna edilmeye hevesli olmayan Amerikalıların bile. Bir diktatörlükte şiddet ne ise, bir demokraside propaganda da odur.

1991 Körfez Savaşı sırasında Bush yönetimi, General Colin Powell ve Norman Schwartzkopf gibi telejenik tiplerle günde üç bilgilendirme toplantısı yaptı. Marlin Fitzwater sonraları şöyle diyordu: "ABC televizyonunda bir mutfak masası çevresinde toplanmış bir grup Kansaslı ile yapılan söyleşide 'masa-

da verilen her cevap savaşa girmek için ortaya attığımız sebeplerden birini yansıtıyordu' ".

16. yüzyılda İspanya'da ülkenin en parlak beyinleri, fatihlerinin Yeni Dünya'da Amerikan yerlilerine uyguladığı zulmü mazur gösterecek gerekçeler bulmakla meşgul oldular. Karar verildi ve genel kabul gördü: Kızılderililer "doğal köle" idiler; Tanrı onları fatihlere hizmet etmeleri için yaratmıştı.

20. yüzyılda Amerika bir adım daha ileri gitti. En iyi ve en parlak beyinler, ABD müdahalelerinin – zaman zaman biraz şiddet içerse bile- doğal gelişmeler olmakla kalmayıp, aynı zamanda yerlilerin de yararına olduğu konusunda bize güvence veriyorlar.

Medya ve kamuoyu, aslında politikacıların yalanlarını yakalamayı çok sever; ama bunlar para, seks, uyuşturucu kullanımı gibi küçük günahlar ve kampanya nutuklarının alışılmış çift anlamlı sözleridir. Aslen Avusturyalı olan Adolf Hitler genellikle şiddetle kınanmasına rağmen aslında dünyada işlerin nasıl yürüdüğü konusunda birkaç önemli sonuca ulaşmıştı. Bunlardan biri de şuydu:

> Geniş halk kitleleri, bile bile ve kasıtlı olmasa bile, yüreklerinin derinliklerinde az çok bozulma olabileceğinden... ruhlarının ilkel saflığı nedeniyle, -kendileri küçük yalanlar söyleyip büyük yalanlardan utandıkları için- büyük yalanlara çok daha kolay kanarlar. (25)

Hem kaç Amerikalı Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombası atılması hakkındaki resmi açıklamadan (yani Japonya topraklarının işgali ihtiyacını ortadan kaldırmak ve böylece binlerce Amerikalının hayatını kurtarmak) kuşku duydu? Halbuki, Japonya'nın aylar öncesinden teslim olmaya çalıştığı, ama ABD'nin ısrarla bu girişimleri görmezden geldiği yıllardan beri biliniyor. Bombalar Japonları korkutmak için atılmamıştı; Rusların Amerikan tanrısının korkusunu hissetmeleri için atılmıştı. Söylendiği gibi, atom bombasının atılışı II. Dünya Savaşının son bombası değil, Soğuk Savaş'ın ilk bombasıydı. (26)

1964 yılında Dışişleri Bakanı Dean Rusk, ABD'nin Brezilya'da hükümetin devrilmesindeki rolü konusunda bir soru so-

rıldığında şu cevabı vermişti: "Bunda bir zerre kadar bile gerçek payı yok. Asla öyle değil." Aslında ABD'nin bu darbeyle gizli bir ilgisi vardı ve belirleyici bir rol oynanmıştı.(27)

1980'li yıllarda Reagan yönetimi Rusların Asya üzerine zehirli kimyasal maddeler saçtığını (buna "Sarı Yağmur" adı verilmişti) ve binlerce ölüme sebep olduğunu söylemişti. Washington'ın verdiği bilgiler o kadar kesindi ki, 47 ayrı olayda 3.042 kişinin öldüğünü söylemişlerdi. Başkan Reagan en az 15 değişik belge ve konuşmasında Rusya'yı bu kötülükler nedeniyle şiddetle eleştirdi. Daha sonra Sarı Yağmur'un, yükseklerden uçan dev arı kolonilerinin saçtığı polenle dolu arı pislikleri olduğu ortaya çıktı. (28)

Bunlar gelişigüzel seçilmiş üç örnektir. Buna benzer sayısız örnek verilebilir. Ama 21. yüzyılın başlangıcında, hükümetlerinin yalan söylediğinin, büyük güçlerin daha büyük yalanlar söylediğinin, dünyanın tek süper gücünün yalan söylemek için daha çok nedeninin olduğunun, gerçekleri gizlediğinin hatırlatılmasına Amerikan halkının gerçekten ihtiyacı var mıdır? Okuyucularıma bunları anlatmak gibi hoş olmayan bir düzeye mi inmeliyim?

İçinde sol eğilimli bir çok kişinin de bulunduğu büyük bir kesimin Yugoslavya'nın bombalanması için öne sürülen "insanî" mazeretleri hiç zorlanmadan yutmalarını yargılayacaksak, sanırım bunu yapmak gerekecek.

"Özgecilik" ya da başkalarını düşünmek Amerika'nın kendi kendisiyle yaşadığı aşk hikayesinin yinelenen bir özelliğidir. ABD, 1918 yılından 1920 yılına kadar bebeklik çağındaki Sovyetler Birliği'nin Batılılarca işgalinde en önemli güçlerden biri olmuştur. Bu işgal, Winston Churchill'in dediği gibi, dünya topraklarının altıda birini fiili olarak özel kapitalist yatırımlardan koparan Rus Devrimi'ni "doğar doğmaz boğma" amacını güdüyordu. Yıkıcı bir dünya savaşından henüz çıkmış, köklü bir sosyal devrimin son derece karmaşık ortamında kendini toparlamaya çalışan ve milyonlarca kişinin ölümüne neden olacak bir açlığın pençesinde kıvranan bir halk, insafsızca, hiç bir provakasyon olmadığı halde istilacılar tarafından daha da ağır bir yıkıma uğratıldı.

Toz duman dağıldıktan sonra ABD Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı bu işgalle ilgili olarak yazdığı bir raporda şöyle diyordu: "Bu keşif çabası yeni bir özgürlük kazanmak için mücadele eden bir halka yardımcı olmak için yapılan; onurlu, bencil olmayan hareketlerin tarihteki en iyi örneklerinden biridir" (29)

Yetmiş yıl sonra, Genel Kurmay Başkanı Colin Powell, California'da yaptığı bir konuşmada, ABD'nin Pasifik'te "çok sayıda dostu" olduğunu, bunun sebebinin "değerlerimiz, ekonomik sistemimiz ve özgeciliğimiz" olduğunu söylemişti. (30)

Yazar Gary Willis yabancılara karşı Amerikan alicenaplığı hakkında yorumda bulunurken şunu yazmıştı: "Onları neredeyse 'iyiliğimizle öldürebileceğimize' inanırız. Delice çılgınca bir yardım nöbetinin etkisiyle silahlarımızı öne süreriz. İşte Amerika bu en özgeci ruh haline girdiği zaman diğer ulusların yapacakları en iyi şey korunaklarına çekilmektir."

O halde burada söylemek istediğim şey nedir: Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti'nin insan hayatına, insan haklarına, insanlığa ve insanlıkla ilgili diğer harika şeylere hiç değer vermediği mi?

Hayır; demek istediğim, doğru olanı yapmanın Amerikan dış politikasının bir ilkesi olmadığı, kendi başına ve kendisi için bir politika hedefi ya da bir ideal olmadığıdır. Eğer şans eseri doğru olanı yapmak Washington'ın öncelikli uluslararası hevesleri ile örtüşüyorsa ya da bu heveslerle hiç bir biçimde ilgili değilse, Amerikalı yetkililerin yüksek ahlaki zeminde yürümeleri hiç bir sorun oluşturmaz. Ama bu çok ender rastlanan bir durumdur. Amerika Birleşik Devletleri'nin yukarıda sıralanan ve "Müdahaleler" bölümünde ayrıntıları verilen müdahaleleri üzerinde yapılan çalışmalar açıkça şunu göstermektedir: Amerikan dış politikasının motorunu çalıştıran yakıt, herhangi bir tür ahlaki ilkeye sadakat ya da basit bir masumiyet değildir; daha çok başka efendilere hizmet etmenin gerekliliğidir. Bunlar da dört emredici hükme ayrılabilir:

1) Dünyayı küreselleşmeye, özellikle Amerika tabanlı ulusötesi büyük şirketlere açık ve konuksever kılmak.

2) Beyaz Saray sakinlerine ve Kongre üyelerine cömert ba-

ğışlarda bulunan savunma yüklenicisi şirketlerin mali tablolarını iyileştirmek

3) Başarılı bir örnek olarak, kapitalist modele seçenek oluşturabilecek her toplumun yükselişini önlemek.

4) Siyasi, iktisadi ve askeri hegemonyayı dünyanın her yanına mümkün olduğunca yayarak Amerikan üstünlüğüne meydan okuyacak herhangi bir bölgesel gücün ortaya çıkmasını önlemek ve dünyanın tek süper gücü olan Amerika'ya yakışacak, Amerika'nın düşündeki bir dünya düzeni yaratmak.

Amerikan politika yapıcıları için bu amaçlar bütün araçları meşru kılmıştır ve bütün araçlar kullanılabilir. (31)

Şili'de Salvador Allende'nin sosyalist hükümetinin devrildiği 1973 askeri darbesi öncesinde Dışişleri Bakanlığı'nın Amerika içi (Inter-American) işlerle ilgili bakan yardımcısı Jack Kubish, ABD'nin bu darbe ile ilgisi olduğuna ilişkin iddiaları karşılamakta çok zorluk çekmişti. Israrla, "Şili'de askerlerin iktidarı ele geçirmesi bizim çıkarımıza değildir" demişti. "Allende'nin görev süresini tamamlaması bizim için daha iyi olurdu; ülkesini ve Şili halkını tam ve kesin bir yıkıma sürüklerdi. Sosyalizmin saygınlık kaybetmesi ancak o zaman mümkün olurdu. Askeri darbe ve kan dökülmesi işi çok karıştırdı." (32)

Kubish'in yanıtı, açıkça söylenmese bile, Allende'nin politikalarının Şili'yi harabeye çevireceği gibi o gün için uydurulmuş bir yanlışa dayanıyor olsa da, hükümetinin yukarıdaki üçüncü maddeye yaptığı sadakat yeminini ifade ediyor.

Soğuk Savaş sırasında Amerikan dış politikası, soğuk savaşçıların, Amerikan halkını, dünyanın büyük bir kısmını ve genellikle kendilerini var olduğuna ikna etmeyi başardıkları habis bir Uluslararası Komünist Komploya karşı açılmış ahlaki bir haçlı seferi bayrağı altında yürütülmüştü. Ama daima bir sahtecilik vardı; Uluslararası Komünist Komplo diye bir hayvan hiç bir zaman yaşamamıştı. Hâlâ olduğu gibi, o zaman da var olan şey, sefalet içinde yaşayan, içinde bulundukları durumu protesto etmek için baskıcı bir hükümete, büyük bir olasılıkla Amerika Birleşik Devletleri tarafından desteklenen bir hükümete karşı ayaklanan insanlardı. Washington'a göre bu, Sov-

vetler Birliği'nin (ya da Moskova'nın vekili olarak işlev gören Küba'nın, Nikaragua'nın vb.) meşhur deyişler "dış kışkırtıcı" rolünü oynadığının kanıtıydı.

Son tahlilde şunu merak etmemiz gerekiyor: Dünya hakimiyetini ele geçirmeyi kafasına koymuş, her şeye gücü yeten, her yerde var olan, dev ve kötü karakterli bu uluslararası komplo nasıl bir şeymiş ki, kaçmalarını önlemek için kendisine bağlı ülkelere karşı askeri güç kullanmadan, iskambil kağıtlarından yapılmış bir kule gibi yıkılıp dağıldı. Hem de dışarıdan bir istila ya da imparatorluğun boğazına dayanmış bir bıçak olmadığı halde?

Sayısız düşmanlar, sonsuz tehditler

Şimdi, Washington'un çarpıtma ustaları müdahalelerine mazeret olarak "Ruslar geliyor ve boyları 3 metre" gibi çığlıklar atamıyorlar. Bu yüzden düzenli olarak yeni düşmanlar bulmaları gerekiyor. Amerika düşmanlarına önem verir. Düşmanları olmadığı zaman, amacı ve yönü olmayan bir ulus haline gelir. Ulusal Güvenlik Devletinin çeşitli birimleri şişkin bütçelerini haklı gösterebilmek, işlerini olduğundan daha büyük gösterebilmek, işlerini koruyabilmek, Sovyetler Birliği sonrasında kendilerine bir misyon edinebilmek ve nihayet kendilerini yeniden keşfedebilmek için düşmanlara ihtiyaç duyarlar. Bunu çok iyi, kendilerine acı verecek kadar iyi bilirler. Aşağıda Albay Dennis Long'un 1992 yılında, Soğuk Savaşın sona ermesinden iki yıl sonra, Fort Knox'da "total zırhlı hazır güç" komutanı olarak yaptığı konuşmayı sunuyorum:

> "50 yıl süreyle futbol takımımızı donattık, haftada beş gün antreman yaptık ve tek bir maça bile çıkmadık. Ortaya konulabilecek nitelikleri olan, açık bir düşmanımız vardı ve onları iyice tanımıştık. (Şimdi) karşı takım hakkında hiç bir şey bilmeden bütün gün antreman yapmak zorundayız. Oyun planlarını, stadyumlarının nerede olduğunu, hatta sahada kaç kişi olacaklarını bile bilmiyoruz. Askeri kuruluş için bu çok sıkıntılı bir durumdur; özellikle teşkilatınızın ve sistemlerinizin varlığının haklılığını göstermeye çalıştığınızda." (33)

Amerika Birleşik Devletleri böyle sıkıntılı bir durumu elinden geldiğince geciktirdi. Soğuk Savaş sırasında Sovyetler'in bir dizi üst düzey NATO yetkilisiyle aralarında doğrudan diyalog kurulması çağrıları "uygunsuzluk ve bölünme potansiyeli" nedeniyle reddedildi. Sovyetlerin uzun süre ve sık sık tekrarladığı NATO'nun da aynı şeyi yapması koşuluyla Varşova Paktı'nın dağıtılması teklifi dikkate alınmadı. Yine böyle bir önerinin geri çevrilişinin ardından, Los Angeles Times bu teklifin "ABD politika yapıcılarının Batı kamuoyunu pahalı ve genellikle sevilmeyen askeri programların sürdürülmesine ikna etmekte karşılaştıkları güçlüğü arttıracağı" yorumunda bulundu. (34)

1991 yılında Colin Powell dünyadaki büyük değişimin askeri meslektaşlarını ihtiyatlı olmaya itmesindeki çelişkiden söz ederken: "Yaşanan değişikliklerin ortadan kalkacağını ve 'kötü, direngen bir düşman' hakkındaki rahatlatıcı düşüncelere geri dönmemize izin vereceğini ummamalıyız." (35)

Ama bu düşünceler asker profesyonelleri ve sivil çalışma arkadaşlarını gerçekten rahatlatır. Bu yüzden bir ay yeni direngen ve kötü düşman Kuzey Kore olur, bir sonraki ay büyük tehdit Libya'dan, sonraki ay Çin'den ya da Irak'tan, İran'dan, Sudan'dan, Afganistan'dan, Sırbistan'dan ya da bildik, eski şeytandan, Küba'dan; her biri o ayın Hitler'i ilan edilen deli ya da kudurmuş bir lider tarafından yönetilen ülkelerden gelir. Şeytanları derecelendirmek, demokratik bir toplumdan çok teokratik bir topluma uygundur.

Washington, Uluslararası Komünist Komplo yerine şimdi bize, bir gün uyuşturucuya karşı, bir başka gün askeri ya da endüstriyel casusluğa karşı, "kitle imha silahlarının" yayılmasına ya da organize suç örgütlerine karşı, başka bir gün insan hakları adına ya da en çok terörizme karşı savaştığını söylüyor. Israrla Amerikan toplumunun da buna inanmasını istiyorlar. İşte terörist tehdit koleksiyonunuz için size Washington Post ve New York Times'da 1999 yılının ilk aylarında, yedi haftalık bir dönem içinde çıkan bazı başlıklar:

22 Ocak: "Clinton 21. Yüzyıl için Terörizm Tehdidini Tanımlıyor"

23 Ocak: "Başkan Yeni Terörizme Savaş Açıyor"

23 Ocak: "Yarının Terörünü Önlemek"
29 Ocak: "Terörizm Karşıtı Güçler Gelişiyor"
1 Şubat: "Pentagon İç Terörizm Ekipleri Planlıyor"
1 Şubat: "Amerika'yı Terörizmden Koruyan Adam"
2 Şubat: "ABD Daha Büyük Fonlarla Terörizmi Hedef Alıyor"
16 Şubat: "Askeri Anti-Terörizm Tatbikatları Teksas'ın Bazı Bölgelerinde Şaşkınlık Yarattı"
17 Şubat: "ABD Bin Laden'in gücünü kırdı mı?"
19 Şubat: "Elçilik Saldırılarını Önleme Harcamaları Korkaklık Olarak Eleştirildi: Terörist Tehdit Devam Ediyor"
19 Şubat: " Bangladeş: Bin Laden'in Yeni Hedefi mi?"
23 Şubat: "Görünmez Katillere Hazırlanmak"
7 Mart: "Müslüman Militanlar Amerikalıların Yaşamlarını Tehdit Ediyor"
8 Mart: "Reagan Binası Saldırılara Karşı Savunmasız"
14 Mart: "2 Grup ABD tarafından Terör Örgütü Olarak Tanımlanmalarına İtiraz Etti"
16 Mart: "Clinton Terörizme Karşı İtfaiyecileri Eğitmeyi Planlıyor"

20 Ocak'ta Savunma Sekreteri William S. Cohen (F-15 savaş uçaklarını öven bir şiiri bulunuyor (36)) ulusal füze savunma sistemi için 6,6 milyar dolar harcanacağını duyurdu. Bu, Başkan Reagan'ın Yıldız Savaşları sisteminin yeniden canlandırılması demektir. Bu harcamayı açıklarken Cohen bir tek tehditten söz etti; Kuzey Kore'den. Kuzey Kore! Kendi halkının karnını doyuramayan bir ülke ABD'ye füze saldırısında bulunmaya hazırlanıyor! Kitlesel bir milli intihar için karşı konulmaz bir arzu duymak dışında Kuzey Kore'nin böyle bir saldırı başlatması için bir sebep olabilir mi? Ama, Cohen'in açıklamasını okuduktan sonra "liderlerinden birinin" bir adım öne çıkıp herkesin önünde bir deli masalını topluma ilan edebileceğine inanmak ortalama bir Amerikan vatandaşına çok zor gelir. Bu adamın söylediklerinde bir hikmet olması gerektiğini varsayarlar.

İşte adamlar kendilerini böyle kurtarıyorlar.

Adamın kendisi buna inanıyor mu? Başkan Clinton'ın inandığından daha fazla olmasa gerek. 1993 yılında Güney Kore'deyken Clinton şunları söylemişti: "Kuzey Korelilerin nükleer silah geliştirmelerinin hiç bir anlamı yok. Çünkü, bunları kullanmaya kalkmaları halinde bu, ülkelerinin sonu olur." Zaman zaman politikacıları da ziyaret eden bu dürüstlük ve aklı selim patlaması, bu örnekte, bir gazetecinin Kuzey Kore'nin Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Anlaşması'na uymasının beklenip beklenmediğini sorması üzerine gerçekleşmişti. (37) İnanmak zor ama, bir yıldan biraz daha kısa bir süre sonra yapılan bir araştırma, Kuzey Kore'den korkan genç Güney Korelilerin altı kat daha fazlasının Amerika Birleşik Devletleri'nden korktuğunu ortaya çıkardı. (38)

1999 yılına ve bu yılın yeni "tehditlerine" dönelim. Yeni National Security Council (NSC-Ulusal Güvenlik Konseyi) tarafından Ağustos ayında açıklanan, yeni yüzyıl için hazırlanmış bir küresel strateji belgesi "ulusun tarihindeki en büyük casusluk tehdidiyle karşı karşıya geldiğini" bildirdi. (39)

Dikkate değer bir açıklama. KGB'ye ne oldu? Yan binadaki casusun, elindeki Sovyet hançerini toplumun yüreğine saplamaya hazır beklediği fikri, bugün otuzunu aşmış her Amerikalının beynine beşikten itibaren kazınmıştır. Binlerce kişi bu tehditle ilintili olduğu ileri sürülen derneklerle bağları olduğu iddiasıyla işlerini, mesleklerini kaybetti; yüzlerce kişi hapse atıldı, sınırdışı edildi, iki kişi idam edildi. Senatör Joe McCarthy ve J. Edgar Hoover'ın mezarlarında kıvrandıklarına emin olabilirsiniz.

Bu arada, ABD'ye yapılabilecek olası bir kimyasal ya da biyolojik saldırı uyarısının tamtam sesleri her geçen hafta biraz daha yükseldi. Polis, itfaiye ve sağlık kuruluşları gelişmiş araç gereçleriyle düzenli tatbikatlar yapmaya başladılar. Görevli Ordu ve Deniz Piyadesi personeli aynı türden çalışmalar içine girdiler. FBI saldırı mahalline süratle gitmeye hazır, yaygın, zararlı maddeler birimleri oluşturdu. Şimdi de Ulusal Muhafızlar bu çılgınlığa kapılarak hava tüpleri olan ve bütün vücudu kaplayan koruyucu giysilerle donandılar. Genel Muhasebe Bürosu (General Accounting Office -GAO) Ulusal Muhafız birimlerinin gereksiz olduğunu ve görevlerinin iyi tanımlanmadığını savundu. Washington Post'un bildirdiğine göre, "Aslında bazı eleştir-

menler bu yeni timlerin oluşturulmasına Ulusal Muhafızlar'a yeni bir misyon bulma ve Soğuk Savaş sonrası dönemde daha büyük bütçe kesintilerini önleme çabası olarak bakıyor." (40) Yukarda belirtildiği gibi, aynı şey Ulusal Güvenlik Devletinin diğer unsurları için de söylenebilir.

1999 yılı Ekim ayında ABC televizyon kanalı, büyük bir Amerikan kentine biyolojik silahlarla yapılan bir saldırının simülasyonunu "Nightline" programında beş bölümlük bir dizi olarak yayımladı. Burada terörist çetesinin şarbon sporlarını metro sisteminde serbest bırakmasıyla meydana gelen tam bir panik, ölümler ve büyüyen bir kaos canlandırılıyordu. Ted Koppel, gelecekte bir gün, ABD'nin bir kentinde mutlaka buna benzer bir saldırı ile karşılaşacağımızı açıkça söyledi. Beklendiği gibi, böyle bir programın duygusal kısmı uzun uzun anlatılırken bilimsel yanı çok kısa geçilir. Daha sonra, John Hopkins Sivil Biyolojik Etüdler Merkezi direktörü de aynı noktaya işaret etti. (41) Aslında, böyle bir merkezin varlığı bile "tehditler" döneminin bir işaretidir.

Bundan kısa bir süre sonra FBI, Washington bölgesinin olası terörist saldırılar için "dünyanın bir numaralı hedefi" haline geldiğini duyurdu. Bunu nereden biliyorlardı? Çünkü "Washington kent merkezinde günde ortalama üç ilâ altı adet şüpheli paket" alınıyordu. Peki bu paketlerden gerçekten terörle ilgili bir şeyler çıkıyor muydu? Aslında, hayır!(43)

Bütün bunlar, son sayıma göre sayısı sıfır olan kimyasal, biyolojik ya da radyolojik silahlı saldırılara karşı yapılıyor. Birçok asılsız şarbon ihbarı olduğu doğrudur, ama hiç kuşkusuz, bunlar büyük ölçüde korku saçan konuşmalar sonucunda olmuştur. Bu tür konuşmalarda, ciddi bir şarbon saldırısı yapabilecek duruma gelmenin ve hem de çok geniş bir bölgede uygulamanın son derece zor ve kontrolü güç bir iş olduğu konusunda kamuoyuna hiç bir ipucu sunulmamıştır. Bu tür korkutucu konuşmaların bir başka sonucu da ABD'nin 1998 yılında Sudan'ın tek eczacılık tesisini kimyasal ve biyolojik silahlar imal edildiği gibi sahte bir gerekçeyle bombalamasını olumlu ve kabul edilebilir kılmasıdır.

Hava ulaşımı, "tehdit" zihniyetinin yaşamın ve aklı selimin önüne geçtiği bir alandır. 4 Ağustos 1999 tarihinde Atlanta'dan

Türkiye'ye yapılacak bir sefer kalkıştan hemen önce FBI tarafından durduruldu. 241 yolcu uçağı terketmeye zorlandı. Bazıları sorgulandı; bir kişi gözaltına alındı; bütün bagajlar boşaltıldı ve her parça sabırla, sahibi olan yolcuyla irtibatlandırıldı. Bomba koklayan köpekler ve patlayıcı uzmanları içeri alındı ve uçuşun dört saatten fazla gecikmesine neden olundu. Sebep mi? FBI'ın duyduğuna göre, yolculardan biri "ulusal güvenliğe potansiyel bir tehdit" oluşturabilirmiş. Peki, bunun sebebi neymiş? Adamın bilet parasını nakit ödemiş olması. (43)

Üç hafta sonra Chicago O'Hare havaalanında, normal olarak terminalden çıkanların kullandığı bir koridorda bir adamın ters yönde koştuğu görüldü. Adam kalabalığa karıştı ve kayboldu. Ne adam, ne de şüpheli bir şey bulundu. Tahmin edilebileceği gibi adam belki bir yerde bir şey unutmuştu ya da en yakın tuvalete koşmak ihtiyacını hissetmişti. Ancak, bu "tehdit edici" durumun sonucu şu oldu: 6 bin yolcu binadan tahliye edildi; en az 120 uçuş iptal edildi ve ülkenin her yanında hava trafiği saatlerce aksadı. (44)

Bütün bu korkutucu konuşmalara, bütün "tehditler"e karşın gerçek dünyada tam olarak neler yaşanmıştı? Dışişleri bakanlığına göre, 1993-1998 yılları arasında gerçekleşen terörist saldırıların bölgelere göre dağılımı şöyleydi:

Batı Avrupa: 766, Latin Amerika: 569, Orta Doğu: 374, Asya: 158, Avrasya: 101, Afrika: 84, Kuzey Amerika: 14. (45)

Soğuk Savaş dönemindeki Sovyet askeri ve ekonomik gücünün CIA ve Savunma Bakanlığı tarafından olduğundan ne kadar büyük gösterildiğini şimdi çok iyi biliyoruz. Rus tehdidini abartmak için verilerin ve olayların nasıl çarpıtıldığını, inandırıcılıkları olmadığı zaman bile, en kötü durum senaryolarının nasıl olası ve kaçınılmaz durumlarmış gibi sunulduğunu biliyoruz. (46) Sovyet tehdidi hikayelerinin en uzun ömürlü olanlarından biri (NATO'nun kurulmasını haklı göstermek için iddia edilen) Batı Avrupa'nın kızıllar tarafından işgal edilmesiydi. Eğer 1999 yılında bu peri masalına hâlâ inananlar varsa, kamuoyuna yeni açıklanan ve Londra'da çıkan Guardian gazetesinde yayımlanan, Britanya Hükümeti'nin 1968 yılı belgeleri ile ilgili bir raporu okuyabilirler. Belgelerden biri Dışişleri Bakanlığı Birleşik İstihbarat Komitesi tarafından yapı-

lan bir analize dayanıyor ve gazete tarafından aşağıdaki gibi özetlenivordu:

> Britanya askeri ve istibarat yetkilileri kişisel olarak Soğuk Savaşın en kızıştığı günlerde bile Sovyetler Birliği'nin Batı'ya saldırı başlatmayacağına inanıyorlardı. Bu Batılı politikacıların ve askeri liderlerin "Sovyet Tehdidi" ile ilgili olarak kamuoyuna söylediklerivle açıkça çelişiyordu.
>
> Sadece Büyük Britanya kurmay başkanlarına verilen bir brifingde "Çok Gizli, Sadece Büyük Britanya vatandaşı ilgililer için" kaydıyla sunulan, Tehdit: Sovyetler Birliği'nin Amaçları ve Niyetleri başlıklı bir raporda "Sovyetler Birliği kasıtlı olarak bir genel savaş ya da Avrupa'yla sınırlı bir savaş başlatmayacaktır" deniyordu.
>
> Bakanlık "Sovyet dış politikası çok ihtiyatlı ve gerçekçi olmuştur" dedikten sonra Vietnam savaşına rağmen Ruslar ve müttefikleri "Batı ile her alanda temaslarını sürdürdüler ve NATO güçleriyle sınırlı ama giderek artan bir siyasi diyaloğu korudular" (47) diye devam ediyordu.

Zor farkedilebilen ayrıntılarla uğraşma zamanı değil. 1998'de Pentagon yeni bir kuruluş yarattı: Tehdit Giderme Savunma Ajansı (Defence Threat Reduction Agency). Bütçesi şimdiden milyar dolarları, personel sayısı binleri bulmuş, "daha çok Sovyetler Birliği'nin yönelttiği tehdidi azaltmak için kurulmuş servislerden oluşan bir üst kuruluş." (48) Buna bir tür geri-dönüşüm de diyebilirsiniz.

Sovyet tehdidi, terörist tehdit, yeni düşmanlar; bunların hepsi yurtiçinde ve dışında heyecanla geliştirilmiş, Pentagon, CIA, FBI ve diğerlerinin son derece kritik, hayat kurtarıcı, burada, orada ve her yerde meydana gelebilecek felaketleri önleme misyonları olduğunu iddia eden zihniyetin yarattığı aynı bildik düşmanlardır. Ulusal ve dünya çapında felaketlerin acılarını yaşamamak için bu kurtarıcılarımızın dizginlerini serbest bırakırız ve bildiğimiz dünyayı koruma yaygarası devam eder gider.

CIA Başkanı George Tenet 1997 yılında Senato'ya "Kanımca zaten savaşın içindeyiz", demişti. "Bir kaç yıldan beri savaş düzenindeyiz". (49)

Pratik politikanın bütün amacı, çoğu hayal ürünü olan bitmez tükenmez cadı ve cin masallarıyla korkutarak halkı alarm durumunda tutmak ve böylece güvenliğe kavuşturulmaya coşkulu bir istek duymalarını sağlamaktır.

H.L. Mencken, 1920

Hükümetimiz, çok ciddi ulusal acil durum çığlığıyla bizi hiç bitmeyen bir korku durumunda tuttu, bizi sürekli bir yurtseverlik aşkıyla heyecan içinde bıraktı. Daima korkunç bir kötülük vardı. Eğer talep edilen büyük fonları temin ederek ve gözümüzü kapatıp arkalarından yürümezsek bizi yutacak olan bir kötülük. Ancak geçmişe baktığımızda bu felaketlerin hiç gerçekleşmediği görülüyor; bunların pek gerçek olmadığı anlaşılıyor.

General Douglas MacArthur

Pentagon bütçeleri hakkında konuşurken, 1957 (50)

Siyasi yelpaze ve komplolar

İronik; ama ABD aşırı sağı Amerikan dış politikasının kötülüğü hakkında yapılan değerlendirmelere inanmaya bir çok liberale göre daha açıktır. Bunun sebebi, belki de, kendileri de aşırı oldukları için içgüdüsel biçimde hükümetin ülke içinde ve dışında aşırı davranışlarda bulunma eğilim ve kabiliyetinde olduğuna inanmaktan kaçınmamalarıdır. Radikal sağ ve radikal sol, hükümetlerinin niyetleri hakkında belirgin bir alaycı tutumu paylaşırlar. Bu iki kutup arasında kalanlar ise bu tür görüşlere doğal olarak katılmazlar.

Burada Amerika Birleşik Devletleri hakkında yapılan olumsuz açıklamalar ikinci grupta yer alan kişilerin çoğuna, sık sık alaycı biçimde söyledikleri üzere, "komplo teorisi" gibi gelebilir. Liderlerimizin çok güvenli bir evde gizlice bir araya gelerek kutsal olan her şeye saldırmak için fesatlık dolu bir plan hazırlarken, bir yandan da gerçek niyetlerini gizlemek ve herkesin kafasını karıştırmak için farklı sinyaller yolladıklarını savunduğumu duvar gibi olduklarını söylerler gülerek.

Ama, eğer liderlerimiz tümüyle dürüstlük için çırpınmıyorlarsa, bu da bir komplo değil midir? İyi şeyler yapmak için top-

lantılar yapmıyorlar mı? Belki de bunu yaparken bu kadar şekilci olmak zorunda değildirler; çünkü, başlangıçta hepsi iyi şeyler düşündükleri için bu işler oldukça otomatik biçimde, doğallıkla ve sisteme içselleşmiş olarak yapılır; hükümet sistemi, büyük şirketler sistemi, askeri sistem, istihbarat sistemi; hükümet- şirket-ordu-istihbarat kompleksi.

O halde, bunun kötü bir şey olduğunu neden düşünmeyelim?

Amerikalıların hiç bir komplo teorisine inanamayacağından değil; Uluslararası Komünist Komplo teorisinin ne kadar uzun bir raf ömrü olduğuna tanık olduk. Hâlâ çok iyi satan bir ürün.

"Komplo" araştırmacısı ve yazar Jonathan Vankin aşağıda okuyacağınız gözlemde bulunmuş:

> Gazeteciler kendilerini kuşkucu bir kesim olarak görmekten hoşlanırlar. Bu, kişinin kendi kendisini yanlış görmesidir. Amerikalı gazetecilerin büyük çoğunluğu hükümet yetkilileriyle, teknik uzmanlarla ve diğer resmi kaynaklarla yaptıkları görüşmelerde onlara kolayca inanırlar. Çok övündükleri kuşkuculuklarını fazla tanımadıkları düşüncelere saklarlar. Komplo teorileri en kuşkucu tavırla ele alınır.
>
> Komplo teorilerine kuşkucu bir tavırla yaklaşılmalıdır. Ama adilce davranılmıyor. Kuşkuculuk resmi olan ve olmayan haber ve bilgilere eşit olarak uygulanmalıdır. Amerikan komplo teorilerini açıklayabilmek için bu dengesizliği düzeltmek zorundayım. Kendimi komplo teorilerine açtım ve resmi hikayelere tam bir kuşkuculukla yaklaştım. (51)

Waco olayının örtbas edilişinde olduğu gibi. 1993 yılında FBI'ın Branch Davidian tarikatı binalarına yaptığı ve 76 kişinin ölümüyle sonuçlanan kuşatmada yakıcı silahlar kullandığı hakkındaki resmi doğrulama ancak 1999 yılı Ağustos ayında yapıldı. Altı yıl süreyle, resmi olarak, kuşku bırakmayacak bir biçimde ret yanıtları verildi. Israrla aksini savunanlarla "komplo teorisi" ürettikleri, komplo delisi oldukları söylenerek alay edildi; küçümsendiler ya da genel olarak medyanın en etkili silahıyla karşılandılar: sessizlikle.

"Ekim Sürprizi", TWA800, Jonestown ve Vali Clinton yöne-

timindeki Mena, Arkansas olayı; bunlarla ilgili gerçekler de aynı şekilde çok eskilerde kalmış olabilir mi? Evet, hem de çok eskilerde. Yeni yüzyıla girmeden önce bu konularda resmi bir kabullenme muhtemelen yapılmayacaktır.

Amerikan Politikasının Birinci Watergate Yasası şunu söyler: "Ne kadar paranoid ya da komplo kafalı olursan ol, hükümetin gerçekten yaptıkları senin hayal edebileceğinden daha kötüdür."

Amerikan Politikasının İkinci Watergate Yasası ise şöyle der: "Resmen inkar edilinceye kadar hiç bir şeye inanma."

Her iki vasa hâlâ vürürlüktedir.

Soğuk Savaş süreci

"Komünist tehdit " sona ermesine rağmen vergi ödeyenler hâlâ kamyon dolusu paraları bir zamanlar ismi Savaş Bakanlığı olan, daha sonra mizahi bir biçimde Savunma Bakanlığı olarak değiştirilen kurıma göndermeye devam ediyorlar. Bu bakanlığın daha fütüristik kimyasal silahların keşfi ve insanları toplu halde öldürmenin daha iyi diğer yollarını araştırmak için yaptığı araştırmaların yoğunluğu hiç azalmadan devam ediyor. Onlar bir kez olsun arkalarına dönüp, zaferlerin kazanıldığı savaş alanlarını kirleten vücut parçalarına bakmıyorlar.

Clinton yönetiminin yeni füze savunma sistemi ile, bütün dünyanın öldüğünü ve gömüldüğünü sandığı Yıldız Savaşları projesi yeniden canlandı ... ölümden sonra ikinci bir hayatın silahlar için de mümkün olabileceği görüldü ... NATO da öleceği sanılırken yeniden canlandı; hem de eskisinden daha büyük bir heybet kazanmış olarak. Çok geniş ve uzmanlaşmış bölümlerin yer aldığı yüzlerce ABD askeri tesisi, savaş ihtiyaçları nedeniyle hâlâ noktalar halinde dünya haritasının her yerine dağılmış durumda; Küba'daki Guantanamo üssü ve Arnavutluk, Makedonya, Macaristan, Bosna ve Hırvatistan'da kurulan yeni üsler. Sizler bu satırları okurken, Amerikan Silahlı Kuvvetleri ve Yeşil Bereliler gibi özel operasyon güçleri dünyanın her yanında, 100'ün üzerinde ülkede konuşlanmış durumda ... Washington bu ülkelerin birçoğuna önemli miktarlarda, son derece öldürücü askeri malzemeler temin ediyor, zaten ne kadar insafsız olduklarına bakmadan, askeri güçlerine ve polisine insafsızlık

sanatı eğitimi veriyor ... Amerikan nükleer bombaları Avrupa'nın en az yedi ülkesinde depolanmaya devam ediyor. Amerikalı yetkililer istedikleri yerde, istedikleri zaman ve istedikleri süreyle, istedikleri kişilere istedikleri her şeyi yapabilmelerinin, tanrının onlara verdiği bir hak olduğu konusundaki sarsılmaz inançlarını muhafaza ediyorlar.

Bir başka deyişle, o zamanların diplomatları ve politikacıları ne düşünmüş olurlarsa olsunlar, Soğuk Savaşa kuşku ile yaklaşanların söyledikleri doğrulanmıştır: Bu, kötü ve genişlemeci komünizmin sınırlandırılması ile ilgili bir şey değildi, Amerikan emperyalizmi ile ilgili bir şeydi; "komünist" sadece yollarında önlerine çıkanlara verdikleri bir isimdi.

Sonuç olarak, bütün bu Soğuk Savaş sonrası değişmeme ısrarı 1950 ve 1960'lı yılların, 1970 ve 1980'li yılların senaryolarının yeniden canlanmasına sebep oluyor. John Foster Dulles hâlâ mı yaşıyor? Ronald Reagan yoksa hasta numarası mı yapıyor? Bütün bunlar 21. yüzyılda neden hâlâ devam ediyor?

Amerikan dış politikasını belirleyenler, Amerika'nın uydu devleti olmayı itirazsız ve memnuniyetle kabul etmeyecek, dünyanın "küreselleşme" adını verdiği serbest piyasa ve özelleştirmeye tepeden bakacak, dış yatırımları teşvik etmek için kanunlarını değiştirmeyecek, yabancı yatırımların kendi halkının refah düzeyi üzerindeki etkilerine karşı kayıtsız kalmayacak, öncelikle ihracat için üretim yapmayacak, asbest ve yasaklanmış tarım ilaçlarının kullanımına izin vermeyecek, gelişmiş ülkelerde yasaklanmış atıkların ve diğer ürünlerin kendi halkının ve topraklarının üzerine boşaltılmasını kabul etmeyecek, IMF ve Dünya Ticaret Örgütü'nün ülkesinin sosyal hizmetlerini ya da hayat standartını yerle bir edecek politikalarının uygulanmasına kolayca razı olmayacak, toprakları üzerinde Amerikan ya da NATO askeri üsleri kurulmasına izin vermeyecek hükümetlerin yükselmesine, bu tür akımların iktidarı ele geçirmelerine karşı son derece duyarlıdırlar. Yugoslavya Hükümeti, Washington'ın yaşlı dış politika yapıcılarının son derece hassas burun deliklerine göre yukarıda saydığımız bu kokulardan oldukça fazla saçıyordu.

Uygun gerekçeler ortaya çıkınca bu tür kötü örneklerin kollarının ve bacaklarının kesilmesi ya da koşullar uygunsa 1990'lı

yılların başlarında Arnavutluk ve Bulgaristan'da olduğu gibi devrilmesi gerekir. Eğer bu yapılamazsa, bu hainlerin hayatları yaşanmaz hale getirilmelidir; Küba'da olduğu gibi. Michael Parenti'nin gözlemlediği gibi, bir banka soyguncusunu yakalama maliyetinin bazen soyulan para tutarından daha yüksek olabileceği görülmüştür. Ama eğer soyguncuların parayı alıp gitmelerine göz yumulacak olsaydı, bu, diğerlerine de cesaret verir ve bütün banka sistemini tehlikeye sokardı."(52)

İşte yirminci yüzyıl Amerikan dış politikasının - sine qua non (olmazsa olmaz)- temeli budur. Gerek Sovyetler Birliği'nden önce, gerekse sonra. Filipinler, Panama, Dominik Cumhuriyeti yüzyılın ilk on yılı içinde; Peru, El Salvador ve Kolombiya ise son on yıl içinde bunu yaşadı.

Soğuk Savaşın sona erdiğini gerçekten söyleyebilir miyiz? Eğer Soğuk Savaşı Amerika Birleşik Devletleri'yle Sovyetler Birliği arasında geçen ve hangi nedenle olursa olsun Üçüncü Dünya ülkelerinin kalplerini ve kafalarını kazanmak için yapılan dünya çapında bir mücadele olarak tanımlarsanız, kesinlikle sona ermiştir. Ancak, Soğuk Savaşı bir Batı-Doğu mücadelesi olarak değil de bir Kuzey-Güney mücadelesi, yukarıda anlatıldığı gibi kapitalist modele bir seçeneğin başarılı bir örneğini oluşturabilecek herhangi bir toplumun kalkınmasının önlenmesi ve Amerika'nın üstünlüğüne meydan okuyabilecek bir bölgesel gücün ortaya çıkmasını önlemek gibi bir Amerikan çabası olarak görürseniz, Pentagon'un Harekat Odasındaki o büyük haritanın üzerinde birçok renkli raptiyenin hâlâ durduğunu unutmamalısınız. (Savunma Bakanlığının 1992 tarihli planlama çalışmasında şöyle deniyordu: "İlk amacımız yeniden bir rakibin çıkmasını önlemektir ... potansiyel rakiplerimizi küresel ya da olduğundan daha büyük bir bölgesel rol oynama düşüncesinden bile vazgeçirecek mekanizmaları korumalıyız."(53)

Bu sürecin ilan edilmesi, adı ne olursa olsun, varsıllarla yoksullar arasında geçen sonsuz savaşta yeni bir aşama olarak görülebilir. Sovyet varlığı ve etkisi artık yok ve Amerikan müdahaleleri her zamankinden daha sorunsuz olarak yapılabilmektedir. (ABD'nin Irak ve Yugoslavya'ya gösterdiği dostluğun ancak Sovyetler Birliği ve bloku dağılıncaya kadar sürdüğünü hatırlayın.)

Böyle bir politika sürecine verilen bir isim vardır: İmparatorluk. Amerikan İmparatorluğu. Amerikalıların kolay telaffuz edemediği bir sözcük. Hiç bir Amerikalı Roma, Osmanlı, Avusturya-Macaristan ya da Britanya İmparatorluklarının var olduklarına ve genişleme, güç, şan-şöhret ve zenginlik tutkularına inanmakta zorluk çekmez. Bunlar okul kitaplarında yazılıdır. Ama, Amerikalıların aklında, Amerikan okul kitaplarında ve Amerikan medyasında imparatorluklar tarihi bir daha geri gelmemek üzere sona ermiştir. Amerikan İmparatorluğu mu? Bu onlara göre yan yana gelemeyecek iki sözcüktür.

Bütün ahlaki kavgılardan uzak bir biçimde, dünyanın geri kalan bölümü üzerinde siyasi, iktisadi ve askeri hegemonya kurmak için karşı koyulmaz bir arzu duymak mı? Bunu Amerikalılara anlatmak, birisine UFO'ların insan kaçırdığını söylemek gibidir, ancak adam kaçırma hikayesine inanmaları daha kolaydır. .

Dünya yeterli değil

Daha önceki imparatorluklar bunu hayal bile edemezlerdi. Amerikan İmparatorluğu ise bunun ayrıntılı planlarını yapıyor. Dış uzayın kontrolü. Sadece kontrol etmek için değil, orada yapılacak savaşlar için planlar yapıyor. Pentagon'dan birinin sözlerini ele alalım:

ABD Uzay Komuta Merkezi (U.S. Space Command), ABD'nin çıkarlarını ve yatırımlarını korumak için uzay boyutuna hükmeder. Uzay Kuvvetleri'ni çatışmaların her alanında savaş yeteneğine kavuşturur. 21. yüzyılın başlarında uzay gücü de gelişerek ayrı ve eşit bir savaş ortamına dönüşecektir. Uzay üstünlüğünün kara, deniz ve hava üstünlüğüyle tamamlanmasıyla ortaya çıkacak sinerji, çatışmaların her alanında üstünlük sağlayacaktır. Uzay sistemlerini kullanarak ve uzaydan kesin isabetli vuruşlar gerçekleştirmek için planlama yaparak balistik füze savunmasını geliştirmek, kitle imha silahlarının bütün dünyaya yayılmasına bir karşılık olacaktır. Uzay; ticari, sivil, uluslararası ve askeri çıkar ve yatırımların giderek arttığı bir alandır. Bu hayati sistemlere olan tehdit de artmaktadır. Uzayın kontrolü demek, uzaydan erişim kabiliveti, uzay ortamında operasyon özgürlüğü ve eğer gerekirse başkalarına uzayı kullanma hakkını tanımama yetene-

ği demektir. Uzayın kontrolü, ABD Uzay Başkomutanlığı (US-CINCSPACE) klasik bir savaşçı rolü yükleyen ve belirlenmiş bir sorumluluk alanı tanıyan karmaşık bir görevdir. (54) Uzayda üstünlük elimizdedir, bunu seviyoruz ve koruyacağız. (55) Bir gün uzaydan dünyadaki hedeflere (gemiler, uçaklar, kara hedefleri) saldırıda bulunacağız. Uzayda savaşacağız. Uzaydan savaşacağız ve uzaya karşı savaşacağız. (56)

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 1963 yılında bir tasarıyı oybirliğiyle ve alkışlarla kabul etti. Bu tasarı bütün devletleri "dünyanın yörüngesine nükleer silah taşıyan nesneler ya da herhangi bir kitle imha silahı yerleştirmekten, bu tür silahları göksel nesnelere monte etmekten ya da bu tür silahları herhangi bir biçimde dış uzayda konuşlandırmaktan kaçınmaya" çağırıyordu. (57)

Bu umut bugün hâlâ devam etmektedir. 26 Ocak 1999 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan Cenevre'de yapılan Silahsızlanma Konferansın'da şunları söylemişti: "Şimdi yaygın bir biçimde paylaşılan bir anlayış, dış uzayı silahtan arınmış bir ortam olarak muhafaza etmektir."

Deli felsefesi

Amerika Birleşik Devletleri'nin stratejik nükleer silahlarından sorumlu karargah olan ABD Stratejik Komuta Merkezi (U.S. Strategic Command) tarafından 1995 yılında yapılmış "Soğuk Savaş Sonrası Caydırıcılığın Esasları" başlıklı bir iç çalışma 1998 yılı Mart ayında gün ışığına çıkarıldı. Söz konusu çalışmada şöyle deniyordu:

Caydırılması gereken bir eylem gerçekleştiğinde ABD'nin düşmanına yapabileceklerini muğlaklaştıracağından dolayı, kendimizi gereğinden fazla rasyonel ve serin kanlı göstermek bize zarar verecektir. Bazı unsurların potansiyel olarak "kontrolden çıkabilir" gibi gözüküyor olması, rakip karar mercileri üzerinde korku ve şüphe yaratmak ve baskı uygulamak açısından yararlı olabilir. Bu temel korku duygusu caydırıcılığın etkin gücüdür. Yaşamsal çıkarlarına saldırıldığı takdirde ABD'nin irrasyonel ve kinci olabileceği, bütün rakiplerimize varsıttığınız ulusal imajın bir parçası olmalıdır. (58)

Bu sözleri yazan kişi bütün dünyanın ABD'nin sadece "kontrolden çıkmış" ya da "irrasyonel ve kinci" gibi yaptığına inanmasını istevebilir. Ancak bu kitapta açıklandığı gibi, Washington'un dünyaya yaptıkları temel alındığında, yarım yüzyıldan daha uzun bir süreden beri Amerikan dış politikasının klinik açıdan fiilen delirmiş olduğu ileri sürülebilir.

Diğer yandan, bu konuda başka ne düşünülürse düşünülsün, dünya hegemonyası arzusu, kendi başına, mutlaka irrasyonel olmak zorunda değildir. Michael Parenti şuna işaret eder: ABD dış politikası "aptalca bulunabilir, çünkü sunulan sebepler çoğu kez inandırıcı görünmez, çoğu kez politikacıların kafasının karışık olduğu ya da yeni durumlardan bilgisi ya da haberi olmadığı izlenimini bizlerde bırakır. Ama kamuoyunun ne yaptıklarını anlamaması, ulusal güvenlik liderlerinin kafalarının mutlaka karışık olduğu anlamına gelmez. Onların haberleri çarpıtmaları aptal oldukları anlamına gelmez."(59)

Gerçekleri Araştırma Komisyonu

Geçtiğimiz yıllarda Güney Afrika, Guatemala ve El Salvador halkları resmi Gerçekleri Araştırma Komisyonları kurarak hükümetleri tarafından işlenen suçların üzerine gittiler. Washington'un büyük suç dosyası buna benzer resmi bir kurum tarafından asla araştırılıp belgelendirilmeyecektir. Vietnam, Panama ve Irak gibi belirli müdahalelerden sonra bazı resmi olmayan yurttaş komisyonlarının bu tür araştırmalar yapmış olmasına rağmen hiç kuşkusuz, bu komisyonların bulguları büyük medya tarafından görmezden gelinmiştir. (Bir ideolojisinin olmadığı inancı, bu medyanın ideolojisidir.)

Amerika Birleşik Devletleri'nde resmi bir Gerçekleri Araştırma Komisyonunun yokluğunda bu kitap bir tanıklık olarak önerilmektedir. New York Times, Washington Post ya da Los Angeles Times'da bu kitabın eleştirisini ararsanız zamanınızı boşa harcamış olursunuz.

Washington, DC, Ocak 2000

I. KISIM

Bizimkiler ve Onlarınkiler: Washington'un Teröristlerle ve İnsan Hakları İhlalcileriyle Aşk/Nefret İlişkisi

1. BÖLÜM

Teröristler Neden Amerika Birleşik Devletleri'yle Uğraşmayı Sürdürüyor?

Washington'un terörizme açtığı savaş, uyuşturucuyla savaşı gibi başarısızlığa mahkumdur.

Ulusal Güvenlik Danışmanı Sandy Berger, 7 Ağustos 1998 tarihinde Afrika'daki iki ABD elçiliğinin bombalanması üzerine şunları söyledi: "Amerikan halkının bir dereceye kadar Amerika'nın liderliği, bir dereceye kadar da bazı insanların fanatikliği nedeniyle, bizlerin hedef alınacağı bir dünyada yaşadığımızı bilmesi gerektiğini düşünüyorum."(1)

Brookings Institution Dış Politika Bölümü Başkanı Richard Haas, "Bu teröristler ABD'den ne istiyor?" diye sorulduğunda şu yanıtı verdi: "Bunun yanıtı, yaptığımız bir şey için değil. Kim olduğumuz için. Bizler dünyanın en güçlü ülkesi olduğumuz için. Seküler bir ülke olduğumuz için. Sadece bizim kim olduğumuz ve varlığımızın onları gerçekten rahatsız etmesi yüzünden."(2)

New York Times yazarı Thomas Friedman buna amin diyebilir. Teröristler için şöyle yazmıştı: "Belirli bir ideolojik programları ya da talepleri yoktur. Daha çok, ABD'ye, İsrail'e ve İslam'ın düşmanı olduğu düşünülen diğerlerine karşı genelleştirilmiş bir nefretle güdülenmişlerdir."(3)

Son olarak Başkan Clinton: "Amerikalılar terörizmin hedefidir, bu kısmen barışı ve demokrasiyi ilerletmeye çalıştığımız ve terörizme karşı kenetlenmiş olduğumuz içindir."(4)

Bunlar, Amerikan tesislerine yapılan her saldırıdan sonra li-

derlerimizden ve akıl hocalarımızdan dinlemeye alışık olduğumuz nakaratlardan bazılarıdır.

> Tepenin üzerindeki güzel Amerika imajı herkes tarafından o kadar kıskanılır ki, onların efendisi ve sabahın oğlu olan Şeytan'a ait dünyada bu kadar açık bir iyiliğin hüküm sürmesine tahammül edemeyen teröristler tarafından saldırılara uğrar.
>
> Gore Vidal (5)

Liderlerimizin ve akıl hocalarımızın asla ağızlarından kaçırmadıkları şey ise teröristlerin başka herhangi bir şey olabilecekleri, ayrıca rasyonel insanlar olabilecekleridir; yani, kendi akıllarında eylemlerini haklı çıkaran rasyonel bir şey olmasıdır. Teröristlerin çoğu gördükleri sosyal, siyasi ya da dini adaletsizliklerle ve yalancılıklarla derinlemesine ilgilenen insanlardır ve terörizm için dayandıkları ilk sebep gerekçe genellikle ABD'nin yaptığı bir iştir.

1981 yılında iki Libya uçağının düşürülmesi; 1983 ve 1984 yıllarında Beyrut'un bombalanması; Libya'nın 1986 yılında bombalanması; 1987 yılında bir İran gemisinin bombalanması ve batırılması; 1988 yılında bir İran yolcu uçağının düşürülmesi; 1989 yılında iki Libya uçağının daha düşürülmesi; 1991 yılında Irak halkının yoğun biçimde bombalanması, devam eden bombalamalar ve Irak'a uygulanan yaptırımlar; 1998 yılında Sudan ve Afganistan'ın bombalanması; saldırgan tutumu ve rutin hale gelen işkencelerine rağmen İsrail'in desteklenmeye devam edilmesi ve Arapların direnişinin ise kınanması, İsrail terörüne uygulanan çifte standart; 1996 yılında Qana'daki Birleşmiş Milletler üssünde kasıtlı olarak yapılan katliamda 106 Lübnanlının öldürülmesi; Libya'nın infazının ikinci on yılını doldurması; aranan kişilerin Malezya, Pakistan, Lübnan ve Arnavutluk gibi İslam ülkelerinden kaçırılması; İslam'ın en kutsal ülkesi olarak kabul edilen Suudi Arabistan'da ve İran Körfezi-'nin diğer ülkelerinde konuşlandırılmış geniş askeri varlık ve yüksek teknolojili üsler. Bunlar bir Arap'ı ya da müslümanı bir fanatiğe, bir teröriste ya da "Amerika, Büyük Şeytan" gibi kötü sözler söyleyen birine çevirebilecek şeylerden bazılarıdır.

Ama yukarda anlattığım nakaratları bize tekrarlayanlar bu-

nu biliyorlar. Onlar sadece uzun zamandan beri devam eden aptalca gösterilerini yapıyorlar. 1993 yılında CIA karargahının önünde beş kişiyi vuran Mir Aimal Kansi adlı Pakistanlı, FBI'a bunu ABD'nin Orta Doğu'da Müslümanlara karşı uyguladığı politika ve Irak'ın bombalanması yüzünden yaptığını söylemişti. (6) 1997'de, Kansi'nin hüküm giymesinden iki gün sonra dört Amerikalı Pakistan'ın Karaçi kentinde otomobillerinde giderken vuruldu. Bir CIA kontr-terörizm uzmanı Karaçi cinayetleri için "Bana kalırsa ilinti gayet açık" demişti. (7)

1988 yılında Pan Am'ın 103 uçuş numaralı uçağının bombalanması, bu tarihten iki ay önce bir yolcu uçaklarının ABD tarafından düşürülmesi üzerine misilleme amacıyla İran tarafından düzenlenmişti ve Amerikan yetkilileri bunu çok iyi biliyorlardı. 1998'de Afrika'da iki ABD elçiliğinin bombalanması, Irak'ın Kuveyt'i işgalinin arkasından Suudi Arabistan'a ilk ABD askerlerinin gelişinin tam sekizinci yılında gerçekleşmiştir. 1991'de Irak'ın ABD tarafından bombalanması sırasında Orta Doğu'da ve dünyanın bir çok yerinde Amerikan kurumlarına karşı onlarca terörist saldırı gerçekleştirildi. Amerikalı yetkililer ve medya burada bir sebep-sonuç ilişkisinin ipuçlarını göremediler mi? Gördüler, ama nakaratlara başlama zamanı gelince aniden Alzheimer öncesi bir duruma girdiler.

> Teröristler saldırdığı zaman, bu terörizmdir. Biz saldırdığımız zaman, bunun adı misillemedir. Onlar yeni saldırılarla misilleme yaparak karşılık verdiklerinde onlar gene terörizm yaparlar. Biz yeni saldırılarla karşılık verdiğimizde biz gene misilleme yapıyor oluruz.
>
> Norman Solomon, medya eleştirmeni

İyi ve kötü teröristler

Bir intihar bombacıları dalgası İsrail'de onlarca kişinin ölümüne sebep olduktan sonra, ABD 27 dünya liderini 13 Mart 1996 tarihinde bir "anti-terör" konferansı için Mısır'da bir araya getirdi. Başkan Clinton açıkça vurguladı: "Teröre başvuranların kınanması konusunda çok açık olmalıyız. Orta Doğu'nun arzu ettiğimiz geleceğinde şiddete yer yoktur."(8) Aynı günler-

de ABD, Irak'da otomobillere bombalar yerleştiren, Bağdat ve diğer Irak kentlerinde bombalama eylemlerinde bulunarak Saddam Hüseyin rejimini sarsmaya çalışan Irak Ulusal İttifakı'nı milyonlarca dolar yardımda bulunarak destekliyordu. Bu bombalamaların bir kaç yıl içinde Bağdat'ta 100'den fazla sivilin yaşamını kaybetmesine sebep olduğu tahmin ediliyor. Mısır konferansından iki hafta sonra Washington'da bir kontr-terörizm izleme toplantısı yapıldı. Tartışılan konular arasında terörist gruplara fon akımı da vardı. (9)

Bundan bir ay sonra Başkan Clinton büyük bir törenle Anti-terörizm Yasası'nı imzaladı. Bu yasa, Amerikan şirketlerinin terörizmi desteklemekle suçlanan ülkelerle mali işlemler yapmalarını yasaklıyordu. Dört ay sonra yönetim bir ABD petrol şirketinin bir petrol anlaşması için görüşme yapabilmesi amacıyla Sudan'ı yasa kapsamından sessizce çıkardı. Aynı zamanda Suriye'ye de bir muafiyet tanınarak Şam'ın Orta Doğu barış sürecine katılması teşvik edildi. (10)

2000 yılı Şubat'ında, terörizmle savaş konulu büyük bir uluslararası konferans toplanması için yeni bir tasarı ortaya atıldı. Bu kez ABD hiç bir "pratik yararı olmadığı" gerekçesiyle bu tasarının üzerini örtmekte gecikmedi. Önerilen bu yeni konferans, Üçüncü Dünya'nın 119 üyeli Bağlantısızlar Hareketi tarafından destekleniyordu. Konferansın tartışmayı umduğu konulardan biri, bir "terörist" ile bir "özgürlük savaşçısı" ayrımının nasıl yapılabileceği idi ve İsrail'e karşı savaşan Hizbullah ve Hamas grupları örnek olarak veriliyordu. "Devlet terörizmi" de konferansın muhtemel tartışma konularından biri olarak ortaya çıkıyordu. Örneğin, herhangi bir devletin silahlı kuvvetleri tarafından yapılan saldırılarda siviller öldürüldüğü zaman bu terörizm olarak nitelendirilmemeli miydi? Yugoslavya'nın 1999 yılında NATO tarafından bombalanması da bu durumla ilgili bir vaka olarak tartışılmıştı. (11)

FBI'ın terörizm tanımı

FBI uluslararası terörizmi "bir yabancı güçle ilintili ya da faaliyetleri ulusal sınırları aşan, bir grup ya da birey tarafından, bir hükümeti zorlamak ya da korkutarak sindirmek amacıyla kişilere ya da mülklerine, sivil nüfusa ya da herhangi bir kesi-

mine karşı, politik ya da sosyal yarar elde etmek amacıyla kanunsuz olarak güç ya da şiddet kullanımı" (12) olarak tanımlar.

FBI'ın tanımı ABD'ye karşı eylemleri tanımlamayı amaçlıyorsa da, ABD Hükümeti'nin kendisinin sayısız eylemini de oldukça iyi kapsamakta olduğu görülebilir. Bu eylemlerin bir çoğunu bu kitabın sayfalarında, bombalamalar, müdahaleler, işkence, kimyasal ve biyolojik savaş vb. başlıkları altında bulabilirsiniz.

2. BÖLÜM

Amerika'nın Dünyaya Hediyesi: Afgan Terörist Mezunlar

Usame Bin Laden, 1998'de Afrika'da iki ABD elçiliğine yapılan saldırıların arkasındaki beyin olduğu tahmin edilen kişi, geçmiş yıllarda Washington'un nefret listesinde yer almıyordu. 1980'li yıllarda, o ve onunla birlikte birçok İslam köktendincisi Afgan halkının umutsuzca ihtiyaç duyduğu sosyal ve ekonomik reformların yapılabilmesi ve seküler bir toplum olabilmesi için eline geçen son fırsatın ezilmesinde Washington'a son derece faydalı olmuşlardı. Hükümet kuvvetlerine ve Afganistan'daki Sovyet askerlerine yönelttikleri kontrolsüz ve sadist şiddet sebebiyle iyi teröristlerdi. Onlar bizim teröristlerimizdi. Cihatlarının başarıya ulaşması üzerine bu güçler çok uzaklara gittiler. Dehşet saçan eylemlerini dünyanın bir çok köşesine taşıdılar; dönüşüm geçirdiler ve gerçekten kötü teröristlere dönüştüler.

Sovyetler Birliği'ni, askeri güçlerini Afganistan'dan çekmeye zorlamak mücahitlerin aklını başından aldı. Yenilmez olduklarını ve tanrının kendilerine verdiği bir misyon olduğunu düşündüler. Allahu Ekber! Onları zafere ulaştıranın ABD'nin askeri, siyasi ve mali yardımı olduğunu göremiyorlardı.

1992 yılında, 12 yıllık savaşın ardından mücahitlerin çeşitli fraksiyonları Afganistan'ın tamamının kendilerine ait olduğunu iddia ettiler ve birbirleriyle savaşmaya başladılar. Savaş dünyanın her tarafındaki Müslüman fanatiklerin bir resmigeçidine dönüştü (bir İslami Abraham Lincoln Tugayı gibi) ve gelecekte kuracakları işbirlikleri ve dayanışmalar için uygun bir zemin oluşturdu. On binlerce savaş gazisi, İslam ülkelerinden

gelen savaşta pişmiş ve silahlanmış genç erkekler kâfirlere karşı yeni cihatlar başlatmak ve yeni bir İslami militan ve terörist kuşağını eğitmek üzere bir çok ülkeye dağıldılar. Şehitlik şerbetini içmeye hazırdılar: Adı konmamış bir İslami Yabancılar Lejyonu oluşturdular.

Bir saldırı silahları ve şiddet dalgası ortasında (buna Kalaşnikof kültürü de denebilir) kalan Pakistan Başbakanı Benazir Butto 1996 yılında, ülkesinin bu şiddet ortamına girmesinin Sovyet birliklerinin Afganistan'dan ayrılmaya zorlanması için ABD ile yaptığı işbirliğinin doğrudan sonucu olduğunu söyledi. "Afgan savaşının kalıntılarıyla mücadele etmekte yalnız başımıza bırakıldık. Bunlar, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı yapan ve Afgan savaşı sırasında lider durumuna gelen dini fanatiklerdir."(1)

Cezayirli bir sosyolog, Cezayir'deki Los Angeles Times muhabirine "Hükümetiniz bir canavar yaratılmasına katkıda bulundu", diye şikayette bulundu. "Şimdi size ve dünyaya karşı döndü. Afganistan'da 16.000 Arap eğitildi ve gerçek birer ölüm makinesi haline getirildi."(2) Afganistanlı olsun ya da olmasın, "Afgan" denen Afganistan savaşı gazisi sayısının sadece Suudi Arabistanda 15.000 olarak tahmin edildiği düşünülürse, Cezayirli sosyologun verdiği rakam biraz düşük gözüküyor. (3)

Orta Doğu Etütleri profesörü İkbal Ahmet şu gözlemde bulunuyor:

> Batı'daki propaganda, şiddet ve kutsal savaşın İslam'ın doğasında mevcut olduğuna işaret ediyor. Gerçek şu ki, "Uluslararası Cihat A.Ş." yeni bir olgudur. Afganistan'daki Sovyet karşıtı savaşın başlamasına kadar cihat sözcüğü önemli bir istisnası görülmeden, sadece ulusal, seküler ve siyasi bir bağlamda kullanılmıştır. (4)

"Afganlar" tarafından gerçekleştirilen kanlı eylemlerin önc çıkanlarından bazılarını aşağıda bulacaksınız:

Amerika Birleşik Devletleri'nde

Mir Aimal Kansi, 1993 yılında Virginia'da, CIA genel karargahının çıkışında iki CIA çalışanını öldürdü, diğer iki çalışanı-

nı ve CIA'e iş yapan bir müteahhidin bir çalışanında yaraladı. Karsi, Pakistan'ın Afganistan sınırındaki bir eyaletinden geliyordu ve bu bölge mücahitlerin en önemli hazırlık bölgesiydi. Babası ve diğer iki akrabasının savaşta CIA-Pakistan istihbarat operasyonlarıyla bağları vardı. Kansi, onu tanıyanların söylediği gibi "CIA'in cihadının çocuklarından biriydi" (5)

1993 yılında Dünya Ticaret Merkezi'ne yapılan ve altı kişinin ölümüne, binden fazla kişinin yaralanmasına ve yarım milyar dolar hasara neden olan saldırıyı gerçekleştirenler işte bu Afgan savaşı gazileriydiler. (6)

1995 yılı Ekim ayında on kişi, New York'ta bulunan ve aralarında Birleşmiş Milletler binası, bir FBI bürosu ile Lincoln ve Holland tünellerinin de olduğu bir çok hedefe bomba yerleştirme hazırlığında oldukları gerekçesiyle hüküm giydi. Bu grubun ruhani lideri ve sanıklarından biri Şeyh Ömer Abdül Rahman'dı ve Afganistan savaşında Mücahitler ile birlikte savaşmıştı. 1990 yılında, bir CIA ajanından ABD vizesi aldı. (7) Bu yüzden, o günlerde hâlâ CIA ile ilintili olduğu konusunda spekülasyonlar yapıldı. Daha çok Mısır ve Sudan'dan gelen diğer sanıklardan en az biri daha Afganistan'da savaşmıştı.

1996 yılında New York'ta üç kişi, ABD'ye ait 12 jumbo jet uçağını ve 4 bin yolcuyu Pasifik Okyanusu üzerinde bombalamaya teşebbüsten suçlu bulunarak hapse mahkum edildi. Dünya Ticaret Merkezi'nin bombalanmasını planlayan beyin olmakla suçlanan Remzi Ahmet Yusuf o sıralar kaçaktı ve üç sanıktan biriydi. Kendisine Mücahitler tarafından patlayıcı eğitimi verilmişti. Soruşturmayı yapanlar, bilgisayarında, hükümetleri İsrail'i desteklediği için Amerikalıların cezalandırılacağına ant içilen bir bildiri buldular. (8)

Diğer yerlerde

Remzi Ahmet Yusuf, 1994 yılında bir Filipin Havayolları uçağına bomba yerleştirilmesinden ve bir yolcunun ölümünden sorumlu tutularak gıyabında hüküm giydi. Filipinlerde faaliyetlerini sürdüren aşırı dinci Abu Sayyaf Teşkilatı'nın eğitim çalışmalarıyla ilgisi olduğu bildiriliyordu. (9)

1995 Mart, Karaçi, Pakistan: İki Amerikalı diplomat ile bir üçüncü kişi, içinde bulundukları otomobile yapılan bir saldırı-

da yaralandılar. Olayı araştırmak için Pakistan'a gelen FBI, bu saldırıyı, Remzi Ahmet Yusuf'un olaydan bir ay önce Amerikalı ve Pakistanlı ajanlar tarafından tutuklanmasına ve ABD'ye teslim edilmesine misilleme olarak düzenlenmiş bir saldırı olarak ele aldığını duyurdu. (10)

1995 yılı Kasım ayında, patlatıcı dolu bir pikabın Suudi Arabistan'ın Riyad kentinde bulunan ABD ordusuna ait binanın dışında patlaması sonucu beş Amerikalı ve iki Hintli öldü. Saldırıya katıldığını itiraf eden dört Suudi'den üçü, ateşli silahlar ve patlayıcı eğitimini Afganistan'da gördüklerini ve orada çarpışmalara katıldıklarını kabul ettiler. (11)

Aynı yılın Haziran ayında, 19 Amerikalı havacı, Suudi Arabistan'ın Dhahran kentinde, kaldıkları sitenin bombalanması sonucu öldü. Her iki saldırıyı aynı gruplar üstlendi.

1995 yılı yazında Fransa, bir tren istasyonunda sekiz kişinin öldüğü ve 160 kişinin yaralandığı bir patlama ve ardından gelen sekiz bombalı saldırı ile sarsıldı. Bir Fransız savcısı, "Terörizm nedeniyle tutukladığımız kişilerin hepsinin liderleri Afganistan ya da Pakistan'dan geçmişler" dedi. (12)

Bir İslam toplumunu yeniden diriltme idealleriyle yıllardan beri Rusları yıldıran Çeçen gerillalarının safları Orta Doğu ve Afrika kökenli "Afganlarla" ve Afganistan'da askeri eğitim gören kendi vatandaşlarıyla doludur.(13)

Rus yetkililer sadece Tacikistan'dan 4 bin ile 5 bin arasında müslüman militanın Kuzey Afganistan'daki kamplardan geçtikten sonra, seküler hükümete karşı savaşmak için 1993 yılında ülkelerine döndüğünü tahmin ediyorlar. (14) Bir başka Eski Sovyet Cumhuriyeti olan Azerbaycan da buna benzer bir deneyim geçirdi. (15)

Çin'in batı eyaletlerinde de Afgan gazileri Çin müslümanlarını eğittiler, silahlandırdılar ve Çin yönetimine karşı birlikte savaştılar. (16)

1992 yılından beri Mısır'da esen hükümet karşıtı terörizm dalgasında da Afganistan ve Pakistan askeri eğitim kamplarının mezunları önemli roller oynadılar. Başkan Hüsnü Mübarek'in Etyopya'ya yaptığı ziyaret sırasında meydana gelen suikast girişiminde de bu grupların parmağı olduğuna inanılıyor. (17)

1994 yılında üç "Afgan", Fas'ın yaşamsal önem taşıyan turizm sektörüne darbe vurmak amacıyla turistik bir otelde soygun yaptı ve turistleri öldürdü. (18)

1990'lı yıllar boyunca Keşmir dağlarında, Keşmirliler ve Afganistan'da eğitim gören diğer uluslardan gençler bu bölgenin Hindistan'dan ayrılması için bir "kutsal savaş" sürdürdüler. (19)

Cezayir'de 1992 seçimlerinin iptal edilişinden bu yana, İslami devlet kurma adına işlenen binlerce kanlı cinayetin sorumlusu olan Silahlı İslami Grup'un yükselişinde de Cezayirli Afgan savaş gazilerinin katkılarının olduğu görüldü. (20)

Afganlar Bosna'da 1992'den başlayarak iki yıl süreyle büyük çoğunluğu müslüman olan Bosna ordusu ile birlikte çalıştılar ve müslüman köylerini kurtarmak için Sırplara karşı çarpıştılar. (21) Suudi Arabistan'da 1995 yılında meydana gelen patlamayı düzenlediğini itiraf edenlerden biri Bosnalı müslümanlarla birlikte savaştığını söyledi. (22)

1999 yılında Libya lideri Kaddafi, Londra'da çıkan bir Arap gazetesine verdiği demeçte, hükümetinin "Afganlardan" oluşan bir İslami askeri hareketi ezdiğini söyledi."Umutsuz ve tahripkar bir durumda geri döndüler ve Amerikan istihbaratından aldıkları eğitime uygun olarak öldürmeyi ve patlayıcı kullanmayı meslek olarak benimsediler" dedi. (23)

Ronald Reagan'ın "özgürlük savaşçıları" diye övdüğü adamlar başka yerlerde de buna benzer bir çok eylemde bulundular.

Pakistan'da bir Amerikalı diplomat 1996 yılında "Bu, civcivlerin horozluk yapmak üzere eve döndüğü bir delilik anıdır" demişti. "Anti-komünist bir cihada milyarlarca dolar döküp, bütün dünyadan katılıma izin verirseniz, bunun sonuçlarını görmezden gelemezsiniz. Ama biz bunu yaptık. Amacımız Afganistan'a barış ve huzur getirmek değildi. Komünistleri öldürmek ve Rusları dışarı çıkarmaktı."(24)

3. BÖLÜM

Suikastler

Herkesi temizlemek istemiyorum ... Sadece düşmanlarımı.
Michael Corleone, "Baba, II. Kısım"

26 Haziran 1993'de Başkan Clinton Amerikan halkının karşısına çıktı ve ABD'nin o gün Irak'a çok sayıda füze attığını duyurdu. Bu füzelerin sekiz kişiyi öldürdüğü ve daha çok sayıda kişiyi yaraladığı ortaya çıktı. Başkan, bu saldırının Kuveyt'i ziyaret edecek olan eski Başkan George Bush'a karşı Irak tarafından düzenlenen bir suikast girişimine misilleme olarak yapıldığını söyledi. (Bu iddia kanıtlanmamış olup hâlâ suçlamadan öteye geçmemiştir.) (1) Clinton, ABD saldırısının "devlet terörizmine bulaşanlara bir mesaj ve uluslar arasındaki ilişkilerin uygarca olması gerektiğini vurgulamak açısından önemli" olduğunu duyurdu. (2)

Aşağıda, II. Dünya Savaşından bu yana ABD'nin suikastlerine (ya da planlamasına) karıştığı, önemli yabancı şahsiyetlerin bir listesini görüyorsunuz. (CIA mizahçıları zaman zaman bu tür operasyonlardan, CIA'in Sağlık Düzeltme Komitesi tarafından "gönülsüzce yönetilmiş suikastler" olarak söz etmişlerdir.)

1949	Kim Koo, Kore muhalefet lideri.
1950'ler	Batı Almanya'da CIA/ Neo Nazi işbirliğiyle hazırlanan, bir Sovyet işgali durumunda "ortadan kaldırılacak" 200 kişilik ölüm listesi.
1950'ler	Çu En Lay, Çin başbakanı. Birçok suikast girişimi.
1950'ler	1962 Sukarno, Endonezya Devlet Başkanı.

1951	Kim İl Sung, Kuzey Kore başbakanı.
1953	Muhammed Musaddık, İran Başbakanı.
1950'ler(ortaları)	Claro M. Recto, Filipinler muhalefet lideri.
1955	Jawaharlal Nehru, Hindistan Başbakanı.
1957	Cemal Abdül Nasır, Mısır Devlet Başkanı.
1959/63/69	Norodom Sihanuk, Kamboçya lideri.
1960	General Abdül Kerim Kasım, Irak lideri.
1950'ler,70'ler	José Figueres, Kostarika Devlet Başkanı. İki kez hayatına kast.
1961	Francois "Papa Doc" Duvalier, Haiti lideri.
1961	Patrice Lumumba, Kongo Başbakanı.
1961	Gen. Rafael Trujillo, Dominik Cumhuriyeti lideri.
1963	Ngo Dinh Diem, Güney Vietnam Devlet Başkanı.
1960'lar	Fidel Castro, Küba başkanı, bir çok suikast girişimi ve komplo.
1960'lar	Raul Castro, Küba devletinin üst düzey yöneticisi.
1965	Francisco Caamano, Dominik Cumhuriyeti muhalefet lideri.
1965-6	Charles de Gaulle, Fransa Devlet Başkanı.
1967	Che Guevara, Kübalı lider.
1970	Salvador Allende, Şili Devlet Başkanı.
1970	Gen. Rene Schneider, Ordu Komutanı, Şili.
1970'ler,198	General Omar Torrijos, Panama lideri.
1972	General Manuel Noriega, Panama İstihbarat şefi.
1975	Mobutu Sese Soko, Zaire Devlet Başkanı.
1976	Michael Manley, Jamaika Başbakanı.
1980-1986	Muammer Kaddafi, Libya lideri, bir çok komplo ve suikast girişimi.
1982	Ayetullah Humeyni, İran lideri.

1983	General Ahmet Dlimi, Fas Ordu Komutanı.
1983	Miguel d'Escoto, Nikaragua Dışişleri Bakanı.
1984	Sandinista Ulusal Yönetimi'nin dokuz komutanı.
1985	Şeyh Muhammet Hüseyin Fadlallah, Lübnan Şii Lideri (aşağıdaki nota bakınız).
1991	Saddam Hüseyin, Irak lideri.
1998	Usama Bin Laden, önde gelen İslami militan.
1999	Slobodan Miloseviç, Yugoslavya Devlet Başkanı.

Suikastçi sıkıntısı çekerlerse

1975 yılında Amerikan Donanmasında görevli bir psikolog olan Kıdemli Yüzbaşı Thomas Narut, donanmadaki işinin, doğal olarak öldürmeye eğilimli olmayabilecek donanma mensuplarının belli durumlarda bunu yapmaya nasıl ikna edileceğinin ya da nasıl yapacak şekilde etkileneceğinin saptanması olduğunu açıkladı. Bu adamlardan "tetikçiler" ve "suikastçiler" olarak söz etti. Narut ayrıca, hüküm giymiş katillerin suikastçi olmaları için askeri hapishanelerden çıkarıldığını da sözlerine ekledi. İyi seçilmiş adayların eğitimi, onların, düşmanın insanlıktan çıkarılmasını, insanların şiddet kullanılarak öldürülmelerini ya da sakat bırakılmalarını gösteren özel filmlerin seyrettirilmesi ile duygusal olarak şiddete alıştırılmasını içeriyordu. (3) Narut'un açıklamaları tam bir şanstı. Virginia'daki beşgen binada neler olduğu ya da neler planlandığı konusunda ancak spekülasyon yapılabilir.

Amerikan tarzı küfür

İran'ın, yazar Salman Rüştü hakkında, kitabının "küfür" içerdiği gerekçesiyle ölüm emri vermesi Batı dünyasında şok etkisi yarattı. Ama ABD de bazı küfürbazlar hakkında ölüm emri vermiştir; Castro, Allende, Sukarno ve yukarda adı verilen bir çok kişi, Amerikan dış politikasının kutsal hedeflerine inanmadıkları için haklarında ölüm emri çıkarılmıştır.

Sapmalar mı?

Church Komitesi olarak da bilinen Senato komitesi 1975 yılında açıklanan Suikast Raporu'nda şunları söylemişti: "Komite, incelediği fiillerin (suikastlerin) gerçek Amerikan karakterini temsil ettiğine inanmaz. Bu ülkenin insanlarına ve dünyaya daha iyi, daha doygun ve adil bir hayat ümit etmelerini sağlayan idealleri yansıtmamaktadırlar. Suikast planlarını sapmalar olarak nitelendiriyoruz."(4)

Komite bunları yazarken bir düzine kadar CIA suikast planından haberdardı ve bunlara hâlâ sapma diyebiliyordu. Bugün yukarda listesini verdiğimiz 40'tan fazla olaydan sonra Kongre üyeleri bunların hepsine hâlâ sapma diyebiliyorlar mı?

Bu "sapmaların" Truman'dan Clinton'a kadar ki on başkanın döneminde de devam etmesini nasıl açıklayabiliyorlar?

Church Komitesi'nin raporunu izleyen yıllarda, Amerikan Başkanları resmi açıklamalarında suikastlerden söz etmeyi adet haline getirdiler; belki de bütün dünyayı "biz aslında bunları yapmak istemiyoruz" sözüne inandırmaya çalışıyorlardı.

1976: Ford, "ABD'nin hiçbir görevlisi siyasi suikastler düzenlemeyecek ya da düzenlenmesinde yer almayacaktır", diyen bir başkanlık emrini imzaladı.

1978: Carter da suikastleri yasaklayan bir emir yayımladı.

1981 yılının 4 Aralık günü Reagan da Ford'un emrinin hemen hemen aynısını yayımladı.

Ama Reagan, 13 Kasım 1984 tarihinde, birçok cephede "Uluslararası Komünist Komplo" ile savaşmayı takıntı haline getirdiğinden bu emrini iptal etti. Böylece basında yer alan adıyla bir "öldürme izni" yaratmış oldu: Terörist olarak nitelenen herkesi öldürme izni.

10 Nisan 1985 tarihinde Reagan bu "öldürme iznini" iptal etti. Çünkü, bir önceki ay, CIA Washington'un sevmediği Şeyh Fadlallah'ı öldürmek için Beyrut'ta birilerine para vermişti. Bir arabaya bomba yerleştirilerek patlatılmış ve 80 kişi ölmüştü. Ancak aralarında Şeyh yoktu.

11 Ağustos 1985: Bir TWA uçağının kaçırılması üzerine "öldürme emri" yeniden çıkarıldı.

12 Mayıs 1986: Kongre'de itirazlara neden olmaması düşünülerek kullanıldığı açıkça belli olan bir dille yazılmış yeni bir emir yayımlandı. (5)

Açıkça görüldüğü gibi, Reagan suikastlere karşı belli bir taraftarlık ya da karşıtlık ilkesi ile hareket etmiyordu; bu tamamen bir halkla ilişkiler sorunuydu. Beyaz Saray'dan çıkan günün "resmi" mesajı ne olursa olsun, bu konuda fiili Amerikan politikasında yıllar boyunca sözü edilebilecek bir değişiklik olmamıştır.

13 Ekim 1989: Bush yeni bir halkla ilişkiler manevrası daha yaptı. Yasal bir fiilin sonucu olarak meydana gelen "Kaza sonucu" öldürmelere izin verecek bir "kararname" imzaladı: "Başkan tarafından verilecek açık ve kesin askeri güç uygulama kararı gereğince ... ABD güçlerinin, Amerika Birleşik Devletleri'nin güvenliğini tehdit eden bir başka milletin savaşan güçlerine, bir gerilla gücüne ya da bir terörist güce ya da başka bir örgüte karşı kullanılması bir suikast fiili oluşturmaz." (6) Bir başka deyişle, "pardon!" dediğimiz sürece suikast yapılabilirdi.

Clinton yönetimi, görüldüğü kadarıyla suikast ile ilgili ABD Hükümet politikasına ilişkin resmi bir açıklamada bulunmadı.

Doolitle Raporu

1954 yılında CIA'in örtülü operasyonlarını araştıran Beyaz Saray komisyonu raporu, suikast tartışması ile ilgili olarak aşağıdaki fazla bilinmeyen pasajı içermekteydi. Psikologların "yansıtma" dedikleri şey bu olabilir:

> Her türlü aracı kullanarak ve neye mal olursa olsun dünyaya hakim olma amacını açıkça ilan eden nefret dolu bir düşmanla karşı karşıya olduğumuz açıktır. Böyle bir oyunda hiç bir kural yoktur. Kabul edilebilir insan davranışları ile ilgili süregelen normlar burada geçerli değildir. Eğer Amerika Birleşik Devletleri hayatta kalacaksa uzun zamandan beri bir Amerikan kavramı olan "adil oyun" (fair-play) yeniden gözden geçirilmelidir. Etkin casusluk ve karşı casusluk servisleri geliştirmek ve düşmanlarımızı etkisizleştirebilmek, sabote edebilmek ve yok edebilmek için bize karşı kullanılanlardan daha zekice, daha gelişmiş ve daha etkili

yöntemler öğrenmek zorundayız. Amerikan halkının, esasında tiksindirici olan bu felsefeyi tanıması, anlaması ve desteklemesinin sağlanması gerekebilir. (7)

Her iki yönde çalışır mı?

ABD, bir Amerikan liderine karşı suikast planı hazırladıkları suçlamasıyla Irak istihbarat karargahını bombalarsa (ki, yukarda sözü edilen bombalamada hedefleri buydu) ve Washington'un yaptığı gibi, Birleşmiş Milletler sözleşmesine göre kendini savunduğunu iddia ederse (en azından suikast planı suçlaması kadar tartışılabilir bir iddia) Panama, Libya, Küba gibi, sadece bir kaçını saydığımız ülkelerin önüne açılan fırsatları bir düşünün. Küba, CIA genel karargahını bir kaç kez bombalamaya hakkı olduğunu iddia edebilir; Miami'yi saymasak bile. Ancak, şunu güvenle söyleyebiliriz: Ne Beyaz Saray ne Amerikan mahkemeleri bu hukuk tartışmasını kabul edeceklerdir, ne de bu "İroni Perdesinin" arka tarafını görebileceklerdir.

4. BÖLÜM

ABD Ordusu ve CIA'in Eğitim Kılavuzlarından Alıntılar

CIA, 1950'lerin başlarında yazılmış "Bir Suikast Etüdü"(1)

"Gizli suikastler için, tertiplenmiş kazalar en etkili tekniktir. Başarıyla uygulandığında çok az heyecan yaratır ve sadece olağan bir soruşturma yapılır. En etkili kaza, 75 feet (25 mt) yükseklikten sert zemine düşüştür. Asansör boşlukları, merdiven boşlukları, panjursuz pencereler ve köprüler kullanılabilir. Fiil, hedefin ayak bileklerinden aniden ve şiddetle yakalanarak kenardan aşağı itilmesiyle uygulanabilir. Suikastçinin derhal bir çığlık atarak "dehşete düşmüş tanık" rolü oynaması, hiç bir suç ortağına ya da kuşkulu bir kaçışa gerek bırakmaz."

"Uyuşturucular çok etkili olabilir. Eğer suikastçi bir doktor ya da hemşire olarak eğitim görmüşse ve hedef tıbbi tedavi altındaysa, bu çok kolay ve güvenli bir yoldur. Yatıştırıcı olarak yüksek dozda morfin uygulaması sakin bir ölüme neden olacaktır ve tesbit edilmesi zordur. Doz, hedefin narkotik maddeleri düzenli olarak kullanıp kullanmadığına göre değişecektir. Kullanmıyorsa iki grain (0,130 gr.) yeterli olacaktır. Eğer hedef çok içki içiyorsa, morfin ya da benzeri bir narkotik madde, sızma aşamasında iğneyle zerkedilebilir; ölüm nedeni çoğu kez akut alkolizme bağlanacaktır."

"Keskin silahlar: Yasal olarak elde edilmiş herhangi bir keskin kenarlı alet başarıyla kullanılabilir. Güvenilirlik açısından belirli bir asgari anatomik bilgi gerekir. Kalbe ulaşılmadıkça vücutta açılan darbe yaraları güvenilir olmayabilir. Kalp göğüs

kalesi tarafından korunur ve verini bulmak her zaman kolay değildir. Mutlak güvenilirlik, omuriliğin boyun bölgesinden kesilerek ayrılmasıyla elde edilir. Bu, bir bıçağın sivri ucuyla, ya da bir balta ya da satırın hafifçe vurulmasıyla yapılabilir. Bir başka güvenilir yöntem ise nefes borusunun her iki yanında bulunan atar ve toplar damarların kesilmesidir."

"Konferans odası tekniği: (Suikastçiler) No.1 odaya hızla ama sessizce girer. No.2 Kapıda durur. No.2 Tepki gösterecek ilk hedefe ateş eder. Silahını grubun üzerinde kavis çizdirerek kitlenin merkezine doğru ateş eder. Zamanlamasını, kolu çizdiği yayın sonuna geldiğinde şarjörün de biteceği şekilde ayarlar. No.1 Tehlikeli bireysel hareketleri önlemekle görevlidir; gerekirse üç tur tek tek ateş açar. No.2 Ateş etmeyi bitirir. "Çekil" komutunu verir. Arka arka kapıya yürür. Boş şarjörü değiştirir. Koridoru kontrol eder. No. 1 "Çekil" komutu üzerine hedefin karşı tarafına ateş eder. Grubun üzerine yay çizerek ateş eder. (Muhalefeti ima etmek için) propaganda malzemesi bırakır."

ABD Ordusu, "Terörizm ve Şehir Gerillası", 1960'lı yıllar. (2)

"Nüfusu ve Kaynaklarını Kontrol Etmek için Önlemler:

1. Kimlik Kartları. Etkili bir tanımlama sistemi; programın temelidir.

2. Kayıt. Kimlik kartları sistemine ek olarak aileleri kaydetme programı kullanılır. Bu sistemde, bütün ailelerin, evlerine göre, aynı evde yaşayan aile bireylerinin listesi ve ailenin kaynakları ile birlikte bir envanteri çıkarılır. Nüfus içindeki asi eğilimlerin ve bağlantıların varlığı da not edilebilir.

3. Blok bazında kontrol. Blok bazında kontrolün amacı, asileri destekleyen ya da onlara sempati duyanların ve verdikleri desteğin türünün saptanmasıdır.

4. Polis Devriyeleri. Amaçları asilere desteğin kaynaklarını, sempatizanlarını, asi güçlerin istihbarat, lojistik ve rutin faaliyetleri için kullandıkları yolları saptamaktır.

Sokağa çıkma yasağı: Amaç yetkililerin yasağı ihlal edenleri belirlemesini ve işlem yapmasını sağlamaktır. Sokağa çıkma yasağını ihlal edenlerin kendileri aksini kanıtlayıncaya kadar,

bir asi ya da asilere sempati duyan biri olduğu ilkesinden hareket edilir.

Kontrol noktaları: Uygulanacak kimlik kartları ve geçiş izinleri programının bu resmi kağıtların kontrol edileceği bir sistem olmazsa çok az işe yarayacağı açıktır. Bu yüzden, geçiş izinleri uygulaması başlar başlamaz, gereken bütün seyahat güzergahlarında kontrol noktaları kurulması zorunludur."

ABD Ordusu, "Kaynakların Kullanılması", 1960'lı yıllar (3)

"Karşı istihbarat ajanı, çalışanın (ücretli hükümet muhbirinin) ana-babasının tutuklanmasını, çalışanın hapse atılmasını ya da adı geçen çalışana gerilla teşkilatında yer alması planının parçası olarak dayak atılmasını sağlamalıdır." (Bunların kişiyi muhbirlik yapmaya zorlamak için mi yoksa güvenilirlik sağlamak için mi olduğu pek açık değil.)

"Çalışanın değeri, tutuklamalar, infazlar ya da etkisizleştirilmelerle arttırılabilir. Bunu yaparken, çalışanın bir bilgi kaynağı olduğunun açığa çıkmamasına dikkat edilmelidir."

"Çalışanın (örgüt içinde) yükselmesini garanti altına almak için gerillalar arasındaki potansiyel bir rakibini tasfiye edin."

"(Çalışanlar gereklidir, çünkü) hükümet sadece sadık yurttaşlarının gönüllü olarak sağladığı enformasyona ya da yakalanan asilerden gönülsüz olarak elde edilen enformasyona dayanarak hareket edemez."

Savunma Bakanlığı'nın bu kılavuzlarla ilgili resmi görüşü, içerdikleri itiraz edilebilir materyalin, aradan kaçtığı yolundadır. Savunma Bakanlığı'nın açıklamasında "Bu kılavuzların hazırlanmasında ya da kullanılmasında Ordu'nun ya da Savunma Bakanlığı'nın politikalarının ihlal edilmesi için kasti bir çaba olduğuna dair bir kanıt yoktur" denmektedir. Ancak, konuyu yakından takip eden Demokrat Partili Temsilciler Meclisi üyesi Joseph Kennedy'nin ofisinden yapılan açıklamada, kılavuzların kullanıldığı Amerikalar Okulu'nda en az iki subayın 1980'li yılların başlarında, üstlerine bu tartışmalı materyal hakkında sorular yönelttikleri, ancak terslendikleri söylendi. (4)

CIA, "KUBARK Karşı İstihbarat Soruşturması, Temmuz 1963" (5)

"Zor kullanılmayan tekniklerin çoğunun etkililiği, sinirleri bozma etkisine bağlıdır. Sorgulama durumu, ilk kez karşılaşanların çoğunluğu için yeteri kadar rahatsız edicidir. Amaç bu etkiyi güçlendirmek ve hedefin aşina olduğu dünya ve kendisinin bu dünyadaki imajıyla ilgili, duygusal bütünlüğünü parçalayan travmatik ya da travma öncesi bir deneyim (yaratmaktır)"

"Genellikle kendi giysileri alınır, çünkü alışık olduğu giysiler kimlik duygusunu güçlendirir ve direnme kapasitesini arttırır."

"Başlıca kolay sorgulama teknikleri şunlardır: tutuklama, gözaltına alma, yalnız başına hücreye hapsederek ya da buna benzer yöntemlerle duyusal uyaranlardan yalıtma, tehdit ve korku, zayıf düşürme, acı, yükseltilmiş etkilenirlik ve hipnoz, narkoz ve teşvik edilmiş gerileme."

CIA, "İnsan Kaynakları Kullanma Eğitim Kılavuzu-1983" (6)

"Kontrol: Uyumluluğa zorlamak amacıyla, fiziksel ya da psikolojik araçlar kullanarak ya da uygulayarak, belirli türden davranışlara zorlama ya da davranışları değiştirme kapasitesi. Uyumluluk gönüllü ya da gönülsüz olabilir. "

"Hedef gözleri bağlanmış ve kelepçeli olarak tesise getirilir ve bütün süreç boyunca bu durumda kalmalıdır. Hedef tamamen soyulur ve bir duş alması söylenir. Duş alırken gözleri bağlı kalır ve muhafız tarafından gözlenir. Hedef, bütün vücut girintileri dahil olmak üzere kapsamlı bir tıbbi muayeneden geçirilir."

"Hedefin evinden gelen ve dikkatlice seçilmiş mektupları almasına izin vermek, hedef üzerinde sorgucunun arzuladığı bir etki yaratabilir. Örneğin, hedef akrabalarının acı çektiği ve baskı altında oldukları izlenimi edinebilir. Uygun zamanda işbirliğinin ya da itirafının masumların korunmasını sağlayacağına işaret etmek etkili olabilir."

"Yatma olanakları asgari ölçüde (sadece somya ve battaniye) olmalı, yatak verilmemelidir. (Buradaki düşünce hedef'in gevşemesine ve şoktan çıkmasına engel olmaktır.) İçinde tuvalet olanağı olmamalıdır. Hedef, ihtiyacını gidermek için istemek zorunda bırakılmalıdır. Bu durumda ya kendisine bir kova verilmeli ya da muhafız eşliğinde tuvalete götürülmelidir. Tuvalette olduğu sürece muhafız başında beklemelidir."

"Duyusal uyaranlardan mahrum bırakma, stres ve kaygıya sebep olur. Mahrum bırakma ne kadar eksiksiz uygulanırsa hedef o kadar çabuk ve derinden etkilenir."

CIA, "Özgürlük Savaşçıları Kılavuzu", 1984 (7)

Nikaragualılar için hazırlanmış 16 sayfalık bir "çizimli rehber" 40'tan fazla resimle, okuyucunun "Nikaragua'yı bir dizi faydalı sabotaj tekniği ile Marksist tiranların baskısından ve sefaletten nasıl kurtaracağını" göstermektedir. Bu teknikler arasında şunlar bulunmaktadır:

Tuvaletleri süngerle tıkamak, enerji kablolarını koparmak, benzin depolarına pislik katmak, yollara ve otoyollara çiviler yerleştirmek, araçların koltuk döşemelerini kesmek ve parçalamak, ağaçları keserek yolların üzerine devirmek, telefonla sahte otel rezervasyonları yapmak, yanlış yangın ve suç alarmları vermek, hükümetten yiyecek çalmak ve depolamak, ışıkları ve muslukları açık bırakmak, posta kutularından mektup çalmak, işe geç gitmek, hastalık izni kullanmak, elektriklere ve aletlere kısa devre yaptırmak, ampulleri kırmak, kitapları yırtmak, söylenti çıkarmak, amirleri ve yetkilileri telefonla tehdit etmek.

CIA, "Gerilla Savaşında Psikolojik Operasyonlar", 1984 (8)

Nikaragua'da, solcu Sandinista Hükümeti'ne karşı savaşan ABD destekli kontra güçleri (Gerillalar) için hazırlanmış bir kılavuz şunları tavsiye ediyordu:

"Sandinista Hükümeti'nin yetkililerini ve görevlilerini kaçırın ve 'kamusal yerlere' halkın önüne çıkarın."

"Baskıcı hükümetin 'kişisel sembollerini' herkesin içinde utandırın, küçümseyin ve hakaret edin; kalabalığın içine karışmış gerillalar aracılığıyla, sloganlar atarak, kaba tezahüratlarla halkın katılımını teşvik edin."

"Eğer bir gerilla bir kişiye ateş ederse bütün kentin, onu (vurulanı) bir halk düşmanı olarak görmesini sağlayın." "ve 'Eğer bu kişi kaçmayı başarınış olsaydı, en yakın kasaba ya da şehre giderek düşmanı uyaracağı ve düşmanın yapacağı silahlı baskınlar sonucunda tecavüz, talan, imha, tutuklama gibi fiillerle cezalandırılacakları, muhbiri öldürenin aslında baskıcı rejimin kendisinin olduğu, ateşlenen silahın Sandinista rejimine karşı yapılan bir saldırıda ele geçirilmiş bir silah olduğu' söylenmelidir."

"Dikkatlice seçilmiş ve planlanmış hedefleri, örneğin yargıçları, mesta yargıçlarını (barış yargıçları), polis ve devlet güvenlik elemanlarını , CDS (Sandinista Savunma Komitesi) şeflerini vb. saf dışı etmek mümkündür." (Yazar Holly Sklar'ın dediği gibi: "Yargıçlarla başlayıp 've benzerleri' ile sona eren bir liste, son derece geniş kapsamlı bir öldürme iznidir.")

"Gerillalara katılmak istemeyen bir hedefi, harekete katılmayan kişilerin sahte beyanlarını içeren bir mektupla şiddetle eleştirme ve polise ihbar etme işi kolayca yapılabilir."

"Eğer mümkünse, belirli seçilmiş 'işler', kiralanacak profesyonel suçlulara yaptırılabilir."

"Belirli işler için başkaları görevlendirileceklerdir. 'Dava' uğruna şehitler yaratabilmek için göstericiler hükümet güçleri ile karşı karşıya getirilir; göstericilerin isyan etmesi ve güvenlik güçlerinin ateş etmesi sağlanır. Bu, bir ya da daha fazla sayıda kişinin ölümüne neden olabilir; bunlar şehit olacak kişilerdir. Daha büyük çatışmalar yaratabilmek için bu durumu derhal rejime karşı kullanmaya başlamak gerekir."

"Şok Askerleri. Bu adamlar silahlarla donatılırlar (bıçaklar, usturalar, zincirler, sopalar, zorlayıcı aletler); bunlar masum ve kolayca kandırılabilir katılımcıların biraz gerisinden yürümelidirler."

Bu kılavuzda anlatılanlar baştan sona, Batı dünyasına sürekli öğretilen, komünistlerin gizli plan ve beyin yıkama yöntemlerine benzemektedir.

Uluslararası Mahkeme, ABD'nin bu kılavuzu üretmek ve dağıtmakla 1949 tarihli Cenevre Konvansiyonu da dahil olmak üzere "genel insani hukuk ilkelerine karşı olan evlemlerin gerçekleştirilmesini cesaretlendirdiğini" tesbit etti.

5. BÖLÜM

İşkence

"İlk akım o kadar şiddetliydi ki, sadece ölmek istedim."

Gloria Esperanza Reyes, Honduras'da meme uçlarına ve vajinasına elektrik telleri bağlanarak yapılan işkenceyi anlatırken.

"Hep öldürülmeyi istiyorlardı. İşkence ölümden daha kötüdür."

Jose Barrera, Honduras'lı işkenceci. (1)

Türkiye, 14 Temmuz 1999. Polis bir Kürt ailesinin evine girer ve iki kızlarını, (14 yaşındaki Medine ve küçük kızkardeşi Devran'ı) sorgulamak üzere götüreceklerini söyler. "Ben giyinmek için yatak odasına gittim" dedi Devran daha sonra, "ama Medine ... doğru pencereye gitti ve atladı."

Medine'nin annesi açıkladı: "Kızım gördüğünüz gibi, yeniden işkence görmektense ölmeyi tercih etti." (2)

"İşkence kısa sürebilir, ama o kişi asla aynı kişi olmayacaktır."

Af Örgütü raporu (3)

"Hiçbir olağanüstü durum; savaş durumu ya da bir savaş tehdidi; iç siyasi dengesizlik ya da herhangi bir kamusal acil durum, işkencenin mazur gösterilmesi için öne sürülemez. "

İşkence ve Diğer Zalim, İnsanlıkdışı ya da Aşağılayıcı Muamele ya da Cezalandırmaya Karşı Konvansiyon, Madde 2, S2 (4)

CIA'in Operasyonlardan Sorumlu Başkan Yardımcısı Richard Stolz, 1988 yılında "Fiziksel şiddet ve diğer aşağılayıcı muamele, sadece yanlış olduğu için değil, etkisiz olduğu tarihsel olarak da kanıtlandığı için reddedilmiştir." dedi. (5)

CIA böyle şeyler söylemeyi sever, çünkü bunun iyi bir "doğru olduğunu inkar etme biçimi" olduğunu düşünür. Ama işkencenin dilleri çözmediğine, böyle bir amaç için son derece etkili olmadığına kim inanabilir? Richard Stolz ve CIA, yukarda örnek olarak verdiğimiz Medine'ye kendini öldürme fırsatı verilmeseydi, işkence altında konuşmayacağına bizi inandırabilmeyi isterlerdi. İşkencenin etkisi bunun çok ilersine uzanır; çünkü, amaç çoğu kez bilgi elde etmek değil cezalandırmaktır; yoldaşlarına gözdağı vermektir; içlerindeki idealizmi söküp alarak kurbanlarını karşıt faaliyetlerden uzak durmaya zorlamaktır.

CIA bu amaçla on yıllar boyunca işkence ile birlikte ve içiçe oldu. (Türkiye'nin Washington'un en yakın stratejik müttefiklerinden biri olduğunu unutmayalım. Honduras için ilerde verilen bilgilere bakınız.) İşkenceci dostlarla düşüp kalkıldığı CIA'in sıkıca saklanan sırlarından biridir ve bu nedenle acı veren gerçek ayrıntılara ulaşılması yıllarca mümkün olmamıştır. Gün ışığına çıkabilen bazı kayıtlar aşağıdadır.

Yunanistan

1940'lı yılların sonlarında CIA, KYP adlı yeni iç güvenlik örgütünün kuruluşuna önayak oldu. Çok geçmeden KYP sistematik işkence de dahil olmak üzere, sevecen gizli polis uygulamalarına her yerde başladı. En etkin olduğu 1967-74 yılları arasındaki cunta yönetimi sırasında, korkunç işkenceler rutin hale geldi. Uluslararası Af Örgütü "Resmi açıklamalarda ve resmi tanıklıklarda ifade edildiği biçimiyle işkence sorununa dair Amerikan politikası mümkün olan her yerde bunu inkar etmek ve inkar etmenin mümkün olmadığı durumlarda ise asgari ölçüde tutmak olmuştur. Bu politika, askeri rejimlere verilen genel desteğin doğal sonucudur." (6) demektedir.

Af Örgütü tarafından Yunanistan'a gönderilen Amerikalı bir avukat olan James Becket, 1969 yılında bazı işkencecilerin tutuklulara, aletlerinin bir kısmının ABD askeri yardımı olarak

geldiğini söylediklerini yazdı. Bu aletlerden biri kırbaç olarak kullanılan özel, "kalın beyaz çift kablo" idi. "Bilimsel ve işi kolaylaştırıyor", deniyordu. Bir başkası "demir çelenk" adı verilen bir baş mengenesi idi; baş ya da kulaklar çevresinde yavaş yavaş sıkıştırılıyordu. (7) Becket'in bildirdiğine göre Amerikan desteği işkenceciler için hayati önem taşıyordu:

> Yüzlerce tutuklu, müfettiş Basil Lambrou'nun yaptığı kısa konuşmayı dinlemiştir. Amerikan yardımının sembolü olan, kırmızı, beyaz ve mavi tokalaşan eller resminin yer aldığı masasının arkasındaki koltuğunda otururdu. Tutukluya direnmesinin işe yaramayacağını göstermeye çalışırdı: "Bir şey yapabileceğini düşünmekle kendini komik duruma düşürüyorsun. Dünya ikiye ayrılmıştır. Bir tarafta komünistler var, diğer tarafta hür dünya. Ruslar ve Amerikalılar. Başka kimse yok. Biz kimiz? Amerikalılarız. Benim arkamda hükümet var, hükümetin arkasında NATO var, NATO'nun arkasında ABD var. Bizimle savaşamazsın, bizler Amerikalılarız."(8)

İran

Rutin olarak işkence uygulayan ünlü İran güvenlik servisi SAVAK, 1950'li yıllarda CIA ve İsrail'in rehberliğinde kurulmuştu. (9) İran'la ilgili eski bir CIA analisti olan Jesse J. Leaf'e göre, CIA, SAVAK'a işkence teknikleri eğitimi vermişti. (10) 1979 devriminden sonra İranlılar, SAVAK için hazırlanmış ve kadınlara nasıl işkence yapılacağını gösteren bir film buldular. (11)

Almanya

CIA, 1950'li yıllarda, Münih'te, Sovyet karşıtı operasyonlarda kullanılan Sovyet göçmen teşkilatlarına sızdığından kuşkulandığı kişilere işkence yaptı. CIA, erkeklerin testislerine terebentin sürmek ya da bir odaya kapatmak ve çözülünceye kadar kulakları sağır edecek kadar yüksek sesle Endonezya müziği dinletmek gibi hiç akla gelmeyecek teknikler uygulardı. (12) Bu bilgiler muhtemelen komiklik derecesinde tuhaf teknikler olduğu için su yüzüne çıktı; konuşulmaya uygun olmayan, alışılmış işkence yöntemlerinin daha çok kullanılmış olması daha olasıdır.

Vietnam

Yeşil Bereliler, 1960'lı yıllarda göreve çağrılan üyelerine, sorgulamanın bir parçası olarak nasıl işkence yapılacağını öğrettiler. (13) Vietkong altyapısını çökertmek için CIA tarafından düzenlenen ünlü Phoenix Operasyonu'nda, şüpheli kişiler gerek erkek, gerekse kadınların cinsel organlarına elektrik şoku uygulanması, kulağa 15 cm'lik ağaç çivi sokulduktan sonra kurban ölünceye kadar üzerine vurularak beyninin delinmesi gibi işkenceler yapıldı. Bazı şüpheliler, daha önemli şüphelilerin konuşmasını sağlamak için helikopterlerden aşağı atıldı. Bu uygulama, aşağıya atılanlar açısından muhtemelen cinayet olarak, ancak diğerleri için bir işkence türü olarak tasnif edilmelidir. (14) CIA, Cenevre Sözleşmesi'ne aykırı olduğu halde ve işkenceye tabi tutulacaklarının çok iyi bilinmesine rağmen, tutukluları ABD'nin müttefiki olan Güney Vietnamlılara teslim etti. İşkenceler sırasında genellikle Amerikan askeri personeli de hazır bulundu. (15)

Bolivya

1967 yılında, Castro karşıtı Küba'lılar, Che Guevara'yı bulmak için CIA ile birlikte çalışarak sorgulama merkezleri kurdular. Che'nin gerilla ordusuna yardım ettiğinden kuşku duyulan Bolivyalıları sorgulama için bu merkezlere getirdiler ve bazılarına işkence ettiler. Bolivya İçişleri Bakanı işkence yapıldığını öğrenince öfkelendi ve CIA'den buna son vermesini istedi. (16)

Uruguay

1960'lı yılların sonunda, Uluslararası Kalkınma Ajansı'na (Agency for International Development-AID) bağlı bir bölüm olan ABD Kamu Güvenliği Bürosu (US Office of Public Safety-OPS) çalışanlarından Dan Mitrione, Uruguay'ın Montevideo kentinde silahlı yabancı polis güçlerine eğitim verdi. Uruguay'da siyasi tutuklulara işkence Mitrione gelmeden önce de vardı. Ancak, eski Uruguay Polis İstihbarat şefi olan Alejandro Otero 1970 yılında önde gelen bir Brezilya gazetesi olan Jornal do Brasil'e şaşırtıcı bir demeç verdi. Otero, ABD'li danışmanların, özellikle Mitrione'nin işkenceyi daha rutin bir uygulama

haline getirdiğini; acı uygulama araçlarına bilimsel bir incelik kattıklarını; umutsuzluk yaratmak için psikolojiden yararlandıklarını; örneğin bitişik odada kadınların ve çocukların çığlıklar atarak ağladığı teyp bantlarının dinlettirildiğini ve tutukluya aile üyelerine işkence yapıldığının söylendiğini anlattı. (17)

Bu röportaj, Güney Amerika ve Washington'daki Amerikalı yetkilileri çok rahatsız etti. Washington'daki OPS direktörü şu açıklamayı yaptı: "Montevideo'daki üç Brezilyalı muhabir bu röportajı yaptıklarını inkar ettiler. Daha sonra bunun Jornal do Brasil'in yazı işleri odasında çalışan biri tarafından gazeteye sokulduğunu tesbit ettik. "(18)

Mitrione, Montevideo'daki evinin bodrumuna ses geçirmez bir oda yaptırmıştı. Burada Uruguaylı polis şeflerini toplayarak işkence tekniklerinin uygulanışlarını gösteriyordu. Mitrione'nin, değişik voltajların vücudun değişik yerleri üzerindeki etkilerini gösterebilmesi için sokaktan dört dilenci toplanmıştı. Dördü de öldü.

1981 yılında eski bir Uruguay istihbarat subayı, ülkesinin ordusuna işkence tekniklerini öğretmek için ABD kılavuzlarının kullanıldığını açıkladı. Kendisini eğiten subayların çoğunun ABD'nin Panama'daki derslerine devam ettiklerini söyledi. Kılavuzlarda diğer harika şeylerin yanısıra, üzerine elektrotların yerleştirileceği 35 sinir ucunun listeside vardı. (19)

Brezilya

OPS, Dan Mitrione'yi Uruguay'da görevlendirmeden önce Brezilya'da çalıştırmıştı. Kendisi ve diğer ABD'liler OPS, AID ve CIA ile birlikte çalışarak, Brezilya güvenlik güçlerine, tutuklulara işkence yapılmasını mümkün kılacak aletleri ve eğitimi verdiler. Amerikalılar ayrıca, eğer hedefin ölümü sorunlara yol açacaksa, kişiyi öldürmeden ne kadar elektrik verilebileceği konusunda da danışmanlık yaptılar. (20)

Guatemala

Guatemala güvenlik güçleri, özellikle orduya bağlı G-2 diye bilinen birim, 1960'lı yıllardan 1980'li yıllara kadar "düzen bo-

zuculara" rutin olarak işkence yaptı. Bir yöntem, küçük jeneratörlere bağlanan askeri sahra telefonlarını kullanarak genital bölgelere elektrik şokları vermekti. Bu aletler ve nasıl kullanılacağına ilişkin bilgi Sam Amca taralından temin edilmişti. ABD ve birçok ülkedeki müşterileri, bu yöntemi kullanmakta iyice ustalaşıyorlardı. CIA, bir işkence merkezleri ağı kuran G-2'yi silahlandırdı, donattı ve tavsiyelerde bulundu. Bu merkezlerde kullanıldığı bildirilen yöntemler arasında elektrik şoklarının yanısıra beden uzuvlarını kesmek ve etini yakmak da vardı. Bu ordu birimi, muhtemelen geride suç delili bırakmamak için kendi özel krematoryumunu kurmuştu. CIA, 1980'li yılların başından 1990'ların ilk yıllarına kadar en az üç G-2 şefini ve birçok düşük rütbeli subayı CIA'in maaş bordrosuna almış ve G-2'ye iyice sızmıştı. (21)

CIA'in cömertliğinden yararlanan biri de General Hector Gramajo Morales idi. (Bakınız Bölüm 9) General Morales, silahlı kuvvetlerin Amerikalı rahibe hemşire Dianna Ortiz'i kaçırdığı 1989 yılında Savunma Bakanıydı. Hemşire sigaralarla yakıldı, defalarca tecavüz edildi ve cesetlerle dolu bir çukura indirildi. Tipik olarak, işkenceciler kurbanları üzerinde sahip oldukları güçten büyük zevk alırlar. İçlerinden biri, Ortiz'in eline büyük bir bıçak ya da machete koyduktan sonra kendi eliyle Ortiz'in bıçaklı elini tutarak bir başka kadın tutukluya vurmaya zorladı. Ortiz kadını öldürmüş olabileceğini düşünüyor. Diğerlerinin bazen "Alejandro" bazan da "patron" diye söz ettikleri açık tenli bir adamın o merkezin sorumlusu olduğunu sandığını söyledi. İspanyolcayı Amerikan aksanıyla konuşuyordu ve İngilizce küfür ediyordu. Ortiz, adamın daha sonra kendisinin Amerikalı olduğunu fark edince işkencenin sona erdirilmesini emrettiğini söyledi. Bunun nedeni muhtemel bir siyasi aksilikten kaçınmak olmayıp insani duygular olsaydı, milliyetine bakmaksızın işkenceyi hemen durdurması gerektiği açıktı. (22)

Ortiz'e, 1996 yılında ABD'de, Bilgi Edinme Özgürlüğü Yasası kapsamında yaptığı bir başvuru üzerine, Dışişleri Bakanlığı'ndan bir çok belge gönderildi. Bunlardan biri 1990 tarihliydi ve Alejandro'ya önemli bir atıfta bulunuyordu. Yazı şöyle diyordu:

ÇOK ÖNEMLİ: Ortiz isimli "Kuzey Amerikalının" karıştığı olay konusunu halletmeliyiz. ELÇİLİK BU KONUDA ÇOK DUYARLI, ama bu, kamuoyuna derhal yanıt vermek zorunda kalacağımız bir konudur.(23)

Daha sonraki iki sayfa tamamen değiştirilmişti.

El Salvador

1980'li yıllarda yaşanan isyanı bastırma döneminde, El Salvador güvenlik güçlerinin çeşitli birimleri çok yaygın biçimde işkence yaptı. Bunların hepsi, CIA ve/veya Amerikan ordusuyla çok yakın çalışma ilişkileri içindeydi. 1982 Ocak ayında New York Times'da yayımlanan bir röportajda, Salvador ordusundan kaçmış biri, bir derste, 13-19 yaşlarındaki tutuklular üzerinde ağır işkence yöntemlerinin uygulanarak kendilerine gösterildiğini, sekiz ABD'li askeri danışmanın, görünüşlerine bakılırsa Yeşil Berelilerin, derste hazır bulunduğunu anlattı. Bu eski asker, El Salvadorlu bir subay askere alınanlara bilgi verirken, bunu seyretmenin "kendilerini daha erkek gibi hissetmelerini sağlayacağını" "hiç kimseye acımamalarını", "ülkemizin düşmanı olanlardan nefret etmemizi" söyledi diye konuştu. (24)

Bir başka El Salvadorlu, Ulusal Muhafızların eski bir üyesi, 1986 yılında yayımlanan bir BBC televizyon belgeselinde şu tanıklıkta bulundu: "On iki kişilik bir takımdaydım. Kendimizi işkenceye, gerilla olduğu söylenen kişileri bulmaya adamıştık. Dokuz ay süreyle Panama'da ABD'lilerden gerillaya karşı savaş eğitimi gördüm. Bunun bir bölümünde işkence hakkında eğitim aldık." (25)

Honduras

1980'li yıllar boyunca CIA, adam kaçıran, işkence yapan ve yüzlerce vatandaşını öldüren, sorgulama için diğer yöntemlerin yanısıra şok ve nefessiz bırakma yöntemlerini de kullanan ünlü 326. Batarya'ya gerekli her türlü desteği verdi. CIA, işkence aletlerini ve işkence kılavuzlarını temin etti ve gerek Honduras'da, gerekse ABD'de, 326. Batarya mensuplarını psikolojik

ve fiziksel işkence yöntemleri konusunda eğitti. En az bir vakada, bir CIA yetkilisi bir işkence kurbanının sorgulanmasında hazır bulundu. CIA ayrıca Arjantinli isyan-bastırma uzmanlarının Hondurashlara ileri düzeyde eğitim vermesi için fon sağladı. O sıralar Arjantin akıllara durgunluk veren, rekor düzeyde işkence, insan kaçırma ve insanların kaybolması olaylarının yaşandığı "Kirli Savaş" ile ün kazanmıştı. Arjantinli eğitmenler, 316. Batarya'nın eğitiminde CIA görevlisi eğitmenlerle yanyana çalıştılar. General Gustavo Alvarez Martinez ABD Büyükelçisi-'ne hükümeti ve politik sistemi zayıflatmaya çalışanlara karşı Arjantin yöntemlerini kullanmak istediğini söyledikten sonra bile ABD desteği sürdü. 1983 yılında Reagan yönetimi "Honduras'da demokratik sürecin gelişmesini teşvik etmesi" nedeniyle Alvarez'i Liyakat Nişanı ile ödüllendirdi. Yine aynı günlerde yönetim, 326. Batarya'nın yaptığı zulmü inkar ederek ya da asgari düzeyde gösterek Kongre'yi ve Amerikan halkını yanıltıyordu.(26)

Panama

1989 yılında Panama'nın işgalinin ardından, bazı Amerikalı askerler, Panama Savunma Güçleri'nin askerlerine işkence yapılması olaylarına karıştılar. Bir olayda, metal bir kablo açık bir yaraya sokularak yoğun acı verildi. Bildirilen bir başka olayda ise Panamalı bir asker yaralı ve dikişli olan bileğinden askıya asılmıştı.

ABD'de

Amerikan Hükümeti'nin askeri ve sivil personelinin yabancılara işkence yapılması işine doğrudan karıştıklarına inanmakta zorluk çeken okuyuculara, bu Amerikalıların başka Amerikalılara neler yaptıklarını okumalarını öneririm.

ABD Donanmasının San Diego ve Maine'deki okullarında 1960'lı ve 1970'li yıllarda öğrenciler eğer bir savaş esiri durumuna düşerlerse kullanacakları "hayatta kalma, itaatsizlik, direniş ve kaçma" yöntemlerini öğreniyorlardı. Bu derslerden birinde, çölde hayatta kalma dersi kapsamında öğrenciler kertenkele yemeye zorlanıyorlardı. Deniz subayları ve askeri öğrenciler, aynı zamanda dayağa, sert judo oyunlarına, "kaplan

kafeslerine" (22 saat süreyle, içine dışkılarını yapmaları için verilmiş boş bir teneke kahve kutusu ile birlikte, 0,5m²'lük bir kutuda kalmaya) ve "su tahtası" denen bir işkence uygulamasına maruz kalıyorlardı: Hedef eğimli bir tahtanın üzerine başı aşağıya gelecek biçimde kayışlarla bağlanıyor, yüzünün üzerine bir havlu yerleştiriliyor ve havlunun üzerine soğuk su dökülüyordu. Öğrenci boğulma duygusu yaşarken soluksuz kalıyor; ağzı ve burnu havluyla tıkanıyor; kusma ve karın kasılmaları ile havasızlığın yol açtığı diğer belirtiler meydana geliyordu.

Eski bir öğrenci, Donanma Pilotu Teğmen Wendell Richard Young, bu kurs sırasında omurunun kırıldığını ve öğrencilerin işkence zoruyla Amerikan bayrağı üzerine tükürmeye; idrar ve dışkılarını yapmaya; nöbetçilerin önünde mastürbasyon yapmaya ve hatta bir keresinde bir eğitmenle seks yapmaya zorlandığını iddia etti. (28)

1992 yılında sivil bir kurul, 1973-1986 yılları arasında, 13 yıl süreyle Chicago polis memurlarının ve amirlerinin "sistematik" işkence ve zanlılara kötü muamele fiillerine karıştığını ortaya çıkardı. Penis, testisler ve vücudun diğer bölgelerine elektrik şokları verme; dayak; başa plastik torba geçirip oksijen akımını engelleyerek havasız bırakma (bazı kurbanlar bayılıyorlardı ve kendilerine geldikleri zaman torba yeniden başlarına geçiriliyordu); tutukluların ağzına tabanca namlusu sokma ve tetiği çekme; tutukluların kelepçe ile bileklerinden yüksek bir yere asılması ve ayak tabanlarına ve testislere vurulması; psikolojik işkence bunlar arasındaydı. Bazıları işkence yapıldıktan sonra serbest bırakılıyor ve hiç suçlanmıyorlardı. 40'tan fazla vaka toplandı. Avukatlarından birine göre "Bütün kurbanlar siyah ya da Latin kökenliydi ve görüldüğü kadarıyla işkenceyi yapanlar ise beyaz memurlardı."(29)

New York, California, Florida ve Tennessee eyaletlerinde bulunan yirminin üzerinde hapishane ve tutukevinde yürütülen bir Human Rights Watch araştırmasında ve on yıllık bir hapishane uygulamaları incelemesinde, "mahkumlara muamele konusunda Birleşmiş Milletler'in belirlemiş olduğu asgari standartların büyük ölçüde (işkenceye varacak kadar) çiğnendiği

bildiriliyordu. Bu açıklamada, bilekleri kelepçeli bir mahkumun 63 derece sıcaklığında suyla dolu bir küvete girmeye zorlandığı... mahkumların sersemletici tabanca ve kemerlerle birbiri ardına elektrik şokları verilmesi (8 saniye süreyle 50.000 voltluk şok) neticesinde öldükleri... mahkumların yağmurda ya da güneş altında açık hava kafeslerinde tutuldukları... mahkumların duyusal uyaranlardan yoksun bırakıldıkları uzun süreli mutlak tecrite tabi tutulmaları..." (30) gibi uygulamalardan söz edilmektedir.

Uluslararası Af Örgütü, "Los Angeles, California'da Polisin İşkence, Kötü Muamele ve Aşırı Güç Kullanımı Raporu" (1992), "New York City Polis Müdürlüğü'nde Polis Zulmü ve Aşırı Güç Kullanımı Raporu" (1996) ve daha sonraki tarihlerde Chicago ve diğer kentler için benzeri raporlar yayımladı. Af Örgütü, ABD polis güçlerinin "işkenceye varan kontrolsüz aşırı güç kullanımı ve diğer zalim, insanlık dışı ve aşağılayıcı muameleleri ile uluslararası insan hakları standartlarını ihlal ettiklerini" bildirdi. (31)

Yukarıda anlatılanların ABD Hükümeti'nin işkence uygulamasından rahatsız olmadığı gibi bir izlenim yaratmasından kaygı duyulduğu için, Kongre 1996 yılında, ilk kez olarak, bir Amerikan vatandaşının yabancı bir ülkede işkence gördüğü için yabancı bir hükümet aleyhine ABD mahkemelerinde dava açabilmesine izin veren bir yasayı kabul etti. Ancak küçük bir kısıtlama vardı. Bu yasa kapsamında dava edilebilecek ülkeler sadece Washington'un resmen belirlenmiş düşmanlar listesinde bulunan, "terörist devletler" olarak tanımlanan devletlerdi. (32)

Diğer ülkeler için ise durum 1990'lı yılların başında görülen Scott Nelson davasındaki gibi olabilir. Scott Nelson, işkence iddiasıyla Suudi Arabistan aleyhine bir ABD mahkemesinde dava açmıştı. Birleşik İstinaf Mahkemesi dava açma hakkı olduğuna karar vermesine rağmen, Dışişleri Bakanlığı'nın Suudilere verdiği destek sonucunda bu karar Yüksek Mahkeme'de bozuldu. (33)

6. BÖLÜM

Beğenilmeyenler

1980'li yıllar boyunca CIA'in işkencecilerle, ölüm timleriyle, uyuşturucu kaçakçıları ve Amerikan okul kitaplarına uygun olmayan diğer tiplerle geçmişteki ve yeni ilişkileri bir çok kez açığa çıktı. Bilinmeyen bir tarihte bir hükümet görevlisi "beğenilmeyenler" (unsavoury persons)" terimini ortaya attı ve hükümetin de her dürüst Amerikan vatandaşının olması gerektiği gibi, bu tiplerden rahatsızlık duyduğunu ima etmek istedi.

Medya, söz dinleyen tavrıyla hemen bu terimi benimsedi. CIA'in, bordrosunda yer alan yurt dışındaki bazı iğrenç kişilerle birlikte insan hakları ihlallerinde bulunduğunun her ortaya çıkışında bize, eğer yabancı ülkeler hakkında bazı önemli bilgileri elde etmek istiyorsak (ki bu bilgiler hiç kuşkusuz "ulusal güvenlik" bakımından hayati önem taşımaktadır) CIA'in bu "beğenilmeyen kişilerle" işbirliği yapmaktan başka seçeneği olmadığı söylendi, hem de resmen. Böylece gerçeklerin üstü badanayla kapatıldı, yeni bir klişe doğmuş oldu. Hâlâ zaman zaman başvuruluyor.

Medya, CIA'in beğenilmeyenlerle çalışmasını eleştirdiği zamanlarda bile, bu ilişkilerin bir eliyle enformasyon için para öderken diğer eliyle burnunu tıkamasından farklı bir şey olmadığından hiç bir zaman söz etmez.

Ancak, beğenilmeyenlerin basit muhbirler olmadığının iyi bilinmesi gerekir.

CIA ve ABD Silahlı Kuvvetleri açısından bu adamlar, bir sivil çatışmada Amerika ile aynı safta yer alan müttefiklerdir.

ABD propagandası ısrarla bu adamların savaşta özgürlük ve demokrasinin yanında yer aldıklarını savunur.

Onların davasını destekliyoruz, çünkü bu aynı zamanda bizim davamızdır.

Bazılarını seçeriz ve Amerikan askeri okullarına devam etmelerini ve mezuniyet diplomaları almalarını sağlarız.

Amerika'da onlarla yemek yer, içki içeriz, hediyeler verir, fahişelerle buluştururuz.

Onları eğitir, silah ve üniformalarını veririz.

Onlara bomba yapmasını, suikast yöntemlerini, sorgulama (işkence dive de okuyabilirsiniz) yöntemlerini öğretiriz.

Onlara CIA'in dev uluslararası veri tabanından çeşitli kişiler hakkında bilgiler veririz. Bu kişilerin bazıları işkence görür ve/veya öldürülür.

Onların pisliklerini örtbas ederiz.

Uyuşturucu kaçırmalarını kolaylaştırır ve örtbas ederiz.

Onlarla dostluk kurarız. Onlar arkadaşlarımızdır. Bizim için çoğu kez kendi ülkelerine ihanet etmişlerdir.

Beğenilmeyenlere ödenen para hiç kuşkusuz onların iğrenç işlerinin finansmanında kullanılır. Aynı işi Libya lideri Kaddafi yaptığı zaman bunun adı "terörizmi desteklemek" olur.

CIA'in beğenilmeyenlere yaptığı ödemeler ve verdiği diğer destekler enformasyondan çok daha fazlasını getirir: Etki ve kontrol. İnsan bu yardımları alanların anti-demokratik tutumlarına ve zulüm düzeylerine baktığında, CIA'in etkisinin ne olduğunu merak etmesi ve aynı zamanda şu soruyu sorması gerekir: Eğer ABD yabancı ülkelerdeki iç savaşlarda taraf tutmak zorunda ise, bu taraf neden daima beğenilmeyenlerin tarafı olmak zorundadır?

Washington'un dolaplarındaki diğer beğenilmeyen iskeletleri

II. Dünya Savaşı sonrası dönemde ABD dış politikası bir çok beğenilmeyeni bağrına bastı: "eski" Naziler (Klaus Barbie

gibi savaş suçluları dahil olmak üzere), İtalyan faşistleri, Japon Silahlı Kuvvetleri mensupları, içlerinde Amerikalıların da bulunduğu bir çok mahkum üzerinde korkunç deneyler yaptığı bilinen Japon bilim adamları ve savaş sırasında bu kişilerle işbirliğinde bulunmuş binlerce kişi. Savaş sonrası hükümetler ve yurttaş grupları, Avrupa'nın ve Asya'nın bir çok yerinde düşmanla işbirliği yapanları kamusal görevlerinden azletmiş, hapsetmiş ve/veya idam etmişti. Ama Çin, İtalya, Yunanistan, Filipinler, Kore, Arnavutluk, Batı Almanya, İran, Sovyetler Birliği, Vietnam ve başka yerlerde bir çok faşist ve işbirlikçi cezalandırılmaktan kurtularak yeni hükümetler kurulmasında, hükümetlerin devrilmesinde, iç savaş çarpışmalarında, solu ezmek ve baskı yapmakta, istihbarat toplamakta ve seçimleri manipüle etmekte ABD ile işbirliği yaptılar. Gerçekten, bir çoğu Amerika'nın dostu olduğu için cezalandırılmaktan kurtuldu. (1)

1988 yılında bile, Cumhuriyetçi Parti'nin Ulusal Cumhuriyetçi Miras Grupları Konseyi'nde Doğu ve Orta Avrupa kökenli bir çok gerçek Nazi yanlısı ve Yahudi karşıtı kişi vardı. Geçmişleri iyi bilinmesine rağmen, bu kişilerin çoğu George Bush'un başkanlık seçimi kampanyasının etnik kolu olan Amerikan Milliyetleri Koalisyonu'nda lider konumundaydılar. Bunlardan biri olan Laszlo Pasztor (ya da Pastor) savaş sırasında Nazi yanlısı Macar Hükümeti'nin Berlin elçiliğinde görev yapmıştı. Bu olay 1971 yılında Washington Post gazetesinde yayımlanan tam sayfalık bir haberde ortaya çıkarılmıştı. (2) 1988 Eylül'ünde bu geçmiş yeniden hatırlatılınca. Cumhuriyetçiler Pastor'u ve onun gibi diğer dört kişiyi Bush kampanyasındaki görevlerinden uzaklaştırmak zorunda kalmışlardı. (3)

Beğenilmeyenlerle düşüp kalkmanın bu kadar uzun bir geçmişi varken, bunun, ne yazık ki pek de çekici olmayan bir gelinle, çıkar için yapılmış geçici bir evlilikten başka bir şey değilmiş gibi davranılması, Washington için basit bir propagandadan öteye geçemeyen bir çaba olarak kalıyor. Yıllar boyunca bu iki tarafı birbirine çeken şey; ilerici hareketlerden ya da "komünizm" denen şeyden, ya da karşılıklı olarak arzu edilen statükoya tehdit oluşturan her şeyden ve her kişiden nefret etmekte kendisini gösteren ve iki taraflça paylaşılan bir sınıf bilinci-

dir. Guatemalalı teğmen, kendi ülkesinin Kızılderili köylülerini seyretmekten değil, Amerikan sahne giriş kapısı yakınlarında dolaşmaktan daha çok mutluluk duyuyor. Yanki içki arkadaşı ise onun köylüleri öldürmesine yardım etmenin bir görev olduğuna tamamen ikna olmuş durumdadır.

7. BÖLÜM

Yeni Beğenilmeyenleri Eğitmek

Amerikan Silahlı Kuvvetlerinin bir başka ülkenin silahlı kuvvetleriyle işbirliğinde bulunduğu durumlarda, Amerikalıların o yabancı ülke silahlı kuvvetlerinin kendi halklarına yaptığı kötülükleri durdurduğunu 24 yıllık Kongre yaşamımda bir kez olsun görmedim. Hiç kanıt gösteremezsiniz, hiç.

Senatör Tom Harkin, (Demokrat, Iowa), 1999 (1)

Amerikalar Okulu

Amerikalar Okulu (The School of the Americas-SOA) Georgia eyaletinin Fort Benning kentinde bulunan orduya bağlı bir kurumdur. Bu okul, mezunlarının pek çoğunun Latin Amerika'da çoğu kez işkence ve cinayeti de içeren çok ciddi insan hakları ihlallerinde bulundukları ortaya çıktığı için, yıllardan beri karşıtları tarafından şiddetle eleştirilmektedir. Amerikalar Okulu, öğrencilerine insan hakları ve demokrasiye saygılı olmayı öğrettiğini savunur. Bu savı ele alırken herşeyden önce Latin Amerika'da ülkelerin çok ender olarak birbirleriyle savaştıklarının bilinmesi gerekir. O halde şu sorunun sorulması gerekir: Bu kişiler eğer bir başka ülkenin ordusu ile savaşmayacaklarsa kime karşı savaşmak üzere eğitilmektedirler? Kendi yurttaşları dışında kiminle?

Amerikalar Okulu yıllar içinde on binlerce Latin Amerikalı asker ve polise, isyan bastırma, piyade taktikleri, askeri istihbarat, anti-narkotik ve komando operasyonları konularında eğitim verdi. Öğrencilere ayrıca "komünizm" denen şeyden nefret etmeyi ve korkmayı öğretti. Daha sonra bunun yerini "terö-

rizm" aldı. Bu ikisi arasında çok az, hiç denecek kadar az ayrım yapıldı; böylece, kendi halklarını baskı altına almak, aykırı düşünceleri durdurmak, -askerler aynı terimlerle düşünmese de- sosyal değişim istediği için Washington'un küresel gündemine engel olabilecek en küçük bir hareketin bile en başından ayaklarını kırmak için ideolojik bir bahane bulundu.

Anti-komünist cezalandırmalara uğramış olanlar, Amerikalar Okulu'ndaki bir derste verilen bu felsefi parçada kendilerini tanımakta zorluk çekeceklerdir. "Batılı ülkelerin kendi geleneksel yaşam tarzlarını muhafaza etmeye kararlı olması nedeniyle Demokrasi ve Komünizm çatışmaktadır." (2) Buradan, muhaliflerin sanki çok uzak ülkelerden gelmiş, "Batılı" aklının meşru görüp anlayış gösteremeyeceği kadar yabancı değerlere ve isteklere sahip kişiler olarak görüldüğü anlaşılıyor.

1994 yılının ilk gününde Meksika'nın Chiapas eyaletinde yerel köylü toplulukları Zapatista Ulusal Kurtuluş Ordusu bayrağı altında kansız bir darbeyi gerçekleştirdiler. Zapatistaların dikkatle işaret ettiği gibi, NAFTA anlaşması da aynı gün yürürlüğe girmişti. Meksika Silahlı Kuvvetleri zalimce karşılık verdi. Anlaşmazlık sürdükçe ticaret anlaşmasının barışçı bir biçimde uygulanmasını sıkıntı verici bir biçimde engelleyen bu durum, Washington'daki NAFTA güçlerini rahatsız etmeye başladı.

Belki tesadüf eseri, belki de değil; ama Zapatista isyanı bugüne kadar sürdüğü gibi, Amerikalar Okulu'na kaydını yaptıran Meksikalıların eğitimi de sürüyor. İşte öğrenci sayıları: 1994'de 15, 1995'de 24, 1996'da 148, 1997'de 333, 1998'de 219. Muhtemelen yeteri kadar eğitimli öğrencisi olduğu için, 1998 yılındaki Meksikalı öğrenci sayısı biraz azalmış olsa da bütün ülkeler arasında o yılın en büyük öğrenci grubunu oluşturuyordu. Bu yeni mezun Amerikalar Okulu "profesyonelleri", bir "işgal ordusu" oluşturdular ve Chiapas eyaletini askerileştirdiler. Kurdukları kamplarda dayak attılar, halkı terörize ettiler ve sık sık cinayet işlediler. Ayrıca yerli nüfusu yerinden etme, yollarda barikatlar kurup serbestçe dolaşmayı kısıtlama gibi yöntemler de uyguladılar.

1996 yılı Eylül'ünde, dini ve halk kuruluşlarının sürekli ısrarı üzerine Pentagon 1991 yılında, Amerikalar Okulunda oku-

tulan yedi İspanyolca eğitim kılavuzunu açıkladı. New York Times'da çıkan bir makalede şunlar söylendi:

> Amerikalılar şimdi 1980'li yıllar boyunca ABD Ordusu'nun Amerikalar Okulu'nda Latin Amerikalı binlerce subay ve polis memuruna okuttuğu ahlaksızca derslerin bazılarını kendi gözleriyle okuyabilirler. Pentagon tarafından yeni açıklanan bir eğitim kılavuzunda, işkence, infaz, şantaj ve sorgulanan kişilerin akrabalarının tutuklanması gibi sorgulama teknikleri tavsiye ediliyor. (3)

Amerikalar Okulu mezunları bir çok askeri darbeye liderlik ettiler; o kadar ki, Washington Post 1968 yılında okulun "bütün Latin Amerika'da 'escuela de golpes', yani darbe okulu olarak bilindiğini" (4) ve özellikle 1980'li yıllarda binlerce kişinin öldürülmesinden sorumlu olduğunu yazdı. Kolombiya'daki Uraba katliamı, El Mozote katliamı, Başpiskopos Oscar Romero suikasti, El Salvador'da dört Amerikalı rahibenin ırzına geçildikten sonra öldürülmesi ve Cizvit katliamı, Peru'da La Cantuna katliamı, Şili'de bir Birleşmiş Milletler görevlisinin işkence edilerek öldürülmesi ve yüzlerce diğer insan hakları ihlalleri; işlenen suçlardan bazılarıdır.

El Salvador'da, El Mozote köyünde 1981 yılı Aralık ayında, çoğu yaşlı, kadın ve çocuklardan oluşan 700-1000 kişinin son derece zalim ve dehşet verici yollarla öldürüldüğü bildirildi. (5) Katliamla ilgili olarak adı geçen 12 askerden 10'u Amerikalar Okulu mezunuydu. 1989 yılında altı Cizvit papazının ve diğer iki kişinin öldürülmesi olayında, Birleşmiş Milletler Gerçekleri Araştırma Komisyonu bu katliama karışan 26 El Salvadorlu subaydan 19'unun Amerikalar Okulunda eğitildiğini ortaya çıkardı. (6)

Amerikalar Okulu mezunlarının işlediği suçların tümünü öğrenmek muhtemelen hiç bir zaman mümkün olamayacaktır. Çünkü Latin Amerika Silahlı Kuvvetlerinin üyeleri genellikle hukukun üzerindedirler. Bu subayların işledikleri suçların soruşturulduğuna çok az; şüphelenilenlerin isimlerinin açıklanmasına ise daha da ender olarak rastlanır.

Amerikalar Okulu, daima, öğrencilerine nasıl işkence yapı-

lacağını ya da diğer insan hakları ihlallerini nasıl gerçekleştireceklerini öğretmediğini iddia etti. Bazı eğitim kılavuzlarının açıklanmasıyla gerçek ortaya çıkınca, Amerikalar Okulu artık değiştiğini iddia etmeye başladı. Ancak, 42 dersten oluşan 1996 yılı ders kataloğundaki derslerden sadece biri, "Demokratik Sürdürülebilirlik" dersi, demokrasi ve insan hakları konuları üzerinde duruyor. 1997 yılında bu dersi sadece 13 öğrenci seçerken, "Askeri İstihbarat" dersini ise 118 öğrenci seçmişti. Diğer derslerin "zorunlu insan hakları bileşeni" toplam ders saatlerinin çok küçük bir bölümünü oluşturur. Amerikalar Okulu insan hakları eski öğretmeni Charles Call, insan hakları eğitiminin okulda ciddiye alınmadığını, öğrencilerin genel eğitiminde çok önemsiz bir yer tuttuğunu bildirmişti. (7)

Erişim

Neden? On yıllardır süren korkunç reklama, giderek artan militanca protestolara, binlerce tutuklamaya, hızla azalan Kongre desteğine rağmen Pentagon neden Amerikalar Okulu'na sıkı sıkı yapışıyor? Silahlı Kuvvetler'in üst kademesi açısından ona bu kadar yaşamsal önem kazandıran şey nedir? Yanıtı belki şurada bulabiliriz: Bu okul ve öğrencileri, ABD askeri malzemelerinin dünyanın her yanına bitmek tükenmek bilmez bir biçimde gönderilmesi işinde, ABD dış politikasına özel bir biçimde hizmet eden paketin bir parçasıdır. Bu pakete "erişim" denir. Malzemelerle birlikte Amerikalı teknisyenler, eğitmenler, yedek parçalar ve daha birçok şey gelir. İşte Amerika Birleşik Devletleri Merkezi Komutanlığı (CENTCOM) Başkomutanı General Norman Schwartzkopf'un 1990 yılında Kongre'de verdiği ifade:

> Güvenlik yardımı bizi doğrudan erişime götürür ve dostlarımız tarafından karşılanan erişim olmadan, ABD Silahlı Kuvvetleri'ni belli bir bölgeye gönderip, orada göze çarpacak kadar uzun süre kalamayız. Eğer askeri yardım programlarımızı sona erdirecek olursak etkimiz zayıflar, silahların kullanılmasını ya da düşmanlıkların tırmanmasını kontrol etme kabiliyetimizin kalmadığı ya da çok az kaldığı bir noktaya dönmüş oluruz. Staratejimizin ikinci temel direği de varlıktır. Bu Amerika'nın bölgedeki istikrara bağlılığının ve ilgisinin devam ettiğinin sembolüdür. CENT-

COM'un stratejisinin üçüncü temel direği ortak askeri tatbikatlardır. Bizim bölgeye bağlılığımızı ve kararlılığımızı sergiler. Bunlar işbirliğini teşvik eder ve dostlarımızla bir koalisyon ortamında birlikte çalışma yeteneğimizi geliştirir." (8)

Demek oluyor ki, askeri yardımlarımız, askeri tatbikatlarımız, gemilerimizin liman ziyaretleri vb. Amerikalar Okulu gibi, Amerikalı subaylarla yabancı askeri personel arasındaki yakın bağları, hatta silah arkadaşlığını teşvik etme fırsatları anlamına geliyor: Bu, aynı zamanda, binlerce yabancı hakkında dosyalar dolusu enformasyon elde etmek, lisan becerileri kazanmak, bölgenin haritalarını ve fotoğraflarını elde etmek için de iyi bir fırsat oluşturuyor. Özetleyecek olursak: Kişisel bağlantılar, kişisel enformasyon, ülke veri tabanları; bunların hepsi bir darbe, karşı-darbe, devrim, karşı-devrim ya da işgal durumlarında paha biçilmez değerdedir.

ABD askeri varlığı gerçekten bir dizlik ya da dirseklik gibi, "eklemi koruma" amacına hizmet etmiştir. Bu ayrıca adayların seçilmesini de kolaylaştırır. Sadece Amerikalar Okuluna gelen Latin Amerikalılar arasından değil, diğer askeri okullarda verilen eğitimden yararlanmak için öteki ülkelerden ABD'ye gelen binlerce asker ve polis personel arasından seçim yapma olanağı sunar; erişim süreci kendi kendini yeniler. Bir öğrencinin vatandaşı olduğu ülke ile Washington arasındaki ilişkilerin oldukça soğuk olduğu zamanlarda bile (son yıllarda Cezayir, Suriye ve Lübnan'la olduğu gibi) askerden askere temasların sürdürülmesi fazla şaşırtıcı bir şey değildir. Bu da temaslara verilen önceliğin bir başka göstergesidir. (9)

Bu ve diğer bölümlerde gösterildiği gibi, askerden askere güçlü bağlar, tarihsel olarak sivil kurumları arka plana atma eğiliminde olmuştur. Bu, özellikle demokrasilerin yeşermeye çalıştığı ve askerlerin kışlalarında tutulmaya uğraşıldığı Latin Amerika'da insan hakları ihlallerini körüklemiştir.

Erişimin sağladığı askeri malzeme $atı$'ları da hiç fena değildir.

Yeni iyileştirilmiş Amerikalar Okulu

Kongre, 1999 yılı sonbaharında okula kaynak ayrılmasına

son verme aşamasına geldiğinde, Savunma Bakanlığı nihayet duvardaki yazıyı gördü. Kasım ayında, 2000 yılı ilkbaharında okulda büyük değişiklikler yapacağını ilan etti. Okulun askeri niteliği azaltılırken akademik niteliği yükseltilecekti; askeri öğrencilerin yanı sıra sivil öğrenciler de kabul edilecekti; demokratik ilkeler öğretilecekti, vb. İsmi de Amerikalararası Güvenlik İşbirliği Merkezi (Center for Inter-American Security Cooperation) olarak değiştirilecekti.

Soru yerinde duruyor: Okul neden kapatılmıyor? Burada ve Latin Amerika'da aynı derslerin verilebileceği akademik okul yeterince yok mu? ABD vatandaşları için bile bedava üniversite eğitimi yok. Yabancılara neden bu olanağı tanıyalım?

Bu soruların yanıtının, değişikliklerin etkilemeyeceği bir faktör olduğu anlaşılıyor: Erişim; belki yeni, yenilenmiş bir erişim, en azından askeri öğrencilerin yanına eklenecek sivil öğrencilerle şimdinin ve geleceğin politikacılarına, sivil liderlerine de ulaşma olanağını arttıracaktır. (10)

Pentagon'un yabancı ülkelerde yürüttüğü yoğun eğitim programlarına ek olarak, ABD'de yabancıların çeşitli alanlarda eğitiminin sürdüğü çok sayıda askeri eğitim tesisi her zaman var olacaktır.

Kamu Güvenliği Bürosu Okulları

1960'lı yılların başlarından 1970'li yılların ortalarına kadar AID'nin bir bölümü olan ABD Kamu Güvenliği Bürosu (US Office of Public Safety-OPS) önce Panama'da, daha sonra Washington'da Uluslararası Polis Akademisi'ni (The International Police Academy) kurdu. Amerikalar Okulu'nun askerler için yaptığını yabancı polis memurları için yaptı. OPS Üçüncü Dünya ülkelerinde bir milyondan fazla polise yurt dışında eğitim sağladı. Bunlar arasından seçilen on bin kişi daha ileri düzeyde eğitim almak üzere Washington'a geldiler. Nüfusla daha yakın bir ilişki içinde oldukları için OPS'de yetişen polis adayları arasında, ciddi insan hakları ihlallerine karışanların sayısının Amerikalar Okulu'nun asker mezunlarına göre daha fazla olması gerekir. Ayrıca, derslerin çoğu yurt dışında verildiği için eğitmenler tamamen askeri bir tarzda "komünist tehdit" ve

onunla savaşmak için her türlü aracı kullanmanın gerekliliğinden söz ederken, kendilerini Washington ya da Georgia'da olduğundan daha az kısıtlanmış hissediyorlardı. Önerilen bu araçlar arasında tabii işkence de vardı. ("İşkence" bölümüne bakınız.)

OPS polise silahlar, cephane, radyolar, devriye arabaları, gözyaşartıcı gazlar, gaz maskeleri, coplar ve kalabalıkları kontrol etmekte kullanılan araçlar temin etti. Suikast silahları ile ilgili bir derste, OPS deyimiyle "Suikastçi tarafından kullanılabilecek çeşitli silahların irdelenmesi" sırasında, Texas'ın Los Fresnos kentinde bulunan "bomba okulunda" öğretildiği gibi, bombaların ve yangın çıkarıcı araçların tasarımı, üretimi ve kullanılması eğitimi verildi. Bomba kurslarıyla ilgili olarak, OPS tarafından yapılan resmi açıklamada, teröristlerin yerleştirdiği bombalarla başa çıkabilmeleri için polislerin böyle bir eğitime ihtiyacı olduğu söylendi. Ancak, bombaların nasıl imha edileceği konusunda hiç bir eğitim verilmedi, sadece yapılması öğretildi. (11)

1975 yılında, Amerikan dış politikasının bu karanlık yüzüne yapılan eleştirilerin artması üzerine, Kongre OPS programına son verdi. FBI ve Savunma Bakanlığı'nın yardımlarıyla Uyuşturucuyla Mücadele İdaresi (Drug Enforcement Administration-DEA) sessizce devreye girdi ve programa devam etti. (12) Amerikalar Okulu'nun 21. yüzyıla ulaşabilmesine benzer bir biçimde, bu program da çeşitli isimler altında devam ediyor. (13)

Brezilya

Yüksek Savaş Koleji (Escola Superior de Guerra) 1949 yılında Rio de Janeiro'da kuruldu. ABD, Amerikalar Okulu'nda olduğu gibi burada da Brezilyalı subaylarla bağlarını geliştirme ve benzer bir siyasi kafa yapısı oluşturma şansı yakaladı. Latin Amerikalı tarihçi Thomas E. Skidmore'un gözlemleri şöyle:

> Amerika Birleşik Devletleri ile Brezilya arasında 1950'li yılların başlarında yapılan askeri anlaşmayla ABD bu okulun yapılandırılmasına ve çalışmalarına yardım sağlama konusunda özel haklar elde etti. Burada Washington'daki Ulusal Savaş Koleji (National War College) model alındı. Brezilya Savaş Koleji'nin, sivil

popülist politikacıların önde gelen asker karşıtlarının çıkış noktası olduğunu göz önüne alırsak, ABD'li subaylarla sıklıkla yapılan temasların, politika karşıtı bir tutuma kadar varan, çok güçlü bir anti-komünist ideolojinin güçlendirilmesinde (ya da yumuşatılmasında?) oynadığı rol incelenmeye değer. (14)

Bunların dışında bir de, devam eden ABD Askeri Yardım Programı (US Military Assistance Program) var. ABD Büyükelçisi Lincoln Gordon, 1964 yılı Mart ayında Savunma Bakanlığı'na çektiği bir telgrafta bu programın önemini şu sözlerle ifade ediyordu: "Silahlı Kuvvetler personeliyle yakın ilişkiler kurmak için en büyük araç" ve "silahlı kuvvetleri ABD'nin yanına çekmek için son derece önem taşıyan bir faktör." (15)

Bu telgraf gönderildikten bir kaç hafta sonra Brezilya Silahlı Kuvvetleri Washington'un nefret/vurma listesinde bulunan halkçı bir hükümeti devirdi.

8. BÖLÜM

Savaş Suçluları: Onlarınkiler ve Bizimkiler

3 Aralık 1996 tarihinde ABD Adalet Bakanlığı, II. Dünya Savaşı sırasında işledikleri "savaş suçları" nedeniyle ABD'ye girmesi yasaklanan 16 Japon vatandaşının listesini yayımladı. Girişi yasaklananlar arasında ünlü "731. Birim" üyesi olmakla suçlananlar da vardı. Adalet Bakanlığı bunların "binlerce tutuklu ve sivil üzerinde insanlık dışı ve sık sık ölümlere neden olan, canlı insanların kesilip biçilmesi de dahil olmak üzere bir çok kötü amaçlı tıbbi deneyler uyguladıklarını" (1) bildirdi. Şaşılacak bir biçimde, 731. Birim programından sorumlu olan ve denekleri arasında esir düşmüş Amerikan askerleri de bulunan General Shiro Ishii ve bir çok arkadaşı deneylerinin ayrıntılarını ABD'ye temin etmeleri karşılığında dokunulmazlık elde etmiş, özgürlüklerine kavuşmuş ve suçlarının dünyaya açıklanmaması sözünü koparmışlardı. Amerikalı bilim adamları ve askeri yetkililer tarafından geliştirilen bu politikanın meşrulaştırılması, hiç kuşkusuz her yerde ve her zaman karşımıza çıkan şu meşhur "ulusal güvenlik" nedeniyle mümkün olmuştu. (2)

Adalet Bakanlığı'nın böyle bir liste çıkarma ikiyüzlülüğü bir yana, bir çok ülkenin "savaş suçları" ve "insanlığa karşı işlenmiş suçlar" nedeniyle ülkelerine girmeleri yasaklanmış Amerikalılardan oluşan bir liste hazırlamalarının haklı bulunacağı bir durumla karşı karşıyayız. Böyle bir listede aşağıdaki kişiler bulunabilir:

William Clinton, Başkan. Yugoslavya halkını 78 gün ve gece insafsızca bombalaması, yüzlerce sivilin hayatını kaybetmesine, tarihin en büyük ekolojik felaketlerinden birine sebep ol-

nası; Irak halkına roket saldırılarında bulunması ve yaptırımları inatla sürdürmesi; Somali, Bosna, Sudan ve Afganistan'ı gayrı meşru ve ölümcül bir biçimde bombalaması nedeniyle.

General Wesley Clark, Avrupa Yüksek Müttefik Kuvvetler Komutanı. Sadistlik derecesine varan bir fanatiklikle Yugoslavya'nın NATO tarafından bombalanmasındaki yönetimi nedeniyle. "Koltuğundan kalkar ve elini masaya vururdu. 'Bu taarruzda en yüksek şiddeti elde etmek istiyorum, şimdi!'" (3)

George Bush, Başkan. 40 gün süren bombardıman ve ardından uyguladığı insafsız yaptırımlar sonucunda, aralarında binlerce çocuğun da bulunduğu, yüz binlerce masum Iraklı sivili katlettiği için; Panama'yı anlaşılmaz bir biçimde, bir mahkemede ileri sürülebilecek en küçük bir neden olmaksızın bombalaması, bir çok ölüm, yıkım veevsizliğe neden olduğu için.

General Colin Powell, Genel Kurmay Başkanı. Panama ve Irak'a yapılan saldırılarda oynadığı önemli rol nedeniyle. Irak'a yapılan saldırı nükleer reaktörlerin imha edilmesini, biyolojik ve kimyasal silah üreten tesislerin imha edilmesini de kapsıyordu. Çalışan reaktörler ilk kez bombalanıyordu ve tehlikeli bir örnek olma riski taşıyordu. ABD, Irak'ta sözde Birleşmiş Milletler (BM) adına operasyon yürütüyordu; oysa BM'de, Orta Doğu'da "nükleer tesislere askeri saldırılar düzenlenmesini yasaklayan" kararı yeniden onaylayan bir tasarının kabul edilmesinin üzerinden ancak bir ay geçmişti.(4) İmha tamamlandıktan sonra Powell sevinçle bildirdi: "Sahip oldukları çalışan iki reaktörün her ikisi de artık yok, yıkıldı, bitti." (5) Irak halkının hayatı konusunda da şövalye ruhu taşıyordu. Savaşta öldürülen Iraklıların sayısı hakkında sorulan bir soruya iyi kalpli general "Bu benim çok ilgilendiğim bir sayı değil" yanıtını vermişti. (6)

Ayrıca, Vietnam'da My Lai katliamını yapan tugayındaki askerlerin savaş suçlarını örtbas etmekte gösterdiği başarı nedeniyle. (7)

General Norman Schwarzkopf, Başkomutan, Amerika Birleşik Devletleri Komuta Merkezi. Irak kıyımındaki askeri liderliği; ateşkesten iki gün sonra bile kıyıma devam ettiği ve bunu Iraklıların teslim olmak istemesine rağmen sürdürdüğü için.

Ronald Reagan, Başkan. El Salvador, Guatemala, Nikaragua ve Grenada halklarına sekiz yıl süreyle yaşattığı ölüm, imha, işkence ve umutları ezme politikaları nedeniyle. Ayrıca Lübnan, Libya ve İran'ı bombaladığı için. Kendisi bunları unuttu, ama dünya unutmadı.

Elliot Abrams, Reagan yönetimi sırasında Dışişleri Bakan Yardımcısı. Olaylar yaşanırken bile tarihi yeniden yazdığı ve yalan söylemeyi politikanın bir aracı olarak kurumsallaştırdığı için. Nikaragua'da Kontralar, Orta Amerika'da ABD'nin diğer müttefikleri tarafından her gün işlenen suçlar karşısında takınabildiği en iyi yüz ifadeleri ile vazgeçilmez biri haline geldiği için; böylece onlara sürekli destek sağladığı için; yılların çarpıtma ustası olduğu, gerçekleri çarpıtıp ideolojik malzemeye dönüştürdüğü için. "Tarih yazıldığı zaman" demişti, "Kontralar halk kahramanı olacaklardır." (8)

Caspar Weinberger, yedi yıl süreyle Reagan'ın Savunma Bakanlığı'nı yaptı. ABD'nin Orta Amerika ve Karayipler'de insanlığa karşı işlediği birçok suçun resmi ve fiili sorumlusu; 1986 yılında Libya'nın bombalanmasının sorumlusu. İran-Kontra olayı nedeniyle George Bush kendisini affetti ama savaş suçları yüzünden affedilmeyecek.

Albay Oliver North, Nikaragua'da Kontraların arkasındaki başlıca isim olması ve yüzlerce masum sivilin ölümüne sebep olan Grenada'nın işgalini planlanması dolayısıyla Reagan'ın Ulusal Güvenlik Konseyi'ne tayin edildi.

Henry Kissinger (üç mesleği başarıyla birleştiren adam: Alim, Nobel Barış Ödülü sahibi ve savaş suçlusu). Nixon yöne-

timinde Ulusal Güvenlik Danışmanı, Nixon ve Ford yönetimlerinde Savunma Bakanı, Angola, Şili, Doğu Timor, Irak, Vietnam ve Kamboçya'ya yapılan ve bu ülkelerin insanlarına tarif edilmez dehşet ve sefalet getiren ABD müdahalelerinde oynadığı makyavelist ve ahlak dışı roller nedeniyle.

Gerald Ford, Başkan. Doğu Timor halkını görülmemiş bir gaddarlıkla ezmesi için Endonezya'ya Amerikan silahlarını kullanma onayı verdiği ve böylece çeyrek yüzyıllık bir soykırımı başlattığı için.

Robert McNamara, Kennedy ve Johnson'ın başkanlıkları döneminde Savunma Bakanı. Çin Hindi yarımadasında yaşanan kıyımın, ilk günlerinden zirveye çıktığı günlere kadar baş mimarı ve en büyük sorumlusu; Peru'daki halk hareketlerinin şiddet kullanılarak bastırılmasının sorumlusu.

General William Westmoreland, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı. Vietnam'da komutası altında sayısız savaş suçu işlendi. II. Dünya Savaşı sonrasında kurulan Nuremberg Mahkemesi'nin Amerikalı Baş Savcısı Telford Taylor, 1971 yılında "Yamashita" davasını zikrederek Westmoreland'in hüküm giyebileceğini açıkladı. Savaştan sonra bir Amerikan Ordu Komisyonu, Japon generali Tomayuki Yamashita'yı askerleri tarafından Filipinlerde işlenen suçlardan dolayı idama mahkum etmişti. Komisyon, en üst rütbeli komutan Yamashita'yı bu kötülükleri durdurmamaktan sorumlu bulmuştu. Aynı karar hiç kuşkusuz General Powell ve General Schwarzkopf için de uygulanabilirdi. Yamashita savunmasında, askerlerini iyi bir biçimde kontrol etmesini sağlamaya yeterli iletişim olanaklarına sahip olmadığını gösteren bir çok kanıt sunmasına rağmen gene de suçlu bulunarak idam edilmişti. Taylor, helikopterlere ve modern iletişim araçlarına sahip Westmoreland ve komutanlarının böyle bir mazeretinin de olmadığına işaret etmişti. (9)

Bombalama Suçu

Bombalama bölümünde belirtildiği gibi, kentlerin uçaklar-

dan bombalanması sadece cezalandırılmamakla kalmıyor, suçlama nedeni bile olmuyor. Bu, II. Dünya Savaşının bir mirasıdır. Nüremberg ve Tokyo mahkemelerinin kararları hava bombardımanı konusunda sessiz kalmıştır. Her iki taraf da şehirleri imha ederek korkunç bir oyun oynamış ve müttefikler bunda çok daha başarılı olmuştu. Bu yüzden, Almanlara ve Japonlara bu yönde bir suç isnadı yapmanın koşulları yoktu; gerçekten de hiçbir suç iddiasında bulunulmadı. Ama Telford Taylor'ın sorduğu gibi, "kucaktaki bir bebeği yüksekten uçan bir uçaktan atılan bir bombayla öldürmekle bir piyadenin tüfeğinden çıkan bir mermiyle öldürmek arasında önemli bir fark var mıdır? Havacının eylemi yerdeki askerin eylemine göre daha 'gayrı-şahsi' olarak tarif ediliyor. Bu psikolojik olarak geçerli olabilir ama ahlaki açıdan hiç de öyle değildir." (10)

Hiç kimse, hiç bir zaman, bir suçu olduğunu düşünmüyor; hepsi bildiğiniz bizim vatanseverler

"Sebep olduğu acılar yüzünden özür dilemek isteyip istemediği sorulduğunda samimi olarak şaşkınca bakıyor, tercümandan soruyu tekrarlamasını istiyor, ve cevap veriyor, 'Hayır' diyor, 'Bilmenizi isterim ki, yaptığım her şeyi ülkem için yaptım.'" Gazeteci Nate Thayer'in ölmek üzere olan Pol Pot ile röportajı, 1997. (11)

Düşünülemez olanla nasıl başa çıkılır

II. Dünya Savaşının sonunda Uzak Doğu için Uluslararası Askeri Mahkeme kurulmuştu. Eski Başbakan Hideki Tojo'nun Tokyo'da yapılan duruşmasında avukatları, Tojo'nun suçlarının neden Hiroşima ve Nagazaki üzerine atom bombası atmaktan daha kötü sayıldığını sordular. O anda iddia makamı Japonca tercümeyi kesti ve bu ifadenin resmi duruşma tutanaklarından ve basından çıkarılmasını emretti. (12)

Bir başka düşünülemez

1948 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda kabul edilen ve kısaca "Jenosit Konvansiyonu" olarak bilinen Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Konvansiyonu

soykırım için"... barış ya da savaş zamanında işlenmiş olsun, anlaşmayı imzalayan tarafların uluslararası hukuka göre önlemeyi ve cezalandırmayı taahhüt ettikleri bir suçtur" der. Konvansiyon, daha sonra belirli bazı fiilleri sayarak soykırımı tanımlamaya devam eder ve "bir ulusu, etnik, ırksal, dini bir grubu ya da benzer toplulukları kısmen ya da tamamen yok etmek niyetiyle işlenmiş" olması gerektiğini belirtir.

Bu listede eksik olan şey belki de, soykırımın modern zamanlardaki en önemli görünümünün, insanların politik ideolojileri yüzünden yok edilmelerinin eksik olmasıdır. Naziler, Yahudileri ve Çingeneleri yok etmeleriyle ün kazandılar; oysa Alman faşizmi, İtalya'da, İspanya'da, Yunanistan'da, Şili'de, Endonezya'da ve daha bir çok yerde olduğu gibi, diğer niteliklerini dikkate almadan, öncelikle ve esas olarak sosyalistleri ve komünistleri hedef almıştı. (Hitler her durumda Yahudilere ve komünistlere büyük ölçüde eşit davranmıştı.)

"Müdahaleler" bölümünde ve diğer bölümlerde de görüleceği gibi, ABD, 1940'lı yıllardaki Çin ve Filipinler'den, 1990'lı yıllardaki Kolombiya ve Meksika'ya kadar, uzun zamandan beri bu "politi-sit"* uygulamasını sürdürmektedir. Bununla ilgili hiçbir uluslararası konvansiyon olmayacaktır ve hiçbir Amerikalı yetkili herhangi bir mahkemeye bu konuda cevap vermek zorunda kalmayacaktır. (13)

Yugoslavya: Hiç bir zaman yapılmayacak bir başka savaş suçları duruşması

1999 yılı Mart ayında Yugoslavya'nın NATO tarafından bombalanmaya başlamasından iki hafta kadar sonra Kanada, Britanya ve, Yunanistan'dan profesyonel uluslararası hukukçular ile Amerikan Hukukçular Derneği (American Association of Jurists) üyeleri, Hollanda'nın Lahey kentinde bulunan Uluslararası Suçlar Mahkemesi'ne Eski Yugoslavya adına başvurarak, NATO ülkeleri liderleri, ve NATO'nun kendisini, mahkemenin kısa bir süre önce Sırp liderler aleyhine hazırladığı iddianamede yer alan suçlara benzer suçlarla ithamı ederek dava

* politi-sit: Yazar politik jenosit anlamına gelen bir bileşik sözcük yapmış çn

açtılar. Suçlamalar arasında şunlar bulunuyordu: "Uluslararası insani hukuk ihlalleri", "kasten öldürme, kasten büyük acı verme, sakatlama ve insan sağlığını bozma, zehirli silahlar ve diğer silahlar kullanılarak gereksiz acı verme, şehirlerin, kasaba ve köylerin bilerek yıkılması, sivil nesnelere kanunsuz saldırılar, askeri amaçların gerektirmediği tahribat, savunulmayan binalara ve meskenlere saldırılar, dini kuruluşlara, yardım ve eğitim kurumlarına, sanat ve bilime tahsis edilmiş kurumlara bilerek verilen zararlar."

Kanadalıların davasında 68 liderin ismi bulunuyor. Aralarında William Clinton, Madeleine Albright, William Cohen, Tony Blair, Kanada Başbakanı Jean Chretien ve NATO yetkilileri Javier Solana, Wesley Clark ve Jamie Shea da yer alıyor. Başvuru, Birleşmiş Milletler Anlaşması'nın, NATO anlaşmasının, Cenevre Konvansiyonu'nun ve Nüremberg'deki Uluslararası Askeri Mahkeme tarafından tanınan Uluslararası Hukuk İlkeleri'nin "açık ihlali" suçlamasında da bulunuyordu.

Şikayet dilekçesine suçlamaları destekleyen önemli miktarda kanıt eklenmişti. Kanıtların ağırlığını NATO'nun bombalama kampanyasının Yugoslavya'da ölümlere sebep olması, Sırp'ların işlediği suçları tahrik etmesi, bir çevre felaketine neden olması, patlamamış tüketilmiş uranyum ve salkım bombalarının tehlikeli bir miras bırakması oluşturuyordu.

Haziran ayında şikayetçiler Lahey'de mahkemenin başsavcısı Kanadalı Louise Arbour ile buluştular. Kısa açıklamalarını nezaketle ve kişisel olarak dinlemesine, savaş suçu iddialarına kanıt olarak sunulan üç kalın klasörü kabul etmesine rağmen bu toplantıdan elle tutulur bir sonuç çıkmadı. Israrlı hatırlatmalara ve yazılan mektuplara rağmen bir cevap alınamadı. Yerine tayin edilen İsviçreli Carla Del Ponte Kasım ayında şikayetçilerle buluştu ve sunulan ek kanıtları kabul etti.

Şikayetçilerin Kasım toplantısında verdiği özette, adı geçenlerin cezalandırılmasının, "sadece kanunun gereği olmakla kalmayıp, kurbanlar açısından da adaletin gereği olduğu; ayrıca askeri güçleri ve medya üzerindeki kontrolleriyle ve daha az güçlü ülkeler için geçerli olabilecek kısıtlayıcı doğal engellerin olmaması nedeniyle, NATO üyesi ülkeler gibi güçlü ülkelerin caydırılabilmesi için" gerekli olduğuna işaret ediliyordu. Sadece

savaşın mağluplarının değil galiplerinin de suçlanması uluslararası suçlar hukukunda yeni bir dönemin başlangıcı olacaktı.

Kanada davasının öncülerinden, Toronto'da bulunan hukuk profesörü Michael Mandel Arbour'a yazılan mektuplardan birinde şövle denivordu:

> Ne yazık ki, sizin de bildiğiniz gibi, mahkemenizin tarafsızlığı hakkında birçok kuşku doğmuştur. Anlaşmazlığın ilk günlerinde, NATO liderleri aleyhine Belgrad Üniversitesi Hukuk Fakültesi üyeleri tarafından verilen resmi ve bizim görüşümüze göre haklı şikayet üzerine düzenlenen bir basın konferansında, suçlanan kişilerden biri olan Britanya Dışişleri Bakanı Robin Cook ile birlikte göründünüz ve bu kişinin Sırpların savaş suçları dosyasını size vererek büyük bir gösteri yapmasına izin verdiniz. Mayıs başında bir başka basın konferansında ise, o güne kadar Yugoslavya'da sivillerin hedef alınmasıyla savaş suçu işlediğine ilişkin iki resmi şikayetin davalısı olan ABD Dışişleri Bakanı Madeleine Albright ile birlikte göründünüz. Albright bu konferansta, mahkemenize verilen fonların başlıca sağlayıcısının ABD olduğunu resmen duyurdu ve daha fazla para sözü verdi. (14)

Arbour NATO'yu kayıran yanını gizlemek için çok az çaba harcadı. NATO'nun hem polis, hem yargıç hem hapishane gardiyanı olmasına kuşkuyla bakmadı. General Pinochet'nin tutuklanması, uluslararası bukuk ve uluslararası adaletin geleceği ile ilgili umutları çok güçlendirmişti. Bunun üzerinden bir yıl bile geçmeden Arbour liderliğindeki "Eski Yugoslavya için Uluslararası Ceza Mahkemesi" büyük güçler için, özellikle suçları en çok tartışılan ama tesadüfen yargıçların maaşının büyük kısmını ödeyen Büyük Güç için değişen bir şey olmayacağını ilan etti. İşte bu konuda söyledikleri:

> Tabii ki, uluslarası insani hukuk ihlallerinin NATO ülkeleri vatandaşları tarafından yapıldığı konusundaki iddialar hakkında yorum yapmayacağım. NATO liderlerinin, Yugoslavya Federal Cumhuriyeti'nde yaptıkları operasyonları uluslarası insani hukuka tamamen uygun biçimde yürütme niyetinde olduklarına dair verdikleri güvenceyi kabul ediyorum. Böyle bir durum ortava çıktığı zaman, bu politikadan muhtemel sapmalar hakkında adil ve

açık fikirli araştırmalar yürütmenin politikacıların görevi olduğunu, bu durumları önlemenin ve gerekirse cezalandırmanın da komutanların yükümlülüğü olduğunu liderlerin birçoğuna hatırlattım. (15)

NATO Basın bilgilendirme toplantısı, 16 Mayıs 1999:

Soru: NATO, faaliyetleri üzerinde Yargıç Arbour'un yargı yetkisini tanıyor mu?

Jamie Shea: Sanırım teori ile pratik arasında ayrım yapmamız gerekiyor. İnanıyorum ki, Yargıç Arbour Sırpların soruşturmasına başladığı zaman, bunu biz kendisine izin verdiğimiz için yapacaktır. Bu mahkemenin kurulması için gerekli fonlar NATO ülkeleri tarafından temin edilmiştir; biz en büyük finansörler arasındayız.

1993 yılında kurulan, babası ABD, annesi Güvenlik Konseyi olan; Madeleine Albright'ın da ebeliğini yaptığı bu mahkemenin, yargılayacağı savaş suçu sanıklarının izlenmesi ve tutuklanması için de NATO güçlerine ihtiyacı var.

Şikayet ile ilgili olarak, Del Ponte başkanlığında da, Arbour başkanlığında olduğu gibi hiç bir gelişme olmayacak gibi gözüküyordu. Ama Aralık ayı sonlarında Londra'da çıkan Observer gazetesinin yaptığı bir röportajda, Del Ponte'ye, iddialarla ile ilgili olarak NATO personeli hakkında dava açmaya hazır olup olmadığı soruldu. Şu cevabı verdi: "Eğer bunu yapmak istemiyorsam, bu, doğru yerde olmadığım anlamına gelir. O zaman görevimi bırakmam gerekir."

Mahkeme daha sonra, Del Ponte'nin incelediği, muhtemel NATO suçları ile ilgili çalışmanın tamamlandığını duyurdu. Bu çalışmanın, NATO'nun taktikleri hakkındaki kamuoyunun endişelerine uygun bir yanıt olduğunu bildirdi. "Eski Yugoslavya'daki silahlı çatışmaya ilişkin konularda bütün makamların üzerinde bir otoriteye sahip olduğunun bilinmesi, bu mahkeme için çok önemlidir."

Yeni binyılda dünyada adaletin daha fazla hakim olacağına dair cennetten gelen bir işaret miydi bu? Bu gerçekten mümkün müydü?

Hayır, olamazdı. Resmi çevrelerden, ABD ve Kanada'dan, inanmazlık, şok, öfke ve inkar sesleri yükseldi; "hayret verici", "haksız". Del Ponte mesajı anladı. Observer röportajının yayımlanışından dört gün sonra Del Ponte'nin ofisi şu açıklamayı yaptı: "Eski Yugoslavya için kurulan Uluslararası Ceza Mahkemesinin Savcılık Bürosu'nda NATO hakkında bir araştırma yapılmamaktadır. Kosova anlaşmazlığı sırasında NATO'nun eylemleri ile ilgili olarak yapılan resmi bir araştırma yoktur." (16) "Ve olmayacaktır" ibaresini eklemeye gerek görmemişlerdi.

Ancak, Amerikan medyası tarafından büyük ölçüde görmezden gelinen NATO ile ilgili iddialar artık ortaya dökülmüştü. Konu medyada yer bulmaya başladı ve bombalamayı destekleyenler savunma durumuna geçtiler. Savaş suçu iddialarına karşı NATO'nun yaptığı savunmada en çok başvurduğu mazeret, sivil kesimin maruz kaldığı yıkım ve ölümlerin "kaza sonucu" olduğuydu. Ancak, bu iddianın belli bazı raporların ışığında ele alınması gerekir. Örneğin, NATO'nun hava savaşından sorumlu komutanı Tuğgeneral Michael Short bir noktada şu açıklamayı yapmıştı:

> Eğer sabah kalkar evinizde elektrik olmadığını, ocağınızı yakacak doğalgaz olmadığını, işe gitmek için her gün üzerinden geçtiğiniz köprünün çöküp Tuna nehrinde yattığını ve daha 20 yıl orada yatacağını görürseniz, sanırım kendi kendinize şu soruyu sormaya başlarsınız: "Hey, Slobo, nedir bu böyle? Buna daha ne kadar katlanmak zorundayız?" (17)

New York Times, General Short'un "Yugoslav kamuoyunun, çektiği sıkıntılar sonrasında Belgrat'daki yetkililere verdiği desteği azaltacağını umduğunu" (18) söyledi.

Bir başka yerde NATO sözcüsü Jamie Shea şunu ekledi: "Eğer Başkan Miloseviç halkının gerçekten suya ve elektriğe kavuşmasını istiyorsa, yapması gereken tek şey NATO'nun öne sürdüğü beş şartı kabul etmektir. O zaman bu kampanyayı derhal durdururuz." (19)

Nisan ayında Belgrat'da içinde siyasi parti merkezlerinin, televizyon ve radyo istasyonlarının, 100'den fazla özel şirketin

bürolarının bulunduğu bir iş merkezinin NATO tarafından bombalanması üzerine Washington Post şu haberi verdi:

> Son bir kaç günden beri ABD yetkililerinin, Sırp ekonomik elitinin NATO'nun isteklerine karşı koymaya devamı etmekle ne kadar çok şey kaybedeceklerini anladıktan sonra Miloşeviç'e sırt çevireceklerini umduklarını ifade ettikleri bildirilivor. (20)

Bu binaya füzeler fırlatılmadan önce NATO planlamacıları riskleri açıkladılar: "Zayiat tahmini 50-100 Hükümet/Parti çalışanı. Amaç dışı sivil zayiat tahmini: 250; patlamanın etki alanındaki apartmanlar." (21) Planlamacılar bombardıman sırasında çevre apartmanlarda oturan 250 kişinin ölebileceğini bildiriyorlardı.

Bu ne demektir? Yetişkin insanlar birbirlerine şunu söylüyorlar: A'yı yaparsak sonucu B olur. Ama gerçekten B sonucu ortaya çıksa bile, bu önceden söylenmiş bulunmaktadır. Sonra da ısrar ediyoruz, bu amaçlanmış değildi.

II. Dünya Savaşından sonra savaş suçlularını, insanlığa karşı suç işleyenleri ve soykırım ile suçlananları yargılayıp cezalandıracak devamlı bir Uluslararası Ceza Mahkemesi için acil bir ihtiyaç vardı. Ancak Soğuk Savaş bu mahkemenin kurulmasını engelledi. Sonunda, 1998 yılında, Roma'da dünya ülkeleri Uluslararası Ceza Mahkemesi sözleşmesinin taslağını yazdılar. Ancak Amerikalı görüşmeciler, Güvenlik Konseyi'ndeki yeri gereğince, ABD'ye her türlü iddiaya karşı veto hakkı verilmesinin sözleşmede esastan yer alması konusunda ısrar ettiler. Amerikanın isteği reddedildi ve ABD en çok bu nedenle sözleşmeyi kabul eden diğer 120 ülkeye katılmayı reddetti. Uluslararası Ceza Mahkemesi, Washington'un yeteri kadar kontrol edemediği ve Amerikalı askeri ve hükümet yetkililerinin ceza almasını önleyemeyeceği bir yer olarak görülüyor. Önde gelen Amerikalı yetkililer, önerilen yeni mahkemeye sırt çevirmelerinin asıl sebebinin bu tehlike olduğunu açıkça kabul ettiler. (22) Ama Eski Yugoslavya için kurulan Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde bu durum söz konusu değil. Bu mahkeme Washington türü bir uluslararası mahkemedir; Yeni Dünya Düzeni için kurulmuş bir mahkemedir.

Washingtonlu gazeteci Sam Smith 1999 yılında şu gözlemde bulundu: "Görünüşe bakılırsa, Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi New Jersey Polisi'nden seçici infaz dersleri alıyor. Bu hafta itham edilen savaş suçlularının hepsi, ismini zorlukla telaffuz edebildiğimiz yabancılar. Basit bir Anglikan ismi taşıyan (yani Clinton gibi, Blair gibi) hiç kimse suçlanmadı."

Yugoslavya'daki yıkıcı askeri operasyonları sırasında ABD, hiç kimsenin Lahey'de NATO aleyhine suçlamada bulunma ihtimali ile ilgilenmiyordu. Ancak şimdi şunu biliyoruz ki: "Yugoslavya savaşının ortasında, Savunma Bakanlığı'nın hukuk bürosu, sibersaldırıların kötüye kullanılmasının ABD yetkililerini savaş suçu işleme ithamlarına maruz bırakabileceği uyarısıyla, dikkat edilecek kuralları yayımladı." Bu, Pentagon'un Sırp bilgisayar sistemlerini kırarak ("hack" ederek) askeri operasyonlarını ve temel sivil hizmetleri sekteye uğratma düşüncesine göndermede bulunuyordu. (23)

9. BÖLÜM

Teröristler İçin Bir Barınak

1998 yılında Dışişleri Bakanlığı'nın yayımladığı yıllık insan hakları raporunda, "terörizmi desteklemekle" suçlanan ülkeler listesinde Küba da yer alıyordu. Bunu merak ettiğim için Dışişleri Bakanlığı'nı aradım ve "Terörizm Masası" dedikleri bir yere bağlandım. Burada Joe Reap isimli biri Küba'nın "teröristleri barındırdığı için" bu listeye alındığını söyledi.

"Amerika Birleşik Devletleri de barındırıyor" diye cevap verdim. "Miami'deki Kübalı sığınmacılar da ABD'de ve dışarda yüzlerce terörist eylemde bulundu."

Bay Reap patladı. Sesini giderek yükselterek "Bayım, bu çok aldatıcı bir düşünce ve böyle saçmalıkları dinlemeyeceğim!" dedi ve telefonu kapattı.

İflah olmaz bir baş belası olduğum için ertesi yıl, tam olarak 4 Mayıs 1999 tarihinde, yeni insan hakları raporu yayımlandığında, 202-647-8682 numaralı telefonu tekrar aradım ve telefona yeniden Joe Reap çıktı. Bir yıl önceki konuşmamızı hatırladığına emin değildim ama gene de aynı dans adımlarını yaptık. Miami'de Kübalı teröristleri barındırdığımıza dair yorumumu tekrarlar tekrarlamaz, bir anda hiddetlendi ve onların terörist olmadığını söyledi.

"Ama FBI bazılarını terörist olarak nitelendirdi" dedim.

"O zaman bu konuyu FBI'a götürün" dedi Joe.

"Ama biz bir Dışişleri Bakanlığı raporunu görüşüyoruz" diye hatırlattım.

Sesini yükselterek "Bu hükümetin teröristleri desteklediğini söyleyen birini dinlemeyeceğim!" diyerek telefonu yüzüme ka-

padı. Aradan geçen bir yıl içinde ne benim ne de Joe'nun yumuşadığı söylenemezdi.

Gerçekten inançlı birinin, ideolojik ilkelerinin temellerine yönelmiş; ani, beklenmedik ve cevap verilemez bir tehditle karşılaştığında nasıl tepki verdiğini gözlemlemek heyecan verici bir şeydir.

Kübalı sığınmacılar dünyanın en uzun ömürlü ve en hızla yayılan terörist gruplarından biridir ve büyümelerini hâlâ sürdürüyorlar. 1997 yılında Havana otellerinde, Miami'den yönetilen şiddetli bombalama eylemleri meydana geldi. (1)

Uçak kaçırma genellikle büyük bir uluslararası suç olarak görülür. Geçtiğimiz yıllarda Küba'dan ABD'ye tabanca zoruyla, bıçak zoruyla ya da fiziksel güç kullanımıyla, en az bir tanesi ölümle sonuçlanan sayısız uçak ve gemi kaçırma olayı meydana gelmesine rağmen, ABD'nin bir olay dışında korsanlara suç isnat ettiği görülmemiştir. 1996 yılında üç Kübalı bıçak zoruyla kaçırdıkları uçakla geldikleri Florida'da tutuklanmış ve mahkemeye çıkarılmışlardı. Florida'da! Bu, birisinin kumar oynadığı için Nevada'da mahkemeye verilmesi gibi bir şeydi. Kaçırılan uçağın pilotu adamların aleyhine tanıklık etmesi için Küba'dan getirilmesine rağmen, savunma makamı jüri üyelerine onun yalan söylediğini söylemiş ve jüri bir saatlik bir toplantıdan sonra uçak kaçıranları suçsuz bulmuştu. (2)

Son yıllarda güvenli bir barınak olarak ABD'nin tadını çıkaran sadece Kübalı teröristler ya da ciddi insan hakları ihlalcileri değildir. Kübalılar gibi aşağıdaki listede yer alan diğerleri de, kızgın anti-komünistler ve ABD'nin şimdiki ve eski dış politika hedeflerine bir biçimde uyum sağlamış kişilerdir. (Zikredilmeyen kaynaklar için bu notu okuyunuz. (3))

Eski Guatemala Savunma Bakanı Hector Gramajo Morales. 1995 yılında bir ABD mahkemesi Gramajo'yu sekiz Guatemala ve bir Amerikan vatandaşına verdiği zararlar için 47,5 milyon dolar tazminat ödemeye mahkum etti. Rahibe Dianna Ortiz'e yapılan işkencede (Bakınız "İşkence" bölümü) ve Guatemalalıların ailelerinin de aralarında bulunduğu binlerce yerlinin öldürüldüğü katliamda sorumluluğu olduğu ortaya çıktı. 1991 yılında, Gramajo ABD Hükümeti'nin verdiği bir bursla okuduğu Harvard'da Kamu Yönetimi Okulu (Kennedy School of Go-

vernment'dan) mezun olduğu sırada bir mahkeme celbi aldı. Yargıç celp yazısında "kanıtların Gramajo'nun sivillere karşı fark gözetmeden terör kampanyası düzenlediğine ve yönettiğine işaret ettiğini" belirtiyordu. Savunma Bakanlığı, Gramajo'nun askeri bir seminerde konuşma davetini bu mahkeme kararından sonra geri çekmek zorunda kaldı. (4) Bu karardan sonra Gramajo mahkemenin hükmettiği tazminatı ödemeden Guatemala'ya döndü. Guatemala'da önceki görevinden söz ederken, muhalif olarak algılanmış kişilere "daha insanca" muamelelerde bulunduklarını söyledi. "1982 yılında sivil işleri kurumlaştırdık; nüfusun yüzde 70'ine gelişim olanağı sağladık ve yüzde 30'unu öldürdük. Daha önceki stratejimiz yüzde 100'ünü öldürmekti." (5)

Suç mahallinden uzaklaşmanın yollarını arayan ciddi insan hakları ihlalcilerinin, emekliliklerini geçirmek için seçtikleri yer Florida'dır. 1980'li yıllarda El Salvador Silahlı Kuvvetleri Komutanı General José Guillermo Garcia 1990'lı yılların başlarından bu yana Florida'da yaşıyor. Silahlı kuvvetlerle bağlantılı ölüm timleri, "bozguncu" olduğundan kuşkulanılan binlerce insanı öldürmüştü.

Garcia'nın halefi ve çok korkulan ulusal muhafızların başkanlığını yapan General Carlos Eugenio Vides Casanova da şimdi bu bol güneşli eyaletin sakinlerinden biri. Birleşmiş Milletler El Salvador Gerçekleri Araştırma Komisyonu'na göre Vides üç Amerikalı rahibe ve bir kilise yardım görevlisinin ırzına geçtikten sonra öldüren kişileri korudu ve suçlarını örtbas etti. Dr. Juan Ramagoza Arce'ye yapılan işkencelerin en az ikisinde hazır bulundu. Bu işkencelerin bıraktığı sakatlıklar Dr. Arce'nin bir daha ameliyat yapamamasına sebep oldu. (1999 yılında yapılan bir röportajda Vides, "kendi kendime defalarca yanlış bir şey yapıp yapmadığımı soruyorum ve hiç bir şey bulamıyorum" demişti.)

Garcia ve Vides'in ABD'de yaşadıkları yıllarda ABD Göçmenlik Bürosu, geri gönderilirlerse işkence yapılmasından ve hayatlarını kaybetmekten korktuklarını söylemelerine rağmen birçok El Salvadorlu göçmene sığınmacı statüsü tanımıyordu.

Son yıllarda bir çok Haitili insan hakları ihlalcisi ABD'de ikamet ettiler ve yetkililer tarafından hiç rahatsız edilmediler.

Duvalier hanedanının baskı rejimini uygulayan ya da demokratik yollardan seçilmiş olan Peder Jean-Bertrand Aristide'in 1991 yılında devrilmesinde rol oynayan va da darbeden sonra yeniden kurulan baskı düzeninde görev alan, elleri ve ruhları kanlı kişiler şunlardır:

Luener Cambronne. Francois "Papa Doc" Duvalier döneminde İçişleri ve Savunma Bakanı, oğlu ve halefi Jean Claude "Baby Doc" Duvalier'nin danışmanı.

Yarbay Paul Samuel Jeremie. 1987 yılında "Baby Doc" tahttan çekilmek zorunda kaldıktan sonra Duvalier muhaliflerine işkence yapmaktan suçlu bulundu ve 15 yıl hapse mahkum oldu. 1988 yılında hapisten kaçtı.

General Prosper Avril, bir başka Haitili diktatör. Muhaliflere işkence yapmaktan suçlu bulunmuş, kan içindeki işkence kurbanlarını televizyonda teşhir etmişti. 1990 yılında öfkeli kalabalıkların zorlaması üzerine ABD Hükümeti tarafından Florida'ya kaçırılmıştı. Burada mutlu bir yaşam sürebilirdi; ancak, eski işkence kurbanlarından bazıları aleyhine dava açtılar. Mahkeme sürecinde hiçbir duruşmaya katılmadı ve davayı kaybetti. Barınacak bir yer bulmak için bir çok ülkeye uçtu. Bu arada, 1994 yılında bir federal yargıç, ABD'de yaşayan altı Haitiliye 41 milyon dolar tazminat ödemesine hükmetti.

Aristide'in sürgünde olduğu 1991-1994 yılları arasında, Albay Carl Dorelien 7 bin kişilik bir gücü ustaca düzenlemiş, organize etmiş ve cinayet, irza geçme, adam kaçırma ve işkenceyi de içeren, 5 bin Haitili sivilin ölümüne sebep olan bir kasaplık kampanyası uygulamıştı. Bu iyi albay da Florida'da kendine bir ev buldu.

Haiti ölüm timleri lideri Emmanuel Constant. Aristide'ye yapılan darbe sonrasında düzenli cinayet, işkence, toplu dayak, fakir semtleri kundaklama, bıçaklarıyla yaralama gibi terör eylemleriyle Haiti halkı üzerinde derin bir korku ve dehşet fırtınası estiren FRAPH adlı, serserilerden oluşan paramiliter grubun eski lideri. Haiti'de olduğu sırada CIA'in bordrosundaydı ve şimdi de New York'da yaşıyor. Constant'ın sınırdışı edilmesi için Haiti'nin yaptığı başvuru Dışişleri Bakanlığı tarafından reddedildi ve bu ülkeye iadesi işlemi durduruldu. Constant'ın,

ABD'nin dolaplarında saklı bir çok iskelet konusunda bilgi sahibi olduğu anlaşılıyor.

ABD'de ikamet eden diğer Haitililer arasında General Jean-Claude Duperval ve ünlü bir propaganda birimi olan Enformasyon ve Koordinasyon Bürosu'nun üst düzey yetkililerinden Ernst Prud'homme da bulunuyor.

Armando Fernandes Larios. 1973 darbesini izleyen ay içinde, en az 72 siyasi tutukluya işkence yapılmasından ve idamından sorumlu Şili askeri birliğinin üyelerinden biri ve şimdi o da ABD'de ikamet ediyor. Fernandez, bu askeri birliğin bir üyesi olarak hizmet ettiğini ve Pinochet rejiminde ünlü gizli polis örgütü DINA'nın ajanı olarak çalıştığını doğruladı. DINA'nın düzenlediği, 1976 yılında Washington'da Şilili muhalif Orlando Letelier'nin bombayla öldürülmesi olayında "suçlunun kim olduğunu bildiği halde emniyete bildirmemekten" suçlu olduğunu kabul ederek ABD savcılarıyla bir anlaşma talebinde bulundu. Şili Hükümeti Fernandez'in iade edilmesini talep etti; ancak Miami'deki avukatı, müvekkili ile Adalet Bakanlığı arasında 1987 yılında yapılan anlaşmanın Fernandez'in Şili'ye asla iade edilmemesini şart koştuğunu bildirdi. Adalet Bakanlığı yetkilileri, Fernandez'in korunması ile ilgili anlaşma şartları mahkemece karar altına alındığı gerekçesiyle yorumda bulunmaktan kaçındılar. (6)

Şilili Michael Townley, Letelier suikastinde çok daha önemli bir rol oynadı. Bir Amerikan hapishanesinde hapis yattı ve şimdi Federal Tanık Koruma Programı'ndan yararlanıyor. Bu yüzden onu görseniz de tanıyamazsınız.

Arjantinli Amiral Jorgé Enrico, "Kirli Savaş" döneminde, 1976-1983 yılları arasında Buenos Aires'de, ünlü işkence merkezi La Escuela Mecanica ile ilintiliydi. Şimdi ne zaman isterse Hawai'nin tadını çıkarıyor.

1980'li yıllarda solcu olduğundan şüphelenilen yüzlerce kişiyi öldüren, Honduras ordusunun CIA tarafından eğitilmiş istihbarat birimi 316. Batarya'nın (bakınız "İşkence" bölümü) en az iki eski üyesinin de Güney Florida'da iyi bir hayat yaşadıkları biliniyor.

Etiyopyalı Kebassa Negawa, Atlanta'da görülen bir işkence

davasında sanıktı. Davayı kaybedip maaşı kesilince ortadan kayboldu.

ABD'de ikamet eden bir başkası da Doğu Timor'da 1991 yılında yapılan ve yüzlerce kişinin hayatını kaybettiği Santa Cruz katliamından sorumlu Endonezyalı General Sintong Panjaitan'dır.

Kızıl Khmerlerin 1979 yılında iktidardan uzaklaştırılmasına rağmen, 1979 yılından 1993 yılına kadar, Pol Pot'un Kızıl Khmerlerinin Birleşmiş Milletler'deki Kamboçya özel temsilciliğini Washington'un ısrarı ile Thiounn Prasith yürütmüştür. Prasith, Pol Pot'un dehşet veren suçlarının önde gelen savunucularından biriydi ve bunların örtbas edilmesinde de önemli bir rol oynamıştı. ("Pol Pot" bölümüne bakınız.) Bugün New York'ta, Mount Vernon kasabasında rahat ve huzur içinde ikamet ediyor. (7)

General Mansur Moharari, Şah döneminde İran'da hapishanelerden sorumluydu ve bu yüzden işkence uygulamalarına hiç yabancı değildi. İranlı mollaların başına ödül koyduğu halde yıllardır ABD'de yaşıyor.

Vietnam Savaşı sırasında işkence yaptıklarını ve diğer insan hakları ihlallerinde bulunduklarını kabul etmiş olmalarına rağmen, yirmi eski Güney Vietnamlı subay, yasal olarak California'da ikamet ediyorlar. (8)

1980'li yıllardan başlayarak 1990'lı yıllara kadar, California'da yaşayan çok sayıda Vietnamlı, yeteri kadar anti-komünist olmamakla suçladıkları vatandaşlarına karşı çok şiddetli bir terör kampanyası yürüttüler. Bazen Hanoi ile temasların yeniden başlaması çağrısında bulunanlara, bazen de tek suçu terörist eylemleri sorgulamak olan kendi vatandaşlarına terörist saldırılarda bulundular. "Anti-komünist Vietnamlılar Örgütü", "Komünistleri Yok Etmek ve Ülkeyi Yeniden Yapılandırmak için Vietnamlılar Örgütü" gibi isimler altında yüzlerce saldırı ve cinayet gerçekleştirdiler; işyerlerini ve araçları ateşe verdiler; Vietnam gazetelerinin yayınını engellediler; ölüm tehditlerinde bulundular; gasp ve organize suçların her türlüsünü işlediler ve bütün bunları sanal bir dokunulmazlık içinde yaptılar; birçok cinayette birçok görgü tanığı bulunmasına rağmen cezalandırılmadılar. Ender olarak tutuklamaların yapıldığı bir

kaç davada, zanlılar genellikle serbest bırakıldılar ya da beraat ettirildiler. Hüküm giyen bir kaçı ise çok hafif cezalara çarptırıldılar. (9) Yasaların uygulanmasında görülen bu ihmal, Washington'da yüksek makamlardan bir tür anlayış gördüklerini akla getiriyor. Eğer gerçekten, "bir kötülük görmeme" federal politikası uygulandı ise, bunun tek açıklaması, Hanoi'ye eğilim gösterdiği sanılan her Vietnamlıya karşı derin bir antipati duyuluyor olmasıdır.

Buna ek olarak, vatandaşları tarafından savaş suçu işlemiş olmakla suçlanan bazı eski Yugoslavyalılar da ABD'de ikamet ediyorlar. Ancak bu durum, eski müttefiklerin tetikçilerine bilerek barınma olanağı sağlamak gibi bir niyetten çok, Amerikan bürokrasisinin başarısızlıklarından kaynaklanıyor.

ABD'nin kibarlık gösterip üçüncü ülkelerde barınma olanakları sağladığı (ve şişkin banka hesaplarına yeniden kavuşturduğu) diktatör ve teröristler bu listede yer almıyor. Bunlar arasında, hâlâ hayatta olan Haitili: General Raoul Cédras, Başkan Jean-Claude "Baby Doc" Duvalier ve ahlak yoksunu Polis Şefi Joseph Michel Francois bulunuyor.

1998 yılında Birleşmiş Milletler'de terörizm üzerine yaptığı konuşmada Başkan Clinton'ın ne dediğini anımsayalım. "Küresel görevimiz nedir?", diye sormuş ve kendi sorusunu "Teröristlere hiç bir destek, barınacak hiç bir yer vermemektir" diye yanıtlamıştı. (10)

İade et ya da kovuşturma aç

Soykırım, terörizm, savaş suçları ve işkence gibi uluslararası suçları kovuşturma sistemi, bütün hükümetleri suçlular hakkında kanuni takipte bulunmakla sorumlu kılar. "Evrensel uygulama" temel ilkesinden hareketle, suçluları bulan ülkeler, onları yargılanmak üzere eylemlerinden daha çok etkilenen bir ülkeye teslim etmek (yani suçun işlendiği ülkeye ya da kurbanların ya da suçlunun ülkesine) ya da yargılama sürecini kendileri başlatmak zorundadırlar. Britanya'da 1998 yılında başlayan Pinochet davası buna bir örnektir.

ABD Hükümeti, bu "iade et ya da koğuşturma aç" kuralını teorik olarak kuvvetle destekler. Gerçekten, 103 uçuş numaralı Pan Amerikan uçağını bombalamakla suçlanan iki kişinin Lib-

va tarafından iade edilmesi için Uluslararası Adalet Mahkemesi'nde yapılan bir duruşmada bu kuralı öne sürmüştü. ABD Hükümeti, eski Yugoslavya ve Ruanda için kurulan Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi tarafından suçlanan kişiler hakkında da bu kuralın uygulanmasını kuvvetle destekler. Ruanda için kurulan mahkemenin aradığı suçlulardan biri Texas'ta bulunmuş, tutuklanmış ve Federal Mahkeme tarafından teslim edilmesine karar verilmişti. (11)

Ancak, ABD'nin güvenli barınma olanağı sağladığı Soğuk Savaş dönemi kalıntıları söz konusu olduğunda; özellikle Küba bir çok kişinin iadesini istemesine rağmen, Washington ne dava açma ne de teslim etme seçeneğine vanaşmaktadır.

Diğer barınaklar için sıfır tolerans

1995 yılında Başkan Clinton tarafından imzalanan 39 numaralı Başkanlık Yönergesi şöyle diyor:

> Eğer teslim edilmesini istediğimiz bir teröristi barındıran bir devlet yeterli işbirliği göstermezse, işbirliğine zorlamak için gerekli önlemleri alacağız. Zanlıların cebri iadesi, evsahibi ülkenin işbirliği olmaksızın da sağlanabilir. (12)

Clinton yönetimi, teröristlere barınma olanağı sağlama konusunda ABD ile rekabete kalkışan diğer devletleri cezalandırma konusunda öylesine kararlıydı ki, 1999 yılı Şubat ayında, bu tür ülkelerde hükümet tesislerini bombalama hakkı olduğunu açıkça vurguladı. Başkan Clinton'un anti-terör koordinatörü Richard Clarke şu açıklamayı yaptı: "Gidip bir terörist tesisini vurmayabiliriz; eğer bu ülke kasten işbirliğinde bulunarak barınma olanağı sağlıyorsa, ev sahibi ülkenin tesislerine karşı misillemede bulunma seçeneğini de kullanabiliriz." (13)

Beyaz Saray'daki ofisini arayarak Mr. Clark'a ulaşmaya çalıştım. Kendisine, Küba'nın ABD'yi haklı olarak "bilerek ve işbirliğinde bulunarak barınma olanağı sağlayan" bir ülke olmakla suçlaması ve CIA Genel Merkezi'ni ya da Miami'deki Küba Sürgün Bürosu'nu ve diğer yerleri bombalaması olasılığı karşısında ne düşündüğünü soracaktım. Ancak, kendisinin "genel kamuoyuyla

görüşme için müsait olmadığı" yanıtını aldım. Yazık. Bunun üzerine, yanıt alma konusunda pek umudum olmasa da, kendisine bir mektup göndererek bu soruları sordum. Sonuç beni düş kırıklığına uğratmadı.

10. BÖLÜM

Pol Pot'u Desteklemek

Ölüm tarlaları. Sınırlar kapatılmış; şehirler silah zoruyla boşaltılmış; insanlar köylere doğru bir yürüyüşe başlatılmış. Bir meslek sahibi olmak; yabancı bir dil biliyor olmak; gözlük takmak; hemen hemen herşey eziyete uğramak ya da idam edilmek için bir sebep olabiliyor. öldürücü ağırlıkta zorunlu fazla çalışma; dayaklar, aç kalmalar, hastalıklar. Sebep ne olursa olsun (yiyecek kıtlığı ya da dünya ekonomisindeki çalkalanmalardan etkilenmeyen bir tarım toplumu yaratmak; parti içi iktidar ya da güvenlik); bir milyondan fazla insan ABD destekli Lon Nol rejimi devrildikten sonra iktidarı ele geçiren Pol Pot yönetimindeki Kızıl Khmerler ya da Kamboçya Komünist Partisi yönetiminde hayatını kaybetti. Dünya dehşet içinde Nazi soykırımı ile kıyaslamalar yaptı; Pol Pot'un "Hitler'den daha kötü" olduğu söylendi.

Dört yıl sonra, 1979 yılı Ocak ayında, Kızıl Khmerler'in yıllardan beri Kamboçya'da yaşayan etnik Vietnamlılara ve hatta zaman zaman sınırı geçerek Vietnam'a düzenledikleri saldırılara karşılık veren Vietnam, Kamboçya'yı işgal etti; Pol Pot Hükümeti'ni devirdi ve Vietnam'a dost bir hükümet kurdu. Kızıl Khmer güçleri ülkenin batısına, Tayland sınırına çekildiler ve daha sonra bazıları Tayland'ın içinde kamplar kurdular.

Washington'un Kamboçya kabusunun sona ermesine tepkisi, bundan mutluluk ya da heyecan duymak olmadı. Nefret ettikleri Vietnamlıların kontrolü ele geçirmesinden ve Kızıl Khmerler'i devirerek saygınlık kazanmalarından duydukları

hoşnutsuzluğu gizlemeye gerek görmediler. Kızıl Khmerler'in devrilmesinden sonra, ABD yıllarca Vietnam'ın yaptığının "yasadışı" olduğunu söylerek kınadı. Bu tutumun tek sebebinin, ABD'nin büyük gücüne rağmen yıllarca süren savaşı kazanamaması yüzünden, Amerikalı Soğuk Savaşçıların bu küçük ülkeye duyduğu sürekli bir nefret olduğu anlaşılıyor. Küçük düşmenin acısı derindir; hele dünyanın tek süper gücüyseniz.

Böylece bir Amerikan politikası kök salmaya başladı; Kızıl Khmerler'e gıda yardımı, mali yardım ve devrilmelerinden hemen sonra başlayan askeri yardım. (1) Amaç, Çin ve Amerika'nın eski uydusu Tayland ile birlikte, Pol Pot'un askeri kabiliyetini Vietnam ordusunu geri çekilmeye zorlayabilecek, sonra da Kamboçya Hükümeti'ni devirebilecek biçimde kuvvetlendirmekti.

Başkan Carter'ın Ulusal Güvenlik Danışmanı Zbigniew Brzezinski 1979 ilkbaharında şu demeci verdi: "Çinlileri Pol Pot'u desteklemeye teşvik ettim. Tayland'ı Kızıl Khmer'i desteklemeye teşvik ettim. Sorun Kamboçya halkına nasıl yardım edilebileceğidir. Pol Pot nefret edilen biridir. Onu asla destekleyemezdik. Ama Çin destekleyebilirdi." (2)

1980 yılında, CIA'in eski Başkan Yardımcısı Ray Cline, Başkanlık seçimini kazanan Ronald Reagan'ın dış politika danışmanı sıfatıyla Kamboçya'nın iç kısımlarında bir Kızıl Khmer bölgesini ziyaret etti. Kızıl Khmer basın açıklamasında, "Cline'ın binlerce köylü tarafından çok sıcak bir biçimde selamlandığı" bildirildi. (3) Reagan yönetiminin Vietnam tarafından desteklenen Phnom Penh Hükümeti'ne karşı çıkma politikasını sürdürmeye hazırlandığı açıkça görülüyordu.

Kamboçya'da bulunan bazı yardım kuruluşları, Kızıl Khmer gerillalarını desteklemenin insani amaçlarıyla çeliştiğini düşündüler. Üstelik, askeri personele vardım dağıtmak,UNICEF ve Uluslararası Kızıl Haç Komitesi gibi kuruluşların asla izin veremeyeceği bir şeydi. Ancak iki Amerikalı yardım görevlisinin, Linda Mason ve Roger Brown'ın daha sonra yazdıkları gibi, "vardım operasyonuna ev sahipliği yapan Tayland ve yar-

dım operasyonunun en büyük mali destekçisi ABD Hükümeti, ısrarla Kızıl Khmerler'in doyurulmasını istedi." (4)

1979-1981 yılları arasında büyük ölçüde ABD'nin etkisi altında olan Dünya Gıda Programı, Tayland ordusuna öncelikle sınırdaki Kızıl Khmer kamplarında dağıtılmak üzere, 12 milyon dolar değerinde gıda maddesi verdi. (5)

1982 yılında Kızıl Khmerler'den çıkan kötü kokuları dağıtmak isteyen ABD, Kızıl Khmerler'e ve Kamboçya Hükümeti'ne karşı, ancak "komünist olmayan" iki grubu bir araya getirerek, bu gruplardan birinin liderliğini yapan Kamboçya'nın eski yöneticisi Prens Sihanuk başkanlığında bir koalisyon oluşturdu.

Bu koalisyon, ABD ve Çin'den büyük yardımlar aldı; bu yardımlar Tayland üzerinden kendilerine ulaştırıldı. 1980'li yılların sonlarında Amerikan yardımı resmen 5 milyon dolara ulaştı. Ayrıca, CIA de Kongre'den geçmeyen 20-24 milyon dolarlık bir yardımda bulundu. (6) Bu, genellikle "öldürücü olmayan" ya da "insani" diye isimlendirilen, ancak başka bir paranın serbest bırakılmasını sağlamak suretiyle yardımı alan ülkenin dünya silah pazarından askeri malzeme satın almasını mümkün kılmak için kullanılan bir yardımdı. Washington Kızıl Khmerler'e resmen böyle bir yardım yapmıyordu, ancak, bu yardımdan yararlanacak tarafın Pol Pot güçleri olduğunu çok iyi biliyordu. ABD'li bir yetkilinin dediği gibi: "Hiç kuşkusuz, eğer koalisyon kazanırsa Kızıl Khmer diğerlerini çiğ çiğ yiyecektir." (7) CIA ve Çin her halükarda Kızıl Khmerler'e doğrudan da silah temin ediyordu. (8)

1985 yılında çıkarılan bir federal yasa, hükümetin Kızıl Khmerler'in savaş kapasitesini doğrudan ya da dolaylı olarak attırmasını mümkün kılacak biçimde Kamboçya'ya herhangi bir para yardımında bulunmasını yasaklıyordu. (9) 1990 yılında koalisyona yapılan yardımların Kızıl Khmerler'in eline geçtiğini bildiren bir rapor üzerine, Bush yönetimi programa resmen son verdi. (10) Bunun sadece basit bir yasaya uyma çabası mı, yoksa zararı kontrol çabası mı olduğunu bilmediğimiz gibi, bu yardımların gerçekten durup durmadığını ya da durduy-

sa ne kadar süreyle durduğunu da bilmiyoruz. Bir sonraki yıl ise yönetim, Kongre önünde, ABD'nin desteklediği komünist olmayan güçlerle Kızıl Khmerler arasında belirsiz bir süre için "taktik askeri işbirliği" yapılmış olabileceğini doğruladı. (11)

Kızıl Khmerler o sıralar bu yardımı Kamboçya köylerine düzenli saldırılar düzenlemek, mayın tarlaları oluşturmak, köylüleri öldürmek ve hayvanlarını ve pirinçlerini yağmalamak için kullanıyordu. Ancak, Phnom Penh Hükümeti'ni ciddi olarak hiçbir zaman tehdit edemediler.

ABD ayrıca Kızıl Khmerler'in, 1979 yılında hükümetten uzaklaştırılmalarına rağmen, Birleşmiş Milletler'de Kamboçya'yı temsil etmeye hakkı olduğunu savundu. 1993 yılına kadar BM'deki koltuklarını korudular. Kamboçya, 1982 yılından başlayarak, sözde bir koalisyon temsilcisi tarafından temsil edildi; ancak, baş temsilci Thiounn Prasith, Pol Pot'un dünyayı şok eden suçlarının önde gelen savunucularından birisiydi ve örtbas edilmelerinde önemli rol oynamıştı. Newsweek dergisine verdiği bir röportajda, Pol Pot döneminde bir milyon kişinin ölümü ile ilgili raporlar hakkında görüşü sorulduğunda şöyle demişti: "10-20 bin kişinin öldürüldüğünü tahmin ediyoruz. Bunların yüzde sekseni ülkemize sızmış olan Vietnam ajanlarıydı." (12)

1980'li yılların başında, 1990'lı yılların ortalarına kadar ABD Kamboçya Hükümeti'nin silahtan arındırılması ve Kızıl Khmerler'in kurulacak bir ara hükümete katılması ve seçimlere gidilmesi için baskı yaptı. (13) ABD bu politikasını sürdürürken, Vietnam'ın hemen hemen bütün güçlerini 1989 yılı Eylül ayında Kamboçyadan çekmiş olmasına rağmen, gerek uluslararası toplulukta, gerekse Kamboçya halkında Pol Pot ve takipçilerine karşı hâlâ büyük bir nefret hâlâ sürüyordu.

Kızıl Khmerler'in lideri Pol Pot'un ölümü, uluslararasarası topluluğun dikkatini yeniden, 20. yüzyılın en trajik zulüm sayfalarından birine çekti. 1975-1979 yılları arasında Kızıl Khmerler'in liderliğini yapan Pol Pot, bu dönemde işlenen canavarca insan

hakları ihlallerinde en büyük sorumludur. Ünlü Kızıl Khmer liderlerinin ölümünün bizleri aynı derecede önemli olan diğer sorumluları adalet önüne çıkarma görevimizden alıkoymasına izin vermemeliyiz.

Başkan William Clinton, 16 Nisan 1998

II. KISIM

ABD'nin Kitle İmha Silahları Kullanımı

11. BÖLÜM

Bombalamalar

Çağdaş uluslararası hukukta bu bir skandaldır; unutmayın, "kasabaların, şehirlerin ve köylerin umursamazca imha edilmesi" uzun zamandan beri bir savaş suçu olmasına rağmen, şehirlerin uçaktan bombalanması hiç cezalandırılmadığı gibi, suçlanmaz bile. Hava bombardımanı bir devlet terörizmidir; zenginlerin terörizmidir. Son 60 yıl içinde bombardımanların yakarak, parçalayarak öldürdüğü masum insanların sayısı bugüne kadar yaşamış bütün devlet karşıtı teröristlerin öldürdüğünden çok daha fazladır. Bu gerçek karşısında bilincimizi durgunlaştıran birşey var. Amerika'da daha önce kalabalık bir lokantaya bomba atmış bir adamı başkanlığa seçmeyi düşünmeyiz, ama bir zamanlar uçaklardan bombalar atarak sadece lokantaları değil, o lokantaların bulunduğu binaları ve onları çevreleyen semtleri de yok etmiş birini başkan seçmekten mutluluk duyarız. Körfez Savaşından sonra Irak'a gittim ve bombaların ne yaptığını kendi gözlerimle gördüm; buna uyan terim tam olarak şudur: "çılgınca imha"

C. Douglas Lummis, siyaset bilimci. (1)

Yukarıdaki satırlar 1994 yılında yazılmıştı. Yugoslavya'nın bombardıman sonucu çılgınca imhasından önce. Yugoslavya kısa bir süre sonra ABD'nin II. Dünya Savaşı'ndan bu yana bombaladığı ülkeler listesinde son sırayı alacaktı.

Şehirlerin ve insanların üzerine uzaktan bomba ve füze atmanın Amerikan askeri ve siyasi liderlerine çok cazip gelen bir yanı olmalı. Bunun kısmen kara çarpışmalarında Amerikalıların hayatlarını riske sokmamak gibi bilinçli bir istemle ilgisi var. Kısmen de, tamamen bilinçli olmasa bile, Amerikalı erlerin ve evlerinde oturan televizyon seyircilerinin, kurbanla-

rın korkunç görüntüleri izlemelerinin arzu edilmemesi ve kendileri ve hükümetleriyle ilgili sıcak ve puslu duygularına sarılmaya devam etmelerinin istenmesiyle bir ilgisi var.

Washingtonlu yetkililer, ABD'nin gökten bıraktığı patlayıcılarla ancak "resmen tanımlanmış düşmanlar"ın ahlaksızca kullanabileceği "kitle imha silahları" arasında bir ayrım yapmakta çok dikkatlidirler. ABD kitle imha silahlarından çok sert bir biçimde söz eder. Bunları nükleer, kimyasal ve biyolojik nitelikli ve Amerika'nın Cruise gibi "tam isabetli" füzelerine göre "ayrım tanımayan" (yani kullanımları askeri amaçlarla sınırlandırılamayan) silahlar olarak tanımlar. Irak ve Yugoslavya'nın "akıllı" bombalarla bombalanmasıyla, aralarında birçok meskenin, okulun ve hastanenin de bulunduğu birçok askeri olmayan hedefin ne kadar zarar gördüğünün çok iyi bilindiğini düşünürsek, bu hiç de anlamlı gözükmüyor.

Üstelik, Washington "kitle imha silahları" terimini ABD'nin düzenli olarak kullandığı kara mayınları, anti-personel bombalar gibi "ayrım gözetmeyen" diğer silahlar için kullanmaz.

Kitle imha silahlarının daha ileri bir tanımı, bazen de çevrede bıraktığı uzun süreli etkiler ve insanlara gelecekte verdiği zararlar açısından yapılır. Bu tanım hiç kuşkusuz kara mayınları, salkım bombaları ve tüketilmiş uranyum içeren malzemeler için de geçerlidir. Tüketilmiş uranyum içeren silahlar patladıktan sonra tehlikeli bir biçimde radyoaktif niteliğini sürdürür. Bu "Konvansiyonel" bombalar için daha az geçerli olmakla birlikte, patlamamış bombaların orada burada kaldığı, hasar görmüş binaların daha sonra çöktüğü bilinir. Ama daha da önemlisi, yoğun nüfuslu bir kentin üzerine atılacak olan, genellikle savaş başlığında tüketilmiş uranyum bulunan, 450 kilo TNT taşıyan bir Tomahawk Cruise füzesinin üzerine bir insan yüzü resmetmeye çalışmanın, son derece zor olması bir yana, son derece aldatıcı ve sadece kendi çıkarlarına hizmet eder nitelikte olduğu görülmektedir.

Terörist, bombası olan, ama hava kuvvetleri olmayan kişidir.

Çin 1945-1946
Kore ve Çin 1950-1953 (Kore Savaşı)
Guatemala 1954
Endonezya 1958
Küba 1959-1961
Guatemala 1960
Kongo 1964
Peru 1965
Laos 1964-1973
Vietnam 1961-1973
Kamboçya 1969-1970
Guatemala 1967-1969
Grenada 1983
Lübnan 1983, 1984 (Lübnan ve Suriye hedefleri)
Libya 1986
El Salvador 1980'li yıllar
Nikaragua 1980'li yıllar
İran 1987
Panama 1989
Irak 1991-2000
Kuveyt 1991
Somali 1993
Bosna 1994-1995
Sudan 1998
Afganistan 1998
Yugoslavya 1999

Dahası mı?

Çin 1999; Belgrat'taki elçilik binası yasal olarak Çin toprağıdır ve bombalamanın kaza olmadığı kesin gibi gözükmektedir. (Bakınız: 25 Bölüm)

Bulgaristan ve Makedonya: 1999 yılında Yugoslavya'nın bombalanması sırasında her ikisi de ABD füzeleri tarafından vuruldu.

Pakistan 1998: Afganistan'ın bombalanması sırasında en az bir füze düştü.

Philadelphia, Pennsylvania, 13 Mayıs 1985: polis helikopterinden düşen bir bomba bütün bir blokun yanmasına, 60 kadar evin imha olmasına, aralarında küçük çocukların da bulunduğu 11 kişinin ölümüne sebep oldu. Polis, Belediye Başkanlığı ve FBI bir ortak operasyonla MOVE isimli siyahlara ait bir örgütü oturdukları evden çıkarmaya çalışıyordu.

Şu diğer adamlar gerçekten şoke ediyor

"Hasımlarımızın kültürel eğilimleri bizden farklı olduğu için, duyularımızı şoke edecek şiddet biçimlerine ve düzeylerine başvuracakları çatışmalara hazır olmalıyız."

Savunma Bakanlığı, 1999 (2)

Doğa da öyle

Orta Amerika'da bir tayfun yüzünden 10 bin kişi öldüğü zaman medya buna ne der? "Büyük bir insanlık trajedisi."

Amerikan bombardımanı yüzünden Irak'ta 10 bin kişi öldüğü zaman Pentagon buna ne der? "Orta büyüklükte bir senaryo."

Bu, 1998 yılında, Irak'ın Birleşmiş Milletler silah denetiminin düzeyi ve niteliği ile ilgili engellemeleri karşısında, Irak'a nasıl bir tepki verileceğinin konuşulduğu bir iç görüşme sırasında, Clinton yönetiminin üst düzey yetkililerinin yaptığı değerlendirmeydi. (3)

ABD Usame Bin Laden'e karşı

ABD Hükümeti'nin bir bireye, Usama Bin Laden'e Cruise füzeleri atmasıyla ortaya çok tuhaf bir durum çıktı. Daha önce bir hükümet bir bireye savaş açmış mıydı?

Hayatta kalanlar

Amerikan Tıp Birliği'nin bir raporu: "Oklahoma City bombalamasında hayatta kalanlar arasında oluşan psikiyatrik bozukluklar":

> Bombalama sonrasında hayatta kalanlar arasında yapılan çalışmada, üzerinde çalışma yapılanların yaklaşık yarısında felaket sonrası aktif psikiyatrik bozukluk ve üçte birinde PTSD (travma sonrası stres bozukluğu) belirtilerinin tümü görüldü. PTSD bulguları, özellikle geçmiş olayları istemsiz olarak yeniden yaşama (intrusive reexperience) ve aşırı uyarılmışlık (hyperarousal) hemen hemen herkeste görülüyordu. (4)

Martin Kelly, şiddet karşıtı bir web sitesinin yayıncısı:

> Dumanı ve ateşi hiç görmüyoruz. Kan kokusunu hiç duymuyoruz. Çocukların gözlerindeki terörü asla görmüyoruz.Onlar artık kabuslarında Amerikalılar olarak bildikleri görünmeyen teröristlerin gönderdiği füzelerin çığlığını duyacaklar.

12. BÖLÜM

Tüketilmiş Uranyum

Uluslararası çevreci aktivist Dr. Helen Caldicott yıllar önce şöyle yazmıştı: "ABD iki nükleer savaş yaptı. Birincisi Japonya'ya karşı 1945 yılında, ikincisi ise Kuveyt ve Irak'a karşı 1991 yılında."

Buna şimdi bir üçüncüsünü, 1999 yılında Yugoslavya'yı ekleyebiliriz.

Tüketilmiş uranyum, nükleer reaktörlerde ve silahlarda kullanılan zenginleşirilmiş yakıt üretiminin bir yan ürünüdür. Tank mermisi, bomba, roket ve füze gibi silahların üretiminde kullanılır.

Tüketilmiş uranyum çelikten daha yoğun olduğu için, tüketilmiş uranyum içeren top mermileri en güçlü tank zırhlarını bile delme özelliğine sahiptirler. Ancak tüketilmiş uranyumun bir sakıncası vardır; radyoaktiftir. Bütün ağır metaller gibi uranyum da kimyasal bir madde olarak zehirleyicidir. Tüketilmiş uranyum bir hedefe çarptığında çok ince partiküllerden oluşan bir bulut halinde havaya dağılır. Solunum ya da ağız yoluyla vücuda girerek akciğerler, böbrekler ya da vücudun başka bir yerinde kalır. Bu da akciğer kanseri, kemik kanseri, böbrek hastalıkları, genetik bozukluklar ve diğer ciddi tıbbi sorunlara sebep olabilir. Ya da kişi tüketilmiş uranyum içeren bir şarapnel ile yaralanırsa, küçük bir radyoaktif metal parçası vücudunda kalabilir. Bir atom fizikçisi, havaya dağılan tüketilmiş uranyum partiküllerinin atışın etkisiyle, ardından çıkan yangın ve patlama sonucunda 40 kilometre, belki de daha uzağa taşınabildiğini açıklamıştır. (1)

Körfez Savaşında, sayısız Amerikalı ve Iraklı asker, Amerikan uçaklarının ve tanklarının attığı on binlerce merminin çev-

reye saçtığı öldürücü tüketilmiş uranyum tozunu soludu. Çöl Kalkanı Operasyonu / Çöl Fırtınası Derneği tarafından yapılan bir araştırma, sebebi anlaşılamayan hastalıkları rapor edilen 10.051 Körfez Savaşı gazisinin yüzde 82'sinin, tüketilmiş uranyum içeren silahların başlıca hedefi olan düşman araçları vurularak ele geçirildikten sonra içine girmiş kişiler olduğunu ortaya çıkardı. Bunu yaparken, ne tüketilmiş uranyumun varlığından, ne de tehlikelerinden haberleri vardı. (2)

1991 yılında, Britanya Atom Enerjisi Kuruluşu'nun bir raporu, kanser vakalarındaki artışa bakarak, 500 bin ölüme neden olacak kadar çok tüketilmiş uranyum içeren radyoaktif ve toksik madde atığının Kuveyt ve Güney Irak'ta bırakıldığı uyarısında bulunuyordu. Bu gerçekçi bir hesap değildi; çünkü, bunun olması için, bütün tüketilmiş uranyum içeren malzemenin toz haline getirilip havaya karıştırılması ve yarım milyon insanın çölde sıraya girip bu havayı eşit miktarda soluması gerekirdi. Ancak, tüketilmiş uranyum içeren, ezilmiş ve parçalanmış, büyük miktarda metalin her türlü tehlikeye açık biçimde ve sonsuza kadar sürecek yüzey radyasyonuyla bu bölgede bırakıldığı da bir gerçektir. Üstelik, tüketilmiş uranyum gıda zincirine ya da suya karışacak olursa potansiyel sağlık sorunları kat kat artacaktır. (3)

Şimdi bunlar Yugoslavya'nın da toprağında, yeraltı sularında, havasında ve orada yaşayanların akciğerlerinde olabilir.

1995 yılında, Irak sağlık yetkilileri, bilinmeyen ve az görülen hastalıkların oranında, özellikle çocuklarda, uyarı gerektirecek kadar büyük artışlar olduğunu bildirdi ve bu durumla ilgili bir araştırmayı Birleşmiş Milletler'e sundu. Artışlar lösemi, karsinoma, akciğer ve sindirim sistemi kanserleri, ileri dönem düşükleri, sakat doğumlar, anencelaphy (beyin olmaması), yapışık el ve ayak parmakları gibi cenin deformasyonlarında görüldü. Körfez Savaşı gazilerinin bebeklerinde de benzer vakalarla karşılaşıldı.Uluslararası Sarıhaç Örgütü'nün Avusturyalı başkanı Dr. Siegwart Gunther bir tek önemli ortak payda olduğunu bildirdi: Müttefiklerin Irak'ın bombalanmasında kullandığı tüketilmiş uranyum. (4)

İskoçya'da da tüketilmiş uranyumla ilintili bir lösemi patlaması yaşandı. Savunma Bakanlığı'nın Solway Firth yakınların-

daki Dundrennan atış alanında 1983 yılından bu yana 7 bin bomba mermisinin denendiği tesisin vakınlarında bulunan yerleşim bölgelerinin, Britanya'da görülen en yüksek çocuk lösemisi oranına sahip olduğu bildirildi. (5)

İçerdeki kurbanlar

ABD kendi kendini de zehirliyor. Eğitim çalışmaları sırasında, California sahili açıklarındaki San Clemente adasına tüketilmiş uranyum bırakıldı. Hava ve denizden ana karaya nelerin ulaştığını belki gelecekte bir gün etkilerinden fark edeceğiz. Hiç değilse bu adada kimse yaşamıyor, çünkü Puerto Rico'da, Vieques adasında 9 bin'den fazla Amerikan vatandaşı yaşıyor. Onlar bu adada neredeyse 60 yıldan beri sürdürülen hava hedef eğitimlerine ve napalm atmayı da içeren savaş oyunlarına alıştılar. Son yıllarda da tüketilmiş uranyuma alışıyorlar. Puerto Ricolu aktivistler, Vieques'te radyoaktif bulaşması olduğunu iddia ediyor ve ada sakinleri arasında görülen kanser oranının ülke ortalamasından iki kat yüksek olmasını buna bağlıyorlar. Araştırmalar gerçekten Vieques'deki kanser oranının Puerto Rico'nun 78 belediyesi içinde en yükseği olduğunu gösteriyor. (6) Ayrıca, yıllar boyunca uçaklardan atılan bombaların artıklarından oluşan kimyasal çorbanın, adanın içme suyunu da kirlettiği bildirildi. Bunun dışında 1999 yılı Nisan ayında, hedefini yaklaşık beş kilometre şaşıran bir bomba, bir sivil güvenlik görevlisinin ölümüne ve dördünün yaralanmasına sebep oldu. Arazi bombalarla ve mermi kovanlarıyla kirlenmiş durumda. ABD donanması, bazılarının hâlâ patlamamış olduğu konusunda uyarıda bulundu. 1997 yılında, sivil bölgede bir konteyner içinde patlamamış üç tanksavar roket (muhtemelen tüketilmiş uranyum başlıklı) bulundu. Diğer kazalar dışında dört yıl önce de beş tane 225'er kiloluk bomba bir sivil yerleşim bölgesinin iki buçuk kilometre dışına düştü ve patladı. (7)

Artan protestolar üzerine, ABD askeri yetkilileri Puerto Rico senatosu üyelerine, nüfusun yoğunlaştığı merkezlerin yakınlığı yüzünden, askeri tatbikatları Amerika'nın Doğu sahillerinde yapamadıklarını söylemişlerdi. Bu açıklama, bilinen nedenlerle ülkede bir çok kişinin öfkesinin yükselmesine neden oldu. (8) Ancak, Başkan Clinton biraz daha duyarlılık gösterdi

ve donanmanın beş yıl içinde Vieques bombalama alanını terkedeceğini duyurdu. (9) Washington ayrıca, adaya 40 milyon dolar yardım yapmayı; yapılacak referandumda "ulusal güvenlik" yönünde (bir anlamda kendi sağlık ve güvenliğine öncelik vermekten vazgeçerek) oy verirlerse, ayrıca 50 milyon dolar daha yardımda bulunmayı teklif etti.

Son on yıllar boyunca hepimiz sakin ve bilinçsiz bir biçimde hayatımızı yaşarken, askeri-endüstriyel kompleks sessizce Kongre üyelerini ve Eyalet Meclisleri'ni ve gözünü kapatıp başını sallayan herkesi satın almaya başladı. İstedikleri şeyler, özellikle batı eyaletlerinde geniş kamu arazilerinin ele geçirilmesi, kendilerini engelleyen çevre koruma yasalarını ve diğer yasaları by-pass etmelerine izin verilmesi ve sinirlerine dokunan çevreci aktivistlerin engellenmesiydi. Kısa sürede California, Nevada, Washington, New Mexico ve diğer eyaletlerde yüz binlerce dönüm arazi tüketilmiş uranyum içeren silahların deneme alanı haline geldi. New Mexico'da açık havada tüketilmiş uranyum denemeleri 1950 yılında başladı. Los Alamos Ulusal Laboratuarı, White Sands füze deneme alanı, Socorro'daki New Mexico Madencilik ve Teknoloji Enstitüsü, Albuquerque'deki Sandia Ulusal Laboratuarı ünlü kuruluşlardan bazılarıdır. Bunlar, dağları ve toprağı tüketilmiş uranyum patlamalarıyla delik deşik edip, toprağa, havaya ve sulara zehir bulaştırırken, hiç de küçümsenmeyecek nüfuzlarını eyalet sakinlerini ikna etmek için kullanırlar ve (bulaştırma olgusunu kabul etmelerine rağmen) radyasyon düzeyinin bildik, "arka plan düzeyin"den yüksek olmadığını ya da "EPA güvenlik sınırlarının altında" kaldığını söylerler. Daha önce söyledikleri gibi, havayı solumayın ve suyu içmeyin, o kadar. Bir de, bebeklerinizi bu yakınlarda büyütmeyin.

Socorro sakinleri, 1986 yılında, kent merkezinin sadece üç kilometre ilerisinde 1972 yılından beri tüketilmiş uranyum denemeleri yapıldığını bilmiyorlardı. Deneme alanına göre rüzgar altında kalıyorlardı. Yıllar içinde tek tük bir kaç araştırma yapılmıştı ve hidrosefali denen doğum bozukluğunun yüksek bir orana ulaştığına işaret eden anekdot özelliğinde bazı kanıtlar vardı. Ancak, 1999 yılında Socorro sakinlerinin bölgelerinde geniş bir epidemiyolojik ve zehir bulaşma araştırmaları yapılmasını talep eden hareketi giderek büyüdü. (10)

1995 yılı Nisan ayında, Fransız general ve askeri yazar Pierre-Marie Gallois şu gözlemde bulundu: "Eğer tankları bu türden mühimmatla (tüketilmiş uranyumla) donatabiliyorsak, bu, kimyasal-nükleer savaşın ahlaken kabul edilebilir olduğu anlamına gelir". (11) Belki yasal olarak izin verilebilir anlamına da geliyordur; çünkü ABD bunun için emsaller oluşturmaktadır. Ne yazık ki, hukukun gücü ile değil, gücün hukuku ile. Washington başka emsaller de yaratmaktadır; tüketilmiş uranyum satışıyla çok kârlı bir iş yapmaktadır. 1996 yılı sonlarında Tayland, Taiwan, Bahreyn, İsrail, Suudi Arabistan, Yunanistan, Kore, Türkiye, Kuveyt ve diğer ülkelere tüketilmiş uranyum içeren mühimmat satmış bulunuyordu. (12)

13. BÖLÜM

Salkım Bombaları

Pentagon onları "birleşik etkili mühimmat" kategorisine sokuyor. Üreticisi ise, onları "çok-amaçlı, havadan atılan salkım silahları sistemi" olarak tarif ediyor. İnsan hakları savunucuları ve kara mayınları karşıtları ise, salkım bombalarının ayrım gözetmeyen kitle imha silahları olduğunu söylüyor ve Cenevre Konvansiyonu'nda kabul edilen yasaklanmış silahlar listesine açık ve kesin olarak zikredilerek alınmasını istiyorlar.

Salkım bombaları dahice tasarlanmış silahlardır. Uçaktan bırakıldıktan sonra bu ağır silah havada açılır ve her biri bir meşrubat kutusu büyüklüğünde 200 ya da daha fazla bombacık etrafa saçılır. Bombacıklar daha sonra patlayarak yüzlerce küçük, sivri yüzeyli çelik şarapneli çok yüksek bir hızla ve çok geniş bir alana fırlatır. Salkım bombalarının bir başka açıklamasında ise, "yangın başlatmak için çevresine yakıcı maddeler yayabilir, tankları ve diğer zırhları delebilecek erimiş metal parçaları gönderebilir ya da 6,35 mm. kalınlığında saç levhayı (ya da insan eti ve kemiğini) kolaylıkla delebilecek şarapneller saçabilir, deniyor." (1)

Sarı bombacıkların düşüşü, küçük paraşütlerin yardımıyla yavaşlatılır ve böylece daha geniş bir alana dağılmaları ve üreticisinin deyimiyle daha fazla "yumuşak hedef"i, yani insanları, asker ya da sivil ayrımı yapmadan vurabilmesi sağlanır.

Savunma Bakanlığı'na göre, ABD savaş uçakları 1999 yılında Yugoslavya'ya her biri 202 bombacık taşıyan 1.100 salkım bombası attı. Yani bu bombacıklardan 222.200 adedi toprağa saçıldı. Belirtilen yüzde 5'lik başarısızlık oranı (bazı raporlar bunun yüzde 10-30 arasında olabileceğini iddia ediyor) göz önüne alındığında, en az 11.100 adet salkım bombacığının pat-

lanmamış olarak yerde durmakta olduğu anlaşılmaktadır. (2) Bunlar, en küçük bir temasta patlayarak bir kara mayını işlevi görebilir. Bazı ABD askeri yetkililerinin, Anti-personel Kara Mayınlarının Kullanımı, Üretimi, Stoklanması ve Transferi ile ilgili Uluslararası Anlaşma'nın imzalanmasına karşı çıkmalarının sebebi budur. Çünkü, bu anlaşmada kara mayınları için yapılan tanım, misket bombalarını da kapsayacak kadar geniştir. Bu anlaşmada, bir anti- personel kara mayını "bir kişinin varlığı, yakınlaşması ya da teması ile patlamak üzere tasarlanmış, bir ya da daha çok kişiyi etkisiz hale getirecek, sakatlayacak ya da öldürecek" bir silahtır, sözleriyle tanımlanmıştır. İnsan hakları aktivistleri, salkım bombası üreticilerinin tasarımlarında "patlamayan bombacık oranı" hesabına ver verdiklerine göre, bu bombaların da bu tanıma girdiğini ileri sürmektedir.(3) ABD'nin imzalamadığı bu anlaşma 1 Mart 1999 tarihinde yürürlüğe girdi.

Patlamamış bombacıklar parlak sarı renkleri ve küçük paraşütleriyle küçük çocukların daha çok ilgisini çektiği için kara mayınlarına göre daha büyük bir tehlike arzederler. (24 Nisan 1999 tarihinde, Yugoslavya'nın bombardımanı henüz sona ermemişken, Güney Kosova'da, Doganoviç kasabasında, patlamamış bir salkım bombacığının patlaması sonucunda oyun oynayan küçük yaştaki beş kardeş ölmüş, iki kuzenleri yaralanmıştı.(4)) Kara mayınları aşağı yukarı düşmanın beklendiği verlere yerleştirilir. Buna karşılık geniş bir alana dağıldıkları için patlamamış salkım bombacıkları evlerin arka bahçelerine, okul bahçelerine, her yere düşebilir. Ayrıca, yerleştirilen kara mavınları izlenir, haritası çıkarılır, mayınlı araziler işaretlenir; salkım bombacıkları, için ise böyle bir olanak yoktur. Bombacıklardan bazıları aradan belli bir süre geçtikten sonra kendi kendilerini imha edecek şekilde tasarlanmıştır; ancak, Yugoslavya'ya dağılan bombacıkların bu türden oldukları bildirilmemiştir. Her iki durumda da Kara mayınları anlaşması "akıllı" ve "aptal" bombacıklar arasında bir ayrım tanımamaktadır.

Haziran ayında bombalama sona erdiğinde birçok köy arazisi oturulamaz durumda terk edilmiş ve insanlar çaresizlik içinde, patlayabilecek bütün bombaları bulup etkisiz hale getirecek patlayıcı uzmanları aramaya başlamıştı. Bu durum gelecekte de tarımsal ve ekonomik düzelmevi vavaşlatacaktır.

Bombalamanın sona erişinden kısa bir süre sonra, insanlar köylerine ve evlerine dönmeye başladıkça, patlamamış bombaların neden olduğu kazalar arttı. Bu kazaların birinde, ikisi Britanya Barış Gücü askeri ve üçü de sivil Arnavut olmak üzere beş kişi bir Kosova köyünde hayatlarını kaybettiler. (5)

Bir Yugoslav ortopedistinin sözleri: "Ne ben, ne de meslektaşlarım bu güne kadar salkım bombalarının sebep olduğu yaralar kadar korkunç yaralar görmedik. Bunlar büyük ölçüde tedavi edilemez yaralar. Kaslar o kadar parçalanmış oluyor ki, kesmekten başka çaremiz kalmıyor. Korkunç, korkunç!"(6)

Patlamamış mühimmat, (genellikle salkım bombaları) 1965-1973 yılları arasındaki yoğun "halı-bombardımanından" sonra hâlâ insanları öldürüyor ve bacaklarını koparıyor. ABD'nin attığı iki milyon ton bombanın yüzde otuzunun patlamadığı tahmin ediliyor. Bugüne kadar 11.000 kaza olduğu bildiriliyor. "Kurbanların yarıdan fazlası kazadan hemen sonra ölüyor. Eğer hayatta kalırsa, patlama özellikle vücudun üst yarısında şiddetli yaralar açılmasına ve travmaya sebep oluyor." (7) Vietnam ve Kamboçya'da benzer tehlikeler yaşanıyor. Aynı şekilde İran Körfezi'nde de. 1999 yılı Human Rights Watch Raporu'nda, Körfez Savaşı sırasında atılan 24-30 milyon bombacığın 1,2-1,5 milyon adedinin patlamadığı ve bugüne kadar 1.220 Kuveytli ve 400 Iraklı sivilin ölümüne sebep olduğunun tahmin edildiği bildirildi. (8)

Yugoslavya'nın bombalanmasından sonra, patlamayan mühimmatın etkileri ülke sınırlarını aştı. Bombalama sona erdikten sonra, iki ay içinde 97 bombacık ve 161 patlayıcı madde NATO mayın tarayıcıları tarafından Adriyatik denizinden toplandı. Mühimmat İtalyan balıkçıları arasında da ölümlere sebep oldu; çoğunluğunun yıllık kazancına mal oldu. Mayın tarayıcılarının daha fazla patlayıcı madde bulabilmeleri için bir avlanma yasağı getirildi. Turistler de patlamamış bomba korkusu yüzünden yaz boyunca Adriyatik sahilindeki plajlara gitmediler. (9)

Pentagon şu sıralar yeni ve daha iyi salkım bombaları geliştirmeye çalışıyor; yüksek teknolojiye sahip, ısıya yönelen, süper-sıcak şarapnel parçaları saçan, daha öldürücü, yeni milenyuma daha uygun bir salkım bombası. Amerika'ya yakışan da budur.

14. BÖLÜM

ABD'nin Yurtdışında Kimyasal ve Biyolojik Silah Kullanımı

Zehirli gaz ve mikrop silahları, uygarlığı başaşağı etmektedir. Hastalıklarla savaşılmıyor, özenle hastalık yaratılıyor; doktorlar insan vücudu hakkındaki bilgilerini, onun işlevlerini durduracak daha etkili araçlar yaratmak için kullanıyorlar; tarımcılar bilerek tarım ürünlerini imha edecek bitki zararlıları yetiştiriyorlar. Modern sinir gazları başlangıçta insanların bitleri ve fareleri öldürmeleri için tasarlanmıştı. Şimdi ise bunlar, silahlı kuvvetlerin elinde, resmen insan öldürücüleri oldular. Kimyasal ve biyolojik savaş, bir yazarın dediği gibi, "ters yöndeki kamu sağlığıdır." (1)

Bahama Adaları

1940'lı yıllardan 1950'li yıllara kadar ABD-Kanada-Britanya ortak araştırma ekibi Karayipler'in bu bölgesinde tehlikeli olabilecek bir bakteriyi yaydılar. Bu testler sonucunda binlerce hayvan öldü. Kurbanlar arasında insanların olup olmadığı bilinmiyor. Bu deneylerin ayrıntıları hâlâ gizli tutuluyor. (2)

Kanada

ABD Ordusu 1953 yılında, kimyasal ve biyolojik silah denemeleri kapsamında, kamyonların üzerine yerleştirilmiş hava üfleyicileri kullanarak potansiyel tehlike oluşturan çinko kadmiyum sülfit gazını Winnipeg şehrinin tamamına yaydı. (3)

Çin ve Kore

Kore Savaşı (1950-53) sırasında, 1952 yılının ilk aylarında Çin, ABD'nin, Kore ve Çin'in Kuzeydoğu bölgelerine üzerine büyük miktarda bakteri, böcek, tüyler, çürümüş hayvan ve balık parçaları ve hastalık taşıyan diğer birçok nesne attığını id-

dia etti. Çin Hükümeti, diğer hastalıkların yanısıra veba, şarbon ve ensefalit hastalıklarından kayıplar ve hızlı ölümler olduğunu duyurdu. Ele geçirdikleri ve öldürücü yükleriyle uçtuklarını iddia ettikleri 36 Amerikalı havacının ifadelerini aldılar ve bu ifadelerden 25'ini yayımladılar. Adamların bir çoğu operasyonun bütünü ile ilgili çok geniş ayrıntılar verdi: mikrop bombalarının türleri ve atılan diğer malzeme, böceklerin türleri, taşıdıkları hastalıklar, vs. Mikrop bombası ve böceklerin fotoğrafları da yayımlandı. Sonraları, Ağustos ayında İsveç, Fransa, Büyük Britanya, İtalya, Brezilya ve Sovyetler Birliği'nden bilim adamlarının katıldığı bir "Uluslararası Bilimsel Komite" görevlendirildi. İki aydan daha uzun bir süre Çin'de araştırmalar yapan komite, içinde birçok fotoğrafın da yer aldığı 600 sayfalık bir rapor yayımladı. Rapor şu sonuca varıldığını bildiriyordu: "Kore ve Çin halkları gerçekten bakteriyolojik silahların hedefi olmuşlardır. Bunlar, ABD Silahlı Kuvvetleri'ne bağlı birimler tarafından kullanılmış ve bu amaçla çok çeşitli yöntemler uygulanmıştır."

Ancak, bazı Amerikalı havacıların açıklamaları o kadar çok teknik, biyolojik bilgi ve komünist deyimlerle doluydu ki (emperyalist, kapitalist Wall Street savaş ağaları" gibi), bu demeçlerin o kişilere ait açıklamalar olup olmadığının ciddi olarak sorgulanması gerekir. Üstelik, havacıların çoğunun çok büyük zihinsel ve fiziksel baskılardan ve en az bir keresinde dayaktan sonra itiraflarda bulundukları sonradan öğrenildi. Bazılarının, attıkları patlayıcı maddenin ya da broşürlerin içeriğini bilmeleri gerekmiyordu. Pilotlar savaştan sonra eve döndüklerinde itiraflarını geri aldılar; ancak bunu Divanı Harp'te, tehdit altında, hatta ABD Başsavcısı'nın "vatana ihanet" suçlaması ve diğer cezalandırma tehditleri üzerine; kısacası büyük zihinsel baskılar altında yapmışlardı. (4)

1979 yılında, ABD ordusunun ABD içinde, hindi tüyleri kullanarak biyolojik savaş denemeleri yaptığının açıklandığını da not etmemiz gerekir. (5)

Ayrıca, 1951 yılı Aralık ayında Savunma Bakanı, biyolojik silahların saldırı amacıyla kullanımı için "mümkün olan en kısa zamanda gerçek hazırlık düzeyine erişilmesini" emretti. Bir-

kaç hafta sonra Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanı, bu gibi kabiliyetlerin "hızla somutlaştığını" bildirdi. (6)

ABD 1952 yılında Kore'ye büyük miktarda napalm attı; günde ortalama 265.300 litre. (7) ABD'nin 1967-1969 yılları arasında Kuzey ve Güney Kore arasındaki askerden arındırılmış bölgenin güney sınırında, 103.000 dönüm arazide, Kuzey Kore'den sızmaları önlemek ve bitki örtüsünü yok etmek için Agent Orange kullandığı 1980 yılında açıklandı. (8)

Vietnam

ABD, 1960'lı yıllardan başlayarak on yıl süreyle Güney Vietnam'da 1.215.000 hektar genişliğinde bir alana (ayrıca Laos ve Kamboçaya'nın bir bölümüne), ürünleri ve bitki örtüsünü imha etmek ve böylece düşmanın saklanma olanağını ortadan kaldırmak amacıyla on binlerce ton bitki öldürücü kimyasal madde serpti. Bu maddeler, özellikle en çok kullanılan Agent Orange, Vietnam'ı 250 kilo dioxin ile kirletti. Dioksin dünyanın en toksik maddelerinden biridir ve en az sinir gazı kadar zehirli, kanser yapıcı özelliği yüksek, yok edilmesi hemen hemen imkansız bir kimyasal maddedir. Dioksine maruz kalmanın sağlık üzerindeki diğer olumsuz etkileri; metabolizma bozuklukları, bağışıklık sistemi bozuklukları, üreme bozuklukları ve nöropsikiyatrik bozukluklardır. (9) Sadece 85 gramının içme suyuna karışmasının New York nüfusunu yok etmeye yeteceği tahmin edilmektedir. (10)

İki milyon kadar Vietnamlı ve binlerce Amerikan askeri bu zehirlerden etkilendi. Agent Orange'ın kullanıldığı bölgelerde doğum bozukluklarında büyük artış görüldü. Vietnam yetkilileri, 500 bin çocukta görülen doğum bozukluklarında kimyasal maddelerin rolü olduğunu tahmin ettiklerini bildirmiş ancak bunu kanıtlayamamışlardı. (11) ABD, sağlıklarına verilen zarar nedeniyle Vietnam halkına ya da hükümetine hiç bir tazminat ödemiş değildir.

ABD ordusu, bunlara ek olarak CS, DM ve CN gazları da kullandı. Washingtonlu yetkililer, bunların "gaz savaşı" olarak düşünülemeyeceğini, bu gazların "isyan kontrol" gazları olduğunu ısrarla savunmuşlardı. Ordu, Vietnam savaşı sırasında

mağara ve tünellere, kontrol edilemeyen şiddetli kusmaya sebep olan CS gazı pompalamış ve birçok Vietkonglunun gizlendikleri yerlerde şiddetli kusma sonucu ölmesine sebep olmuştu. (12) Uluslararası Kızılhaç'ın Kuzey Vietnam kolu ve diğer uluslararası kaynaklar, bu gazlar yüzünden birçok kadın ve çocuğun öldüğünü, ayrıca gözlerde tahribat, yüzde yaralar, deride yarılmalar gibi sağlık sorunlarına rastlandığını bildirdiler. (13) ABD Savunma Bakan Yardımcısı Cyrus Vance, cyanid ve arsenik bileşiklerinin de kullanıldığını kabul etti. (14) ABD'nin Vietnam'da kullandığı diğer zararlı kimyasallar napalm ve naftalin alevi püskürtücüleriydi.

Laos

1970 yılı Eylül ayında Laos'da "Kuyruk Rüzgarı Operasyonu" adı altında faaliyetini sürdüren Amerikan kuvvetleri, bir köyde bulunan üsse yapacağı baskın öncesinde köye girişi kolaylaştırmak amacıyla CBU-15 ya da GB olarak da bilinen, püskürtülür hale getirilmiş sarin (sinir gazı) kullandı. Burada amaç, orada olduğu ihbar edilen birkaç Amerikalı asker kaçağını öldürmekti. Operasyon, içlerinde en az iki Amerikalının da bulunduğu, asker ve sivil yüzden fazla kişinin ölümü ile sonuçlandı. Kaç kişinin gaz saldırısıyla, kaç kişinin daha sonraki silahlı saldırıda öldüğü bilinmiyor.

1930'lu yıllarda Almanya'da geliştirilen sarin gazı, buharının solunmasının ardından birkaç dakika içinde ölüme neden olur. Küçük bir damlanın cilde temas etmesi de aynı etkiyi yapar; hatta normal günlük giysilerden de kolayca vücuda sızar. Kas hareketlerinin kontrolü için vücudun ihtiyaç duyduğu bir enzimi engellemek yoluyla etkili olur. Bu enzim olmayınca vücut kasların hareketini kontrol edemez ve her türlü fiziksel dehşet vaşanabilir.

İşgalci Amerikalılar ilerlemelerini sürdürürken, kendilerinden daha güçlü Kuzey Vietnam ve komünist Pathet Lao askerleriyle karşılaştılar. Amerikalılar havadan destek istediler. Kısa bir süre sonra BABD uçakları düşman güçleri üzerine sarin gazı içeren metal kaplar atmaya başladılar. Kaplar patlamaya başlar başlamaz bir sis bulutu düşman askerlerini sardı; hepsi

yere düşerek kusmaya ve kıvranmaya başladı. Gazın bir kısmı Amerikan askerlerine doğru yayıldı ve yeteri kadar korunmamış olan askerlerden bazılarında da şiddetli kusmalar başladı. Bu askerlerden biri, bugün sinsice ilerlemesi durdurulamayan bir felcin pençesindedir. ve doktorunun tanısı, bunun sinir gazı hasarı olduğu yönündedir. (15)

Bu haber 7 Haziran 1998 tarihinde "NewStand: CNN & Time" adlı bir televizyon programında verildi. 1970 yılında Genel Kurmay Başkanlığı yapan Amiral Thomas Moorer ve daha düşük rütbeli askeri personel, kamera önünde ya da kameraya çıkmadan yukarda anlatılan olayları kanıtlarıyla anlattılar.

Sonra kıyamet koptu. Bu haber Amerikan okul kitaplarında, Readers Digest dergisinde, bayrak-elmalı turta-anne hikayelerinde anlatılanlarla acı verici bir biçimde çelişiyordu. Hemen büyük toplar çağrıldı: Henry Kissinger, Colin Powell, Yeşil Bereli gaziler, gazetecilerin elit tabakası ve Pentagon'un kendi temsilcisi. Haber tamamen yanlıştır, saçmadır, iftiradır diye çığlıklar attılar. CNN ve Moore geri adım attı; programın yapımcıları kovuldu. Bir sürü dava açıldı. (16)

Stalin yönetiminde muhaliflerin "kişi olmayan" kişiler olması gibi, Kuyruk Rüzgarı Operasyonu da şimdi resmen bir "olmayan olay" haline gelmiştir.

Buna rağmen, programın yapımcıları April Oliver ve Jack Smith haberlerini destekleyecek şekilde,, sinir gazının kullanıldığını doğrulayan askeri personelin gerçek ifadelerini içeren tam 77 sayfalık bir belge oluşturdular. (17)

Panama

1940'lı yıllardan 1990'lı yıllara kadar ABD, Panama'nın çeşitli bölgelerini hardal gazı, VX, sarin, hidrojen siyanid ve diğer sinir gazlarının deneme alanı olarak kullandı. Mayın, roket ve top mermisi gibi çeşitli biçimlerdeki on binin üzerinde kimyasal mühimmatın kullanıldığı tahmin ediliyor. İlk denemelerin bazılarında Amerikan askerleri kobay gibi kullanılmış ve bazı askerlerde korkunç sonuçlara yol açmıştı. ABD Silahlı Kuvvetleri 1999 yılı sonunda Panama'yı boşalttığında geride, kimyasal ve konvansiyonel silahların kalıntılarının bulunduğu bir-

çok yeri bırakmıştı. Bunlar arasında uçaklardan atılan ve patlamamış sayısız kimyasal silah da bulunuyordu. 1979 yılından bu yana, patlamamış konvansiyonel silahların sebep olduğu kazalar sonucunda 21 Panamalı hayatını kaybetmiş bulunuyor. (18)

ABD Silahlı Kuvvetleri 1960'lı ve 70'li yıllarda da Agent Orange ve diğer zehirli bitki öldürücü maddelerin kullanıldığı gizli denemeler yürüttü. Bir çok sivil ve askeri personel bu öldürücü kimyasal maddelerle temas riski ile karşılaştı. Dioksin dolu yüzlerce bidon Panama'ya nakledildi. Püskürtme işlemi, Güneydoğu Asya'nın tropik savaş alanı koşullarını andıran sık ormanlık bölgelerde ve sevilen gezinti yerlerinin yakınlarında yapıldı. (19)

1989 yılı Aralık ayında Panama'nın işgali sırasında, Panama City yakınlarında yarı dağlık bir bölgede bulunan Pacoma köyünün, Panama'daki ABD Güney Komutanlığı'na bağlı helikopterler ve uçaklar tarafından kimyasal bir maddeyle bombalandığı bildirildi. Köy sakinleri insan hakları kuruluşlarına ve basına başvurarak bu maddelerin ciltlerini yaktığını, yoğun acı ve ishale sebep olduğunu bildirdiler. Bombalamanın, köylülerin yakın dağlarda kamp kurmuş Panamalı askerlere yardım etmelerini önlemek için yapılmış olduğu sanılıyor. (20) Bu tür kimyasal maddelere temasın daha sonra ne tür etkilerinin ortaya çıktığı bilinmiyor.

Küba

1) 1962 yılı Ağustos ayında, Sovyetler tarafından kiralanmış bir Britanya şilebi, uskurunun bir kayalığa çarparak hasar görmesi üzerine onarım için Puerto Rico'nun San Juan limanına yanaştı. Gemi, 80 bin çuval Küba şekerini Sovyetler Birliği'ne taşıyordu. Gemi kızağa alındı ve 14.135 çuval şeker, onarımın yapılabilmesi için boşaltılarak bir depoya alındı. Şekerler depodayken, CIA ajanları zararsız olduğu iddia edilen, fakat tadını bozan bir maddeyi şekerlere bulaştırdılar. Başkan Kennedy bu operasyonu haber alınca çok öfkelendi; çünkü olay ABD topraklarında meydana gelmişti ve farkına varılırsa Sovyetler Birliği'nin eline yeni bir propaganda aracı verilmiş olacak ve

Soğuk Savaş'ta kimyasal sabotajlar çağı açılmış olacaktı. Şekerin geri verilmemesini emretti; ancak Sovyetler'e nasıl bir açıklamada bulunulduğu kamuoyuna açıklanmadı. (21) Benzeri girişimlerin sona ermediği anlaşılıyor. Küba'ya karşı dünyanın her yerinde bir çok sabotaj girişimi yapılmasına yardımcı olmuş bir CIA yetkilisi, daha sonra, "Küba'dan büyük miktarda şeker gidiyordu ve biz de büyük miktarda madde bulaştırıyorduk" açıklamasını yaptı. (22)

2) Aynı yıl, Küba Hükümeti için danışman olarak çalışan Kanadalı bir tarım teknisyenine, bir "Amerikalı askeri istihbarat ajanı" tarafından Küba hindilerine öldürücü Newcastle hastalığını bulaştıracak bir virüs aşılamak üzere 5 bin dolar ödendi. Bunun sonucunda 8 bin hindi öldü. Teknisyen daha sonra, parayı cebe atıp, çiftliğe gitmesine rağmen virüsü uygulamadığını, ama hindilerin bakımsızlık ve virüsle ilgisi olmayan diğer sebeplerden öldüğünü iddia etti. Bu, ancak kendini savunma amaçlı bir açıklama olabilir. Washington Post gazetesi bu haberi "Bazı ABD istihbarat raporlarına göre Kübalılar (ve bazı Amerikalılar) hindilerin sabotaj sonucu öldüğüne inanıyorlar" şeklinde verdi. (23)

3) Projeye katılanlardan birine göre:

1969 ve 1970 yıllarında CIA, Küba'nın şeker ürününü yok ederek ekonomisini çökertmek için, o güne kadar hiç görülmemiş hava durumunu değiştirme teknolojisi kullandı. Yüksek teknolojinin geliştirildiği California çölünde bulunan China Lake Deniz Silahları Merkezi'nden kalkan uçaklar, adanın tarımsal olmayan bölgelerine yağmur bulutu kristalleri serptiler. Bu bölgelerde meydana gelen çok şiddetli yağışlar, diğer bölgelerdeki şeker kamışı tarlalarının susuz kalmasına sebep oldu. (Başka bölgelerde ise ani ve şiddetli seller meydana geldi.) (24)

Belirtmek gerekir ki, CIA'in böyle bir girişimde bulunmuş olması fazla şaşırtıcı değilse de, şansları yardımcı olmasa, yani büyük bir şans eseri o sıralar şiddetli yağışlar bekleniyor olmasaydı, başarı kazanma olasığı pek yoktu.

4) 1971 yılında, gene olaya katılanların ifadesine göre, CIA

bazı Küba göçmenlerine Afrika domuz humması na neden olan bir virüs verdi. Altı hafta sonra Küba'da meydana gelen bir salgında Küba, ülke çapında hayvan hastalığı salgınını önleyebilmek için 500 bin domuzu kesmek zorunda kaldı. Batı yarımküresinde ilk kez görülen bu hastalık, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü tarafından "yılın en tehlikeli olayı" olarak nitelendirildi. (25)

5) 10 yıl sonra ise, insanların hedef alındığı söylenebilir; çünkü Küba adasında kanamalı deng humması salgını başladı. Kan emen böcekler ve özellikle sivrisineklerle bulaşan bu hastalık, şiddetli grip bulguları ile birlikte hastayı güçsüz düşüren ve birşey yapamaz hale getiren kemik ağrılarıyla kendini gösterir. 1981 yılının Mayıs ve Ekim ayları arasında, 101'i 15 yaşından küçük çocuk olmak üzere 158 kişinin öldüğü 300 bin kanamalı deng hastalığı vakası bildirildi. (26)

Hastalık Kontrol Merkezi daha sonra deng hastalığının özel bir türü olan DEN-2 hastalığının Güney Doğu Asya'da görülen bir hastalık olduğunu ve Amerika kıtasında görülen ilk büyük deng salgını olduğunu bildirdi. (27) Castro, hastalığa sebep olan sivrisineklerin yok edilmesi için ABD'den böcek ilacı istendiğini ama Amerikanın bunu vermediğini bildirdi. (28)

1956 ve 1958 yıllarına ait gizli belgeler kamuoyuna açıklanınca, ABD ordusunun, bir biyolojik savaşta hastalık taşıyan sivrisineklerin silah olarak kullanılıp kullanılamayacağını belirlemek için Georgia ve Florida bölgelerinde özel olarak yetiştirilmiş sivrisinekleri serbest bıraktığı ortaya çıktı. Deneyler için üretilen bu sivrisinekler aedes aegypti türüydü ve diğer hastalıklarla birlikte deng hastalığı virüsünün de en önemli taşıyıcısıydı. (29)

1967 yılında Science dergisinin bildirdiğine göre Fort Detrick, Maryland'da bulunan, hükümete ait merkezde deng hastalığı, "en azından üzerinde yoğun araştırma yapılması gereken, potansiyel bir biyolojik savaş silahı" olarak görülüyordu. (30) Daha sonra, 1984 yılında New York'ta yapılan ve bu konuyla ilgisi olmayan bir davada ifade veren Küba göçmeni bir kişi, 1980 yılının ikinci yarısında gizli amaçlarla bir geminin Florida'dan Küba'ya gittiğini bildirdi ve şunları ekledi:

Görevimiz, bazı mikropları taşıyarak Küba'ya bulaştırmaktı. Bunlar Sovyetler'eve Küba ekonomisine karşı kimyasal savaş dediğimiz şeyin başlatılması için kullanılacaktı ama, daha sonra sonuçların bizim beklediğimizden farklı olduğunu gördük. Biz bunların Sovyet güçlerine karşı kullanılacağını sanıyorduk, oysa bizim halkımıza karşı kullanılmıştı; bizim anlaşmamız bu değildi. (31)

6) 21 Ekim 1996 tarihinde, açık bir havada, Matanzas bölgesi üzerinde uçan bir Kübalı pilot, sivil bir uçağın bir maddeyi yedi kere havadan arazi üzerine bıraktığını gördü. Bunun ABD Dışişleri Bakanlığı'na bağlı bir tarımsal ilaçlama uçağı olduğu anlaşıldı. Uçağın Grand Cayman adaları üzerinden Kolombiya'ya gitmek üzere Küba üzerinden uçma izni vardı. Kübalı pilotun uyarısı üzerine, Küba Hava Kontrol Merkezi Amerikalı pilota bir sorunu olup olmadığını sordu. Cevap "hayır" oldu. 18 Aralık'ta Küba'da thrips palmi istilasının ilk belirtileri görüldü. Bu bitki yiyen bir böcekti ve hemen hemen bütün ürünlere çok büyük zarar veriyordu. Bir çok tarım ilacına karşı dayanıklıydı ve Küba'da daha önce hiç görülmemişti. Küba, 21 Ekim olayı ile ilgili olarak ABD'den açıklama istedi. Aradan yedi hafta geçtikten sonra, ABD Dışişleri Bakanlığı Amerikalı pilotun, yerini Kübalı pilota göstermek amacıyla sadece duman bıraktığı yanıtını verdi. (32) Bu süre içinde thrips palmi hızla yayılmış ve mısır, fasulye, kabak, salatalık ve diğer ürünlere zarar vermişti.

Federal Havacılık İdaresi (FAA) bir soruya cevaben, duman bırakarak yer bildirmenin bir "FAA uygulaması olmadığını" ve "bu uygulamayı gerektiren bir düzenlemenin bilgileri dahilinde bulunmadığını" bildirdi. (33)

1997 yılı Nisan ayında Küba, Birleşmiş Milletler'e bir rapor sunarak, ABD'yi "biyolojik saldırganlık" ile suçladı ve 1996 yılında gerçekleşen olayın ve ardından ortaya çıkan anlaşmazlığın ayrıntılı bir açıklamasını yaptı. (34) Ağustos ayında Biyolojik Silahlar Konvansiyonu'nu imzalayan taraflar Cenevre'de toplanarak Küba'nın iddialarını ve Washington'un yanıtını görüştüler. Aralık ayında komite, konunun "teknik karmaşıklığı" sebebiyle kesin bir sonuca ulaşmanın mümkün olmadığının

görüldüğünü bildirdi. O günden bu yana konu ile ilgili başka bir gelişme olmadı. (35)

Amerika'nın Küba'ya açtığı kimyasal ve biyolojik savaşın kesin boyutları hiçbir zaman bilinmeyecek. Yıllar geçtikçe Castro Hükümeti birçok hayvanı ve bitkiyi etkileyen çok sayıda salgın nedeniyle ABD'yi suçladı. (36) 1977 yılında yeni açıklanan CIA belgeleri ile "dünyanın birçok yerinde,1960'lı yıllar boyunca hedef alınmış birçok ülkede, gizli bir ürün karşıtı savaş araştırma programının yürütüldüğü" (37) ortaya çıkmıştı.

Yurtdışında Amerikan Silahlı Kuvvetleri:
Öldürücü ölçüde zehirli bir miras

Tam olarak kimyasal ya da biyolojik silah değil ama zehirli; hasta ediyor ve öldürüyor. Dünyanın her köşesinde bulunan binlerce (sadece Almanya'da yüzlerce) Amerikan askeri tesisi ciddi çevresel zarara yol açıyor. Kirlenme oldukça yaygın; kayıtları, burada sadece bir bölümünün verilebileceği kadar geniş. Los Angeles Times'da çıkan uzun bir makaleden küçük bir alıntı:

> ABD askeri tesisleri Pasifik'teki Guam adasının içme suyunu kirletti. Filipinler'de Subik körfezine tonlarca zehirli kimyasal madde boşalttılar. Bir Alman kaplıcasının su kaynağına karsinojen maddeler sızmasına neden oldular. Orta Avrupa göklerini kükürtlü kömür dumanlarıyla kapladılar ve milyonlarca litre arıtılmamış kanalizasyon atığını okyanuslara pompaladılar. (38)

Silahlı Kuvvetler aynı şeyi ABD'de bulunan sayısız tesisinde de yaptı. (39)

15. BÖLÜM

ABD'nin İçerde Kimyasal ve Biyolojik Silahlar Kullanımı

1999 yılı Ocak ayında yapılan bir röportajda Başkan Clinton, mikrobik savaşın bazı geceler uykusunu kaçırdığını söyledi. (1) Bu korkunun kaynağı olarak Savunma Bakanlığı'nı ya da CIA'i aklına hiç getirmediğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Ama bu iki kuruluş, yirmi yıl süreyle ABD'de açık hava deneyleri yaptı ve milyonlarca Amerikalının muhtemelen tehlikeli bakteri ve kimyasal partiküllerden oluşan büyük bulutlarla temas etmesine sebep oldu. Bunu yaparken, deneylerden etkilenebilecek nüfusu bilgilendirmediler; bu insanların sağlıklarını ve güvenliklerini sağlayacak hiçbir önlem almadılar ve deney sonrası izleme çalışması yapmadılar.

Bir çok uzmanın söylediği ve nesnel bilimsel kanıtların gösterdiği gibi, görünürde hiçbir zararı olmayan organizmalar bile çok yoğun temas edildiğinde hastalığa sebep olabilir; en azından yaşlılar, çocuklar ve birçok hastalıktan acı çekmekte olan insanlar gibi, nüfusun en savunmasız kesimleri bundan etkilenebilir. 1977 yılında Senato'da ifade veren Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri Başkan Yardımcısı George Connel, "sorun yaratmayacak bir mikroorganizma diye bir şey yoktur", demişti. "Eğer doğru yerde, doğru yoğunlaşmayı sağlarsanız; doğru zamanda ve doğru kişide bir şeyler olacaktır." (2)

ABD ordusu, 1949-1969 yılları arasında, Amerika'nın doğu ve batı kıyıları arasında 239 yerleşim bölgesinde deneyler yapıldığını doğruladı. Mikro organizmaların havada yayılımını, hava durumu üzerindeki etkisini, dozajını, kaynakların yerleştirileceği alanların seçimini ve diğer etmenleri belirlemek amacıyla yapılan testlerde bu yerleşim bölgeleri çeşitli organizmalarla kaplandı. Yerleşim bölgelerinde bu tür deneylerin yapıl-

masına 1969 yılında son verildiği sanılmakla birlikte, bu konuda emin olabilmeye imkan yoktur. Açık hava püskürtme deneylerine Utah'da, Dugway deneme alanında devam edildi. (3)

Aşağıda, 1949-1969 yılları arasında yapılan testlerden bir kaç örnek veriyoruz:

Watertown, New York Bölgesi ve Virgin Adaları

1950: Ordu, "tahıl küfü hastalığının" bir biyolojik savaş silahı olarak kullanılabileceğini kanıtlamak amacıyla, uçak ve posta güvercinleri kullandı ve tahıl küfü sporları serpilmiş hindi tüylerini yulaf yetiştirilen arazilere serpti. (4)

San Fransisco Körfez Bölgesi

20-27 Eylül 1950: Amerikan Ordusu, bir gemiden altı biyolojik savaş saldırısı deneyi gerçekleştirdi. Gemi, körfezde kıyı boyunca yavaşça ilerlerken üç kilometreyi aşan bir bacillus globigii ve serratia marcescens bulutu oluşturdu. Tatbikatın belirtilen amaçlarından birinin "bir kıyı şehrine denizden biyolojik savaş püskürtüsü ile saldırı olanaklarının araştırılması" olduğu açıklanmıştı. 29 Eylül'den başlayarak, San Francisco'da bulunan Stanford Üniversitesi hastanesine gelmeye başlayan hastalarda serratia marcescens hastalığı görüldü. Hastanede bu türden bir hastalık daha önce hiç görülmemişti. Hastalığa yakalanan 11 kişiden biri öldü. (5) Stony Brook'daki State University of New York'ta çalışan bir mikrobiyoloji profesörü tarafından Senato'ya verilen bir rapora göre, "serratia marcescens sayısında görülen artış, sağlıklı insanlarda hastalığa ve hasta insanlarda ise daha ciddi hastalıklara sebep olabilirdi." (6)

1954 ve 1967 yılları arasında körfez bölgesinde başka deneyler de yapıldı. Bazılarında Marin County'de bulunan Fort Cronkhite, operasyon üssü olarak kullanıldı. (7)

Minneapolis

1953: Şehrin dört bölgesinde 61 kez çinko kadmiyum sülfit gazı havaya salındı. İnsanlar evlerinde, çocuklar okullarında bu gaza maruz kaldılar. Daha sonra EPA, söz konusu kimyasal

maddenin "kadmiyum içerdiği için potansiyel tehlike olduğunu" açıkladı. Eskiden orduda çalışmış bir bilim adamı da 1972 yılında Atmosphere Environment adlı meslek dergisinde, çinko kadmiyum sülfit dahil olmak üzere bütün kadmiyum bileşiklerinin," yüksek düzeyde toksik olduğunu ve açık hava deneylerinde kullanılmalarının insan sağlığı açısından tehlike arzettiğini" yazdı; Çinko kadmiyum sülfite maruz kalmanın sebep olacağı belirtiler arasında, akciğerlerde hasar, akut böbrek iltihabı ve karaciğerde yağlı dejenerasyonun da bulunduğunu belirtti. (8)

St. Louis

1953: Şehir merkezinde, ticaret bölgelerinde ve konutların yoğun olduğu bölgelerde 35 kez çinko kadmiyum sülfit gazı havaya salındı. Medical Arts Building gibi, içinde muhtemelen çok sayıda hastanın bulunduğu binaların da yer aldığı alanlarda kullanılması, toksik partikülleri soludukları için hastaların durumunu daha da kötüleştirebilirdi. (9)

Washington, DC Bölgesi

1953: Havadan ve 25 metre yükseklikten çinko kadmiyum sülfat ve lycopodium sporları havaya püskürtüldü. Püskürtme işleminin yapıldığı bölgeler arasında Maryland'de ki Monocacy River Valley ve başkente 48 kilometre uzaklıktaki Leesburg, Virginia da bulunuyordu. (10)

1969 yılında ordu, Cambridge, Maryland yakınlarında açık havada 115 kez çinko kadmiyum sülfat deneyi yaptı. (11)

Daha önce, 1960'lı yılların başlarında Kara Kuvvetleri düşman ajanlarının uçakla yolculuk yapanlara bulaştırarak bütün ülkeye kızamık hastalığı yaymasının ne kadar mümkün olacağını değerlendirmek maksadıyla gizli bir deney yapmış ve Washington Ulusal Havaalanı'nda bir bakteri yaymıştı. Kullandıkları bakteri bacillus subtilis idi ve Georgetown Üniversitesi Tıp Merkezi'nden bir mikrobiyoloji profesörüne göre, bu bakteri bağışıklık sistemi zayıflamış kişiler, yaşlılar, kanser hastaları,

kalp hastaları ve diğer hastalıklarla boğuşan kişiler için tehlikeli olabilirdi. Buna benzer bir deney de Washington Greyhound otobüs terminalinde yapılmıştı.

Richard Nixon'ın başkanlığı sırasında (görünüşe bakılırsa 1969 yılında) ordu, Beyaz Saray klima sistemini kullanarak mikroplarla bir "suikast" düzenledi. (12)

Gıda ve İlaç İdaresi (FDA) tarafından kullanılan bir binanın su sistemine gizlice (zararsız olduğu söylenen) renkli boya kattılar. Bu suyu içenlerden rahatsızlanan olup olmadığı bilinmiyor. (13)

Florida

1955: CIA, Tampa körfez bölgesinde boğmaca bakterisi ile en az bir kez açık hava deneyi yaptı. Florida'da görülen boğmaca vakalarının sayısı 1955 yılında hızla 339'dan 1.080'e, ölüm sayısı ise 1'den 12'ye çıktı. Tampa Körfezi 1955 yılında bu hastalığın hızlı bir artış gösterdiği üç yerden biriydi. (14)

Savannah, Georgia ve Avon Park, Florida

1956-1958: "Aedes aegypti türü sivrisinekleri bir biyolojik savaş maddesi taşıtmakta kullanmanın uygulanabilirliğini" test etmek isteyen ordu, bu sivrisineklerin yüzbinlercesini, belki de milyonlarcasını serbest bırakarak çok geniş alanlara saldı. Bu sivrisinekler sarı humma, deng humması ve son derece tehlikeli diğer hastalıkları taşıyabiliyorlardı. Ordu, sivrisineklerin hastalık taşımadıklarını bildirdi. Ancak, saygın bilim adamları, birçok nedenden dolayı deneyin riskten arınmış olamayacağını ve bunun "korkunç bir fikir" olduğunu belirttiler. (15) Hedef alınan nüfus üzerinde yaptığı gerçek etkileri muhtemelen hiçbir zaman öğrenemeyeceğiz.

New York

11-15 Şubat 1956: Bir CIA-Ordu ekibi bavul görünümündeki gaz tüpleri ve çift susturucu takılmış bir otomobil kullanarak New York sokaklarına, Holland ve Lincoln tünellerine bir gaz püskürttüler. (16)

6-10 Haziran 1966: Bu testle ilgili ordu raporunun ismi, "New York şehri metro yolcularının biyolojik maddelerle yapılan gizli bir saldırıya karşı savunmasızlıkları üzerine bir çalışma" idi. Trilyonlarca bacillus subtilis variant niger adlı bakteri, işe gidiş geliş saatlerinde metroda serbest bırakıldı. Kullanılan yöntemlerden biri, bu bakteri ile dolu elektrik ampullerinin metronun havalandırma ızgaralarının önünde, kaldırımda kırılması; diğeri de istasyonlarda yol yatağına atılmasıydı. Bakterilerin elektrik ampullerinden salınması sonucu çıkan bakteri bulutları kısa bir süre için gözle bile görülebiliyordu. Raporda "bulutlar insanların üzerini kapladığında elleriyle giysilerini silkeledikleri, perona baktıkları ve yürüyüp gittileri" bildiriliyordu. (17) Geçen trenlerin rüzgarı, bakterileri raylar boyunca yaydı ve ikinci tren geçtiğinde bakteri 15. sokaktan 58. sokağa kadar yayılmıştı. (18) Her şeyden habersiz, kobaylar gibi kullanılan insanlardan kaç tanesinin daha sonra hasta olduğunu hiç bir zaman öğrenemeyeceğiz; çünkü, bu soru ABD Ordusu'nun ilgisini hiç çekmedi.

Chicago

1960'lı yıllar: Chicago metro sistemi de buna benzer bir deneye sahne oldu. (19)

Hayvan barınakları

1964 yılı Kasım ayı ile 1965 yılı Ocak ayı arası: Ordu; Texas, Missouri, Minnesota, South Dakota, Iowa ve Nebraska'da bulunan hayvan barınaklarında, "hayvan öldürücü biyolojik olmayan simulant'lar"* (20) kullanarak püskürtme testleri yaptı. Hayvan barınaklarının neden seçildiği ve bunun halkın tükettiği etler üzerinde nasıl bir etki yapmış olabileceği açık değil.

Nuremberg

Nuremberg, Almanya'da 1946-1949 yılları arasında faaliyet gösteren Uluslararası Askeri Mahkeme, Nazilerin gönüllü olmayan denekler üzerinde yürüttüğü tıbbi deneylerin birçok ay-

* simulant: laboratuarda üretilmiş sentetik benzeşikler için

rıntısını açıkladı. Bu durum, yargıçları daha sonra Nuremberg Kuralları adı verilecek olan bir dizi ilkeyi belirlemeye sevketti. Bu kurallar, uygulamada, tıbbi deneylerde yer alacak insanlar için bir "haklar bildirgesi" işlevi gördü. Nüremberg Kurallarının 1. maddesi şöyle der: "Denek olacak insanın rızası kesinlikle esastır." Bundan kısa bir süre, sonra ABD Ordusu – CIA ortak test programları başladı. Testler, hiç kuşkusuz Nazilerinkiler kadar korkunç değildi ve denekler de her zaman insanlar değildi. Ancak, gene de değişmeyen bir gerçek vardı: Belirli bazı maddelerin havaya salınmasıyla yapılan testlerde, bunu düzenleyenler bu maddelerin çok sayıda insana doğrudan bulaşacağını biliyorlardı ve raporların hiçbirinde bu insanların onayının alındığı hakkında tek bir sözcük bile bulunmuyordu. Eğer testleri düzenleyenler bulaşacak maddelerin potansiyel tehlike oluşturduğunu bilmiyor idiyseler, bunun tek sebebi bu soruyu araştırmamaları olabilir ki, bunun da "bilmiyorlardı, çünkü bilmek istemiyorlardı" demekten bir farkı yoktur.

Çevreye radyasyon bulaştırmaktan söz etmemek

1948-1952 yılları arasında hükümet, birçok radyoaktif maddenin bilerek serbest bırakıldığı birçok deney yaptı. Bu maddeler genellikle uçaktan, meskûn bölgelerin bazen 16 bin metre üzerinden atıldı. Testlerin amacı, serpinti düzenlerini, radyoaktivitenin azalma hızlarını ve "saldırı amaçlı bir radyasyon savaşı aracı" yaratmanın olabilirliğini araştırmaktı. (21)

Yüzyüze insan deneyleri

Sadece sayılar açısından bakarsak, tarih boyunca bir benzerini bulamayız: Bir hükümet, kendi insanları üzerinde tıbbi olarak tehlikeli ve tıp etiğine aykırı sayısız denemeler yapıyor. ABD Hükümeti, II. Dünya Savaşından sonra on yıllar boyunca milyonlarca insan denek üzerinde bir çok deney yaptı. Sivil ve asker insan denekler üzerinde yapılan deneylerin amaçları, aşağıda sayılan maddelerin insanlar üzerindeki etkilerini ölçmekti: a) sinir gazı da dahil olmak üzere çeşitli kimyasal ve biyolojik maddeler, b) birçok kişiye enjekte edilen plütonyum da

dahil olmak üzere nükleer radyasyon, c) birçok zihin-kontrol ilaçları: LSD ve diğer halusinojenler ve birçok egzotik kimyasal karışım. (22)

İnsanlı deneyler için hükümete bağlı çeşitli kuruluşların, denek olarak en az siyasi zorluk çıkarabilecek kişileri seçtikleri anlaşılıyor: Askerler ve kadınlar, vicdani redciler, mahkumlar, siyahlar, yoksullar, zihinsel engelliler, yaşlılar, gençler ve ruh hastaları.

"Küçük bir kokteyl. Kendini daha iyi hissetmeni sağlayacak." Helen Hutchison, 1946 yılı Temmuz ayında Vanderbilt Üniversitesi Doğum Öncesi Kliniği'ne yaptığı bir ziyarette doktorun böyle dediğini hatırlıyor. Ama içtikleri, kendisini daha iyi hissetmesini hiç sağlamadı. Kokteyl, radyoaktif demir içeriyordu. İki yıl süreyle çeşitli dozlarda bu karışımdan alan 829 kadından biriydi. Hem Hutchison hem de o günlerde karnında taşıdığı kızı, hayatları boyunca ender rastlanan hastalıklarla karşılaştılar, acılar çektiler. Hutchison'ın saçları döküldü, anemi pernisyöz hastası oldu ve yüksek bir güneş ışığı hassasiyetine yakalandı. Kızında ise bağışıklık sistemi bozukluğundan, sonra cilt kanseri görüldü. (23)

1999 yılında Amerikan halkı belki de birşey öğrendi. Federal Hükümet'in New Mexico'daki Los Alamos Ulusal Laboratuarı'nın, yeni biyolojik savaş dedektörlerini test etmek amacıyla atmosfere yeni bir bakteri türünü bırakmayı planladığının açıklanması üzerine o kadar büyük bir kamuoyu tepkisi ortaya çıktı ki, test iptal edildi. Halkın korkusunu gidermek amacıyla düzenlenmiş bir toplantıda, Santa Fe'de yaşayan bir dinleyici, laboratuar temsilcisine şu soruyu sordu: "Eğer o kadar güvenli ise, bu bakteriyi neden Washington DC'de birinin ofisinde serbest bırakmıyorsunuz?" (24)

Son bir düşünce: Ya olursa?

9 Haziran 1969'da, Savunma Bakanlığı Araştırma ve Mühendislik Bölümü başkan yardımcısı Dr. Donald M. MacArthur Kongre önünde ifade verdi.

Önümüzdeki 5-10 yıl içinde, belirli bazı önemli özellikleri ile, bilinen bütün hastalık yapıcı organizmalardan farklı, yeni bir hastalık yapıcı mikroorganizma üretmek muhtemelen mümkün olacaktır. Bu farkların en önemlisi, enfeksiyon hastalıklarından göreceli bir koruma sağlayan bağışıklık ve tedavi süreçlerine karşı dirençli olabilmesidir. (25)

16. BÖLÜM

ABD Kimyasal ve Biyolojik Silahların Diğer Ülkeler Tarafından Kullanılmasını Teşvik Ediyor

Mısır

1969 yılında, ABD Ordusu'nun bir kaç yıldan beri yabancı uzmanları kimyasal ve biyolojik savaş konusunda eğittiği bildirildi. Aralarında Mısır, İsrail, Irak, Ürdün, Lübnan, Suudi Arabistan, Yugoslavya ve Güney Vietnam'ın da bulunduğu 36 ülkeden toplam 550 yabancı, Ordu'nun Ft. McClellan, Alabama'da bulunan Kimyasal Maddeler Okulu'nda dersler almışlardı. 1967 yılında Mısır'ın, Yemen'e yaptığı zehirli gaz saldırısının planlanmasında Mısırlı uzmanın Amerika'da öğrendiği yeni bilgileri kullandığı bildirilmişti. Uluslararası Kızılhaç Örgütü, Mısırlı pilotların Yemen üzerinden uçarak zehirli gaz taşıyan metal kaplar attıklarını doğruladı. Hemen ardından ABD Savunma İstihbarat Ajansı da bunu doğruladı. 150 kadar köylü soluğu tıkanarak, öksürerek, kan kaybederek öldü. (1)

Güney Afrika

1998 yılında, Gerçekler ve Uzlaşma Komisyonu huzurunda verilen bir ifadeye göre, ABD, Güney Afrika'nın apartheid rejimini, ülkenin siyah nüfusunu hedef alan bir kimyasal ve biyolojik silahlar programı geliştirmeye teşvik etti. Başlangıcından 1981 yılına kadar proje'yi yürüten Güney Afrikalı General Dr. Wouter Basson ifadesinde, Amerikalı Tuğgeneral William Augerson ile yaptığı bir toplantıda aldığı notları kullandı. "O (Augerson) kimyasal savaşın ideal bir stratejik silah olduğunu düşünüyor; çünkü altyapı ve tesisler korunuyor ve sadece orada yaşayan insanlar ölüyor. Afrika'nın sıcak iklimi bu tür silahlar

için ideal; çünkü, zehir daha iyi yavılıyor ve hedef alınan kişilerin terlemeleri ve kan dolaşımlarının hızlanması zehirin emilişini arttırıyor." (2)

Güney Afrika'nın kimyasal ve biyolojik silahlar programı, ABD programlarına tıpatıp benzeyen projelerle gerçekleştirildi: Deney aşamasındaki ilaçlar için siyah askerlerin kobay olarak kullanılması; kalp krizine sebep olacak bir toksin geliştirmek; böylece, ölümlerin çok "doğal" karşılanmasını mümkün kılmak, içme suyunu hastalık yaratacak patojenlerle kirletmek, çeşitli zehirli gazlar kullanarak Güney Afrika'nın içinde ve komşu devletlerde yaşayan hasımlarını felce uğratmak ve öldürmek. (3)

Irak

Başkan Clinton, 1998 yılı Ocak ayında yaptığı Ulusa Sesleniş konuşmasında, "kimyasal ve biyolojik silahların yeni tehlikeleri ile ve bunları ele geçirmeye çalışan kanunsuz devletler, teröristler ve organize suç örgütlerine karşı koymamız" gerektiğinden söz etti. Irak'ı "nükleer, kimyasal ve biyolojik silahlar geliştirmekle" suçlayarak azarladı ve Biyolojik Silahlar Konvansiyonu'nu güçlendirme çağrısında bulundu. Saddam Hüseyin'in bilim adamlarının bir biyolojik savaş programı hazırlamak için gereksinim duyduğu biyolojik materyallerin birçoğunun temin edildiği kaynağın ABD olduğunu dinleyicilerden kaçı biliyordu ve medyadan bunu hatırlatan kim vardı?

1994 yılı ABD Senato Komitesi raporlarına göre: 1985 yılından, belki de daha öncesinden, 1989 yılı sonuna kadar birçok biyolojik madde ABD Ticaret Bakanlığı'na başvurarak lisans almış tedarikçi özel Amerikan şirketleri tarafından ihraç edilmişti. Çoğu yavaş ve ıstıraplı ölümlere sebep olan bu maddeler arasında şunlar vardı:

Bacillus anthracis: Şarbon hastalığına sebep olur.

Clostridium botulinum: Botulinum toksini kaynağı.

Histoplasma capsulatam: Akciğerler, beyin, omurilik ve kalp'te görülen bir hastalığın kaynağı.

Brucella melitensis: Önemli organlara zarar verebilen bir bakteri.

Clostridium perfringens: Sistemik hastalığa sebep olan yüksek derecede toksik bir bakteri.

Clostridium tetani: Yüksek derecede toksik.

Bunlara ek olarak, koli basili; genetik malzemeler, insan ve bakteri DNA'sı 1980'li yıllarda onlarca diğer patojenik biyolojik etken madde Irak'a gönderildi. Senato raporu, "bu malzemelerin zayıflatılmamış olduğuna ve yeniden üretilmelerinin mümkün olduğuna" işaret ediyordu.

Komite raporunda, "ABD tarafından ihraç edilen bu mikroorganizmaların, Birleşmiş Milletler denetçilerinin buldukları ve Irak'ın biyolojik savaş programından çıkardıkları ile aynı olduğu daha sonra öğrenilmiştir," diyordu.

Raporda ayrıca, ABD'nin Irak'a ihraç ettiği malzemeler arasında kimyasal savaş maddelerinin öncüllerinin; kimyasal ve biyolojik savaş üretim tesislerinin planlarının ve kimyasal savaş başlığı dolum ekipmanının bulunduğu bildiriliyordu.

Irak, İran'la yaptığı savaşta kimyasal silahlara başvurdu ve muhtemelen İranlılara, Kürtlere ve Şiilere karşı biyolojik savaşa başlayabileceği bildirilmesine rağmen, bu malzemelerin ihracı en azından 28 Kasım 1989 tarihine kadar devam etti. (4) Washington'un Irak'ın bu silahları İran'a karşı kullanacağını beklediği düşünülebilir.

Bu boyutta bir ikiyüzlülüğe saygı duyulmalıdır

Körfez Savaşı'ndan sonra, 1992-1998 yılları arasında ABD, Birleşmiş Milletler aracılığıyla Irak'ı, ülkesini "kitle imha silahları" denetimi için Birleşmiş Milletler'e açmaya zorladı. Hiçbir bina ya da tesis denetim dışında kalmayacaktı. Irak Hükümeti'nin, bazı binaların denetim dışında tutulması isteği ABD yetkilileri tarafından reddedildi ve bu konu "Saddam'ın saklayacak neyi var?" denilerek alay konusu yapıldı.

Daha sonra, 1997 yılı Mayıs'ında ABD Senatosu, kısaca Kimyasal Konvansiyon olarak bilinen "Kimyasal Silahların Ge-

liştirilmesinin, Üretiminin, Depolanmasının ve Kullanımının Yasaklanması ve İmhası Hakkındaki Konvansiyon" un uygulanması için hazırlanan bir yasayı kabul etti. Bu, dört yıllık bir süre içinde 100'den fazla ülkenin parlamentosunda onaylanan uluslararası bir anlaşmadır. Senato, anlaşmayı onaylamadan önce bir değişiklik yapılmasında ısrar etti.

Senato'nun değişikliği, (Bölüm 307), "Başkan'ın, denetimin ABD'nin ulusal güvenlik çıkarlarına bir tehdit oluşturabileceğini belirlediği durumlarda, ABD'de bulunan herhangi bir tesisin denetimi talebini geri çevirebilmesini" şart koşmaktadır.

Saddam Hüseyin de Irak için bundan fazla bir şey istememişti.

Senato'nun yaptığı değişiklikle Beyaz Saray'ın, Pentagon'un vb. denetim dışında tutulacağı ileri sürülebilir. Saddam da Amerikalı bir albayın denetleme talebinde bulunduğu Başkanlık Sarayları'nın ve kendisinin güvenliğinden sorumlu askeri birimlerin denetim dışında kalmasında ısrar etmişti.

Ayrıca, bugün Saddam'ın belirli yerleri paranoya nedeniyle ya da sebepsiz yere denetime kapamadığını biliyoruz. Daha sonra ortaya çıktığı gibi, ABD, erişebildikleri her yere yerleştirmeleri için bazı denetçilere kayıt cihazları temin ediyordu.

Washington'un Kimyasal Konvansiyon'a uymakta gösterdiği performansın oldukça iç karartıcı olması ve diğer ülkeler için kötü bir örnek oluşturması yüzünden, (5) Kimyasal Konvansiyon'un ilk bir buçuk yılının ayrıntılı bir incelemesi yerinde olacaktır.

III. KISIM

Haydut Devlet Dünyaya Karşı

17. BÖLÜM

1945 Yılından Günümüze ABD'nin Küresel Müdahalelerinin Kısa Bir Tarihi

Burada, II. Dünya Savaşı sonrasında ABD'nin diğer ülkelerin hayatına müdahalelerinin şimdiye kadar yapılmış en kapsamlı listesi sunulmaktadır. Yazarın Umudu Öldürmek: II. Dünya Savaşı'ndan Bu Yana ABD Silahlı Kuvvetleri ve CIA'in Yaptığı Müdahaleler isimli kitabında ele alınanlardan çok daha fazlası bu listede yer almaktadır. (Bazı müdahaleler hakkında daha fazla ayrıntı öğrenmek ve aşağıda belirtilmeyen kaynakları görmek için adı geçen kitaba bakabilirsiniz.)

Roma İmparatorluğu

Bazı çıkarların tehlikede ya da saldırı altında olduğunun iddia edilmediği dünyanın tek bir köşesi yoktu. Çıkarlar, Romalıların çıkarı değilse Romalıların müttefiklerinin çıkarlarıydı; eğer Roma'nın müttefikleri yoksa müttefik icat edilmeliydi. Böyle bir çıkarı anlatabilmek tamamen imkansız ise; o zaman ulusal onurun hakarete uğraması neden gösteriliyordu. Kavgaya daima bir yasallık halesi içinde haklılık kazandırılırdı. Roma, sürekli olarak kötü fikirli komşuların saldırısına uğruyordu. Dünya düşmanlarla doluydu ve onların şüpheye yer bırakmayan saldırganca tasarılarından korunmanın Roma'nın görevi olduğu açıkça görülüyordu. Bu fetih savaşlarını somut amaçlar açısından anlamaya çalışma çabası daha önce ele aldığımız vakalara göre çok daha zor olacaktır. Burada, ne bildiğimiz anlamıyla savaşçı bir ulus vardı ne de başlangıçta askeri bir despotizm; ne de özellikle askeri bakış açısına sahip bir aristokrasi. Bu yüzden, anlamanın bir tek yolu vardır:

İçerdeki sınıfsal çıkarların dikkatle, titizlikle incelenmesi ve kimin kazanma çabası içinde olduğunun sorulması.

Joseph Schumpeter, 1919 (1)

Amerika, müktesep haklarını korumak için dünya çapında bir karşı-devrim hareketinin liderliğini yapmaktadır. O şimdi, bir zamanlar Roma'nın temsil ettiği şeyi temsil ediyor. Roma eline geçirdiği bütün yabancı ülkelerde daima yoksullara karşı varlıklıları destekledi; yoksullar, şimdiye kadar her zaman ve her yerde varlıklılardan sayıca daha fazla oldukları için, Roma'nın politikası eşitsizliğe, adaletsizliğe ve çok sayıda insanın mutsuzluğuna sebep oldu.

Arnold Toynbee, 1961 (2)

Amerikan İmparatorluğu: ÇOK YAKININIZDAKİ BİR ÜLKE

Çin, 1945-1951

II. Dünya Savaşı'nın sona ermesinin hemen ardından, ABD bir iç savaşa müdahale etti. Savaş sırasında ABD'nin çok yakın bir müttefiki olmasına rağmen, Mao Zedung'un Komünistlerine karşı Çang Kay Şek'in milliyetçilerinin yanında yer aldı. İroniyi daha da derinleştirmek için, Amerika, savaşta yenilen Japon askerlerini kendi yanına aldı. 1949 yılında yenildikten sonra birçok milliyetçi asker Burma'nın kuzeyine sığındı. Burada CIA bu askerleri yeniden toparladı; Asya'nın başka bölgelerinden asker topladı; büyük miktarda ağır silahlar ve uçaklarla donattı. 1950'li yıllar boyunca bu ordu Çin'e birçok saldırıda bulundu. Bu saldırılarda zaman zaman binlerce asker yer aldı; bunlara CIA danışmanları eşlik etti (bazıları öldürüldü) ve Amerikan uçakları havadan lojistik destek sağladı.

Fransa, 1947

Almanlarla işbirliğinde bulunan birçok Fransız'ın aksine, Komünist Partisi üyeleri savaşta direniş hareketinde yer aldı.

Savaştan sonra komünistler yasal yolları izleyerek işçi sendikalarıyla güçlü bağlar kurdular ve siyasi iktidar mücadelesine girdiler. Ama, ABD masada onlara yer vermemekte kararlıydı. Bunun sebebi, özellikle bazı sendikaların, Amerikan yardımıyla eski sömürgesi Vietnam'ı işgal etmenin yollarını arayan Fransız güçlerine silah akışını zorlaştıracak adımlar atmaya başlamalarıydı. ABD, komünistlerin başlıca rakibi olan Sosyalist Parti'ye büyük paralar pompaladı. Amerikan İşçi Federasyonu'nun (AFL) uzmanlarını göndermesini sağlayarak Komünist Parti'nin sendikalar üzerindeki hakimiyetini kırmaya çalıştı. İtalya'dan grev kırıcılar ithal etti; komünist grevleri kırmak için Korsikalı çetelere silah ve para yardımında bulundu; parti bürolarını kundaklattı; parti üyelerini ve grevcileri dövdürdü ve öldürttü. Bütün bu eylemleri tamamlayacak psikolojik savaş ekipleri gönderdi; gıda yardımını ve diğer yardımları durdurma tehdidinde bulundu. Bunların hepsini Komünist Parti'nin kazanmış olduğu destek ve prestiji kırmak için yaptı. İşe de yaradı.

Bu örtülü operasyonların finansmanının bir bölümü Marshall Planı fonlarından sağlandı. Bu fonlar 1948 yılında İtalya seçimlerine hile karıştırılmasının finansmanında (bakınız aşağıdaki bölüm) ve daha sonra CIA'in bünyesine alınan özel bir örtülü operasyonlar servisinin kurulmasında da kullanıldı. (3) Bunlar, Amerika'nın bencil olmayan yardımseverliğinin parlak örneği olarak uzun süredir dünyaya gösterilen Marshall Planı'nın gizli kalmış yanlarıdır.

Washington aynı zamanda Fransız Hükümeti'ni Amerikan ekonomik yardımından yararlanabilmek için komünist bakanları kabineden kovmaya zorluyordu. Başbakan Paul Ramadier şöyle demişti: "Aldığımız her krediyle bağımsızlığımızın bir parçası daha bizden kopuyor." (4)

Marshall Adaları, 1946-1958

Soğuk Savaşın bilinen acil gerekleri nedeniyle ABD, Pasifik Okyanusu'nda bulunan ve Birleşmiş Milletler tarafından ABD gözetimine verilmiş bu adaların, özellikle Bikini Atolü'nün sakinlerini zorla meskun olmayan diğer adalara göç ettirdikten sonra, burada bir çok kıtalararası balistik füze, nükleer bomba

ve diğer nükleer denemeler gerçekleştirdi. 1968 yılında Johnson Hükümeti tarafından Bikini Atolü'nün eski sakinlerine adalarının temizlendiği ve yeniden yerleşim için güvenli olduğu söylendi. Birçoğu geri döndü; daha sonra, çok yoğun dozlarda radyasyona maruz kaldıkları ve yeniden geri dönmelerinin gerektiği bildirildi. 1983 yılında ABD İçişleri Bakanlığı, ada sakinlerinin adalarına hemen dönebileceklerini, ancak 21. yüzyıl sonlarına kadar adada yetiştirilmiş hiçbir yiyeceği yememeleri gerektiğini bildirdi. (5) Hiç kimse geri dönmedi.

İtalya, 1947 ve 1970'li yıllar

ABD, 1947 yılında İtalyan Hükümeti'nden, Amerikan ekonomik yardımı alabilmesi için kabinesindeki komünist ve sosyalist üyeleri çıkartmasını istedi. Bir sonraki yıldan başlayarak onyıllar boyunca, komünist ve sosyalistlerin birleşik cephesi ya da sadece komünistler, ulusal seçimlerde ABD destekli Hristiyan Demokratlar'ın iktidarını zorladı. CIA, kitaplarında yazan bütün pis oyunlarını kullanarak bütün ekonomik, siyasi ve psikolojik savaş silahlarını İtalyan halkı üzerine çevirdi. Hristiyan Demokrat adaylara örtülü biçimde mali destek sağladı. Başardılar tekrar ve tekrar. Demokrasinin çarpıtılması İtalya'da "demokrasiyi kurtarmak" adı altında yapıldı. Büyük Amerikan şirketleri de solun iktidara ortak olmasını önlemek için bu operasyonlara milyonlarca dolar katkıda bulundular.

Yunanistan, 1947-1949

ABD bir iç savaşa müdahale ederek Naziler karşısında kahramanca savaşmış Yunan soluna karşı neo-faşistlerin yanında yer aldı. İç savaşı neo-faşistler kazandı ve çok insafsız bir rejim kurdular. CIA, aynı derecede baskıcı bir iç güvenlik servisi kurarak bu rejime yardımını sürdürdü. On beş yıl süreyle Yunanistan'a, Washington'un ihtiyaçlarına göre şekil verilecek bir arazi parçası gözüyle bakıldı.

Filipinler, 1945-1953

ABD Silahlı Kuvvetleri solcu Huk Kuvvetleri'ne karşı savaştı. Bu savaş başlatıldığında, Huklar dünya savaşında Japon iş-

gal güçlerine karşı savaşıyorlardı. Savaştan sonra ABD, Huklar'a karşı savaşabilmeleri için Filipin Silahlı Kuvvetleri'ni organize etti. Sonunda Huklar ve reform hareketi yenildi. CIA seçimlere büyük ölçüde müdahale ederek bir dizi kukla başkan çıkardı ve işkenceyi "la spécialité de la maison" (evin spesyalitesi) olarak gören Ferdinand Marcos'un uzun süreli diktatörlüğünün tohumlarını attı. (Bakınız: Seçimler bölümü)

Kore, 1945-1953

II. Dünya Savaşı'ndan sonra ABD, savaş sırasında müttefiki olan ilerici-halkçı örgütleri zaman zaman kaba güç kullanarak baskı altına almaya ve savaşta Japonlar'la işbirliğinde bulunan muhafazakarların yanında yer almaya başladı. Sonuçta Kuzey ve Güney'i birleştirme olanağı ortadan kalktı. Bu, Güney'de uzun süren bir çürümüş, gerici ve insafsız hükümetler çağının başlangıcı oldu. Kore Savaşı denen ve savaş suçlarıyla dolu Amerikan askeri müdahalesi 1950-1953 yılları arasında devam etti. Amerika bütün dünyayı Kuzey Kore'nin bir günde Güney Kore'yi işgal edebileceğine inandırmayı başarmış olsa da, bunun o kadar basit bir iş olmadığı açıktır.

Savaş başladıktan kısa bir süre sonra Amerikan askerlerinin yüzlerce savunmasız sivili makineli tüfek ateşiyle öldürdüklerini; yüzlerce kişinin, üzerinden geçtikleri köprülerin Amerikalılar tarafından kasıtlı olarak havaya uçurulması sonucunda öldüğünü ve buna benzer bir çok olayı ancak 1999 yılında öğrenebildik. (6)

Arnavutluk, 1949-1953

ABD ve Britanya, yurtdışındaki rejim karşıtı gerillaların ülkeye sızmasını sağlayarak komünist hükümeti yıkmaya ve kralcılardan, İtalyan faşistleri ve Nazilerle işbirliğinde bulunanlardan oluşan Batı yanlısı yeni bir hükümet kurulmasını sağlamaya çalıştı. Yüzlerce kişi hayatını kaybetti ya da hapse atıldı.

Batı Avrupa, 1948-1956

CIA Başkanı Allen Dulles, ustalıklı bir satranç oyunu sonunda, Polonyalı üst düzey güvenlik yetkilisi Jozef Swiatlo'nun No-

el Field adında bir şaibeli Amerikalıyı kullanarak ve Doğu Avrupa güvenlik teşkilatları arasında bir paranoya dalgası yaratmaya ikna etmeyi başarmıştı. Bunun sonucunda sayısız davalar açılmış, on binlerce kişi hapse atılmış ve yüzlerce kişi hayatını kaybetmişti.

Almanya, 1950'li yıllar

CIA, Doğu Almanya'ya karşı çok geniş bir sabotaj, terörizm, her türlü pis oyun ve psikolojik savaş kampanyası düzenledi ve yönetti. 1961 yılında Berlin duvarının yapılmasının sebeplerinden biri buydu.

ABD ayrıca, Almanya'da gizli bir sivil ordu oluşturdu ve önde gelen 200 sosyal demokrat, 15 komünist ve diğer kişileri içeren bir ölüm listesi hazırladı. Sovyetler Birliği'nin işgali durumunda bu listedekiler ortadan kaldırılacaktı.

Bu gizli ordunun, bütün Batı Avrupa ülkelerinde, CIA ve diğer gizli istihbarat örgütleri tarafından "Gladyo Operasyonu" kapsamında kurulan ve eylemleri hiçbir ülkenin yasaları tarafından kabul edilmesi mümkün olmayan benzerleri vardı. 1949 yılında NATO kurulduktan sonra Gladio sessizce bu örgütün altında yerini aldı. Avrupa'da meydana gelen sayısız terörist eylemden "Gladyatörler" sorumluydu. Bunlardan en önemlisi 1980 yılında 86 kişinin ölümüyle sonuçlanan Bologna istasyonunun bombalanmasıydı. Terörizmin amacı suçları solun üzerine atmak, Sovyet işgaline karşı kamuoyunun ilgisini yükseltmek ve seçimler öncesi solcu adayların saygınlığına gölge düşürmekti. NATO, üye ülkelerden herhangi birinde solun iktidara gelip parlamentosundan o ülkede bulunan üsleri ve operasyonları için tehdit oluşturacak yasalar geçirmesinden korkuyordu. (8)

İran, 1953

Başbakan Musaddık, bir ABD-Britanya ortak operasyonu ile devrildi. Musaddık bu göreve parlamentonun büyük çoğunluğu tarafından seçilmişti. Ancak, İran petrollerini işleten tek şirket olan bir Britanya petrol şirketini millileştirme hareketinin öncülüğünü üstlenmek gibi büyük bir hata yaptı. Darbe

Şah'a mutlak iktidarını yeniden kazandırdı ve 25 yıllık bir baskı ve işkence rejimi başladı. Bu arada, petrol endüstrisi yeniden yabancı mülkiyete geçirildi ve ABD ile Britanya yüzde 40'ar pay aldılar.

Guatemala, 1953 ve 1990'lı Yıllar

Mizahçı Dave Barry, Monroe Doktrini'ni üç basit kurala indirger: 1) Diğer ülkelerin bu yarıküredeki ülkelerin içişleri ile ilgilenmeleri yasaktır. 2) Ama biz ilgilenebiliriz. 3) Ha ha ha!

Jacoco Arbenz'in demokratik yollarla seçilmiş ilerici hükümeti, CIA'in düzenlediği bir darbe ile devrildi ve 40 yıl süren bir askeri hükümetler ve ölüm timleri, işkence, kayıp insanlar, toplu idamlar ve inanılmaz zulüm dönemi başladı: 200 binden fazla kurban. Bu dönem hiç kuşkusuz 20. yüzyılın en insanlık dışı bölümlerinden biridir. Bu darbe yıllarca şu meşhur gerekçe ile; ülkenin Sovyetler'in eline geçmenin eşiğinde olmasıyla mazur gösterilmeye çalışıldı. Aslında Sovyetler'in bu ülke ile ilgisi o kadar azdı ki, diplomatik ilişki bile kurmamışlardı. Asıl sorun, Arbenz'in, bir Amerikan şirketinin, ABD'nin yönetici elitiyle son derece yakın bağları olan United Fruit Company'nin sahip olduğu ekili olmayan araziye el koymasıydı. Ayrıca, Washington'un gözünde Guatemala'nın sosyal demokrat modelinin diğer Latin Amerika ülkelerine yayılması tehlikesi vardı.

1996 yılında hükümetle asiler arasında varılan bir "barış" anlaşmasına rağmen, Guatemala'da insan haklarına saygı sadece bir kavram olarak vardır. Ölüm timleri sendika aktivistlerine ve diğer muhaliflere karşı eylemlerinde önemli ölçüde dokunulmazlığa sahiptirler; işkence hâlâ çirkin yüzünü göstermektedir. Alt sınıflar her zaman olduğu gibi mutsuzdur. Silahlı Kuvvetler dokunulmaz bir kurum olmayı sürdürmekte; ABD Guatemala Silahlı Kuvvetleri'ni eğitmekte ve birlikte tatbikatlar düzenlemekte, barış anlaşmasının askeri reformla ilgili temel koşulları uygulanmamaktadır. (9)

Kostarika, 1950'li yılların ortaları, 1970-1971

Amerikalı liberal siyasi liderlere göre Başkan José Figueres tam bir "liberal demokrat", onların istediği ve dünyaya öğütle-

dikleri türden bir devlet adamıydı. Nasıl ortaya çıktığını anlayamadıkları askeri diktatörler yerine müttefik olarak onu görmek istiyorlardı. Ancak ABD, 1950'li yıllarda Figueres'i devirmeye çalıştı (1950'li ve belki yeniden başkan olduğu 1970'li yıllarda da) ve iki kez suikast girişiminde bulundu. Sebep? Figueres sola karşı yeteri kadar sert değildi; Kostarika'nın Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkeleriyle diplomatik ilişki kuran ilk Orta Amerika ülkesiydi ve Amerikan dış politikasını zaman zaman eleştiriyordu; Domuzlar Körfezi çıkarmasında olduğu gibi.

Orta Doğu, 1956-1958

Eisenhower Doktrini. ABD'nin "uluslararası komünizmin kontrolünde olan herhangi bir ülkenin silahlı saldırganlığı ve herhangi bir Orta Doğu ülkesinin buna karşı yardım istemesi durumunda" silahlı kuvvetleriyle yardıma hazır olduğunu belirtiyordu. Bu sözün anlamı, Orta Doğu ve petrol yatakları üzerinde ABD dışında hiçbir ülkenin hükmetmesine ve güçlü bir etkiye sahip olmasına izin verilmeyeceği ve bunu yapmaya kalkışacak herkesin tanım gereği "komünist" sayılacağıydı. Bu politikayı izleyen ABD, Suriye Hükümeti'ni devirmeye çalıştı; Ürdün ve Lübnan'daki Amerikan yanlısı hükümetlere muhalefet eden hareketlere karşı Akdeniz'de birçok kez güç gösterilerinde bulundu; Lübnan'a 14 bin asker çıkardı; Mısır'da Nasır'ı ve başbelası Orta Doğu milliyetçiliğini yenilgiye uğratmak, devirmek ya da suikast sonucunda öldürmek için komplolar düzenledi.

Endonezya, 1957-58

Sukarno da Nasır gibi ABD'nin sevmediği bir Üçüncü Dünya lideriydi: Yanlış milli çıkarlara hizmet eden bir milliyetçiydi! Soğuk Savaş sırasında tarafsızlığı ciddiye almış, Sovyetler Birliği'ne, Çin'e ve Beyaz Saray'a ziyaretlerde bulunmuştu. Eski sömürgeci güç olan Hollandalılara ait birçok özel holdingi millileştirmişti. Yasal ve barışçı yollardan mücadele ederek seçimlerde önemli başarılar elde etmiş; Endonezya Komünist Partisi'ni ezip parçalamayı reddetmişti. Bu tür politikalar, diğer III. Dünya ülkelerinin de kolaylıkla yanlış fikirler edinme-

sine sebep olabilirdi. Bu yüzden CIA seçimlerde para dağıtmaya başladı; Sukarno'ya suikast düzenledi, sahte seks filmleriyle şantaj yapmaya çalıştı, muhalif subaylarla güçbirliği yaparak hükümete karşı topyekun savaş başlattı. Bu savaşa Amerikalı pilotlar bombardıman yaparak katıldılar. Ama, Sukarno bütün bunlardan kurtuldu.

Haiti, 1959

Haiti'deki Amerikan askeri misyonu, ünlü diktatör Duvalier'nin askerlerini eğitti. Kübalıların ve diğer Latin Amerikalıların yardım ettiği bir grup Haitilinin Duvalier'i devirmek için başlattığı girişimi hava, deniz ve kara güçlerini kullanarak yenilgiye uğrattı.

Batı Avrupa, 1950'li ve 1960'lı yıllar

CIA yirmi yıl süreyle, onlarca Amerikan vakfını, yardım kuruluşunu ve benzer kuruluşları ve bu arada kendi kurduğu bir kaç örgütü, Batı Avrupa'daki çeşitli örgütlere yaptığı ödemelerde aracı olarak kullandı. Bunlar özellikle siyasi partiler, dergiler, haber ajansları, gazetecilerin ve diğer kesimlerin sendikaları, işçi örgütleri, öğrenci ve gençlik grupları, hukukçu birlikleri ve benzeri kuruluşlardı; görünüşte hepsi bağımsız olan ama Washington'un Soğuk Savaşçı, anti-komünist, anti-sosyalist gündemine hizmet eden yapılardı. Bu gündem, aynı zamanda askerileşmiş ve birleşmiş, Amerika ile müttefik ve onun güdümünde olan bir Batı Avrupa'yı içeriyordu ve sözde Sovyet tehdidine karşı önlem olarak Ortak Pazar'ı ve NATO'yu destekliyordu.

Britanya Guyanası/ Guyana, 1953-1964

ABD ve Büyük Britanya, demokratik seçimlerle iktidara gelmiş lider Cheddi Jagan için hayatı çok zorlaştırdılar ve sonunda güç kullanarak görevden uzaklaştırdılar. (Bakınız: "Seçimler" bölümü.) Jagan tarafsız ve bağımsız kalarak Washington'un öfkesini çekmiş bir başka Üçüncü Dünya liderivdi. Bir solcu olmasına rağmen- Sukarno ve Arbenz'den daha solda- iktidarda izlediği politika devrimci bir politika değildi. Buna rağ-

men Washington'un en büyük korkusunu temsil ettiği için hedef alındı: Kapitalist modele seçenek oluşturabilecek başarılı bir örnek. John F. Kennedy onun görevden uzaklaştırılması için kurmaylarına doğrudan emir vermişti; Eisenhower'ın da aynı emri verdiği tahmin ediliyor.

Jagan zamanında bölgenin en hali vakti yerinde ülkelerinden biri olan Guyana, 1980'li yıllarda en yoksullarından biri haline geldi. Başlıca ihraç ürünü insanlar olmuştu.

Irak, 1958-1963

1958 yılı Temmuz ayında General Abdül Kerim Kasım monarşiyi devirdi ve bir cumhuriyet kurdu. Bir tür reformist olmasına rağmen hiçbir şekilde radikal değildi. Buna rağmen, hareketi kitlelerde devrimci duygular uyandırdı ve Irak Komünist Partisi'nin etkisini arttırdı. Ertesi yıl Nisan ayında CIA Başkanı Allen Dulles, alışılmış abartılı diliyle Kongre'ye Irak komünistlerinin "tam bir ele geçirmeye" çok yakın olduklarını ve bu ülkedeki durumun "bugün dünyadaki en tehlikeli durum" olduğunu söyledi. (10) Aslında Kasım, Soğuk Savaş sırasında tarafsızlık politikası yürütüyordu ve Iraklı komünistlere karşı tutarsız politikalar izliyordu. Çok istemelerine rağmen kabinede temsil edilmelerine asla izin vermiyor, hatta tam bir yasallık bile tanımıyordu. Diğer ideolojik gruplara karşı komünistleri kullanarak gücü elinde tutmaya çalışıyordu. (11)

1958 darbesinden kısa bir süre sonra, ABD Genel Kurmay Başkanlığı tarafından hazırlanan gizli bir planda, ABD'nin Türkiye ile birlikte ülkeyi işgal etmesini öngörülüyordu. Bildirildiğine göre, ancak Sovyetler'in Irak'ın yanında yer alma tehdidi Washington'u durdurdu. Ama, 1960 yılında ABD Irak'ta bir tür otonomi (12) elde etmek için savaşan Kürt gerillalara para vermeye başladı ve CIA Kasım'a karşı başarısız bir suikast girişiminde bulundu. (13) Irak lideri aynı yıl Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) kuruluşunda etkin rol oynayarak, kendisini daha büyük bir hedef haline getirdi. Bu, Arap petrolünün pazarlamasını kontrol eden Batılı petrol şirketlerine meydan okumak demekti. 1962 yılında da ülkenin petrolünü çıkarmak üzere bir milli petrol şirketi kurdu.

1963 yılı Şubat ayında, General Kasım Fransız gazetesi Le Monde'a, Washington'dan "üstü çok az örtülü terimlerle, beni tutumumu değiştirmeye çağıran, Irak'a karşı yaptırımlar uygulayacaklarını." bildiren bir nota aldığını açıkladı ve "Emperyalistlerle (ABD ve Büyük Britanya) bütün sorunumuz, Kuveyt'e ilişkin meşru haklarımızı talep ettiğimiz gün başladı" dedi. (14) (Kuveyt ABD ve Britanya'nın Orta Doğu petrolü üzerindeki hegemonik tasarımlarının önemli bir unsuruydu.) Kasım, açıklamaları yayımlandıktan birkaç gün sonra bir darbe ile devrildi ve hemen idam edildi; binlerce komünist öldürüldü. Dışişleri Bakanlığı kısa bir süre sonra basına yaptığı açıklamada, yeni rejimin uluslararası anlaşmalara saygılı olacağını ve Irak Petrol Şirketi'nin millileştirilmesi ile ilgilenmediğini açıklamasından memnuniyet duyduklarını belirtti. Bu dev şirketin en büyük hissedarı ABD idi. (15) Yeni hükümet en azından şimdilik Kuveyt üzerindeki iddialarını soğutmuştu.

Britanya Hükümeti'nin daha sonra kamuoyuna açıklanan belgelerinden, darbenin Britanya ve CIA tarafından desteklendiği ortaya çıktı. (16)

Sovyetler Birliği, 1940 ve 1960'lı yıllar

ABD, yüzlerce Rus göçmenin askeri ve teknolojik tesisler hakkında istihbarat toplamaları; suikastler yapmaları; kimlik belgeleri elde etmeleri; Batılı ajanların kaçmasına yardım etmeleri; trenleri raylarından çıkarmak, köprüleri yıkmak, silah fabrikalarına ve enerji santrallarına zarar vermek gibi sabotajlar yapmaları ya da direniş hareketleriyle ilişki kurarak komünist yönetime karşı silahlı siyasi mücadele başlatmak üzere Sovyetler Birliği'ne sızmalarına sağladı. Ayrıca CIA tarafından muazzam bir anti-Sovyet propaganda kampanyası yürütüldü; tanınmış yazarların binden fazla kitabı ingilizce, ve yüzlercesi yabancı dillerde gizlice bastırılarak bütün dünyada dağıtımı sağlandı.

Vietnam, 1945-1973

"Vietnam'da yaptığımız şey, beyaz adamın kızılderili adamdan ele geçirdiği toprağı koruyabilmesi için siyah adamı kullanarak sarı adamı öldürmesidir." – Dick Gregory

Kaygan zemin, ABD'nin, savaş sırasında müttefiklerle yakın bir işbirliğinde bulunmuş olan ve Amerika'ya ait her şeyi takdir eden Ho Chi Minh ve takipçilerine karşı, eski sömürgeci Fransa'nın ve Japonların işbirlikçilerinin yanında yer alması ile başladı. Ho Chi Minh ne de olsa bir tür "komünist" idi. Başkan Truman'a ve Dışişleri Bakanlığı'na sayısız mektup yazmış ve Vietnam'ın Fransa'dan bağımsızlığının kazanılması ve barışçı bir çözüm bulunması için Amerika'nın yardımını istemişti. Bütün bu girişimler gözardı edildi; çünkü o bir tür komünistti. Ho Chi Minh, Vietnam'ın Bağımsızlık Bildiri'sini Amerika'yı model alarak hazırlamıştı ve Bildiri "Bütün insanlar eşit yaratılmıştır. Yaratıcı tarafından ..." sözleri ile başlıyordu. Ama bunlar Washington için bir şey ifade etmiyordu. Kısacası, Ho Chi Minh bir tür komünistti.

Yirmi yıl geçtikten ve bir milyondan fazla insan öldükten sonra ABD, silahlı kuvvetlerini Vietnam'dan çekti. Pek çok kişi Amerika'nın savaşı kaybettiğine inanıyor. Ama, Washington Vietnam'ı tamamen tahrip ederek, toprağını, suyunu ve gen havuzunu kuşaklar boyu sürecek şekilde zehirleyerek asıl amacına ulaştı: Asya'da iyi bir kalkınma seçeneği yaratma girişimini önlemek. Ho Chi Minh, ne de olsa, bir tür komünistti.

Kamboçya, 1955-1973

Amerika'nın müşterisi olmaya meraklı olmayan bir başka lider de Prens Sihanuk'du. Rejimine duyulan düşmanlık yıllar boyunca devam etti. Suikast girişimlerinde bulunuldu ve 1969-1970 yıllarında Nixon/Kissinger ikilisinin ünlü gizli "halı bombardımanları" yapıldı ve sonunda Washington 1970 yılında bir darbeyle Sihanuk'u devirmeyi başardı. Pol Pot ve Kızıl Khmer güçlerinin sahneye çıkarılabilmesi için gereken tek şey buydu. Beş yıl içinde iktidarı ele geçirdiler. Ancak, Amerika'nın yıllardır süren bombardımanları Kamboçya'nın geleneksel ekonomisinin çökmesine sebep olmuştu. Eski Kamboçya tamamen imha edilmişti.

Kızıl Khmerler bu mutsuz ülkeyi inanılmaz bir biçimde daha büyük bir sefalete sürüklemeyi başaracaklardı. ABD bu ironiyi daha da güçlendirmek için olsa gerek, Vietnamlılara yeni-

len Pol Pot ve Kızıl Khmerler'i destekledi. (Bakınız: "Pol Pot" bölümü.)

Laos, 1957-1973

Pathet Lao'nun liderliğindeki Laos solu, barış içinde sosyal bir değişimi gerçekleştirmeye çalışıyordu. Koalisyon hükümetlerinde yer alıyor, seçimlerde önemli başarılar elde ediyordu. Bunlar ABD için kabul edilemez şeylerdi. CIA ve Dışişleri Bakanlığı güç kullanarak, rüşvet vererek, diğer yollarla baskı yaparak 1958, 1959 ve 1960 yıllarında darbeler düzenledi. Sonunda Pathet Lao için silahlı güç kullanımı dışında seçenek kalmadı. CIA savaş için Asya'nın her köşesinden topladığı 30 bin kişi ile ünlü Armeé Clandestine'i (Gizli Ordu) kurdu. ABD Hava Kuvvetleri de 1965 ve 1973 yılları arasında Laos halkının üzerine iki milyon tondan fazla bomba attı. Halkın büyük bölümü, gökten yağan bombalardan umutsuzca kaçarak yıllarca mağaralarda yaşamak zorunda kaldı. Yüzbinlerce kişi öldükten, çok daha fazlası sakat kaldıktan ve sayısız köy taş üstünde taş kalmamış duruma geldikten sonra, Pathet Lao Vietnam'ın izinden giderek ülkenin yönetimini ele geçirdi.

Tayland, 1965-1973

Vietnam ve Laos'un günlük bombardımanları için bu ülkeyi kullanan Amerikan Silahlı Kuvvetleri, ekonomik reformlar isteyen, polis baskısının sona ermesini talep eden ve ülkedeki Amerikan varlığına karşı çıkan muhalifleri bastırmaktan da geri kalmadı. Amerika'nın büyük hava üsleri, limanları, barakaları, yol yapımları ve diğer büyük projeleri ile ülkeyi parçaladığı ve ele geçirdiği görüntüsü vardı. Sonunda Tayland'daki Amerikan askeri personelinin sayısı, sivil çatışmalarda görev alanlarla ve Vietnam'da olduğu gibi resmen "danışman" olarak tanımlanan 365 Yeşil Bereli ile birlikte 40 bin'e ulaştı.

ABD, gerillalarla savaşmak için polisi ve askeri birimleri finanse etti; silah ve malzeme verdi; isyan bastırma eğitimi verdi; sayılarını önemli ölçüde arttırdı; helikopterlerle hükümet güçlerinin çarpışma alanlarına naklini sağladı. ABD askeri personeli, batarya danışmanları sıfatıyla çatışmalarda hazır bulundu. Bazen de anti-gerilla temizlik harekatlarında Taylandlı

askerlere refakat etti. Amerikalılar bunun dışında önemli ölçüde propaganda ve psikolojik savaş faaliyetlerinde bulundular ve Tayland Hükümeti'ni daha güçlü tepki vermeleri için teşvik ettiler. (17) Ancak, Tayland'daki çatışma ve Amerika'nın rolü hiç bir zaman Vietnam boyutuna yaklaşmadı.

1966 yılında Washington Post, "bazı gözlemcilere göre, ülkede Amerikan üslerinin devamını garanti ettiği ve bir ABD yetkilisinin açıkça ifade ettiği gibi 'burada gerçek çıkarlarımız olduğu için' Tayland'daki diktatörlüğün ABD için uygun olduğunu" bildirdi. (18)

Ekvador, 1960-1963

Devletin hemen hemen bütün kurumlarında üst kademelerine kadar sızan, kirli oyunlarını bol bol kullanan CIA, Başkan José Maria Velasco'yu ABD'nin Küba politikasına uymayı reddettiği ve içerde solu gerektiği kadar sert bir biçimde ezmediği için devirme kararı aldı. Yerine getirilen kişi de Küba ile ilişkileri koparmaya yanaşmayınca, CIA'in ödeme listesinde yer alan bir general kendisine bir ültimatom verdi ve yeni başkan buna uymak zorunda kaldı.

Kongo/ Zaire, 1960-1965, 1977-1978

Patrice Lumumba, 1960 yılı Haziran ayında Belçika'dan bağımsızlığını kazanan Kongo'nun yasal ve barışçı yollardan seçilen ilk başbakanı oldu. Bağımsızlık günü törenlerinde, ev sahipliği yaptığı birçok yabancı hükümet görevlisinin önünde, ülkesinin politik bağımsızlığı kadar ekonomik bağımsızlığına da kavuşması gerektiğini söyledi. Ülkenin beyaz sahiplerinin yerlilere yaptığı haksızlıkları sayıp döktü. Bu adam hiç kuşkusuz bir "komünist" idi. Dahası, Belçika'nın geniş mineral zenginlikleri Kongo'nun Katanga eyaletindeydi ve saygın Eisenhower dönemi yetkililerinin aynı zenginliklerle finansal bağları bulunuyordu. Bundan dolayı korkunç bir sona mahkumdu.

On bir gün sonra Katanga birlikten ayrıldı; Eylül ayında Lumumba, ABD'nin müdahelesiyle başkanlıktan uzaklaştırıldı; 1961 yılı Ocak ayında da CIA'in karıştığı bir suikast sonucunda öldürüldü. Eisenhower Lumumba'nın hayatına son verilmesini

istemişti. Yıllar süren iç çatışmalardan ve kaostan sonra 1965 yılında CIA'e yabancı olmayan bir adam, Mobutu Sese Seko iktidarı ele geçirdi. Mobutu, ismini Zaire olarak değiştirdiği ülkeyi 30 yıl süreyle, kuklası olduğu CIA'i bile şoke edecek düzeyde bir yolsuzluk ve zulüm rejimiyle yönetti. Zaire halkı, ülkenin olağanüstü doğal zenginliklerine rağmen onur kırıcı bir sefalet içinde yaşarken Mobutu mültimilyarder oldu.

1977 ve 1978 yıllarında, Carter yönetimi Zaire'ye acil askeri yardımda bulunup, Fas askerlerini uçakla taşıyarak, Mobutu'nun isyanları bastırmasını ve iktidarını korumasını sağladı. Başkan George Bush, daha sonra Mobutu'dan "Afrika'daki en iyi adamımız" diye söz edecekti. (19)

Fransa/ Cezayir, 1960'lı yıllar

Fransa Cumhurbaşkanı Charles De Gaulle'ün Cezayir'in bağımsızlığını tanıma konusundaki kararlılığı karşısında, CIA'in bu ülkenin bağımsızlığını engellemek için Cezayir'de bir askeri darbeyi desteklediği sanılıyor. ABD, bağımsızlığını kazanan Cezayir'de "komünist" bir hükümet kurulmasından çekiniyordu. Washington ayrıca, NATO üzerindeki hegemonya planları karşısında bir engel olarak gördüğü De Gaulle'ün bu karışıklıklar nedeniyle sarsılacağını umuyordu. CIA'in birkaç yıl sonra, Fransa Cumhurbaşkanı için sonradan iptal edilen bir suikast planı hazırladığına dair kanıtlar bulunuyor.

Brezilya, 1961-1964

Başkan Joao Goulart bildiğimiz suçları işlemişti: Dış politikada bağımsız bir konum almış; sosyalist ülkelerle ilişkileri sürdürmüş ve Küba'ya yaptırımlara karşı çıkmış; çok uluslu şirketlerin yurtdışına kâr transferini sınırlayan bir yasa çıkarmış; ITT şirketinine bağlı bir şirketi millileştirmiş; yapacağı ekonomik ve sosyal reformları tanıtmaya başlamıştı. Başsavcı Robert Kennedy, Goulart'ın "komünistleri" devlet şirketlerinde önemli görevlere getirmesinden rahatsızlık duyuyordu. Ancak, bu adam bir radikal değildi. Toprak sahibi bir milyoner ve boynunda Meryem Ana tasvirini boynunda taşıyan bir Katolikti. Ancak bunlar kendini kurtarması için yeterli olmadı. 1964 yılında, Amerika'nın örtülü ilintisinin ve mutlak desteğinin oldu-

ğu bir askeri darbe ile devrildi. Washington'un resmi açıklaması şöyleydi: Evet, Brezilya'da demokrasinin yıkılmış olması bir talihsizliktir; ama gene de ülke komünizmden kurtarılmıştır.

Bu darbeyi izleyen 15 yıl süreyle, askeri diktatörlüğün, Latin Amerika'nın bildiği ve sevdiği bütün özellikleri yaşandı: Kongre kapatıldı; siyasi muhalefet hemen hemen yok denecek düzeye indirildi; "siyasi suçlar" için tutuklama sebebinin açıklanması zorunluluğu ve derhal hakim önüne çıkarılma hakkı gibi haklar askıya alındı; başkanın eleştirilmesi kanunla yasaklandı; işçi sendikalarının yerini hükümet görüşmecileri aldı; protesto gösterileri polisin ve askeri güçlerin göstericilerin üzerine ateş etmesi ile önlendi; köylülerin evleri yakıldı; mağdur durumdaki insanlara yardımcı olan rahiplere insafsızca davranışlarda bulunuldu. Birçok kişi ortadan kayboldu; ölüm müfrezeleri harekete geçti; inanılmaz düzey ve yaygınlıkta işkence uygulamaları yapıldı. Hükümet uyguladığı program için şöyle bir isim bulmuştu: "Brezilya'nın ahlâki rehabilitasyonu."

Washington çok memnun olmuştu. Brezilya, Küba ile ilişkilerini kesti ve Latin Amerika'da ABD'nin en güvenilir müttefiklerinden biri oldu.

Peru, 1965

ABD Silahlı Kuvvetleri Peru ormanları içinde "minyatür bir Fort Bragg" kurdu ve Peru'da halk kitlelerinin dayanılmaz yoksulluğuna bir tepki olarak ortaya çıkan çeşitli gerilla gruplarını temizlemeye başladı.

Dominik Cumhuriyeti, 1963-1965

1963 yılı Şubat ayında, Juan Bosch, Dominik Cumhuriyeti'nin 1924 yılından beri demokratik yollardan seçilen ilk başkanı olmuştu. John Kennedy sonunda, Amerika'nın sadece askeri diktatörlükleri desteklediğini iddia edenlere gösterecek liberal ve anti-komünist bir başkan bulmuştu. Bosch, Fidel Castro'nun yalan söylediğini ortaya çıkaracak olan ve uzun zamandır beklenen bir demokrasi vitrini olacaktı. Göreve başlamadan önce ziyaret ettiği Washington'da büyük bir ilgi gördü.

Ama Washington'u düş kırıklığına uğrattı. Bosch inançları-

na sadık kalmıştı. Toprak reformu, düşük kiralı evler, şirketlerin mütevazı ölçülerde millileştirilmesi, yabancı yatırımların ülkeyi aşırı derece sömürmemesi koşulu gibi, sosyal değişimi ciddi olarak isteyen her liberal Üçüncü Dünya liderinin programına alacağı politikaların başlatılmasını istedi. Sivil özgürlükler konusunda da ciddiydi: Komünistler ya da komünist olmakla suçlananlar gerçekten yasaları çiğnememişlerse haklarında kovuşturma yapılmayacaktı.

Birçok Amerikalı yetkili ve Kongre üyesi Bosch'un planları ve ABD'den bağımsız davranma isteğinden duydukları rahatsızlığı ifade ettiler. Toprak reformu ve millileştirme, Washington için her zaman hassas konular olmuş, sosyalizmin sızışı olarak görülmüştü. Amerikan basınının birçok organında Bosch kızıl olarak gösteriliyordu.

Eylül ayında askeri postallar harekete geçti. Bosch görevden uzaklaştırıldı. Latin Amerika'da askeri bir darbeyi bir kaş çatışıyla önleyebilecek durumda olan Amerika hiç bir şey yapmadı. (Bunun bir örneği, çok yakın bir tarihte 2000 yılı Ocak ayında Ekvador'da yaşandı. Bir darbe girişimi Washingtonlu yetkililerin bir kaç telefon konuşmasının hemen ardından sona erdi.) (20)

Darbeden 19 ay sonra, 1965 yılı Nisan ayında büyük bir halk ayaklanması meydana geldi. Sürgüne gönderilen Bosch'un tekrar iktidara gelmesini istiyorlardı. Amerika Birleşik Devletleri isyanın bastırılmasına yardımcı olmak için 23 bin asker gönderdi.

Küba, 1959 yılından günümüze

CIA'in düsturu: "Fidel Castro'yu 1959 yılından beri gururla deviriyoruz" (21)

Castro 1959 yılının başında iktidara geldi. Hemen ardından 10 Mart'ta, "Küba'da iktidara bir başka hükümeti getirmenin" koşullarının araştırılması, ABD Ulusal Güvenlik Konseyi toplantısının gündemine alındı. Bunu 40 yıl süren terörist saldırılar, bombalamalar, tam kapsamlı askeri işgal, yaptırımlar, ambargolar, valıtım politikası, suikastler izledi. Küba bir "Affedilmez Devrim" yapmıştı, Latin Amerika için "iyi örnek" oluşturmak çok büyük bir tehditti.

Bunun en acıklı yanı, eğer rahat bırakılsa, sürekli namlunun ağzında ve işgal tehdidi altında bırakılmasa, içeride kontrolü gevşetmesine izin verilsevdi Küba'nın nasıl bir toplum yaratabileceğini, dünyanın hiç bir zaman bilemeyecek olmasıdır. İdealizm, vizyon, yetenek, enternasyonalizm; her şey vardı. Ama hiçbir zaman bilemeyeceğiz. Hiç kuşkusuz amaç da buydu.

Eleştiriciler, Küba'nın her sorunun altında CIA'i gördüğünü iddia ediyor. Aslında sorunların sadece yarısının arkasında CIA var. Ancak, Küba Hükümeti hangi yarısının arkasında olduğunu bilemiyor.

Endonezya, 1965

Birçok yerinde Amerika'nın parmak izlerinin görüldüğü bir darbe girişimi iddiasını, bir karşı darbeyi ve belki de bir karşı-karşı darbeyi içeren karmaşık bir olaylar dizisi sonunda, Sukarno iktidardan uzaklaştırıldı ve ABD Silahlı Kuvvetleri ile çok yakın ilişkiler içinde olan General Suharto ve Endonezya Silahlı Kuvvetleri iktidara geldi. Katliam derhal başlatıldı: Komünistler, komünistlere sempati duyanlar, komünist olduğundan şüphelenilenler, komünist sempatizanı olduğundan şüphelenilenler ve yukarıdakilerden hiçbiri olmayanlar. New York Times bu katliamı, "modern siyasi tarihin en çok vahşet içeren kitlesel katliamlarından biri" olarak niteledi. Bir kaç yıl içinde öldürülenlerin sayısı ile ilgili tahminler yarım milyondan başlıyor ve bir milyonun üzerine kadar çıkıyor.

Daha sonra, ABD büyükelçiliğinin, en üst kademelerden köy kadrolarına kadar uzanan ve 5 bin isimden oluşan bir "komünistler" listesi düzenlediği ve bu listeyi orduya verdiği, ordunun daha sonra bu kişileri yakalayarak öldürdüğü öğrenildi. Amerikalılar yakalanan ya da öldürülenlerin isimlerini bu listeden çiziyordu. Amerikalı bir diplomat, "Ordu için büyük bir yardım oldu" dedi, "muhtemelen çok insan öldürdüler ve benim de ellerime çok kan bulaşmıştır. Ama bu hiç de kötü bir şey değil. Tarihi dönüm noktalarında, çok sert vurmanız gereken bir an vardır."

Gana, 1966

Kwame Nkrumah ülkesinin Batı'ya bağımlılığını azaltıp Sovyetler Birliği, Çin ve Doğu Almanya ile ekonomik ve askeri bağlarını güçlendirmeyi deneyince kaderini belirlemiş oldu. CIA destekli bir darbe sonucunda Afrikalı lider sürgüne gönderildi ve bir daha hiç dönemedi. CIA'in darbeci askerlerle yakın temas içinde olduğu ve Nkrumah'ı devirme planlarından Washington'u bir yıl öncesinden bilgilendirmeye başladığı, gizliliği 1977 yılında kaldırılan belgelerle ortaya çıktı. CIA'in Nkrumah'ı bu planlardan haberdar ettiğine dair bir işarete rastlanmadı. (22)

Uruguay, 1969-1972

1960'lı yıllar Tupamaros çağıydı. Tupamaros belki de dünyanın görmüş olduğu en çalışkan, en yaratıcı, en bilgili, şiddete en az başvuran, Robin Hood benzeri bir şehir gerillası örgütü idi. Var olmalarına izin verilemeyecek kadar iyidiler. Amerika'dan uzman bir ekip geldi. Polise, ihtiyaç duydukları silah, araç, iletişim aletleri vs. temin ettiler; suikast ve patlayıcı eğitimi verdiler; işkence de dahil sorgulama tekniklerini öğrettiler; ölüm timlerini de içeren bir istihbarat örgütü kurmalarına yardımcı oldular. Bu, Tupamaros'a ve şüphelenilen bütün sempatizanlarına karşı bir ölüm kalım savaşıydı. Tupamaros kaybetti.

Uruguay donanmasından tuğamiral rütbesiyle emekli olmuş ve istihbarat şefliği yapmış olan Eladio Moll 1998 yılında, Uruguay Temsilciler Meclisi'nin bir komisyonu önünde tanıklık yaparken, Uruguay'da 1972-1983 yılları arasında meydana gelen "kirli savaş" sırasında tutuklu Tupamaros gerillaları ile ilgili emirlerin ABD'den geldiğini söyledi. Moll "ABD'nin talimatları, yapılacak işin ele geçirilen gerillalardan enformasyon elde etmek olduğu, sonrasında yaşamayı hak etmedikleri yolundaydı" dedi. (23)

Şili, 1964-1973

Washington'un iktidar elit için Salvador Allende düşünülebilecek en kötü senaryoydu. Bir Marksistin iktidara gelmesinden, seçilmiş bir Marksistin iktidarından, anayasaya saygılı ve

popülerliği giderek yükselen bir Marksisten daha kötü bir şey düşünülemezdi. Anti-komünist kulenin taşları temelden sarsılmıştı: doktrin on yıllardan beri "komünistlerin" ancak zorla ve aldatmacayla iktidara gelebileceklerini; iktidarda ancak terör yaratarak ve halkın beynini yıkayarak kalabileceklerini söyleyip durmuştu.

1964 yılında Allende'nin seçim çabasını sabote eden ve bütün gayretlerine rağmen 1970 yılından bunu başaramayan CIA ve Amerikan dış politika makinesinin diğer kolları, daha sonraki üç yıl içinde Allende Hükümeti'ni destabilize etmek için mümkün olan her şeyi yaptılar. Ekonomiyi baltalamaya ve askeri husumet yaratmaya özellikle ağırlık verdiler. Nihayet 1973 yılı Eylül ayında General Pinochet başkanlığındaki silahlı kuvvetler hükümeti devirdi ve Allende bu sırada öldürüldü.

Bu yüzden bir hafta süreyle ülkeyi dış dünyaya kapattılar; tanklar şehirlere, askerler kapıları kırarak evlere girdiler. Stadyumlar kurşuna dizme sesleriyle inledi. Caddelerde cesetler yığıldı; nehirlerde cesetler yüzdü. İşkence merkezleri açıldı. Kadınlara cinsel tacizde bulunmak üzere eğitilmiş köpekler, kadın tutukluların üzerine salındı. Zararlı kitaplar yığınlar halinde ateşe atıldı. Askerler, "Şilili kadınlar elbise giyer" diyerek sokaklarda kadınların pantolonlarını parçaladılar. Yoksullar doğal hallerine döndüler ve Washington'daki ve uluslararası finans merkezlerindeki adamlar çek defterlerini açtılar. Sonuçta 3 bin kişi idam edildi; binlerce kişi kayboldu ve on binlercesi işkence gördü. (24)

FBI Şilili solcuları ABD'de izleyerek yeni hükümete bildirdi. Dışişleri Bakanı Henry Kissinger Pinochet'ye "Bildiğiniz gibi, burada yapmak istediklerinize Amerika'da sempatiyle bakıyoruz ... hükümetinize başarılar dileriz" dedi. (25)

Yunanistan, 1967-1974

1967 yılı Nisan ayında, eski liberal lider Yorgo Papandreu'nun kazanacağına muhakkak gözüyle bakılan seçimler için, kampanyaların başlamasından iki gün önce askeri bir darbe oldu. Operasyon, Saray'ın, Yunan Ordusu'nun, CIA'in ve Yunanistan'da bulunan Amerikan askeri personelinin ortak çabasıyla gerçekleştirildi. Hemen arkasından geleneksel sıkıyöne-

tim ilanı, sansür, tutuklamalar, dayak ve cinayetler geldi. Kurbanların sayısı bir ay içinde 8 bin kişiyi buldu. Bütün bunların ülkeyi komünist darbeden kurtarmak için yapıldığına dair bilinen geleneksel açıklamaya başvuruldu. En korkunç biçimleri uygulanan ve rutin hale gelen işkence, çoğunlukla ABD tarafından sağlanan aletlerle yapılıyordu.

Yorgo Papandreu hiç bir şekilde radikal biri değildi. Liberal, anti-komünist bir tipti. Ama oğlu ve görünürdeki halefi Andreas Papandreu, babasının çok az daha solunda olmakla birlikte, Yunanistan'ı Soğuk Savaşın dışına çıkarmak istediğini gizlemeye gerek görmemiş, NATO'da kalmayı, en azından Amerika'nın bir uydusu olmayı sorgulamaya başlamıştı.

Andreas Papandreu darbeden kısa bir süre sonra tutuklandı ve sekiz ay hapiste tutuldu. Serbest bırakılışından kısa bir süre sonra karısı Margaret ile birlikte Amerikan büyükelçisi Phillips Talbot'u Atina'da ziyaret etti. Papandreu şunları naklletti:

> Talbot'a, Yunanistan'da demokrasinin ölümünü önlemek için Amerika'nın darbe gecesi müdahale edip edemeyeceğini sordum. Bu konuda yapabilecekleri herhangi bir şey olmadığını söyledi. Bunun üzerine Margaret kritik bir soru sordu: Ya darbe komünist ya da solcu bir darbe olsaydı? Talbot o zaman hiç tereddüt etmeden cevap verdi. O zaman tabii müdahale ederlerdi, ve darbeyi ezer geçerlerdi.

Güney Afrika, 1960 ve 1980'li yıllar

CIA, Güney Afrika gizli servisiyle yakın bir işbirliği içinde bulundu. Odaklandıkları başlıca örgüt, yasaklanan ve sürgüne gönderilen apartheid karşıtı Afrika Ulusal Kongresi idi. CIA, iç muhalefetin bastırılmasında işbirliğinde bulundu, Afrika Ulusal Kongresi'nin planladığı saldırılar hakkında bilgiler elde edip özel uyarılarda bulundu; komşu ülkelerde ikamet eden liderleri hakkında bilgiler topladı. Bu yardımlar bir keresinde, Güney Afrika'nın, işaret edilen kişileri öldürmek üzere 1981 yılında Mozambik'e bir suikast timi göndermesine sebep oldu. CIA, Afrika Ulusal Kongresi lideri Nelson Mandela'nın yakalanmasından da sorumludur. Ayrıca, 1970'li ve 1980'li yıllarda

ABD Birleşmiş Milletler'de Güney Afrika'yı destekledi. CIA, Birleşmiş Milletler'in Güney Afrika'ya uyguladığı silah ambargosunu deldi. (Bu ABD'nin de desteklediğini ilan ettiği bir karardı.) Yasağa rağmen, bu ülkeye örtülü operasyonla silah temin etti ve Güney Afrika'nın siyasi yapısının askeri önlemlerle belirlenmesi çabalarını destekledi. (26)

Bolivya, 1964-1975

1952 yılında meydana gelen silahlı bir halk ayaklanmasında ordu yenildi ve küçük, kısır ve saygınlığını kaybetmiş bir güç haline getirildi. Ama, Amerika'nın yol göstermesi ve yardımı ile silahlı kuvvetlerde yavaş ama kesin bir canlanma görüldü. 1964 yılında ordu, CIA ve Pentagon'un vazgeçilmez desteği ile Başkan Viktor Paz'ı devirmeyi başardı. Victor Paz, Amerika'nın Küba politikalarını desteklemeyi reddettiği için resminin üzerine çarpı işareti koyulmuş bir adamdı. ABD uzun süre Bolivya'nın liderinin kim olacağını belirlemeye devam etti.

1967 yılında, sürgündeki Kübalılardan bazılarını ajan olarak işe alan CIA, bir operasyonla Che Guevara'nın izini buldu. Sonuçta Che Guevara resmi muameleler beklenmeden hemen infaz edildi.

Avustralya, 1972-1975

CIA, İşçi Partisi'nin muhaliflerine milyonlarca dolar akıtmasına rağmen İşçi Partisi'nin seçimi kazanmasını engelleyemedi. 1972 yılı Aralık ayında parti, iktidara geçer geçmez Avustralyalı askeri personeli Vietnam'dan geri çekip, Amerika'nın Hanoi'yi bombalamasını ve savaş sırasındaki diğer edimlerini kınayarak Washington'u derinden yaraladı. Hükümet ayrıca, CIA için çok değerli olan istihbarat ve ulusal güvenlik oyunlarına her zaman gösterdiği saygı ve hayranlığı göstermemeye başladı. Yeni başbakan Edward Gough Whitlam, yavaş yavaş, ama kesin olarak kendi kaderini belirliyordu. Çok karmaşık, yasa dışı manevralarla, ABD, Britanya ve Avustralya muhalefeti CIA ile çok uzun süreli bir ilişki içinde olmuş Genel Vali General John Kerr'in 1975 yılında Whitlam'ı "yasal olarak" görevden almasını sağladılar.

Irak, 1972-1975

Çok önemli bir müttefikleri olan İran Şahı'na yardımcı olmak isteyen Başkan Nixon ve Ulusal Güvenlik Danışmanı Henry Kissinger, İran'ın eski düşmanı Irak'ta otonomi elde etmek için savaşan Kürtlere askeri yardım sağladılar. Askeri yardımın miktarı sadece 16 milyon dolardı ve Kürtlerin bilmediği asıl amaç Kürtlerin otonomi elde etmeleri değil, Irak'ın kaynaklarını zayıflatmak ve dikkatlerini İran'dan başka yöne çevirmekti. 1974 yılına ait bir CIA andıçı şöyle diyordu: "Kürtlerin yarı-otonomiden vazgeçmeyi reddetmesiyle, Irak'ın köklü bir biçimde zayıflatıldığı bir pat durumunu İran da bizim gibi yararlı görüyor. Ne İran ne de bizler sorunun şu ya da bu biçimde çözüldüğünü görmek istemiyoruz." Daha sonra Kongre'de CIA'i soruşturan Pike Komitesi şu yorumu yaptı: "Bu politika, savaşmaya devam etmeye teşvik edilen Kürtlere açıklanmamıştı. Örtülü harekat kapsamında bile olsa, bu yaptığımız bencilce ve çıkarcı bir iştir."

1975 yılında petrol politikaları Irak ve İran'ı bir araya getirdi ve İran ABD ile birlikte Kürtleri terkederek korkunç kaderleriyle başbaşa bıraktı. Çok kritik bir noktada Kürtler yardım için Kissinger'a yalvardılar fakat başvuruları görmezden gelindi. Kürt güçleri çok büyük bir yenilgiye uğradı; yüzlerce lideri idam edildi. Daha sonra, Pike Komitesi tarafından bu konuda sorulan bir soruya Kissinger şu yanıtı verdi: "Örtülü operasyonları misyonerlik çalışmalarıyla karıştırmamak gerekir." (27)

Portekiz, 1974-1976

1974 yılında kansız bir darbe ile, dünyanın geri kalan tek sömürgeci gücü olan ve ABD tarafından desteklenen 48 yıllık faşist rejim devrildi. Bunu belli başlı sanayi kuruluşlarının millileştirilmesi, işçilerin (fabrikaları) kontrolü, asgari ücret, toprak reformu ve diğer ilerici önlemler izledi. Washington ve uluslararası kuruluşların yönetim kurulları gelişmeleri endişeyle izlediler. İstikrarsızlaştırma emri derhal verildi: Örtülü operasyonlar başlatıldı. ABD basını saldırıya geçti; sendikaların gücünü ve etkinliğini kıracak girişimler yapıldı; muhalif medyaya maddi katkılarda bulunuldu; uluslararası kredi ve ticaret kuruluşları kanalıyla ekonomik sabotajlar düzenlendi; se-

çimlerde tercih edilen adayların seçilmesi için büyük para yardımları yapıldı; ABD'nin düzenli olarak yaptığı ve NATO üyelerini askeri ve nükleer konularda bilgilendirdiği toplantılardan Portekiz dışlandı; Portekiz açıklarında NATO deniz ve hava tatbikatları yapıldı ve Lizbon limanına 19 NATO savaş gemisi demirledi. Bunlar, bir çok Portekizli tarafından, geçici hükümete gözdağı verme çabası olarak değerlendirildi. (28) Portekiz devrimi başarısızlığa uğradı. CIA'in finanse ettiği adaylar seçimleri kazandılar ve yıllarca işbaşında kaldılar.

Doğu Timor, 1975-1999

1975 yılında, Doğu Timor Portekiz sömürgesi olmaktan kurtulmak üzereyken, adada çeşitli siyasi gruplaşmalar oldu. Ağustos ayında, bu partilerden biri olan UDT Portekiz yönetimine karşı bir darbe girişiminde bulundu. Bunun Endonezya tarafından düzenlendiğine hemen hemen kesin gözle bakılıyor. Kısa bir iç savaş yaşandı ve sol eğilimli bir hareket olan Fretilin üstünlük sağladı. Fretilin, Eylül ayına kadar başta kaldı ve Doğu Timor'un Portekiz'den bağımsızlığını ilan etti. Dokuz gün sonra Endonezya Doğu Timor'u işgal etti. ABD Başkanı Gerald Ford ve Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'ın Endonezya Başkanı Suharto'ya Amerikan silahları kullanma iznini verip Endonezya'dan ayrılmalarından bir gün sonra işgal gerçekleştirildi. ABD yasalarına göre, Amerikan silahlarının saldırı amacıyla kullanılmalarına izin verilemezdi. Endonezya, Güney Doğu Asya'da Amerika'nın en yakın müttefikiydi ve ABD'nin herhangi bir sol hükümete sıcak bakma eğiliminde olması hiçbir durumda mümkün olamazdı. (29)

Endonezya, Amerika'nın silah yardımı ve diplomatik desteği sayesinde Doğu Timor'da kısa sürede kontrolü tamamen eline geçirdi. O sıralar ABD'nin Birleşmiş Milletler'de temsilciliğini yapan Daniel Moynihan daha sonra şöyle yazdı: "ABD işlerin bu şekilde gelişmesini istedi ve bunu gerçekleştirmek için çalıştı. Dışişleri Bakanlığı Birleşmiş Milletler'in, ne önlem alırsa alsın, tamamen etkisiz olduğunun kanıtlanmasını istiyordu. Bu görev bana verilmişti ve bunu gözardı edilemeyecek bir başarıyla yürüttüm." (30)

Uluslararası Af Örgütü, Endonezya ordusunun 1989 yılına kadar 600-700 bin nüfuslu ülkede 200 bin kişiyi öldürdüğünü tahmin ediyor. ABD Endonezya'nın Doğu Timor üzerindeki iddialarını sürekli olarak destekleyen dünyanın tek ülkesi oldu; katliamı önemsiz gibi gösterirken Endonezya'nın işini yapmak için ihtiyaç duyduğu askeri malzeme ve eğitimi vermeyi sürdürdü. Aksinin iddia edilmesine rağmen, Washington askeri yardımı, bağımsızlık yanlısı Timorluların Endonezya askerleri ve müttefikleri olan milisler tarafından kitlesel bir katlima tabi tutulduğu 1999 yılına kadar sürdürdü. (31)

1995 yılında, Clinton yönetiminin bir yetkilisi Suharto'dan söz ederken, "O bizdendir" demişti. (32)

Angola, 1975 ve 1980'li yıllar

İç Savaşta ABD, Çin ve Güney Afrika bir tarafı desteklerken Sovyetler Birliği ve Küba diğer tarafı destekledi. On yıllar boyunca kanlı, korkunç ve anlamsız iç savaş devam etti. Bu çatışma, yarım milyon kadar insanın hayatını kaybetmesine, yaygın bir açlığa ve kullanılan sayısız kara mayını yüzünden dünyanın en yüksek bacak kesilmesi oranına rağmen hâlâ, için için sürüyor. Savaşın ilk yıllarında barışçı bir çözüm, Henry Kissenger'ın kişisel gayretiyle önlendi; çünkü bu adam, Sovyetler'in önemli ya da önemsiz, gerçek ya da sanal, beklenen ya da oldu bitti tarzındaki bütün hareketlerine bir karşılık vermeyi takıntı haline getirmişti. 1990'lı yıllarda Washington, UNITA'nın lideri olan işbirlikçisi Jonas Savimbi'yi dizginlemeye ve savaşı sürdürmesini önlemeye çalıştı. 1960'lı yılların başında, Amerika Angola'nın işlerine karışmasaydı, Angola halkı için çok daha iyi olacaktı; çünkü, o zaman Sovvetler Birliği'nin de hiçbir çıkarı söz konusu olmayacaktı. Henry Kissinger'ın da.

Jamaica, 1976

Angola'da yanlış tarafı destekleyen, Küba ile diplomatik ilişkiler kuran ve uluslararası alüminyum şirketlerine karşı çıkan Başbakan Michael Manley, Washington'un sabrını taşırdı. ABD, Manley'in 1976 seçimlerinde yenilgiye uğraması için birçok taktik uyguladı, ancak başarılı olmadı. (33)

Honduras, 1980'li yıllar

ABD, 1980'li yılların başlarında Honduras'ı bir sömürgeye çevirdi. El Salvador ve Guatemala'da meydana gelen isyan bastırma harekatlarını desteklemek için kullandığı, daha da önemlisi, Nikaragua Hükümeti'ne karşı savaşan Kontralara barınak, lojistik merkezi ve konuşlanma alanı hizmeti veren ve binlerce Amerikan askerinin kaldığı bir üs kurdu. Bu tür operasyonların kesintiye uğramadan sürdürülebilmesi için sesini çıkarmayan bir nüfus gerekli olduğundan, ABD, Honduras Silahlı Kuvvetleri'ne ve polisine muhalefet üzerinde etkili bir baskı uygulamak için gereksinim duydukları eğitimi, silahları, malzemeyi verdi ve para yardımında bulundu. Bu muhalifler, anti-Amerikan tipler (ki, ülkelerine alaycı biçimde "U.S.S. Honduras" diyorlardı); Salvadorlu asiler ve Nikaragua'da Sandinistalar için dayanışma kampanyaları düzenleyenlerden ve Honduras'ta sosyal değişim için mücadele etmekle birlikte gerilla tehdidi oluşturmaktan çok uzak gruplardan oluşuyordu. (34) New York Times, 1988 yılında şu gözlemde bulundu: "Amerikalı diplomatlar, Honduras'ın iç politikası üzerinde bu yarı küredeki bütün ülkelerde uyguladıklarından daha sıkı bir kontrol uyguluyorlar ve özel görüşmelerde bu olgu herkes tarafından teyit ediliyor" (35)

Nikaragua, 1978-1990

Sandinistalar 1979 yılında Somoza diktatörlüğünü yıktıklarında, Washington uzun süredir korktuğu şeyle, "bir Küba daha" ile karşı karşıya geldiğinden emindi. Başkan Carter yönetiminde, devrimi sabote etme çabaları diplomatik ve ekonomik biçimler aldı. Reagan yönetiminde ise seçilen yöntem şiddet oldu. Sekiz korkunç yıl boyunca Nikaragua halkı Somoza'nın zalim Ulusal Muhafızlar'ından ve diktatörün diğer destekleyicilerinden oluşturulmuş, Washington'un gizli ordusu Kontraların saldırılarına uğradı. Hükümetin ilerici sosyal ve ekonomik programını imha etmeyi amaçlayan bir ölüm kalım savaşına giriştiler. Okulları ve hastaneleri kundakladılar; ırza geçtiler; işkence yaptılar, limanları mayınladılar; bombalama eylemlerinde bulundular; uçaklardan bomba ve kurşun yağdırdılar.

Ronald Reagan'ın, "özgürlük savaşçıları" olarak söz etmekten hoşlandığı sevimli adamlar işte bunlardı.

1990 yılında ABD, ulusal seçimlere ciddi bir biçimde müdahale etti ve Sandinistalar seçimi kaybetti. (36) Barış içinde yaşamalarına izin verilse ve bütçelerinin yarısını savaşa harcamak durumunda bırakılmasalardı, Sandinistalar Nikaragua'da nasıl bir ilerici toplum yaratabileceklerdi, bunu hiçbir zaman bilemeyeceğiz. Küba'da bilemediğimiz gibi. Uluslararası kalkınma örgütü Oxfam, gelişmekte olan 76 ülkedeki deneyimlerine dayanarak, Sandinista yönetimindeki Nikaragua'nın "hükümetin insanların durumlarını iyileştirmedeki kararlılığı ve halkı kalkınma sürecinde aktif bir biçimde rol almaya teşvik edişi açısından benzersiz olduğunu" bildirdi. (37)

Serbest pazar ekonomisine geri döndükten on yıl sonra, Nikaragua tekrar yarı kürenin en fakir ülkelerinden biri haline geldi. Halkının yarısı kötü besleniyor durumda ve okur yazarlık oranı çok düşük.

Filipinler, 1970'li ve 1990'lı yıllar

Bir kez daha; sefalet, sosyal adaletsizlik, ölüm müfrezeleri, işkence vb. nedeniyle çok yaygın protestolar ve silahlı direniş senaryosu. ABD Silahlı Kuvvetleri'nin ve CIA'in bu tür hareketleri bastırmak için bir kez daha hükümetin yardımına koşması. Reagan Hükümeti'nin, isyan bastırma kampanyalarında CIA'in rolünün arttırılmasını öngören iki yıllık bir plan için on milyon dolarlık bir fon ayrılmasını onayladığı, 1987 yılında açıklandı. (38) CIA geniş kapsamlı psikolojik savaş kampanyaları yürüttü ve ABD askeri danışmanları manevralar sırasında rutin olarak Filipinler birliklerine eşlik etti. (39) Asya'da savaşan ABD için Filipinler en stratejik konumda bulunuyordu ve halkın sayısız protestolarına sebep olan birçok büyük Amerikan üssü vardı. 1991 yılında ABD Büyükelçiliği, yapılan kamuoyu anketlerine göre, Filipinler halkının yüzde 68, yüzde 72 hatta yüzde 81'inin üslerden yana olduğunu basına bildirdi. Ancak, bu anketler hiç bir zaman yapılmamıştı. Bir büyükelçilik görevlisi daha sonra. "rakamları ben uydurdum" dedi. (40)

Seyşel Adaları, 1979-1981

Bu ülkenin lideri France Albert René Washington'un gözünde, diğer yetersizliklerinin yanısıra, bir sosyalistti: Bağlantısızlık politikası izliyor, Hint Okyanusunun nükleer silahlardan arındırılmış bir bölge olmasını istiyordu ve adasının Amerikan Hava Kuvvetleri'nin uydu izleme istasyonuna ev sahipliği yapmasından hoşnut değildi. Bu yüzden, 1979 yılından başlayarak ABD'nin çeşitli istikrarsızlaştırma komplolarının hedefi oldu. 1981 yılı Kasım ayında bu ada ülkesinin paralı askerlerce işgalinin arkasında CIA'in olduğu bildirildi. Güney Afrika'da organize edilen paralı askerler, Seyşel havaalanında silahlı çatışmaya girmenin ötesinde bir şey yapmadı. (41)

Güney Yemen, 1979-1984

ABD, kısmen komşusu Suudi Arabistan'ın isteğini yerine getirmek için, kısmen de bir Soğuk Savaş refleksi olarak, mevcut hükümeti sarsmak amacıyla Güney Yemen'deki paramiliter grupları destekledi. Güney Yemen bir Sovyet uydusu olarak algılanırken, Kuzey Yemen yöneticileri Batı yanlısı iyi çocuklar olarak görülüyordu. Kuzey ve Güney Yemen uzun yıllardan beri zaman zaman savaşırlardı. ABD Kuzey Yemen'e askeri yardım gönderdi. Paramiliter gruplara Güney'de köprüler havaya uçurma ve diğer sabotaj eylemleri yapmaları için eğitim verdi. 1982 yılı Mart ayında, 13 kişiden oluşan bir paramiliter grup Güney Yemen'de yakalandı. İşkence altında (dürüstçesi), CIA eğitim bağlantısını itiraf ettiler ve 12 kişi idam edildi. Operasyon kısa sürede sona erdi. Reagan'ın CIA Başkanı William Casey, gerçek bir Sovyet karşıtı ve ilkel fikirli biriydi; Güney Yemen'in Kübalılar, İtalyan Kızıl Tugaylar ve IRA ile birlikte Sovyetlerin yönettiği uluslararası terörist şebekenin bir parçası olduğuna inanmıştı. (42) Aslında Sovyetler Birliği 1979 yılından beri hem Kuzey hem de Güney Yemen'e, bazen aynı anda her ikisine birden olmak üzere, askeri destek ve askeri danışmanlar sağlıyordu. Hatta bir keresinde Kuzey Yemen'in sol eğilimli bir gerilla grubunu bastırmasına yardım etmişti. (43) 1990 yılında Kuzey ve Güney Yemen birleşerek Yemen Cumhuriyeti adını aldı. Bir Soğuk Savaş vodvili.

Güney Kore, 1980

Güney Kore'de askeri konularda tek söz sahibi olan ABD, Mayıs ayında hükümetin ricasını kabul ederek, ABD-Güney Kore Ortak Komuta Merkezi'nin emrindeki bazı Güney Kore birliklerini, Kwangju şehrinde meydana gelen işçi ve öğrenci ayaklanmasını bastırmakta kullanılmak üzere, otoriter bir kişiliği olan Chun Doo Hwan'ın emrine verdi. (44) Protestocular, sıkıyönetime; muhaliflerin, ailelerinin ve arkadaşlarının tutuklanmalarına; seçimlerdeki usulsüzlüklere ve işkenceye son verilmesini, hükümetin ihmal ettiği sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasını istiyorlardı. Ayaklanma zalim bir harekatla bastırıldı. Çoğu silahlı kuvvetlerin uyguladığı şiddet yüzünden olmak üzere ölenlerin sayısı birkaç yüzle 2 bin arasında tahmin ediliyor. (45) Amerikan desteği, insan hakları avukatlığının müjdecisi Carter yönetiminden geldi. Bir Dışişleri bakanlığı sözcüsü şöyle dedi: "Durumumuzdan hoşnut olalım ya da olmayalım, Güney Kore anlaşmalarla onaylanmış bir müttefikimizdir ve ABD'nin dünyanın bu bölgesinde çok güçlü güvenlik çıkarları bulunmaktadır." (46)

1981 yılı Şubat ayında Chun, Başkan Reagan'ın ilk resmi misafiri olarak Beyaz Saray'a davet edilerek onurlandırıldı. ABD ve Güney Kore yeni yönetim dönemindeki ilk ortak askeri tatbikatlarını yaptılar. Yönetim Kongre'den yeni dünya insan hakları raporunun yayımlanmasının geciktirilmesini ve Güney Kore başkanı Washington'da iken utandırılmamasını istedi. Reagan Chun onuruna kadeh kaldırırken, "5 bin yıllık özgürlüğe bağlılık geleneğini güçlendirmek için çok şeyler yaptınız", demekten kendini alamadı. (47) 1996 yılında bir Kore mahkemesi, Kwangju katliamında oynadığı rol nedeniyle Chun'u ihanet ve cinayetten suçlu bularak idama mahkum etti.

Çad, 1981-1982

Reagan yönetiminin Muammer Kaddafi ile ilgili takıntısı coğrafi, yasal ya da etik; hiç bir sınır tanımıyordu. Libya, silahlı isyanlarla karşı karşıya kalmış komşusu Çad'da, hem bu ülkenin isteği, hem de sınırlarında dost bir hükümet bulunması arzusu ile askeri bir güç bulunduruyordu. ABD, mevcut Çad Hükümeti'nin yerine Libya'ya dost olmayan bir hükümetin

geçmesini istedi. Burada bir başka kazancı da Çad'da bulunan Kaddafi karşıtı Libyalıların sınırı geçerek Libya'ya saldırılar düzenlemesini sağlamak olacaktı. .

Bu yüzden ABD, Çad'daki eski sömürgeci güç Fransa ile birlikte rüşvetler vererek, siyasi baskılar yaparak Çad Hükümeti'nin Libya'lılardan Çad'ı terketmesini ve yerini Afrika Birliği Örgütü güçlerine bırakmasını istemesini sağladı. Afrika Birliği Örgütü'ne Çad'da güvenliği sağlama konusunda muğlak bir görev verilmişti. Çok geçmeden bunun bir Truva atı olduğu ortaya çıktı. CIA, Sudan'da bir muhalif Çad gücünü yeniden oluşturdu; para, silah, siyasi destek ve teknik yardımda bulundu. Daha sonra, Hissen Habré yönetimindeki bu ordu, 1982 yılı Haziran ayında Çad Hükümeti'ni devirmeyi başardı. Afrika Birliği Örgütü ise olup biteni izlemekle yetindi. (48)

Habré, ABD desteği ile sekiz yıl iktidarda kaldı. Bu süre zarfında gizli polisin on binlerce kişiyi öldürdüğü, 200 bin kişiye işkence yaptığı ve belirlenemeyen sayıda kişinin ortadan kaybolduğu bildirildi. Bazı işkence kurbanları 2000 yılında kendisinin ikamet ettiği Senegal'de hakkında kovuşturma açılmasını sağladılar ve onu "Afrika'nın Pinochet'si" olarak niteleddiler.

Grenada, 1979-1983

Bir ülkenin ABD'ye bir tehdit oluşturmaması için ne kadar yoksul, küçük, zayıf ya da uzak olmalıdır acaba? 1979 yılında Maurice Bishop ve arkadaşları yaptıkları bir darbe ile 110 bin nüfuslu bu ada ülkesinde iktidarı ellerine geçirdiler. Politikaları Castro kadar devrimci olmasa da Washington, Bishop ve arkadaşlarına "bir Küba daha" korkusuyla yaklaştı. Özellikle, Grenada liderinin bölgedeki diğer ülkeler tarafından büyük bir ilgiyle karşılandığını gördükten sonra.

Reagan yönetiminin, Bishop yönetimine karşı yanlış bilgilendirme ve yalan haberlerin yayılmasını da içeren istikrarsızlaştırma taktikleri darbeden hemen sonra başladı. Son olarak, 1983 yılında ada fiilen işgal edildi ve ABD dış politika hedeflerine bağlı kişiler iktidar koltuğuna oturtuldu. İşgal harekatı sırasında ABD toplam 135 ölü ve yaralı verirken, 400 Grenadalı ve çoğu inşaat işçisi olan 48 Kübalı hayatını kaybetti. İşgal,

Washington'un uluslararası hukuk ihlallerini haklı çıkarmak üzere uydurulmuş apaçık yalanlarla açıklandı.

Surinam, 1982-1984

ABD, "Küba'nın yörüngesine girmekle" suçladığı bu ülkede bir darbe düzenledi. Yarısı Amerikalı ve Güney Amerikalılardan, yarısı da Surinamlılardan oluşan 300 kişilik bir birlik darbe girişiminde bulunacaktı. CIA, Başkan, Reagan'ın onayladığı, paramiliter bir güç kullanma planı hakkında Kongre'yi bilgilendirmişti. Kongre bundan pek memnun olmamıştı, ancak William Casey ve CIA kovboyları gene de planlarını uygulamaya koyuldular. Ancak, daha önceki adı Hollanda Guyanası olan Surinam'ın, daha önce bağlı olduğu Hollanda'nın İç Güvenlik Servisi bu planları haber alınca, darbe girişimi iptal edilmek zorunda kalındı.

Libya, 1981-1989

Reagan yönetiminin Muammer Kaddafi'ye duyduğu yoğun antipatinin resmi sebebi, terörizmi desteklemesi olarak açıklanır. Gerçekte ise, Libya liderinin asıl suçu terörist grupları desteklemiş olması değil, yanlış terörist grupları desteklemiş olmasıdır; yani, Kaddafi Reagan'ın desteklediği teröristleri desteklemiyordu: Nikaragua'daki Kontralar, Angola'daki UNITA, Miami'deki Kübalı mülteciler, El Salvador ve Guatemala Hükümetleri ve Grenada'daki Amerikan Silahlı Kuvvetleri gibi. Her ikisinin de birlikte desteklediği tek terörist çetesi ise Afganistan'daki Mücahitlerdi.

Bunlara, Washington'un üzerinde yeteri kadar kontrol sağlayamadığı Orta Doğulu petrol üreticisi ülkelere duyduğu derin antipatiyi de eklememiz gerekir. Kaddafi kendini beğenmiş biriydi; iktidardaki zengin kliği devirmiş ve bir refah devleti kurmuştu. Onu ve ülkesini layık olduğu yere geri göndermek gerekirdi. 1981 yılında Amerikan uçakları iki Libya uçağını Libya hava sahası üzerinde düşürdü. Beş yıl sonra ABD Kaddafi'nin evlerinden birini bombaladı ve birçok kişiyi öldürdü. Kendisine karşı bir çok suikast teşebbüsünde bulunuldu; devirmek

için operasyonlar yapıldı; ekonomik yaptırımlar uygulandı. Bir saçmalığın arkasından bir başkasının uydurulduğu, büyük bir dezenformasyon kampanyası yürütüldü. Terörizmi desteklediğine dair abartılı haberler çıkartıldı. 103 uçuş numaralı Pan Am uçağının bombalanması suçlaması da Körfez Savaşı yüzünden, İran ve Suriye'nin desteğine ihtiyaç olduğu için, bu iki ülke yerine Libya'ya yöneltildi. Washington için Libya kuzey manyetik kutbu gibiydi: Parmak hep onu gösterirdi.

Fiji, 1987

Nisan ayında yapılan demokratik seçimleri kazanan Başbakan Timoci Bavrada, göreve başladıktan bir ay sonra bir askeri darbe ile devrildi. İşçi Partili Bavrada, kendisini bağlantısızlar hareketiyle özdeşleştirerek Washingtonlu yetkilileri üzmüştü. Daha da ileri giderek, Fiji'yi "nükleerden maddelerden arınmış bölge (nuclear-free zone)" yapma sözü vermişti. Bu, nükleer enerji kullanan ya da nükleer silahlar taşıyan gemilerin Fiji limanlarına uğrayamayacağı anlamına geliyordu. Bavrada'nın selefi R.S.K. Mara, 1982 yılında aynı politikayı uygulamaya kalktığında bundan vazgeçmesi için ABD'nin büyük baskısıyla karşılaşmıştı. Eski Amerikan büyükelçisi William Boddle Jr. şöyle demişti: "Stratejik ihtiyaçlarımız göz önüne alındığında, nükleer maddelerden arınmış bölge ABD için kabul edilemez. Bu hareketi önlemek için ABD mümkün olan her şeyi yapmalıdır." (50) Ertesi yıl Mara bu politikasından vazgeçti. Bavrada'nın ikna edilmesinin o kadar kolay olmayacağı açıkça görülüyordu. Nükleer Maddelere Karşı Pasifik Koalisyonu'nun bir üyesi olarak göreve gelmişti.

Bavrada göreve başladıktan iki ay sonra, Amerika'nın Birleşmiş Milletler'deki büyükelçisi Vernon Walters adayı ziyaret etti. CIA'in eski başkan yardımcısının, CIA'in istikrarsızlaştırma operasyonlarının hemen öncesinde, uygulama sırasında ya da hemen sonrasında operasyon bölgesinde gözükmek gibi bir özelliği vardı. Walters, Bavrada ile görünüşte Birleşmiş Milletler'le ile ilgili konuları görüştü. Ayrıca, Ordunun üçüncü en yüksek rütbeli subayı olan Yarbay Sitiveni Rabuka ile de görüştü. İki hafta sonra Rabuka askeri bir darbe ile Bavrada'yı devirdi.

Bavrada'nın iktidarda kaldığı bir ay içinde, Pasifik bölgesin-

de anlaşılmaz bir biçimde, çok yönlü bir "Libya tipi korkutma" kampanyası patlak verdi. Reagan yönetiminin Libya ile ilgili korkutma kampanyasının sahteliği ABD'de açığa çıkarılmıştı. Fiji darbesinden sonra, Rabuka ve destekçileri darbeyi haklı göstermek için Libya "tehdidine" işaret ettiler. (51)

Bu dramda başka "tesadüflere" de vardır; Demokrasi için Ulusal Destek örgütünün faaliyetlerinin, CIA'in işçi mafyasının ve Pasifik'teki ABD askeri birimlerinin darbeden önce Fiji'de görülmesi gibi. (52)

Darbeden bir gün sonra, bir Pentagon kaynağı ABD ilintisini inkar etmesine rağmen şöyle dedi: "Oldukça sevinçliyiz. Bir anda gemilerimiz Fiji'ye gidemez olmuştu; şimdi gidebiliyorlar." (53)

Panama, 1989

Berlin duvarının yıkılmasından birkaç hafta sonra ABD, dünyada yeni bir barış çağının açılmasının mümkün hale gelmesi nedeniyle duyduğu sevinci Panama'yı işgal ederek gösterdi. Washington'un çılgın bombacıları yine vurdu. 20 Aralık 1989 tarihinde Panama City'de ucuz konutların bulunduğu büyük bir mahalle bombalandı ve 15 bin kişi evsiz bırakıldı. ABD ve Panama güçleri arasında birkaç gün süren çarpışmalar sonunda ABD'nin ve ABD tarafından yeni kurulan Panama Hükümeti'nin kabul ettiği resmi sayımlara göre 500'ün üzerinde Panamalı öldü. Daha çok kanıt inceleyen diğer kaynaklar ise, binlerce kişinin öldüğü sonucuna vardı. Buna ek olarak, 3 bin Panamalı yaralandı, 23 Amerikalı öldü ve 324'ü yaralandı.

Bir muhabirin sorusu: "Noriega'yı ele geçirmek için, bu kadar insanı ölüme göndermeye gerçekten değer miydi?"

George Bush: "Her insan hayatı çok değerlidir, ancak evet demek zorundaydım; evet, buna değerdi."

Manuel Noriega, yıllar boyunca Amerika'nın müttefiki ve muhbiri olmuş, fakat yararlılığı artık sona ermişti. Sadece Noriega'yı ele geçirmek, saldırı düzenlemek için yeterli bir neden değildir. Bush, iki ay içinde seçimlere gidecek olan Nikaragua halkına açık bir mesaj vermek istiyordu: Sandinistaları yeniden seçerlerse sonları böyle olurdu! Bir başka neden de

Bush'un, "Sovyet tehdidi"nin son zamanlarda dağılmaya başlamasına rağmen, biraz askeri kas gösterisi yaparak, her an çarpışmaya hazır daha büyük bir gücün gerekliliği konusunda Kongre'yi ikna etmek istemesiydi. Amerika'nın Noriega'yı devirme operasyonu için resmi gerekçe uyuşturucu kaçakçılığı olarak gösterildi. Halbuki, Washington bunu yıllardan beri biliyor ve bundan büyük bir rahatsızlık duymuyordu. Ayrıca, ABD'nin Panama halkını korkunç bir yıkıma uğratmadan da Noriega'nın kolayca yakasına yapışması mümkündü. (54)

Afganistan, 1979-1992

Afganistan'da, İslami köktendinci Taliban yönetiminin kadınlara uyguladığı ağır baskı çok iyi bilinir. 1970'li ve 1980'li yılların büyük bölümünde ise, Afganistan'da inanılmaz derecede geri kalmış bu ülkeyi 20. yüzyıla taşımaya ve bu arada kadınlara eşit haklar vermeye kendini adamış bir hükümet olduğundan pek söz edilmez. ABD, sadece Sovyetler Birliği tarafından desteklendiği için, milyarlarca dolar para akıtarak bu hükümete karşı korkunç bir savaş başlattı. Washington, köktendinci muhalefete yardım ederek, bilerek ve kasten bir Sovyet müdahalesi olasılığının artmasına sebep oldu. (55) Beklediği sonuç gerçekleşince de CIA, büyük orkestra şefi oldu: Washington'un desteğine ek olarak daha büyük maddi destek için, Orta Doğu Ülkelerine baskı yaptı. Komşusu Pakistan'a baskı yaparak ve rüşvet vererek, bu ülkeyi güvenli bölge ve askeri yığınak alanı olarak kiraladı; çok büyük bir silah deposu ve askeri eğitim alanı haline getirdi.

Sonunda ABD ve Taliban "kazandı"; kadınlar ve Afganistan'ın geri kalan bölümü ise kaybetti. Bir milyondan fazla kişi öldü; üç milyon kişi sakat kaldı; beş milyon kişi de sığınmacı durumuna düştü; yani toplam olarak nüfusun yaklaşık yarısı doğrudan doğruya kaybetti.

El Salvador, 1980-1992

Salvadorlu muhalifler, sistem içinde mücadele etmeye çalıştılar ama, Amerika'nın desteğiyle hükümet buna imkan vermedi: Sürekli olarak seçimlerde hilelere başvurdular ve yüzlerce muhalifi ve grevcivi öldürdüler. 1980 yılında muhalifler silaha

sarıldılar ve iç savaş başladı. Washington buna derhal tepki verdi.

ABD askeri varlığı, resmi olarak danışmanlarla sınırlandırılmıştı. Gerçekte ise, asker ve CIA mensubu personel sürekli ve artan oranda daha aktif roller üstlendiler. 20 Amerikan askeri, istihbarat amacıyla ya da başka misyonlar sebebiyle çatışma alanları üzerinde uçarken, helikopterlerinin ya da uçaklarının düşmesi nedeniyle hayatını kaybetti ya da yaralandı. ABD'nin kara savaşında da rol oynadığını gösteren önemli kanıtlar su yüzüne çıkmış bulunuyor. 1992 yılında savaş şu sonuçla sona erdi: 75 bin sivil ölüm; ABD Hazinesi'nden çıkmış 6 milyar dolar; köklü bir sosyal değişimin önlenmiş olması, bir avuç zenginin ülkeye sahip olmayı sürdürmesi ve yoksulların eski durumlarının değişmemesi; muhaliflerin hâlâ sağcı ölüm müfrezelerinden korkmaya devam etmek zorunda kalması.

Haiti, 1987-1994

ABD destekli Duvalier ailesinin diktatörlüğü 30 yıl sürdü. Daha sonra, ABD'nin karşı çıktığı reformist rahip Jean-Bertrand Aristide başkanlığa seçildi. Bu süre içinde CIA, ölüm müfrezeleriyle, işkencecilerle ve uyuşturucu kaçakçılarıyla yakın ilişkiler içinde oldu. Bu tablo karşısında ve sürekli kullanılan "demokrasi" söylemi nedeniyle, Başkan Clinton 1994 yılında oldukça zor bir durumda kaldı. 1991 yılında askeri bir darbe ile devrilen Aristide'nin, demokratik seçimler sonucunda yeniden görevinin başına dönmesini destekliyormuş gibi davranmak zorunda kaldı. Göreve dönmesini iki yıldan daha uzun bir süre geciktirdikten sonra, Washington, askeri gücünü Aristide'yi görevinin başına geçirmek için kullandı. Tabii, önce rahipten zenginlerin aleyhine olarak fakirlere yardım etmeyeceğine; yani, serbest pazar ekonomisine sıkı sıkı bağlı kalacağına dair garanti aldı. Bu da Haiti'nin, Batı yarımküresinin, 'işçilerini açlıktan öldüren ücretlerle çalıştıran montaj tesisi' olmayı sürdürmesi anlamına geliyordu. Aristide, kendisine zorla kabul ettirilen politikaları değiştirmeye kalkacak olursa, penceresinden dışarı bakması yeterli olacaktı. Görev döneminin sonuna kadar Amerikan askerleri Haiti'de kalacaktı.

Bulgaristan, 1990-1991

1999 yılı Kasım ayında Başkan Clinton, Bulgaristan'ı ziyaret etti ve Sofya'da toplanan kalabalığı komünizmi yıktıkları ve adil seçimler yaptıkları için övdü. (56) Söylemediği şeylerden biri ise, bu ülkedeki adil seçimlerden birini de komünistlerin kazanmış ve Amerikan Hükümeti'nin onları devirmek için harekete geçmiş olduğuydu.

1990 yılında, NED, Bulgaristan Sosyalist Partisi'nin (eski Komünist Parti) 1990 Haziran ayında yapılan ulusal seçimleri kaybetmesi için, Bulgaristan'a 1,5 milyon dolardan fazla para akıttı. Nüfusa oranlayacak olursak bu, yabancı bir gücün bir Amerikan seçim kampanyasına 38 milyon dolar enjekte etmesine eşittir. NED yardımının en çok verildiği parti, başlıca muhalefet partisi olan ve 517 bin dolar alan Demokratik Güçbirliği idi. Demokratik Güçbirliği Partisi'nin yayın organına da 233 bin dolar yardım yapılmıştı. (57) Buna rağmen, Bulgaristan Sosyalist Partisi seçimi kazanmış, Washington'u üzüntüye boğmuştu.

Bu olamazdı. Washington'un son sözü buydu: Tam da kapitalist model bu bölgedeki insanların kafasını karıştırmaya başlamışken, Bulgaristan Sosyalist Partisi'nin demokratik ve sosyalist eğilimli bir karma ekonomi modelinin Doğu Avrupa'da başarılı olabileceğini kanıtlamasına izin verilemezdi ve verilmeyecekti. NED, çok cömert maddi destekle ve belirli muhalefet gruplarına danışmanlık yaparak, neredeyse beş ay süren bir kaos kampanyası yürüttü: Militanca ve yıkıcı sokak gösterileri, ekonomiyi felce uğratan grevler, oturma eylemleri, açlık grevleri, kundaklamalar yapıldı. Parlamento kuşatıldı, hükümetin eli kolu bağlandı vb. Sonunda Devlet Başkanı istifa etmek zorunda kaldı. Bunu bazı bakanlar izledi ve son olarak başbakan da görevi bıraktı.

1991 yılında NED, seçimler için yeniden yüzbinlerce dolar para döktü; bu kez seçimleri NED'in "demokratik güçler"i kazandı. (58)

Arnavutluk, 1991-1992

Bulgaristan'a çok benzeyen bir hikaye. 1991 seçimlerinde komünist hükümet çok büyük bir farkla seçimleri kazandı. He-

men arkasından iki av süren huzursuzluk ortamı başladı. Sokak gösterileri ve üç hafta süren bir genel grev, yeni hükümetin Haziran ayında çökmesine sebep oldu. (59) NED burada da iş başındaydı; işçi hareketine 80 bin dolar verdi; parti eğitimleri ve sivil eğitim programları için de 23 bin dolar yardımda bulundu. (60)

1992 yılı Mart ayında yeni seçimler yapıldı. Seçim kampanyası sırasında Amerikalı siyasi stratejler ve diplomatlar, ABD Büyükelçisi de dahil olmak üzere, Komünist Parti'nin en büyük muhalifi olan Demokratik Parti'nin adaylarına propaganda gezilerinde açıkça eşlik ettiler ve mesajlarını açık ve samimi bir biçimde verdiler: Eğer komünistler seçimleri yeniden kazanacak olursa, Amerikan yardımı olmayacaktır ve "bir çok Batılı yatırımcı ve hükümet yardımlarını başka yerlere yönlendireceklerdir." NED "iyi çocuklar" için her türlü bağışlarıyla gene oradaydı; yepyeni son model Cherokee Jeep'lerle. (61) Demokratik Parti seçimi kazandı.

Somali, 1993

Harekatın amacının açlıktan ölmek üzere olan kitlelere gıda yardımlarının ulaştırılması olduğu söylenmişti. Çok geçmeden ABD, güçlü savaş ağası Muhammed Aidid ve arkasındaki güçleri ortadan kaldırarak ülkenin politik haritasını yeniden düzenleme işine koyuldu. Haziran ayından başlayarak Amerikan helikopterleri Aidid taraftarlarının üzerine ateş açtı, füzeler yağdırdı. Pek çok kişi öldürüldü. Daha sonra, Ekim ayında çok cüretkar bir girişimle, 120 kişilik seçkin bir birliğin Aidid kabilesinden iki kişiyi kaçırmaya çalışması, son derece kanlı bir çatışmaya neden oldu. Beş Amerikan helikopteri düşürüldü; 18 Amerikalı öldü; 73'ü yaralandı; 500-1000 Somalili öldü; çok daha fazlası yaralandı.

Dört dev Amerikan petrol şirketinin geniş topraklar üzerinde petrol arama izni almış olmalarının ve Amerikan birliklerinin son derece pahalı yatırımlarını tehdit eden kaos ortamına son vereceğini ümit etmelerinin yanında, aç insanlara yiyecek götürmenin aynı derecede önem taşıyıp taşımadığı sorgulanabilir. Bir başka neden de Soğuk Savaş sonrası dönemde askeri bütçeyi kırpmak isteyen Kongre üyelerine karşı, Pentagon'un

kendisinin ne kadar önemli olduğunu gösterme ihtiyacı hissetmesiydi. "İnsani" hareketler ve Amerikan deniz piyadelerinin televizyon kameraları önünde, plajda yaptığı gereksiz çıkarma harekatının iyi bir pazarlama numarası olacağı düşünülmüştü. Washington bu gösteriyi, harekat, Birleşmiş Milletler adına ve onun şemsiyesi altında değil, doğrudan Amerikan Silahlı Kuvvetleri tarafından yürütülüyormuş gibi gösterecek biçimde tasarlamıştı.

Aslında deniz piyadeleri çıkarma yapıncaya kadar açlığın en ağır dönemi sona ermişti. Açlık, aylar önce doruğa ulaşmıştı. (62)

Irak, 1990'lı yıllar

Akıl hastaneleri ve hapishaneler, bazen hiç tanımadıkları, kendilerine hiç bir kötülüğü dokunmamış, zarar verme tehdidinde bulunmamış bazı kişileri öldürmelerini söyleyen bir ses duyduklarını iddia eden insanlarla doludur.

Amerikalı askerler de aynı şekilde, insanları öldürmeyi emreden bir sese uyarak Orta Doğu'ya gittiler: George Bush'un sesine.

Orta Doğu'nun en gelişmiş ülkelerinden biri olan Irak'a karşı aralıksız 40 gün ve gece süren bombardıman sonucunda, bu ülkenin tarihi zenginliklerle dolu modern başkenti harabeye döndü. O güne kadar görülmüş en yoğun hava saldırısında; Irak halkının üzerine 53 milyon kilo bomba atıldı, tüketilmiş uranyum içeren silahlar insanları yakarak kömürleştirdi, kansere ve çok çeşitli sakat doğumlara neden oldu. Kimyasal ve biyolojik silah ve petrol tesisleri havaya uçuruldu, atmosfer korkunç bir biçimde zehirlendi. Askerlerin kasten canlı canlı gömüldüğü; altyapının imha edildiği, sağlık üzerinde dehşet verici etkilerin görüldüğü bu savaşın ardından uygulanmaya başlanan yaptırımlar 21. yüzyılda da devam etti. Sağlık sorunları katlanarak arttı ve bütün bu etmenler nedeniyle bir milyondan fazla çocuk ve daha fazla sayıda yetişkin öldü. UNICEF, 1999 yılı Haziran ayında yayımlanan raporunda, yaptırımların başladığı yıllarda, Irak'ın orta ve güney kesimlerinde beş yaşından küçük çocuklarda görülen ölüm oranının iki katından daha çok arttığını bildirdi.

ABD ve Büyük Britanya, Irak denen kül yığınına füzeler fırlatmayı günümüze kadar sürdürdü. Washington ve Londra, sadece birbirlerinden aldıkları yetkiye dayanarak, Irak topraklarının üzerinde günlük uçuşlarını yaptılar. 1999 yılının ilk sekiz ayı içinde, bu iki ülke Irak üzerinde 10 bin sorti yaptı; 400'ün üzerinde hedefe binden fazla bomba ve füze attılar, yüzlerce kişiyi öldürdüler ve yaraladılar. Bu operasyonun yöneticisi Tuğgeneral William Looney şunları söyledi:

> Eğer radarlarını çevirirlerse kahrolası SAM'larını havaya uçuruz. Ülkelerine hakim olduğumuzu biliyorlar. Hava sahalarına hakimiz. Nasıl yaşayacaklarını ve konuşacaklarını biz dikte ederiz. İşte Amerika'nın büyüklüğü buradadır. Bu iyi bir şeydir; özellikle orada bizim ihtiyacımız olan o kadar petrol varken. (63)

ABD'nin, II.Dünya savaşından sonra Almanya ve Japonya'ya uyguladığı kinci cezalandırma ve düşmanlığın daha fazlasını Irak'a uyguladığını söyleyebiliriz.

Noam Chomsky şunları yazdı: "Körfez bölgesindeki geniş ve eşi bulunmaz enerji kaynaklarına ABD ve uydularının hükmetmesi ve petrol üretiminin yönetimi ve fiyatı üzerinde hiçbir bağımsız ve dahili gücün önemli bir etkisinin bulunmasına izin verilemeyeceği hususu 1940'lı yıllardan bu yana, Amerikan dış politikasının yol gösterici doktrini olmuştur."

Irak'ın asıl suçu bu olabilir, 1990 yılında Kuveyt'i işgal etmesi değil. Bu işgal, Amerika'nın teşviki ve Washington'un yakın müttefiki Kuveyt'in provakasyonu sonucunda meydana gelmişti. Bu işgal, Amerika'nın harekete geçmek için ihtiyacı olan gerekçeyi sağlamıştı. Irak'ın işgali, ne de olsa Washington'un kutsaması ile Endonezya'nın Doğu Timor'u işgal etmesinden farklı bir olay değildi.

Peru, 1990'lı yıllardan bugüne

Amerika, on yılı aşkın bir süreyle Peru'ya bir çok askeri danışman ve eğitmen temin etti. Donanma'nın "Ayıbalıkları" ve ordunun "Yeşil Berelileri" dahil, her türlü personel, silah ve teçhizatı gönderdi, denetim uçuşları yaptı, And dağlarında radar

istasyonları kurdu. Bütün bu yardımların yapıldığı Peru, Alberto Fujimori yönetiminde, Batı yarımküresinin en baskıcı rejimlerinden biri olarak göze çarpıyordu. Bu ülke, Uluslararası Af Örgütü, Human Rights Watch/Americas ve Dışişleri Bakanlığı İnsan Hakları raporlarında Orta Çağ hapishaneleri, rutin işkence uygulamaları ve diğer insan hakları ihlalleri nedeniyle kınanıyordu.

Bu destek hangi amaçla verildi? Washington'un resmi açıklamasına göre, uyuşturucu ile mücadele amacıyla. Ama şu olaylara bir bakalım: Biri Fujimori'nin kişisel pilotu olan dört hava kuvvetleri subayının, askeri uçaklarında 173 kilo kokain bulunması üzerine tutuklanmış olmaları; dört ayrı olayda donanmaya ait gemilerde 100 kilo kokain ele geçirilmiş olması (64); Fujimori'nin en yakın danışmanı Vladimir Montesino'nun bir uyuşturucu kralı olarak tanınması, uyuşturucu kaçakçılarının avukatlığını yapmış olması (65) ve buna rağmen uzun zamandan beri CIA'in maaş bordrosunda yer alması; üstelik Montesino'nun, uyuşturucu işine boğazına kadar batmış ve 1999 yılında ABD Senatosu tarafından kınanmış olan (66) Peru İstihbarat Örgütü'nün başına getirilmiş olması; Peru Silahlı Kuvvetleri'nin uyuşturucu kaçakçılarına DEA'nın baskınlarını önceden haber verdiği ve uyuşturucu kaçakçılarının kokain paketlerine polis tarafından el konulmasına fiziksel olarak engel olduğu olaylarla karşılaşılması ... (67) Washington ne düşünüyor olabilir?

Her zaman düşündükleri şeyi düşünüyorlar: Onların başlıca öncelikleri, Peru Hükümeti'nin gerilla hareketlerini bastırmasına yardımcı olmak. 1997 yılında Fujimori, insan hakları ve ekonomik iyileştirmeler için baskı yapmak amacıyla Japon büyükelçisinin evini işgal eden ve barış içinde teslim olmaya çalışan ve çoğu genç yaşta olan 14 solcunun öldürülmesini kasten ve soğukkanlılıkla emretti. Baskını gerçekleştiren komandolar, bu operasyon için Amerikalılardan eğitim ve gelişmiş teknolojik yardım aldı. Bu yardımlar arasında havadan binanın fotoğraflarını çeken ve duvarlarının kalınlığını ölçebilen, baskın planlaması için gerekli diğer bir çok ayrıntıyı elde etmeyi sağlayan aletlerle donatılmış RU-38A uçağıyla bina üzerinden uçmak da bulunuyordu. (68)

Amerika'nın bu gençlerin öldürülmesine yardımcı olmasının sebebi, uyuşturucu ile mücadele etmek değildi.

Meksika, 1990'lı yıllardan günümüze

New York'ta, Chase Manhattan Bankası'nda çalışan Riordan Roett adındaki gelişmekte olan Latin Amerika pazarları uzmanı, 1995 yılında yazdığı bir andıçta şunları söylüyordu: "Meksika Hükümeti, ulusal toprakların etkin kontrolüne sahip olduğunu göstermek için, Zapatistaları saf dışı etmek zorunda kalacak ve muhalifler seçim sandıklarında adil bir biçimde kazanırsa onların zaferine, izin verip veremeyeceği hususunu dikkatlice düşünme ihtiyacı duyacaktır". (69)

Bu uzman, Mesika'nın yerli halklarının, ekonomik ve siyasi haklarını talep eden, otonomi isteyen ve hâlâ bunda ısrar eden hareketinden söz ediyordu. Ama bu istekler, Zapatistaların belirli bölgeleri terketmelerini ya da en azından bu topraklar üzerinde mülkiyet talebinde bulunmamalarını isteyen NAFTA ve küreselleşen ekonominin diğer bileşenlerinin istekleriyle çelişmektedir. Bunun çok çeşitli sebeplerinden biri de, bu hareketin petrol ve diğer doğal kaynakların yanısıra, diğer Meksika ve Orta Amerika köylülerine kötü örnek olmasıdır. NAFTA'nın planları, yerli halklar tarafından uzun zamandan beri sürdürülen kendi kendine yeterli geleneksel tarımın "modernize" edilmesini, kauçuk ve kereste gibi "yüksek kârlı" ihraç ürünlerinin yetiştirilmesini şart koşmaktadır. (70)

Amerika, uyuşturucu ile savaş adına Meksika'ya yüz milyonlarca dolarlık askeri yardımda bulundu; eğitim verdi ve her zamanki gibi Amerikan polisleri, Ordu danışmanları, CIA ajanları ve Özel Kuvvetler ekiplerini Meksika'ya yolladı. (71) Bunların hepsi, şaşılacak kadar vozlaşmış bir hükümeti ve aralarından bir çoğu uyuşturucu kaçakçılığı işine bulaşmış, katliamlar düzenleyen, düzenli olarak işkence yapan ve diğer insan hakları ihlallerinde bulunan (72) Silahlı Kuvvetler'i, "paramiliter" güçleri ve Polis'i desteklemek için yapıldı. Zapatistalar, Latin Amerikalıların çok iyi bildiği bu yeni tür "kirli savaşta" başlıca güç olan paramiliterlere, Amerikalı ve Arjantinli danışmanların eğitim verdiğini iddia ediyorlar. (73)

Amerikan askeri yardımı, ormanlarda ve dağlardaki Zapa-

tistaların izlenmesini sağlayan gelişmiş gözetim teknolojisini ve köylere makineli tüfeklerle, roketlerle ve bombalarla hücum etmekte kullandıkları yüzlerce helikopteri de içeriyor. Bu tür Amerikan yardımı ve eğitimi, Üçüncü Dünyada hâlâ olağan bir şeydir. 1988 yılında bu konuya ilişkin mükemmel bir yazı dizisinde Washington Post şuna işaret etmişti:

> Silahlı yerel muhalefetin önemsiz olduğu ya da hiç olmadığı yerlerde bile, Amerikan güçleri bu ordulara hasımlarını nasıl izleyeceklerini, helikopter saldırılarıyla nasıl sürpriz yapacaklarını, daha büyük bir ustalıkla nasıl öldürebileceklerini ya da bazı durumlarda, şehirler için tasarlanmış "yakın muharebe" kapsamında nasıl evden-eve baskınlar düzenleyeceklerini öğretiyor." (74)

Meksika'ya yapılan askeri yardımların çoğu, Kongre'nin çıkardığı, güvenlik güçlerinin insan hakları ihlallerinde bulunduğu ülkelere askeri yardımda bulunulmasını yasaklayan yasalar ihlal edilerek yapılıyor. (75)

Gariptir ama, Zapatistaları uyuşturucu kaçakçılığı yapmakla suçlayan, tek bir kişi bile bulunmamaktadır. Bu yüzden, Washington'un onlara karşı yürütülen savaşta etkin bir yer alması, ancak ideolojik nedenlerle açıklanabilir.

Kolombiya, 1990'lı yıllardan günümüze

1990'lı yılların sonlarına doğru, dünyanın en çok şiddete sahne olan ülkesi Kolombiya, Amerikan yardımından en çok yararlanan üçüncü ülke oldu. Solcu gerillalara karşı isyan bastırma harekatlarına yardımcı olmak üzere kurulan askeri ve radar üslerinde yüzlerce Amerikan askeri personeli bulunuyor. ABD, Kolombiya Hükümeti'nin bombardıman kampanyalarına ve diğer askeri işlevlerine helikopterler vererek, gerilla hareketleri hakkında istihbarat bilgisi sağlayarak, uydu fotoğraflarıyla ve iletişim dinleme yoluyla yardımcı oluyor. Zaman zaman Amerikan uçakları çarpışma bölgelerinin üzerinden de uçuyor. Gerillalar, Amerikalıları gizli operasyonlar yapmakla suçluyor ve hedef almakla tehdit ediyorlar. (76)

Bir iç savaşta taraf tutmak için gösterilen sebep burada da "uyuşturucu ile savaş". Bu konunun önemini anlatmak için Amerikalı uyuşturucu çarı Barry McCaffrey, en büyük gerilla grubu olan FARC'dan sürekli olarak "narkotik kaçakçısı" olarak söz eder. Ancak, DEA İcra Yöneticisi 1999 yılında verdiği ifadede, gerillaların zaman zaman uyuşturucu üreticilerini koruyarak ve "vergilendirerek" kendilerini finanse etmelerine rağmen, DEA'nın "FARC ve ELN'nin esas itibariyle uyuşturucu kaçakçılığı örgütleri olduğu kararına henüz varmadığını" (77) bildirmişti.

Ancak, Amerikan yardımının başlıca alıcısı olan Kolombiya Silahlı Kuvvetleri, uyuşturucu kaçakçılığı ile ilintilidir ve aynı zamanda uyuşturucu üreticilerini koruyan ve fiili olarak kaçakçılığını da yapan paramiliter güçlerle yakın bağları vardır. (78) 1998 yılında Florida'nın Ft. Lauderdale Havaalanına inen Kolombiya Hava Kuvvetlerine ait bir kargo uçağında 744 kilo kokain bulunmuştu. 1996 yılında ise, Kolombiya Hava Kuvvetleri subayları, (o zamanki) Başkan Ernesto Samper tarafından kullanılan uçakla, Amerika'ya eroin sokmaya çalışmışlardı. (79) Clinton yönetiminin önde gelen bir yetkilisi, Samper'ı bir "uyuşturucu kaçakçısı" olarak nitelemişti. (80)

Vermont Demokrat Senatörü Patrick Leahy'nin 1999 yılında Kolombiya'dan söz ederken işaret ettiği gibi: "Gördüğümüz şey, aslında uyuşturucuya karşı savaş politikası maskesi altında bir isyan bastırma politikasının yürütülmesidir" (81)

Uluslararası Af Örgütü, 1994 yılında yayımladığı bir raporda, Kolombiya'da 1986 yılından o güne kadar 20 bin kişinin, daha çok paramiliterler ve paramiliterlerin müttefikleri tarafından, "uyuşturucu savaşlarında değil, politik sebeplerle" öldürüldüğünü bildirmişti. Kurbanların çoğu "sendikacılar, insan hakları savunucuları ve yasal sol hareketlerin liderleri" idi. Uluslararası Af Örgütü, "ABD tarafından, görünüşte uyuşturucu kaçakçılarına karşı kullanılmak üzere temin edilen askeri malzeme; Kolombiya Silahlı Kuvvetleri tarafından isyan bastırma adına, bu suçların işlenmesinde kullanılmaktadır" (82) suçlamasında bulundu. Meksika'da olduğu gibi, bu yardımların çoğu Kongre'nin çıkarmış olduğu insan hakları yasaları çiğ-

nenerek yapılmaktadır. Pentagon, bu kısıtlamalar karşısında duyduğu memnuniyetsizliği gizlevememektedir. (83)

1997 yılı Mart ayında, Parlamento Dış Operasyonlar Altkomitesi üyeleri tarafından Dışişleri Bakanı Albright'a gönderilen mektupta, "Kolombiya Hükümeti'nin paramiliter gruplar tarafından işlenen suçlarda görülen artışı durdurma ya da yargısız infazları, ortadan kaybolmaları, işkenceyi, siyasi cinayetleri ve güvenlik güçleri (yani düzenli ordu) tarafından işlenen diğer insan haklarına karşı suçları azaltma yönündeki çabaları, 100 milyon doların üzerinde askeri yardım yapılmasını haklı göstermeye yetmez." (84)

Ancak, yardımlar sürdü. Washington, isyancı güçlerin, iktidara geldiği takdirde, Yeni Dünya Düzeni'nin küreselleşmiş ekonomisine uyum sağlayabileceklerinden kuşku duyuyor.

Yugoslavya, 1995-1999

1996 yılı Nisan ayında Başkan Clinton, Moskova ile kendisinden ayrılmak isteyen Çeçenistan arasındaki askeri mücadeleye kısa bir ara verildiği bir zamanda Rusya'yı ziyaret etti. Bir basın toplantısında Başkan şunları söyledi:

> Bizim daha açık bir eleştirel tavır almamız gerektiğini söyleyen kişiler olduğunu söylüyorsunuz. Sanırım bu sizin temel önemenize bağlıdır; Çeçenistan'ın Rusya'nın bir parçası olduğuna inanıyor musunuz, inanmıyor musunuz? Size, bir tarihte bizim ülkemizde de bir iç savaş olduğunu ve nüfusa oranlarsak, bu savaşta 20. yüzyıldaki bütün savaşlarda kaybettiğimizden daha çok insan kaybettiğimizi; bu kaybı Abraham Lincoln'ün uğruna hayatını verdiği bir ilke, yani Amerika Birleşik Devletleri'ni oluşturan hiçbir devletin birliğimizden ayrılmaya hakkı olmadığı ilkesi, üzerine verdiğimizi hatırlatmak isterim. (85)

Üç yıl önce Clinton, Yugoslavya'nın uygar yaşamının ve kültürünün büyük bir bölümünü 'insanlık için bombardıman operasyonu' ile imha etmişti. Aslında bu, Slobodan Miloseviç'in Kosova Eyaleti'nin Yugoslavya Federal Cumhuriyeti'nden ayrılmasını önlemeye hakkı olduğu fikrini reddetmesi anlamına geliyordu. Amerika Birleşik Devletleri, NATO kapsamı içinde

Amerikan İç Savaşı kadar şiddet içermeyen ve aslında o sırada dünyada yaşanan diğer çatışmalara göre çok daha az şiddet içeren ve kısa süreli bir iç savaşta taraf oldu. O yıllarda Türkiye'de, Sri Lanka'da, Endonezya/Doğu Timor, Angola ve Afrika'nın diğer yerlerinde çok daha şiddetli ve uzun süreli iç çatışmalar yaşanıyordu ama, ABD ve NATO liderlerinin şefkat dolu kalplerini telleri Sırbistan'ın Kosova'ya uyguladığı (tek taraflı?) aşırı şiddete daha fazla dayanamadı.

Amerika'nın bütün dünyayı kurtaramayacağını savunanlara şunu hatırlatmamız gerekir: Amerika, sadece belirli halkları kurtarmamakla kalmaz. Washington, Türkiye'nin ve Endonezya'nın sıkı yumruklu askeri baskı rejimlerini aktif olarak desteklemişti ve 1995 yılında Hırvatistan'ın Karajina Sırpları'na etnik temizlik uygulamasına ve sonra da örtbas etmesine yardımcı olmuştu. (86) Türkiye aslında, NATO'nun Kosova'ya müdahale edebileceğine dair kararını, bu politikanın asla Türkiye'nin Kürtlere muamelesi için uygulanmayacağı teminatı verildikten sonra onayladı. Ankara, neredeyse bu teminat verilmediği takdirde NATO kararını veto etmekle tehdit edecek duruma gelmişti. (87)

Ancak, Amerika için belirli bazı ilkelerin yerleşmesi emredici nitelikteydi: 1) NATO'nun Soğuk Savaşın, Sovyetler Birliği'nin ve Varşova Paktı'nın yokluğunda hâlâ bir varlık sebebi olduğu; 2) NATO'nun her yere, hatta kendi coğrafi sınırlarının dışına ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nden alınmış açık bir yetki bulunmasa bile müdahale etme hakkı olduğu; 3) NATO'nun Yeni Dünya Düzeninin askeri kolu olduğu (şirket merkezi Washington DC'de olmak üzere).

Yugoslavya, bu ilkelere tapınma eğiliminde değildi; gördüğümüz gibi, Sırplar küreselleşmiş Amerikan müttefikleri klübünün sadık küçük üyelerinden biri olmak için uygun ve saygılı bir tavır göstermiyorlardı. Sanayi ve mali sektörlerinin büyük bölümü hâlâ devlet mülkiyetindeydi. "Sosyalizm" sözcüğünü bile henüz kibar kelimeler sözlüğünden çıkarmamışlardı. Tam bir dinozordu bunlar! Her şeyleriyle ideal bir 'insani bombalama' hedefiydiler. Miloseviç'in bir diktatör olduğu gerçeğinin, propaganda değeri dışında hiç bir stratejik önemi yoktu.

Böylece, yıllar boyunca Doğu'dan (Sovyetler Birliği'nden)

gelecek bir saldırıdan korkan Yugoslavya, Batılı "Hür Dünya" tarafından yerle bir edildi. Bombalama saldırıları sırasında Sırp televizyonu da hedef alındı, çünkü Amerika'nın sevmediği şeyler yayımlıyordu. Bombardıman televizyon çalışanlarından bir çoğunun hayatını kaybetmesine, hayatta kalanlardan birinin ise enkaz altından çıkarılabilmesi için her iki bacağının da kesilmek zorunda kalınmasına sebep oldu. (88)

Britanyalı saygın dış politika muhabiri Robert Fisk, "söyledikleri şeyler hoşunuza gitmediği için insanları öldürmeye başlarsanız, savaşın kurallarını değiştirmiş olursunuz" gözleminde bulundu. (89)

Bütün bu çatışmanın belki de en tuhaf yanlarından biri, Amerika/NATO bombardımanının, etnik Arnavutların Kosova'dan kitle halinde zorunlu göçe zorlanmasından sonra yapıldığına inanmış sayısız zeki, iyi niyetli insanın yakalandığı toplu unutkanlık hastalığıdır. Yani bombardımanın bu "etnik temizlik" kampanyasını durdurmak için başlatıldığı sanılmaktadır. Gerçekte, çok sayıda insanın sistematik zorunlu göçe maruz kalması, bombardımanın başlamasının üzerinden bir kaç gün geçtikten sonra başlamıştır ve aşırı öfke ve çaresizlikten kaynaklanan bir tepki olduğu açıkça görülebilir. Bunu kolayca doğrulamak mümkündür: 23/24 Mart gecesi başlayan bombardımandan bir kaç gün önce çıkan bir günlük gazeteye ve bir kaç gün sonraki gazeteye bakmak yeterlidir. Ya da New York Times gazetesinin 26 Mart tarihli nüshasının birinci sayfasına bakabilirsiniz:

> NATO bombardımanının başlamasıyla birlikte, Priştina'da (Kosova'nun en büyük şehri), **şimdi** Sırpların öfkelerini etnik Arnavut sivillere misilleme yaparak boşaltacakları yönündeki beklentinin derinleştirdiği bir korku duygusu hakim (vurgu tarafımızdan eklenmiştir).

27 Mart'ta ilk kez bir "zorunlu göç" ya da bu tür şeyden söz edildiğini görüyoruz.

Ama, bu öykünün propaganda versiyonu çoktan yazılmış bulunmaktaydı. Kilise, kolayca kandırılabilen bir halka "papa-

nın yanılmazlığı" yalanını yutturduğundan bu yana en zekice hazırlanmış aldatmacaydı.

Çok daha fazlası var, there's a lot more,
hay mucho mas, il y a beaucoup plus,
es gibt noch viel mehr

Yukarda anlatılanlara ek olarak, 1950 yılından bu yana dünyanın her köşesinde, hükümetlere ya da toplumsal hareketlere karşı yapılmış onlarca ciddi ABD müdahalesi vardır. ABD Hükümetlerinin, henüz gün ışığına çıkarılmamış haydutlukları sonsuz gibi gözükmektedir ama yazarın zamanı kısıtlıdır. Amerikan müdahaleleri makinesi aşağı yukarı otomatik pilota bağlanmış gibidir: Hiç bitmeyecek barış için hiç bitmeyen savaş.

Narko-teröristler anneni yakalayacak

Amerikan Hükümet yetkilileri, ilinti gerçek olsun ya da olmasın, çoğu kez solcu gerillaları uyuşturucu kaçakçıları olarak tanımlama eğiliminde olurlar. Gerillalardan söz ederken de çoğu kere "narko-terörist" ifadesini kullanırlar. Bu tür dilbilimsel yakıştırmalar sadece tanımlayıcı olmanın ötesinde bir işleve sahiptirler. İşte Özel Kuvvetler Komutanı Albay John Waghelstein 1987 yılında bu ilintiden şöyle söz etmişti:

> Amerikan halkının kafasında ve Kongre'de bu bağlantının bu yarımkürede gerilla/narkotik teröristlere karşı mücarele için gereken desteği sağlayacaktır. Kongre, bu işin gereği olarak için müttefiklerimizi eğitim, danışma ve güvenlik yardımlarıyla desteklememize engel olmakta zorluk çekecektir. Latin Amerika'daki isyan hareketlerini körü körüne destekleyen kilise grupları ve akademisyenler, ahlaki olarak kendilerini yanlış tarafta bulacaklardır. Hepsinden önemlisi, eleştirilmesi olanaksız bir ahlaki pozisyon kazanırız ve buradan hareketle Savunma Bakanlığı kaynaklarının yanısıra diğer kaynakları da kullanarak topyekün bir savaş başlatabiliriz.. (90)

Kurbanları Anma Müzeleri

Soğuk Savaş muhafazakarları, yıllardır Washington'da, şeh-

rin en merkezi yerinde bir "Komünizm Kurbanlarını Anma Müzesi" açmayı planlıyorlardı. Sonunda Kongre'den çıkan bir yasa ile bu binanın yaptırılmasına karar verildi ve Başkan Clinton tarafından da imzalandı. Bu projeyi destekleyenlerin ortaya koyduğu görüşler, vahim yanlışlıklarla doludur ve propaganda amaçlıdır. Aslında, bu binanın hemen yanına bir de "Anti-Komünizm Kurbanlarını Anma Müzesi" açılması çok yerinde olurdu ama değinmek istediğim konu bu değil. Yukarıda anlatılan müdahalelere, işkence bölümünde ve diğer bölümlerde ayrıntılı bir biçimde açıklanan terörizmi destekleme olaylarına ilişkin olarak sergilenebilecek eşyalar, gerçekten oldukça büyük bir müzeyi doldurabilirdi.

18. BÖLÜM

Seçimleri Saptırmak

Yabancı uyruklu bir kişinin, herhangi bir siyasi makam için yapılacak seçimlerle ya da genel seçimlerle ilgili olarak, doğrudan ya da başka kişiler aracılığıyla, para ya da değerli diğer eşya ile katkıda bulunması ya da böyle bir katkıda bulunacağını açıkça ya da ima yoluyla ifade etmesi yasaya aykırıdır.

Toplu ABD Yasaları, Değişikliklerle
(US Code Amended-USCA) Başlık 2, Bölüm 441e(a)

Çinlilerin, Amerikan politikasını etkilemek için örtülü kampanya bağışlarını kullanmaya kalkmalarının açıklanması durumunda, Kongre'nin Cumhuriyetçi ve Demokrat üyelerinin birlikte ifade edecekleri şok ve öfkenin siyasi olmasa bile yasal temeli işte bu maddedir.

Ancak, Washington'un politika yapıcıları uzun zamandan beri başka ülkelerin seçimlerine büyük miktarlarda paralar dökme konusunda sınırsız bir hakkı kendilerinde görmekte (ki yabancıların katkılarını yasaklayan ülkeler de buna dahildir), aşağıda göstereceğimiz gibi, seçim sistemlerini çok çeşitli yollarla yozlaştırmaktadırlar.

Seçimler ve demokrasi denen şey

Clinton yönetimi sırasında başkan ve diğer siyasi liderler tarafından çeşitli vesilelerle sık sık ilan edilen ve medyanın büyük bir görev aşkıyla yinelediği "Küba Batı Yarımküresi'ndeki demokratik olmayan tek ülkedir" tezi, Amerika Birleşik Devletleri'nde hemen hemen genel kabul görmüş bir hikmet haline gelmiştir.

Bu tezi dikkatle inceleyelim; çünkü bunun çok ilginç sonuçları olacaktır.

Küba Devrimi'nden, 1959 yılından günümüze kadar Latin Amerika, korkunç bir insan hakları ihlalleri resmigeçidine tanıklık etti: Sistematik, rutin işkence; "ortadan kaybolmuş" insanlar ordusu; hükümet destekli ölüm müfrezelerinin seçilmiş kişileri öldürmesi; köylülerin, öğrencilerin ve diğer grupların kasten, kitle halinde katledilmeleri. Bütün bu süre içinde işlenen suçların failleri El Salvador, Guatemala, Brezilya, Arjantin, Şili, Kolombiya, Peru, Meksika, Uruguay, Haiti ve Honduras'ın Silahlı Kuvvetleri ve onlarla ilintili paramiliter müfrezeler olmuştur.

Küba'nın en kötü düşmanları bile, Castro hükümetini bu ihlallerden hiç biri ile suçlayamamıştır. Eğer eğitim ve sağlık hizmetlerini göz önüne alacak olursak (ki, her ikisi de "Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesi" ve "İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunması için Avrupa Konvansiyonu" ile teminat altına alınmış haklardır), Başkan Clinton'ın "her ikisi de Küba'da başka ülkelerde olduğundan çok daha iyi işliyor" dediğini (1) hatırlamalıyız. Küba'nın, devrimden sonraki 40 küsur yıl içinde Latin Amerika'nın en iyi insan hakları sicillerinden birine sahip olduğu kolayca görülebilir.

Bu temiz sicile rağmen, Amerika Birleşik Devletleri Küba'nın Batı Yarımküresi'nin tek "demokratik olmayan" ülkesi olduğunda ısrar ediyorsa, Beyaz Saray'dan görüldüğü biçimiyle "demokrasi" denen bu şeyin çok değer verdiğimiz insan haklarıyla ilgisinin olmadığı ya da çok az ilgisinin olduğu gibi kaçınılmaz bir sonuca varırız. Gerçekten, yıllar boyunca Washington'un resmi makamlarından çıkan açıklamalar demokrasiyi basite indirgemekte, genellikle sadece seçimlerle ve sivil özgürlüklerle eşitlemektedir. Çalışacak iş, yiyecek, barınacak yer bulabilmek bile bu eşitliğin parçaları değildir.

Bu yüzden açlarla, evsizlerle, tedaviden yoksun hastalarla, çok az okuma yazma bilen, işsiz, işkence gören, sevdikleri kişilerin devletin göz yumması sonucunda ortadan kaybolduğu ya da öldürüldüğü insanlarla dolu bir ülkede yaşamanın adına "demokrasi" denebiliyor. Böyle bir ülkede, iki ya da dört yılda bir belirli bir yere giderek ve sefil yaşam koşullarınızı düzelte-

ceğine söz veren ama bunu gerçekleştirecek işleri hiç bir şekilde yapmayacak olan şu ya da bu kişinin isminin önüne çarpı işareti koymak, bir ülkede demokrasi olduğunu gösterir mi? Üstelik, böyle bir toplumda en azından asgari düzeyde bir özgürlük bulunması gerekir. Bir insanın, mevcut güçler hakkında ya da toplumun sorunları üzerine görüşlerini; bu görüşleri açıklamanın olayların gelişimi üzerinde bir etkisi olsun ya da olmasın, cezalandırılma korkusu duymadan ifade edebilmesi büyük ölçüde o toplumun insani zenginliğinin göstergesidir. Yunanca "halkın idaresi" demek olan bu sözcük, halkın gerçekten kendi istediği gibi yaşaması anlamını içerir.

Amerika Birleşik Devletleri'nin demokrasiyi bu dar anlamıyla tanımlaması bir rastlantı değildir. Soğuk Savaş boyunca, "serbest ve adil" çok partili seçimlerin olmaması ve sivil özgürlüklerin yeterli düzeyde bulunmaması Sovyetler Birliği'ni ve uydularını belirleyen özelliklerdi. Ancak, bu ülkeler, yurttaşlarını çalışacak iş bulma, yiyecek, sağlık hizmetleri, eğitim, vb. bakımından göreceli olarak oldukça iyi bir yaşam standardına kavuşturdular ve bunu yaparken her zaman ve her yerde mevcut Brezilya işkencelerini ya da Guatemala ölüm müfrezelerini kullanmadılar. Aynı zamanda, Soğuk Savaş sırasında Amerika'nın müttefiki olan Üçüncü Dünya ülkelerinden bir çoğu (ki, Amerika bunlardan "Hür Dünya" olarak söz etmeyi sever) insan hakları açısından felaket bölgeleriydi; bu ülkelerde, seçim sandığında geçecek 60 saniye dışında, muhalif düşüncelere, ancak fazla etkili değillerse ve bir harekete dönüşme tehdidi taşımıyorlarsa, tolerans gösterilirdi.

Doğal olarak, Soğuk Savaş döneminde bu tür takım dizilişleriyle propaganda puanları kazanmanın tek yolu, takımınızın erdemini yüceltmek, düşmanınkini ise kötülemekti. Birincisini "demokrasi", ikincisini ise "totaliter" olarak nitelemekti.

İşte böylece, Amerikalılar seçimler olmadığı takdirde bir ülkede hiç bir ilerlemenin sağlanamayacağı düşüncesine iman edercesine inandırıldılar. Onlara, seçimleri demokrasiyle ve demokrasiyi seçimlerle özdeşleştirmeleri öğretildi. Amerikalılar, içerde seçim politikalarıyla ilgili olarak alaycı ve olumsuz duygular taşısalar da, serbest ve adil seçimleri savunmanın ABD dış politikasının çok uzun zamandan beri, temel ve samimi ilkesi olduğu konusunda çok az kişi küçük de olsa bir şüphe duyar.

Bütün bunları göz önüne alarak gerçek tarihi sicili inceleyelim.

Filipinler, 1950'li yıllar

Yoğun dezenformasyon kampanyaları; adaylara yüklü miktarda para yardımı; adayların seçim konuşmalarının yazılması; CIA adayının rakibinin ne söylediğinin anlaşılamaması için içeceğine uyuşturucu ilaç koyulması; bir başka adaya karşı suikast düzenlenmesini de kapsayan faaliyetler düzenlenmiştir. CIA, kontrollü seçimlerle bu ülkenin siyasi hayatını korkutucu bir biçimde yönlendirmektedir. CIA, politikalarını daha iyi tanıtabilmek için örtülü bir biçimde "Serbest Seçimler için Ulusal Hareket" isimli bir örgüt kurdurmuştur ve her bölgeden iyi niyetli vatandaşların katılımını sağlamıştır. New York Times da iyi niyetliler arasındaydı. Filipinler'in siyasi ve seçim sistemi ile ilgili gelişimini şu sözlerle övdü: "Filipinler için 'demokrasinin Asya'daki vitrini' denmesi sebepsiz değildir." (2)

İtalya, 1948 yılı ve 1970'li yıllar

"Müdahaleler" bölümüne bakınız.

Lübnan, 1950'i yıllar

CIA, Başkan Camille Chamoun'un seçim kampanyalarını desteklemek için fonlar oluşturdu ve parlamento adaylarını seçti. Diğer fonlar ise, Amerika'nın Lübnan politikasına karışmasına memnuniyetlerini yeteri kadar göstermeyen adayların hedef alınması için kullanıldı. (3)

Endonezya, 1955

Başkan Sukarno'nun partisi ve Endonezya Komünist Partisi'ne desteğin önünü kesmek amacıyla, merkezci bir koalisyonun seçim kampanyasında CIA bir milyon dolar para dağıttı.(4)

Vietnam, 1955

Amerika, Kuzey Vietnamlı lider Ho Chi Minh'in kolayca kazanacağına emin olduğu için, Kuzey ve Güney Vietnam'ı birleş-

tirmek amacıyla Güney Vietnam'da yapılması planlanan seçimlerin iptal edilmesinde belirleyici rol oynadı. (5)

Britanya Guyanası/Guyana, 1953-1964

Dünyanın en eski demokrasilerinden ikisi, Büyük Britanya ve Amerika, üç kez demokratik yollarla seçilmiş Cheddi Jagan'ın görevde kalmasını önlemek için, tam 11 yıl süreyle büyük çaba harcadılar. Genel grevlerden dezenformasyona, terörizmden Britanya kanunlarının inceliklerini kullanmaya kadar çok çeşitli taktikler kullandılar ve bu süre içinde iki kez Jagan'ın görevden uzaklaştırılmasını sağladılar. (6)

Japonya, 1958 yılı ve 1970'li yıllar

CIA, muhafazakar Liberal Demokrat Parti'yi parlamento seçimlerinde desteklemek için, Amerikan hazinesinden milyonlarca dolar akıttı. Bunu, her koltuğu ayrı ayrı hesaplayarak yaptı. Muhalefet partisine, Japon Sosyalist Partisi'ne zarar vermek ve onu zayıflatmak için yapabileceği her şeyi yaptı. Bunun sonucu, Liberal Demokrat Parti'nin, yine CIA tarafından desteklenen İtalyan Hristiyan Demokratlar'ın saltanatını andıran bir biçimde, 38 yıl iktidarda kalması oldu. Bu taktikler, hem Japonya'nın hem de İtalya'nın güçlü bir "çok partili sistem" geliştirmesine engel oldu. (7)

Dışişleri Bakanlığı'nın 1996 yılında açıklanan 1961-1963 yıllarına ait Amerika Birleşik Devletleri'nin Dış İlişkileri raporunda, daha önce hiç görülmemiş bir açıklama yer almaktadır. Kasıtlı olarak rapor dışında bırakılmış materyalin çokluğu yüzünden, seçkin tarihçilerden oluşan bir komisyon, "yayımlanan bu derlemenin, kanunun gerekli gördüğü gibi, Amerika Birleşik Devletleri'nin belli başlı politik kararlarının kapsamlı, doğru ve güvenilir bir biçimde belgelenmiş kaydını teşkil etmediğini" belirtmiştir. Dışarıda bırakılan materyaller Dışişleri Bakanlığı tarihçilerinin belirttiğine göre, Amerika'nın 1958-1960 yılları arasında Japonya'daki eylemleri ile ilgilidir. (8)

Nepal, 1959

CIA'in, B.P. Koirala'nın Nepal Kongre Partisi'nin ulusal par-

lamento seçimlerini kazanabilmesi için, ne olduğu belirtilmeyen bir "örtülü eylem" gerçekleştirdiği aynı kurum tarafından kabul edilmiştir. Nepal Kongre Partisi, yeni kurulan meclisteparlamento çoğunluğunu kazandı ve Koirala başbakan oldu. Bu, Nepal'de yapılan ilk ulusal seçimdi ve CIA demokrasinin harika işleyiş biçimini onlara tanıtmak için orada iş başındaydı. (9)

Laos, 1960

CIA ajanları, elleriyle seçtikleri güçlü adamın; Phoumi Nosavan'ın Amerika yanlısı bir hükümet kurması için oyları seçim sandıklarına doldurdular. (10)

Brezilya, 1962

CIA ve Uluslararası Kalkınma Ajansı, federal ve eyalet seçimlerinde, Başkan Joao Goulart'a muhalif adayları desteklemek için, milyonlarca dolar harcadı. CIA ayrıca, çeşitli adayların kampanyalarına zarar vermek için, elini sık sık içinde her türlü kirli oyunun bulunduğu torbaya soktu ve bir şeyler çıkardı. (11)

Dominik Cumhuriyeti, 1962

1962 yılı Ekim ayında, seçim gününden iki ay önce, Amerikan büyükelçisi John Bartlow Martin, en büyük iki partinin başkanlarıyla bir araya geldi ve onlara kendisinin hazırladığı, İspanyolca ve İngilizce olarak yazılmış yazılı bir bildiri verdi. Bildirinin bir bölümünde şöyle deniyordu: "Önümüzdeki seçimlerde kaybeden taraf, seçim sonuçları açıklanır açıklanmaz kazananı kamuoyunun önünde kutlayacak ve kendisini bütün Dominik halkının Başkanı olarak tanıyacak ve kendisini destekleyen bütün taraftarlarının da onu tanımaları çağrısında bulunacaktır. Kazanan taraf, göreve başlamadan önce, kaybedenin partisine hükümette sandalye vermeyi teklif edecektir. (Bundan imtina edilebilir.) (12)

Amerikalılar ayrıca, Dominik Hükümeti'yle birlikte çalışarak 125 kişinin sınırdışı edilmesini sağladılar. Bunlar, eski diktatör Trujillo'nun destekleyicileri ile Castro taraftarları ve komünist-

lerdi. Bu kişiler Amerika ve diğer ülkelere sınırdışı edildiler ve seçim sonrasına kadar ülkeye dönmelerine izin verilmedi. Bu, Martin'in söylediği gibi, "seçimlerin yapılabilmesi için, istikrarın korunmasına yardımcı olmak" için yapılmıştı. (13)

Gelişen olaylar sonucunda, Juan Bosch seçimleri kazandı ve yedi ay sonra askeri bir darbe ile devrildi. Bu, demokrasinin yüzüne indirilmiş bir tokattı; ama ne Martin ne de herhangi bir askeri yetkili bu konuda bir şeyler yapma gereği hissetmedi.

Guatemala, 1963

Amerika, General Miguel Ydigoras rejimini devirdi. Çünkü 1964 yılında görevden ayrılmayı planlıyordu. Bu, seçimlere gidilmesini zorunlu kılacaktı. Washington, bu seçimleri liberal reformcu ve Amerikan dış politikasına muhalif eski başkan Juan José Arévalo'nun kazanmasından korkuyordu. Ydigoras'ın yerine getirilen başkan seçimlerden hiç söz etmedi. (14)

Bolivya, 1966

CIA, ulusal seçimlerin sonuçlarını etkilemek için, başarıyla sonuçlanan bir çaba içine girdi. Başkan René Barrientos'a 600 bin dolar, daha küçük birkaç sağcı partiye de küçük miktarlarda bağışta bulundu. Gulf Oil de Barrientos'a ayrıca 200 bin dolar katkıda bulundu. (15)

Şili, 1964-1970

1964 ve 1970 ulusal seçimlerine ve aradaki yıllarda yapılan Kongre ara seçimlerine ABD'nin yoğun müdahaleleri oldu. Sosyalist Salvador Allende, 1964 yılında ABD müdahalesiyle başarısızlığı uğradı ama CIA'in kendisine karşı milyonlarca dolarlık çok yönlü operasyonuna rağmen 1970 seçimlerini kazandı. CIA, bunun üzerine düzenlettiği askeri bir darbeyle, 1973 yılında devrilmesini sağladı. (16)

Portekiz, 1974-1975

1974 yılında sosyalistler gibi konuşan subaylar tarafından yapılan darbenin ardından, CIA propaganda makinesini çalış-

tırmaya başladı. Bir yandan da "ılımlı" adayları, özellikle Mario Soares ve onun (sözde) Sosyalist Parti'sini desteklemek için milyonlarca dolar harcadı. CIA, ayrıca Batı Avrupa sosval demokrat partilerini de Soares'i desteklemeye çağırdı. Başarılı oldu. Sosyalist Parti hakim güç oldu. (17)

Avustralya, 1974-1975

"Müdahaleler" bölümüne bakınız.

Jamaika, 1976

CIA, Sosyal Demokrat Michael Manley'in yeniden seçilmesini önlemek için çaba harcadı. Dezenformasyon, silah sevkiyatı, işçi hareketleri, ekonomik destabilizasyon, muhalefete maddi destek sağlamak ve Manley'in hayatını hedef alan girişimlerde bulundu. Bütün bunlara rağmen zafer Manley'in oldu. (18)

Panama, 1984, 1989

1984 yılında CIA, başkanlık seçimleri öncesinde Manuel Noriega'nın bir adamına maddi yardımda bulunarak onun çok kuşkulu bir seçim zaferi kazanmasını sağladı. Muhalefetin "sahtekarlık" çığlıklarına rağmen, Washington yeni başkanı Beyaz Saray'da ağırladı. 1989 yılında ise Noriega artık Washington'un tercihi değildi; bu yüzden CIA, Noriega'nın adayının karşısındaki adaylara on milyon doların üzerinde yardımda bulundu ve oyları etkilemek için gizli ve yasadışı radyo ve televizyon yayınları yapılmasını sağladı. Noriega'nın adayının kazanması üzerine, Washington bu durumda seçimlere hile karıştırılmış olmasından duyduğu ahlaki kızgınlığı ifade etti. (19)

Nikaragua, 1984, 1990

Amerika, Sandinista Hükümeti'nin 1984 yılında ilan ettiği seçimlerin yasallığına gölge düşürmek istiyordu. Bu yüzden, örtülü olarak muhalefet koalisyonunun büyük ortağını seçimlere katılmamaya ikna etti. Seçim gününden bir kaç gün önce, seçime katılan diğer sağ partilerin bazıları Amerikan diplomat-

larının kendilerine yarıştan çekilme yönünde baskı yaptıklarını açıkladılar. (20) CIA, ayrıca Sandinista liderliğini bölmeye çalıştı ve bu amaçla komşu ülke gazetelerinde tam sayfa sahte ilanlar yayınlattı. (21) Ancak, Sandinistalar yüzlerce uluslararası gözlemcinin izlediği seçimleri çok adil bir biçimde ve kolayca kazandılar.

Altı yıl sonra, Washington'un CIA'in yerine özel olarak yarattığı NED, (Demokrasi için Ulusal Destek örgütü) Şubat seçimlerinde Sandinistaların yenilgiye uğratılması için, milyonlarca dolar para harcadı. NED, Nikaragua muhalefetinin (UNO) organize edilmesi için çalıştı; bu muhalefeti kuran ve destekleyen partileri ve örgütleri yapılandırdı. Sekiz muhalefet partisi daha olmasına rağmen, Amerikan yardımından yararlanan tek siyasi parti UNO oldu. (22)

Kullanılan yöntemlerden belki de en etkili olanı, Nikaragua halkına, Sandinistaların yeniden kazanmasının, Washington tarafından kendilerine karşı yürütülen yıkıcı ve bitmek tükenmek bilmeyen savaşın sürmesi anlamına geleceğini altını çize çize hatırlatmaktı.

Haiti, 1987-1988

1986 yılında Duvalier diktatörlüğü sona ermesinin ardından, ülke bir yıl sonra yapılacak serbest seçimlere hazırlanmaya başladı. Ancak, Haiti'nin en büyük sendika lideri Washington'un solu zayıflatmak için çalıştığını bildirdi. Amerikan yardım kuruluşlarının kırsal bölgelerdeki halkı, bütün solu "komünist" olarak tanımlamaları ve reddetmeleri yönünde teşvik ettiklerini söyledi. Bu arada CIA, belirlediği adayların çeşitli yollarla desteklenmesi ile uğraşırken, Senato İstihbarat Komitesi CIA'e örtülü seçim etkileme çalışmalarına son vermesini emretti. (23)

Bulgaristan, 1990-1991 ve Arnavutluk, 1991-1992

Yeni doğmuş demokrasilerin kırılganlığına hiç aldırmayan Amerika, seçilmiş hükümetlerin devrilmesinde önemli rol oynadı. "Müdahaleler" bölümüne bakınız.

Rusya, 1996

Bir grup tecrübeli Amerikalı siyasi danışman, Mart ve Haziran ayları arasındaki dört aylık süre içinde Boris Yeltsin'in seçim kampanyasını desteklemek için Moskova'da gizlice çalıştı. Amerikalılar çalışmalarını bağımsız olarak yürütmekle birlikte, Başkan Clinton'un siyasi gurusu Dick Morris ABD yönetimiyle grub arasında aracı görevini üstlendi. Başkan Clinton, Mart ayında Yeltsin'e, "Amerika olarak yaptığımız her şeyin Rusya'daki seçim kampanyası üzerinde olumlu bir etkide bulunacağından emin olmak istediğini" söyledi. Küreselleşme ve serbest pazar ekonomisine geçiş oyununda Boris Yeltsin'e güveniliyordu ve bu yarışta ipi göğüslemesinin sağlanması zorunluydu. Yeltsin'in başlıca rakibi olan Rusya Komünist Partisi, seçimleri kazanırlarsa ne yapacaklarını açıkça söylüyordu. Buna karşılık Moskova'daki Amerikalı danışmanlar Yeltsin'in Batı'nın karşısına çıkabilmesini sağlamak için, Nisan ayında bir Clinton-Yeltsin zirvesi düzenlediler.

Amerikalılar, topluma verilecek mesajı ileri tekniklerle oluşturma, kamuoyu anketleri, odak grupları, kalabalık grup gösterileri, doğrudan ulaşım gibi yollar üzerinde duruyorlardı. Devlet kontrolündeki medyaya daha sistematik bir biçimde hükmedilmesini istediler ve komünistlerle halk önünde tartışmalardan kaçınılmasını tavsiye ettiler. En çok da Yeltsin'in kampanyasının komünistlere olumsuz tavır almasını, komünistler iktidara geldikleri takdirde neler olacağı konusunda, halk ayaklanmaları, şiddet ve tabii en kötüsü, Stalinizm'e dönüş gibi korkutucu tablolar çizilmesini teşvik ettiler. Kendilerine karşı bir medya sansürü uygulanan komünistler, saldırılara karşılık verme ya da "ekonomiye baksana aptal" diye bağırarak seslerini duyurma olanağı bulamadılar.

Amerikalı danışmanların, Yeltsin'in kampanyasına katkılarını ölçmek imkansızdır; çünkü, eğer kendi başlarına bırakılsaydı Rusların hangi taktikleri kullanacakları, uygulamada ne kadar başarılı olacakları ya da olayların nasıl gelişeceğini bilmek imkansızdır. Ancak şunu biliyoruz: Amerikalılar gelmeden önce Yeltsin seçmenlerin sadece yüzde 6'sı tarafından tercih ediliyordu. Oylamanın ilk turunda komünistlerin yüzde

32'sine karşı oyların yüzde 35'ini, ikinci turda da yüzde 40'a karşılık yüzde 54'ünü aldı. Time dergisi bunu "demokrasinin zaferi" olarak açıkladı. (24)

Moğolistan, 1996

NED, iktidardaki eski Komünist Partisi'nin devamı olan ve 1992 seçimlerini kazanan Moğolistan Halkının Devrimci Partisi'nin muhalifleri ile birlikte, yıllarca sürpriz bir seçim zaferi elde etmek için çalıştı. 1996 seçimlerine kadar geçen altı yıllık süre içinde NED iki buçuk milyon nüfuslu bu ülkede bir milyon dolara yakın para harcadı. Bunun en büyük sonucu, muhalefetin Ulusal Demokratik Birlik adlı yeni bir koalisyon içinde toplanması oldu. Newt Gingrich'in "Amerika ile Sözleşme" programından esinlenen NED, "Moğolistan Seçmeni ile Sözleşme"yi hazırladı. Burada özel mülkiyet hakları, serbest basın ve yabancı yatırımların teşviki çağrısında bulunuluyordu. (25) Moğolistan Halkının Devrimci Partisi, esasen Batı tarzı ekonomik reformları başlatmış, bu uygulamalar yaygın bir sefalet ve komünizm döneminde kurulup geliştirilen sosyal güvenlik kurumlarının çoğunun yok olmasıyla sonuçlanmıştı. Ama yeni hükümet, konutların özelleştirilmesini de içerecek biçimde reformları hızlandırmaya söz vermişti. (26) Wall Street Journal, devlet şirketlerinin satışında olduğu gibi, "şok terapisinin" şimdi daha da şok edici olacağını sevinç ve mutlulukla bildiriyordu. Gazetenin makalesi "Steplerdeki Hikmet" başlığını taşıyordu. (27) Yeni hükümet, Washington'un, Amerikan şirketlerine ve istihbarat örgütlerine karşı Moğolistan Halkının Devrimci Partisi'ne kıyasla daha konuksever olacağını umduğu bir hükümetti. Gerçekten, 1998 yılında NSA (Ulusal Güvenlik Ajansı) Çin Ordusunun iletişimini dinlemek amacıyla, Dış Moğolistan'a elektronik dinleme istasyonlarını kurmuş bulunuyordu. Moğolistan İstihbarat Örgütü'de Çin'in içinden istihbarat toplamak için göçebeleri kullanıyordu. (28)

Bosna, 1998

Bosna, fiilen Amerika'nın koruması altına girdi. Amerika'nın tertiplediği 1995 Dayton Barış Anlaşması'nı uygulamak üzere, sömürge genel valisi yetkileriyle donatılmış İspanyol dip-

lomat Carlos Westendorp atandı. Yönetimin bir çok makamı için yapılacak Eylül seçimlerinden önce, Westendorp 14 Hırvat adayı aday listesinden çıkarttı. Sebep, komşu Hırvatistan'ın devlet televizyonundan Bosna'ya yönelik taraflı yayın yapılmış olması ve etnik Hırvat askerlerin politikaya karışmasıydı. Seçimlerden sonra, Westendorp Bosna Sırp Cumhuriyeti'nin seçilmiş başkanını istikrarsızlık yaratmakla suçlayarak görevden aldı. Bu senaryoda Amerika'nın ve diğer Batılı güçlerin isteklerini destekler görünenler "ılımlılar" olarak adlandırılıyor ve seçimlerde aday olmalarına ve görevde kalmalarına izin veriliyordu. Farklı düşünenlere ise "sertlik yanlısı" yaftası yapıştırılıyor ve bu kişiler farklı bir sonla karşılaşma tehlikesini üzerlerinde hissediyorlardı. 1997 yılının Mayıs ayında Westendorp'un Bosna Yüksek Temsilcisi görevine seçilmesi üzerine, Londra'da çıkan Guardian gazetesi şöyle yazmıştı: "Amerika Dışişleri Bakanı Madeleine Albright bu seçimi kutladı. Ama bazı eleştiriciler, Westendorp'un fazlasıyla etkisiz kalmasından ve Amerika'nın politikalarını uygulayamamasından korkuyorlar." (29)

Washington'un seçimlerle aşk ilişkisi hakkında daha fazla kanıt

Bunlar dışında, Amerika'nın belki seçim sürecine karışmadığı ama demokratik yollarla seçilmiş hükümetlerin devrilmesi ile ilintili olduğu durumlarda vardır. 1953 yılında İran, 1954' yılında Guatemala, 1960 yılında Kongo, 1961 yılında Ekvator, 1964 yılında Bolivya, 1967 yılında Yunanistan ve 1987 yılında Fiji'de olduğu gibi.

Diğer bazı ülkelerde, Amerikan müdahaleleri serbest ya da serbest olmayan seçimlerin, uzun bir süre yapılmaması ile sonuçlandı. İran, Güney Kore, Guatemala, Brezilya, Kongo, Endonezya, Şili ve Yunanistan'da olduğu gibi.

19. BÖLÜM

Truva Atı: Demokrasi için Ulusal Destek Örgütü

Kaç Amerikalı Demokrasi için Ulusal Destek örgütünü (NED) tanır? Çoğunlukla isminin ifade ettiği anlamın tam tersini yapan bir örgüt. NED, 1970'li yılların ikinci yarısında CIA hakkında bir çok olumsuz gerçeğin açığa çıkması ve öğrenilmesi üzerine, 1980'li yıllarda Ronald Reagan yönetimi sırasında kuruldu. 1970'li yıllar dikkate değer bir dönemdi. Watergate sebebiyle Senato'da Church komitesi, Temsilciler Meclisi'nde Pike komitesi ve Başkan tarafından kurulan Rockefeller Komisyonu yoğun bir biçimde CIA'i soruşturuyordu. Hemen her gün yeni bir korkunç olay keşfediliyor ve manşetlere taşınıyor; CIA'in geçmiş yıllarda karıştığı olaylar nedeniyle ceza davaları açılıyordu. Servisin adı fazlasıyla kötüye çıkmıştı ve bazı güçler için utandırıcı olmaya başlamıştı.

Bir şeyler yapılması gerekiyordu. Yapılan şey, bu korkunç işleri yapmaya son vermek olmadı. Tabii ki, olmadı. Yapılan şey, bu korkunç işlerin bir çoğunun yeni bir örgüte, kulağa hoş gelen bir ismi olan yeni bir örgüte; Demokrasi için Ulusal Destek örgütüne kaydırılması oldu. Burada amaçlanan ve umulan şey , CIA'in on yıllardan beri yaptığı işlerin açıkça yapılması ve böylece CIA'in örtülü operasyonlarının yarattığı kabul edilemezlik duygusunun ortadan kalkması idi.

Bu bir başyapıttı. Bir politika, halkla ilişkiler ve kinizm başyapıtı.

Böylece, 1983 yılında NED "dünyanın her yerinde demokratik kurumları sivil, devlet-dışı (gayrı-resmi) çabalarla desteklemek" üzere kuruldu. Burada "devlet-dışı" (nongovernmental) sözüne dikkat ediniz; bu, yaratılmak istenen imajın, oluşturul-

mak istenen mit'in bir parçasıdır. Gerçekte bu örgütün fonlarının hemen tamamı, yıllık mali raporların her birinde açıkça bildirildiği gibi, federal hükümet bütçesinden karşılanmaktadır. Buna rağmen NED kendisinden bir Sivil Toplum Örgütü (STÖ, Non-governmental Organization) olarak söz etmeyi tercih etmektedir. Çünkü bu, kendisine yurtdışında resmi bir Amerikan hükümet kuruluşunun sahip olamayacağı bir saygınlık sağlamaktadır. Ama STÖ, yanlış kategoridir. NED bir devlet kuruluşudur.

NED'in kurulmasıyla ilgili yasa taslağının hazırlanışına yardımcı olan Allen Weinstein, 1991 yılında oldukça üstü kapalı bir biçimde konuşmuştu: "Bugün yaptığımız birçok şey, 25 yıl önce CIA tarafından örtülü olarak yapılıyordu." (1) Gerçekte, CIA, NED aracılığıyla para aklamaktır.

NED'in fonlarının dört ana alıcısı vardır: Uluslararası Cumhuriyetçi Enstitü (The International Republican Institute); Dış ilişkiler için Ulusal Demokratik Enstitü (The National Democratic Institute for International Affairs); AFL-CIO'nun bir yan kuruluşu olan Uluslararası Emek Dayanışması için Amerikan Merkezi (American Center for International Labor Solidarity) ve Ticaret Odası'nın (Chamber of Commerce) bir yan kuruluşu olan Uluslararası Özel Girişimler Merkezi (Center for International Private Enterprises). Bu kurumlar, aldıkları bu fonları daha sonra Amerika'daki ve dünyanın diğer yerlerindeki kurumlara dağıtırlar. Çoğu kez bu kurumlar da aldıkları fonları diğer kuruluşlara dağıtırlar.

NED, belirlediği siyasi gruplara, sivil örgütlere, işçi sendikalarına, muhalefet hareketlerine, öğrenci gruplarına, kitap yayıncılarına, gazetelere, diğer medyaya ve benzeri kuruluşlara maddi yardım sağlayarak, teknik know-how vererek, eğiterek, eğitim malzemeleri, bilgisayarlar, fax cihazları, fotokopi makineleri, otomobiller temin ederek ve başka çok çeşitli yollarla yabancı ülkelerin iç işlerine karışır. NED programları genellikle şu basit felsefeyi yavmaya çalışır: Çalışan insanlara ve diğer yurttaşlara en iyi hizmet; serbest girişim, sınıflararası işbirliği, toplu sözleşme, ekonomiye devlet müdahalesinin en alt düzeye çekilmesi ve sosyalizmin her türüne ve biçimine karşı çıkılmasından oluşan bir sistem ile sağlanabilir. Serbest Pazar ekono-

misi demokrasi, reform ve büyüme ile özdeşleştirilir ve yabancı yatırımların fazileti vurgulanır.

NED, 1994-1996 yılları arasında Serbest Emek Gelişimi için Amerikan Enstitüsü (American Institute for Free Labor Development-AIFLD) isimli kuruluşa toplamı iki buçuk milyon doları geçen 15 ayrı bağışta bulundu. Bu örgüt, onyıllar boyunca CIA tarafından ilerici işçi sendikalarının gücünü ve etkisini kırmak için kullanılmıştı.(2) AIFLD, Üçüncü Dünya sendikaları arasında yukarıda açıklanan temel NED felsefesine çok benzeyen önemli bir eğitim çabası yürütmektedir. 1996 yılında AIFLD'ye yapılan NED bağışları ile ilgili açıklamada, hedeflerden biri şu sözlerle anlatılıyordu: "Sendika-yönetim işbirliğini kurmak" (3) NED'in söylediği birçok şey gibi, bu sözler -olumlu olmasa bile- en azından zararsız gözükebilir; ancak, bunlar ideolojik kod içeren sözcüklerdir ve "emeğin öfkesini bastırın, istikrarı bozmayın" anlamına gelir. NED ve AIFLD arasındaki ilişki NED'in CIA geçmişini çok iyi göstermektedir. (4)

NED, militan bir biçimde, işçi yanlısı olan sendikalara karşı muhalefet etmeleri için merkez ve sağ eğilimli sendikalara para yardımında bulundu. Fransa, Portekiz ve İspanya sendikaları da diğer bir çok ülke sendikaları gibi bu yardımları kabul etti. NED, Fransa'da 1983-1984 döneminde "profesörlerin solcu örgütleri"ne karşı "profesör ve öğrencilerin sendika benzeri bir örgütü"nü destekledi. Bu amaçla bir dizi seminerin düzenlenmesini ve "Sistemi zayıflatmak ve İhtilal Teolojisi" ve "Tarafsızlık ya da Özgürlük" (5) (Tarafsızlık -neutralism- burada Soğuk Savaşta bağlantısız olmak anlamına gelmektedir) gibi isimler taşıyan bir çok posterin, kitabın ve broşürün yayımlanmasını finanse etti.

NED, 1997-1998 programlarından birini şöyle açıklamaktadır: "Yugoslavya Federal Cumhuriyeti'nde yerel ve federal düzeyde özel sektörün gelişmesinin önündeki engelleri belirlemek ve yasal değişiklikler yapılması için baskı yapmak; özel sektörün gelişimi için stratejiler geliştirmek." (6) Yugoslavya Devlet Başkanı Slobodan Miloseviç'i eleştirenler yıllar boyunca NED bağışları ile desteklenmişti. (7)

Kısacası, NED programları Yeni Dünya Düzeninin ekonomik küreselleşmesinin temel gereksinimleri ve amaçları ile tam

bir uyum içinde çalışmaktadır. Bu programların yıllarca Amerikan dış politikası ile aynı frekansta oluşu gibi.

1984 yılında oluşan bir anlaşmazlık (NED fonlarının Panama başkanlık seçimlerinde Manuel Noriega ve CIA tarafından desteklenen bir adaya yardım etmekte kullanılması) nedeniyle Kongre NED fonlarının "resmi görevler için yapılan seçimlerde adayların kampanyalarının finansmanında kullanılmasını" yasaklayan bir yasayı kabul etti. Ancak, böyle bir yasayı aşmanın yollarını bulmak fazla zor değildir ve Amerikan seçimlerinde olduğu gibi, bir "sert para" vardır bir de "yumuşak para".

Seçimler ve Müdahaleler bölümlerinde anlatıldığı gibi, NED 1990 yılında Nikaragua'da ve 1996 yılında Moğolistan'da seçimleri başarılı bir biçimde saptırmış ve Bulgaristan'da 1990 yılında, Arnavutluk'ta ise 1991 ve 1992 yıllarında anlattığımız yöntemleri kullanarak demokratik yollarla seçilmiş hükümetlerin devrilmesine yardımcı olmuştur. NED, 1990'lı yılların sonlarına doğru da Haiti'de eski başkan Jean-Bertrand Aristide ve ilerici görüşlerine karşı birleşen muhalif sağcı gruplar adına çalışmakla meşguldü. (8) NED, birçok başka ülkede de seçim ve siyasi süreçlerde ağırlığını hissettirdi.

NED, demokrasinin ve seçimlerin temel kurallarını bilmeyen insanlara bunu öğrettiklerine bütün dünyanın inanmasını isterdi. Ancak yukarıda sözünü ettiğimiz beş kıtaya yayılmış ülkelerin hepsinde serbest ve adil seçimler yapılıyordu. NED'in bakış açısına göre sorun, seçimlerin NED'in tercih ettiği partiler listesinde yer almayan siyasi partiler tarafından kazanılmış olmasıydı.

NED, "muhalefet oluşturma" ve "çoğulculuğu teşvik etme" çalışmalarında bulunduğunu savunur. Bir NED yöneticisi olan Louisa Coan, "siyasi sistemde başka türlü sesini duyuramayan insanlara destek oluyoruz" demişti. (9) Oysa NED, çok büyük maddi sıkıntılar çekmesine ve seslerini duyurmakta zorluk çekmelerine rağmen Meksika, El Salvador, Guatemala, Nikaragua ya da Doğu Avrupa'da (hatta Amerika Birleşik Devletleri'nde) ilerici ya da solcu muhalefetin korunmasına yardımcı olmamıştır. Ama Kübalı muhalif gruplar ve medya yoğun bir biçimde desteklenmiştir.

NED raporları, sürekli olarak demokrasiden söz eder ama

akıllarından geçen ekonomik demokrasi değildir; basit bir mekanik seçim demokrasisidir. Sözkonusu ülke Küba gibi bir yer değilse, mevcut güçleri ya da mevcut düzeni tehdit etmeyi amaçlamaz.

NED, 1980'li yılların İran-Kontra olayında da önemli bir rol oynadı. Oliver North'un Amerikan dış politikasını özelleştiren, savaş açan, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı ve buna benzer harika işler yapan karanlık "Demokrasi Projesi" (Project Democracy) şebekesinin en önemli unsurlarını finanse etti. 1987 yılında bir Beyaz Saray sözcüsü, "Demokrasi Projesi"ni NED'in idare ettiğini söyledi. (10) Bu bir abartmaydı: NED Demokrasi Projesi'nin kamuya açık koluydu ama işlerin örtülü yanını Oliver North yönetiyordu, demek daha doğru olurdu. Bu demeç, çok az tepkiye neden oldu; bu kadar denetim dışı bir operasyonun arkasında CIA'in olduğu açıklanmış olsaydı, doğabilecek tepki çok daha büyük olurdu.

NED, 1980'li yılların ortalarında, Filipinler'de solcu avaklanmalarla mücadele etmek için de çok yönlü bir kampanya yürüttü. Sendikalar ve medya da dahil olmak üzere bir çok özel kuruluşu finanse etti. (11) Bu, NED öncesi günlerdeki tipik bir CIA operasyonunun aynısıydı.

NED, 1990-1992 yılları arasında Amerikalı vergi mükelleflerinin çeyrek milyon dolarını ultra-fanatik, Castro karşıtı Miami'li bir grup olan Küba-Amerika Ulusal Vakfı'na (Cuban-American National Foundation-CANF) bağışladı. Bunun karşılığında CANF, modern zamanların en çok vukuatı olan ve en acımasız teröristlerinden biri olan Luis Posada Carriles'i finanse etti. Carilles, 1976 yılında bir Küba uçağını havaya uçurarak 73 kişinin ölümüne sebep olmuş; 1997 yılında Havana otellerine karşı gerçekleştirilen bir dizi bombalı eylemden sorumlu tutulmuştu. (12)

NED, tıpkı CIA gibi, yaptığı işin demokrasiyi desteklemek olduğunu söylüyor. NED'in hedef aldığı hükümetler ve hareketler ise buna, CIA dönemindeki gibi yıkıcılık adını veriyorlar. (13)

20. BÖLÜM

Birleşmiş Milletler'de ABD Dünyaya Karşı

Elli yıldan daha uzun bir süredir Amerika'nın "Hür Dünyanın Lideri" olduğu bize öğretiliyor. Eğer bu doğruysa, şu soruyu sormak yerinde olur: Takipçiler nerede? Washington'un dünya görüşünün, erdemiyle diğer ülkelerin hükümetlerini ve liderlerini etkilediğini gösteren tek bir kanıt var mıdır? 10 ton ağırlığında, çok güçlü ve zengin bir goril olması dışında? Entellektüel ya da ahlaki liderliğin yaratacağı sadakat ve takdir duyguları nerede? Kore'de, Vietnam'da, Afganistan'da, Basra Körfezi'nde ve Yugoslavya'da çıkardığı savaşlara destek bulmak için rüşvet, tehdit ve aldatmacalara başvurmak zorunda kaldı. Birleşmiş Milletler'de ise Amerika, dikkat çekici bir biçimde, Amerika çoğu kez yalnız kalmıştır. Genel Kurul toplantılarında insan haklarını genişletmek, barış, nükleer silahsızlanma, ekonomik adalet, Güney Afrika'da apartheid rejimine, İsrail'in yasa tanımazlığına karşı mücadele gibi bütün ilerici nitelikli tasarılara muhalif durumda kalmış, kendisine sadece bir iki yandaş ülke bulabilmiştir.

Aşağıdaki tablo bu olgunun bir bölümünü gösteriyor. Gelişigüzel seçilmiş 10 yıllık bir dönemi, 1978 - 1987 yılları arasını kapsıyor ve aşağıdaki bölümlerden oluşuyor:

1978-1981 : Genel Kurul'da yapılan bütün oylamalar incelenmiş sadece Amerika'nın tek başına ya da bir-iki ülke ile birlikte "hayır" oyu verdiği tasarılar listeye alınmıştır.

1982-1983 : Genel Kurul'da yapılan bütün oylamalar incelenmiş sadece Amerika'nın tek başına "hayır" oyu verdiği tasarılar listeye alınmıştır.

1984-1987 : Genel Kurul tasarılarından sadece bir bölümü gösterilmiştir. Özellikle çeşitlilik için.

Toplam olarak 150 örnek verilmiştir. Çekimser oyların sayısı gösterilmemiştir. Bu dönemde İsrail'in tek başına "hayır" oyu verdiği ve Amerika'nın tek çekimser olduğu bir çok tasarı bulunmaktadır.

Güvenlik Konseyi'nde ve Ekonomik ve Sosyal Konsey'de verilen tasarılar için yapılan oylamalar buraya alınmamıştır. Ancak bu oylar oldukça benzer bir dağılım gösterir. Konsey'de Amerika'nın tek başına vereceği "hayır" oyu, bilindiği gibi, bir tasarının kabul edilmemesi anlamına gelir.

1983 yılında Grenada'nın Amerika tarafından işgal edilmesi Latin Amerika'nın her yerinde kınanırken, sadece Şili, Guatemala ve Uruguay'ın askeri diktatörlükleri tarafından desteklendi. Birleşmiş Milletler büyük bir oy çokluğuyla işgali onaylamadığını gösterdi. Başkan Reagan'ın buna tepkisi şöyle oldu: "Birleşmiş Milletler'de 100 ülke Genel Kurul'a gelen bize ilişkin hemen hemen biçbir meselede bizimle mutabık olmadı. Ama bu benim kahvaltımı hiç engellemedi." (1)

Bize hep, Komünist ülkelerin en kötü yanlarından birinin, dünyanın ne düşündüğünü umursamamaları olduğu söylenmişti.

....insanlığın düşüncelerine saygı ....

ABD Bağımsızlık Bildirisi

Tarih/Sayı	Tasarı No.	Evet/Hayır Oyu
1978		
15 Aralık	33/75	119-2 (ABD, İsrail)

Güvenlik Konseyi'nin, özellikle devamlı üyelerinin, Birleşmiş Milletler'in aldığı uluslararası barış ve güvenliğin korunması ile ilgili kararların yerine getirilmesi için gereken bütün önlemleri almakla yükümlü olması.

18 Aralık 33/110 110-2 (ABD, İsrail)
Filistin halkının yaşam koşulları.

18 Aralık 33/113C 97-3 (ABD,İsrail,Guatemala)
İsrail'in işgal altındaki topraklardaki insan hakları sicilinin kınanması.

19 Aralık 33/136 119-1 (ABD)
Gelişmiş ülkelerin azgelişmiş ülkelere yaptığı kalkınma yardımının nitelik ve nicelik olarak arttırılması.

1979

24 Ocak 33/183M 114-3 (ABD,Fransa,Büyük Britanya)
Apartheid rejimine karşı Güney Afrika ile bütün askeri ve nükleer işbirliğinin sona erdirilmesi.

29 Ocak 33/196 111-1 (ABD)
Gelişmekte olan ülkelerin ihracatlarına karşı korumacılık.

23 Kasım 33/46 136-1 (ABD)
İnsan haklarından ve temel özgürlüklerden yararlanmanın geliştirilmesi için Birleşmiş Milletler sistemi içinde alternatif yaklaşımlar.

23 Kasım 34/52E 121-3 (ABD,İsrail,Avustralya)
İsrail'in sınırdışı ettiği yerel halktan insanların geri dönmesi.

11 Aralık 34/83J 120-3 (ABD,Büyük Britanya,Fransa)
Silahsızlanma ve nükleer silah yarışına son verilmesi görüşmeleri.

12 Aralık 34/90A 111-2 (ABD, İsrail)
İsrail'in insan hakları ihlallerini durdurması.

12 Aralık 34/93D 132-3 (ABD, Büyük Britanya,Fransa)
Güney Afrika'ya silah ambargosunun güçlendirilmesi.

12 Aralık 34/931 134-3 (ABD,Büyük Britanya,Fransa)
Güney Afrika'nın ezilen halkına ve özgürlük hareketlerine yardım.

14 Aralık 34/100 104-2 (ABD, İsrail)
Devletlerin iç ve dış işlerine müdahalenin desteklenmesine karşı.

14 Aralık 34/113 120-2 (ABD, İsrail)
İşgal altındaki Arap topraklarında yaşayan Filistinlilerin yaşam koşulları için rapor isteği.

14 Aralık 34/133 112-3 (ABD, İsrail, Kanada)
Filistin halkına yardım.

14 Aralık 34/136 118-2 (ABD, İsrail)
İşgal altındaki Arap topraklarında bulunan doğal kaynaklar üzerindeki egemenlik hakları.

17 Aralık 34/158 121-2 (ABD-İsrail)
Kadınlarla ilgili Birleşmiş Milletler Konferansı'nın hazırlanması ve düzenlenmesi.

17 Aralık 34/160 122-2 (ABD, İsrail)
Kadınlarla ilgili Birleşmiş Milletler Konferansı gündemine Filistinli kadınların da alınması.

19 Aralık 34/199 112-1 (ABD)
Çokuluslu ticaret görüşmelerinde gelişmekte olan ülkelerin haklarının koruma altına alınması.

1980

3 Kasım 35/13E 96-3 (ABD, İsrail, Kanada)

Yurdundan ayrılmak zorunda kalmış insanların geri dönmelerinin İsrail'den istenmesi.

5 Aralık 35/57 134-1 (ABD)

Az gelişmiş ülkelerin büyümesini ve uluslararası ekonomik işbirliğinin artmasını sağlayacak bir Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen Kurulması.

5 Aralık 35/75 118-2 (ABD-İsrail)

İsrail'in Filistin halkının yaşam koşullarıyla ilgili politikasının kınanması.

11 Aralık 35/119 134-3 (ABD, Büyük Britanya,Fransa)

Sömürge ülkelerine ve halklarına bağımsızlık tanınması ile ilgili deklarasyonun uygulamaya koyulması.

11 Aralık 35/122C 118-2 (ABD-İsrail)

İsrail'in işgal altındaki topraklardaki insan hakları uygulamaları. (Aynı gün içinde buna benzer tasarılarda oylar: 35/122E - 119-2 oy ve 35/122F – 117-2 oy)

11 Aralık 35/136 132-3 (ABD, İsrail, Kanada)

Birleşmiş Milletler Kadınlar Onyılı'nın ikinci yarısı için Eylem Planı'nın desteklenmesi.

12 Aralık 35/145A 111-2 (ABD, Büyük Britanya)

Bütün nükleer denemelere son verilmesi.

12 Aralık 35/154 110-2 (ABD, Arnavutluk)

Nükleer silaha sahip olmayan ülkelere karşı nükleer silah kullanmama bildirisi.

15 Aralık 35/169C 120-3 (ABD, İsrail, Avustralya)
Filistinlilerin hakları.

15 Aralık 35/174 120-1 (ABD)
Ülkelerin ve insanların kalkınmalarının bir insan hakkı olduğunun vurgulanması.

16 Aralık 35/206J 137-3 (ABD,Büyük Britanya, Fransa)
Ezilen Güney Afrika halkına ve onların özgürlük hareketine yardım.

1981

28 Ekim 36/12 145-1 (ABD)
Irkçılık karşıtı; Güney Afrika ve Namibya'da apartheid'ın kınanması.

28 Ekim 36/13 124-1 (ABD)
Bazı ülkelerin ve ulus-aşırı şirketlerin Güney Afrika Hükümeti'yle işbirliğinde bulunmasının kınanması.

28 Ekim 36/15 114-2 (ABD, İsrail)
İsrail'in Doğu Kudüs'te belirli yerlerdeki kazılarını durdurmasının istenmesi.

9 Kasım 36/18 123-1 (ABD)
Gelişmekte olan ülkelerde kooperatif hareketlerinin teşvik edilmesi (tarımsal, tasarruf ve kredi, konut yapımı, tüketici koruma, sosyal hizmetler vb. için)

9 Kasım 36/19 126-1 (ABD)
Her devletin, ne türden olursa olsun dış müdahaleler olmaksızın, kendi halkının iradesine uygun olarak kendi ekonomik ve sosyal sistemini seçme hakkı.

13 Kasım 36/27 109-2 (ABD, İsrail)
İsrail'in Irak'ın bir nükleer tesisini bombalamasının kınanması.

1 Aralık 36/68 133-3 (ABD, Büyük Britanya, Guatemala)
Sömürge topraklarında yabancı ekonomik güçlerin faaliyetlerinin kınanması.

4 Aralık 36/73 109-2 (ABD, İsrail)
Filistin halkının yaşam koşullarıyla ilgili olarak İsrail politikasının kınanması.

9 Aralık 36/84 118-2 (ABD, Büyük Britanya)
Bütün nükleer silah denemelerinin yasaklanması.

9 Aralık 36/87B 107-2 (ABD, İsrail)
Orta-Doğu'da nükleer silahlardan arındırılmış bir bölge kurulması.

9 Aralık 36/92J 78-3 (ABD,Kanada,Brezilya)
Nükleer savaşın önlenmesi, silahlanma yarışına son verilmesi ve silahsızlanmanın geliştirilmesi için dünya çapında bir imza toplama eylemi yapılması.

9 Aralık 36/96B 109-1 (ABD)
Kimyasal ve biyolojik silahların yasaklanması için görüşmeler yapılmasını öngörür.

9 Aralık 36/98 101-2 (ABD, İsrail)
İsrail'in nükleer silahlara sahip olduğunu açıklamasını talep eder.

10 Aralık 36/120A 121-2 (ABD, İsrail)
Filistin halkının hakları.

10 Aralık 36/120B 119-3 (ABD, İsrail, Kanada)
Filistinlilerin hakları.

10 Aralık 36/120E 139/2 (ABD, İsrail)
Kudüs'ün statüsü.

14 Aralık 36/133 135-1 (ABD)
Eğitim, çalışma, sağlık hizmeti, uygun beslenme, ulusal kalkınmanın insan hakları olduğunun ilanı.

16 Aralık 36/146A 141-2 (ABD, İsrail)
Gazze Şeridi'ndeki Filistinli mülteciler.

16 Aralık 36/146B 121-3 (ABD, İsrail, Kanada)
Yurtlarından ayrılmak zorunda bırakılan Filistinli mültecilerin evlerine dönme hakkı.

16 Aralık 36/146C 117-2 (ABD, İsrail)
Filistinli mültecilerin mülklerinden elde edilen gelirler.

16 Aralık 36/146G 119-2 (ABD, İsrail)
Filistinli Mülteciler için Kudüs Üniversitesi'nin kurulması.

16 Aralık 36/147C 111-2 (ABD, İsrail)
İsrail'in işgal altındaki topraklarda insan haklarını ihlal etmesi.

16 Aralık 36/147F 114-2 (ABD, İsrail)
İsrail'in işgal ettiği topraklardaki üniversiteleri kapatmasının kınanması.

16 Aralık 36/149B 147-2 (ABD, İsrail)
Yeni ve daha adil bir dünya enformasyon ve iletişim düzeninin kurulmasını öngörür.

16 Aralık 36/150 139-2 (ABD, İsrail)
İsrail'in, Akdeniz'i Ölü Deniz'e bağlayacak bir kanal inşa etme kararına karşı çıkar.

17 Aralık 36/172C 136-1 (ABD)
Güney Afrika'nın Angola ve diğer Afrika ülkelerine yönelik saldırganlığının kınanması.

17 Aralık 36/172H 129-2 (ABD,Büyük Britanya)
Güney Afrika'ya yaptırımlar konusunda bir uluslararası sendikalar konferansı düzenlenmesi hakkında.

17 Aralık 36/172 126-2 (ABD,Büyük Britanya)
Güney Afrika'ya karşı çeşitli uluslararası eylemlerin teşvik edilmesi.

17 Aralık 36/172N 139-1 (ABD)
Güney Afrika'ya karşı yaptırımların ve diğer önlemlerin desteklenmesi.

17 Aralık 36/172O 138-1 (ABD)
Güney Afrika'ya yabancı yatırımların ve kredilerin durdurulması.

17 Aralık 36/173 115-2 (ABD, İsrail)
İşgal altındaki Filistin ve Arap topraklarında bulunan doğal kaynaklar üzerinde daimi egemenlik.

17 Aralık 36/226B 121-2 (ABD, İsrail)
Golan Tepeleri'nde İsrail hukukunun geçerli olamayacağı hakkında.

18 Aralık 36/234B 127-1 (ABD)
1980-1981 yılları ile ilgili Birleşmiş Milletler muhasebe değişiklikleri.

1982

(Bu bölümde sadece ABD'nin tek başına hayır oyu verdiği tasarılar listeye alınmıştır)

28 Ekim 37/7 111-1

Ekolojinin korunması için Dünya Sözleşmesi

15 Kasım 37/11 136-1

Devletlerin yerini başka devletlerin alması ile ortaya çıkan devlet mülkleri, arşivleri ve borçları sorunları ile ilgili bir uluslararası konferans düzenlenmesi.

3 Aralık 37/47 124-1

Apartheid'ın önlenmesi ve cezalandırılması anlaşmasının uluslararası alanda onaylanması başvurusu.

9 Aralık 37/69E 141-1

Apartheid'a karşı uluslararası hareketin güçlendirilmesi.

9 Aralık 37/69G 138-1

Sporda apartheid'a karşı uluslararası anlaşma taslağı hazırlanması.

9 Aralık 37/69H 134-1

Güney Afrika'ya yabancı yatırımların ve kredilerin durdurulması.

9 Aralık 37/73 111-1

Kapsamlı bir nükleer denemelerin yasaklanması anlaşması ihtiyacı.

9 Aralık 37/78A 114-1

ABD ve Sovyetler Birliği'nden nükleer savaş görüşmeleri hakkında bir durum raporu vermeleri isteği. (Sovyetler Birliği çekimser kaldı).

9 Aralık 37/83 138/1
Dış uzayda silahlanma yarışının önlenmesi.

10 Aralık 37/94B 131-1
UNESCO'nun bir Yeni Dünya Enformasyon ve İletişim Düzeni kurulması çabalarının desteklenmesi.

13 Aralık 37/98A 95-1
Kimyasal ve bakteriyel silahların yasaklanması üzerine yeni bir konvansiyonun gerekliliği hakkında.

16 Aralık 37/103 113-1
Yeni ekonomik düzenle ilgili uluslararası hukuk ilkelerinin ve normlarının geliştirilmesi.

17 Aralık 37/131 129-1
Birleşmiş Milletler Ortak Emekli Sandığı ile ilgili önlemler, bazı Birleşmiş Milletler mensuplarının dışarda bırakılmasının önlenmesi.

17 Aralık 37/137 146-1
Sağlığa ve çevreye zararlı ürünlere karşı korunma.

18 Aralık 37/199 131-1
Eğitim, çalışma, sağlık hizmetlerinden yararlanma, uygun beslenme, ulusal kalkınma'nın vb. insan hakları olduğu.

20 Aralık 37/204 141-1
Devletlerin Ekonomik Hakları ve Görevleri Sözleşmesi'nin uygulanmasının gözden geçirilmesi hakkında bir teklif.

21 Aralık 37/237/XI 132-1
Addis Ababa'daki Afrika Ekonomik Komisyonunun konferans imkanlarının yeterliliği hakkında.

21 Aralık 37/251 146-I

Gelişmekte olan ülkelerin enerji kaynaklarının geliştirilmesi.

21 Aralık 37/252 124-I

Yeni bir uluslararası ekonomik düzen kurulması için uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden yapılandırılması.

1983

22 Kasım 38/19 110-I

Apartheid suçunun önlenmesi ve cezalandırılması ile ilgili uluslararası konvansiyon.

22 Kasım 38/25 131-I

Her ülkenin ne türde olursa olsun dış müdahaleler olmaksızın kendi halkının iradesiyle kendi ekonomik ve sosyal sistemini seçme hakkı.

5 Aralık 38/39E 149-I

Apartheid'e karşı kampanya kapsamında konferanslar düzenlenmesi ve yayınların dağıtımı.

5 Aralık 38/39I 140-I

Güvenlik Konseyi'nin Apartheid'ı protesto için Güney Afrika'ya yaptırımlar uygulanmasını ele almasını öngörür.

5 Aralık 38/39K 145-I

Sporda Apartheid'a karşı Uluslararası Konvansiyona görüşmelerini sürdürme yetkisi verilmesi.

15 Aralık 38/70 147-I

Dış uzayın barışçı amaçlarla kullanılması; dış uzayda bir silahlanma yarışının önlenmesi.

16 Aralık 38/124 132-1
Eğitim, çalışma, sağlık hizmetlerinden yararlanma, uygun beslenme, ulusal kalkınma'nın vb. insan hakları olduğunun ilan edilmesi.

19 Aralık 38/128 110-1
Yeni dünya ekonomik düzeni ile ilgili uluslararası hukuk ilkelerinin ve normlarının geliştirilmesi.

19 Aralık 38/150 137-1
Afrika'da Ulaşım ve İletişim Onyılı

20 Aralık 38/182 116-1
Kitle imha silahlarının yeni türlerinin ve sistemlerinin üretiminin ve geliştirilmesinin yasaklanması.

20 Aralık 38/183M 133-1
Nükleer silahlara sahip ülkelerin nükleer savaşın önlenmesi ve silahlanma yarışını tersine çevirme konusunda Genel Kurul'a yıllık raporlar sunmaları isteği.

20 Aralık 38/187A 98-1
Kimyasal ve bakteriolojik silahların yasaklanması konusunda bir anlaşmaya varılabilmesi için görüşmelerin yoğunlaştırılmasını öngörür.

20 Aralık 38/188G 113-1
Denizlerdeki silahlanma yarışı konusunda bir çalışma yapılması istenir.

20 Aralık 38/188H 132-1
Silahsızlanma ve güvenlik konularında bağımsız bir komisyon kurulması.

20 Aralık 38/202 126-1
Birleşmiş Milletler'in doğal ve diğer felaketlere yanıt verme kapasitesinin güçlendirilmesi.

1984 (Seçilmiş tasarılar)
8 Kasım 39/9 134-2 (ABD, İsrail)
Birleşmiş Milletler ve Arap Ülkeleri Birliği arasında işbirliği.

16 Kasım 39/14 106-2 (ABD, İsrail)
İsrail'in Irak nükleer tesisine saldırısını kınar.

23 Kasım 39/21 145-1
Irk Ayrımcılığının Önlenmesi Komitesi raporu.

5 Aralık 39/411 119-2 (ABD,Büyük Britanya)
St. Helena'nın bağımsızlık hakkının tanınması.

5 Aralık 39/42 121-2 (ABD,Büyük Britanya)
Güney Afrika'nın Namibya politikasının ve diğer politikalarının desteklenmesinin kınanması.

11 Aralık 39/49A 127-2 (ABD, İsrail)
Filistin halkının hakları.

11 Aralık 39/49D 121-3 (ABD,İsrail, Kanada)
Bir Orta Doğu barış konferansının toplanması.

12 Aralık 39/62 125-1
Kitle imha silahlarının yeni türlerinin üretiminin ve geliştirilmesinin yasaklanması.

12 Aralık 39/65B 84-1
Kimyasal ve bakteriyolojik silahların yasaklanması.

13 Aralık 39/72G 146-2 (ABD, Büyük Britanya)
Apartheid'ın önlenmesi için uluslararası eylem.

13 Aralık 39/73 138-2 (ABD, Türkiye)
Deniz Hukuku.

14 Aralık 39/95A 120-2 (ABD, İsrail)
İşgal altındaki topraklarda İsrail'in insan hakları ihlalleri.

14 Aralık 39/95H 143-2 (ABD, İsrail)
Filistinli belediye başkanlarına yapılan suikast girişimlerinin kınanmasını ve faillerin yakalanarak cezalandırılmalarını öngörür.

17 Aralık 39/147 94-2 (ABD, İsrail)
İsrail'in nükleer tesislerini Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'nun güvenlik denetimine açmayı reddetmesini kınar.

17 Aralık 39/148N 123-1
Nükleer denemelerin yasaklanması, nükleer silahlanma yarışının sona erdirilmesi, nükleer silahsızlanma.

17 Aralık 39/151F 141-1
Birleşmiş Milletler'in askeri araştırma-geliştirme çalışmaları konusundaki araştırmasına devam etmesi.

17 Aralık 39/161B 143-1
Sömürge ülkelere ve halklara Bağımsızlık Hakkı Tanınması Deklarasyonu'nun 25. yılının kutlanması.

18 Aralık 39/224 146-2 (ABD, İsrail)
Filistin halkına ekonomik ve sosyal yardım.

18 Aralık 39/232 118-2 (ABD, İsrail)
Birleşmiş Milletler Endüstriyel Kalkınma Örgütü'nün desteklenmesi.

18 Aralık 39/233 120-1
Afrika için Endüstriyel Kalkınma Onyılı.

18 Aralık 39/243 123-2 (ABD, İsrail)
Batı Asya Ekonomik Komisyonu'nun personel ve idari sorunları.

1985

13 Aralık 40/114 134-1
Ekonomik, sosyal, kültürel, sivil ve siyasi hakların bölünmezliği ve karşılıklı bağımlılığı.

13 Aralık 40/124 130-1
İnsan haklarından ve temel özgürlüklerden yararlanmanın geliştirilmesi için Birleşmiş Milletler sistemi içinde alternatif yaklaşımlar.

13 Aralık 40/148 121-2 (ABD, İsrail)
Nazi, Faşist ve Neo-faşist faaliyetlere karşı alınacak önlemler.

17 Aralık 40/445 133-1
Para, finans, borçlar, kaynak akışı, ticaret ve kalkınma alanlarında uluslararası işbirliği.

1986

27 Ekim 41/11 124-1
Güney Atlantik'te barış ve işbirliği bölgesi.

3 Aralık 41/68A 148/1
UNESCO önderliğinde yeni dünya enformasyon düzeni, enformasyon ve iletişim alanlarında mevcut dengesizliklerin giderilmesi.

4 Aralık 41/90 126-1
Uluslararası Güvenliğin Güçlendirilmesi Deklarasyonu'nun Uygulanmasının gözden geçirilmesi

4 Aralık 41/91 117-1
Uluslararası durumu iyileştirmek için sonuca dönük siyasi diyalog ihtiyacı.

4 Aralık 41/92 102-2 (ABD, Fransa)
Kapsamlı bir uluslararası barış ve güvenlik sisteminin kurulması.

4 Aralık 41/128 146-1
Kalkınma hakkı ile ilgili deklarasyon.

4 Aralık 41/151 148-1
Bütün göçmen işçilerin insan haklarının ve onurunun güvence altına alınması ve durumlarının iyileştirilmesi için önlemler alınması.

8 Aralık 41/450 146-1
Sağlığa ve çevreye zararlı ürünlere karşı korunma

1987

15 Ekim 42/5 153-2 (ABD, İsrail)
Birleşmiş Milletler'le Arap Ülkeleri Birliği arasında işbirliği.

12 Kasım 42/18 94-2 (ABD, İsrail)
Nikaragua'ya karşı düzenlenen askeri ve paramiliter faaliyetlerle ilgili olarak Uluslararası Adalet Mahkemesi ihtiyacı.

2 Aralık 42/69J 145-2 (ABD, İsrail)
Batı Yakasındaki Filistinlilerin evlerinden ve mülklerinden

uzaklaştırılarak yeniden iskan edilmeleri ile ilgili İsrail planlarının iptal edilmesini öngörür.

7 Aralık 42/101 150-0-1 (ABD tek çekimser)
Çocuk hakları ile ilgili konvansiyon çağrısı.

7 Aralık 42/159 153-2 (ABD, İsrail)
Uluslararası terörizmin önlenmesi için tedbirler, terörizmin altında yatan siyasi ve ekonomik nedenlerin araştırılması, terörizmin tanımlanması ve ulusal özgürlük için mücadele eden halkların mücadelesinden ayrılması.

8 Aralık 42/162B 140-1
Azgelişmiş ülkelerde iletişim hizmetlerinin güçlendirilmesi ve muhabirlerin eğitiminin finanse edilmesi.

11 Aralık 42/176 94-2 (ABD, İsrail)
Nikaragua'ya uygulanan ticaret ambargosunun kaldırılması.

11 Aralık 42/198 154-1
Dış borç sorunları ile ilgili uluslararası işbirliğinin ilerletilmesi.

11 Aralık 42/441 131-1
Ticaret ve Kalkınma ile ilgili bir Birleşmiş Milletler konferansının özet kayıtlarının hazırlanması.

Küba'ya karşı uygulanan ABD ambargosuna son verilmesi gerekliliği

199259-2 (ABD, İsrail)*
199388-4 (ABD, İsrail, Arnavutluk, Paraguay)
1994101-2 (ABD, İsrail)
1995117-3 (ABD, İsrail, Özbekistan)
1996138-3 (ABD, İsrail, Özbekistan)**

1997143-3 (ABD, İsrail, Özbekistan)
1998157-2 (ABD, İsrail)
1999155-2 (ABD, İsrail)

* Romanya da yanlışlıkla "hayır" oyu verdi.
**İlk kez olarak 15 Avrupa Birliği ülkesi evet oyu verdi.

ABD'li politik liderlerin ve medyanın Küba'dan yıllarca "uluslararası parya" olarak söz etmekten hoşlandıklarını anımsamamız gerekir.

Yiyecek bir insan hakkı değildir

Yukarıda görüldüğü gibi, 1982 ve 1983 yıllarında yapılan ve eğitim, çalışma, sağlık hizmetlerinden yararlanma, uygun beslenme ve ulusal kalkınmanın insan hakları olduğunu ilan eden deklarasyona Amerika tek başına karşı oy vermiştir. 13 yıl sonra Amerikan resmi yaklaşımının hâlâ "yumuşamamış" olduğu görülmektedir. 1996 yılında Birleşmiş Milletler'in sponsorluğunda yapılan Dünya Gıda Zirvesi'nde, Amerika "güvenli ve besleyici gıdaya erişim herkesin hakkıdır" ibaresinin yer almasına karşı çıktı. Amerika, yiyeceğe erişme hakkını tanımamakta ısrar etti. Washington, bunun yerine serbest ticaret şampiyonluğu yaparak, açlık sorununun altında yatan fakirliğe son verecek anahtarın serbest ticaret olduğunu savundu. Yiyeceğe erişim hakkını tanımanın, yardım talebinde bulunan ve özel ticaret ayrıcalıkları isteyen fakir ülkelerin dava açmalarına sebep olmasından çekindiklerini ifade etti. (2)

Birleşmiş Milletler oylamalarında Amerika hakkında kaçırmış olabileceğiniz diğer birkaç madde:

Amerika 1949 yılında, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Trygve Lie'yi Amerikan Dışişleri Bakanlığı ile gizli bir yazılı anlaşma imzalamaya ikna etti. Buna göre, temel özgürlükler ve Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ihlal edilerek, Birleşmiş Milletler sekreterya görevlerine aday olanlar ve görevde bulunanlar hakkında (kendi bilgileri dışında), Amerikalı ajanlar tarafından

araştırma yapılır. İlk bakışta Amerikan vatandaşlarına yönelik gibi gözüken bu karanlık anlaşma (2 bin Amerikalı, Birleşmiş Milletler çalışanlarının vaklaşık olarak yarısını teşkil eder) yabancı uyruklu Birleşmiş Milletler çalışanlarını ve Birleşmiş Milletler'in yabancı ülkelerde açılmış uzmanlaşmış bürolarında çalışan elemanlarını da kapsamaktadır. Anlaşma, önceden iyi hazırlanmış bir politikayı resmileştirme çabasıydı: Dışişleri Bakanlığı'nın, inançlı enternasyonalistleri uluslararası resmi görevlerden dışlamayı ve bu hizmetlerde partizan Amerikan tutumlarını hakim kılmayı amaçlayan politikası.(3)

1952 yılında Lie, üç Amerikalı sekreterya çalışanını "Amerikan Hükümeti tarafından sunulan gizli bilgilere dayanarak" işten çıkardı. Bu çalışanlar, iç güvenlikle ilgili bir Senato alt komitesi önünde Beşinci Anayasa Değişikliği hükümlerinin uygulanması çağrısıda bulunmuşlardı. Aynı şeyi yapan yedi Amerikalı görevliye ise, ücretli mecburi izin verildi. (4)

1983 yılında, Amerika'nın Birleşmiş Milletler'deki büyükelçi yardımcısı diğer Birleşmiş Milletler üyelerine, eğer Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'ni Amerika'dan başka bir yere taşımak isterse Reagan yönetiminin bunu durdurmak için hiç bir şey yapmayacağını söyledi. Charles Lichenstein şöyle dedi: "Yolunuza hiç bir engel çıkarmayacağız. Sizler gemiyle güneşin battığı yere doğru ilerlerken, Amerikan delegasyonu, doklardan size el sallıyor olacaktır." (5)

21. BÖLÜM

Dünyayı Dinlemek

Winston'un yol açtığı, çok hafif bir fısıltının ötesine geçen her ses, televizör tarafından kaydedilmekteydi... Elbette, belli bir anda gözetlenmediğini insanın tespit etmesine imkan yoktu... İnsan, yol açtığı her sesin dinlendiği, -karanlık dışında- her hareketinin gözetlendiği varsayımıyla yaşamak zorundaydı; zaten içgüdüsel olarak kendisini buna alıştırmıştı.

George Orwell, 1984

Orwell, karanlık konusunda biraz yanıldı. Gece görüşü teknolojisi siz bu satırları okuduğunuzda daha da gelişmiş olacak. O, bir tek ülkeyi yazmıştı, Oceania'yı. Çok geniş bir ülke olduğuna şüphe yoktu, ama kesinlikle bütün dünya değildi. O tarihten (1984) sadece 16 yıl sonra nasıl bir yer olacağını hayal edebilir miydi?

Tarih boyunca, insanlar 2000 yılında dünyanın her yerinde mahremiyetlerinin daha büyük bir işgale uğrayacağını hayal edebilir miydi?

NSA (Ulusal Güvenlik Ajansı) gökyüzündeki dev bir elektrik süpürgesi gibi herşeyi yutuyor: Faks,ev telefonları, cep telefonları, e-mail, teleks, uydu yayınları, fiber-optik iletişim trafiği, mikrodalga bağlantıları; ses, metin, görüntü eğer elektromanyetik enerji ile iletiliyorsa; çok, çok ileri teknolojisiyle NSA bilin ki, oradadır. Haftanın yedi günü, günde yirmidört saat. Hergün belki milyarlarca mesaj yutuluyor. Sayısını kim bilebilir? Hiç kimse bundan kaçamaz. Başkanlar, Başbakanlar, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Papa, İngiltere Kraliçesi, ulus-

aşırı şirketlerin icra kurulu başkanları, arkadaşlar, düşmanlar, Lena halanız... Tanrının bir telefonu varsa o bile dinlenmektedir. Köpeğiniz dinlenmiyor olabilir. Okyanuslar bile sizi koruyamayacaktır. Amerikan denizaltıları, onyıllardan beri derin su altı kablolarına rahatça dinlemelerini sağlayacak parçaları takmakla uğraşmaktalar.

Kod adı ECHELON olan ve 1970'li yıllarda Sovyet uydu iletişimini yakalamak üzere kurulan bir sistemle NSA ve onun Britanya, Avustralya, Yeni Zelanda ve Kanada'daki küçük ortakları bütün dünyayı kapsayan, çok büyük ve yüksek düzeyde otomatikleştirilmiş alıcı istasyonları ağını çalıştırmaktadırlar. Bununla ilintili bütün ülkeler, bir çok nedenle kendi ülkelerinin hukukunu, diğer ülkelerin hukukunu ve uluslararası hukuku çiğniyorlar. Adı açıkça belirtilmiş bireyler için, mahkeme kararı olmadan dinleme yapmak bunlardan biridir. Onları kim durdurabilir ki?

1999 yılında, Amerikan Kongresi'nin istihbarat komitesi, NSA'nın, "Amerikalıların Amerika'da ya da Amerika dışında, CIA'in elinde onların yabancı hükümetlerin casusluk yapan ya da başka suçlar işleyen ajanları olduğuna dair güçlü emareler olmadıkça, gizli dinleme yapmalarını yasaklayan" yasaya uyup uymadıklarını belirlemek için iç yazışmalarını görmek istedi. NSA komitenin bu isteğini yerine getirmedi. (1)

ECHELON sistemi, özel olarak hedef alınmış kişiler ya da kurumlar dışında çok geniş hacimli iletişimleri ayrım gözetmeden yakalayarak ve bilgisayarlar yardımıyla ilgi çeken mesajları tanımlayarak, istenmeyen diğer mesajlar yığınının içinden çekip çıkartma esasına göre çalışır. Alınan bütün mesajlarda; elçilik telgraflarında, iş anlaşmalarında, seks hatlarıyla yapılan konuşmalarda, doğum günü kutlamalarında, anahtar sözcükler için arama yapılır. Bunlar, arayanların ilgisini çeken her şey olabilir. Bilgisayarlar telefon görüşmelerini "dinleyebilir" ve anahtar sözcükleri tanıyabilir. Bu konuşmalar çıkarılır ve ayrı ayrı kaydedilir; daha sonra tamamı görevliler tarafından dinlenilir. (2) Herhangi bir zamanda, belirlenmiş hedeflerin listesi, doğal olarak çok geniş bir alanı kapsar ve Uluslararası Af Örgütü ve Hristiyan Yardım Kuruluşu gibilerini içine alabilir. (3)

Ancak ECHELON'u çalıştıran kişiler de süper-insan değil-

dirler: Ciddi teknik sorunları olduğunu kabul ederler; internet iletişimini her zaman istedikleri kadar kolay bir biçimde yakalayamamaktadırlar. Fiber-optik iletimler (çok büyük hacimli sayısal veriyi ışık sinyalleriyle iletme) çok daha büyük zorluklar çıkarmaktadır. Topladıkları veriler, karşı konulmaz bir biçimde çok büyük bir hızla artmaktadır. Rastgele yakalanmış iletişimin anlamlı bir biçimde tasnifi ve çözümlenmesinin çok büyük bir iş olduğu görülmektedir.

Diğer yandan, Sun Microsystems'in şifreleme uzmanı Whitfield Diffie, NSA'nın açıklamalarının yalnızca kendi çıkarlarına hizmet eden bir aldatmaca olabileceğini söylüyor. "Ajansın bizi inandırmak istediği şey, bir zamanlar çok başarılı oldukları, ama bugün gazete okumakta zorlandıkları; internetin kendileri için çok karmaşık olduğu; trafiğin çok fazla olduğu ve istedikleri şeyi bulamadıklarıdır. Doğru olabilir, ama bunu yıllardan beri söylüyorlar. Hedeflerinin, onların sorunları olduğuna inanması NSA'nın işine gelir. Bu, onların sorunları olmadığı anlamına gelmez; ama bu korkunç istihbaratçıların söylediklerini kuşkuyla karşılamak gerekir." (4) Yapılan bu tür uyarıların, bütçelerin görüşülme ve onaylanma dönemlerinde çok yararlı olduğunu da ekleyebilirdi.

ECHELON, varlığı resmen doğrulanmadan faaliyetlerini sürdürmektedir. Bırakın demokratik bir denetimi, insani bir amaca hizmet edip etmediği bile kamuoyunda ve parlamentoda tartışılmamaktadır. Amerika'ya bunu yapma hakkını kim veriyor? Büyük Britanya'da, milletvekilleri NSA'nın faaliyetleri ve Menwith Hill, North Yorkshire'da bulunan ve sürekli olarak büyüyen üsleri hakkında sorular sorduklarında hükümet herhangi bir bilgi vermeyi daima reddetmiştir.

İngiltere'deki üs, şimdi NSA'nın dünyadaki en büyük dinleme üssüdür. 227 hektar genişliğinde bir arazi üzerine yayılmış, bir operasyon merkezi ile evleri, dükkanları, küçük bir kilisesi, bir spor merkezi ve hiç kesintiye uğramayan elektrik üretim sistemiyle dışa kapalı bir kasabadan oluşur. (5)

ECHELON küresel ağının yaygınlığı, onyıllarca süren yoğun Soğuk Savaş faaliyetlerinin bir ürünüdür. Ancak, Soğuk Savaşın sona ermesiyle birlikte bütçesi büyük ölçüde kısılmak yerine daha çok arttırılmıştır. Ağ, hem güç hem de erişim açı-

sından büyümüştür; bu da Soğuk Savaşın "komünizm" denen şeye karşı yapılan bir savaş olmadığının kanıtlarından biridir.

Avrupa Parlamentosu, son yıllarda Avrupa'nın iletişimine izinsiz olarak girildiğinin farkına vardı. Parlamento'nun Sivil Özgürlükler Komisyonu bir rapor hazırlattı. 1998 yılında açıklanan bu rapor, "gözetim teknolojilerinin giderek artan gücü ile başa çıkabilmek için bir dizi önlem alınmasını" tavsiye ediyordu. Açıkça şu tavsiyede bulundu: "ABD istihbarat servislerinin erişimine açık olduğu için, Avrupa Parlamentosu özel mesajların küresel iletişim ağı (internet) üzerinden gönderilmesi yolundaki ABD önerilerini reddetmelidir." Rapor ayrıca NSA'nın Avrupa'ya olan ilgisinin temelden gözden geçirilmesini ileri sürdü. Ajansın faaliyetlerinin ya azaltılmasını ya da daha açık ve güvenilir duruma getirilmesini istedi. Ayrıca Britanya'nın rolünü, Avrupalı ortaklarına karşı casusluk yapan iki taraflı ajanlara benzetti. (6)

Bilgisayar suçlarında uzmanlaşmış Fransız avukat Jean-Pierre Millet, bu konuda Paris'te çıkan Le Figaro gazetesine verdiği demeçte " şok edici ve toplu bir tepki yaratmak gerekir." "Britanya'nın Avrupalı ortakları öfkelenmekte haklıdırlar; ama onlar (Britanyalılar) Amerika ile aralarındaki anlaşmadan vazgeçmeyeceklerdir." (7)

Bu tür endişeler, Soğuk Savaşın bitiminden bu yana Avrupa Parlamentosu'nda özel görüşmelerde ifade edilmekteydi. Ancak Amerika, ECHELON gözetim sistemini Avrupa'da genişletmeyi sürdürdü. Bunun başlıca sebebi, Amerikan şirketlerine yabancı rakipleri karşısında avantaj sağlayacak endüstriyel bilgilerin elde edilmesi için, ticari casusluğa ilginin artmasıydı.

Alman güvenlik uzmanları, ECHELON'un Avrupa'da yoğun ticari casusluk yaptığını ortaya çıkardı. Kurbanlar arasında rüzgar jeneratörleri üreticisi Enercon da vardı. 1998 yılında Enercon, gizli kaldığını sandığı bir buluş geliştirdi. Bu buluş, rüzgar enerjisinden eskiden olduğundan çok daha ucuza elektrik enerjisi üretilmesini sağlıyordu. Şirket bu buluşunu Amerika'da pazarlamaya çalıştığında, Amerikalı rakibi Kenetech, bunun hemen hemen aynısı denebilecek bir buluş için patent almış olduğunu açıkladı. Kenetech, daha sonra bu aletin Amerika'da satışının yasaklanması istemiyle dava açtı. Az rastlanan

bir kamuoyuna itiraf olayında, isminin açıklanmasını reddeden bir NSA görevlisi, Alman televizyonunda bir siluet olarak görüntülenmeyi ve Enercon'un sırlarını nasıl çaldığını anlatmayı kabul etti. Enercon'un araştırma laboratuarıyla 18 kilometre ilerisindeki üretim ünitesi arasındaki telefon ve bilgisayar bağlantı hatlarını dinlemek için, uydu sistemini kullandığını söyledi. Şirketin buluşu ile ilgili ayrıntılı planlar daha sonra Kenetech'e iletildi. (8)

1994 yılında her ikisi de Fransa'da bulunan Thomson S.A. ve Airbus Industrie şirketleri, çok kârlı anlaşmaları, NSA ve CIA'in örtülü desteğiyle elde edilmiş bilgileri kullanan Amerikalı rakiplerine kaptırdılar. (9) Aynı servisler, 1995 yılında otomobil parçaları ticaretiyle ilgili görüşmeler sırasında Japon temsilcilerin konuşmalarını dinlediler. (10)

Alman endüstri şirketleri, hükümetlerinin kendi güvenlik servislerinin benzeri endüstriyel casusluk faaliyetlerinde bulunmalarını yasakladığı için, savunmasız bir durumda olduklarından yakınıyorlar. "Alman politikacılar, hâlâ 'siyasi müttefiklerin birbirlerinin işleri hakkında casusluk yapmaması' gibi oldukça naif bir fikri benimsiyorlar. Amerikalıların ve Britanyalıların bu tür hayalleri yoktur", diyor Avrupa'da endüstriyel casusluk konusunda uzmanlaşmış gazeteci Udo Ulfkotte. (11)

1999 yılında Almanya, Amerika'dan, ekonomik casusluk yapan üç ajanını Almanya'daki faaliyetleri nedeniyle geri çağırmasını istedi. Haberde, Almanların "Münih yakınlarında Bad Aibling'de bulunan dev Amerikan radar ve iletişim kompleksinde dinleme yapıldığından uzun zamandan beri şüphelendikleri" bildirildi. Burası aslında bir NSA bilgi yakalama istasyonudur. Üst düzey bir Alman yetkili, "Amerikalılar bize, bunun sadece muhtemel düşmanların iletişimlerini izlemek için kullanıldığını söylüyorlar. Ama biz tamamen gizli bir sır olarak kalmasını istediğimiz bilgileri toplamadıklarından nasıl emin olabiliriz?" diye soruyor. (12) Washington, Japonya'nın toprakları üstünde kurulmasına izin verdiği, sayıları bir düzineden daha fazla olan dev Amerikan sinyal istihbaratı üsleri için, büyük bir ihtimalle Japon yetkililere de aynı masalı anlatmıştır. (13)

Avrupa Birliği ve FBI

Yukarıda anlatılan bütün endişelere rağmen Konsey (tam adıyla Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi), "kanunları uygulamakla görevli topluluğa", yani polise, göçmen bürolarına, gümrük idarelerine ve iç güvenlik örgütlerine hizmet vermek üzere, üye ülkelerdeki haberleşmeye yönelik bir yakalama sistemi geliştirmek amacıyla 1990'lı yılların başından bu yana FBI ile yakın bir işbirliği içinde çalışmaktadır. ECHELON ise tam tersine, "askeri istihbarat topluluğu" tarafından işletilir ve bu topluluğa hizmet eder.

EU-FBI (Avrupa Birliği-FBI) telekomünikasyon gözetim sistemi olarak bilinen (zaman zaman ENFOPOL da denmektedir) bu kuruluş internetin izlenmesini yeni bir düzeye taşıyacaktır. Özel olarak hazırlanmış yazılımlar ISP olarak bilinen internet servis sağlayıcılarına yerleştirilecek, uzaktan "sanal olarak" yetkililer tarafından kontrol edileceklerdir. Bunun etkisi, mesajların yakalanmasının otomatikleştirilmesi olacaktır. Bunun teknik olarak ne kadar uygulanabilir olduğunun beklenip görülmesi gerekiyor.

Ayrıca, internet servis sağlayıcıları müşterilerine "kodlama, sıkıştırma ya da şifreleme" sağlayacak olurlarsa, bunu yetkili kuruluşlara şifresi çözülmüş (en clair) olarak sunmak zorunda kalacaklardır. İnternet servis sağlayıcıları ve ağ operatörleri (örneğin uydu iletişim ağları) buna uymadıkları takdirde, kendilerine ulusal düzeyde yeni işletme lisansları verilmeyecek, mevcut lisanslarının da süresi uzatılmayacaktır.

Avrupa Birliği-FBI anlaşmasının bir çok bölümünde yer alan buna benzer koşullar FBI tarafından önerilmiştir. Bunlar FBI'ın Amerika'da kabul ettiremeyeceği şeylerdir. Avrupa'da da birçok iletişim şirketi tarafından dirençle karşılanmış olmasına rağmen, plan kesintisiz devam etmekte; üye ülkelere "yeni sistemler içinde gözetimin mümkün olabilmesini sağlamak" için, yasalarında ekler ve değişiklikler yapmaları tavsiye edilmektedir. Plan, sistemin Avrupa Birliği dışındaki ülkelere de yayılmasını içermektedir.

1999 yılı sonunda anlaşmanın son taslağı henüz hazırlanıp onaylamaları için üye ülkelere verilebilecek duruma gelmemişti. Bu gecikmenin sebeplerinden biri de çeşitli güvenlik servis-

lerinin, gözetim kapsamının en üst düzeye çıkarılması, kontrol ve sorumluluğun ise en alt düzeyde tutulması için "tam-saha pres" uygulamakta olmasıydı. (14)

Şifreleme

Çok daha fazla özel bilgiye çok daha fazla erişim elde etmek isteyen NSA, FBI ve Amerikan ulusal güvenlik kompleksinin diğer bileşenleri, yıllardan beri Amerikan telekomünikasyon üreticilerinin ve taşıyıcılarının cihazlarını ve ağlarını yetkililerin dinlemelerini kolaylaştıracak ve hatlara saplama (wiretap) yapma yeteneğini en uygun düzeye çıkaracak biçimde tasarlamak zorunda tutulmaları için bir kampanya yürütmektedirler. Bu kampanyanın bir parçasını da, bu şirketlere, devletin bir şifrelenmiş iletişimi istediği zaman okuyabilmesini sağlayacak şekilde tasarlanmış bir ulusal sivil şifreleme standardının empoze edilmesi oluşturmaktadır. Bir şirketin ihracatının desteklenmesi ya da engellenmesi yetkisinin verdiği güç, güvenlik kompleksinin kullandığı havuç-sopa araçlarından bir tanesidir. Bu sanayinin içinden gelen bazıları, ihracatına izin verilen kimi Amerikan makinelerinde NSA'nın "arka kapıları"nın* (ya da "tuzak kapılar") bulunduğuna inandıklarını söylüyorlar.

Amerika, bunun güvenlik servislerinin ihtiyaçlarına hizmet etme amacı taşıdığını iddia ederek, şifreleme programlarındaki "arka kapı" erişimine izin vermeleri için Avrupa Birliği ülkelerini ikna etmeye çalışmaktadır. Ancak, 1999 yılı Mayıs ayında Avrupa Parlamentosu'nun açıkladığı bir rapor, Washington'un Avrupa'daki şifreleme yazılımlarını kontrol etme planlarının yasaların uygulanmasıyla hiç bir ilgisinin olmadığını, ama Amerikan sanayi casusluğu ile sıkı sıkıya bağlantılı olduğunu açıkça belirtiyor.

NSA ayrıca FBI ajanlarını, Amerika'daki yabancı tesislere girerek şifre kitaplarını çalma misyonuyla görevlendirdi. Eski istihbarat yetkililerinin söylediğine göre, CIA yetkilileri de

* arka kapı (tuzak kapı): NSA'nın, şifreleme yazılım ve cihazlarıyla yapılan haberleşmeyi sürekli kontrol etmesini sağlayan giz kod ya da donanım. (ç.n.)

yurtdışında yabancı iletişim çalışanlarını işe alıyor ve şifre sırlarını satın alıyorlar. (15)

Daha fazla izin mi?

Amerikan Adalet Bakanlığı da güvenlik görevlilerinin evlere ve bürolara gizlice girmek, şifreleri öğrenmek ve şifreleme programlarını geçersiz kılacak cihazlar yerleştirmek suretiyle, kişisel bilgisayarlardaki güvenlik engellerini etkisiz kılma gerekçesiyle mahkemeden arama izni almalarının kolaylaştırılması için, Kongre'ye baskı yapmaktadır. Bu, bir saplama yapmanın ya da daha ileri düzeyde bir arama yapmanın başlangıcıdır. (16)

Bu arada federal servisler "anonim yeniden postalama", yani kişilerin gerçek elektronik posta adreslerini açıklamadan elektronik posta göndermelerine olanak sağlayan internet hizmet birimleri çalıştırmaktadır. Bu özel "yeniden postalama" servislerinin bütün dünyadaki kullanıcılarının, mahremiyetin korunmasında ortaklık yaptıkları servisin Amerikan Devleti'nin bir tür casusu olduğu hakkında hiç bir fikirleri yoktur. Bu, bazı kullanıcılar için gerçekten sorunlar yaratabilir; listelerindeki numaralar muhtemelen baskıcı hükümetlere sahip ülkelerdeki muhalifleri ve insan hakları savunucularını, devlet kuruluşlarında ya da şirketlerde çalışan ispiyoncuları, suçları ve savaş suçlarını bildirmek isteyenleri, komşuları ya da işverenleri tarafından cezalandırılma korkusu duymadan online topluluklarda sohbet eden eşcinsel web sörfçülerini de içeriyor olabilir. Üstelik, bildirildiğine göre, NSA yıllarca önce Lotus, Microsoft ve Netscape ile, diğer anonim elektronik postaların, yani NSA'nın kontrolü dışında kalan anonim elektronik posta gönderme hizmetlerinin önlenmesini amaçlayan anlaşmalar yapmış. Ayrıca bu şirketler, devletlerinin baskılarına boyun eğmiş ve yurtdışına sattıkları yazılımlara şifreleme yöntemlerini etkisizleştirecek bir "arka kapı"yı gizlice eklemiş bulunuyorlar. Lotus bunu yaptığını kabul etti. (17)

Şimdi de FBI en yeni "Büyük Birader oyuncağı" ile övünüyor: "gezici saplamalar" (roving wiretaps). Bu, hedef alınan kişinin fiziksel olarak yakınında bulunan herhangi bir telefonun, hedef kişinin kullanma olasılığı olduğu sürece, dinlenmesine

izin veren bir sistemdir. Bu telefon ister arkadaşların, komşuların, iş arkadaşlarının, yabancıların olsun; ister paralı umumi telefon, cep telefonu ya da ödünç alınmış bir telefon olsun, sistemin işlemesi açısından bir önemi yoktur. (18)

Korku içindeki yeni dünya

Sanki ulusal güvenlik aygıtı, gizlice dinlemeyi, elinden alınamaz bir hak olarak görüyor; sanki "Kongre, hükümetin, yurttaşların kişisel iletişimini izleme özgürlüğünü kısıtlayan yasalar yapamaz" şeklinde, bütün dünyaya uygulanabilir bir anayasa değişikliği yapılmış gibi; sanki Dördüncü Anasaya Değişikliği'ndeki "Kişilerin kendileri, evleri, evrakları ve malları sebepsiz aramalara ve el koymalara karşı güvenlik içinde olacaktır" ibaresine "gerçek ya da varsayımsal ulusal güvenlik ihtiyaçlarının bulunması hariç" sözleri eklenmiş gibi.

Olası en kötü senaryo

Ahlaki, yasal, mahremiyete ilişkin ya da başka nedenlerle yapılan baskılar karşısında, mahremiyet karşıtı polis son zamanlarda (Büyük Patlama'dan sonraki evren gibi hızla büyüyen) elektronik dinlemeyi haklı göstermek için hiç değişmeyen eski gerekçeyi ileri sürer: "Ya teröristler korkunç bir eylem planlıyorlarsa ve ayrıntıları birbirlerine telefonla (elektronik postayla, faksla vb.) bildiriyorlarsa? Dinleme sayesinde planlarını önceden öğrenebilir ve onları durdurabiliriz."

Eğer onlar mümkün olan en kötü senaryoya başvurabiliyorsa, o zaman başkaları da kendi en kötü senaryolarını yazabilirler. Mesela, yapılan sayısız dinleme sırasında, kaçınılmaz olarak, eşlerini aldatan kişilerle ilgili bilgiler de toplanmış olacaktır. Bunun her dışarı sızışında olabilecekleri düşünün; evde büyük tartışmalar, depresyon, eşlerin istismarı, boşanma, cinayet, intihar; bir de çocukları düşünün. Şantaj olasılığı ya da kişinin casusluğa ya da ihanete zorlandığını düşünün. Bir iletişimin dikkat çekmesi için taraflardan birinin ECHELON "sözlüğü"ndeki bir kaç anahtar sözcüğü bir kaç kez kullanması yeterlidir; "Bana çok yakın, **Clinton** caddesinde güzel bir **beyaz ev**de (white house) oturuyor. İki dakika sonra ona **baskın** yaparım." demek gibi.

Yüzyılın en büyük istihbarat kumpası

Bir İsviçre şirketi olan Crypto AG, 1950'li yıllardan başlayarak onyıllar boyunca dünyanın en geliştirilmiş ve güvenli şifreleme teknolojisini sattı.Bu şirket, Soğuk Savaş döneminde ya da bütün savaşlarda tarafsızlığını öne sürerek sağladığı itibarını ve müşterilerinin güvenini riske attı. Sayıları 120 kadar olan ve aralarında İran, Irak, Libya ve Yugoslavya gibi ABD istihbarat kuruluşlarının en büyük hedeflerinin de bulunduğu müşterileri, iletişimlerinin korunmakta olduğuna emindiler. Başkentlerinden elçiliklerine, askeri misyonlarına, ticaret ateşeliklerine ve dünyanın her yanındaki casusluk yuvalarına teleks, radyo ve faksla mesajlar gönderiyorlardı. Bu şirketle NSA arasında yapılan gizli bir anlaşma sayesinde, bu ülkeler sanki mesajlarını şifresiz olarak yazıp bir kopyasını Washington'a elden vermiş gibi oluyorlardı. Çünkü, onlara verilen kripto makinelerinin satılmadan önce üzerinde oynanmıştı; öyle ki, makine kullanıldığında, rastlantısal şifreleme anahtarı otomatik olarak ve gizlice, şifrelenmiş mesajla birlikte iletiliyordu. NSA analistleri bu mesajları, sabah gazeteleri kadar kolaylıkla okuyabiliyordu. Alman istihbaratı da bu işin içindeydi ve Crypto AG'nin gerçek sahibinin onlar olduğu sanılmaktadır.

1986 yılında, Batı Berlin'deki La Belle diskoteğinin bombalanması ile ilgili Amerikan resmi açıklamaları üzerine, Libya'lılar Crypto AG makinelerinde ters giden bir şeyler olduğundan şüphelendiler ve bir başka İsviçre şirketi olan Gretag Data Systems AG'ye döndüler. Ama, görünüşe bakılırsa NSA önlemlerini iyi almıştı. 1992 yılında, bir kaç şüpheli olaydan sonra İran da Libya'nınkine benzer bir sonuca ulaştı ve bir iş seyahati için İran'a gelen bir Crypto AG elemanını tutukladı. Bu eleman bir süre sonra fidye karşılığında serbest bırakıldı. Ancak olay bütün ülkeler tarafından duyulmuştu. İstihbarat çalışmaları artık zorlaşacak ve daha büyük bir çaba gerektirecekti. (19)

Microsoft Windows

NSA, bilgisayarlarda da buna benzer bir iş yaptı. 1999 yılı Eylül ayında, Avrupa'nın önde gelen araştırmacı gazetecilerinden Duncan Campbell, NSA'nın Microsoft'un, Windows yazılımlarının bütün versiyonlarına, 95-OSR2'den itibaren hepsi-

ne, özel "anahtarlar" eklemesini sağladığını açıkladı. Bir Amerikalı bilgisayar bilimcisi, Kuzey Carolina'da Cryptonym şirketinden Andrew Fernandez, Windows komut kodunun bileşenlerini çözerek (disassamble) namlusundan duman tüten silahı buldu. Microsoft'un geliştiricileri, satışa sunmadan önce bu yazılımı test etmek için kullanılan yanlış ayıklama (debugging) sembollerini kaldırmamışlardı. Kodun içinde iki anahtarın etiketleri vardı. Bir tanesine "KEY", diğerine ise "NSAKEY" denmişti. Fernandez, bazı Windows geliştiricilerinin de bulunduğu bir konferansta bu bulgusunu sundu. Geliştiriciler NSA anahtarının yazılımlarına eklendiğini inkar etmediler; ancak, bu anahtarların ne işe yaradığı ya da kullanıcının bilgisi dışında oraya neden konduğu konusunda konuşmayı reddettiler. Fernandez, dünyanın en çok kullanılan işletim sisteminde bulunan NSA'nın "arka kapı"sının, "Amerikan Devleti bilgisayarınıza erişmesini çok büyük ölçüde kolaylaştıracağını" söylüyor. (20)

2000 yılı Şubat ayında, Fransa Savunma Bakanlığının istihbarat kolu olan Stratejik İşler Kurulu'nun (DAS) 1999 yılında hazırlamış olduğu bir rapor açıklandı. Bu raporda, NSA'nın Microsoft yazılımlarına gizli programlar eklenmesine yardımcı olduğu açıkça söyleniyordu. DAS raporunda, "Microsoft'un yaratılmasının büyük ölçüde NSA tarafından desteklenmiş olduğu (özellikle finansal olarak) ve Microsoft'un MS-DOS işletim sisteminin IBM şirketine kabul ettirilmesinin de aynı kuruluş tarafından sağlanmış olduğu anlaşılmaktadır" deniyordu. "Microsoft ürünlerinde casus programların bulunduğu konusundaki söylentilerin ve Bill Gates'in geliştirme ekiplerindeki NSA personelinin varlığının, iletişimin gizliliği konusunda güçlü süpheler uyandırdığı" belirtiliyordu. Raporda ayrıca Microsoft'un dünyadaki en büyük müşterisi, Pentagon'un, olduğu da söyleniyordu. (21)

22. BÖLÜM

Adam Kaçırma ve Yağmacılık

ABD, 1962 yılında yaklaşık 125 kişiyi Dominik Cumhuriyeti'nden kaçırdı; ABD ve başka yerlere götürdü.

1988 yılında, uyuşturucu kaçakçılığı yaptığından şüphelenilen bir sanık Honduras'tan kaçırılarak ABD'ye götürüldü. Honduras anayasası, Honduras vatandaşlarının yargılanmak üzere başka ülkelere teslim edilmesine izin vermiyordu. Bu durumda yapılanların ABD baskısına direnemeyen Honduras Hükümeti'nin onayıyla gerçekleştirildiği düşünülebilir.

1989 yılında ABD Silahlı Kuvvetleri Manuel Noriega'yı Panama'da yakaladı ve Florida'ya getirdi.

Bir sonraki yıl da DEA (Uyuşturucuyla Mücadele İdaresi) ödül avcılarına para ödemek suretiyle Dr. Humberto Alvarez Machain'in Guadalajara, Meksika'daki kliniğinden kaçırılıp uçakla El Paso'ya getirilerek DEA'ya teslim edilmesini sağladı.

Kıbrıs'lı bir iş adamı olan Hüseyin Alihani Libya'ya uygulanan Amerikan ambargosunu ihlal etmekle suçlanıyordu. 1992 yılında Bahama'da, bir uçakta ABD Gümrük Muhafızları'nın düzenlediği bir oyunla tuzağa düşürüldü ve Miami'ye kaçırıldı.

1997 yılında Kolombiya Hükümeti'nin, ABD'nin baskılarına boyun eğip Kolombiya vatandaşı olan suçluların teslim edilmesini yasaklayan yasayı iptal edişinden sonra, uyuşturuculara ilişkin fiillerle suçlanan ve sayıları her yıl artan Kolombiya vatandaşları ABD'ye gönderiliyor. (1)

1992 yılında ABD Yüksek Mahkemesi, Alvarez Machain davasında uluslararası yasaların ihlal edilmesinin "şok edici" ola-

bileceğini, ancak Amerikan kanunlarını ihlal eden yabancı ülke vatandaşlarının kendi ülkelerinden kaçırılmalarının, bir ABD mahkemesine çıkarılabilmeleri için yasal olarak kabul edilebilir bir yol olduğuna karar verdi. Başyargıç William H. Rehnquist ise görüşlerinin tarihe geçmesi konusunda çok istekliydi; ABD ile Meksika arasındaki suçluların teslim edilmesi anlaşmasının göz önüne alınmayabileceğini, çünkü anlaşmada açıkça "adam kaçırmaya izin verilmez" şeklinde bir ibare bulunmadığını söyledi. (2)

Bellek eğer bir işe yarıyorsa, ABD'nin 1812 yılında bu uygulama nedeniyle Büyük Britanya ile bir savaş yaptığını söyleyebiliriz.

Eğer insanlar ceza korkusu olmadan kaçırılabiliyorsa, belgeler ve diğer maddi eşyalar için işlerin ne kadar kolay olacağını siz düşünün.

Avrupa

II. Dünya Savaşı'nın son günlerinde, Macaristan'ın faşist liderleri Macaristan'ın Yahudi burjuvazisine ait bir tren dolusu yağmalanmış malla birlikte Batıya kaçtılar. Bu mallar arasında kürkler, pul koleksiyonları, sanat eserleri, el halıları, en az bir sandık dolusu Yahudi Katliamı kurbanlarından toplanmış altın vardı. Tren Avusturya'ya kadar gelebildi ve burada Amerikan güçleri tarafından durduruldu. ABD subayları, daha düşük rütbeliler ve erler bu yağmadan paylarını aldılar. Savaştan sonra Macaristan Yahudi toplumunun bütün taleplerine rağmen bu değerli eşyalardan çok azı geri döndü. 1949 yılında Washington, Macaristan'dan ganimet olarak ele geçirilmiş 1181 tabloyu Avusturya'ya verdi. Bu, II. Dünya Savaşı'nda yağmalanan "kültürel varlıkların" "menşe ülkeye" iade edilmesini öngören uluslararası anlaşmaların açık bir ihlaliydi. Truman yönetimi, bu tür hazinelerin Doğu Avrupa'daki komünist rejimlerin eline geçmesini önlemek istediğinden, Adolf Hitler'in gönüllü işbirlikçisi olan Avusturya'nın elinde kalmasını tercih etti. (3)

Guatemala

1954 yılında CIA'in hazırladığı darbenin hemen ardından ABD, Guatemala Hükümeti'ne ait büyük miktarda belgeye el koydu. Amaç, Jacobo Arbenz Hükümeti'nin arkasındaki Uluslararası Komünist Komplonun varlığını ortaya çıkarmaktı. Ne de olsa bu ABD'nin Arbenz'i devirmeyi haklı göstermek için ileri sürdüğü resmi gerekçeydi. Belgeler arasında bunun kanıtları gerçekten bulunmuş olsa bile, hiç bir zaman kamuoyuna açıklanmadı.

Grenada

1983 yılının Ekim ayında, adanın tamamen yasadışı ve yıkıcı işgali sırasında ABD, resmi evrakları karıştıracak ve büyük bir miktarını ülkesine taşıyacak vakit buldu. Washington'lu yetkililer daha sonra, seçtikleri bazı belgeleri basına vererek yayımlamalarını istediler. Bunlar, Grenada Hükümet liderlerinin toplantıları ile ilgili olanlar ve yabancı ülkelerle askeri işbirliği anlaşmaları gibi belgelerdi. Bu belgelerin, "Küba ve Sovyetler Birliği'nin adayı ele geçirmeyi planladıkları ve bunu bütün Karayibleri karıştırmak için kullanacakları" yolundaki ABD Hükümeti'nin resmi görüşünü daha inanılır kılacağını umuyorlardı. Belgelerde ne yazık ki, buna ilişkin bir kanıt yoktu. (3) Gerçekten, CIA Başkanı William Casey daha sonra bu belgelerde "gerçek bir şey bulamadıklarını" kabul etti. (4)

Panama

1989 yılı Aralık ayındaki işgal sırasında ABD binlerce kutu resmi evraka el koydu ve daha sonra bunları iade etmeyi reddetti. (5) İşgalci Amerikan güçleri ülkede hiç bir kısıtlama olmaksızın serbestçe hareket ettiler. Bu sırada her türlü belgeye; medya bürolarının, siyasi partilerin (özellikle sol eğilimli olanların) ve işçi sendikalarının dosyalarına ve arşivlerine el koyuldu. (6)

ABD ayrıca 52 binden fazla silaha, zırhlı personel taşıyıcılarına ve füze rampalarına da el koydu. Panama daha sonra bu malzemeler için tazminat talebinde bulundu. (7)

Hiç bir şey iade edilmediği gibi tazminat da ödenmedi. (8)

Almanya

1990 yılında, Doğu Alman Hükümeti'inin çöküşünden kısa bir süre sonra, CIA ülkenin istihbarat servisi Stasi'nin çok gizli arşivlerini kaçırmayı başardı. Daha sonra, Alman Hükümeti'inin sürekli ricalarına rağmen ABD dokuz yıl süreyle evrakları iade etmeyi reddetti. (Ara sıra iade ettiği çok küçük miktarda evrak dışında.) Başkan Clinton, uzun süre bu konuyu Alman Başbakanı Gerhardt Schröder ile görüşmeyi bile reddetti. Sonunda, 1999 yılı Ekim ayında CIA dosyaların önemli bir bölümünü iade edeceklerini, ama servisin gene de seçilmiş dosyaların önemli bir bölümünü elinde tutacağını açıkladı. Stasi dosyaları, CIA'in kimliklerinin açıklanmasını istemediği sayısız kişi hakkında bilgiler içeriyor. Bunlar arasında muhtemelen Stasi'nin bildiği ve Batı Almanya'da casusluk yapan CIA ajanları da bulunuyor. Diğer bir çok dosyanın da şantaja karşı savunmasız ve CIA tarafından muhtelif amaçlarla kullanılabilecek kişilerle ilgili bilgiler içerdiğinden, CIA için değer taşıdığı tahmin ediliyor. (9)

Irak

1991 yılında, Körfez Savaşı'nın hemen ardından Kürt grupları ağırlığı 18 tonu bulan Irak resmi evrakını ele geçirdiler. Bunlar, daha sonra ABD'nin eline geçti. Bu evraklar şimdi Boulder'da, Colorado Üniversitesi'nde bulunuyor ve kamuoyuna açık. (10) Irak, bu yönde bir ricada bulunmanın hiçbir sonuç getirmeyeceğini bildiğinden ya da bunu gurur kırıcı bulduğundan, bu belgelerin iadesini talep etmedi.

Haiti

1994 yılında Jean-Baptiste Aristide'i yeniden iktidara getiren ABD Silahlı Kuvvetleri, Haiti Silahlı Kuvvetleri'ne ve paramiliter örgütlere ait tahminen 160 bin belgeye, ses ve video kasedine el koydu. Bunlar arasında işkence seanslarına ait görüntüler, işkence kurbanlarının yaralı bedenlerini gösteren "hatıra fotoğrafları" da bulunmaktaydı. ABD iade edilecekleri seçmeden, bunlara istediği gibi sansür uygulamadan; ayrıca Haiti, materyallerin kullanımı ile ilgili ayrıntılı kısıtlamalara uyacağını kabul etmeden belgeleri iade etmeyeceğini bildirdi. CIA'in

onyıllar boyunca bir çok Haitili diktatörle, silahlı kuvvetlerle, ölüm müfrezeleriyle, işkencecilerle, uyuşturucu kaçakçılarıyla ve çeşitli yozlaşmış kurumla ilintisi Washington'un bu materyallerin fazla yayılmasını istememesi için yeterli sebep oluşturuyordu. Ancak, Haiti Başkanı Rene Preval'ın demeci şu oldu: "Bizim görüşümüz şudur: Bütün belgeleri geri istiyoruz, hiç değiştirilmemiş olarak, nokta."

Haiti Hükümeti 1995 yılından bu yana belgeleri resmi yazılarla, özel yazışmalarla, basın toplantılarıyla ve uluslararası arenalarda bir çok kere geri istedi. Bu isteğin destekçileri arasında UN/OAS (Birleşmiş Milletler/Amerika Devletleri Örgütü), ABD Kongresi'nin eski ve yeni üyeleri, ABD ve ABD dışından dini gruplar ve dayanışma grupları, üç Nobel Ödülü sahibi, Uluslararası Af Örgütü ve Human Rights Watch da bulunuyor. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu, insan hakları ihlallerinde "her vakada sorumluluğun kimde olduğu" gerçeğinin belirlenmesi için belgelerin iade edilmesini talep etti. Britanya Dışişleri Bakanlı'ğı bile sorunu ABD Dışişleri Bakanlığına getirdi. Belgelerin iade edilmesini savunanlar, demokratik yollardan seçilmiş Aristide'nin 1991 yılında darbe ile devrilmesinde rol oynayanlarla ilgili kanıtların eksikliğinin Haiti'de bugün hüküm süren güvensizliğe ve adaletsizliğe katkıda bulunduğunu söylüyorlar.

Haiti ve Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu ile Genel Kurul'daki destekçileri, yıllardan beri ABD'nin belgeleri iade etmesini sağlayacak bir tasarıyı oylamaya sunmaya çalıştılar. Ama ABD delegasyonu görüşmelerde çevirdiği manevralarla bu oylamayı engellemeyi başardı. (11)

23. BÖLÜM

CIA Nelson Mandela'nın 28 Yıl Hapis Yatmasını Nasıl Sağladı?

1990 yılı Şubat ayında Nelson Mandela hapishaneden tahliye edildiğinde, Başkan George Bush bütün Amerikalıların "tahliye edilmesinden sevinç duyduğunu" bildirmek için Güney Afrikalı siyah lidere kişisel olarak telefon etti. (1)

Bu Nelson Mandela, CIA'in nerede bulabileceklerini Güney Afrikalı yetkililere bildirmesi üzerine yakalanarak, 28 yıla yakın bir süre hapishanede kalan Nelson Mandela ile aynı kişiydi.

Bu George Bush da, bir zamanlar CIA başkanlığı yapan; CIA ve NSA kanalıyla Güney Afrika istihbarat servisi ile yakın bir işbirliği içinde bulunan ve Mandela'nın Afrika Ulusal Kongresi hakkında enformasyon sağlayan bir yönetimin sekiz yıl süreyle iki numaralı adamı olan George Bush ile aynı kişiydi. (2) Afrika Ulusal Kongresi ilerici bir milliyetçi hareketti ve etkisi diğer Afrika ülkelerinde de hissediliyordu. Bu yüzden, Washington tarafından Uluslararası Komünist Komplonun bir parçası olarak algılanıyordu. İdeoloji dışında, hem ABD'nin hem de Güney Afrika'nın karşılıklı çıkarları söz konusuydu. Güney Afrika, ABD için çok önemli bir uranyum kaynağıydı ve Amerika da Güney Afrika'nın Birleşmiş Milletler'deki en büyük destekçisiydi.

5 Ağustos 1962 tarihinde Nelson Mandela 17 aydan beri kaçak yaşıyordu. Natal eyaletinde, Howick'de bir yol kontrol noktasında silahlı polisler, Mandela'nın arka koltukta oturan bir beyazın şoförü rolünü oynadığı arabanın durması için işaret verdi. Polisin neden orada olduğu resmen açıklanmadı. Ancak, 1986 yılı temmuz ayında önce üç Güney Afrika gazetesinde çıkan, daha sonra Londra basınında ve kısmen de CBS televizyo-

nında verilen bir haber bu konuya ışık tuttu. Haber, eski bir CIA çalışanı olan Donald C. Rickard'ın, Durban'da bir konsolosluk görevlisi kisvesinde, Güney Afrika güvenlik güçlerine Mandela'nın özel şoför kılığında, Durban'a giden bir arabada olacağını haber verdiğini bildiriyordu. Rickard bu bilgiyi Afrika Ulusal Kongresi içindeki bir muhbirden almıştı. Bir yıl sonra, Güney Afrika'da CIA'in meşhur paralı askeri Albay "Mad Mike" (Deli Mike) Hoare'nin evinde, kendisi için verilen bir veda partisinde, belki de içki nedeniyle dilini tutamadığı için, orada bulunan bazı kişilerin duyabileceği şekilde, o kader gecesinde Mandela ile buluşmasının planlandığını ama buluşmak yerine polise ihbarda bulunduğunu söyledi. Rickard, CBS televizyonunun bu konuyu görüşme istediğini reddetti. (3)

CBS televizyonu habercisi Allen Pizzey ,1986 yılında bu haber çıktığında gazeteci James Tomlins ile röportaj yaptı. 1962 yılında Güney Afrika'da olan Tomlins, Rickard'ın kendisine Mandela'nın yakalanması ile bağlantısının olduğunu söylediğini bildirdi. (4)

10 Haziran 1990 tarihinde, The Atlanta Journal and Constitution gazetesi, kimliği açıklanmayan emekli bir ABD istihbarat subayının Mandela'nın tutuklanışından bir kaç saat sonra, o sırada üst düzey bir CIA görevlisi olan Paul Eckel'in kendisine "Mandela'yı Güney Afrika güvenlik bölümüne teslim ettik. Bütün ayrıntıları bildirdik, ne giydiği, günün hangi saatinde, tam nerede olacağını. Onu yakaladılar. Bu en büyük darbelerimizden biri oldu", dediğini bildirdi. (5)

Mandela'nın serbest bırakılmasından sonra Beyaz Saray'da onunla Bush'un beklenen buluşmasından hemen önce, yakalanmasında ABD'nin oynadığı rol nedeniyle Bush'un Güney Afrikalı liderden özür dileyip dilemeyeceği soruldu. Bu durumda Beyaz Saray'ın tutuklamada ABD'nin rolü olduğunu kesin olarak inkar etmesi zorunlu gibi gözüküyordu. Ancak Beyaz Saray sözcüsü Marlin Fitzwater şu yanıtı verdi: "Bu Kennedy yönetimi sırasında olmuş bir olay. Kennedy'nin adamlarının yaptığı bir şey için beni sıkıştırmayın." (6)

CIA şu açıklamayı yaptı: "Politikamız, bu tür iddialar üzerine yorum yapmamaktır." Bu, örgütün bir açıklama yapmakla hiçbir şey kazanamayacağı zamanlarda söylediği sözdür. CIA

birçok başka durumda, amaçlarına hizmet edeceğini düşünüyorsa her türlü iddia hakkında yorumda bulunmuştur.

Mandela'nın gençliği ve sağlığı hapishane duvarlarının arkasında çürüyüp giderken, Donald Rickard ise emekli olarak Pagosa Springs, Colorado'da konfor içinde serbestçe yaşadı. Bugün hâlâ orada yaşıyor.

24. BÖLÜM

CIA ve Uyuşturucular: Sadece "Neden Olmasın?" Deyin

DEA'da ve ona bağlı servislerde geçen 30 yıllık meslek hayatım boyunca haklarında araştırma yaptığım en büyük hedeflerin, hemen hemen hiç istisnasız bir biçimde CIA hesabına çalıştıkları ortaya çıkıyordu.

Dennis Doyle, seçkin bir DEA uygulama biriminin eski başkanı. (1)

1947-1951, Fransa

Korsikalılar ve Marsilya, Sicilya ve Korsika'da faaliyet gösteren mafya örgütleri CIA'in silahlarından, parasından ve psikolojik savaşından faydalanarak grev kırıcılığı yapıyor ve işçi sendikalarını Komünist Parti'den uzak tutmaya çalışıyorlardı. CIA bunun karşılığında, gangsterlerin yolunu açarak, hiç rahatsız edilmeden ve cezalandırılma korkusu duymadan çalışmalarını ve savaş sırasında kısıtlanmış olan eroin işinin devam etmesini sağladı. "French Connection" (Fransız Bağlantısı) olarak bilinen ve daha en az yirmi yıl süreyle dünya uyuşturucu ticaretine hükmedecek olan güç, ABD'ye giren eroinin büyük bölümünden sorumluydu. (2)

1950'li yıllardan 1970'li yıllara, Güney Doğu Asya

1949 yılında Komünistlere yenilen ve sürgüne gitmeye zorlanan Milliyetçi Çin ordusu, Burma'da CIA tarafından Komünist Çin'e karşı savaşmak üzere kurulan bir ordunun parçası oldu. CIA, yeni müşterilerinin burada yeni afyon kralları haline gelmeleri gerçeğine gözlerini yumdu. Altın Üçgen adı veri-

len, Burma, Tayland ve Laos'un bazı bölümlerinden oluşan bu bölge dünyanın en büyük afyon ve eroin kaynağıydı. Air America, CIA'in işlettiği bir havayolu şirketiydi ve uyuşturucuları önce afyonun işlenerek eroin haline getirileceği bütün Güney Doğu Asya ülkelerine taşıyor, daha sonra da oradan alarak Batılı müşterilere gönderilmek üzere depolanacağı aktarma noktalarına getiriyordu. (3)

ABD Silahlı Kuvvetlerinin Vietnam ve Laos savaşları sırasında CIA de afyon tarımı yapan bazı yerli kabileler ve savaş ağalarıyla çok yakın bir işbirliği içine girdi. Onlardan aldığı taktik ve istihbarat desteği karşılığında CIA de onların uyuşturucu operasyonlarına koruma sağladı. Air America pilotları, afyon ve eroini CIA'in bütün bölgedeki çeşitli askeri ve siyasi müttefikleri hesabına taşıdılar; zaman zaman kendi ceplerini de doldurdular. Ayrıca, buradan elde edilen gelirler CIA'in bütçe dışı örtülü operasyonlarının finansmanında kullanıldı. Son olarak, bu iş Vietnam'da bulunan bir çok Amerikalı erin eroin bağımlısı olmasına sebep oldu.

Bu operasyon mükemmel bir gizlilik içinde yapılmadı. Eroin, Laos'un kuzeyinde, CIA karargahının arazisi üzerindeki bir laboratuarda rafine ediliyordu. 20 yıl süren Amerikan müdahalesinin ardından Güney Doğu Asya, dünyadaki kaçak afyonun yüzde 70'inin kaynağı ve Amerikan eroin pazarının en büyük tedarikçisi haline geldi. (4)

1973-1980, Avustralya

The Nugan Hand Bank of Sydney bankasının CIA ile çok yakın ilişkileri vardı. Bankanın yöneticileri arasında ABD generalleri, amiralleri ve eski CIA mensupları bulunuyordu. Yakın zamanda CIA'in başkanlığını yapmış olan William Colby de bunlar arasındaydı ve bankanın avukatlarından biriydi. Bankanın kurucularından biri olan Michael Hand bir Yeşil Bereli'ydi. Laos'ta anlaşmalı ajan olarak bulunuyor ve Air America ile çalışıyordu. Bankanın faaliyete geçmesini sağlayan mevduatları yatıranların çoğu da Air America çalışanlarıydı.

Banka hızla gelişti; Suudi Arabistan, Avrupa, Güney Doğu Asya, Güney Amerika ve ABD'de şubeler açtı. Bu banka, uluslararası uyuşturucu kaçakçılarının (ki, banka bunları özellikle

davet etmiştir), kara para aklayıcılarının, silah tüccarlarının ve CIA'in (bankayı örtülü operasyonlarında ödemeleri için kullandı) tercih ettiği banka haline geldi. 1980 yılında bir kaç esrarengiz ölüm olayının ardından banka 50 milyon dolar borçla battı.(5)

1970'li ve 1980'li yıllar, Panama

ABD uyuşturucuyla mücadele yetkililerinin en azından 1971 yılından beri Panama'nın güçlü adamı General Manuel Noriega'nın çok büyük miktarlarda uyuşturucu kaçakçılığına ve kara para aklama işlerine karıştığını bilmesine rağmen, bu kişi on yılı aşkın bir süreyle bol maaşlı bir CIA işbirlikçisi oldu. Noriega, Nikaragualı Kontralara "silah karşılığı uyuşturucu" uçuşlarını başlattı; koruma ve pilot sağladı; kartel yöneticileri için güvenli korunaklar oluşturdu ve hepsi için gizli banka kolaylıkları sağladı. Buna rağmen, CIA başkanı William Webster ve DEA da dahil olmak üzere ABD yetkilileri Noriega'ya uyuşturucu kaçakçılığını önleme yolunda gösterdiği çabalar için, (aslında sadece bağlı olduğu Medellin Karteli'nin rakipleri ile mücadele ediyordu) övgü mektupları yazıp gönderdiler. 1981 yılında CIA başkanlığına getirilen William Casey, Noriega'ya uyuşturucu kaçakçıları ile olan ilişkileri nedeniyle açıkça karşı çıkmadığını, çünkü Panamalının "Orta Amerika'da, özellikle Nikaragua'daki politikalarımıza verdiği desteğin çok değerli olduğunu" söyledi. (6)

Bir dizi gelişme sonrasında Noriega'nın Washington'un gözünden düşmesinin ardından Bush yönetimi istemeyerek de olsa Noriega'ya karşı çıkmak zorunda kaldı. 1989 yılında ABD Panama'yı işgal etti; generali kaçırdı ve hapsetti. Operasyonun asıl sebebinin çeşitli dış politika zorunlulukları olmasına rağmen, işgal gerekçesi uyuşturucu ile savaş olarak gösterildi. Panama üzerinden ABD'ye uyuşturucu kaçakçılığı, ABD tarafından kurulan yeni hükümet zamanında da kesintisiz olarak devam etti. (7) Noriega, uyuşturucu parasının değil de komünizmin müptelası olsaydı Deniz Piyadeleri Panama City'ye çok daha önce çıkarılmış olurdu.

ABD yetkililerinin kamuoyuna yansıttıklarının aksine, aslında uyuşturucu kaçakçılığından nispeten daha az rahatsız ol-

malarının bir başka kanıtı da Panama'nın Washington'daki eski büyükelçisi Ricardo Bilonick davasıdır. 1980'li yılların başında 18.200 kilodan fazla Kolombiya kokainini ABD'ye sokmasına rağmen, Noriega'ya karşı devlet için tanıklık yaparak "daha yüksek" bir politik amaca hizmet ettiğinden, Noriega'nın 40 yılına karşılık 3 yıllık bir ceza ile kurtuldu. Bu duruşma sırasında Bilonick, aralarında eski Başkan Jimmy Carter, eski Dışişleri Bakan yardımcısı William D. Rogers ve ABD'nin eski Panama büyükelçisinin de bulunduğu bir çok kişiden tavsiye mektupları aldı. (8) Kokaine ilişkin suçlar yüzünden Amerikan hapishanelerinde yıllardan beri çürüyen binlerce erkek ve kadın, TOPLAM olarak Bilonick kadar çok kokain kaçırmadı.

1980'li yıllar, Orta Amerika

Washington'un felsefesi tutarlıydı: Bırakın uyuşturucu kaçırsınlar; bırakın cinayet işlesinler; bırakın ırza geçip işkence yapsınlar; bırakın okulları ve klinikleri yaksınlar. Bizim savaşımızı yürüttükleri sürece onlar bizim çocuklarımızdır, bizim iyi çocuklarımızdır.

Nikaragua'daki solcu Sandinista hükümetini devirmeyi bir takıntı haline getirmiş olan Reagan yönetimi yetkilileri, kaçakçılar Kontra'lara destek verdikleri sürece uyuşturucu kaçakçılığına göz yumdular, suç işlemelerine yardımcı oldular. 1989 yılında Terörizm, Narkotik ve Uluslararası Operasyonlarla ilgili Senato Alt Komitesi (Kerry Komitesi) üç yıllık bir soruşturmayı şu sözlerle noktaladı:

> Kontralar'ın (bireyler olarak), Kontra tedarikçilerinin, Kontra pilotlarının, Kontralarla birlikte çalışan paralı askerlerin ve bütün bölgedeki Kontra destekçilerinin savaş bölgesinde uyuşturucu kaçakçılığı yaptığını gösteren çok miktarda kanıt vardır. Orta Amerika ile ilgilenen ABD yetkileri, Nikaragua'ya karşı yürütülen savaşı tehlikeye atma korkusuyla uyuşturucu sorunu üzerine eğilmekte başarısız olmuşlardır. Her vakada, ABD Hükümeti'nin şu ya da bu servisinin olay meydana geldiği sırada ya da hemen sonrasında, olayla ilgili bilgi sahibi oldukları anlaşılmaktadır. Üst düzey ABD yöneticileri, uyuşturucu paralarının Kontraların finanse edilmesi için mükemmel bir çözüm olduğu düşüncesinden hiç de uzak değillerdi. (9)

Kontralar için "Güney Cephesi" hizmeti gören Kostarika'da (Honduras da Kuzey Cephesini oluşturuyordu) uyuşturucu kaçakçılığı ile ilgilenen çeşitli CIA-Kontra şebekeleri bulunuyordu. Bunlar arasında, bir CIA işbirlikçisi olan ve Kostarika – Nikaragua sınırında çiftlikleri bulunan John Hull adında bir Amerikalı da vardı. Burası Kontraların ana yerleşim alanıydı. Hull ve diğer CIA bağlantılı Kontra destekçileri, pilotlar ve Miami merkezli büyük bir Kolombiyalı uyuşturucu kaçakçısı olan George Morales bir ekip oluşturdular. Morales daha sonra, Kontra'lara dört milyon dolardan daha fazla nakit para verdiğini kabul etti. Morales'in uçakları Florida'da silahla doldurulıyor, Orta Amerikaya uçuyor ve dönüşte kokainle dönüyorlardı. (10)

1989 yılında Kostarika hükümeti, uyuşturucu kaçakçılığı nedeniyle Hull'ı suçlayınca, DEA tarafından kiralanmış bir uçak kendisini alarak gizlice ve yasaya aykırı bir biçimde Miami'ye getirdi. ABD, Kostarika'nın Hull'ın yargılanmak üzere Kostarika'ya iade edilmesi yolundaki taleplerini hep geri çevirdi. Bir başka Kostarika merkezli uyuşturucu şebekesi ise, CIA'in Kontraların eğitilmesi için tuttuğu Castro karşıtı Kübalılarla ilintiliydi. Kübalıların bir çoğu uzun zamandan beri CIA ve uyuşturucu kaçakçılığıyla bağlantılıydı. Kokaini ABD'ye sokmak için Kontra uçaklarını ve CIA için para aklayan Kostarika merkezli bir karides şirketini kullanıyorlardı. (11)

ABD'nin Honduras'ı büyük bir askeri üsse dönüştürmesine izin verilmesi karşılığında CIA ve DEA Honduras'lı subayların, hükümet yetkililerinin ve diğerlerinin yoğun uyuşturucu kaçakçılıklarına göz yumdu. CIA, Alan Hyde isimli Honduras'ın önde gelen uyuşturucu kaçakçılarından biri ve ABD hükümet raporlarına göre "bütün yasa dışı faaliyetlerin babası" bir kişi ile gemilerinin Kontra'lara malzeme taşınması işinde kullanılması için anlaşma yaptı. CIA bunun karşılığında Hyde aleyhindeki uyuşturucu karşıtı çabaların teşvik edilmemesini sağlayacaktı. CIA'e ait bir telgraf, Hyde'ın "CIA ile ilintisinin çok iyi belgelenmiş olduğunu ve yargılama aşamasında büyük zorluklar çıkaracağını" bildiriyordu. (12)

Kokain ana yolu üzerinde, CIA ile yakın bağları olan ve bir çok uyuşturucu kaçakçısına vatanlık eden Guatemala askeri istihbarat servisi; El Salvador'da ülkedeki gerillalara karşı ABD

askeri müdahalesinin en önemli bileşenlerinden biri olan İlopango Hava Kuvvetleri Üssü gibi başka ara duraklar da vardı. El Salvador'da görevli eski DEA yöneticisi Celerino Castillo, Kontra uçaklarının kokainle dolu olarak nasıl kuzeye doğru uçtuklarını ve ABD'de aralarında Texas'daki bir Hava Kuvvetleri üssünün de bulunduğu bir çok noktaya cezalandırılma korkusu duymadan indiklerini, daha sonra savaşı finanse edecek olan nakit para ile havalandıklarını yazdı. "Hepsi, ABD Hükümeti'nin koruyucu şemsiyesi altında".

İlopango'daki operasyon; o sıralar ABD Başkan Yardımcısı olan George Bush (Başkan Reagan'ın "uyuşturucu çarı") ile Reagan'ın Ulusal Güvenlik Konseyi çalışanı olan ve Kontra operasyonlarına bakan Oliver North'a doğrudan rapor veren Felix Rodriguez (diğer adı Max Gomez) tarafından yürütülüyordu. (Reagan ne de olsa Kontraları ahlaki yönden ABD'nin "büyük kurucuları"na benzetmişti.) North'un hatıra defterinde 9 ağustos 1985 tarihli bir not şöyle diyordu: "New Orleans'dan yapılan kaçakçılıklar için kullanılan Honduras'a ait DC-6 uçağı muhtemelen ABD'ye uyuşturucu sokmak için kullanılıyor."

İlopango havaalanının hangarlarından biri CIA'e aitti. Bir diğerini de Ulusal Güvenlik Konseyi kullanıyordu. Castillo, El Salvador'dan yapılan kokain uçuşlarının ayrıntılarını DEA genel merkezine bildirdiğinde, amiri raporları fiilen görmezden geldi ve sonunda Castillo CIA'den uzaklaştırıldı. (13)

ABD'deki yetkililerden biri gelen uyuşturucu uçağı hakkında herhangi bir nedenle önceden uyarılmadığı için kaçakçıların tutuklandığı durumlarda, çok güçlü makamlar devreye girerek davanın düşürülmesi, beraat ettirme, cezanın azaltılması ya da sınırdışı etme yönünde baskı yapıyorlardı. Bildirildiğine göre, bir ABD Gümrük görevlisi, Kontra uyuşturucu işlerini çok sıkı araştırdığı için Texas'daki görevinden alınarak tekrar Washington'a tayin edilmişti. Bir başka dava da Honduraslı general José Bueso Rosa ile ilgiliydi. Bu general, Honduras başkanını öldürmek üzere komplo hazırlamak suçundan hüküm giymişti ve bu komplo çok büyük bir kokain işiyle finanse edilmişti. Reagan yönetiminin üst düzey yetkilileri, bir Federal yargıcı araya sokarak Kontra'ya hizmetlerinden dolayı Bueso'ya hoşgörülü davranılmasını istediler. Bueso beş yıl ceza alırken, diğerleri 40 yıla kadar ağır cezalara çarptırıldılar. (14)

Bağlantılar her yerde mevcuttu: Kontra'lara "insani" yardım dağıtan dört şirket "narkotik kaçakçılarına aitti ve onlar tarafından işletiliyordu" ve ABD'de uyuşturucu kaçakçılığı nedeniyle haklarında araştırma yapıldığı sırada, Dışişleri Bakanlığı'ndan 800 bin doların üzerinde ihale aldıkları ortaya çıktı. (15) Daha önce CIA'e ait olan ve sonra Pentagon ile anlaşmalı çalışan Southern Air Transport isimli hava taşımacılığı şirketi de uyuşturucu kaçakçılığı işlerine büyük ölçüde karışmıştı. (16)

Miami eski savcısı, Adalet Bakanlığı yetkililerinin kendisine, bakanlıklarının temsilcisinin 1986 yılında DEA ve FBI ile bir toplantı yaparak, "Senatör Kerry'nin komisyon çalışmalarını hızlandırma çabalarının nasıl etkisiz kılınabileceğini müzakere ettiklerini" söylediğini Kerry komisyonuna bildirdi. (17)

Çevresinde dönüp duran uyuşturucu kaçakçılığından yararlanan CIA'in, bunu görmezden gelmesini daha da kolaylaştırmak için servisin başkanı William Casey, 1982 yılında Adalet Bakanlığı başsavcısı William French Smith ile son derece gizli bir protokol imzaladı. Bu anlaşma, CIA'in, kendisi için çalışan herhangi bir görevlinin, uyuşturucu kaçakçılığı operasyonlarını rapor etme yasal sorumluluğundan muaf tutulmasını sağlıyordu. (18) Bu anlaşma, 1995 yılına kadar iptal edilmedi.

1990'lı yıllar, Güney Amerika

Venezuelalı General Ramon Guillén Davila, 1996 yılında Miami'de federal büyük jüri tarafından 1987 – 1991 yılları arasında ABD'ye 22 ton kokain sokmaktan suçlu bulundu. Bu faaliyetleri yürüttüğü sırada Guillen, Venezuela Ulusal Muhafızları'nın narkotik bürosunun başkanıydı ve Miami Herald gazetesi kendisinden "CIA'in Venezuela'daki en güvenilir adamı" olarak söz ediyordu. CIA, DEA'nın itirazlarına rağmen, Kolombiya uyuşturucu kartelleri hakkında enformasyon toplamak gibi oldukça su götürür bir sebeple kokainin ABD'ye "kontrollü" biçimde taşınmasını onaylamıştı. Bu operasyonun ne kadar başarılı olduğu bilinmemekle birlikte, 1990 yılında en az bir kez, bir ton Guillén kokaininin ABD sokaklarına ulaştığını biliyoruz. CIA bunu bizzat doğruladı ve "CIA görevlisinin karar verme ve yönetme zaafından kaynaklanmış" bir olay olarak gördüklerini açıkladı. (19)

1990'lı yıllarda, Peru'da, Kolombiya'da ve Meksika'da iktidarda bulunan rejimler ABD desteği ile sol karşıtı kanıpanvalar yürüttükleri için, hükümet yetkilileri ve askeri yetkililer tarafından yürütülen uyuşturucu kaçakçılığını Washington'un nasıl görmezden geldiği konusunda daha fazla bilgi için "Müdahaleler" bölümüne bakınız.

1980'li yıllardan 1990'lı yılların başlarına, Afganistan

CIA destekli Mücahitler, Sovyet destekli hükümete karşı savaşırken bir yandan da yoğun bir biçimde afyon yetiştiriyorlardı. CIA'in siyasi koruma sağlaması ve lojistik yardımı, yetiştiricilerin üretimlerini önemli ölçüde arttırmalarını sağladı. CIA tarafından sağlanan kamyonlar ve katırlar Afganistan'a silah taşıyor, dönüşte de yüklenen afyonları Afganistan Pakistan sınırındaki eroin laboratuarlarına getiriyorlardı. Burada elde edilen eroinin, ABD'de bir yılda kullanılan eroinin yarısını ve Batı Avrupa'da kullanılanın dörtte üçünü karşıladığı tahmin ediliyor. ABD yetkilileri, 1990 yılında uyuşturucu operasyonuna karşı önlem almakta ve araştırma yapmakta başarısız olduklarını kabul ettiler. Bunun müttefikleri olan Afganistan ve Pakistan'ı incitmemek arzusundan kaynaklandığını söylediler. (20) CIA yetkilileri daha önceki uyuşturucu ile ilgili eylemlerde olduğu gibi, operasyonlarını finanse etmek amacıyla ya da kendileri için uyuşturucu parasının bir bölümüne ellerini uzatmış olabilirler. Bir DEA yetkilisi, 1993 yılında Afganistan için "uyuşturucu dünyasının yeni Kolombiya'sı" dedi. (21)

1986- 1994, Haiti

Haiti'nin sağcı askeri ve siyasi liderlerini iktidarda tutmaya çalışan CIA, onların uyuşturucu kaçakçılığı yapmalarına göz yumdu. DEA, Haiti'deki kuşkulu uyuşturucu operasyonları konusunda 1991-1994 yılları arasındaki askeri hükümetlerin üç numaralı adamı olan Joseph Michel Francois'yı düzenli olarak bilgilendiriyor, elde ettiği istihbaratı kendisiyle paylaşıyordu. Halbuki Francois'nın kendisi de bir uyuşturucu kralıydı ve Kolombiyalı Medelin karteli ile birlikte çalışıyordu. Francois aynı zamanda CIA tarafından 1986 yılında kurulan yeni bir örgütün, Ulusal İstihbarat Servisi'nin (National Intelligence Servi-

ce-SIN) bir üvesiydi. Örgütün kuruluş amacı kokain ticaretine karşı savaşmak olmasına rağmen, SIN yetkililerinin çoğu, Francois ve diğerleri uyuşturucu kaçakçılığı yapıyorlardı. (22)

1980'li yıllar, ABD ve Kokain İthalat Örgütü

Yukarıda sözü edilen, uyuşturucu taşıyan uçakların cezalandırılma korkusu olmadan ABD havaalanlarına inebilmesi gibi olayların yanısıra, Oscar Danilo Blandon ve Juan Norwin Meneses adlı, Kaliforniya'da yaşayan iki Nikaragualının öyküsü de hayli çarpıcıdır. Bu iki kişi, özellikle Kongre'nin Kontraların finanse edilmesini yasaklamasından sonra, Kontralara destek olmak ve muhtemelen kendi ceplerini de doldurmak isteğiyle CIA koruması altında ABD'ye kokain sokmaya başladılar. Los Angeles şehrinde dağıtılan kokain o kadar büyük miktarlara ulaştı ki, uyuşturucu satıcıları ve aracıları bu pahalı maddeyi daha düşük fiyatla piyasaya sunabilmek için bazı değişiklikler yaparak "crack" adını verdikleri daha küçük ve etkili topakçıklar haline getirdiler. Nikaragualılar, uyuşturucu kazançlarının bir kısmı ile Kontra davasına yardım ederken, Los Angeles ve diğer ABD şehirlerinde felaket boyutlarında büyük bir "crack" patlamasına sebep oldular. Gangster çetelerinin otomatik silahlar satın almalarını sağladılar. Çeteler bu silahların bazılarını doğrudan Blandon'dan satın aldılar.

Aşağıdaki olaylardan da anlaşılacağı gibi, iki Nikaragualı ile CIA arasındaki bağları görmek pek zor değildi:

1986 yılı Ekim ayında Blandon nihayet (Kongre'nin Kontralara mali desteğin sürdürülmesine karar vermesi ve Blandon'un hizmetlerine artık fazla ihtiyaçları kalmaması üzerine) tutuklandıktan sonra suçlamaları kabul etti ve diğer suç ortaklarının ömür boyu hapiste kalmalarına sebep oldu. Adalet Bakanlığı kendisini sadece 28 ay demir parmaklıklar arkasında tuttuktan sonra, gözetim altında serbest bırakılmasına karar verdi ve daha sonra da kendisine muhbirlik yaptığı için 166 bin dolardan fazla para ödedi.

1990 yılında görülen gelen bir polis yolsuzlukları davasında ileri sürülen bir belgeye göre, polis, 1986 yılında Blandon'un para aklayıcılarına yapılan bir baskında ABD Hükümeti ile kokain kaçakçılığının ve Kontra'lar adına para aklama işlerinin

bağlantısını açığa çıkaran çok sayıda belgeye el koydu. Baskından 48 saat sonra CIA görevlileri Şerif'in bürosuna gelerek el koyulan dosyaları alıp götürdüler. Adalet Bakanlığı'nın isteği üzerine federal yargıç bu konunun gizli duruşmalarda görüşülmesine karar verdi.

Blandon, 1996 yılında bir uyuşturucu duruşmasında iddia makamının tanığı olarak ifade verdi. Federal savcılar, mahkemeden bir ara karar çıkarttılar ve savunma avukatlarının Blandon'a CIA ile ilişkileri konusunda soru sormasını yasakladılar.

Meneses'in adının DEA'nın bilgisayarlarında büyük bir uyuşturucu kaçakçısı olarak geçmesine ve 1974 yılından o güne kadar hakkında 45 ayrı federal kovuşturma yapılmasına rağmen, 1989 yılına kadar Kaliforniya'da serbestçe ve lüks içinde yaşadı ve bir gün bile ABD hapishanelerinde kalmadı. DEA, ABD Gümrükleri, Los Angeles bölgesi Şerif departmanı ve Kaliforniya Narkotik Bürosu, Menesis ile ilgili soruşturmaların bir çoğunun CIA ya da adı konmamış "ulusal güvenlik" çıkarlarına takılmasından şikayet ediyorlar.

Son olarak, CIA-Kontralar-uyuşturucu kompleksi bizi San Francisco'da bir ABD savcısının davasına götürüyor. Bu savcı tutuklanan Nikaraguali bir uyuşturucu kaçakçısının üzerinden çıkan 36.800 doları kendisine iade etmişti. Para, iki Kontra liderinin mahkemeye mektuplar yazarak uyuşturucu kaçakçısının üzerinden çıkan paranın, "Nikaragua'da demokrasinin yeniden kurulması" için malzeme almak üzere kendisine verildiğine yemin etmeleri üzerine iade edilmişti. Ulusal Güvenlik sırlarının duruşmalar sırasında mahkemelerden sızmasını önlemek için çıkarılmış bir yasa olan Gizli Belgelerle ilgili Usuller Yasası'nı öne süren savcılık, mektupların derhal mühürlenmesini sağladı. Daha sonraki bir tarihte, bir Senato Alt Komitesi Adalet Bakanlığı'ndan olayların beklenmedik biçimde yön değiştirmesinin ve bir sır duvarıyla karşılaşılmasının sebebini sordu. Kontra-Kokain kaçakçılığı iddialarını araştıran Senato Kerry Komitesi'nin eski başdanışmanı Jack Blum "Adalet Bakanlığı bizim insanlara, kayıtlara, belgelere, bu konuda bulabileceğimiz her şeye erişmemizi önlemek için çılgın gibi çalışıyordu" diyor, "hatırladığım en umut kırıcı çalışmalardan biriydi." (23)

Üzerinde sürekli düşünüyorum; bu, katliamla cinayet arasın-

daki farktır. Niyet önemlidir. Niyet siyah Amerika'yı zehirlemek değil, Kontralar için para temin etmekti ve onlar (CIA) paranın nereden geldiğini pek umursamadılar. Eğer bu, siyah semtlerde uyuşturucu satılmasını gerektiriyorsa, eh, her şeyin bir bedeli vardı.

Gary Webb (24)

25. BÖLÜM

Dünyanın Tek Süper Gücü Olmak Asla Özür Dilemek Zorunda Kalmamak Demektir

Amerika Birleşik Devletleri adına asla özür dileneyeceğim. Gerçeklerin ne olduğu umurunda bile değil..

George Bush (1)

Küba

ABD Bölge Yargıcı James Lawrence King, 17 Aralık 1997 tarihinde, "Küba, uluslararası hukuka ve insan haklarına cüretkar bir saygısızlık gösterek dört insanı uluslararası hava sahasında öldürmüştür" dedi. Sonra da 1996 yılı Şubat ayında bir görev uçuşu sırasında Küba'ya girerken Küba jetleri tarafından uçakları düşürülen Kübalı göçmen pilotların Florida'da yaşayan ailelerine 187,6 milyon ödül verdi. (2) (Aslında Küba Hükümeti aynı koşullarda bütün hükümetlerin yapacağından daha fazla bir şey yapmamıştı. Küba, hava sahasına giren ve düşmanca niyetleri olduğundan şüphelendiği uçakların pilotlarına açıkça "riske giriyorsunuz" uyarısında bulunmuştu. Daha önce de aynı örgüte ait uçaklar çeşitli zamanlarda Küba hava sahasına girmiş ve Küba tarafından bir daha gelmemeleri yolunda uyarılmışlardı.)

1996 yılı Kasım ayında Federal Hükümet, ailelerin her birine "ödül"ün 300 bin dolarlık ilk taksitini vermişti. Para Küba'ya ait bloke edilmiş varlıklardan geliyordu. (3) İşte anti-komünist adalet böyle oluyordu.

Öte yandan ABD Hükümeti, Küba'nın bir Havana mahkemesinde 31 Mayıs 1999 tarihinde açtığı ve Washington'un Küba'ya karşı kırk yıldır yürüttüğü savaş sırasında Küba vatan-

daşlarının uğradığı ölümler ve sakatlıklar nedeniyle 181,1 milyar dolar tazminat talebinde bulunduğu davayı bütünüyle görmezden geliyor. Belgelerde, Küba içindeki silahlı asi grupları desteklemekten 1961 yılındaki Domuzlar Körfezi çıkartmasına; Guantanamo'daki ABD deniz üssünden başlatılan darbe girişimine ve adada hastalık yayma çabalarına kadar bir çok Amerikan "saldırganlığı" olayı özetleniyordu.

Küba, ABD eylemleri yüzünden hayatını kaybettiğini söylediği 3.478 Küba vatandaşının her biri için 30 milyon dolar, yaralanan 2.099 kişinin herbiri için 15 milyon dolar talep ediyordu. Bunun dışında, ölen her kişi için 10 milyon dolar ve yaralanan herkes için 5 milyon dolar olmak üzere, Küba toplumunun onlar adına üstlenmek zorunda kaldığı maliyetler için tazminat istiyordu. Bu rakamlar, ABD yargıcı King'in pilotlar davasında kişi başına belirlediği bedelden çok daha düşüktü. Kübalı yetkililer, dava için hazırladıkları evrakı Havana'daki Amerikan Çıkarları Bölümü'ne götürdüler. Amerikalılar bu tebligatı almayı reddettiler. Küba Hükümeti, daha sonra davayı uluslararası bir platforma taşımayı planladığını duyurdu. (4)

Vietnam

27 Ocak 1973 tarihinde, Paris'te "Vietnam'da Savaşa Son Verme ve Barışı Sağlama Anlaşması" ABD tarafından imzalandı. ABD'nin mutabık kaldığı ilkelerden biri de 21. maddede belirtilmişti: "ABD, geleneksel politikasını izleyerek (anlaşmada öyle yazılmış) savaşın yaralarının sarılmasına ve Vietnam Demokratik Cumhuriyeti'nin [Kuzey Vietnam] ve bütün Çin Hindi'nin savaş sonrası imarına katkıda bulunacaktır."

Beş gün sonra Başkan Nixon, Kuzey Vietnam Başbakanı'na bir mesaj göndererek aşağıdaki hususları garanti etti:

"(1) Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti, Kuzey Vietnam'ın savaş sonrası yeniden imarına hiç bir siyasi şart ileri sürmeksizin katkıda bulunacaktır. (2) ABD'nin yaptığı ön çalışmalar, savaş sonrası imar için ABD katkısının 3,25 milyar dolar civarında bir hibe yardımı olacağını ve bu rakamın beş yıl içinde ödeneceğini göstermektedir." (5)

Söz verilen yeniden imar yardımı hiçbir zaman ödenmedi ve ödenmeyecek.

Ancak (burada derin bir nefes alın) Vietnam ABD'ye tazminat ödemektedir. 1997 yılında, yenik Güney Vietnam Hükümeti'nin Amerika'dan aldığı gıda ve altyapı yardımlarından geri kalan 145 milyon dolar borcunu ödemeye başladı. Böylece Hanoi, Amerika'nın kendisine karşı açtığı savaşın maliyetinin bir bölümünü geri ödemeye başlamış oldu. (6)

Bu nasıl olabilir? Uygun hukuki terim "gasp" tır. Washington tarafından görevlendirilen uygulayıcılar arasında Dünya Bankası, IMF, Export-Import Bank, Paris Klübü ve uluslararası finans mafyasının geri kalan kısmı bulunmaktadır. Vietnamlılara reddedemeyecekleri bir teklif yapılmıştı: Borcunu öde, yoksa her türlü ekonomik işkence biçimine tabi tutulursun; öyle ki, mafya babalarımızın verdiği sıkıntılar bunun yanında hiç kalır. (7)

Washington'daki Vietnam elçiliğinde (bir iş merkezinde küçük bir ofis) Basın İşleri Birinci Sekreteri olan Le Dzung, 1997 yılında yazara, bu konunun ve Nixon'un ödenmeyen milyarlarının Vietnam'da ciddi biçimde duyarlılık yaratan konular olduğunu, ama hükümetinin dünyanın işleyiş biçimini değiştirme gücünün bulunmadığını söyledi.

Nikaragua

ABD ve vekil tayin ettiği Kontra ordusunun işgali altındaki Nikaragua, limanlarının mayınlanmasını da içeren sürekli saldırı durumundan kurtulabilmek için 1984 yılında Birleşmiş Milletler'in başlıca adli organı olan ve Hollanda'nın Lahey şehrinde bulunan Uluslararası Adalet Divanı'nda dava açtı. Mahkeme, 1986 yılında ABD'nin bir çok sebepten dolayı uluslararası hukuku ihlal ettiğine karar verdi ve Washington'un "bu tür düşmanca hareketleri durdurması ve bunlardan kaçınması gerektiğini" ayrıca "Nikaragua Cumhuriyeti'ne verdiği bütün zararları tazmin etmekle yükümlü olduğunu" bildirdi.

Bu davanın sonucunu tahmin eden Reagan yönetimi, uygun ve doğru olanı yaptı: 6 Nisan 1984 tarihinde, Nikaragua davayı açmadan üç gün önce, ABD'nin, Uluslararası Adalet Mahkemesi'nin Orta Amerika ile ilgili olarak vereceği kararları iki yıllık bir süre için tanımayacağını ilan etti.

Bu bildirinin müthiş keyfiliği bir yana, mahkemenin kararı

27 Haziran 1986 tarihinde açıklandığında ABD'nin ilan ettiği iki yıllık süre dolmuş olmasına rağmen, ABD kararı gene de görmezden geldi. Washington, Nikaragua'ya yönelik düşmanca eylemlerini yavaşlatmadı ve tazminat olarak da bir sent bile ödemedi. (8)

Libya

1986 yılı Nisan ayında Libya'nın ABD tarafından bombalanması birçok kişinin ölümüne ve yüzlerce kişinin yaralanmasına sebep oldu. Ölenler arasında Libya lideri Kaddafi'nin küçük kızı da bulunuyordu. Kaddafi'nin diğer yedi çocuğu ve karısı da yaralanmalar ve şok nedeniyle hastaneye kaldırıldılar. Bir yıl sonra, Beyaz Saray ve Savunma Bakanlığı aleyhine, Federal Haksız Fiil Hak Talepleri Yasası ve Yabancı Hak Talepleri Yasası uyarınca, öldürülenler ve yaralananlar adına 65 dava açıldı. Aralarında Libyalıların, Yunanlıların, Mısırlıların, Yugoslavların ve Lübnanlıların bulunduğu davacılar, yanlışlıkla öldürülen her kişi için 5 milyon dolar istiyordu. (9) Çok geçmeden hak talebinde bulunanların sayısı 340'a çıktı. Ancak, bu hak talepleri Amerikan adli sisteminde hiçbir karşılık bulamadı ve Yüksek Mahkeme de davayı reddetti. (10)

Panama

1989 yılında ABD'nin işgali sırasında bombardıman ve kara çarpışmaları ile büyük bir tahribata uğrayan Panama'da, kendilerinin ya da aile bireylerinin ölümleri ve yaralanmaları; evlerinin ya da işyerlerinin yıkılması üzerine birçok Panamalı, bireysel olarak zararlarının tazmin edilmesi için yıllarca girişimlerde bulundular. Ancak, yasal hak taleplerinde bulunan ve dava açanların karşısında taviz vermez bir ABD Devleti vardı. Bir Amerikan hukuk firması, hiçbiri çarpışmalara katılmamış 200 Panamalı adına, önce Panama Kanalı anlaşması hükümlerine göre, ABD Silahlı Kuvvetleri yetkililerine karşı dava açtı. Davanın reddedilmesi üzerine daha sonra da ABD mahkemelerinde iki dava açtı. Her iki mahkeme ve daha sonra gittikleri Yüksek Mahkeme de davayı ele almayı reddetti. (11)

1990 ve 1993 yılları arasında 300 Panamalı, Amerika Devletleri Örgütü'nün (OAS) insan hakları ile ilgili Amerikalar- Arası

komisyonuna dilekçe ile başvurarak, ABD'nin, birçok haklarını ihlal ettiğine ve "adil tazminat" ödeme yükümlülüğünün olduğuna karar vermesini istediler. Komisyon 1993 yılında dilekçenin "kabul edilebilir" olduğuna karar verdi. Ancak, 1999 yılı sonbaharına gelindiğinde hâlâ "incelenmekte" olduğu için, "kesin yasal haklar" konusu askıda duruyordu. (12) ABD'nin OAS üzerinde yıllardan beri diğer bütün üyelerden çok daha fazla ve aşırı derecede etkili olduğunun unutulmaması gerekir. Washington'un 1962 yılında Küba'nın örgüte üyeliğinin askıya almasını sağladığına ve diğer OAS üyelerinin Küba'nın örgüte yeniden alınması yönünde sık sık tekrarlanan, giderek büyüyen ve açıkça ifade edilen desteğine rağmen, bu güne kadar bu ülkenin üyeliğini engellemeyi başardığına tanık olduk.

Birkaç yıl önce, ABD görevlileri tarafından Panamalılara göründüğü kadarıyla hayli keyfi bazı küçük ödemelerin "yerinde" yapıldığı yönünde bir rapor yayımlandı. Ama 1999 yılında Panama ile ilgili olarak Dışişleri Bakanlığı Basın Ofisi, "Haklı Dava Operasyonu (Amerikan işgali ve bombardımanına bu ad verilmişti(13)) sırasında meydana gelen çatışmalar sonucu meydana gelen ölümler, yaralanmalar ya da maddi zararlar nedeniyle ABD'nin hiçbir tazminat ödemediğini" açıkladı. Dışişleri Bakanlığı, 1989 yılından o güne kadar Panama'ya verilen yardımın bir kısmının Panama tarafından bu amaçla kullanıldığını da ekledi. Dışişleri Bakanlığı olayı bu şekilde ortaya koyarak, Panama halkına yaptıklarından dolayı hiçbir suçluluk ya da sorumluluk duymadıklarını ve tazminat ödenmesi yolundaki hiçbir baskıya boyun eğmeyeceklerini, bütün dünyaya açıkça ilan etmiş oldu.

20 Aralık 1999 tarihinde, Amerikan işgalinin onuncu yıldönümünde yüzlerce Panamalı, bir kez daha sokaklara dökülerek ABD'nin sivil bombalama kurbanlarına tazminat ödemesini istedi.

Sudan

El Şifa ilaç fabrikası, Sudan'ın ilaçtaki kendi kendine yeterlilik oranını yüzde 5'in altından yüzde 50'nin üzerine çıkarmasını sağlayan, bu son derece fakir ülkenin öldürücü hastalıkların tedavisinde kullanılan ilaçlarının yüzde doksanını üreten

bir fabrikaydı. Ama, 20 Ağustos 1998 tarihinde ABD bir düzineden fazla Tomahawk Cruise füzesini bu fabrikaya göndererek Sudan halkını bir anda bu hayati önemdeki işletmeden yoksun bıraktı. Washington, gizlice elde edilmiş bir toprak örneğine dayanarak burada kimyasal silahlar üretildiğini iddia etmişti. ABD aynı zamanda fabrikanın sahibi olan Salih İdris'in teröristlerle yakın bir işbirliği içinde olduğunu ve para aklama işleri ile bağlantılı olduğunu bütün dünyaya ilan etti. Washington, İdris'in Londra bankalarında bulunan 24 milyon dolar parasını da bloke ettirmek için harekete geçti. Ancak, Washington iddialarının hiç birini hiçbir zaman kanıtlamayı başaramadığı gibi, ortaya çıkan bütün kanıtlar ve uzmanların tanıklıkları, kesin olarak kimyasal silahlar iddiası ile çelişiyordu. (14) Konu açıklığa kavuştu; İdris parasını geri almak ve yıkılan fabrikası için tazminat ödenmesini sağlamak amacıyla dava açtı.

Sonunda, 1999 yılı Mayıs ayında, ABD İdris'in açtığı davaya çıkmak yerine İdris'in bloke edilen paralarını serbest bıraktı; çünkü hiç bir dayanakları olmadığını görüyorlardı. Ama o yılın sonuna kadar ABD, Sudan'dan ya da fabrikasını yıktığı için İdris'ten özür dilemedi. Fabrikasını yıkıp işini dağıttığı ya da saygınlığını zedelediği için İdris'e; kaybettikleri işleri ve gelirleri için fabrikanın çalışanlarına ve füze saldırısında yaralanan 10 kişiye hiçbir tazminat ödemedi. Washington'un bu işte başından sonuna kadar takındığı kibirli ve küstahça tavır şaşırtıcıydı. Eski bir CIA yetkilisi olan Milt Bearden şunları söyledi: "Tek bir toprak örneğinin, bağımsız bir devlete saldırılmasına yol açtığı daha önce hiç görülmemişti." (15)

Irak

Amerikan Hükümeti ve medyası, Irak propagandası olduğuna kesin olarak inandıkları bir iddia ile epey alay ettiler. Irak, 1991 Körfez Savaşı sırasında biyolojik savaş tesisi olduğu gerekçesiyle bombalanan yerin aslında bir bebek maması fabrikası olduğunu iddia ediyordu. Ancak, Yeni Zelanda Hükümeti tarafından görevlendirilmiş olup, söz konusu fabrikayı sık sık ziyaret eden teknisyenler ve bu fabrika ile iş ilişkileri içinde olan bir çok Yeni Zelandalı işadamı açıklamalarda bulundular

ve burasının gerçekten bir bebek maması fabrikası olduğunu kesin olarak doğruladılar. Binanın inşaatını yapan Fransız yüklenici de aynı şeyi söyledi. Ancak, ABD Genel Kurmay Başkanı Colin Powell ısrar etti: "Burası bir biyolojik silah fabrikasıydı, bundan eminiz." (16) Amerika'nın tazminat ödemesi konusuna gelince... Bunun olma ihtimali, kış aylarında Rusya ile bir kara savaşı yapma ihtimali kadardır.

Çin

Bir istisna mı? ABD 1999 yılı Mayıs ayında Belgrad'daki Çin Büyükelçiliği'ni bombaladıktan sonra, Washington Pekin'den özür diledi ve suçu eski tarihli haritalara attı. Ancak bu açıklamalar, bombalamanın bir kaza olmadığı gerçeğini gizlemek için uydurulmuş bir kılıftı. Ekim ve Kasım aylarında Londra'da çıkan The Observer gazetesinde, NATO ve ABD askeri istihbarat kaynaklarına dayanılarak yazılmış iki haber yayımlandı. Buna göre, bina NATO'nun, elçiliğin Yugoslav Ordusu'nun iletişiminde kullanıldığını tespit etmesinden sonra hedef alınmıştı. Öyleyse Çinliler bunu, NATO jetleri Yugoslav Hükümeti'nin vericilerini susturduktan sonra yapmışlardı. (17)

Bu bombalama, askeri ihtiyaçların ötesinde, siyasi bir amaçla yapılmış olabilir. Çin, ABD'nin Asya'daki hegemonyasının önünde ciddi bir engeldir. Elçiliğin bombalanması, belki de Washington'un Pekin'e vermek istediği, "Amerikan gücüne direnmek gibi bir düşüncen varsa, bu başına gelebileceklerin küçük bir örneğidir" biçimindeki hoş mesajdır. Böyle bir bombardımandan sonra, her zamanki "makul inkar" yerine çok daha iyi birşey söyleyebilmek, Amerikalı liderlere dayanılmaz derecede çekici gelmiş olabilir. Böyle bir şans bir daha bulunamayabilirdi.

ABD/NATO'nun Yugoslavya'da yaptığı diğer bütün bombalama "hataları"nın ardından, sözcüler dünyaya aynı tipik açıklamayı yaptılar: "Hayatını kaybedenler için üzüntü duyuyoruz." Kuzey İrlanda'da yıllar boyunca yaptıkları bombalamalarda ara sıra yanlış hedefi vurduklarında IRA da aynı sözleri söylüyordu. Ama onların eylemleri daima "terörist" eylemler olarak nitelendirilirdi.

Guatemala

10 Mart 1999 tarihinde Guatemala City'de yaptığı bir konuşmada Başkan Clinton, ABD'nin Guatemala'daki baskıcı güçleri desteklemesinin "yanlış olduğunu ve ABD'nin bu yanlışı bir daha yapmaması gerektiğini" söyledi. Ama, başkanın ağzından "özür", üzgünlük" ya da "tazminat" gibi sözcükler çıkmadı. (18) Bir halka yapılan kırk yıllık zulmün başlıca sorumlusu olmasına rağmen, ABD ne duruma uygun sözcükleri kullandı ne de bir kuruş tazminat ödedi.

Bu, Lyndon Johnson'ın 1968 yılında Washington'un bu uydusundaki baskı rejiminin en yüksek noktasına çıktığı sıralarda yaptığı ziyaretten sonra, bir ABD başkanının Guatemala'ya ilk ziyaretiydi. Johnson hiç kuşkusuz ABD'nin Guatemala'daki politikasının yanlış olduğunu söylemedi; söylemiş olsaydı, Clinton'un 31 yıl sonra dediklerinden çok daha anlamlı olurdu. Lyndon Johnson dinleyicilerine, Guatemala'ya "ebedi ilkbahar ülkesi" dendiğini duyduğunu söylemişti. (19)

Yunanistan

1999 yılı Kasım ayında Clinton'ın Yunanistan'a yaptığı ziyaret, büyük ve öfkeli Amerikan karşıtı gösterilere neden oldu. Gösteriler sırasında ABD'nin son Yugoslavya bombardımanı ve 1967-1974 yılları arasındaki Yunan Cuntası döneminde ABD'nin işkencecilere verdiği yoğun destek protesto edildi. Bir günlük ziyareti sırasında başkan, özel bir gruba konuşma yapacak zaman buldu ve "1967 yılında Cunta burada darbe yaptığında, ABD Soğuk Savaşta, bu savaşı sürdürmemizin asıl nedeni olan demokrasiyi güçlendirme yönündeki çıkarları (aslında buna görev demeliyim) karşısında, Soğuk Savaşı sürdürme yönündeki çıkarlarının ağır basmasına izin verdi. Bunu kabul etmemiz çok önemlidir." dedi. Ulusal Güvenlik Konseyi sözcüsü David Leavey, hiç vakit geçirmeden başkanın eski cunta ile ilgili sözlerinin "bir özür dileme niyetiyle söylenmediğine" dikkat çekti. (20)

İnsanın aklına bazı sorular geliyor. ABD Soğuk Savaşı "demokrasiyi desteklemek" için yaptı ise, neden Yunan diktatörlerin yanısıra onlarca başka zorbayı da desteklemek zorunda kaldı? Hepsi Guatemala'da olduğu gibi yapılmış bir "hata" mıy-

dı? Sürekli ve düzenli bir "hatalar" dizisinin amaçlanmış hareketler ve politikalar olduğu sonucuna hangi noktada varılır? Ayrıca, eğer Soğuk Savaş döneminde ABD'nin çıkarları demokrasinin önüne geçtiyse şunu da sormalıyız: "Birbiri ile çelişen, en azından demokrasi ile uyum içinde olmayan ve Amerikalı devlet adamları tarafından rutin bir biçimde ileri sürülen bu çıkarlar nelerdir ve bunlara neden uygun bir isim bulunmaz? (İpucu: parayı izleyin.)

Son olarak, Başkan Clinton'un 1998 yılı Mart ayında Uganda'da yaptığı konuşmada söylediklerine bakalım:

> Soğuk Savaş döneminde Sovyetler Birliği ile şiddetli bir rekabet içinde olduğumuz günlerde, Afrika ülkeleriyle ve dünyanın diğer yerlerindeki başka ülkelerle ilişkilerimizi, genellikle bu ülkelerin kendi halklarının tanrı vergisi yeteneklerini kullanarak isteklerini yerine getirme mücadelesinde nerede durduklarına değil, bu ülkelerin ABD ile Sovyetler Birliği arasındaki mücadelede nerede durduklarına bakarak belirledik. (21)

Neler oluyor? Guatemala, Yunanistan, Afrika, dünyanın başka yerleri... Başkan yarım yüzyıllık ABD Dış Politikasını sahiplenmiyor mu? ABD'nin dünyanın birçok yerine bütün bu ölümleri, yıkımları, işkenceleri ve zulümleri geçerli bir nedeni olmadan mı götürdüğünü söylüyor? Komünizm denen bu şeye karşı verilen savaşın asaleti hakkında bize yıllardan beri dikkatle ve ısrarla öğretilen şeyler yoksa yalan mıydı?

Clinton'ın bu konularda gerçekte ne düşündüğünü hiçbir zaman bilemeyeceğiz. Muhtemelen kendisi de bilmiyordur. Ama neyi bildiğini biz biliyoruz. "Giriş" ve "Müdahaleler" bölümlerinde tartışıldığı gibi, şimdi kabul etmediği politikaları aynen uygulamaya devam ettiğini biliyoruz. Geleceğin ABD başkanlarından biri de bir gün, Clinton'ın Irak'ta, Kolombiya'da, Meksika'da, Yugoslavya'da ve başka yerlerde yaptıklarını "yanlış" ya da "hatalı" olduğunu söyleyebilir. Ama, bu geleceğin ABD başkanı da, dudaklarından bu sözler dökülürken dünyanın bir başka köşesinde aynı "yanlış" işleri yapıyor olacaktır. Gene aynı "çıkarlar" için.

26. BÖLÜM

ABD Özel Girişim Uğruna İşgal eder, Bombalar, Öldürür ama Amerikalılar Ona Gerçekten İnanıyor mu?

Soğuk Savaş sona erdiğinden bu yana, önde gelen Amerikalı iktisatçılar ve finans uzmanları Doğu Avrupa ve eski Sovyetler Birliği ülkeleri hükümetlerine serbest girişim sisteminin yaratılması ve faziletleri konusunda tavsiyelerde bulunuyordar.

ABD Hükümeti tarafından finanse edilen NED de dünyanın sayısız köşesinde her gün aynı yönde çalışmalar yapmakla meşguldür.

ABD'nin kontrolündeki Dünya Bankası ve IMF, yırtıcı bir Pazar ekonomisi uygulamayan ülkelere finansal destek vermede elisıkı davranırlar.

ABD, Kübalılar sosyalist deneylerine son verip kapitalizm trenine atlamadıkları sürece, Küba'ya uyguladığı ambargoyu ve diğer cezalandırma yöntemlerini kaldırmayı reddetmektedir.

Washington, yaptırımlar uygulayarak Haiti Başkanı Jean-Bertrand Aristide'nin 1994 yılında geri dönüşünü mümkün kılmadan önce, sosyalist eğilimlerini terkederek serbest pazar ekonomisine geçeceği yönünde Beyaz Saray'a garanti vermesini şart koşmuştu.

Bütün bunlardan sonra, Amerikalıların çoğunun aslında serbest girişim sistemine inanmadıklarını fark etmek, birçok ülkenin halkında şok etkisi yaratacaktır. Bunu görmek Amerikalıların bir çoğu için de sarsıcıdır

"Kapitalist sistemimizin daha sosyalist olması gerektiğine

inanıyor musunuz?" sorusunu soran bir kamuoyu anketinin büyük bir "Hayır!" yanıtı alacağından emin olabilirsiniz.

Ama, bu moda sözcüklerin üzerine ve ötesine geçecek olursak; Amerikalılar gerçekten böyle mi hissetmektedirler?

Arz ve talep

1994 Los Angeles deprem felaketinden sonra, bir çok kesimden çığlıklar yükseldi: "Mağazaların su, pil ve çocuk bezi gibi temel ihtiyaç maddelerinin fiyatlarını bu kadar çok yükseltmemeleri gerekir. Mağazalar böylesi bir zamanda fiyatlarını arttırmamalıdır", diye ısrar edildi. Senatör Dianne Feinstein, "bu Kaliforniya tarzı bir hareket değildir; Amerikan tarzı bir hareket de değildir" dedi. Kentteki birçok bina oturulamaz hale geldikten sonra, mal sahiplerinin boş apartman dairelerinin kiralarını arttırmaları büyük şikayetlere sebep oldu. İnsanlar, "bunu yapmaya nasıl cesaret ederler?" diye bağırdılar. California meclisi, bunun üzerine tacirlerin bir doğal felaket durumunda temel mal ve hizmetlerin fiyatlarını yüzde 10'dan daha fazla arttırmalarını suç haline getiren bir yasayı görüşmeye başladı. (1)

Bunlara bakınca, kişinin şunu sorması gerekir: Bu insanların hiçbiri lise düzeyinde bir ekonomi dersi okumadı mı? Arz talep yasası hakkında bir şey öğrenmediler mi? Yoksa bu yasanın yürürlükten kalktığını mı sandılar? Kalkması gerektiğini mi düşündüler?

Kongre üyeleri bile sistemin çalışmasına fazla güveniyor gibi gözükmüyorlar. Sürekli olarak, ilaç ve sağlık hizmetlerinin maliyetinin artmasını engelleyecek önlemleri ve fiyat istismarı iddiaları karşısında fiyatları nasıl düzenleyeceklerini konuşuyorlar. (2) Neden yasa koyucularımız basit bir biçimde "pazarın sihri"nin kendisini göstermesine izin vermiyorlar?

Kâr Güdüsü

Başkan Calvin Coolidge, Amerikalıların üzerinde kafa yormaları için şu düşündürücü sözleri söyledi: "Uygarlık ve kâr el ele gider." Ancak, First Lady Hillary Clinton, sağlık ve sigorta endüstrileri kârlarını halkın sağlığının önüne koydukları için,

onları öfkeyle ve sert bir biçimde eleştirdi. "Pazar her şeyin fiyatını biliyor ama hiçbir şeyin değerini bilmiyor" dedi. (3)

Sendikalar ise sürekli olarak daha yüksek kârlar peşinde koşarken işçi sağlığı ve güvenliğinden kısan şirketleri sert biçimde eleştiriyorlar.

Çevreciler, kârlarına çevreden daha çok önem verdikleri için sanayicileri sürekli kınıyorlar.

Avukat tutup tazminat istemek, sevilen bir Amerikan sporu haline geldi.

Yargıçlar yasaları çiğneyenlere, eğer işledikleri suçlardan parasal bir kâr elde etmemişlerse daha hafif cezalar veriyorlar. Birilerinin kitap yazarak, film haklarını satarak ya da röportajlarla suçlarını paraya dönüştürmelerine engel oluyorlar. California senatosu, 1994 yılında bunu bir kanun haline getirdi. Buna göre, ciddi suçlardan hüküm giyen suçluların bu tür gelirlerinin, suçlarından zarar gören kurbanların ya da mağdurların yararına kurulan bir vakfa yatırılması zorunlu kılınmıştır. (4)

Başkan George Bush, İran-Kontra skandalına karışan kişileri affederken şunları söylemişti: "Birincisi, yaptıkları hareketler doğru ya da yanlış olsun, ortak paydaları vatanseverlikleriydi. İkincisi, bu hareketlerinden bir kâr elde etmediler ve kâr arayışı içinde olmadılar." (5)

Serbest girişim şampiyonluğundan geri kalmayan eski senatör Robert Dole, 1996 yılındaki başkanlık seçimi kampanyası sırasında eğlence sektörüne saldırarak şöyle demişti "Kârların bir sınırının olması gerektiğine şirket yöneticilerinin dikkatini çekmek isterim... Kârlara, kamu ahlakının önünde yer verdiği için Hollywood'u sorumlu tutmalıyız." (6)

Aynı yıl, Philadelphia belediye başkanı Ed Rendell, nedenlerinin "kesinlikle akılcı" olduğunu kabul ettiği halde, merkezlerini kent dışına taşıyan büyük şirketleri kamuoyuna şikayet ederken şunları söylemişti: "Eğer serbest pazarın hiçbir kısıtlama olmadan çalışmasına izin verirsek şehirler ölecektir." (7)

Son olarak, 1998 yılı Mayıs ayında, dini idamlara izin veren ülkelere uygulanacak yaptırımlar hakkında bir Kongre tartışmasına değinelim. Yaptırımların ABD'nin ticari çıkarları ile çe-

lişmesi, temsilci Tom Coburn'e (Cumhuriyetçi, Oklahoma) şu sözleri söyletmişti: "Ülkemizde nelere inandığımıza karar vermek zorundayız. Kapitalizme ve paraya mı inanıyoruz, yoksa insan haklarına mı inanıyoruz?" (8)

Bu şekilde tasarlanmış bir sistem, sürekli kâr peşinde koşmadan makul bir biçimde nasıl işlevebilir? Sadece kâr için değil, kârın en üst düzeye çıkarılması içinde sürekli çalışılmalıdır. Hiç kuşkusuz, Bayan Clinton gibi bir avukat, büyük şirket yöneticilerinin bu kuralı gözardı ettikleri için pay sahipleri tarafından dava edilebileceğini çok iyi bilir. Buna rağmen, o ve diğer birçokları kapitalist tapınağın temel direklerinden birini yıkmak için çalışmalar yaptılar.

Özel girişimcilik ve mülkiyet

Benzer bir biçimde, Amerikan Tıp Derneği de (American Medical Association-AMA) tapınağın ana sütunlardan birini hedef aldı: Yani tapınağın olmazsa olmaz girişimcileri olan mucitlerin patentlerini. AMA, giderek yaygınlaşan yeni ameliyat ve tedavi süreçleri için patent alınması uygulamasını kınayan öfkeli bir bildiri yayımlayarak, bunun etik olmadığını ve tıbbın ilerleyişini yavaşlatacağını söyledi. (9) Acaba Thomas Edison mezarında dönüp durmuyor mudur?

Birkaç yıl önce Cleveland halkı, Browns'ın sahibinin, futbol takımını Baltimore'a taşıması karşısında çok kırıldılar ve kendilerini ihanete uğramış gibi hissettiler. Ama özel mülkiyetin özünde, bir kişinin sahibi olduğu birşeyi daha büyük bir kâr getirecek biçimde kullanabilme hakkı yok mudur? Buna rağmen, Senatör John Glenn ve Temsilciler Meclisi Ohio üyesi Louis Stokes, bu tür yer değişikliklerini kısıtlayacak bir yasa tasarısı hazırlamayı planladıklarını açıkladılar.

Rekabet ve tercih hakkı

Peki Amerika'nın çok kutsal saydığı iddia edilen "seçme" hakkı ideali için alkışlar nerede? Posta kutularını dolduran istenmeyen reklam ve tanıtım broşürlerini kaç Amerikalı memnuniyetle karşılıyor? Kaç Amerikalı bütün duyu organlarının

bitmez tükenmez reklamlarla kuşatılmış olmasından rahatsız olmuyor? İnsanlar neden ulusal çapta bir marketler zinciri semtlerinde şube açtığında ve dostları olan kitapçı, eczacı, bakkal ya da kafe sahibi işyerini kapatıp gitmek zorunda kalacağı için üzülüyorlar? Bu tür "avcıların" "indirimli fiyatlarla" bağımsız girişimcileri yok etmesini neden çok "adaletsiz" bulup şikayet ediyorlar? Ders kitaplarının yazdığı serbest rekabetin böyle çalışması gerekmiyor mu? Toplum neden kendisine öğretilen şeye, yani uzun vadede rekabetten herkesin yararlanacağına bütün kalbiyle inanmıyor?

İronik ama, ulusal satış zincirleri de, rekabet halinde oldukları iddia edilen diğer dev şirketler gibi, bazen fiyatlarını birlikte ayarlarken ya da diğer rekabeti bozan anlaşmalar yaparken yakalanırlar. Bu da John Kenneth Galbraight'ın gözlemini akla getirir: İktisatçılar ve Federal Ticaret Komisyonu dışında, aslında hiç kimse serbest pazarı gerçekten sevmez.

Kârsızlık seçeneği

Vatandaşlar, sistemden bütün bunların gösterdiğinden daha da uzaklaşmış olabilirler; çünkü, Amerikan toplumu, "kâr amacı gütmeyen" örgütlere kâr amacı güdenlere oranla daha çok güvenmekte ve saygı duymaktadır. Eğer Kızılhaç normal bir kâr amacı güden şirket olsaydı halk afet yardımları konusunda bu kadar cömert davranır mıydı? Vergileri toplamakla görevli kurum (Internal Revenue Service-IRS) o zaman Kızılhaç'ın vergiden muaf olmasına izin verir miydi? Posta İdaresi neden kâr amacı gütmeyen örgütlere ve reklam içermeyen kitap ve dergilere daha düşük tarifeler uyguluyor? Bir AIDS testi için insanlar, Kamu Sağlık Hizmetleri'ne mi daha çok güveniyorlar, yoksa ticari laboratuarlara mı? Neden "eğitim" ve kamu televizyonlarında normal reklamlar gösterilmez? Barış gönüllüleri, ilkokul öğretmenleri, rahipler, hemşireler ve sosyal hizmet elemanları yılda 100 bin dolar ücret isteseler di Amerikalılar onlar hakkında ne düşünürlerdi? Kamuoyu, kiliselerin birbirleri ile rekabet ettiğini, reklam kampanyaları düzenleyerek kendilerine "daha yeni ve geliştirilmiş bir tanrıyı" satmaya çalıştıklarını görmek ister miydi?

Çok geniş kesimlere yayılan bu tutumlar, hırs ve bencilliğin

onaylanmadığının sık sık ve güçlü bir biçimde dile getirilmesi; hırs ve bencilliğin sistemimizin ideolojik temelini oluşturduğu gerçeği ile çarpıcı bir tezat yaratmaktadır.

Sanki, artık hiç kimse sistemin nasıl çalışması gerektiğini hatırlamıyormuş gibi davranmakta ya da onunla yaşamak istememektedir. Bunlar bizi nereye götürür? Yoksa kapitalizme gerçekten inanan son kişiler Rus reformistleri mi olacaktır?

Göründüğü kadarıyla, en azından içgüdüsel olarak, Amerikalıların serbest girişimden bıktıklarını, serbest girişimin artık boğazlarına kadar geldiğini söyleyebiliriz. Bu tür örneklere medyada her gün rastlamaktayız. Bütün bunların en ironik yanı, Amerikan halkının büyük çoğunluğunun, çeşitli tutumlarının serbest girişim karşıtı bir felsefe oluşturduğunun farkında olmamalarıdır. Bu yüzden, geleneksel akla inanma eğilimlerini sürdürmekte; asıl sorunun devlet olduğu, büyük devletin ise en büyük sorun olduğu yalanına kanarak, kurtuluşlarının özel sektörden geleceğini sanmaktadırlar. Böylece özel girişim yanlısı ideolojiyi doğrudan beslemektedirler.

Bu yüzden, Amerikan toplumunun hiçbir büyük şirketin ya da girişimcinin kârlı bir biçimde çözemeyeceği kadar cesaret kırıcı sorunlarla karşı karşıya olduğuna inanan sosyal değişim savunucuları, Amerikan halkına inandıklarını düşündükleri şeye aslında inanmadıklarını gösterebilmek gibi güç bir sorunla yüz yüzedirler. Kamuoyunun kafasında yer etmiş olan, -yani, büyük ve önemli işlerin yapılmasında etkinlik açısından devletin özel sektörün yerini hiç bir zaman tutamayacağı düşüncesi de aynı derecede yanlıştır. Çünkü bu devlet, inanılmaz bir askeri makine kurdu (bu makinenin ne için kullanıldığını şimdilik bir kenara bırakalım); aya insan indirdi; büyük barajlar yaptı; harika ulusal parklar, eyaletler arası otoyollar ağı, barış gönüllüleri sistemi, öğrenci kredileri sistemi, sosyal güvenlik sistemi, banka mevduatları için sigorta, şirketlerin istismarına karşı emeklilik fonlarını koruma sistemleri, Çevre Koruma sistemi, Ulusal Sağlık Enstitüleri, Smithsonian Enstitüsü, askerliğini tamamlayanlara verilen üniversite bursları sistemi gibi daha bir çok şey kurdu. Kısacası devlet; yapmak istediği ya da emek hareketinin ve diğer hareketlerin yapmasını istediği şeyleri yapmakta gayet başarılı olmuştur: İşçi sağlığı ve güvenliği standartlarını belirlemek; gıda sanayicilerinin ürünlerin içerik-

leri konusunda ayrıntılı bilgi vermelerini şart koşmak gibi.

Sosyal değişim savunucularının, Amerikan halkının zaten öğrenmiş olduğu, ama unutmuş gibi göründüğü şeyi onlara hatırlatmaları gerekiyor: Daha çok devlet ya da daha az devlet değil; daha büyük ya da daha küçük devlet değil; istedikleri şeyin, devletin kendi yanlarında olması olduğunu.

Yukarıda saydıklarımız, hiç kuşkusuz dünyanın tek süper gücünü, köktenci kapitalizmi bütün dünyaya zorla kabul ettirmek için ilan ettiği Cihat'tan alıkoymayacaktır.

Cihat işinin neden zor olacağını gösteren bir kaç sebep daha

1987 yılında Hearst Corporation tarafından yapılan anket, yetişkin Amerikalıların yaklaşık yarısının, Karl Marx'ın tanınmış "Herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre" özdeyişinin Amerikan Anayasası'nda yer aldığına inandığını gösterdi. (11)

Mark Brzezinski, (Zbigniew'in oğlu) Soğuk Savaş sonrası bir Fulbright programı gereği Varşova'da bulunuyordu. "Öğrencilerimden demokrasiyi tanımlamalarını istedim. Kişisel özgürlükler ve dürüst seçimlerle oluşturulmuş kurumlarla ilgili bir tartışma beklerken; öğrencilerimin çoğunun, demokrasinin, 'hükümetin belirli bir yaşam standardı ve sağlık hizmetleri, herkese eğitim olanağı ve konut sağlaması vazifesi', bir başka deyimle sosyalizm, anlamına geldiğini söylemesine şaşırdım." (12)

27. BÖLÜM

Özgür Bir Ülkenin Yaşamından Bir Gün ya da ABD Paçasını Nasıl Kurtarıyor?

Sorun dayanılmaz bir biçimde karşımızda duruyor.

Bunu nasıl başarabiliyorlar?

Nasıl oluyor da ABD ekonomileri yönetiyor, demokrasiyi yıkıyor, egemen devletleri deviriyor, işkence yapıyor, kimyasal ve biyolojik silahlarla, radyasyonla bu kitapta anlatılan bütün hiç de hoş olmayan şeyleri yapıyor. Hem de çoğu kez uluslararası medyanın gözü önünde; hem de söyledikleriyle yaptıkları arasında bu kadar çarpıcı çelişkiler varken. Bütün dünyanın halk kitleleri ve biraz sosyal bilinci olan herkes tarafından acımasızca kınanmadan, bir cüzzamlı gibi kendisinden kaçılmadan bunları nasıl yapabiliyor? Amerikalı liderler, uluslararası mahkemelerin önüne çıkartılmadan, insanlığa karşı suçlarla suçlanmadan bunları nasıl yapabiliyorlar?

Diğer ülkeler ve liderleri, ABD'ye hayranlık duymasalar bile sessiz kalarak ve gizli anlaşmalar yoluyla işbirliği yaptıkları bir sır değildir. Göz alıcı güzellikte savaş uçaklarıyla ya da tonlarca buğdayla, borçların silinmesiyle, Dünya Bankası ve IMF ile sadece birkaç kişiyi satın almak yeterli olabilmektedir; ya da korkutarak, tehdit ederek, gasp yoluyla, rüşvet vererek, egolarını okşayarak, milliyetçiliklerini istismar ederek; ya da NATO, Dünya Ticaret Örgütü ve Avrupa Birliği gibi ayrıcalıklı özel kulüplere üyelik imkanını önlerine sererek. Sadece Fidel Castro gibi tek tük ortaya çıkan tuhaf tipler, saygın uluslararası yüksek sosyete tarafından dışlanmaktan çekinmezler.

Peki ama, sayısız kurban ve mağdurları da dahil olmak üze-

re insanlığın geri kalan büyük çoğunluğunu, ABD'yi karşı, silahla olmasa bile, ayaklanmaktan, güvensizlik ve aşağılamayla protesto etmekten alıkovan şey nedir?

Yeni bir yaşam vaadiyle harika bir Yeni Dünya yaratmayı başarmış eski bir koloni olan ABD'ye duyulan hayranlık, 19. yüzyılda başlamış ve II. Dünya Savaşında faşizme karşı kazanılan zaferle doruğuna ulaşmış; daha sonra, ayda yürüyüş ile simgelenen ve herkese bilim kurgu gibi gelen teknik sihirbazlıklarla birlikte ABD'ye hayran olanların sayısı daha da artmıştır.Sovyetler'in Soğuk Savaş propagandası hiç etkili olamamıştır. Ne Soğuk Savaş gerçekleri ne de başka gerçekler etkili olmuştur.

II. Dünya Savaşı'nın bitişinden on yıllarca sonra, Sovyetler Birliği'ne ve Doğu Avrupa ülkelerine giden ziyaretçiler, profesyonel meslektaşlarından ve sokaktaki insanlardan haberler getiriyorlardı; bu insanlar Amerika'da evsizler sorunu olduğuna ya da ulusal sağlık sigortasının olmadığına inanmayı reddediyorlardı; bunun sadece komünist propaganda olduğuna ikna olmuşlardı. ABD'de ve Britanya'da hükümet kararlarının hiç bir zaman gizlice alınmadığına ve bir politikacı tek bir yalan söylerse görevden alınacağına inanıyorlar ve Nixon'ı örnek gösteriyorlardı. "Bazen büyükelçiliğinizden Daily Mail'in (Londra'da çıkan bir magazin gazetesi) kopyalarını alıyoruz. Önyargısız dünya haberlerini okumak çok iyi oluyor" diyorlardı.(1) Soğuk Savaşın bitiminden sonra Sovyet Genel Kurmay Başkanı, ABD'li muadiline, ABD Silahlı Kuvvetleri'nde askere alınanların seslerini çıkarmaktan korkmamalarından ve subaylarından çekinmemelerinden çok etkilendiğini söylüyordu. (2)

Yıllar içinde birçok Üçüncü Dünya lideri ABD'nin ortaya attığı askeri ya da siyasi tehditler karşısında, bütün bunların bir yanlış anlama olduğunu, Amerika'nın niyetinin kendilerini ve sosyal değişim hareketlerini parçalamak ve ezmek olmadığını duymak umuduyla Washington'lu yetkililere, hatta Başkan'ın kendisine başvurmuşlardır. 1954 yılında Guatemala Dışişleri Bakanı, 1961 yılında Britanya Guyana'sından Cheddi Jagan ve 1983 yılında Grenada'dan Maurice Bishop, başvuruda bulunan bir çok devlet adamı arasındadır. (3) Sonuç: Hepsi ezildi. Son örnek olarak 1994 yılında Meksika'daki Zapatist isyancıların lideri Komutan yardımcısı Marcos'u gösterebiliriz. Verilen ha-

berde "Marcos dedi ki," denivordu, "ABD istihbarat örgütleri hareketimizin Kübalılar ya da Ruslar'dan etkilenmediğini gördükleri zaman, ABD'nin Zapatistaları desteklemesini beklerim... Amerikalılar, bunun Meksika'nın bir sorunu olduğu; ayrıca hareketimizin gerçek ve haklı nedenlere dayandığı sonucuna varacaklardır" diyordu. (4)

Senyör Marcos'un takdire değer cesaretine duyduğumuz bütün saygımıza rağmen, kendisinin tarihle, gerçeklikle ve gringolarla ilişkisinin ciddi olarak sorgulanması gerekir. ABD uzun yıllardan beri Meksika Silahlı Kuvvetleri'ne, Marcos'un takipcilerini ve büyük olasılıkla yakında kendisini de öldürmek için ihtiyaç duydukları eğitimi ve malzemeleri temin etmektedir.

1999 yılı ilkbaharında Sırbistan üzerine bombalar düşmeye başladığı zaman, birçok Sırp, sevdikleri, takdir ettikleri Amerika'nın böyle bir şey yapması karşısında duydukları şoku ve şaşkınlığı ifade ettiler. Washington Post, Belgrad'da bir aile ile röportaj yaptı: "Kendilerini Amerika yanlısı olarak niteliyorlar" diyordu gazete. "Amerika'dan nefret etmek bizim için çok zor" demişti koca, "biz hep Rus tarzı değil Amerikan tarzı bir yaşam biçimine özlem duymuştuk." Washington Post şunu da eklemişti: "ABD'nin ülkelerini bombalıyor olması gerçeği onları şoke ediyor ve anlamakta güçlük çekiyorlar." (5) Kosova'nun başkenti Priştina'da yaşayan Alexander Simoviç adında bir Sırp şair, ABD bombardımanının şehrini ve hayatını mahvetmesinden alt üst olmuş durumdaydı. Gazete, "o'nun buna rağmen, Bob Dylan'ı, cazı ve lirik şairleri sevdiğini söyledi. Düş kurmak için kendi kendine izin verdiği dakikalarda, hâlâ başka bir ülkede, Amerika gibi bir yerde yaşadığını düşlüyor" diyordu. (6)

Rusya'da insanların çoğu bombalamaya karşı çıktı ve bundan öncelikle ABD'nin sorumlu olmasından şoke oldular. ABD medyası bize tekrar tekrar Rusya'daki Amerikan karşıtı hislerin, tarihteki en yüksek düzeyine çıktığını bildirdi. Ruslar, sanki ABD'nin şiddet yönünü ilk kez keşfediyorlardı. Saflığın bu kadarı aslında bir tür deliliktir.

Belgrad'daki Çin Büyükelçiliği, Amerikan füzeleriyle vurulduğunda Çinliler Amerika'nın gerekçelerine inanmadıklarını protesto yürüşüyleriyle gösterdiler. Pekin Üniversitesi'ndeki bir lisansüstü öğrencisinin ilk düşüncesi Amerikalıların bunu

yapmış olamayacağı yönündeydi. Bunu teröristler yapmış olmalıydı. "Çok üzüldüm. Bir çok Amerikan filmi ve başka şeyler seyrettim. Amerika'nın çok insancıl, çok adil olduğuna inanıyorum."

Üst düzey bir Çinli yetkili, "Siz birçoğumuz için idealdiniz. Şimdi aptal bombalarınız bizim insanlarımızı öldürdü."

Bu tutum sadece ABD'ye hiç ayak basmamış Çinlilerle de sınırlı değil. Stanford Üniversitesi mezunu bir Çinli şu açıklamayı yaptı: "Biz Amerika'nın bir model olduğunu düşünüyorduk. Ama şimdi bizim insanlarımızı öldürdünüz. Bu Amerika ile balayımızın sonu oldu." (7)

Bu naiflik, "Amerika" gizemi ile olan bu aşk hikâyesi, bu yorgun, eski dünya için kesinlikle acıklı bir durum olsa da, tamamen hatasız bir algılama değildir. Modern reklamcılığın ve halkla ilişkilerin mucidi ve yetkinleştiricisi olan, dünyanın en büyük film, televizyon programı, kitap, dergi ve müzik üreticisi ve dağıtıcısı olan ABD, 100'den fazla ülkedeki ABD Enformasyon Servisi Kütüphaneleri, 90 milyon kişi tarafından dinlenen Voice of America radyosu ile dünyanın tek enformasyon süper gücüdür. Nesiller boyunca bütün gücüyle bu gizemi işleyip durarak, dünyanın çok büyük bir bölümünün medyası, kalpleri ve zihinleri üzerinde hakimiyet kurmuştur.

Tarihçi Christopher Simpson, Zorla Kabul Ettirme Bilimi (Science of Coercion) isimli çalışmasında şu gözlemde bulunuyor:

> Savunma Bakanlığı ve CIA gibi askeri, istihbarat ve propaganda örgütleri, II. Dünya Savaşı sonrası kuşağa yönelik ikna teknikleri, düşünce ölçümleri, ideolojinin yaygınlaşması, askeri ve siyasi mobilizasyon ve ilgili diğer konularda yapılan araştırmaların masraflarının büyük bir bölümünü karşılamıştır. (8)

Amerikanın "satışında" çok az şey şansa bırakılmıştır. Clinton yönetimi 1999 yılında, ABD dış politikasını desteklemek ve ABD'nin düşmanlarının propagandalarına karşılık vermek amacıyla ve "yabancı kitleleri etkilemek" üzere yeni bir Uluslararası Kamu Enformasyon Grubu (International Public Information Group-IPI) kurmakta olduklarını duyurdu. IPI'nin vö-

netmeliğinde, "uluslararası askeri enformasyon" üzerindeki kontrolün maksadının "yabancı hükümetlerin, örgütlerin, grupların ve birevlerin duygularını, güdülerini, düşüncelerini ve nihayet davranışlarını etkilemek" olduğu açıklanıyor. (9)

"Burası özgür bir ülkedir."

Bu düşünce anne sütüyle birlikte verilmeye başlanır.

"Burası özgür bir ülkedir."

ABD'de doğup büyüyen biri, bu sözler beyninin "kabul edilmiş gerçek" lobuna rahatça yerleşinceye kadar kaç kez işitmek zorundadır?

"Burası özgür bir ülkedir."

Dünyada kaç kişi için bu söz Amerika ile arasındaki aşk ilişkisinin ana unsurudur?

"Burası özgür bir ülkedir."

Bir çok Amerikalının ve yabancının zihninde, bilinçli ya da bilinçsiz olarak, bunun ahlâken ABD'ye içerde ve dünyanın her yerinde istediğini yapma hakkını verdiği düşüncesi yatmaktadır.

"Burası özgür bir ülkedir."

Bunun doğru olup olmadığını aşağıda okuyacaksınız.

Açıkça ve örtülü, yasal ve yasadışı olarak, askeri-endüstriyel kompleks, hapishane-sanayi kompleksiyle işbirliği yapmış, her zaman hazır ve nazır ulusal güvenlik-polis kompleksiyle bağlarını geliştirmiş ve bütün bunlar Uyuşturucuya karşı Savaş adı altında Amerikan halkına ve Özgürlükler Bildirisi'ne el birliği ile savaş açmıştır. Bu Dev Otorite, kendi kendisini ebedileştirerek, yücelterek ve güçlendirerek Amerikan halkını kendi savaşçıları olmazlarsa kıyametin kopacağına, vatandaşların emniyet ve güvenliğinin yaşam destek ünitesine bağlanmak zorunda kalacağına inandırmayı başarmıştır. Bu teşebbüsünde, korkutucu yasaların, yerleşmiş alışkanlıkların dışına çıkamayan bir adli sistemin, uysal ve yumuşak huylu medyanın ve bir başkanın, Bill Clinton'ın vazgeçilmez yardımlarını görmüştür. Sivil özgürlükler üzerine yazan Nat Hentoff'un sözleriyle, "Bill Clin-

ton, bu yüzyılda, anayasal haklarımıza ve özgürlüklerimize en büyük zararı vermiştir." (10)

Aşağıda aktarılan olayların tümü, herhangi bir günde, aslında bugün gibi bir günde ya da geçen ay, geçen yıl Amerika Birleşik Devletleri'nin bir yerinde gerçekleşmiştir, gerçekleşmektedir. Zaman zaman bazı uygulamalara son verildiğine dair bazı güvenceler verilmektedir; ancak, kısa bir süre sonra belki küçük değişikliklerle aynı uygulamaların sürdürülmekte olduğunu keşfediyoruz.

Belirtmek gerekir ki, burada sunulanlar, esas itibariyle insan haklarının ve özgürlüklerinin ihlal edildiği olayları kapsamaktadır. Şirketlerin işlediği, daha çok ekonomik nitelikli suçlar ve insan sağlığını kötü yönde etkileyen suçlar bu listeye alınmamıştır.

Hiç kimse özgür olduğuna inanan ama bunda yanılanlar kadar umutsuz biçimde köleleşmemiştir.

Johann Wolfgang von Goethe

- Her eyalette, polis ya da Ulusal Muhafızlar ve zaman zaman da aktif hizmet gören ordu birlikleri, helikopterle insanların evleri ve arazileri üzerinde bitmez tükenmez uyuşturucu gözetimleri yapmakta, yollara barikatlar kurmakta, soruşturma yaparak, gözaltına alarak, kötü muamele ederek ve aşırı güç gösterilerinde bulunarak semt sakinlerini dehşete sürüklemektedir.
- Yüzlerce Amerikan şehrinde genç insanlar için belli bir saatten sonra sokağa çıkma yasağı uygulanmaktadır; bazı yerlerde gündüz de sokağa çıkma yasağı uygulanabilmektedir.
- CIA, FBI ve diğer federal kuruluşlar, eyalet mahkemelerinde ulusal güvenlikle ilgili olarak açılmış davalarda yargılanmakta olan müvekkillerini savunmakta gerekli olan belirli belgelerin kendilerine ya da mahkemeye verilmesi için dilekçe ile başvuran avukatlara cevap bile vermemektedirler.
- ABD vatandaşları Küba, Libya, Irak, Kuzey Kore, İran,

Yugoslavya gibi ülkelere seyahat ettikleri, orada para harcadıkları ya da çeşitli mallar gönderdikleri veya getirdikleri için, çeşitli tacizlerle ve cezalarla karşılaşmaktadırlar. Bu ülkenin New York'daki Birleşmiş Milletler Delegasyonu'nu ziyaret eden ya da bu bazılarının Washington'da bulunan temsilciliklerini ziyaret edenler FBI tarafından fotoğraflarının çekilmesi, ziyaret edilmeleri ve telefonla aranmaları riskleri ile karşılaşmaktadırlar.

- CIA, çeşitli ülkelerden gelen mektupları açıp okumaktadır. FBI ise birçok öncelik hakkından yararlanarak iç ve dış haberleşmemize göz atmaktadır.
- Batı eyaletlerinde, polis ve Federal Sınır Devriyesi görevlileri, yayaları ve sürücüleri sadece Meksika kökenliye benzedikleri için durdurmakta ve ABD'de yasal ikamet izinleri olduğunu kanıtlamalarını istemektedirler.
- Sürücüler, uyuşturucu aramaları için yollarda durdurulmaktadır. Durdurulanlar, ırka dayalı uyuşturucu kuryesi profili uygulaması nedeniyle, en çok siyahlar ve Meksika kökenliler olmaktadır. Siyahlar polis tarafından sokak ortasında soyularak aranmakta, daha sonra genital ve anal bölgelerine fener tutulmaktadır.
- INS özellikle Latin Amerika ve Çin kökenli 18 yaşından küçük çocukları, aylarca hapishaneneye benzer koşullarda tutmakta, onları hakları hakkında bilgilendirmemekte, avukat bulma girişimlerini engellemekte, akrabaları ile temas kurdurmamakta; belki de bu çocuklar kaçak olarak Amerika'ya gelmiş anne babalarını, onları almaya gelmek zorunda bırakmak ve sonra da tutuklamak amacıyla gözaltında tutulmaktadır.
- Özel şirketler, çalışanlarının telefon görüşmelerini ve sesli mesajlarını kaydetmekte, bilgisayar dosyalarını ve elektronik postalarını okumakta, bağlandıkları web sitelerinin kaydına bakmakta, çalışırlarken videoya kaydetmekte, iki yönlü aynalar ya da gizli kameralarla tuvaletlerde ve soyunma odalarında gözlemekte, elektronik şifreler kullanarak nerede olduklarını kaydetmekte, bürolarına dinleme cihazları yerleştirmekte, havaalanlarında olduğu gibi elektronik aramalara tabi tutmakta, uyuştu-

rucu aramak için idrar testleri uygulamakta, geçmişleri hakkında geniş güvenlik kontrolleri yapmaktadırlar. Bütün bunların, işlerini iyi yapıp yapmadıklarıyla ya da işlerinin başkaları için bir tehlike oluşturup oluşturmadığı ile hiç bir ilgisi yoktur.

- Annapolis'deki Deniz Akademisi'nde her hafta örnekleme yöntemiyle seçilen 300 öğrenciye idrar tahlili yaptırılmaktadır. Başka okullarda da kros takımına girmek, satranç klübüne üye olmak, okul balosuna gidebilmek, bir geziye katılmak ya da okula arabasıyla gelip gitmek isteyen öğrencilerden idrar tahlili istenmektedir. Okulların bu uygulamalarının bazıları, mahkemeler tarafından da onaylanmıştır.
- New Jersey eyaletinde polis, otel çalışanlarını New Jersey turnikelerinde durdurarak, otel ücretini nakit ödemek, çok sayıda kısa süreli telefon görüşmesi yapmak gibi şüpheli davranışları görülen konukları hakkında bilgi vermelerini istemektedir. Otel yöneticileri, eyalet polisinin arama izni olmadan müşteri kayıt defterini incelemesine ve kredi kartı sliplerine bakmasına izin vermektedir. Eyalet polisi ayrıca, görevlilerin uyuşturucu ticareti yapanların profiline uyan konuklarını tanıyabilmeleri için gözetim seminerleri vermekte, bu profil, ırk ve İspanyolca konuşma özelliklerini de içermektedir.
- Federal Acil Durum Yönetimi Ajansı (Federal Emergency Management Agency-FEMA) "ulusal acil durum" ilanı edildiğinde gözaltına alınacak yabancıların, radikallerin ve diğer arzu edilmeyen kişilerin listesini tutmakta ve sürekli güncellemektedir.
- Ülkedeki 50'den fazla temel eğitim kampından (boot camp) birinde reşit olmayan mahpus gençler, ayakkabılarına kanlar bulaşıncaya kadar dayanıklılık koşularına zorlanmaktadır. Bir genç bu yüzden hayatını kaybetmiştir. Eğitimin ağırlığına dayanamayan gençler zincire bağlanabilmekte, bileklerine kelepçe takılabilmektedir.
- Kadınlar hamile iken crack kokain kullandılarsa, bebek-

leri normal doğmuş olsa bile tutuklanmaktadırlar. "Crack bebeği" fikri gerçekten bir mit olabilir.

- Devlet kuruluşları ve özel şirketler eşcinsel çiftlere ya da evli olmayan heteroseksüel çiftlere, evli heteroseksüel çiftlere tanıdıkları olanakların aynısını tanımamaktadırlar. Eşcinseller, yanlış davranışları görülmese bile cinsel yönelimleri yüzünden Silahlı Kuvvetler'den kovulmaktadır.
- Uluslararası, federal, askeri, eyalet ya da yerel güvenlik güçleri ve istihbarat kuruluşları hatta özel kuruluşlar, çeşitli kesimlerden aktivistler hakkında casusluk yapmak ve taciz etmek amacıyla giderek artan bir işbirliğinde bulunmaktadırlar. Ayrıca büyük fonlar oluşturuluyor, yeni kanunlar çıkarılıyor, yeni teknolojiler kullanılarak ahtapot benzeri veri tabanları oluşturuluyor. Bu sakıncalı kesimler arasında İrlanda ve Orta Doğu destek grupları; insan hakları, göçmen hakları, sivil özgürlükler savunucuları; hapishane reformu isteyenler; azınlık hakları, işçi hakları, çevrenin korunması, hayvan hakları için mücadele edenler; nükleer güç karşıtları ve anti-emperyalist gruplar bulunmaktadır. Şiddet kullandıklarını gösteren hiç bir kanıt olmasa da; yasal olmayan hiç bir etkinlikte bulunmasalar bile.

  FBI ve polis, toplantılara ve gösteri yürüyüşlerine katılan kişilerin araba plakalarını not etmekte, fotoğraflarını çekmektedir. Çeşitli gruplara sızmaları için muhbirlere ödemeler yapmakta, posta adreslerini ve bağışçıların listelerini ele geçirmek amacıyla ofislere gizlice girmekte, dosyaları karıştırmaktadır. "Taciz tutuklamaları" yapılmakta, daha sonra iddiadan vazgeçilmektedir. Bu grupların üyelerinin evleri ve büroları FBI tarafından ziyaret edilmekte ya da FBI, kişinin iş arkadaşlarına onun aslında bir muhbir olduğunu ima eden imzasız mektuplar yazmaktadır. Ayrıca, iş arkadaşlarına, evsahiplerine ya da eşlerine rahatsız edici çeşitli mektuplar göndermektedir.
- Uçak yolcuları, milliyetleri, etnik kökenleri, görünüşleri,

havaalanındaki davranışları, seyahat güzergahları ya da başka kriterler nedeniyle "terörist profili"ne uydukları gerekçesiyle saatlerce, hatta günlerce göz altında tutulabilmekte, uçuşlarını kaçırmalarına sebep olunmaktadır. Yolcular çırılçıplak soyulup, vücut girintilerine bakılarak; x-ışınlarından geçirilerek; müshil almaya zorlanıp, bağırsak hareketleri ekrandan izlenerek aranabilmektedirler.

- FBI, kütüphanecileri, yabancı isimli üyeleri tarafından alınan özellikle bilimsel ve teknik kitaplarla ilgili olarak kendilerine bilgi vermek zorunda bırakmaktadır. (Bu uygulama ilk kez açığa çıkarıldığında ve eleştirildiğinde FBI hemen eleştirenlerle ilgili araştırmalar yapmaya koyulmuştu.)
- DEA, bir yayıncıdan marihuana yetiştirme kitabı alan kişilerin isimlerini kendisine vermesini talep etmektedir.
- Polis, fahişelerin müşterilerine ait arabalarına el koymaktadır. Bu, bazen bir kadın polisin para karşılığı seks teklifini kabul ederek tuzağa düşürülen erkeklerin de başına gelebilmektedir. Arabanın adama ait olup olmamasının bir önemi yoktur.

  Bazı polis memurları ise fahişeleri sekse zorlamakta, kabul etmedikleri takdirde kendilerini tutuklamakla tehdit etmektedirler.
- Kürtaj yaptırmak isteyen kadınların önüne federal ve eyalet yetkilileri tarafından bir çok engel çıkarılmaktadır.
- FBI ya da polis, fazla karizmatik ya da kendini beğenmiş buldukları seçilmiş siyah bir memuru tutuklayabilmek için tuzak operasyonlar düzenleyebilmektedir. (Eski Washington DC belediye başkanı Marion Barry'nin yinelenen davası son derece öğreticidir.)
- İnsanların ırkları nedeniyle, konut kiralama/satın alma ve iş talepleri reddedilmektedir.
- İdeolojileri ve/veya konferansın ideolojisi ABD Dışişleri Bakanlığı'nın hoşuna gitmediği için, bir konferansa katılacak olan sayısız akademisyen ve aktivist'in ABD'ye girişleri engellenmiştir.

- Azınlık dilleri konuşanlar, "Sadece İngilizce" hareketinin etkisiyle ayrımcılık ve düşmanca davranışlarla karşılaşmaktadır.
- ABD Hükümeti ajan provakatörleri, Dünya Ticaret Merkezi bombalanışında görüldüğü gibi, bazı kişileri ya da bazı milis gruplarını bombalama ya da diğer terörist eylemlere kışkırtmaktadırlar.
- Yargıç seni hapse mahkum eder, hapishane yetkilileri ise seni cehenneme mahkum eder. Mahkumlar kelepçeleniyor ya da domuz bağı ile bağlanıyor ve yemeklerini köpekler gibi yüzlerinin altına tutulan tabaklardan yemek zorunda bırakılıyorlar. Gardiyanlar, mahkumların testislerine tekme atıyor, üzerlerine köpek saldırtıyorlar. Şiddet içermeyen uyuşturucu suçları işlemiş kişiler, ayrı bir yerde tutulmalarını emreden mahkeme kararlarına rağmen tehlikeli katillerle, ırza tecavüz suçlularıyla, soyguncularla aynı koğuşlara konuyorlar. Kadın mahkumlar gardiyanlar tarafından dövülüyor, ırzlarına geçiliyor, seks yapmak üzere erkek mahkumlara satılıyorlar. Fahişe olarak çalıştırılmak üzere hapishaneden çıkartılıyor, mahkumların ıslah edilmesi için görevlendirilmiş memurların önünde striptiz yapmaya zorlanıyorlar (14 eyalet, islah görevlisi memurlarla mahkumlar arasındaki cinsel birleşmeyi yasaklamamaktadır). Kadınların cinsel davranışları gardiyanlar tarafından fotoğraflanmakta, her iki cinsten mahkumlar çıplak olarak ya da sadece iç çamaşırlarıyla tutulmakta ve karşı cinse gösterilmektedir. Mahkumlar cezalandırılma korkusu olmadan öldürülebilmektedir. Gardiyanlar hücrelerinde kilitlenmiş, elleri kelepçeli mahkumların üzerine göz yaşartıcı gaz, biber gazı sıkabilmektedir. Mahkumlar, diğer mahkumların fiziksel ya da cinsel saldırılarına karşı korunmamaktadır. Gardiyanlar mahkumlar arasında kavgalar çıkartmakta; mahkumlar hücrelerinde olmadıkları zamanlarda her an, duşta bile zincirlenmekte, kelepçelenmektedir. Zincirli çeteler gene ortaya çıkmış bulunmakta; usulsüzlükleri bildiren gardiyanlar hapishane yöneticileri tarafından şiddet içeren cezalarla karşılaşabilmektedir. California Cezaevi Memurları sendikası gardiyan-

ların cezalandırılma korkusu duymadan işlerine devam edebilmeleri için kamu yöneticilerine ve savcılıklara politik olarak destek vermektedir.

- ABD'de hapishanelerde tutulanların sayısı giderek artmakta ve iki milyona yaklaşmaktadır. Mahkumların, akademik dersler, mesleki eğitim, okuma malzemeleri, spor, jimnastik, hapishane hukuk kitaplığı, ücretsiz hukuk danışmanlığına erişim, davalarıyla ilgili başvuru kolaylıkları, medyaya erişim gibi hakları ellerinden alınmakta ya da ciddi olarak kısıtlanmaktadır. Kendilerinden yatak ve yiyecek için, doktor muayeneleri için para alınmaktadır. Dışardan paket kabul etmeleri yasaklanmıştır. Uzun saç ve sakallarını traş etmek, küpelerini çıkarmak zorundadırlar. Telefonu haftada sadece birkaç dakika kullanabilirler. Ziyaretçileriyle ayda sadece bir saat görüşebilirler. Ziyaret eden aile üyelerine kaba davranılır, aşağılayıcı aramalara tabi tutulur ve soyundurulurlar. Mahkumlar ailelerinden çok uzakta bulunan hapishanelere nakledilirler. HIV virüsü taşıyan ve ölmek üzere olan hastalara özel tedavi uygulanmaz, astımlılar muayene ve kontrol edilmezler, anti-psikotik ilaç kullanmak zorunda olanlar dozlarını ayarlama olanağı bulamazlar, hipertansiyonu olanlar uygun besinlerle beslenemezler. Mahkumlar haftada bir kaç saat dışında sürekli olarak hücrelerinde kapalı tutulurlar; hücrelerinde ışıklar 24 saat açık kalır.
- Big Stone Gap, Virginia'da 1000 metre yükseklikte bir tepeye yeni bir hapishane inşa edilmektedir. Her hücrenin aşağıdaki vadiyi ve harika manzarayı gören bir penceresi vardır. Hapishane yetkilileri şimdi mahkumların dışarıyı görememeleri için pencereleri dumanlı camla kapatma planları yapıyorlar.
- Çocuklarına ve ailesine olan sorumluluklarını yerine getirmediği iddiasıyla çeşitli düzeylerden devlet memurlarının banka hesaplarına el konulmakta, daha sonra bu iddianın doğru olmadığı ortaya çıkmaktadır.
- Eğitim kurumları, kampüslerinde askere alma görevlileri bulundurmaya zorlanmaktadır. Öğrenci yardımlarının

ve diğer devlet vardımlarının kesilmesinden korkan okullar bunu kabul etmek zorunda kalmaktadırlar.

- ABD Silahlı Kuvvetleri bir çok şehirde tatbikat yapmaktadır. Massachusetts'de yapılan bir tatbikat şu sözlerle anlatılmıştır: "Geçen hafta Donanmanın Denizayıları helikopterle bazı binaların tepelerine indiler, sonra binalardan iplerle aşağı kaydılar, sağa sola ateş ederek, eğitim bombaları atarak oyunlar oynadılar, eğlendiler. Lowell şehrinin yarısını uyandırdılar. O akşam helikopterler 60 metre üzerimizden geçerken, evimiz sallandı ve camlar şıngırdadı." ABD'de yapılan bazı tatbikatlarda Silahlı Kuvvetler gerçek mühimmat kullanır.
- Polis tarafından durdurulan bir sürücü konuşmayı kaydeder. Karşılaştığı bu davranışı şikayet etmek üzere gittiği yerel polis karakolunda kendisinden bandı vermesi istenir. Daha sonra da yasaya aykırı olarak dinleme yapmak iddiasıyla hakkında dava açılır.
- Şehirlerarası otobüsler ve trenlerde, yolcuların eşyalarını aramak üzere DEA ajanları seyahat eder. Yolculara bunun tamamen "gönüllü" olarak yapıldığı konusunda güvence verilir.
- Çeşitli örgütlerden yetkililer uyuşturucu suçlarıyla ya da herhangi bir suçla itham edilen kişilerin evlerindeki bilgisayarlara rutin olarak el koyarlar. Bilgisayarı ofislerine götürerek, merkezdeki görevlilerin kişisel postaları okuyup eğlenmelerini sağlarlar. Ayrıca bilgisayarı ne zaman iade edecekleri konusunda hiç bir bilgi verilmez.
- Miami bölgesinde ve New Jersey'nin bazı yerlerinde Castro Karşıtı hareketlere katılmayanlar geniş kapsamlı kötü muamelelerle karşılaşırlar. Küba ile yakınlaşma önerisinde bulunmak ya da Amerikan ambargosuna son verilmesini önermek, adaya seyahat planları yapmak, ilaç göndermek gibi hareketler çok sayıda bombalamaya, kurşunlamaya, ölüm tehditlerine, cinayetlere, dayaklara, iş yeri kapatmalarına, işten kovulmalara sebep olmuştur. Bu cürümleri işleyenler cezalandırılma konusunda sanal bir dokunulmazlıktan yararlanmaktadır.
- Washington'un Castro karşıtı teröristlere dokunmama

politikasının aksine, 1996 tarihli Anti-Terörizm ve Fiili Ölüm Cezası Yasası kapsamında resmen 30 yabancı "terörist" örgüt bulunmaktadır. Yasa, kişilerin "yabancı bir terörist örgüte bilerek maddi destek ya da kaynak sağlamalarını" yasaklamaktadır. Bu yüzden, Ürdün'de Hamas tarafından işletilen bir yetimhaneye kitap bağışlamak, bağımsızlık yanlısı bir Kürt örgütü tarafından idare edilen okula kitap bağışlamak ya da İrlandalı mahkumların aileleri için para toplamak "bilinen bir terörist örgütle ilişki" olarak görülebilir ve federal mahkemede dava açılmasına sebep olabilir.

Bu yasaya dayanılarak, on yıldan daha uzun bir süredir yasal olarak ABD'de ikamet etmekte olan onbinlerce kişi, aileleri ve Amerika'da doğmuş çocukları, buna benzer ilişkiler nedeniyle sınırdışı edilmekte ya da ülkeye yeniden girmelerine izin verilmemektedir. Bir kere bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlar, cezalarını çekmiş olmalarına rağmen (bunun üzerinden ne kadar zaman geçmiş olursa olsun) bu yasaya dayanılarak sınırdışı edilmektedir. Bir yıllık gözetim süresi dışında hiç bir ceza gerektirmeyen cürümler bile sınırdışı edilmek için yeterli olabilmiştir. INS geçmişte bireysel vakaları ele alır, sadece tehlikeli olma potansiyeli taşıdığı yargısına varılan kişileri dışarda tutardı. Şimdi ise, diğer koşullar ne olursa olsun, kişiler sınırdışı edilmek zorundadır. Bazı kişiler ise vatandaş olmak için başvuruda bulundukları zaman gözetim altına alınarak sınırdışı edilmektedir.

- Göçmenlik ve Nötralizasyon Servisi (Immigration and Neutralization Service-INS) Filistinlilerin evlerine baskınlar düzenlemekte, yasal olarak ABD'de ikamet eden, bir Filistin örgütünün çıkardığı dergiyi dağıtan, Filistin'in birçok sorunlarına yardım için para toplayan, diğer şiddet içermeyen etkinliklerde bulunan kişileri sürükleyerek dışarı çıkarmaktadırlar. Haklarında hiçbir suç iddiasında bulunulmadan belirsiz bir süre için hapiste tutulabilirler, kaderleri ise tamamen belirsizdir. (Adalet Bakanlığı, uzun süreden beri yabancıların Haklar Bildirisi'nin tam koruması altında olmadıkları inan-

cındaydı; şimdi Yüksek Mahkeme de bunu teyit etmiş bulunmaktadır.)

- Devletin çeşitli kurumlarına bağlı ajanlar ya da özel detektifler evinizin arkasında ya da çöplükte, gizlice çöplerinizi kontrol etmektedirler.
- Federal bir yargıç; vize talebi reddedilen bir Libya'lı memuru arabasıyla Meksika'dan Teksas'a getiren bir Amerikan vatandaşını altı ay süreyle bir "uyum evi"nde kalma ve 300 saat kamu hizmetinde çalışma cezasına çarptırıyor; bir başka deyimle, "Resmen Düşman Olarak Tanımlanmış bir Ülke"den (ODE) gelen bir kişiye tamamen zararsız bir biçimde, sadece basit bir insani yardımda bulunduğu için cezalandırıyor.
- ABD'nin 150 yıllık işçi-işveren anlaşmazlıkları tarihi boyunca takındığı tutumu aynı şekilde ve hemen hemen istisnasız bir biçimde sürdüren polis, gene grevci işçileri dövüyor ve tutukluyor, grev kırıcı işçilere ise eşlik ederek fabrikaya götürüyor ve böylece işverenin yanında yer alıyor.

  Büyük şirketler, grev eylemlerini bastırmak ve sendika örgütleyicilerini korkutmak amacıyla, 10 binin üzerinde özel güvenlik şirketiyle çalışıyor. Bu şirketlerde çalışan özel güvenlik elemanlarını sayısı ise 1,5 milyon civarında.
- California'nın kuzeyinde yasaları uygulamakla görevli memurlar, kereste sanayicilerinin çıkarlarının yanında yer alıyorlar. Tarihi sekoya (redwood) ağaçlarının kesilmesini protesto eden ve birbirlerine zincirle bağlanmış göstericilerin gözlerine cayenne biberinden 600 kat daha yakıcı olan, yoğunlaştırılmış biber gazı sıkılmış pamuk yumaklarını bastırdılar. Bu yöntem, protestocuların acı içinde kıvranıp çığlıklar atmasına neden oluyor.
- Biber gazının kullanıldığı vakalarda polis gözetimi altında ölümler meydana geliyor.

  Bankalar, telefon şirketleri, elektrik, su, gaz şirketleri, kredi kartı şirketleri, havayolları, kiralık oto şirketleri, depolar, oteller, moteller ve her türlü özel kuruluş;yerel, eyalet va da federal düzeydeki bütün yetkililerin, müşterileri hakkında talep ettikleri her türlü bilgiyi veriyorlar.

Hemen hemen hiç bir kamusal tartışma yapılmadan bu bir hak olarak güvenlik yetkililerine verilmiş durumdadır.

Uyuşturucu ile savaş, bankaları, borsa aracılarını (broker), kumarhaneleri ve diğer finansal kurumları, müşterilerinin finansal işlemlerini izlemek ve "olağandışı" ya da "şüphe uyandırıcı" her işlemlerini rapor etmekle yükümlü tutmaktadır. Bilgiler, Hazine Bakanlığı'nın Finansal Suçlarla Mücadele Ağı'nda toplanmakta; bu kuruluşun bilgisayarları, banka hesapları, şirketler,gayrı menkuller ve diğer varlıkları üzerinden kişiler arasındaki ilişkileri ortava çıkarmava çalışmaktadır.

- Eyaletler; ücretler, gelirler, trafik bilgileri vb. gibi sakinlerinin gizli kalması gereken bilgilerini özel istihbarat şirketlerine ve diğer kuruluşlara satmaktadır.
- Savannah, Georgia'da meydana gelen ve aşağıda okuyacağınız senaryo, muhtemelen ABD'nin başka yerlerinde de yaşanmaktadır: Bir grup silahlı yerel polis ve bölge eğitim kurumu görevlileri, önceden haber vermeden periyodik olarak okullara giderek herkese koridora çıkmalarını söyledikten sonra, köpeklere öğrencilerin eşyalarını koklatıyor ve metal detektörlerle öğrencilerin üzerlerini arıyorlar. Lise öğretmenlerinden biri bu durumdan çok etkilenmişti: "Çünkü ben onlara anayasayı öğretiyorum" diye açıkladıktan sonra duygularını yetkililere de iletmişti. Bir polis memuru okul müdürüne bu öğretmenin "tavrı" nedeniyle daha sonra yapılacak sürpriz baskınlarda gözaltına alınabileceğini ya da engelleneceğini bildirdi. Bunu takip eden baskında, 1.500 öğrenci arasında kişisel olarak aranan tek öğrenci, öğretmenin oğlu oldu. Daha sonra, okulun otoparkında bulunan arabalar arandı ve polis söz konusu öğretmenin arabasında marihuanalı bir sigara bulunduğunu bildirdi. Eğitim komisyonu, öğretmene görevden el çektirdi ve daha sonra da işten çıkardı.
- Çeşitli okullarda öğrenciler aşağıdakilere benzer nedenlerle okuldan uzaklaştırılabilmektedir: Okula bir şişe, reçeteye tabi olmayan Advil ağrı kesici getirmek; saçlarını "kabul edilemez" bir renge boyatmak; regl kramplarına

karşı bir sınıf arkadaşına bir Midol tableti vermek; okula "uyuşturucu" getirmek (limonlu pastil); bir öğretmene noel hediyesi olarak hediye ambalajlı bir şişe şarap getirmek. Diğer cezalandırılma sebepleri: Öğle yemeğinde yiyeceği meyvayı kesmek için okula küçük bir meyva bıçağı getirmek; diğer bazı örneklerde ise, 9 yaşında bir çocuk çizdiği tabanca resmini sınıfta salladığı için; 6 yaşında bir erkek çocuk bir kızı yanağından öptüğü için evine gönderildi; sekiz yaşında kızlar çalınan bir parayı arama bahanesiyle okulda çırılçıplak soyularak arandı (ve para bulunamadı). Başka bazı uygulamaları şöyle sıralayabiliriz: Okul öncesi sınıftan 6. sınıf öğrencilerine kadar fiziksel muayeneleri kapsamında cinsel organlarının da muayene edilmesi; lise öğrencilerinin içki içip içmediklerinin belirlenmesi için örnekleme yöntemiyle balon üfleme testi yapılması; sınıf arkadaşlarına Columbine lisesinde ateş açarak birçok kişiyi öldüren çocukların neler hissettiğini anladığını söylediği için, 14 yaşında bir kızın giysileri çıkartılarak üstünün aranması ve iki hafta süreyle okuldan uzaklaştırılması; lise kimya kitabının bomba yapımında kullanılıp kullanılamayacağını öğrenmek isteyen polisin lise öğrencilerini sorgulaması.

Kısa bir süre önce 11 yaşında bir erkek çocuğu, bir komşusunun kendisini avluda kız kardeşine "cinsel olarak" dokunduğunu gördüğünü söyleyerek ihbar etmesi üzerine tutuklandı ve ensest ile suçlandı. Altı hafta süreyle bir gençlik gözetim merkezinde tutuldu ve en az bir kez kelepçelenerek mahkemeye çıkarıldı. Çocuk ve ailesi 5 yaşındaki kız kardeşinin çişini yapmasına yardımcı olmak için külodunu aşağı çektiğini söylediler.

Öğretmenlerinin su şişesine sabun koyan 10 yaşında iki erkek çocuk "ağır suç" ile yargılanıyorlar.

- Bir matematik öğretmeni, gerçek hayattan problemler çözdürdüğü öğrencilerine şu problemi sorduğu için görevinden alındı: "Jerome 250 gram eroinini keserek yüzde yirmi kâr edecek şekilde satmak istemektedir. Bunun için kaçar gram kesmesi gerekir?"
- Reform okullarında okuyan ergin olmayan gençler, do-

muz bağı ile bağlanıyorlar ve bazen haftalarca tecrit hücrelerine atılıyorlar. Kendilerine deli gömlekleri giydiriliyor ve burunları duvara dayalı olarak günde 16 saat bu durumda tutulabiliyor; çıplak olarak yataklarına kelepçe ile bağlanıyorlar. Ergin olmayan gençler, sadece kaçtıkları için bile yetişkin suçlularla birlikte hapsedilebiliyorlar.

- Bir eyalet cezaevinde, bir grup hükümlünün istekleri dışında eyalet dışında bir hapishaneye nakledilmesine karşı barışçı bir protesto gösterisi yapan hükümlüler, bir yıllık tecrit cezası ile cezalandırıldılar. Tecritte geçen süre cezaevleri yönetimine göre cezalarının kalan süresinin hesaplanmasında dikkate alınmayacak.
- 1978 yılında yasalaşan Yabancı İstihbarat Gözetim Yasası (Foreign Intelligence Surveillance Act-FISA) göre kurulan bir federal mahkeme ABD içinde elektronik gözetim yetkisi almak için yapılan başvuruları kabul ve tasdik ediyor. FISA mahkemesi, ilk 20 yıl içinde Adalet Bakanlığı'ndan FBI ve NSA adına yapılmış 10 bin başvuru aldı. Bunlar arasından sadece bir tanesi teknik bir nedenle reddedildi.

  Bireysel vakalarla ilgili hiç bir yasal kayıt bulunmamaktadır ve bu bir ihmalden kaynaklanmamaktadır. Clinton yönetimi, mahkemenin yetkilerini genişletmiş ve evlere ya da işyerlerine gizlice fiziksel olarak girilmesine onay vermiştir. Bu durum açık bir mahkemede, el koyulacak eşyaların hesabının çıkarılması ve bir suç işlenmiş olduğuna dair emarelerin belirtilmesi gibi, zorlayıcı koşullar gerektiren izin alma sürecinin, Adalet Bakanlığı tarafından atlanmasına olanak sağlamıştır.

  Sözü edilen bu elektronik dinlemelerin ve gizil ev aramalarının hedefi olan kişiler, sadece politikalarına Amerikan Hükümeti tarafından sempati duyulmayan bir örgütü destekledikleri, için gözetim altına alınabilirler. Federal ajanlar şimdi kuşkulanılan bütün yabancıların kullandıkları bütün hatlardan, aradıkları ya da onları arayan numaraları tespit edebilirler.

  (ABD Hükümeti'nin vatandaşlarını dinlemesi söz konu-

su olduğunda, FISA mahkemesi buzdağının suyun üzerinde kalan kısmı gibidir. Daha fazla ayrıntı için "Dinleme" bölümüne bakabilirsiniz.)

- Sarhoş durumda araba kullanma 1980 yılında genel olarak kandaki alkol yoğunluğunun 0,15 'in üzerinde olması biçimde tanımlanıyordu; daha sonra bu tanım 0,10 olarak değiştirildi, daha sonra bazı eyaletlerde 0,08'e indirildi. Eğer 0,08 de yetmezse Kongre ve diğerleri 0,06'ya, 0,04'e mi indirecekler? Bu sınırların bilimsel geçerliliği federal hükümetin bizzat kendisi tarafından bile sorgulanıyor.

  Yukarıdaki limitlere göre sarhoş olarak araba kullanırken yakalanan kişilerin arabalarına el konulmaktadır. Bu işlem bazan derhal yapılmaktadır. Zaman zaman şahıs beraat etse bile polis arabayı muhafaza altında tutmayı sürdürmektedir.

- Bazı kumar oyunlarını oynayan kişiler, kendi evlerinde oynamış bile olsalar taciz edilmekte, tutuklanmakta ve/veya mülklerine el koyulmaktadır. Yerel ya da eyalet yasaları ile serbest bırakılmış diğer kumar türlerini tercih edenler, rahatsız edilmeden mutlu bir biçimde kumar oynamaya devam edebilmektedir.

- Yüzlerce siyasi suçlu, Amerikan hapishanelerinde çürümektedir. Cenevre'deki Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu önünde ifade veren ABD merkezli bir insan hakları grubu, bu durumun "bir siyasi ya da sosyal görüşü gerçekleştirmek için girişilmiş eylemlerin doğrudan bir sonucu" olduğunu bildirdi. Bu mahkumiyetlerin başlangıcı, 1960'lı ve 1970'li yıllarda özellikle Kara Panterler hareketine dayanıyor. Siyahların yanı sıra aktivist Amerika yerlileri, nükleer karşıtı aktivistler, Puerto Rico, Orta Amerika ve diğer yerlerdeki ABD müdahalelerinin karşıtları da hapis cezalarıyla karşılaşmıştır. Bu mahkumların bir çoğu FBI'in meşhur COINTELPRO adlı karşı istihbarat programı çerçevesinde yürüttüğü pis oyunlarla tuzağa düşürülmüşlerdir. Bu program, Kara Panterler'in ve beyaz radikallerin "saf dışı" edilmesini amaçlıyordu.

Birçokları mülklere karşı birkaç tanesi polise karşı şiddet kullanmıştır. Ancak, siyasi amaçlı suç işleyen solcular aynı suçu parasal nedenlerle işleyenlere ya da sağcılara göre çoğu zaman şok edecek kadar daha sert bir tutumla karşılaşmaktadırlar. Birçok kişi patlayıcı bir maddeye sahip olmak gibi bir suç nedeniyle, ortada tek bir kurban olmamasına rağmen 50 yıl gibi uzun süreli hapis cezalarına çarptırılmıştır. Eğer böyle bir suç için belirli bir eyalette ya da mahkemede verilen ortalama ceza 10 yıl ise; aynı suçtan 11 ya da 15 yıldan beri yatmakta olanlar varsa, bunlar siyasi mahkumlardır.

Çoğu kez, hücre cezasına çarptırılanlar "en kötü" mahkumlar değildir; daha çok siyasi mahkumlar ve ayrıca hapishanelerle uğraşan avukatlar ve hapishane koşullarına karşı mücadele edenlerdir.

1997 yılı Ekim ayında Kongre'deki Siyahlar grubu, (Congressional Black Caucus) bir bildiri yayımlayarak bu siyasi mahkumların varlığını dünyaya hatırlattı.

- Baskıcı rejimlerden kaçarak Amerika'ya gelen ve siyasi sığınma isteminde bulunan yabancıların sonu, Kafkavari kâbuslarla boğuşmak olur. Haklarında hiç bir suç iddiasında bulunulmadan, dayanılmaz koşullar altında tükenirler. Bazıları, sağlık sorunları ile ilgili taleplerine cevap verilmediği için ölür. Bazıları Uluslararası Af Örgütü ya da bir başka insan hakları örgütü davalarını ele alıncaya kadar içerde unutulurlar. FBI ve INS, ne suçlanan kişinin ne de avukatının incelemesine izin verilmeyen gizli kanıtlar kullanarak, bu kişileri içerde tutabilir ve bir Amerikan vatandaşı ile evli olsalar bile sınırdışı edebilirler. Bu yabancılar, genellikle kendi ülkelerinde insan hakları ihlalleri ile karşılaşmış, işkenceden ya da hükümetlerinin diğer cezalarından kaçmak zorunda kalmış insanlardır. Sözü edilen gizli kanıtlar, sığınmak isteyen kişinin susturulması ve kendilerine iadesi için Washington'a baskı yapmayı amaçlayan hükümetler tarafından sağlanmış düzmece kanıtlar da olabilir.

  Birçok kişi ülkelerinden sahte belgelerle kaçmak zorunda kaldıklarından geçerli belgeleri olmadığı için ABD'ye

girişlerine izin verilmemektedir. 1999 yılında INS, 10 binin üzerinde sığınmacıyı içerde tutuyordu. 1999 Şubat ayında Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiseri, ABD'den bu tür kişileri gözaltında tutmamasını istedi. Birçoklarına siyasi mahkum gözüyle bakmak mümkündür.

- İzciler, ateist bazı gençlerin üyelik istemlerini reddetmektedir. Ya da yetişkin bir grup lideri eşcinsel olduğu için reddedilebilmektedir.
- 10 binin üzerinde FBI ajanı, vakitlerini internette insanları çocuk pornosu satın almaya kışkırtmak için geçirmekte ya da koskoca ajanlar 13 yaşında bir kız olduklarını iddia ederek bir adamı buluşmaya çağırmaktadırlar. Adam buluşmaya gelecek olursa tutuklanmaktadır.
- ABD'de yasal olarak kalırken bir suç nedeniyle tutuklanan birçok yabancı, hapishanelerde kendi elçiliklerine bilgi verilmeden tutulmaktadır. Bu kişiler elçiliklerine haber verme hakkına sahip olduklarını bilmemektedir; içlerinde idam edilmeyi bekleyenler de vardır.
- IRS (vergi toplamakla görevli kuruluş) yargıç, jüri ve savcı olarak davranmakta, vergi mükelleflerinin kâbuslar içinde yaşamasına sebep olan vergi tahsil yöntemleri uygulamaktadır. Olmayan borçları ödemelerini emretmekte, yaptıkları ödemeleri hesaplarına işlememekte, arabalarına ve banka hesaplarına el koymaktadır. IRS, şubeleri kotalarını doldurabilmek için vergi cezalarını şişirme yoluna gitmekte, genel olarak insanların hayatında büyük çalkantılar yaratmaktadırlar. Sadece yüksek mevkilerdeki birinin canını sıktığı için, insanlar vergi incelemesine alınmaktadırlar.
- Sigara kullanan, içki içen, uyuşturucu kullanan ya da diğer okul kurallarını çiğneyen, okul arkadaşlarını ihbar eden öğrencilere para ödülleri verilmektedir.

  DARE ve okulları merkez alan diğer uyuşturucu ile mücadele programları, çocuklara marihuana içen ya da diğer uyuşturucuları kullanan anne babalarını ihbar etmelerini tavsiye etmektedir. New York Belediye Başkanı,

vatandaşların seks video kasetleri satan dükkanlara giren ya da "topless-bar"lara giden insanların fotoğraflarını çekmelerini istemiştir.

Diğer muhbirlik programları arasında, emniyet kemeri takmayan, ırkçı ya da etnik fıkralar anlatan ve çöplerini dönüşüm için uygun biçimde ayırmayan kişilerin ihbar edilmesini öngören programlar bulunmaktadır.

- Aralarında basit kurvelerin ve uyuşturucu ticaretinde önemsiz roller üstlenen kişilerin de yer aldığı; ilk kez ve silah taşımadan uyuşturucu suçu işleyenlerle, şiddet içeren ya da ileri derecede tehlikeli suçlardan dolayı sabıkası olmayan çok kişi, hiçbir af şansı olmaksızın çok uzun hapis cezalarına çarptırılmaktadırlar.
- "Üç Vuruş" kanunları adı verilen ve aslında şiddet içeren suçlar için tasarlanmış kanunlara göre, küçük hırsızlıklar gibi suçlardan dolayı insanlar, 25 yıldan ömür boyu hapis cezalarına kadar uzanan cezalara çarptırılmaktadır.
- Büyük jüri sistemi çılgınca yaygınlaşmaktadır. Hemen hemen bütün federal davalarda mahkeme kararı almak için kullanılır duruma gelmiştir. Ne suçlanan, ne de avukatı orada bulunmadıkları için suçlayanların iddialarına karşı çıkamazlar. Bu sistem bir terör aracı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Karı ve koca dışında aile bireyleri yakınlık ayrıcalığından yararlanamazlar. Anne babalar çocuklarına karşı, çocuklar anne babalarına karşı, erkek çocuklar kız kardeşlerine karşı tanıklık etmeye zorlanırlar. Bireyin yasal haklarını koruyan anayasal usul hükümleri bu sistemde yoktur. Bu da, giderek genişleyen baskı ağının bir başka gizli aracıdır.
- Evlerinde, yalnız başlarına zihinsel deneyler yapmak ve trans haline geçerek nirvanaya ulaşmak isteyenler, bu günahları yüzünden devlet tarafından ağır cezalara çarptırılmaktadır. Üzerlerinde, bir gramdan daha az bile olsa, LSD bulundurdukları gerekçesiyle, başkalarına ikram ederek ya da satarak zarar verdiklerine ilişkin bir kanıt bulunmasa bile genç insanlar, 20 yıl gibi uzun hapis cezaları alabilmektedirler.

- Human Rights Watch, New York'ta olduğu gibi, eyalet hükümetlerini, uyuşturucu ticareti yapanları şiddet içeren saldırıda bulunanlarla aynı ağırlıkta cezalara çarptırmakla uluslararası hukuku ihlal etmekle suçlamaktadır. New York eyaleti yasaları, 65 gr. kokain satmaktan suçlu bulunan bir kişinin 15 yıl hapis cezasına çarptırılmasını emretmektedir. Katiller için biçilen ceza da aynıdır.
- Giderek daha çok eyaletin bir çılgınlığa kapıldığı görülmektedir. Bu çılgınlık, cinsel suçlardan hüküm giymiş kişilerin isimlerinin, adreslerinin, çoğu kez vahim yanlış bilgilerle dolu biyografilerinin ve fotoğraflarının kamuoyuna açılmasıdır. Bu durum, insanların hayatlarının sonuna kadar etkilemekte, işlerinden ve oturdukları yerlerden kovulmalarına sebep olmaktadır. Cinsel saldırganlığın tedavi edilemez olduğu yönündeki genel kanının bilimsel açıdan doğru olup olmadığına ya da bu kişilerin tedavi görüp görmediklerine bakılmadan bu uygulama sürdürülmektedir.
- Yüzlerce okul kitabı, ailelerin, dinsel grupların ya da başkalarının şikayeti üzerine okul programından çıkarılmaktadır. Kimsenin okumak zorunda olmadığı, kütüphanelerde duran kitaplar bile saldırı altındadır. Bunlar arasında Çavdar Tarlasındaki Çocuklar, Huckleberrry Finn, Oliver Twist, Gazap Üzümleri, Anne Frank'ın Hatıra Defteri, Kafesteki Kuşun Neden Ötmediğini Biliyorum ve daha az bilinen sayısız roman bulunmaktadır. Ayrıca sayısız tarih, sosyal bilimler, coğrafya hatta ev ekonomisi kitabı ve okul gazeteleri, diğer eğitim materyalleri, çeşitli müzik ve sanat eserleri de hedef alınmaktadır.
- Yaşamına onurlu bir biçimde son vermek ve bunu en az acı çekerek gerçekleştirmek için bir doktorun yardımcı olmasını isteyen kişilere eyalet yasaları, Katolik Kilisesi ve bazı yurttaş grupları izin vermemektedir. Oregon'da yapılan bir referandum sonucunda, doktor yardımı ile intiharlara izin verilmesi yüzde 60 oyla kabul edilmesine rağmen, DEA, doktorları uyararak birisinin intihar etmesine yardımcı olan doktorların reçete yazma lisanslarının iptal edileceğini bildirdi. Bunun uygulanıp uygu-

lanmayacağı, tehdidin etkili olup olmayacağı ilerde görülecektir.

- Bazı rahatsızlıklardan marihuana kullanımı ile kurtulabilecek ve rahatlayacak pek çok kişi, bu yasal haklarından yararlanamamaktadır. Seçmenlerin oylarıyla marihuananın tıbbi amaçlarla kullanımının yasallaştırıldığı eyaletlerde bile, yetkililer uygulamada pek çok engel çıkartmakta ve mümkün olduğu kadar kullanımı zorlaştırmaya çalışmaktadır. Washington DC'de ise Kongre, bu tür referandumların geçerliliğini fiilen ortadan kaldırmıştır.

  Uyuşturucu ile Savaş, doktorların reçetelerinde gerektiği kadar morfin yazabilmesini yasakladığı için, büyük acılar çeken kanser hastalarına acılarını dindirmeye yetecek dozda morfin verilememektedir.

- Birçok kişi idam cezası kuyruğunda beklemektedir. Eğer şansları yardım ederse, 1976 ve 1998 yılları arasında idamdan kurtulan 75 erkek ve kadın gibi, onların da davalarına yeniden bakılabilir ve onlar gibi tamamen suçsuz bulunabilirler.

- Yüzlerce şehir, askeri özel operasyon modellerine dayanarak, ileri düzeyde silahlanmış ve eğitilmiş Özel Silahlar ve Taktikler Ekipleri (Special Weapons and Tactics Teams-SWAT) oluşturmuştur. Onlara "suça karşı savaş'ın" bir parçası oldukları söylenmiş; otomatik saldırı tüfekleri, tankları, el bombası fırlatıcılarıyla düşmanı (vatandaşları) dehşet içinde bırakmaya hazır duruma getirilmişlerdir. Bu timler kriz olmayan durumlarda bile göreve çağrılırlar; bir semti seçerler, köşebaşlarında mevzilenirler, yayaları yere yatmaya zorlarlar, üstlerini ararlar, devriye kontrolleri yaparlar, fotoğraflar çekerek topladıkları bütün yeni "istihbaratı" her devriye arabasında bulunan bilgisayar terminallerinden eyalet veri tabanına girerler. Onlar bu tatbikatlarını yaparken, Fortune 500 (En Zengin 500 Kişi) listesinde bulunan şirket yöneticilerini rahatsız etmezler.

- Militan olduğu bilinen, ama şiddete başvurmayan, ABD başkanına muhalif bir kişi, başkanın konuşma yapacağı

yerlerde Gizli Servis tarafından önceden gözaltına alınmakta, başkanın konuşması bittikten sonra serbest bırakılmaktadır.

- Mahkemeye çıkarılan tutuklular ve davalılar, mahkeme heyetinin istediği biçimde davranmadıkları takdirde, elektronik güvenlik kemeri olarak bilinen bir işkence aleti takılarak kendilerine 50 bin voltluk şoklar verilmektedir.
- Gençler, Seçici Servis'e (Selective Service) kaydedilerek gelecekte yapılabilecek bir "ulusal güvenlik" savaşı için, askere çağrılabilecek duruma getirilmektedirler. "Ulusal güvenlik", sadece hükümet tarafından tanımlanır ve hiçbir tartışma kabul edilmez. Kayıttan kaçınmak ise, çok büyük para cezalarına çarptırılma, hapis ve bütün federal yardımların ve iş olanaklarının kaybedilmesiyle sonuçlabilir.

  Askerlik yapan kişiler ise, içlerine derinden işlemiş olan, tanımadıkları ve nefret etmedikleri kişileri öldürmekten kaçınma duygusunun kırılması için Silahlı Kuvvetler tarafından özel bir süreçten geçirilirler. Amaç, bu duyguları kırmak ve sebebini hiç anlamadıkları, (belki de fazlasıyla iyi anladıkları) bir "ulusal güvenlik" savaşında hayatlarını tehlikeye atmaya istekli hale getirmektir. Askeri mahkemeye verilme tehdidiyle, askerden kovulma ya da vatandaş değillerse sınırdışı edilme tehditleriyle ve uluslararası insan hakları standartlarını ihlal eden bir uygulama olmasına rağmen, sağlıklarına nasıl bir etkide bulunacağını bilmedikleri ilaçların ve aşıların üzerlerinde denenmesini kabul etmeye zorlanırlar.
- Dinsel temeldeki pasifist inançları nedeniyle, ABD'yi savunmak için silah kullanmayı reddeden yabancılara ABD vatandaşlığı verilmemektedir. INS, bunu geçerli bir gerekçe olarak görmemektedir.

  Bir kişinin bilinçli askerlik karşıtı olarak kabul edilebilmesi için, bütün savaşlara katılmayı reddetmesi, belirli bir savaşa karşı seçici bir karşıtlığının olmaması gerekmektedir. Birey bunu ne kadar iğrenç bulursa bulsun, önemli değildir. (Kansaslı bir kadın doktor, orduda yedek yüzbaşı idi. Körfez Savaşı'nın bir "kamu sağlığı fela-

keti" olduğunda ısrar ederek görev yapmayı reddetmesi üzerine, sekiz ay süreyle bir askeri hapishanede kaldı ve Kansas tıp yetkilileri tıp lisansını iptal etmek için harekete geçti.)

- DEA, ATF, INS, FBI, DIA, Gizli Servis, ABD Orman Hizmetleri, Ulusal Parklar Servisi, Şerif Departmanları, Ulusal Muhafızlar ve diğer resmi kovboylar, siyah takım elbiseler, kayak maskeleri ve benzeri şeyler giyerek, bağıra çağıra küfürler eden ağır silahlı ajan güruhları oluşturarak, yukardan helikopterleriyle sıkıştırarak, kapıları kırıp insanların evlerini basarak, mobilyaları parçalayarak, insanları döverek, kelepçeleyerek, hamile kadınlara aşırı sertlik göstererek, çocukları dehşete düşürerek, anne babalarından ayırarak, insanları vurup öldürerek, uyuşturucu ya da çoğu kez orada olmayan kişileri aramaktadırlar. Bu tür operasyonlar çoğu kez, bir muhbirin verdiği tartışmalı bilgiler üzerine yapılmaktadır.

  Yasa gücünü arkasına alan ağır silahlı ödül avcıları, benzer biçimde, insanları kaçırabilmekte, bazen öldürmekte, bazen da "yanlış" kişiyi öldürmektedirler.

  "Korsan" radyo istasyonları da FCC ajanları, federal polis, SWAT ekipleri, gümrük ajanları ve yerel polisten oluşan saldırı güçleri tarafından basılmaktadır.

- Zorla çalışma yaygınlaşmaktadır: İnsanlar hiç bir sosyal hakları olmadan çalışmak zorunda bırakılmakta, gerçek bir iş ile hiçbir ilgisi olmayan, bazen asgari ücretin altında ücretlerle, hatta ücretsiz olarak çeşitli işlerde çalıştırılmaktadırlar: "Kamu hizmeti" cezasına çarptırılmış hükümlüler; askerlik süresinden daha uzun bir süre alternatif bir hizmette bulunmak zorunda bırakılan ve böylece bilinçli davrandıkları için ayrıca cezalandırılan vicdani retciler; eğer hapishanede çalışmayı reddederlerse temel hakları kendilerine tanınmayan ve çoğu özel şirketler için üretim yapan mahkumlar. Bu şirketler, genellikle komik düzeyde ücretler öderler, hiçbir sosyal hak ya da sendika söz konusu değildir. Hapishanelerde üretilmiş bazı ürünler ihraç bile edilmektedir. ABD, daha önce aynı sebeple Çin'i kınamıştı.

- ABD büyükelçilikleri, belirli bazı ABD'li turistleri izlemeye almaktadır. Bu uygulamaya FBI ve Dışişleri Bakanlığı Pasaport Dairesi'nin ortak çabasıyla başlanmıştır.
- INS ve ABD Sınır Devriyesi, Meksika sınırında çok sayıda kaçak göçmeni öldürmekte ya da fiziksel olarak kötü muamele etmektedir. Ülkenin her yanında bulunan INS merkezlerinde binlerce göçmen, insanlık dışı koşullarda tutulmaktadır. Başları zorla tuvaletlere sokulmakta, zorla uyuşturucu verilmekte, çıplak olarak diz çökmeye ve "Amerika Bir Numaradır" şarkısını söylemeye zorlanmaktadır.

  Hapishanelerdeki mahkumlar da kendilerini yumruklayan ve tekmeleyen gardiyanlar arasından geçerken aynı marşı söylemeye zorlanmaktadırlar.
- INS, kaçak göçmen işçilerle birlikte çalışan sosyal kuruluş çalışanlarının dosyalarına yasalara aykırı bir biçimde el koymaktadır. İstismar edilen mağdurlar için çalışan avukatlar ve diğerleri, bir şikayette bulunmanın ve INS'den ya da Sınır Devriyesinden, bir yanıt alabilmenin hemen hemen imkansız olduğunu söylemektedirler. Medyanın ve insan hakları gruplarının bu konuyu araştırması kesin olarak engellenmektedir.
- Gözaltı merkezlerine ve INS'in diğer uygulamalarına karşı yapılan gösteriler Los Angeles'de yerel ve federal silahlı kuvvetlerden oluşan, içinde isyan bastırma timlerinin, zırhlı birimlerin, ATF görevlilerinin, INS komando birimlerinin yer aldığı birlikler tarafından ve tazyikli su sıkıcıları ve göz yaşartıcı gazlar da kullanılarak vahşice dağıtılmaktadır. Birçok protestocu yaralanmakta ve tutuklanmaktadır. Uygun belgelere sahip olmayanlar, derhal polis biriminden alınarak sınırdışı edilmektedir.
- Yoksul tutuklular, mahkemenin kendilerine bir avukat atamasına kadar aylarca hapishanede beklemektedirler. Sonra da avukatla görüşme şansı yakalayabilmek için beklemeye devam etmek zorundadırlar.
- Kefalet kavramı hızla yok olmaktadır. Bizler, idam cezası dışında sanığın makul bir kefalet bedeli karşılığında serbest bırakılması gerektiğine inanarak yetiştik. Bizim

adalet anlayışımıza göre insanlar suçları kesin olarak belirleninceye kadar hapiste tutulamazdı. Ancak artık bu doğru değildir. Bu yeni kavrama "önleyici tutuklama" diyoruz.

- Vatandaşlar, adı ABD olmayan bir ülkeye bilgi sağladıkları için, hatta bazen bilgi sağlama girişiminde bulundukları için son derece uzun hapis cezalarına çarptırılmaktadırlar. Bu, bazen ömür boyu hapis cezası da olabilmektedir. Birçok durumda, zaten kamuya açık olan bilgilerin ya da tutuklamadan sonra kamuya açılmış bilgilerin açıklanmış olmasının ABD'ye ya da bu dünyada yaşayan herhangi bir kişiye hiç bir zararı olmamasına rağmen, bir bilginin sadece yabancı bir ülkeye iletilmiş olması, profesyonel olarak 'sırlar oyunu', 'vatanseverlik oyunu' ya da 'düşmanlar oyunu' oynayanların duyarlılığına dokunmaktadır. Bu profesyonel oyuncular, bu "ihanetin" ABD'nin ulusal güvenliğine "giderilmesi olanaksız" zararlar verdiği, "hesaplanması olanaksız hasarlara" yol açtığı şeklinde duyurularda bulunmaktan büyük bir keyif alırlar. Bazı durumlarda, özellikle FBI'ın düzmece tuzak operasyonlarında, bilgi sadece FBI'a verilmiş olmasına rağmen tuzağa düşürülmüş olan şahıs on yıl, yirmi yıl hapiste kalabilir.
- Federal hükümet, çok yoğun bir biçimde, yılda ortalama beş milyon adet gibi bir hızla yeni belgeler hazırlamaktadır. Bunlar, üzerlerinde "gizli", "çok gizli" ya da "hizmete özel" gibi damgalar bulunduğu için normal vatandaşların erişimine kapalıdır.
- Savunma Bakanlığı'na bağlı Nevada çölünde bulunan "51. Bölge"de çalışan işçiler açık alanlarda, dev çukurlarda yakılan zararlı atıklardan çıkan zehirli kimyasal maddeleri solumak zorunda kaldıkları için acı çekmekte, hastalanmakta ve ölmektedir. İşçilerde şiddetli akut solunum zorluğu, kanser, bağırsak ağrıları, ciltte çirkin kabuklar oluşumu, cildin çatlaması ve kanaması, "insanlarda çok ender olarak rastlanan endüstriyel toksinlerle dolu dokular" görülmektedir. Ama, 51. Bölge ile ilgili gizlilik kuralları yüzünden, doğru tıbbi tedavi görebilmek için hangi kimyasal maddelere maruz kaldıklarını öğren-

mek istediklerinde kendilerine bilgi verilmemektedir. Yasalara göre, 51. Bölge ile ilgili soruşturma yapılamayacağı için, işçiler tazminat talebinde de bulunamamaktadırlar. Bu bölge, ülkenin, ulusal güvenlik dışında hiç bir yasanın geçerli olmadığı bir parçasıdır.

- Siyah üniformalı, siyah çizmeli, siyah bereli, özel kimlik kartları olan görevliler hiç bir uyarıda bulunmadan hapishanelere girerler, mahkumlara saldırırlar, bazıları çıplak durumdaki mahkumları yataklarından kaldırır, kelepçeler ve döverler; üstlerinde tepinirler; bir mahkumun kafasını duvara çarparlar, insanın kanını donduran bir çarpma sesi duyulur, mahkum çığlık atar, duvara ve yere kanlar fışkırır. Bütün bunlar, cezaevi müdürünün mahkumlara "yumuşak davranmayacağını" göstermek içindir.
- Human Rights Watch ve ACLU bir kez daha, ABD'nin, 1992 yılında onaylamış olduğu Sivil ve Siyasi Haklarla ilgili Uluslararası Anlaşma'nın 10. maddesini ihlal etmekte olduğu uyarısında bulundular. Bu madde, "bütün tutuklu ve mahkumlara insanca ve insanların doğuştan sahip oldukları onura saygılı olarak" davranılmasını şart koşuyor. (1999 Mali yılı içinde New York Polis Müdürlüğü'ne karşı 2.324 gaddarca davranış iddiasında bulunuldu. Bu kuruluş, ortalama her on günde bir kişiyi öldürmektedir. Bu kişiler genellikle silahsız oldukları halde, bir kısmı kelepçeli durumda ya da hapishanede öldürülmektedir. Bu tür suçlar işleyen polis memurları cezalandırılmamaktadır. Bir kısmının daha sonra terfi ettirildiği görülmektedir.)
- Değerli oy verme özgürlüğünüzü kullanacaksınız ve size sunulan adaylara bakıyorsunuz. Adayınızın şansının olabilmesi için düzenlemesi gereken seçim kampanyasının maliyeti şöyledir: Temsilciler Meclisi'nde bir koltuk sahibi olabilmek için yarım milyon dolar, Senato'da bir koltuk için beş milyon dolar ve Beyaz Saray için yüz milyon dolar kadar. Seçilme şansı olan adaylar, sadece ideolojileri bu paraları toplamasına izin veren adaylardır. Kendisi zaten mültimilyoner olan adayların oranı da giderek artmaktadır.

Kaliforniya'da gençler, kıyafetleri çete kıyafeti ya da renkleri çete renkleri olduğu sanılarak polis tarafından yolda durdurulmakta, rahatsız edilmekte, fotoğrafları çekilmekte ve sorgulanmaktadır.

Şerif yardımcıları sabah çok erken saatlerde çete üyesi olduğundan kuşkulandıkları gençlerin evlerine giderek, ana-babalarına çocuklarını kontrol altına almalarını yoksa haklarında dava açılabileceğini, hatta hapse girebileceklerini söylemektedirler.

- Detroit, New York, Philadelphia, Los Angeles ve Indianapolis'te olduğu gibi, büyük şehirlerin polisleri ülkenin kanunlarını küçümseme eğilimi içine girmişlerdir: Arama izni almayı garanti etmek amacıyla mahkemeye yanlış bilgiler vermek; arama izni almadan harekete geçmek; mahkemede tanık sandalyesinde yalancı tanıklık yapmak; kötü ya da beceriksizce yapılmış uyuşturucu test sonuçlarını suç davalarında kullanılmak üzere mahkemeye teslim etmek; uyuşturucu, para, silah ya da diğer değerli eşyaları çalmak için uyuşturucu baskınları düzenlemek; dokunulmazlık sağlamaları karşılığında satıcılardan para ve uyuşturucu almak; sorumluluk bölgelerinin sokaklarında insanları dövmek ve soymak, sık sık ve çekinmeden işledikleri suçlar arasındadır.

  Özel konutlara düzenledikleri çeşitli "ara ve imha et" baskınlarında da kişisel özgürlükler konusunda aynı umursamaz tavrı göstermektedirler: Özel cihazlarıyla tabancalarıyla apartman kapılarını menteşelerinden çıkarmak ya da giriş kapılarının kilitlerine ateş ederek parçalamak, özel bombalarla insanları dehşete düşüren ve şaşkınlaştıran patlamalar yaratmak; evde ikamet edenleri yasalara aykırı olarak aramak, tabanca ile taciz etmek; sebepsiz yere insanlara ateş etmek, insanları öldürmek; masum insanların evlerine uyuşturucu ya da sahte kanıtlar koymak ve tutuklamak, kanıtları değiştirmek; insanları neredeyse çırılçıplak durumda dışarı çıkmaya zorlamak; sahte tutuklama raporları düzenlemek ya da bütün bunları yaptıktan sonra hiç bir iddiada bulunmamak; kendilerini şikayet eden ya da suçlayan kişilere saldırmak ya da tehdit etmek gibi, özgürlükleri hiçe sayan davranışlarla çok sık karşılaşılmaktadır.

- Küçük suçlar işledikten sonra yasalara aykırı biçimde soyularak arandıkları için New York şehir yönetimini dava eden 60 binden fazla kişiye sürekli yenileri eklenmektedir.
- Büyük şirketler ve iş dernekleri için çalışan halkla ilişkiler şirketleri, yüksek ücretler ödeyerek; avukatlar, dedektifler, casuslar tutarak; sahte kampanyalar düzenleyerek; medyanın ve halkın, müşterilerinin özel ilgi alanına tehdit oluşturan çevreciler, diğer aktivistler ve yazarlar hakkındaki düşüncelerini değiştirmeye, siyasi haklarını kullanan bu kişileri küçük ya da komik duruma düşürmeye, suçlu gibi göstermeye çalışmaktadırlar.
- NBC televizyon kanalı, sahibi olan General Electric şirketini eleştiren bir nükleer karşıtı aktivist ile televizyonda yapacağı röportajı iptal etti. CBS de, Westinghouse'a ait olduğu için, nükleer karşıtı aktivistleri, yazarları ya da askeri harcamaların kısılması yanlılarını ekrana çıkarmak istemez. Böyle bir muhalif, Disney topluluğuna gereken saygıyı göstermediği için ABC kanalının kapılarının kendisine kapalı olduğunu görür. Aynı şey AOL-Time-Warner ahtapotuna ait olan CNN için de geçerlidir. Bu arada reklamverenlerin haberlerin içeriği üzerindeki baskıları giderek artmaktadır.

  (A.J. Liebling'in bir zamanlar söylediği gibi, "Eğer basın özgürlüğü istiyorsanız, bir medya kuruluşuna sahip olmanız gerekir.")
- Yurt dışında bir ABD işgali söz konusu olduğunda, medyanın savaş hakkında Amerikan halkına bildirebilecekleri şeyler önemli ölçüde kısıtlanmaktadır. Muhabirler, gönderdikleri haberlerin bir kopyasını Pentagon sansür komitesine teslim etmeye zorlanmaktadır. Nereye kadar gidebilecekleri, neyin filmini çekebilecekleri, kiminle söyleşi yapabilecekleri kendilerine Pentagon tarafından söylenmektedir. Bu kurallara uymayanlar, Pentagon'un ağır baskısıyla, patronları tarafından başka göreve kaydırılmaktadır.
- FBI, ABD'de çıkan gazetelere Vietnam ve Rus dilinde ilanlar vererek göçmenlerden, aralarında bulunan ve ca-

susluk yaptığından kuşkulandıkları kişileri ihbar etmelerini istemektedir.

- Hapishanede bulunan bir mahkumun Katolik rahibe günah çıkartması, günah çıkartmanın kutsallığına aldırmayan hapishane yetkilileri tarafından gizlice kaydedilir. Duruşmasını bekleyenler de dahil olmak üzere bütün mahpusların kişisel mektupları okunmaktadır.
- FBI, duruşmalarda kullanılan fotoğraflar üzerinde oynar. Kriminal laboratuarı, bilimsel olarak çarpıtılmış, yanıltıcı ya da değiştirilmiş kanıtlar üreterek savunmaya karşı iddia makamının konumunu güçlendirmeye çalışır. Hatta, sahte iddialarla bir yargıcın görevden alınmasına neden olur. Bir FBI yetkilisi, belirli bir vaka ile ilgili olarak FBI'ın hareketini eleştiren bir dahili raporu yok edebilir; böyle bir raporun varlığını iddia makamından ve savunma makamındaki avukatlardan gizleyebilir. FBI, duruşmalar sırasında suçlanan kişiyi güvenilir olmayan ya da eksik "uzman" tanıklıklarıyla ya da uzmanı yönlendirerek itham edebilir. Bu tür düzenlemelerin yapıldığını ihbar eden eski bir FBI ajanı taciz edilmiş ve sonucunda olay sürüncemede kalmıştır.
- İnsanların en mahrem kişisel bilgilerini içeren tıbbi dosyalarındaki bilgiler toplanarak hastane ağlarının, HMO'ların*, ilaç şirketlerinin ve sigorta şirketlerinin ticari veri bankalarında tutulmaktadır. Bu şirketler ve örgütler, hastaları hakkındaki bilgilerini açıklamaları için doktorlar ve terapistler üzerinde giderek artan bir baskı uygulamaktadır. Şirketler, iş başvurusunda bulunanlardan tıbbi dosyaları ile ilgili tüm bilgileri vermelerini şart koşmaktadır. Adli yetkililer ve ulusal güvenlik servisleri bu tür bilgilere giderek daha kolay erişebilmektedir. Kişisel reçetelerdeki ilaç bilgileri pazarlanmaktadır.
- Polis, vatandaşları gözlemek için sokak ve caddelere daha çok kamera yerleştirmektedir.

HMO: Health Maintenance Organization (Sağlık Koruma Örgütü); bir tür sağlık sigortası örgütü. (ç.n.)

- Polis, tuzak operasyonlar düzenleyerek eşcinsel erkekleri tuzağa düşürmekte ve "iffetsizliğe teşvik" ile suçlamaktadır. Doğal olmayan cinsel ilişkilerle ilgili bir eyalet yasası, heteroseksüel çiftlerin özel mekanlarında rızaya bağlı oral seks yapmalarını yasaklamamasına rağmen, eşcinsel çiftler için yasaklamaktadır. Eşcinsel seks klüplerinden çıkan evli erkeklerin polis tarafından fotoğrafları çekilmekte, daha sonra eşlerine ya da patronlarına göstermekle tehdit edilerek kendilerinden para sızdırılmaktadır.
- Okullarda öğrenciler Amerikan bayrağını selamlamayı reddettikleri, bağlılık yemini etmedikler için ya da okul gazetesine veya kişisel web sayfalarına yazdıkları bir şey yüzünden okuldan uzaklaştırılmaktadırlar.
- INS, durumlarını yasal hale getirmek için başvuruda bulunan göçmenlere mektup göndermektedir. Bu mektuplarda göçmenlere federal kuruluşa gelerek bir kimlik belgesi getirmeleri ve INS'nin kendilerine bir yıl için geçerli bir çalışma izni vereceği bildirilmektedir. Büyük bir hevesle INS bürosuna gelen göçmenler hemen tutuklanarak sınırdışı edilmektedirler.
- Polis, yolda araçları durdurarak yolcuların paralarını ve diğer eşyalarını çalmakta ya da tutuklama yapamayacakları halde yapacaklarını söyleyerek rüşvet almaktadır.

  Yeni bir yüksek mahkeme kararından destek alan polisler artık sürücüsünün suç işlediğinden şüphelendikleri bir aracın yolcularının eşyalarını da arayabilmektedir.
- Arizona'da sivil polis ekipleri, siyah kar maskeleri giyerek paralı otomat makinelerindeki cinsel içerikli dergilerin yüzlerce kopyasına el koymuşlardır.
- Küba gazetesi Granma'nın nüshalarına bir çok şehirde gümrük yetkilileri tarafından el konmaktadır. Amerika'ya dönen Amerikan vatandaşlarının Irak'ta çekilmiş video kasetlerine de el konmaktadır.
- Ülkenin her tarafında hapishanelerde zihinsel hastalığı olan çok sayıda kişi perişan durumdadır. Bunlar, hiçbir tedavi görmeden ve çoğu kez diğer mahkumlar ve gardiyanlar tarafından fiziksel ve cinsel açıdan taciz edilerek acı içinde yaşamaktadır.

- Zihinsel bir hastalığı bulunan zihinsel özürlü olan ya da herhangi bir nedenle "uyumsuz" olduğuna karar verilen kişiler, çeşitli devlet kuruluşlarının gözlerden uzak köşelerinde ve kendilerinin bilgisi dışında kısırlaştırılmaktadır.
- DEA, diğer federal ve eyalet ajanları ve polis, uyuşturucu ticaretiyle ilişkili olduğundan şüphelendikleri kişilerin ve eşlerinin evlerine, teknelerine, uçaklarına, gayrı menkullerine, eşyalarına, banka hesaplarına ve diğer varlıklarına, çoğu kez bir hüküm verilmeden ve el koyulan varlığın iddia edilen suçla bir ilgisi olup olmadığına bakılmaksızın el koyabilmektedir. Bir eyalette, iki gram kokain satan bir adam evini ve şirketini kaybetmektedir. Bir başka eyalette, 10 bin doların üzerindeki nakit işlemleri bildirmeyi ihmal eden yeni bir otomobil bayiinin birçok arabasına el konulmuştur. Bir başka yerde ise, 75 yaşındaki bir büyükanne kaçak ve uyuşturucu satıcısı oğlunun günahları yüzünden kendi evinin mülkiyetini kaybetmiştir.

  Devlet kuruluşları, bu varlıkları satarak gelirlerini kendilerine yeni devriye araçları almak için kullanmaktadırlar. El koyulacak varlıkların değeri, çoğu kez baskının kimin evine yapılacağı konusunda belirleyici faktör olmaktadır. Polis, nakit paraya el konulmasına sebep oluşturmak için rutin olarak uyuşturucu yerleştirmekte, polis raporlarını çarpıtmaktadır.

  Savunmanın pazarlık ederek daha hafif bir cezayı gerektiren bir suçu kabul etmesi ve savcılığın da bazen başka isimlerin verilmesi karşılığında bunu kabul ederek anlaşmaları ve böylece duruşmaların uzatılmaması, uyuşturucu krallarının lehine çalışan bir sistem haline gelmiştir. Uyuşturucu kralları, mallarının bir kısmını vererek çok hafif cezalarla kurtulmakta, verecek hiçbir şeyi olmayan sokak satıcıları ise uzun süreli hapis cezaları almaktadırlar. 1999 yılının ilk aylarında sadece federal hükümetin "El Koyulan Varlıklar Fonu"nda 2.7 milyar dolar birikmiş durumdaydı.
- Bütçeden adli yardım programlarına yapılan mali desteğin son on yıl içinde büyük kesintilere uğramış olması

yüzünden, "Adalete erişimde eşitlik" kavramının kolu kanadı kırıldı. İnsafsız mal sahipleriyle, dolandırıcılarla, dayakçı kocalarla, ev satın alırken yapılan ön peşinatlarda karşılaşılan sorunlarla, tüketici haklarının korunmasında ve diğer sorunlu adli durumlarda fakirlerin genellikle sahip olduğu tek savunma olanağı da ellerinden alınmıştır.

- Polis memurlarını şikayet etmek için polis merkezlerine gidenler, dertleri hiç dinlenmeden, derhal dışarı atılmaktadır.
- Los Angeles polisi, aranan kişileri ve Amerika'ya kaçak olarak sokulmuş malları bulmak için 100'ün üzerinde eve şafak sökmeden komando baskını yapmış, çok az şey bulabildiği gibi, arkasında korkmuş ve dehşete düşmüş birçok insan bırakmıştır.
- Birçok şehirde, evsizler parklardan ve kamuya açık diğer yerlerden toplanarak saygın vatandaşların, özellikle turistlerin onları görmek zorunda kalmayacakları yerlere götürülmektedirler.
- Parklarda yaşayan evsizlere yemek götüren kişiler tutuklanmakta, izinsiz yemek vermek, başkasının hakkına tecavüz etmek gibi, yetkililerin aklına gelebilecek herhangi bir fiille suçlanabilmektedirler. Pişirme malzemelerine ve araçlarına el koyulmaktadır.
- FBI, tuzak operasyonları düzenleyerek Washington DC ve diğer şehirlerde polis memurlarını tuzağa düşürmektedir. Kendilerine bir uyuşturucu kuryesine eşlik etmeleri karşılığında para teklif etmektedirler. Sonuçta polisler af olanağı olmaksızın 55 yıl hapis cezasına, yani bir tür ömür boyu hapis cezasına çarptırılmıştır.
- Birçok eyalette binlerce kişinin sürücü ehliyetleri herhangi bir uyuşturucu cezası nedeniyle altı ay süreyle askıya alınır. Suçlarının motorlu bir araç kullanmakla ilgisi olup olmadığına bakılmaz. Bazı yerlerde ise, okulda aldıkları notlar ya da devamlılıkları yeteri kadar iyi olmayan öğrencilere ehliyet verilmez.
- Birçok kişi uyuşturucu koklayan köpekler tarafından "uyuşturucu uyarısı" aldıkları için rahatsız edilmekte ya

da tutuklanmaktadır. Oysa, yetkililerin ve bilimsel çevrelerin uzun yıllardan beri çok iyi bildiği gibi, ABD'de nakit paraların çoğuna çok küçük miktarlarda kokain ya da diğer uyuşturucular yapışmış durumdadır. Los Angeles'da yapılan bir araştırmada, dolaşımdaki nakit paraların yüzde 75'inden fazlasının üzerinde uyuşturucu kalıntıları bulunmuştur.

- Los Angeles'da, Rodney King ve Brooklyn'de Abner Louima olaylarına benzer birçok polis vahşeti vakaları meydana gelmektedir. Video kamera kaydı ya da görgü tanığı olmadığı için birçok vakada soruşturma konusu olmamaktadır. Kurban ölecek olursa, ölüm sebebi kayıtlara kaza sonucu ya da kalp krizi olarak geçirilmektedir.
- Uyuşturucu ile Savaş'ı sorgulayan bir resmi yetkili müthiş bir bedel ödemek zorunda kalır. Eski Halk Sağlığı Kurumu Başkanı Jocelyn Elders'in oğlu, bir sivil polise 4,5 gram kokain sattığı için 10 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Tutuklanma, satışın yapıldığı tarihten tam beş ay, annesinin "hükümetin uyuşturucuların yasallaştırılması üzerinde çalışmasını" önermesinin üzerinden bir hafta sonra imzalanan bir emir üzerine gerçekleşti.
- Ve tabii bir de Waco olayı var.

Bunlar daha iyi günlerimiz

Yetkililer artık tutumlarının sebebi olarak Vietnam savaşı karşıtı radikalleri ya da insan hakları hareketinin tehditlerini mazeret gösteremiyorlar. Kara Panterler Partisi tarihe karıştı; Uluslararası Komünist Komplo da öyle. Orta Amerika mücadeleleri sona erdi. J. Edgar Hoover, insanlığın geri kalan bölümüyle gerçekten ortak bir yanı olduğunu sonunda kanıtladı; öldü.

Buna rağmen 1991 ve 1999 yılları arasında ABD hapishanelerindeki insanların sayısı yüzde 50'den fazla arttı.

Her yatağın altında bir komünist aramak yerine; şimdi, bir uyuşturucu bulunduran, uyuşturucu kullanan, aracılığını yapan, sevk eden ya da kuryelik yapan kişi arıyorlar. Şeytani Sovyet İmparatorluğu yerine şimdi tehdit olarak Haydut Devletleri, Kanunsuz Devletleri, Parya Devletleri görüyorlar. Düşmanlara akılda kolay kalacak isimler bulmak gerekir. Bunlar terö-

ristleri eğitip besleyen, teröristleri haklı bulan; vatandaşları nükleer madde kaçakçılığı yapan, dayanaksız iltica başvurusunda bulunan, Amerika karşıtı ve Amerika tarzına aykırı olan devletlerdir. Dev güç, şimdi insan hakları kışkırtıcıları yerine gençlik çetelerini, göçmenleri, çevrecileri, işsizlik yardımından yararlananları, mahkumları ve büyük bir siyasi gücü olmadığı açıkça görülen diğer kesimleri mercek altına almış, dikkatini onlara yöneltmiş bulunuyor.

Haklar Bildirisi'nin paramparça edilmesi karşısında Amerikalıların bir çoğunu şoke olmaktan alıkoyan şey, kişisel olarak kendilerinin ya da kendilerine çok yakın birisinin bunun sonuçlarını yaşamamış olmasıdır. Ama öyle görünüyor ki, fazla beklemeleri gerekmeyecek. Bu arada, yukarıda anlatılanlardan tamamen habersiz olmanın mutluluğu içinde yüzen Amerika'nın yabancı hayranlarının bir "gerçeklik nakline" ihtiyaç duydukları açıktır.

NOTLAR

Açılış Alıntıları

1. 1 Eylül 1997, kapak haberi, s.160 ve devamı.
2. *Washington Post*, 23 Ekim.1999, s.17.
3. *New York Times*, 29 Ocak 1992, s.16.
4. *Washington Post*, 4 Kasım1997, s.13.
5. *Public Papers of the Presidents of the United States* (ABD Başkanlarının ResmiYazıları) (GPO), 1996, Cilt 1, s.654, 28 Nisan.
6. Washington Office of Amnesty International (Uluslararası Af Örgütü Washington Ofisi), Human Rights & US Security Assistance (İnsan Hakları ve ABD Güvenlik Yardımları), 1996, s.1.

11 EYLÜL 2001 VE AFGANİSTAN'IN BOMBALANMASI

1. U.S. Department of Defence, *The Defence Science Board 1997 Summer Study Task Force on DOD Responses to Transnational Threats*, (ABD Savunma Bakanlığı, Savunma Bilim Kurulu 1997 Yaz Çalışması, Ulusaşırı Tehditlere Savunma Bakanlığı Tepkileri ile ilgili Görev Gücü), Ekim 1997, Son Rapor, Cilt 1. http://www.acq.osd.mil/dsb/trans.pdf adresinde bulunabilir. .

   Alıntı yapılan kısım raporun 15. sayfasındadır (pdf online versiyonunun 31. sayfasındadır).
2. *New York Times*, 26 Mart 1989, s.16.
3. Jim Dwyer, vd., *Two Seconds Under the World* (Dünyanın Altında İki Saniye), New York, 1994) s.196.

GİRİŞ

1. Senate Committee on Veterans' Affairs, *Is Military Research Hazardous to Veterans' Health? Lessons Spanning Half a Century*, (Savaş Gazilerinin Sorunlarıyla ilgili Senato Komitesi, Askeri Araştırmalar Savaş Gazilerinin Sağlığına Zararlı mıdır? Yarım Yüzyıla Yayılan Dersler), 8 Aralık 1994, s.5
2. *Washington Post*, 2 ve 23 Ekim 1996 ve etkilenen askerlerin tahmini sayıları için 31 Temmuz, 1997.
3. *Journal of the American Medical Association*, 1 Eylül1999, s.822.
4. *Washington Post*, 19 Ekim 1999, s.3.
5. *Is Military Research Hazardous to Veterans'Health?* age., her bölümde.
6. John Kenneth Knaus, *Orphans of The Cold War*, (Soğuk Savaşın Yetimleri), (New York, 1999), s.312. Knaus, Dalai Lama ile konuşan CIA görevlisiydi.
7. *Le Nouvel Observateur* (Fransa), 15-21 Ocak 1998, s.76. Bu derginin en az iki ayrı baskısı vardır; bir istisna olarak Kongre kütüphanesine gönderilen baskı Fransa baskısından daha kısadır ve Brzezinski röportajı daha kısa olan baskıda yer almamaktadır.
8. *Washington Post*, 13 Ocak 1985, s.30

9. *New York Times*, 25 Mart 1977, s.10.
10. "60 Minutes"(60 Dakika), 12 Mayıs 1996.
11. Bu andaçın ilgili bölümünün tam metni için, bkz. *The Economist* (London), 8 Şubat1992 , s 66 (ABD baskısı).
12. *Washington Post*, 25 Nisan1999, s.28.
13. John Judis, "K Street Gore". *The American Prospect*, Temmuz-Ağustos 1999, s.18-21.
14. Aynı yayın.
15. *Washington Post*, 18 Haziran 1999. Protestocular Gore'un kampanyasını sürekli olarak kesince ABD Güney Afrika'yı yaptırımlar gözleme listesinden çıkardı. (age, 4 Aralık 1999, s.18)
16. Reagan ile Beyaz Saray'da Röportaj, 29 Ekim 1985, 30 Ekimde, Büyük Britanya Radvo 4'te "The World at One" adlı yayından.
17. *New York Times*, 13 Haziran 1999.
18. Aynı yayın.14 Şubat 1991, s.16.
19. "An Orianna Fallaci Interview: Otis Pike and the CIA" (Bir Oriana Fallaci Röportajı: Otis Pike ve CIA" , *New Republic* (Washington, DC), 3 Nisan 1976, s.10.
20. David MacMichael adlı eski bir CIA analistinden ödünç alınmıştır.
21. National Press Club (Ulusal Basın Klübü) Washington, DC, 25 Haziran 1999 tarihli konuşmasından.
22. İbare medya eleştirmeni Norman Solomon'dan ödünç alınmıştır.
23. NPR *Sabah Baskısı*, Mara Liasson, 11 Haziran 1999.
24. *Washington Post*, 27 Mart 1999.
25. Adolf Hitler, *Mein Kampf* (Kavgam) (Houghton Mifflin Co. Boston, 1971; orijinal 1925 baskısı) Cilt I , bölüm 10, s.231.
26. William Blum, "Hiroshima: Needless Slaughter, Useful Terror" (Hiroşima: Gereksiz Katliam, Faydalı Terör), Covert Action Quarterly (Örtülü Eylem Dergisi)(Washington, DC) 53. Sayı, 1995 Yaz, s.22-25.
27. William Blum, Killing Hope: *US Military and CIA Interventions Since World War II* (Umudu Öldürmek: II.Dünya Savaşından bu yana ABD Askeri ve CIA Müdahaleleri) (Common Courage Press, Monroe, Maine, 1995) Bölüm 27.
28. *New York Times*, 9 Mart 1982, s.1; 23 Mart 1982, s.1 ve 14; *The Guardian* (Londra) 3 Kasım 1983, 29 Mart 1984; *Washington Post*, 30 Mayıs 1986.
29. *Los Angeles Times*, 2 Eylül 1991, s.1.
30. *Vital Speeches of the Day* (Günün Hayati Konuşmaları), 1 Mayıs 1990, s.421,(23 Mart 1990) tarihinde yapılan konuşma.
31. ABD'nin dünya hakimiyetini planlamasının ve başarmasının nedenleri ve nasılları ile ilgili mükemmel ve kısa özetler için bkz. Noam Chomsky, *What Uncle Sam Really Wants* (Sam Amca Aslında Ne İstiyor?) (Odonian Press, Berkeley, 1992) ve Michael Parenti, Against Empire (İmparatorluğa Karşı) (City Lights Books, San Francisco, 1995).
32. Thomas Hauser, *The Execution of Charles Horman* (Charles Horman'ın İdamı) (New York, 1978), s.191. (Horman, Şili Cuntası tarafından darbenin hemen ardından öldürülen bir Amerikalıydı).
33. *New York Times*, 3 Şubat,1992, s.8.
34. Aynı eser. 7 Ocak 1983, s.4; *The Guardian* (Londra), 6 Aralık 1986 (ilk alıntı); *Los Angeles Times*, 25 Ekim 1989, s.7 (ikinci alıntı) ve 26 Ekim.

35. *AIR FORCE Magazine*, (Hava Kuvvetleri Dergisi) (Arlington, VA), Mart 1991, s. 81.

36. *New York Times*, 21 Mart 1999, s.34.

37. *Public Papers of the Presidents of the United States* (ABD Başkanlarının Resmi Yazıları) (GPO), 11 Temmuz 1993, Cilt I, s.1060-1.

38. *The Economist* (Londra), 4-10 Haziran 1994, s.40.

39. Washington Times, 24 Ağustos 1999, s.1; sözcükler gazeteye aittir ve orijinal ifadenin yeniden yazılmış şekli olabilir.

40. *Washington Post*, 28 Ağustos 1999, s.3.

41. Donald Henderson, "Dangerous Fictions about Bioterrorism"(Biyoterörizm hakkında Tehlikeli Kurmaca Eserler Kurgular), *Washington Post*, 8 Kasım 1999, s.21; ayrıca bkz. Roni Kruzman, "Koppel's 'Biowar of the Worlds"? Koppel'in (Dünyaların Biyo-savaşı), *Ekstra!* Ocak/Şubat 2000, s.21 (Fairness and Accuracy in Reporting, NY) (Habercilikte Hakkaniyet ve Doğruluk),

42. *Washington Post*, 29 Ekim 1999, s. 14.

43. *Atlanta Journal*, 4 Ağustos 1999, s.1.

44. *Washington Post*, 27 Ağustos 1999.

45. State Department (Dışişleri Bakanlığı), "Patterns of Global Terrorism,(Küresel Terörizmden örnekler) 1998", Nisan 1999'da kamuoyuna açıklandı. Web sitelerinden okunabilir.

46. Bkz, örneğin, Tim Weiner, "Military Accused of Lies Over Arms"(Silahlı Kuvvetler Silahlarla İlgili Olarak Yalan Söylemekle Suçlanıyor), *New York Times*, 28 Haziran 1993, s.10; Tim Weiner, *Blank Check* (Açık Çek) (New York, 1990), s.42-43, CIA'in Sovyetler'le ilgili şişirilmiş rakamları için; Anne H. Cahn," How We Got Oversold on Overkill"(Aşırı Öldürme Konusunda Nasıl Aşırı Kandırıldık), *Los Angeles Times*, 23 Temmuz 1993, GAO'ya ait bir çalışma için; Douglas Jehl & Michael Ross, "CIA Nominee Faces Charges He Slanted Data"(CIA Adayı Verileri Çarpıtmakla Suçlanıyor), *Los Angeles Times*, 15 Eylül1991, s.1; Arthur Macy Cox, "Why the U.S., Since 1977, Has Been Misperceiving Soviet Military Strength"(ABD neden 1977 yılından beri. Bu Yana Sovyet Askeri Gücünü Yanlış Algılıyordu), New York Times 20 Ekim 1980, s.19 (Cox önceden Dışişleri Bakanlığı ve CIA'da görevliydi.)

47. *The Guardian* (Londra), 1 Ocak 1999.

48. *Washington Post*, 2 Ekim 1998.

49. Aynı eser., 9 Eylül 1998, s.17.

50. Mencken: *In Defense of Women* (Kadınları Savunmak İçin) (1920); Mac Arthur: William Manchester, *American Caesar: Douglas MacArthur 1880-1964* (Amerikalı Sezar: Douglas MacArthur 1880-1964) (Dell, New York, 1978), s.827.

51. Jonathan Vankin, *Conspiracies, Cover-ups and Crimes: Political Manipulation and Mind Control in America* (Komplolar, Örtbas Etmeler ve Suçlar: Amerika'da Sivasi Manipülasyon ve Zihin Kontrolü) (New York, 1991), s.120.

52. Parenti, age, s.49.

53. "Pentagon's Planning Guidance for the Fiscal Years 1994-1999" (1994-1999 Mali yılları için Pentagon'un Planlama Kılavuzu), *New York Times*, 8 Mart 1992, s.14.

54. *United States Space Command: Vision for 2020* (ABD Uzay Komutanlığı: 2020 için Vizyon) alıntılar US Space Command, Planlar Dairesi Başkanlığı, Peterson Hava Kuvvetleri Üssü, Colorado tarafından Ağustos 1997'de yayımlanan sırayı izlemektedir.

55. Keith R.Hall, Assistant Secretary of the Air Force for Space and Director of the National Reconnaisance Office (Uzay için Hava Kuvvetleri Asistan Sekreteri ve Ulusal

Keşif Ofisi Başkanı). National Space Club'da (Ulusal Uzay Klubü), 15 Eylül 1997 tarihinde yaptığı konuşmasından.

56. General Joseph Ashy, O tarihteki ABD Uzay Komutanlığı Başkomutanı. *Aviation Week and Space Technology* (New York), 5 Ağustos 1996, s.51'de atıfta bulunuldu
57. 17 Ekim 1963, Birleşmiş Milletler, Tasarı no. 1884
58. İlgili çalışmanın Giriş bölümü, s.8. *The Boston Globe*, 2 Mart 1998, s.5 aşağı yukarı tüm bölümü kapsamaktadır.
59. Parenti, age. s.80.

1. BÖLÜM

1. *Washington Post*, 22 Ağustos 1998.
2. NBC, "Today" programı, 22 Ağustos 1998.
3. *New York Times*, 22 Ağustos 1998, s.15.
4. *Washington Post*, 9 Ağustos, 1998.
5. *The Nation*, 4 Nisan1998.
6. *Washington Post*, 6 Kasım 1997.
7. a.g.y. 16 Kasım 1997.
8. *Public Papers of the Presidents of the United States* (GPO), 1996, Cilt.I, s.437.
9. *The Independent* (Londra), 26 Mart 1996, s.8.
10. *Washington Post*, 23 Ocak 1997, s.1.
11. Inter Press Service (merkezi Romada) Birleşmiş Milletler'den haber, 21 Şubat 2000
12. FBI basın açıklaması, "FBI Policy and Guidelines" (FBI Politikası ve İlkeleri), 16 Şubat 1999.

2. BÖLÜM

1. *Washington Post*, 14 Mart 1996.
2. *Los Angeles Times*, 4 Ağustos 1996.
3. *Washington Post*, 15 Ağustos 1996, s.32.
4. *Covert Action Information Bulletin* (Örtülü Eylemler Enformasyon Bülteni) (Washington, D.C.), No. 64, İlkbahar 1998, s.29-30.
5. Mary Anne Weaver, *The New Yorker*, 13 Kasım 1995, s.62 ve 64.
6. *Los Angeles Times*, 2 Ağustos 1993, s.12.
7. Mary Anne Weaver, "Blowback", *The Atlantic Monthly*, Mayıs 1996, s. 28.
8. *Washington Post*, 6 Eylül 1996.
9. *Los Angeles Times*, 6 Ağustos 1996, s.12.
10. *New York Times*, 8 Mart 1995, s.12; 9 Mart, s 6
11. *Los Angeles Times*, 4 Ağustos 1996, s.1.
12. age., s.17
13. *Slovo* (Rus Gazetesi), 27 Ağustos 1999, CDI Rusya tarafından bildirildiği gibi (Center for Defence Information, Washington DC internet list on Russia) (Savunma Bilgi Merkezi, Rusya hakkında internet listesi); *Los Angeles Times*, 4 Ağustos 1996, s.1; *New York Times*, 20 Eylül 1999, s.9.
14. *Los Angeles Times*, 4 Ağustos 1996, s.1.

15. *New York Times Magazine*, 13 Mart 1994, s.54.
16. age.
17. age.; *Los Angeles Times*, 2 Ağustos 1993, s.12.
18. *Los Angeles Times*, 4 Ağustos 1996.
19. agv. 7 Mart 1992, s.14 ve 5 Ağustos 1996.
20. agv. 5 Ağustos 1996, s.11.
21. Weaver, *Atlantic Monthly*, age.; *Los Angeles Times*, 6 Ağustos 1996, s.11.
22. *Washington Post*, 26 Mayıs 1996.
23. agv. 28 Ağustos 1999, s.14.
24. *Los Angeles Times*, 4 Ağustos 1996, s.2.

3. BÖLÜM

1. Amnesty International (Uluslararası Af Örgütü) 17 Ocak 1994 tarihli, "KUWAIT: Three years of unfair trials" (Kuveyt: Üç yıllık adaletsiz duruşmalar) (Uluslararası Af Örgütü Index: MDE 17/01/94) başlıklı bir raporunda "eski ABD Başkanı George Bush'a karşı suikast düzenlenmesine katıldıkları iddia edilen ve 12'sinin ölüm cezası ile cezalandırılması ihtimalinin bulunduğu 14 sanık ile ilgili davanın uluslararası asgari standartları karşılamaktan çok uzak olmasından kaygı duyulduğunu" bildirmektedir. Raporda 1990 yılında işgalci Irak güçleriyle işbirliğinde bulunmakla suçlanan kişilere Kuveyt hükümeti tarafından işkence yapıldığına sık sık değinilmektedir. Bunu izleyen mahkumiyetler ve sanıklardan birinin yaptığı "itiraf" bu bağlamda değerlendirilebilir. Tutuklama ve duruşmalara ilişkin sorunlar ve tartışmalarla ilgili daha fazla bilgi için ayrıca bkz. *The Guardian* (Londra), 29 Haziran 1993, s.9 ve 7 Haziran 1994, s. 9.
2. *Washington Post*, 27 Haziran 1993.
3. *Sunday Times* (Londra), 6 Temmuz 1975, s.1. Narut o dönemde, İtalya'nın Napoli kentinde bulunan bir ABD Deniz hastanesinde çalışıyordu ve uygulamalarını bir hafta önce Norveç'in Oslo kentinde NATO sponsorluğunda düzenlenen bir konferansta anlatmıştı.
4. The Select Committee to Study Governmental Operations with Respect to Intelligence Activities (US Senate), *Interim Report: Alleged Assassination Plots Involving Foreign Leaders*, 20 Kasım 1975, s.285 (ABD Senatosu İstihbarat Faaliyetleri ile ilgili Hükümet Operasyonlarını İnceleme Özel Komitesi, Ara Rapor: Yabancı Ülke Liderlerine ilişkin Suikast Düzenleme İddiaları).
5. *Washington Post*, 5 Ekim 1988, Reagan'ın bazı icrai emirlerini özetliyor.
6. *Los Angeles Times*, 14 Ekim 1989, s.16.
7. William Corson, *The Armies of Ignorance* (Gatlet Orduları), (New York, 1977), s.347.

4. BÖLÜM

1. 1954 Guatemala darbesi ile ilgili olarak 1.400 sayfalık gizli belgenin CIA tarafından 23 Mayıs 1997 tarihinde açıklanan bölümü. 20 sayfa uzunluğundadır.
2. Ordunun Yabancı İstihbarat Yardım Programı kapsamındaki yedi el kitabından "Project X" başlıklı olanı; orijinali 1960 yılı ortalarında İngilizce olarak yazılmış, daha sonra İspanyolca'ya çevrilmiş ve Latin Amerikalı ve diğer Üçüncü Dünya ülkelerinin askeri istihbarat kursiyerlerine verilmiştir. Ayrıca School of the Americas'da da en az 1991 yılına kadar kullanılmıştır. Orijinal metinlerdeki çeşitli paragraflar Pentagon tarafından 1970 ve 1980'li yıllarda yeniden gözden geçirilmiş ve 20 Eylül 1996 tarihinde Pentagon tarafından halka açıklanmıştır.

3. 2 notta belirtilen diğer vedi el kitabından biri

4. Inter Press Service (Merkezi Roma'da olan tanınmış ve saygın bir Üçüncü Dünya haber ajansı), 10 Mart 1997 tarihin'de internette.

5. KUBARK, CIA tarafından kullanılan ve hiçbir özelliği olmayan bir kod adıydı. Bu, Vietnam dönemine ait bir eğitim el kitabıydı ve yabancı askeri servisleri eğitmek için değil, düşmana karşı Amerikalılar tarafından kullanılmak üzere yazılmıştı. Ayrıca bkz. *New York Times*, 9 Şubat 1997

6. Bu el kitabında bulunan materyalin çoğu yukarda sözü edilen KUBARK el kitabından türetilmiştir. HRETM ve KUBARK 24 Ocak 1997 tarihinde kamuoyuna açılmıştı. Bunlar ağırlıklı olarak sorgulama ile ilgilidirler. Pentagon HRETM'in 1984-1985 yıllarında işkence yapmayı teşvik etmeyecek biçimde değiştirildiğini bildirmiştir. Bu açıklama Kongre'de ve basında CIA'in Orta Amerika'da uyguladığı eğitim teknikleri ile ilgili olarak çok büyük bir öfkenin doğmasından sonra yapılmıştır. Daha fazla alıntı için bkz. *Baltimore Sun*, 27 Ocak 1997 ve School of the Americas Watch (Amerikalar Okulu Gözleme) grubunun http://www.soaw.org adresli internet sitesi.

7. Sabotaj yöntemlerinin tamamı için bkz. Holly Sklar, *Washington's War on Nicaragua*, (Washington'un Nikaragua Savaşı) (Boston, 1988), s.183-184.Bazı resimler ve İspanyolca metin için bkz. *Covert Action Information Bulletin* (Örtülü Eylem Enformasyon Bülteni) (Washington, D.C), No.22, Sonbahar 1984, s.28.

8. *New York Times*, 17 Ekim1984, s.1 ve 12; Sklar, s.177-187.

9. Sklar, s.186.

5. BÖLÜM

1. *Baltimore Sun*, 11 Haziran 1995, s.10A.

2. *Washington Post*, 3 Ağustos 1999, s.10.

3. James Becket, *Barbarism in Greece* (Yunanistan'da Barbarlık) (New York, 1970), s.xi.

4. Teklif 1984, Yürürlüğe girme 1987, ABD tarafından onaylanma 1994.

5. *Baltimore Sun*, age.

6. Amnesty International (Uluslararası Af Örgütü), Report on Torture (İşkence Raporu) (Londra,1973), s.77.

7. Becket, s.15.

8. Becket, s.16, aynı zamanda bkz. s.127.

9. Kermit Roosevelt, *Countercoup: The Struggle for the Control of Iran* (Karşı-darbe) İran'ın Kontrolü için Mücadele) (McGraw-Hill ciltsiz versiyon, 1981), s.9. Roosevelt 1950'li yıllarda İranda faaliyet gösteren bir CIA görevlisiydi.

10. Leaf, 1973 yılında istifa edinceye kadar 5 yıl süreyle CIA'nın İran'la ilgili baş analisti olarak çalışmıştı. Röportaj Seymour Hersh tarafından yapılarak New York Times'in 7 Ocak 1979 tarihli nüshasında yayımlandı.

11. Robert Fisk, *The Independent* (Londra) gazetesindeki makalesi, 9 Ağustos 1998, s.19.

12. Thomas Powers, *The Man Who Kept the Secrets: Richard Helms and the CIA* (Sırları Saklayan Adam: Richard Helms ve CIA) (Pocket Books, New York, 1979) s.155,157.

13. Donald Duncan, *The New Legions* (Yeni Lejyonlar) (Londra, 1967) s.156-159; Duncan ver aldığı Green Beret (Yeşil Bereliler) "Sorgulama" sınıfını tarif ediyor.

14. David Wise, "Colby of CIA- CIA of Colby"(CIA'nın Colby'si-Colby'nin CIA'sı), *New York Times Magazine*, 1 Temmuz 1973, s.33-34.

15. Telford Taylor, *Nuremberg and Vietnam: an American Tragedy* (Nuremberg ve Vietnam: Bir Amerikan Trajedisi) (*New York Times*, 1970), s.148-153

16. Richard Harris, *Death of a Revolutionary: Che Guevara's Last Mission* (Bir Devrimcinin Ölümü: Che Guevara'nın Son Görevi) (New York, 1970) s.185-186.

17. A.J Langguth, *Hidden Terrors* (Saklı Terörler) (New York, 1978) s.285-287; (Langguth 1965 yılında New York Times'ın Saygon Büro Şefi idi); ayrıca bkz. *New York Times*, 15 Ağustos 1970.

18. Langguth, s.289.

19. Manuel Hevia Cosculluela, *Pasaporte 11333: Ocho Anos con la CIA* (Havana, 1978), s.284-287. Hevia, Kübalı bir gizli ajan olup 1981 yılında Uruguay'da Mitrione'nin emrinde çalışmıştır. 1981: *San Francisco Chronicle*, 2 Kasım 1981.

20. Langguth, çeşitli yerlerde. Ayrıca bkz. "işkence" bölümü indeksi.

21. Allan Nairn. "C.I.A. Death Squad"(CIA Ölüm Mangası), *The Nation*, 17 Nisan 1995, s.511-513.

22. *Washington Post*, 12 Mayıs 1996, s.C1; *Los Angeles Times*, 31 Mart1995, s.4.

23. Kendisi Beyaz Saray'ın karşısında, Lafavette Park'ta sessiz ibadet nöbeti tutarken destekleyicileri tarafından dağıtılan "Rahibe Dianne Ortiz'in Açıklaması" ndan; 6 Mayıs 1996.

24. *New York Times*, 11 Ocak 1982, s.2.

25. Thames Television Ltd. (Büyük Britanya) için 1986 yılında Uluslararası Af Örgütü'nün işbirliğiyle yapılan, Rex Bloomstein'ın yapımcılığını ve yönetmenliğini yaptığı "Torture" (İşkence) adlı belgeselde sadece "Manuel" olarak tanıtılan Ulusal Muhafız ile röportaj yapılmıştı. Video kopyası yazarda mevcuttur.

26. *Baltimore Sun*, ABD'nin Battalion 316 Batarya'ya verdiği destekle ilgili uzun bir makaleler dizisi; 11-20 Haziran 1995; ve 27 Ocak 1997, "Torture was thought by CIA"(İşkence CIA Tarafından Öğretilmişti); ayrıca bkz. *New York Times*, 24 Ekim1998 ve *The Nation*, 10 Kasım 1997, s.20-22 (David Corn).

27. Philip Wheaton, *Panama Invaded* (Panama İşgal Edildi) (New Jersey, 1992), s.14-15; San José kentinde, Costa Rica'da bulunan Central American Human Rights Center (Orta Amerika İnsan Hakları Merkezi çalışanları tarafından Panama'da, 29 Ocak 1990 tarihinde kaydedilmiş bir ifade. Kızılhaç kanalıyla alındı.

28. *Newsweek*, 22 Mart 1976, s.28 ve 31.

29. "Chicago Police Used Torture, Report Alleges" (Rapor Chicago Polisinin İşkence Yaptığını İddia Ediyor), *Los Angeles Times*, 8 Şubat 1992, s.1 ve 14.

30. Holly Burkhalter, "Torture in U.S. Prisons"(ABD Hapishanelerinde İşkence), *The Nation*, 3 Temmuz 1995, s.17-18. Burkhalter, o sıralarda Human Rights Watch'un Washington Başkanı idi.

31. Ayrıca bkz. "Torture in the United States" (ABD'de İşkence) The Coalition Against Torture and Racial Discrimination (İşkence ve Irk Ayırımcılığına karşı Koalisyon) tarafından hazırlanan bir rapordur. Koalisyonun başkanlığı World Organization against Torture (İşkenceye Karşı Dünya Örgütü) Washington D.C, ABD tarafından yapılmaktadır. www.woatusa.org adresinden ulaşılabilir. ABD'de uygulanan diğer işkence örnekleri bu kitabın "A Day in the Life of Free Country" (Özgür Bir Ülkenin Hayatında Bir Gün) bölümünde bulunabilir.

32. *Washington Post*, 28 Ekim 1996. Bu koşul Antiterrorism and Effective Death Penalty Act 1996 (Antiterörism ve Etkili Ölüm Cezası Kanunu) bir parçasıdır.

33. *Los Angeles Times*, 13 Mayıs 1992; *Washington Post*, 3 Temmuz 1995.

6. BÖLÜM

1 Bkz. Bu kitabın "Müdahaleler" bölümü ve diğer bölümleri. Ayrıca bkz. Christopher Simpson, *Blowback* (New York, 1988), John Loftus, *The Belarus Secret* (Bevaz Rusva Sırrı) (New York 1982), Martin Lee, *The Beast Reawakens* (Hayvan Uyanıyor) (Boston, 1997).

2 *Washington Post*, 21 Kasım 1971, s.13.

3. *Los Angeles Times*, 13 Eylül 1988, s.19. Bu konu hakkında daha fazla tartışma için bkz. Russ Bellant, " Old Nazis and the New Right: The Republican Party and Fascists" (Eski Naziler ve Yeni Sağ: Cumhuriyetçi Parti ve Faşistler) Covert Action Information Bulletin (Örtülü Eylem Enformasyon Bülteni) (Washington, DC), No.33, Kış 1990, s.27-31.

7. BÖLÜM

1 *New York Times*, 20 Eylül 1999, s.6.

2 O-47 Dersi Panama Kanal Bölgesindevken de Amerikalar Okulu'nda okutuluyordu. 5489 sayılı belge, s.5, 3 Eylül 1977. Penny Lernoux, *Cry of the People: The Struggle for Human Rights in Latin America-The Catholic Church in Conflict With U.S. Policy*, (Halkın Feryadı: Latin Amerika'da İnsan Hakları Mücadelesi; Katolik Kilisesi ABD Politikası ile Çatışıyor), (Penguin Books, NY, 1982), s.167; diğer derslerin açıklamaları için bkz. s. 180-181, 471-473

3. *New York Times*, 28 Eylül 1996, s.22.

4. *Washington Post*, 5 Şubat 1968.

5 Mark Danner, *The Massacre at El Mozote* (El Mozote'de katliam) (Vintage Books, 1994)

6. *Washington Post*, 16 Kasım 1999, s.31, Leo J. O'Donovan, S.J. tarafından yazılmış makale.

7. Ayrıca bkz. School of the Americas Watch (Amerikalar Okulu'nu izleme) kuruluşunun web sitesi. -http://www.soaw.org- Ayrıca bkz. Covert Action Quarterly (Örtülü Eylem Dergisi) (Washington, DC), No. 46, Sonbahar 1993, s.15-19.

8. 8 Şubat 1990, Silahlı Kuvvetler'le ilgili Senato Komitesi önünde.

9 Daha fazla bilgi için, bkz. Latin America Working Group (Latin Amerika Çalışma Grubu) (Washington, DC), *Just the Facts: A civilian's guide to U.S defense and security assistance to Latin America and the Caribbean* (Sadece Gerçekler: Siviller için Latin Amerika ve Karayipler'e ABD Savunma ve Güvenlik Yardımı) Latin Amerikalı silahlı kuvvetler mensuplarının ABD'de ve yurt dışında eğitimleri ile ilgili olarak bilmek isteyebileceğiniz her şeyi anlatmaktadır; üsler, askeri tatbikatlar, insan hakları kısıtlamaları ve çok daha fazlası. Tamamı, http://www.ciponline.org/facts - adresinden okunabilir. Ayrıca bkz. *Washington Post*, 12-14 Temmuz ve 13-14 Aralık 1998 tarihli sayılarında çıkan mükemmel yazı dizileri.

10. *New York Times*, 18 Kasım 1999.

11. Michael Klare and Nancy Stein, " Police Terrorism in Latin America", (Latin Amerika'da Polis Terörü), *NACLA's Latin America and Empire Report* (NACLA'nın Latin Amerika ve İmparatorluk Raporu, (North American Congress on Latin America, NY), Ocak 1974, s.19-23, Senator James Abourezk in 1973 yılında Dışişleri Bakanlığı'ndan edindiği dokümanlara dayanarak; aynı eserde; Temmuz-Ağustos 1976, s.31; ayrıca bkz. Jack Anderson, *Washington Post*, 8 Ekim 1973, s.C33; A.J. Langguth, Hidden Terrors (Saklı terörler)(New York), s.242-243

12 *New York Times*, 23 Ocak 1975, s.38; 26 Ocak 1975, s.42; NACLA, age., Temmuz-Ağustos 1976, s.31-32; Langguth, s.301.

13. Bkz. Lawrence Rockwood & Amelia Simpson, Training the world's police (Dünyanın Polisini Eğitmek), Foreign Policy in Focus raporu, Institute for Policy Studies (Politika Etütleri Enstitüsü) (Washington DC), yakında yayım Temmuz 2000'de yayımlanacak.
14. Thomas E.Skidmore, Politics in Brazil, 1930-1964 (Brezilya'da Siyaset, 1930-1964), (Oxford University Press, New York, 1967), s.330; kolejin eğitim müfredatının güçlü Amerika yanlısı ve sol karşıtı içeriği hakkında daha fazla bilgi için bkz. James Kohl and John Litt, *Urban Guerrilla Warfare in Latin America* (Latin Amerika'da Şehir Gerillası Savaşı) (The MIT Press, Cambridge, Mass., 1974), s.39.
15. Phyllis R. Parker, *Brazil and the Quiet Intervention*, 1964, (Brezilya ve sessiz Müdahale 1964), (University of Texas Press, Austin, 1979) s.98, Dışişleri bakanlığına çekilen 4 Mart 1964 tarihli telgraf.

8. BÖLÜM

1. *Washington Post*, 4 Aralık 1996, s.1.
2. Leonard A.Cole, *Clouds of Secrecy: The Army's Germ Warfare Tests over Populated Areas* (Gizlilik Bulutları: Ordunun Meskûn Bölgeler Üzerinde Yaptığı Bakteri Savaş Denemeleri) (Maryland, 1990), s.12-14.
3. *Washington Post*, 21 Eylül 1999, s.1.
4. Birleşmiş Milletler Genel Kurul Tasarısı: "Establishment of a nuclear-weapon-free zone in the region of the Middle East" (Orta Doğu'da Nükleer Silahlardan Arındırılmış Bir Bölge Kurulması), 4 Aralık 1990, Tasarı No 45/52.
5. *New York Times*, 24 Ocak 1991, s.11.
6. *New York Times*, 23 Mart1991.
7. Michael Bilton ve Kevin Sim, *Four Hours in My Lai (My Lai'da Dört Saat)*, (Viking, New York, 1992), s.175, 209-213
8. *LA Weekly* (Los Angeles), 9-15 Mart 1990, s.12.
9. *New York Times*, 9 Ocak 1971, s.3.
10. Telford Taylor, *Nuremberg and Vietnam: an American Tragedy* (Nuremberg ve Vietnam: Bir Amerikan Trajedisi)(New York, 1970), s.140-143
11. *Far Eastern Economic Review* (Hong Kong), 30 Ekim 1997, s.15, 20.
12. *Washington Post*, 25 Mayıs 1998, s.B4.
13. New Hampshire'daki Keene State College, Profesör Joan Roelofs'a bu kavrama dikkatimi çektiği için minnettarım.
14. Mahkemeye yapılan şikayetle ilgili bu ve diğer pek çok belge Mandel ve diğer şikayetçiler tarafından vazara iletilmiştir.
15. (Baş Savcı) Louise Arbour'in Basın Açıklaması, Lahey, 13 Mayıs 1999.
16. *The Observer* (Londra), 26 Aralık 1999; Washington Times, 30 ve 31 Aralık 1999, *New York Times*, 30 Aralık 1999.
17. *Washington Post*, 24 Mayıs 1999, s.1.
18. *New York Times*, 13 Mayıs 1999, s.1.
19. NATO basın konferansı, Brüksel, 25 Mayıs 1999
20. *Washington Post*, 22 Nisan 1999, s.18.
21. Aynı eser, 20 Eylül 1999, s.1.
22. *New York Times*, 2 Aralık 1998, s.1; 3 Ocak 2000
23. *Washington Post*, 18 Kasım 1999, s.1.

9.BÖLÜM

1. *The Miami Herald*, 16 Kasım 1997. Sürgündeki Kübalı terörist Luis Posada Carriles hakkında daha fazla bilgi için bkz. "Demokrasi için Ulusal Destek" bölümü.
2. Associated Press, Tampa, Fla., 16 Temmuz 1997.
3. Aksi zikredilmedikçe, kişisel davalar hakkında bilgi aşağıdaki kaynaklardan bulunabilir: *Miami Herald*, 21 Ekim 1998, s.11A; *Boston Globe*, 2,3 ve 4 Mayıs 1999; The Center for Justice and Accountability Basın Açıklamaları (Adalet ve Sorumluluk Merkezi) (San Francisco); adı geçen kişilerle ilgili bir dava ile ilgilenen Center for Constitutional Rights (Anayasal Haklar Merkezi) basın açıklamaları(New York); *Covert Action Quarterly* (Örtülü Eylem Dergisi), (Washington D.C.) No.65, Sonbahar 1998, s.45.
4. Guatemala İnsan Hakları Komisyonu (Washington, DC), *Human Rights Update*, 21 Nisan 1995
5. Noam Chomsky, *Z Magazine*, Mart 1992, s.9. Gramajo tarafından *Harvard International Review*'a verilen bir röportaj ile ilgili olarak.
6. EFE (İspanyol Haber Ajansı), Miami den bildirilen haber, 20 Kasım 1999.
7. Adam Fifield, "The Apologist in Suburbia", *Village Voice* (New York), 5 Mayıs1998, s.55.
8. Center for Justice and Accountability'ye (Adalet ve Sorumluluk Merkezi) (San Francisco) göre bu adamlar, kendilerinin Kuzey Vietnamlılar,veya Ulusal Kurtuluş Cephesi tarafından yapılan işkencelerin kurbanları olduklarını iddia ettiler ve başlarından geçenler nedeniyle Amerika'da yapılan tedavileri sırasında kendi suçlarını anlattılar. Bu bilgiler bir hastane ortamında alındığı için CIA bu kişilerin isimlerini açıklamak istememektedir.
9. Asia Resource Center (Washington DC), Asya Araştırma Merkezi , *Asia Insights*, Yaz 1986, çeşitli yerlerinde: *Los Angeles Times*, 1980'li yıllar ve sonrasında yayımlanan bir çok makale; örneğin, 4 Ağustos 1985. II, s.1; 8 Mayıs 1986, II, s.1; 17 Ekim 1987, II, s.8 (başmakale); 24 Mart 1990, s.33.
10. *New York Times*, 22 Eylül 1998, s.12.
11. Bu tartışma "Torture in the United States" (ABD'de İşkence) isimli, World Organisation Against Torture USA (İşkenceye Karşı Dünya Örgütü) (Washington D.C.) Ekim 1998, 7. Kısım, Neil Tow tarafından yazılmış "Sınırdışı Etme" bölümüne dayanılarak geliştirilmiştir.
12. *Washington Post*, 5 Şubat 1997, s.28.
13. Associated Press, 7 Şubat 1999.

10.BÖLÜM

1. Genel bir bakış için bkz. John Pilger, " The Long Secret Alliance: Uncle Sam and Pol Pot", (Uzun, Gizli İttifak: Sam Amca ve Pol Pot) *Cover Action Quarterly* (Washington, D.C.), No. 62, Sonbahar 1997, s.5-9, ve aşağıda belirtilen diğer kaynaklardan yararlanılabilir.
2. Elizabeth Becker, *When the War Was Over: Cambodia and the Khmer Rouge Revolution* (Savaş Bittiğinde: Kamboçya ve Kızıl Khmer Devrimi) (Public Affairs, NY, 1998), s.435.
3. *Los Angeles Times*, 5 Aralık 1980, I-B, s.1.
4. Linda Mason and Roger Brown, *Rice, Rivalry and Politics: Managing Cambodian Relief* (Pirinç, Düşmanlık ve Politika: Kamboçya'ya Yardımı Yönetmek) (Univ. of Notre Dame Press, 1983), s.135-136.

5. William Shawcross, *The Quality of Mercy: Cambodia, Holocaust and Modern Conscience* (İnsaf Kalitesi: Kamboçya, Holocaust ve Modern Vicdan)(London, 1984), s.289, 395

6. *New York Times*, 16 Kasım1989, s.16.

7. *Washington Post*, 8 Temmuz 1985, s.18.

8. *Newsweek*, 10 Ekim 1983, s.41

9. *Los Angeles Times*, 27 Şubat 1991.

10. *San Francisco Examiner*, 12 Ağustos 1990, s.18.

11. *Los Angeles Times*, 27 Şubat 1991.

12. Adam Fifield, "The Apologist in Suburbia", *The Village Voice* (New York), 5 Mayıs 1998, s.55.

13. Jack Colhoun, "U.S. Supports Khmer Rouge", (ABD Kızıl Khmerleri Destekliyor), *Covert Action Information Bulletin* (Washington, D.C.), No. 34, Yaz 1990, s.37-40; *Washington Post*, 10 Ocak 1999, Peter Goodman'ın makalesi; *New York Times*, 18 Ekim 1989, s.29.

14. *Weekly Compilation of Presidential Documents* (Haftalık Başkanlık Belgeleri Derlemesi) (GPO), 16 Nisan 1998, s.663.

11. BÖLÜM

1. *The Nation*, 26 Eylül 1994, s.304.

2. U.S. Commission on National Security/21st. Century (21. Yüzyılda Ulusal Güvenlikle İlgili ABD Komisyonu), *New World Coming* (Yeni Dünya Geliyor) (Safha I. Raporu), 15 Eylül 1999, s.3.

3. *Washington Post*, 16 Kasım 1998.

4. *Journal of the American Medical Association*, 25 Ağustos, 1999, s.761.

12. BÖLÜM

1. International Action Center (New York), *Metal of Dishonor: Depleted Uranium*, (Onursuz Metal: Tüketilmiş Uranyum) s.3-40, 134-149 ve başka yerlerde tüketilmiş uranyumun özellikleri, sağlığa zararları ve ABD askeri personelinin ve Iraklıların bu metale hangi koşullarda maruz kaldıkları hakkında veterli bilgi verilmektedir, s.140-144'de uranyum partiküllerinin havada yayılması üzerine ayrıntılı bir tartışma yer almaktadır.

   Ayrıca bkz. *The Bulletin of the Atomic Scientists*, (Atom Bilimcileri Bülteni) Kasım/Aralık 1999, s.42-45 ve *Radioactive Battlefields of the 1990s: The United States Army's Use of Depleted Uranium and Its Consequences for Human Health and the Environment*, (1990'lı yılların Radyoaktif Savaş Alanları: ABD Ordusunun Tüketilmiş Uranyum Kullanımı ve Bunun İnsan Sağlığı ve Çevre Üzerindeki Sonuçları). Military Toxics Project (Askeri Toksik Proje) kapsamında Depleted Uranium Citizens' Network (Tüketilmiş Uranyum Yurttaşları Ağı) yayını, Lewinston, ME, 16 Ocak 1996; www.antenna.nl/wise/uranium/dmtp.html

2. Bill Mesler, "The Pentagon's Radioactive Bullet" (Pentagon'un Radyoaktif Mermisi), *The Nation*, 21 Ekim 1996, s.12-13.

3. *The Independent* (Londra), 10 Kasım 1991, s.2, iki makale.

4. *The Washington Report on Middle East Affairs* (Emekli ABD Dışişleri memurları tarafından kurulmuştur), Temmuz/Ağustos 1995, s.105

5. *Sunday Herald* (Glasgow, Scotland), 4 Nisan 1999

6. *Washington Post*, 29 Mayıs ve 19 Ağustos 1999.
7. "Recent Military Accidents In Vieques, Puerto Rico",(Vieques Puerto Rico'da Son Zamanlarda Gerçekleşen Askeri Kazalar), Puerto Rico'nun Kongre'deki temsilcisi, Carlo Romero Barcelo'nun ofisi tarafından hazırlanan bir çalışma; Mayıs 1999; *Orlando Sentinel* (Orlando, Florida), 1 Mayıs 1999, s.18; Pacifica Radio, "Democracy Now", 21 Temmuz, 1999
8. *Austin American-Statesman* (Austin, Texas), 1 Mayıs 1999, s.8.
9. *Washington Post*, 4 Aralık 1999, s.4 ve 1 Şubat 2000.
10. *The Albuquerque Tribune*, 26 Ocak 1994, s.A1; *Uranium Battlefields Home & Abroad: Depleted Uranium Use by the U.S. Department of Defense* (Ülkede ve Dışarıda Uranyumlu Savaş Alanları: ABD Savunma Bakanlığı'nın Tüketilmiş Uranyumu Kullanımı), Mart 1993, The New Mexico Progressive Alliance for Community Empowerment (pace@nmpace.org) gibi New Mexico'da bulunan çeşitli çevreci ve toplumsal örgütler tarafından ortaklaşa yayımlanmıştır; U.S. Army Environmental Policy Institute (ABD Ordusu Çevre Politikası Enstitüsü) , *Health and Environmental Consequences of Depleted Uranium Use in the U.S. Army: Technical Report*, (ABD Ordusunda Tüketilmiş Uranyum Kullanımının Sağlık ve Çevre Üzerindeki Sonuçları: Teknik Rapor) Haziran 1995, Ek B.
11. *Radioactive Battlefields*, a.g.e., s.3.
12. Mesler, s.12.

13. BÖLÜM

1. Rachel Stohl, "Cluster Bombs Leave Lasting Legacy", (Salkım Bombaları Geçmişini Terkediyor), Center for Defense Information (Savunma Enformasyon Merkezi) raporu (Washington, D.C.), 5 Ağustos 1999. Ayrı anti-personel ve anti-materyal salkım bombaları olduğu gibi her iki tür bomba aynı bomba içinde birleştirilebilir.
2. *Washington Post*, 3 Ağustos 1999.
3. *Christian Science Monitor*, 9 Haziran 1999, s.11.
4. Aynı eser.
5. *The Guardian* (Londra), 23 Haziran 1999, s.12.
6. Paul Watson, "Unexploded Weapons Pose Deadly Threat on the Ground" (Patlamamış Silahlar Karada Ölümcül Tehlikeler Yaratıyor), *Los Angeles Times*, 28 Nisan 1999, s.5.
7. Handicap International raporu, 1997. "Living with UXO [Unexploded Ordnance]" Birleşmiş Milletler Geliştirme Programı ve İsveç Hükümetinin katkılarıyla hazırlanan bu rapor 15 Ocak 1998 tarihinde *Earth Times* da yayımlanmıştır.
8. Center for Defence Information, a.g.e
9. Aynı eser.

14. BÖLÜM

1. Robert Harris ve Jeremy Paxman, *A Higher Form of Killing: The Secret Story of Gas and Germ Warfare* (Öldürmenin Daha Yüksek Bir Biçimi: Gaz ve Bakteri Savaşlarının Gizli Öyküsü) (London, 1982), s.xi.
2. Leonard A. Cole, *Clouds of Secrecy: The Army's Germ Warfare Tests over Populated Areas* (Sir Bulutları : Ordu'nun Meskun Mahaller Üzerinde Yaptığı Savaşta Mikrop Kullanımı Deneyleri), (Maryland, 1990), s.18.
3. *Baltimore Sun*, 15 Ağustos 1980, s.7.

4. Stephen Endicott ve Edward Hagerman, *The United States and Biological Warfare: Secrets from the Early Cold War and Korea (ABD ve Biyolojik Savaş: Soğuk Savaş Dönemi Başkalarından ve Koreden Sırlar)*, (Indiana University Press, 1998), s.166-167. 1998 yılı Ocak ayında, bir Japon gazetesi Moskova'da bir arşivde bulunan bir düzine belgenin ellerine geçtiğini iddia ederek Çinlilerin biyolojik savaş iddiasının Sovyetler tarafından uydurulmuş bir hikayeden ibaret olduğuna işaret etti (aynı eser s.248-249). Ancak, bu karşı iddia bir yanıt getirmek yerine daha fazla sorunun sorulmasına sebep olmuştur. En azından dev ABD haber makinesi neden bu faydalı "bulgu" hakkında tek bir sözcük sarfetmemiştir? Ya da neden Washington Ruslara belgelerin doğruluğunun anlaşılması için arşivlerinin açılması talebinde bulunmamıştır. Bu konuda daha geniş bir tartışma için Endicott ve Hagerman'ın kitabı ile ilgili olarak Peter Pringle imzalı makaleye bkz.: *The Nation*, 3 Mayıs 1999, s.29-32

5. *San Francisco Chronicle*, 8 Ekim 1979, s.13; *Washington Post*, 9 Ekim 1979, s.6.

6. Endicott ve Hagerman, a.g.e., s.xi, 49-50, 218.

7. Aynı eser, s 63.

8. *San Francisco Chronicle*, 24 Nisan 1980. ABD Silahlı Kuvvetleri'nin 1960'lı yılların sonunda Kuzey Kore sınırında Agent Orange ve diğer toksik bitki öldürücü kimyasal maddeleri kullanması konusunun araştırılmasına Güney Kore hükümeti anlaşılmaz bir tutumla ancak 1999 yılında, bir rapor üzerine karar verdi. Rapor gizliliği kaldırılan ABD belgelerine dayanarak hazırlanmıştı. (*Washington Post*, 17 Kasım 1999).

9. The Michigan Agent Orange Commission, *Physician's Information for Care of Vietnam Veterans Exposed to Agent Orange and Other Chemicals*, (Michigan Agent orange komisyonu; Agent orange ve Diğer Kimyasallara maruz kalmış Vietnam Savaş Gazileri ile ilgili olarak Doktorların verdiği Bilgi) s.13 m.9, Haziran 1991, s.4-8; Harris ve Paxman, s.192-193.

10. St. Louis'deki Washington Üniversitesi, Center for Biology of Natural Systems (Doğal Sistemler Biyolojisi Merkezi) direktörü Dr. Barry Commoner'e göre. *The Guardian* (Londra), 17 Şubat 1984.

11. Robert Dreyfuss "Apocalypse Still", *Mother Jones* (San Francisco), Şubat 2000, s.42 ve devam sayfaları.

12. James Ridgeway, *Village Voice*, 5 Şubat 1991, s 30; *New York Times*, 9 Eylül 1965

13. John Cookson ve Judith Nottingham, *A Survey of Chemical and Biological Warfare* (Kimyasal ve Biyolojik Silahlara İlişkin Araştırma), s.13 m.13, (Londra, 1969), s.15-17.

14. Aynı eser, s.30.

15. April Oliver ve Peter Arnett, "Did the U.S. Drop Nerve Gas?",(ABD Sinir Gazı Kullandı mı?) s.13 m.15, *Time*, 15 Haziran 1998, s.37 39.

16. The *Washington Post* Magazine, 29 Kasım 1998, s.20 ve devam sayfaları.

17. "Tailwind: Rebuttal to the Abrams/Kohler Report", (Kuyruk Rüzgarı : Abrams / Kohler Raporu'na Reddiye), 22 Temmuz 1998. İnternetten bulunabilir.

18. John Lindsay-Poland, "Toxiç Aftertaste", (Toksit Lezzet), *The Progressive*, (Madison, WI), Aralık 1998, s. 24-27; ayrıca bkz. *Washington Post*, 10 Ocak 2000, s. 14-15

19. *The Dallas Morning News*, 20 Ağustos 1999.

20. Philip Wheaton, *Panama Invaded* (Panama İşgal Edildi.), (New Jersey, 1992), s.16-17. El Periodico (Panama City) aylık dergisinde, Şubat 1990, s.8'de yayımlanmış "Bombardean Pavira con subsstancias quimicas" başlıklı makaleye atıfta bulunuyor

21. *New York Times*, 28 Nisan 1966, s.1.

22. Taylor Branch ve George Crile III, "The Kennedy Vendetta", *Harper's* (New York), Ağustos 1975, s.52

23 *Washington Post*, 21 Mart1977, s.A18.

24. Warren Hinckle ve William Turner, *The Fish is Red: The Story of the Secret War Against Castro(Balık Kırmızıdır: Castro'ya Karşı Gizli Savaşın Hikayesi)*, (Harper & Row, NY,1981), s.293, 27 Eylül 1975 tarihinde, Ridgecrest, California'da olaya katılanlardan biri ile yaptıkları röpotaja dayanmaktadır.

25. *San Francisco Chronicle*, 10 Ocak 1977.

26 Bill Schaap. "The 1981 Cuba Dengue Epidemic", *Covert Action Information Bulletin (Washington, DC)*, No. 17, Yaz 1982, s.28-31.

27. Web sitelerinde rapor edildiği gibi: http://www.cdc.gov/ncidod/dvbid/dengue.htm

28. Jane Franklin, *Cuba and the United States: A Chronological History (Küba ve ABD: Bir Kronolojik Tarih)*, (Ocean Press, Melbourne and New York, 1997), s.170. Bu kitap 188 insanın deng salgınında öldüğünü bildirmektedir. s.174.

29 *San Francisco Chronicle*, 29 Ekim 1980, s.15.

30. *Science* (American Association for the Advancement of Science, Washington, DC), 13 Ocak 1967, s.176.

31. *Covert Action Information Bulletin* (Washington,D.C.), No.22, Sonbahar 1984, s35. Eduardo Victor Arocena Perez' in New York Güney Bölgesi Federal Bölge Mahkemesi'nde görülen davasında 10 Eylül 1984 tarihli tutanak, s. 2187-2189.

32. Konunun Dışişleri Bakanlığı açısından daha fazla ayrıntısı için bkz. *New York Times*, 7 Mayıs 1997, s.9.

33. Yazarın sorusuna cevap olarak, 29 Temmuz 1997, FAA sözcüsü Hank Price tarafından.

34. Birleşmiş Milletler Genel Kurul Belgesi A/52/128, 29 Nisan 1997

35. New York'da bulunan Küba'nın Birleşmiş Milletler'deki daimi temsilciliği tarafından yazara bildirilmiştir..

36. Bkz. Örneğin., *San Francisco Chronicle*, 27 Temmuz 1981.

37. *Washington Post*, 16 Eylül 1977, s.2.

38. *Los Angeles Times*, 18 Haziran 1990, s.1.

39. Bu konuda bol miktarda belge bulunmaktadır. Bkz. Örneğin., Seth Shulman, *The Threat at Home: Confronting the Toxic Legacy of the U.S. Military* (Beacon Press, Boston, 1992), çeşitli verlerde.

15. BÖLÜM

1. *New York Times*, 22 Ocak 1999, s.12.

2. *Biological Testing involving Human Subjects by the Department of Defense, 1977*,(ABD Senatosu, İnsan Kaynakları Komitesine bağlı Sağlık ve Bilimsel Araştırmalar Alt Komitesi) önünde, 8 Mart ve 23 Mayıs 1977 tarihli oturumlarda. s. 270.

3. Leonard A. Cole, *Clouds of Secrecy: The Army's Germ Warfare Tests over Populated Areas* (Maryland, 1990), 1 Bölüm

4. *San Francisco Chronicle*, 8 Ekim 1979, s.13; *Washington Post*, 9 Ekim 1979, s.6; *Scientific American*, Haziran 1999, s.70-75.

5. Cole, 7 ve 8.ci Bölümler; *San Francisco Examiner*, 22 Aralık 1976, s.1; 23 Aralık 1976, s.1; 17 Eylül 1979, s.3; 19 Ekim,'1980.

6. Cole, Ek 3, Aynı bakterinin potansivel tehlikeleri ile ilgili olarak 1977 yılında ABD Senatosu'nda yapılan bu ve diğer uzman tanıklıkları için. (bkz. Not.2).

7. *San Francisco Chronicle*, 22 Aralık 1976, s 1; 3 Nisan 1981, s 12

8. Aynı eser, 3 Nisan 1981, *Baltimore Sun*, 15 Ağustos 1980, s.7; Cole, s.60-64
9. Cole, s. 63-65.
10. *Washington Post*, 9 Haziran 1980, s.11.
11. *San Francisco Chronicle*, 14 Ekim 1980, s.12.
12. Havaalanı ve Beyaz Saray: *Washington Post*, 5 Aralık 1984, s.B1
13. *New York Times*, 19 Eylül 1975, s.14.
14. *San Francisco Chronicle*, 17 Aralık 1979, s.5, 29 Ekim 1980, s.15.
15. Bu deneyin ayrıntıları ve bilim adamlarının itirazları için, bkz. Leonard Cole, *The Eleventh Plague* (Onbirinci Bela) (New York, 1997) s.28-31, ABD Ordusu Kimyasal Bölümü tarafından hazırlanan *Summary of Major Events and Problems*,(Büyük olaylar sorunların özetleri) mali yıl 1959, s.101-103'e dayanarak.
16. *San Francisco Chronicle*, 4 Aralık 1979, s.12.
17. Cole, *Clouds of Secrecy*, s.65-69.
18. *New York Times*, 19 Eylül 1975, s.14.
19. *Washington Post*, 5 Aralık 1984, s.B1.
20. *Biological Testing*....., age, s.134 Kimyasal ve Biyolojik savaş silahlarının açık hava deneylerinin uzun bir listesi (ayrıntılar verilmemiştir) 124-140. sayfalarda bulunmaktadır. Bazı nedenlerle çinko kadmiyum sülfat kullanıldığı durumlarda bu deneyler listeye alınmamıştır.
21. US General Accounting Office (ABD Genel Muhasebe Ofisi) (GAO), *Nuclear Health and Safety: Examples of Post World War II Radiation Releases at U.S. Nuclear Sites*, (Nükleer Sağlık ve Güvenlik: ABD Nükleer Tesislerinde II. Dünya Savaşı Sonrası Radyasyon Sızıntısı Örnekleri), Kasım 1993, çeşitli yerlerde.
22. Senate Committee on Veterans' Affairs (Savaş Gazilerinin Sorunlarıyla İlgili Senato Komitesi), *Is Military Research Hazardous to Veteran's Health? Lessons Spanning Half a Century*, (Askeri Araştırmalar Savaş Gazilerinin Sağlığına Zararlı mıdır? Yarım Yüzyıla yayılan Dersler) 8 Aralık 1994, çeşitli yerlerde; US General Accounting Office (GAO), *Human Experimentation: An Overview on Cold War Era Programs*, (İnsan Deneyleri: Soğuk Savaş Dönemi Programlarına Genel Bakış) 28 Eylül 1994, çeşitli yerlerde; Final Report of the Senate Select Committee to Study Governmental Operations with Respect to Intelligence Activities (The Church Committee) (Senato, İstihbarat Faaliyetlerine ilişkin Hükümet İşlemlerini İnceleme Komitesi (Church Komitesi) Nihai Raporu, Kitap 1, *Foreign and Military Intelligence*, (Yabancı ve Askeri İstihbarat) *Nisan 1976, s.385-422; Eileen Welsome, The Plutonium Files: America's Secret Medical Experiments in the Cold War*, (Plütonyum Dosyaları: Soğuk Savaşta ABD'nin Gizli Tıbbi Deneyleri) (New York, 1999) çeşitli yerlerde; Jonathan Moreno, *Undue Risk: Secret State Experiments on Humans* (Usulsüz Risk: İnsanlar Üzerinde Gizli Devlet Deneyleri) (W.H. Freeman & Co., 1999), çeşitli yerlerde; John Marks, *The Search for the 'Manchurian Candidate': The CIA and Mind Control* (Mançurya kobayı arayış CIA ve Zihin Kontrolü) (Dell, New York, 1979), çeşitli yerlerde; Martin Cannon, "Mind Control and the American Government"(Zihin Kontrolü ve ABD Hükümeti), Lobster dergisi (Hull, England), No.23, 1992, s.2-10; ve Aaron Epstein, "At Holmesburg Prison, 320 human guinea pigs"(Holmesburg Hapishanesinde 320 insan kobay) , Philadelphia Inquirer, 25 Kasım 1979, s.1 ve devamı.
23. *The Plutonium Files*, age. ile ilgili bir olarak Deborah Nelson tarafından yazılan bir yazıdan. *Bookworld* (Washington Post), 21 Kasım 1999, kitabın 22. bölümüne dayanarak.
24. *Washington Post*, 9 Haziran 1999.
25. Tahsisatlarla ilgili Komiteye bağlı bir Temsilciler Meclisi Alt Komitesi görüşmele-

rinden. "Department of Defense Appropriations for 1970" (Savunma Bakanlığı 1970 yılı Tahsisatları).

16. BÖLÜM

1. Jack Anderson, *Washington Post*, 25 Ekim 1969, s.F11; *Washington Post*, 14 Nisan 1998
2. *Los Angeles Times*, 1 Ağustos 1998.
3. *Covert Action Quarterly* (Washington, D.C.), No. 63, Kış 1998, s.29
4. *U.S. Chemical and Biological Warfare-Related Dual Use Exports to Iraq and their Possible Impact on the Health Consequences of the Persian Gulf War*. (ABD'nin Irak'a Yaptığı Kimyasal ve Biyolojik Savaş Bağlantılı, Çift Kullanımı Malzeme İhracatı ve Körfez savaşı sırasında insan sağlığı üzerindeki muhtemel etkileri) İhracat Yönetimine ilişkin Bankacılık, Konut ve Şehir Sorunları Senato Komitesi raporları, 25 Mayıs 1994 ve 7 Ekim 1994.
5. Amy E.Smithson, "Rudderless: The Chemical Weapons Convention at 1 1/2" (Dümensiz: Kimyasal Silahlar Konvansiyonu). Eylül 1998 yılında Henry L. Stimson Center (Washington, D.C.) tarafından Kimyasal ve Biyolojik Silahların Yayılmasını Önleme Projesi kapsamında basılmıştır. Bu raporun bir özeti aşağıdaki internet adresinden okunabilir: http://www.stimson.org/pubs/cwc/execsum.htm

17.BÖLÜM

1. *Imperialism and Social Classes*, (Emperyalizm ve Sosyal Sınıflar) (1955, ilk basımı 1919), s.51.
2. *America and the World Revolution and Other Lectures* (Amerika ve Dünya Devrimi ve diğer Konuşmalar) (Oxford University Press, New York, 1962), s.92-93.
3. *Alfred W.McCoy, The Politics of Heroin: CIA Complicity in the Global Drug Trade* (Eroin Politikaları: Küresel Uyuşturucu Ticaretinde CIA'nın Suç Ortaklığı (Lawrance Hill Books, NY,1991), s.54-63; Sallie Pisani, *The CIA and the Marshall Plan* (CIA ve Marshall Planı) (University Press of Kansas, 1991), s.99-105 ve başka yerlerde.
4. *New York Times*, 5 Mayıs 1947, s.1; 11 Mayıs, IV, s.5; 14 Mayıs, s.14 ve 24; 17 Mayıs, s.8, 18 Mayıs IV, s.4; 20 Mayıs, s.2; Howard K. Smith, *The State of Europe* (Londra 1950), s.151 (Ramadier alıntısı içindedir, benzer bir alıntı *New York Times* 20 Mayıs'da vardır.)
5. *The Guardian* (Londra), 29 Kasım 1983.
6. *Washington Post*, 30 Eylül 1999, s.1; 14 Ekim, s.14, 29 Aralık, s.19.
7. Stewart Steven, *Operation Splinter Factor* (Londra 1974), çeşitli yerlerde. Bu hikayeye yabancı olmayanlar için ilginç olabilir. Ulusal Arşiv'de bulduğum bir belge Dışişleri Bakanlığı'nın Noel Fields'in Macaristan'da hapsedildiğini başından beri bildiğini kanıtlıyordu. Ancak beş yılın tamamı süresince kamuoyuna Fields'in akıbeti hakkında bilgileri olmadığını açıkladılar.
8. Gladio Operasyonu: *The Observer* (Londra), 7 Haziran 1992; *Washington Post*, 14 Kasım, 1990, s.19; Die Welt (Germany), 14 Kasım 1990, s.7; *Los Angeles Times*, 15 Kasım, 1990, s.6; Philip Willan, *Puppetmasters: The Political Use of Terrorism in Italy* (Kukla Ustaları: İtalya'da Terörizmin Siyasi Kullanımı) (Londra, 1991), bölüm 8.
9. *Washington Post*, 14 Kasım, 1999, o dönemdeki durumun bazı yönleri açısından, ayrıca bkz. *Amnesty International Annual Report* (Uluslararası Af Örgütü Yıllık Raporu) Guatemala bölümleri 1997, 1998, 1999 Amnesty International websitesinde görülebilir
10. *New York Times*, 29 Nisan 1959, s.1.

11 Durumla genel bir bakış için bkz. John Gerassi, *The Coming of the New International* (Yeni Enternasyonalin Gelişi) (New York, 1971), s.245-256, ayrıca Irak Komünist Partisi'nin uzun bir özeleştirisini de kapsamaktadır.

12 Claudia Wright, *New Statesman* dergisi (Londra), 15 Temmuz 1983, s.20. (Yazar Sovyetler'in planı nasıl bulduklarından söz etmemektedir.

13. *Los Angeles Times*, 14 Nisan 1991, s.M1.

14. *Le Monde* (Fransa), 5 Şubat 1963, s.5.

15. Dışişleri Bakanlığı açıklaması: *Christian Science Monitor*, 13 Şubat1963, s.3.

16. *The Guardian* (Londra), 1 Ocak 1994, s.5.

17. Ralph McGhee, *Deadly Deceits: My 25 years in the CIA* (Öldürücü Hilekarlıklar: CIA'daki 25 yılım) (New York, 1983), çeşitli yerlerde. McGehee CIA'deki iş hayatının büyük bir bölümünü Tayland'da geçirdi; The Committee of Concerned Asian Scholars, (Duyarlı Asyalı Akademisyenler Komitesi) *The Indochina Story* (Çin Hindi Hikayesi) (Random House, NY, 1970), s.64-69; *New York Times*, 27 Kasım 1966, s.4; *Washington Post*, 20 Kasım 1966 s.22; 7 Aralık 1966.

18. *Washington Post*, 23 Ağustos 1966.

19. Bush alıntısı: *Washington Post*, 21 Mayıs 1997, Nora Boustany'nin makalesi.

20. *Washington Post*, 23 Ocak, 2000.

21. Bir Dave Barry dizesine dayanarak.

22. CIA'in 25 Şubat 1966 tarihli iç andıcı, 7 Mart 1977 tarihinde gizliliği kaldırıldı; yazar tarafından bir FOIA isteği sonucunda alındı.

23. İspanyolca Cable News Network, 23 Temmuz 1998, *El Diario-La Prensa* (New York) 24 Temmuz 1998; Clarin (Buenos Aires) 22 Temmuz 1998, s.45.

24. Kurbanların sayısı: *New York Times*, 3 Ocak, 2000.

25. FBI: *New York Times*, 10 Şubat1999, s.6; Kissinger: ABD Hükümeti belgesi 1999 da gizliliği kaldırıldı, *The Observer* (Londra), 28 Şubat 1999, s.3.

26. *New York Times*, 23 Temmuz 1986, s.1; *Baltimore Sun*, 12 Kasım 1995, s.1D; *Covert Action Information Bulletin (Washington, DC)*, No.12, Nisan 1981, s.24-27; William Minter, *Apartheid's Contras (Apartheid Karşıtları)* (Londra, 1994), 6. bölüm ve çeşitli yerlerde. Ayrıca bkz. Bu kitabın "Mandela" ve "Birleşmiş Milletler" bölümleri.

27. Staff Report of the Select Committee on Intelligence (İstihbarat Özel Komisyonu Raporu) ABD Temsilciler Meclisi 1975 " The Pike Report"(Pike Raporu). Bu rapor kitap halinde de okunabilir: CIA- *The Pike Report* (CIA-Pike Raporu), (Spokesman Books, Nottingham, England. 1977), s.56, 195-1988, 211-217.

28. *Washington Post*, 9 Ekim 1974, s.36; *New York Times*, 25 Eylül 1975, s.1; Evans ve Novak, *Washington Post*, 26 Ekim 1974, s.19 (NATO information); *Facts on File(Dosya Hakkındaki Gerçekler)* 1 Mart 1975, s.131 (NATO tatbikatları). Ayrıca bkz. "Seçimler" bölümünde Portekiz başlıklı kısım.

29. Doğu Timor sorununun 1975- 1978 yıllarındaki ayrıntılı tarihi için bkz. Noam Chomsky ve Edward S. Herman, *The Washington Connection and Third World Fascism, Volume 1* (Üçüncü Dünya Faşizmi ve Washington Bağlantısı).Cilt1 (Boston, 1979), s.129-204.

30. Daniel Moynihan, Suzanne Weaver ile birlikte, *A Dangerous Place* (Tehlikeli Bir Yer) (Boston, 1978), s.247.

31. Allan Nairn, "US Complicity in Timor" (Timor'da ABD'nin Suç Ortaklığı), *The Nation*, 27 Eylül 1999, s.5-6; "US Trained Butchers of Timor" (ABD'nin Eğittiği Timor Kasapları), *The Observer* (Londra), 19 Eylül 1999

32. *New York Times*, 31 Ekim 1995, s.3 Yetkili, Asya politikası ile yakından sık sık ilgi-

lenen biri olarak tanıtılmıştı. Görünüşte Suharto'dan ekonomik politika açısından söz ediyordu, ama eline en az bir milyon insanın kanı bulaşmış biri hakkında böyle bir yorumda bulunmak için gerçekten özel bir tür duyarsızlık gerekir.

33 Bkz. "Seçimler" bölümü, Jamaica.

34 Holly Sklar, *Washington's War on Nicaragua* (South End Press, Boston, 1988)

35. Philip Wheaton, *Inside Honduras: Regional Counterinsurgency Base* (Honduras'ın İçyüzü: Bölgesel Karşı-isyan Üssü) (Ecumenical Program in Central America and the Caribbean [EPICA], Washington, D.C, 1982), çeşitli yerlerde

35. *New York Times*, 25 Mayıs 1988, s.8.

36. Bkz. Seçimler bölümü, Nikaragua başlığı altındaki kısım.

37. Dianna Melrose, *Nicaragua: The Threat of a Good Example?* (Nikaragua: İyi Bir Örneğin Tehdidi mi?) (Oxfam, Oxford, UK, 1985), s.14.

38. *San Francisco Examiner*, 22 Mart 1987, s.1.

39. *New York Times*, 2 Aralık 1989, s.1.

40. *Los Angeles Times*, 28 Eylül 1991.

41. *Sunday Tribune* (Durban, Güney Afrika), 29 Kasım1981,s.1 ve 52.

42. Bob Woodward, *VEIL: The Secret Wars of the CIA 1981-1987* (Peçe: CIA'nın Gizli Savaşları 1981-1987) (New York, 1987), s.78-79, 124-125, 215; *New York Times*, 8 Nisan1982, s.3.

43. Fred Halliday, "Russians help to beat leftwing guerillas Ruslar Solcu Gerillaların Yenilmesine Yardım Etti), *The Guardian* (Londra), 3 Mayıs 1984, s.7; *New York Times*, 19 Mart 1980, s.1.

44. *New York Times*, 23 Mayıs 1980, s.1.

45. *The Milwaukee Journal*, 12 Ağustos 1980, Güney Kore'de çalışan üç Amerikan Barış Gönüllüsünün gözlemlerine davanarak. Bu üçlüden ikisi *Covert Action Information Bulleti* da Kore'deki olaylara ilişkin bir makale yazdı.Washington, DC), No.11, Aralık 1980, s.9-15.

46. Dışişleri Bakanlığı Açıklaması: *The Milwaukee Journal*, age. 1980 ayaklanması ve ABD Güney Kore ilişkileri için bkz. Tim Shorrock, "Debacle in Kwangju"(Kwangju Yenilgisi), *The Nation*, 9 Aralık, 1996, s.19-22; *Washington Post*, 5 Mart 1996, s.5; Bill Mesler, "Korea and the US: Partners in Repression"(Kore ve ABD Baskı Altındaki Ortaklar), *Covert Action Quarterly* (Washington,DC), No. 56, İlkbahar 1996, s.53-57.

47. *New York Times*, 2 Şubat 1981, s.8, 3 Şubat, s.6.

48. Woodward, s.96-97, 157-158, 215; Jonathan Bearman, *Qadhafi's Libya* (Zed Books, Londra 1986), s.216-225.

49. *New York Times*, 11 Şubat 2000, s.30, başmakale.

50. Pasifik Adaları Yemeğinde Konuşma, Kahala Hilton Oteli, Hawaii, 10 Şubat 1982, Eylül 1989'da yayımlanan bir makaleye atıfta bulunuluyor: "Possible Foreign Involvement in the Fiji Military Coup"(Fiji Askeri Darbesinde Olası Dış Bağlantılar), s.2. Yazarı Owen Wilkes her ikisi de Yeni Zelanda'da yayımlanan *Peacelink ve Wellington Pacific Report* dergilerinin editörüdür.

51. Aynı eser, s.6-7.

52. *The Nation*, 15/22, Ağustos, 1987, s.117-120; *San Francisco Chronicle*, 17 Haziran 1987, The National Reporter, (Washington D.C.) Sonbahar 1987 s.33-38; *Covert Action Information Bulletin* (Washington, D.C.), No.29, Sonbahar 1987, s.7-10.

53. *The Sdyney Morning Heald* (Australia), 16 Mayıs, 1987, s.1

54. The Independent Commission of Inquiry on the US Invasion of Panama (Panama'nın ABD Tarafından İşgali ile ilgili Bağımsız Soruşturma Komisyonu), *The U.S. Invasion of Panama: The Truth Behind Operation 'Just Cause'(ABD'nin Panama Saldırısı: "Haklı Sebep" Operasyonu'nun Ardındaki Gerçek) s.18 ve 54*, (South End Press, Boston, 1991), çeşitli yerlerde; Philip Wheaton, editör, Panama Invaded (The Red Sea Press, New Jersey, 1992) çeşitli yerlerinde.

55. Sovyet Müdahalesini kışkırtmak: Brzezinski'nin Giriş bölümünde ver alan açıklamaları; ayrıca Robert Gates (eski CIA başkanı) *From the Shadows* (Gölgelerden),(New York, 1996), s.178: "[Başkan] Carter Sovyetler'in hamlelerine karşılık olarak çeşitli örtülü operasyonlar başlattı ...Afganistan'ın işgalinden çok daha önce, istihbaratçıların Sovyetler'e Afganistan'da karşılık vermeye yönelik tespitlerini onayladı."

56. *Washington Post*, 23 Kasım 1999.

57. National Endowment for Democracy, Washington D.C , Washington D.C, *Annual Report*, 1990 (1 Ekim 1989-30 Eylül 1990), s.23-24.

58. Aynı eser, 1991, s.41-43.

59. *Los Angeles Times*, 13 Haziran, 1991, s.14.

60. National Endowment for Democracy, Washington, D.C, *Annual Report, 1991* (1 Ekim 1991), s.42.

61. *Los Angeles Times*, 9 Mart 1992, s.14.

62. Mark Bowden, *Black Hawk Down(Kara Şahin Düştü)* (1999), çeşitli yerlerde; Stephen Shalom, "Gravy Train: Feeding the Pentagon by Feeding Somalia" (Sos Treni: Somali'yi Besleyerek Pentagon'u Beslemek) Kasım 1993, www.zmag.org/zmag/articles/shalomsomalia.html; petrol şirketleri: *Los Angeles Times*, 18 Ocak 1993, s.1.

63. Post-war bombing (Savaş Sonrası Bombalama): *Washington Post*, 30 Ağustos 1999, s.3, 18 Eylül; Looney: aynı eser 24 Haziran 1996.

64. Pilot and Navy Ships (Pilot ve Donanma Gemileri): *New York Times*, 29 Temmuz 1996, s.6.

65. *New York Times*, başyazı, 25 Kasım 1996, s.14.

66. 30 Haziran 1999 tarihinde Senato 2000 yılı için dış ülkelerdeki operasyonlar, ihracat finansmanı ve diğer ilgili programlar için tahsisat ayıran yasayı kabul etti. Bu yasada SIN isimli istihbarat servisi açıkça kınandı.

67. *Washington Post*., 25 Kasım 1990, s.18, 19 Aralık 1990, s.25.

68. *iF Magazine* (Arlington, VA), Temmuz-Ağustos 1997, s.24-25, bu olayla ilgili William Blum makalesi; *Washington Post*, 27 Nisan 1997, s.29 (RU-38A uçağı).

69. *National Catholic Reporter*, 24 Mart 1995.

70. *Viva Chiapas!*, Kış 1995/6, s.1-2, ve diğer sayılar (ekümenik)Hristiyanların birliğini savunan örgütün bir yayını, Conversion for Reclaiming Earth in the Americas (Amerikalar'da Toprağı Ekilebilir Hale Getirmek için Dönüşüm), Tacoma Park, MD)

71. *Washington Post* 12-14 Temmuz 1998 tarihinde yayımlanan yazı dizileri.

72. Uyuşturucular: 1999 yılı Ağustos ayında Meksika'nın en büyük uyuşturucu suçları savcısı Mario Ruiz Massieu bir Houston bankasında uyuşturucu ödemesi olduğundan kuşkulanılan 9,9 milyon dolarlık bir para aklama olayı nedeniyle suçlanmıştı: *Washington Post*, 28 Ağustos 1999, s.7. Meksika Silahlı Kuvvetleri'nin uyuşturucu kaçakçılarına yardımıyla ilgili olarak bkz. 9 Eylül 1998.

    İnsan Hakları: Amnesty International, *Mexico: The persistence of torture and impunity* (Meksika, işkencenin sürmesi ve Dokunulmazlık) çeşitli yerleri; ayrıca bkz. Meksika'da işkence ile ilgili daha sonraki Uluslararası Af Örgütü Raporları.

73 *Viva Chiapas!* age

74 *Washington Post*, yazı dizileri, age.

75 Senatör Patrick Leahy (Demokrat, Vermont) bu tür yasaların önde gelen destekçisiydi. 1990 yıllardan bu yana bunların çeşitli versiyonları yasalaştı. Bu konuda bir tartışma internette http://www.ciponline.org/facts adresinde okunabilir. Ayrıca bkz. Amnesty International'ın *Human Rights & US Security Assistance* (İnsan hakları ve ABD Güvenlik yardımları) yayınının çeşitli sayıları.

76. *The Dallas Morning News*, 18 Mart 1998.

77. Donnie Marshall'ın Temsilciler Meclisi Adalet Komisyonu, Suçlarla ilgili altkomisyon önünde verdiği ifade. 29 Temmuz 1999. Komisyon bürosunda henüz basılmamış metinden okunmuştur.

78. *Miami Herald*, 7 Ekim 1997, s 8a; *Washington Post*, 24 Şubat 2000 s.1.

79 *New York Times*, 11 Kasım 1998, s.24.

80 *Washington Post*, 4 Ekim 1997.

81 Aynı eser, 18 Şubat 1999.

82. *Amnesty Action* (AIUSA, NY), Kış 1997, s.1 ve 8 . 1994 raporunun ayrıntılarını tekrarlamaktadır.

83. *Washington Post*, 31 Aralık 1998.

84. *Colombia Bulletin: A Human Rights Quarterly* (Columbia Support Network, Madison WI) İlkbahar 1997, s.29 Uluslararası Af Örgütü'nden Carlos Salinas'ın makalesi. Bu müdahale ile ilgili daha fazla bilgi için bkz. bu derginin diğer sayıları, ya da http://www.igc.org/csn/index.html adresli internet web siteleri.

85. *Public Papers of the Presidents of the United States* (GPO), 1996, Cilt.I,s.614, 21 Nisan

86. *New York Times*, 21 Mart 1999, s.1 "Etnik temizlik" Eski Yugoslavya için kurulan Uluslararası Ceza Mahkemesi'nce yapıştırılmış bir etikettir.

87. *Washington Post*, 8 Kasım 1998, s.3

88. *The Independent* (Londra), 24 Nisan, 1999, s.1.

89. Aynı eser.

90. *Military Review* (Fort Leavenworth, Kansas). "The Professional Journal of the U.S. Army" (ABD Ordusu Resmi Dergisi), Şubat 1987, s.46-47.

18. BÖLÜM

1. *Miami Herald*, 17 Ekim 1997, s 22A

2. Joseph Burkholder Smith (eski CIA ajanı), *Portrait of a Cold Warrior* (Bir Soğuk Savaşçının Portresi) (New York, 1976), 7,15,16,17. bölümler; Raymond Bonner, *Waltzing With a Dictator: The Marcoses and the Making of American Policy* (Bir Diktatörle Vals Yapmak: Marcos'lar ve Amerikan Politikasının Yapılışı) (New York, 1987), s.39-42; *New York Times* başyazı 16 Ekim 1953, s.26.

3. David Wise ve Thomas Ross, *The Invisible Government (Görünmez Hükümet)*, (New York, 1965,) s.337; Wilbur Crane Eveland, *Ropes of Sand: America's Failure in the Middle East* (Kumdan Kaleler : Amerika'nın Orta Doğu'daki Başarısızlığı)(NY, 1980), s.249-250; *New York Times*, 31 Mart 1997, s.11.

4. Smith, s.210-211.

5. Dwight Eisenhower, *The White House Years: Mandate for Change, 1953-1956* (Beyaz Saray Yılları: Değişim Emri, 1953-1956) s.20 m.5, (New York, 1963), s.372.

6. Britanya Hükümeti'nin 1984 yılında açıklanan belgelerine dayanılarak Jagan'ı de-

virme politikasının ardındaki ham alaycılığın ayrıntılı bir açıklaması için bkz. *The Guardian* (Londra), 28 Aralık 1984; *The Times* (Londra) 7 ve 10 Ekim 1953; *The Sunday Times* (Londra) 16 ve 23 Nisan 1967.

7. *New York Times*, 9 Ekim 1994, s.1, 31 Mart 1997, s.11; *Los Angeles Times*, 20 Mart 1995, s.5.

8. *Washington Post*, 24 Ocak 1997.

9. Duane Clarridge Digby Diehl ile birlikte *A Spy For All Seasons: My Life in the CIA* (New York, 1997), s.64-66. Clarridge CIA (Her devrin Casusu : CIA'daki Hayatım) içinde yükselerek en üst düzey yöneticilerden biri oldu..

10. *New York Times*, 25 Nisan 1966, s.20.

11. Philip Agee, *Inside the Company: CIA Diary* (Şirketin içinde : CIA Günlüğü), (New York, 1975), s.321; A.J. Langguth, *Hidden Terrors* (New York, 1978) s.92.

12. John Bartlow Martin, *Overtaken by Events: The Dominican Crisis From the Fall of Trujillo to the Civil War* (Ani Olaylar: Trujillo'nun Devrilişinden iç savaşa Dominikler krizi) s.20 n.12 (Doubledav, NY, 1966) s.226-228.

13. Aynı eser, s. 347-348.

14. Georgie Anne Geyer, *Miami Herald*, 24 Aralık 1966; Stephen Schlesinger ve Stephen Kinzer, *Bitter Fruit: The Untold Story of the American Coup in Guatemala (Acı Meyve : Guamala'daki Amerikan Darbesinin Anlatılmayan Öyküsü) s.20 n.14*. (New York, 1982), s.236-244; *New York Herald Tribune*, 7 Nisan 1963. Bert Quint makalesi, kısım 2, s.1.

15. *Washington Post*, 17 Mayıs 1975; *New York Times*, Mayıs 17-18, 1975.

16. *Covert Action in Chile, 1963-1973* a Staff Report of The Select Committee to Study Governmental Operations with Respect to Intelligence Activities (US Senate)(Şili'de Gizli Faaliyetler 1963-1973; Devlet Operasyonlarıyla İstihbarat Faaliyetleri Arasındaki İlişkiye Dair Araştırma Komitesi Raporu ABD Senatosu) s.20 n.16, 18 Aralık 1975, çeşitli kısımlarında.

17. *New York Times*, 25 Eylül 1975, s.1, 7 Ocak 1976, s.1; *The Guardian* (Londra), 7 Şubat, 1996 (Soares'in CIA ile bağlantılarına ilişkin kitabı üzerine).

18. Ernest Volkman ve John Cummings, "Murder as Usual" (Her zamanki gibi Cinayet), *Penthouse* (New York), Aralık 1977, s.112 ve devamı; David Corn, *Blond Ghost: Ted Shackley and the CIA's Crusades* (Sarışın Hayalet: Ted Shackley ve CIA Haçlı Seferleri) s.21 n.18'den devam .(Simon & Schuster, NY, 1994), s.330; Robert Gates (eski CIA başkanı), *From the Shadows* (New York, 1996), s.175.

19. 1984: *Los Angeles Times*, 21 Mart 1992, s.2; 1989: *U.S. New & World Report*, 1 Mayıs 1989, s.40; *Los Angeles Times*, 23 Nisan 1989, s.1.

20. *New York Times*, 21 Ekim1984, s.12, 31 Ekim, s.1.

21. *Covert Action Information Bulletin* (Washington, D.C) No.22, Sonbahar 1984, s.27, reklamın bir kopyası görülebilir.

22. William I.Robinson, *A Faustian Bargain: U.S. Intervention in the Nicaraguan Elections and American Foreign Policy in the Post-Cold War Era* (Faustvari bir Pazarlık: ABD'nin Nikaragua Seçimlerine Müdahalesi ve Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Amerikan Dış Politikası) (Westview Press, Colorado, 1992) çeşitli yerlerde; Jacqueline Sharkey, "Anatomy of an Election: How the US Money Affected the Outcome in Nicaragua" (Bir Seçimin Anatomisi: ABD Parası Nikaragua Seçimlerini Nasıl Etkiledi), Common Cause Dergisi (Washington,DC) Mayıs/Haziran 1990.

23. *The Guardian* (Londra), 22 Eylül 1986; *Los Angeles Times* 31 Ekim 1993, s.1; *New York Times*, 1 Kasım 1993, s.8.

24. Time 15 Temmuz 1996, s.29-37; Fred Weir, deneyimli Amerikalı Moskova muhabiri,

Institute for Policy Studies (Washington D.C) için hazırlanmış 17 Temmuz 1996 tarihli analizi, Weir'e sıralar fweir.ncade@rex.iasnet.ru adresindevdi.

Clinton alıntısı: Washington Star, 27 Mart 1996 s.1. Clinton -Yeltsin konuşmasını içeren bir Dışişleri Bakanlığı telgrafından.

25. *Washington Post*, 6 Nisan 1997. Dolar miktarı, NED'in Yıllık Raporlarından 1991-1996 çıkarılmıştır.
26. *New York Times*, 3 Temmuz 1996, s.6.
27. *Wall Street Journal*, 3 Temmuz, 1996, s.10.
28. *Intelligence Newsletter* (Paris) 18 Haziran 1998 (Uzman olmayanlar arasında çok az tanınan bu bülten çok iyi düzenlenmiş ve saygın bir uluslararası istihbarat enformasyonları kaynağıdır.)
29. *Los Angeles Times*, 12 Evlül 1998, s.6; 6 Mart 1999, s.6; *The Guardian* (Londra), 31 Mayıs, 1997, s.16.

19. BÖLÜM

1. *Washington Post*, 22 Eylül 1991.
2. NED Yıllık Raporları, 1994-1996.
3. NED Yıllık Raporu, 1996, s.39.
4. AIFLD hakkında daha fazla bilgi için, bkz: Tom Barry, vd. *The Other Side of Paradise: Foreign Control in the Caribbean* (Cennetin Diğer Yanı: Karayibler'de Yabancı Kontrolü) (Grove Press, NY, 1984), bkz. indekste AIFLD; Jan Knippers Black, *United States Penetration of Brazil* (Brezilya'da ABD. Nüfusu), Univ. of Pennsylvania Press, 1977), bölüm 6; Fred Hirsch, *An Analysis of Our AFL/CIO Role in Latin America AFL/CIO 'nun Latin Amerika'daki Rolüne Dair Bir Analiz)*, (monografi, San Jose, California, 1974) çeşitli yerlerde; *The Sunday Times* (Londra), 27 Ekim1974, s.15-16.
5. NED Yıllık Raporu, 18 Kasım 1983 tarihinden 30 Eylül 1984 tarihine kadar, s.21.
6. NED Yıllık Raporu, 1998, s.35.
7. Bkz. NED'in 1990'lı yıllara ait yıllık raporları.
8. Haiti: *Haiti Progres* (Port-au-Prince, Haiti), 13-19 Mayıs 1998.
9. *New York Times*, 31 Mart 1997, s.11.
10. *Washington Post*, 16 Şubat 1987; ayrıca bkz. *New York Times*, 15 Şubat 1987, s.1.
11. *San Francisco Examiner*, 21 Temmuz 1985, s.1.
12. *New York Times*, 13 Temmuz 1998.
13. NED'e ilişkin ayrıntılı bilgi için yukarıda belirtilen kaynaklara ek olarak bkz. William, I.Robinson, *A Faustian Bargain: U.S. Intervention in the Nicaraguan Elections and American Foreign Policy in the Post-Cold War Era* (Westview Press, Colorado, 1992), çeşitli yerlerde.

20.BÖLÜM

1. *New York Times*, 4 Kasım 1983, s.16.
2. *Washington Post*, 18 Kasım 1996.
3. Shirley Hazzard, *Countenance of Truth: The United Nations and the Waldheim Case (Gerçeğin Yüzü: Birleşmiş Milletler Ve Waldheim Alayı)*. (Viking. New York. 1990) s.7 Hazzard Birleşmiş Milelter'de 1952 yılından 1962 yılına kadar çalıştı.
4. *New York Times*, 1 Kasım 1952, s.1.

5 *The Guardian* (Londra), 20 Eylül 1983. Bir sonraki gün Beyaz Saray Lichenstein'ın sözlerine katılmadığını bildirdi.

21.BÖLÜM

1. *Washington Post*, 13 Kasım 1999.
2. ECHELON'a ilişkin genel tartışma ve ilgili konular için:

   a) Nicky Hager, *Secret Power: New Zealand's Role in the International Spy Network* (Gizli Güç: Uluslararası Casusuluk Ağında Yeni Zelanda'nın Rolü) (Craig Potton Publishing, Nelson, NZ, 1996) çeşitli yerlerde;

   b) European Union Report (Avrupa Birliği Raporu), "An Appraisal of the Technologies of Political Control" (Siyasi Kontrol Teknolojileri Hakkında Bir Değerlendirme), Evlül 1998, özellikle Bölüm 7.4, aşağıdaki internet adresinde okunabilir: http://cryptome.org/stoa-atpc.htm;

   c) European Parliament Report (Avrupa Parlamentosu raporu), "Interception Capabilities 2000"(Yakama Yeteneği 2000), Nisan 1999. Duncan Campbell tarafından yazılmış olup Internettehttp://www.iptvreports.mcmail.com/interception_capabilities_2000.htm- adresinde okunabilir. Campbell (özet, paragraf 7) "sözcük" belirlemenin telefon görüşmelerinde henüz mümkün olmadığını belirtmekte, ancak konuşmacıyı tanıma sistemlerinin, daha doğrusu "voice prints" (ses çıktıları) teknolojisinin geliştirildiğini ve hedef alınan bireylerin yaptıkları uluslararası görüşmeler sırasındaki konuşmalarının dinlenmesinde kullanıldığını belirtiyor. Ancak, bir zamanlar NSA'da haberleşme güvenlik analisti olarak çalışan ve şu sıralar Electronic Privacy Information Center, Washington D.C, şirketinin üst düzey yöneticilerinden olan Wayne Madsen, telefon konuşmalarında sözcük belirlemenin NSA tarafından yıllardır kullanıldığını yazara bildirmiştir.
3. *The Observer* (Londra), 28 Haziran 1992, s.4.
4. Seymour M. Hersh, "How the digital age left our spies out in the cold," (Dijital Çağ Ajanlarımızı Nasıl Kapıdışarı Etti). *The New Yorker*, 6 Aralık 1999, s. 58-76.
5. *Sunday Times* (Londra), 31 Mayıs 1998, s.11.
6. *The Telegraph* (Londra), 16 Aralık 1997.
7. *The Intependent* (Londra), 11 Nisan 1998.
8. *Electronic Telegraph* (Londra), 11 Nisan 1999.
9. *Washington Post*, 26 Şubat 1995, s.1.
10. Aynı eser, 17 Ekim 1995.
11. *Electronic Telegraph* (Londra) 11 Nisan 1999.
12. *Washington Post*, 30 Eylül 1999, s.20.
13. Hager, age, s.94.
14. EU-FBI: *Statewatch magazine* (Londra), Cilt 7, No. 1, 4, ve 5 (1997); Cilt 8, No. 5 ve 6 (1998); Cilt 9, No.2, 3 ve 6 (1999). Materyalin bir kısmı internette http://www.statewatch.org adresinde okunabilir.
15. "The working document for the Scientific and Technological Options Assessment (STOA) panel" (Bilimsel ve Teknik Seçenekler Değerlendirme Paneli Çalışma Belgesi), 14 Mayıs 1999. The Technology News Site tarafından 18 Mayıs 1999'tarihinde bildirilmiştir; STOA Avrupa Parlamentosu'na bağlı bir ajanstır; *Baltimore Sun*, 10 Aralık 1995, s.1'de başlayan makale.
16. *Washington Post*, 20 Ağustos 1999, s.1.
17. Harvard Hukuk Fakültesi'ndeki sempozyum, 28-30 Ocak 1996; Konuşmacılar National Defense University'den (Ulusal Savunma Üniversitesi)'den Paul Strass-

man ve Science Application International Corporation'dan (Bilimi Uygulamaları Uluslararası Şirketi)'dan William Marlowe. Her iki konuşmacı da internetteki bir çok isimsiz yeniden gönderme hizmeti veren servisin, içlerinde CIA'in de bulunduğu devlet kuruluşları tarafından işletildiğini ilan ettiler. Marlowe Almanya, Fransa ve başka ülkelerde de devlete bağlı kuruluşların aynı şeyi yaptıklarını söyledi. Marlowe'un konuşmasından alınmış bazı notlar için bkz. : http://ksgwww.harvard.edu/iip/GIIconf/gii2note.html (site Aralık 1999 tarihinde ziyaret edildi); ayrıca bkz.: *New York Times*, 19 Nisan 1999, p C4; Lotus, vd.: Wayne Madsen, *Computer Fraud & Security Bulletin* (Oxford, UK) Haziran 1995; "Interception Capabilities 2000" (bkz. 2. not), Technical annexe, 42 - 44 bölümler.

18. *USA Today*, 9 Ekim 1998, s.10; *Washington Post*, 29 Ocak 1999, s.23, 13 Şubat 1999, s.27 (Nat Hentoff).

19. *Baltimore Sun*, 10 ve 15 Aralık, 1995, NSA hakkında altı bölümlük bir dizinin bir kısmı; Wayne Madsen, "Crypto AG: The NSA's Trojan Whore?" *Covert Action Quarterly* (Washington, DC), No.63, Kış 1998, s.36-42; *Der Spiegel*, (Hamburg, Germany), 2 Eylül 1996, s.206-211.

20. Duncan Camphell'un 3 Eylül 1999 tarihli makalesi, Tech Web'in sitesinden bulunabilir: http://www.techweb.com/wire/story/TWB19990903S0014

21. Ajans France Presse, 18 ve 21 Şubat, 2000. Microsoft bütün iddiaları kesinlikle reddetti ve Fransa Savunma Bakanlığı da raporun "kurum dışı uzmanlar" tarafından yazıldığını ve raporun tamamına katılmak zorunda olmadıklarını belirtti.

22. BÖLÜM

1. Dominik Cumhuriyeti: Daha fazla bilgi için bkz: "Seçimler" bölümü; Honduras: *New York Times*, 25 Mayıs 1988, s.8; Mexico: aynı eser, 20 Nisan 1990, s.1; Cypriot: *Washington Post*, 18 Nisan 1999; Colombia: aynı eser, 14 Ekim 1999, s.1.

2. *Los Angeles Times*, 21 Haziran 1992, s.M1.

3. *Washington Post*, 15 Ekim 1999, s.23.

4. *New York Times*, 6 Kasım 1983, s.1,18,19; Casey: Bob Woodward, VEIL: *The Secret Wars of the CIA 1981-1987* (New York, 1987), s.294.

5. *Los Angeles Times*, 23 Temmuz 1990.

6. Philip Wheaton, *Panama Invaded* (New Jersey, 1992), s.45, 50-51; ayrıca yazarın Wheaton'la röportajı.

7. *New York Times*, 20 Mart 1990, s.8.

8. Panama elçiliği tarafından yazara Kasım 1999 tarihinde Washington'da söylendiği gibi.

9. *Washington Post*, 22 Kasım 1998, s.2; 3 Mart 1999; 27 Ekim 1999, s.27.

10. Aynı eser, 4 Eylül 1999, s.26.

11. Haiti: *The Nation*, 26 Şubat 1996, s.5; *Washington Post*, 3 Ağustos 1996; *Ajans France Presse*, 9 Şubat 1996, Haitian Information Bureau'dan bildirildiği gibi, Port-au-Prince, Haiti, 10 Şubat 1996; *New York Times*, 28 Kasım 1995.
Daha fazla ayrıntı için bkz. Haiti Advocacy'nin duyuruları.(Washington, D.C) ve The Campaign for the Return of the FRAPH/FADH. Belgeler, http://members.bellatlantic.net/~advocacy adresinde görülebilir.

23. BÖLÜM

1. *Los Angeles Times*, 12 Şubat 1990

2. *New York Times*, 23 Temmuz 1986, s.1

3. *The Guardian* (Londra), 15 Ağustos 1986. *The Times* (Londra), 4 Ağustos 1986.

4. CBS-TV Tomlins ile röportaj, 5 Ağustos 1986; vazarla Pizzey'in röportajı, 25 Nisan 1999

5. *The Atlanta Journal and Constitution*, 11 Haziran 1990, s.1.

6. *Los Angeles Times*, 13 Haziran 1990, s.12.

24. BÖLÜM

1. Peter Dale Scott & Jonathan Marshall. Cocaine Politics: *Drugs, Armies, and the CIA in Central America*, (Kokain Siyaseti: Orta Amerika'da uyuşturucular, Ordular ve CIA) (University of California Press,Berkeley,1991), s.x-xi. Dayle 1991 tarihinde New York Fordham Üniversitesi'nde uyuşturucular konusunda düzenlenen bir panele katılmıştı. Panel, Christic Institute ve diğer gruplar tarafından düzenlenmişti.

2. Alfred W. Mc Coy, *The Politics of Heroin: CIA Complicity in the Global Drug Trade* (Eroin Politikası: Küresel Uyuşturucu Ticaretinde CIA'in Suç Ortaklığı), (New York, 1991), s.43-47, 53-62; Alexander Cockburn ve Jeffrey St. Clair, *Whiteout. The CIA, Drugs and the Press* (Whitcout CIA Uyuşturucular ve Basın), (Verso, NY/Londra, 1998, s.137-141.

3. Christopher Robbins, *Air America*, (New York, 1985), 9. bölüm; Mc Coy, 7. bölüm ve diğer yerlerde.

4. McCoy, 4, 5, ve 7 bölümler; Robbins, 5'ten 9'a kadar olan bölümler.

5. Jonathan Kwitny, *The Crimes of Patriots: A True Tale of Dope, Dirty Money, and the CIA* (Yurtseverlerin Suçları : Uyuşturucu, Kara Para ve CIA'in Gerçek Hikaveleri) (W.W.Norton & Co., New York, 1987) - bankanın uyuşturucu bağlantıları: 16. bölüm ve başka yerlerde; CIA bağlantıları: bkz indeks, s.404; McCoy, s.461-478; **The Village Voice** (New York), 1-7 Temmuz, 1981, *Counter Spy* dergisi (Washington DC), Kasım 1980-Ocak 1981, s.30-33.

6. Casey: *Los Angeles Times*, 14 Nisan 1989, s.11, Kerry Raporundan alınmıştır (aşağıya bakınız).

7. *Cocaine Politics*, a.g.e. 6 ve 10. bölümler; John Dinges, *Our Man in Panama (Panamadaki Adamımız)*, (Random House NY, 1991), çeşitli bölümlerinde; Murray Waas, "Cocaine and the White House Connection".(Kokain ve Beyaz Saray Bağlantısı), *LA Weekly* (Los Angeles), 30 Eylül-6 Ekim ve 7-13 Ekim 1988; National Security Archive Documentation Packet (Ulusal Egemenlik Arşivi Doküman Paketi: "The Contras, Cocaine, and Covert Operations" (Kontralar, Kokain ve Örtülü Operasyonlar), (Washington, DC 1996)

8. *Washington Post*, 28 Kasım 1995, s.3.

9. *Drugs, Law Enforcement and Foreign Policy*, (Uyuşturucular, Yasa Uygulamaları Ve Dış Siyaset), Senato Komisyonunun Dış İlişkiler, Raporu, Terörizm Narkotik ve Uluslararası Operasyonlar Alt Komitesi, 1989, s.2, 36, 41,

("Kerry Raporu").

10. *Los Angeles Times*, 8 Nisan 1988, s.12.

11. Costa Rica/Hull/ Kübalılar: Robert Parry, *Lost History: Contras, Cocaine, the Press & "Project Truth"* (Kayıp Tarih: Kontralar, Kokain, Basın Ve Tasarlanmış Gerçek), (The Media Consortium, Arlington, VA, 1999), s.220-223 ve başka yerde; *Cocaine Politics*, (Saldırgan Kokain Siyaseti) a.g.e. İndekste "Castro Karşıtı Kübalılar" a bakınız; Martha Honey, *Hostile Acts: U.S. Policy in Costa Rica in the 1980s (Saldırgan Eylemler : 1980'li Yıllarda Kosta Rika'da ABD Politikası)*, (University Press of Florida, Gainesville, 1994), 8'den 10'a kadar olan bölümler ve çeşitli yerlerde; Mart-

ha Honey ve David Myers, "U.S. Probing Drug Agent's Activities in Costa Rica"(ABD'nin Uyuşturucu Araştırma Ajanlarının Kosta Rika'daki Faaliyetleri) s 25 m.11. *San Francisco Chronicle*, 14 Ağustos 1991

12 *Cocaine Politics*, a.g.e. 2 ve 3. bölümler ve çeşitli yerlerde; Hyde: Peter Dale Scott, *The Official Story: What the government has admitted about CIA ties to drug dealers* (Resmi Hikaye: Hükümet'in CIA'in Uyuşturucu Tüccarlarıyla Bağları Hakkında İtiraf Ettikleri), (Institute for Policy Studies, Washington, DC, 1999), s.28-29. Bu monografi CIA'nın uyuşturucu bağlantıları ile ilgili olarak ortaya atılan bir çok iddiaya cevap olarak 1997 - 1998 yıllarında yayımlanan iki CIA ve bir Adalet Bakanlığı raporunun bir analizidir. Ayrıca bkz. *Lost History*, a.g.e., çeşitli bölümlerde hükümet raporlarına ilişkin analizler bulunmaktadır.

13. Ilopango: Celerino Castillo ve Dave Harmon, *Powder Burns: Cocaine, Contras and the Drug War (Toz Yanıkları : Kokain, Kontralar ve Uyuşturucu Savaşı)*, (Mosaic Press, Kanada, 1994), s.128-139 ve başka yerde; North'un günlüğü: *Washington Post*, 22 Ekim 1994, s.11; Guatemala: Frank Smyth, "In Guatemala, The DEA Fights the CIA", (Guatemala'da DEA, CIA ile Savaşıyor) *New Republic*, 5 Haziran 1995.

14. *New York Times*, 14 Nisan 1989, s. 8; *Cocaine Politics*, a.g.e. , s 60-62; Customs Agent: FBI debriefing of Dennis Ainsworth, California Contra supporter,(Gümrük Memuru: FBI'ın California'daki Destekçisi Dennis Ainswort'dan Aldığı Bilgiler.) 14. Madde, 21 Ocak 1987, s.8, National Security Archive Documentation Packet, (Ulusal Güvenlik Arşivi Doküman Paketi'nin) bir bölümüdür, age.

15. Kerry Report, s.42-43; *New York Times*, 14 Nisan 1989, s.8.

16. *Cocaine Politics*, a.g.e. s.17-18.

17. *New York Times*, 14 Nisan 1989, s.8.

18. *Washington Post*, 17 Mart 1998.

19. *Whiteout*, a.g.e., s.95-97; *Wall Street Journal*, 22 Kasım 1996; *New York Times*, 19 Kasım, 1996; *Miami Herald* 23 Kasım 1996, s.B1.

20. McCoy, s.436-460; Tim Weiner, *Blank Check: The Pentagon's Black Budget (Açık Çek: Pentagon Örtülü Bütçesi)* (Warner Books, NY, 1990), s.151-152; *New York Times*, 18 Haziran 1986; *Covert Action Information Bulletin*, (Washington, DC) No.28, Yaz 1987, s.11-12; *Los Angeles Times*, 4 Kasım 1989, s.14; *Washington Post*, 13 Mayıs 1990, s.1.

21. *Los Angeles Times*, 22 Ağustos 1993.

22. *New York Times*, 14 Kasım1993; The Nation, 3 Ekim 1994, s.346; *Washington Post*, 8 Mart, 1997.

23. Amerika Birleşik Devletlerinde: *Gary Webb, Dark Alliance: The CIA, The Contras and the Crack Cocaine Explosion* (Karanlık İttifak : CIA, Kontralar ve Crack-Kokain Patlaması) s.25 m.23, (New York, 1998), çeşitli bölümlerinde; *San Jose Mercury News*, 18-20 Ağustos, 1996, Gary Webb'in kitabının kaynaklandığı yazı dizisi; *Cocaine Politics*, a.g.e., çeşitli yerlerinde; *Lost History*, a.g.e., çeşitli verlerinde: *iF Magazine*, (Arlington, VA), Mart-Nisan 1998, Eylül-Ekim 1998, ve diğer savıları; *The Official Story*, a.g.e., çeşitli yerlerinde; *New York Times*, 10 Ekim 1998, "CIA said to ignore charges of contra drug dealing in '80s". "CIA, 1980'li yıllarda Kontralar'ın Uyuşturucu Ticareti Suçlarından Habersiz olduğunu Söyledi.

24 *Eugene Weekly* (Oregon), 15 Ocak 1999. Webb ile röportaj.

25.BÖLÜM

1. Başkan yardımcısı olarak bir İran yolcu uçağının Amerikan gemisi tarafından bombalanması ve 290 kişinin hayatını kaybetmesi üzerine yaptığı konuşmadan; *Newsweek*, 15 Ağustos 1988.

2. *Washington Post*, 18 Aralık 1987.
3. *New York Times*, 11 Kasım 1996, s.12.
4. Yazarın Washington DC'de Cuban Interest Section ile yaptığı görüşmeden.
5. *U.S. Aid to North Vietnam*, (Kuzey Vietnam ABD Yardımı), Hearings Before the Subcommittee on Asian and Pacific Affairs, House Committee on International Relations, ABD Temsilciler Meclisi Uluslararası İlişkiler Komitesi'nin Asya ve Pasifik İşleri Alt Komitesi Önündeki Oturum Belgeleri, 19 Temmuz 1977, Ek 2.
6. *Los Angeles Times* ve *New York Times*, 11 Mart 1997.
7. Bu konuda bir tartışma için bkz.: John Pilger, "Vietnam: The Final Battle", (Vietnam: Son Savaş), *Covert Action Quarterly* (Washington, DC), No. 64, İlkbahar 1998, s.54-65.
8. Holl Sklar, **Washington's War on Nicaragua** (Washington'un Nikaragua Savaşı), (South End Press,Boston, 1988), s.169-170, 314.
9. *San Francisco Chronicle*, 16 Nisan 1987, s.15.
10. Yazarın savcı Ramsey Clark ile röportajı, 7 Eylül 1999. Clark tazminat talep edenlerin bir çoğu adına hareket ediyordu.
11. Avukat John Kiyanoga, Alexandria, VA ile 10 Eylül 1999 tarihinde yapılan röportajdan; o ve kardeşi David bu duruşmalarda avukatlık yaptılar; bkz.: *Los Angeles Times*, 1 Nisan 1990'da yayınlanan makaleleri; ayrıca bkz.: *The Guardian* (Londra), 28 Temmuz 1990, s.7; *San Francisco Examiner*, 26 Nisan 1992, s.4.
12. IACHR-OAS'den Elizabeth Abimershad ile röportaj, 7 Eylül 1999. Salas vd. 'nin ABD aleyhine açtıkları davadır. Dava No. 10. 573.
13. Dışişleri Bakanlığı Panama Masası'nın yetkilisi tarafından, bir resmi basın açıklamasından yazara telefonda okunmuştur.
14. *The Independent* (Londra), 15 Şubat 1999, s.12; Seymour Hersh, "The Missiles of August"(Ağustos Füzeleri), *The New Yorker*, 12 Ekim 1998, s.34-41; *New York Times*, 21 Ekim 1998, s.1 ve 8.
15. *Washington Post*, 25 Temmuz 1999, s.F1.
16. *Peacelink* dergisi, (Hamilton New Zealand), Mart 1991, s.19; *Washington Post*, 8 Şubat 1991, s.1 (Powell yorumunu da kapsar).
17. "Nato bombed Chinese deliberately"("Nato Çinlileri Bilerek Bombaladı"), *The Observer* (Londra), 17 Ekim 1999; ve 28 Kasım, 1999. Ayrıca bkz.: *Extra! Update* (Fairness & Accuracy in Reporting, New York), Aralık 1999.
18. *Weekly Compilation of Presidential Documents*, 15 Mart 1999, s. 395.
19. *Public Papers of the Presidents of the United States* (GPO), *1968-69, Cilt II*, s.800.
20. The Associated Press, Terence Hunt tarafından Atina, Yunanistan'dan bildirildi, 20 Kasım 1999; *Washington Post*, 21 Kasım 1999.
21. *Weekly Compilation of Presidential Documents*, 24 Mart 1998, s.491.

26. BÖLÜM

1. *Los Angeles Times*, 2 Ocak 1995, Toplantı tutanakları 36X ve 57X.
2. Aynı eser, 29 Eylül 1994; *Washington Post*, 26 Aralık 1999, s.16.
3. Austin, Texas'ta Konuşma, Nisan 1993, sağlık hizmetleri kampanyasını açıklarken.
4. *Los Angeles Times*, 2 Ocak 1995, 1330 Sayılı Senato Kanun Teklifi.
5. *New York Times*, 25 Aralık 1992.
6. *Washington Post*, 11 Haziran 1995.

7. Aynı eser, 5 Temmuz 1996, E.J. Dionne Jr.'ın sütununda.
8. Aynı eser, 15 Mayıs 1998, s.9.
9. Aynı eser, 20 Haziran 1995.
10. Aynı eser, 30 Kasım 1995.
11. *New York Times*, 7 Haziran 1987, Kısım 11CN ("Connecticut Weekly Desk"), s.36 (Lexis-Nexis'de bulundu).
12. *Los Angeles Times*, 2 Eylül 1994.

27. BÖLÜM

1. *The Guardian* (Londra), 11 Ekim 1984; 11 Ocak 1986, s.7.
2. *Los Angeles Times*, 26 Ağustos 1991, s.6.
3. Guatemala: Stephen Schlesinger ve Stephen Kinzer, *Bitter Fruit: The Untold Story of the American Coup in Guatemala (Acı Meyve : Guatemala'daki Amerikan Darbesinin Anlatılmamış Hikayesi)*, (Doubleday & Co., New York, 1982) , s.183; Jagan: Arthur Schlesinger, *A Thousand Days* (Boston, 1965), s.774-779; Bishop: Associated Press, 29 Mayıs 1983, 'Leftist Goverment Officials Visit United States" ("Solcu Hükümetin Görevlileri ABD'yi Ziyaret Ediyor") (Lexis-Nexis).
4. *Los Angeles Times*, 24 Şubat 1994, s.7.
5. *Washington Post*, 19 Nisan 1999, s.14.
6. *Los Angeles Times*, 4 Nisan 1999, s.4.
7. *Washington Post*, 9 Mayıs 1999, s.1 ve 22.
8. Christohpher Simpson, *Science of Coercion* (Oxford University Press, NY, 1994), s.4.
9. *Washington Times*, 28, 29, 30, Temmuz 1999.
10. *Washington Post*, 2 Ocak 1999; ayrıca bkz. Anayasa hukukçusu avukat Floyd Abrams'ın Clinton'ın Birinci Anayasa Değişikliği konularındaki politikasının ciddi bir eleştirisini yaptığı, *New York Times Magazine*, 30 Mart 1997, s.42-44.

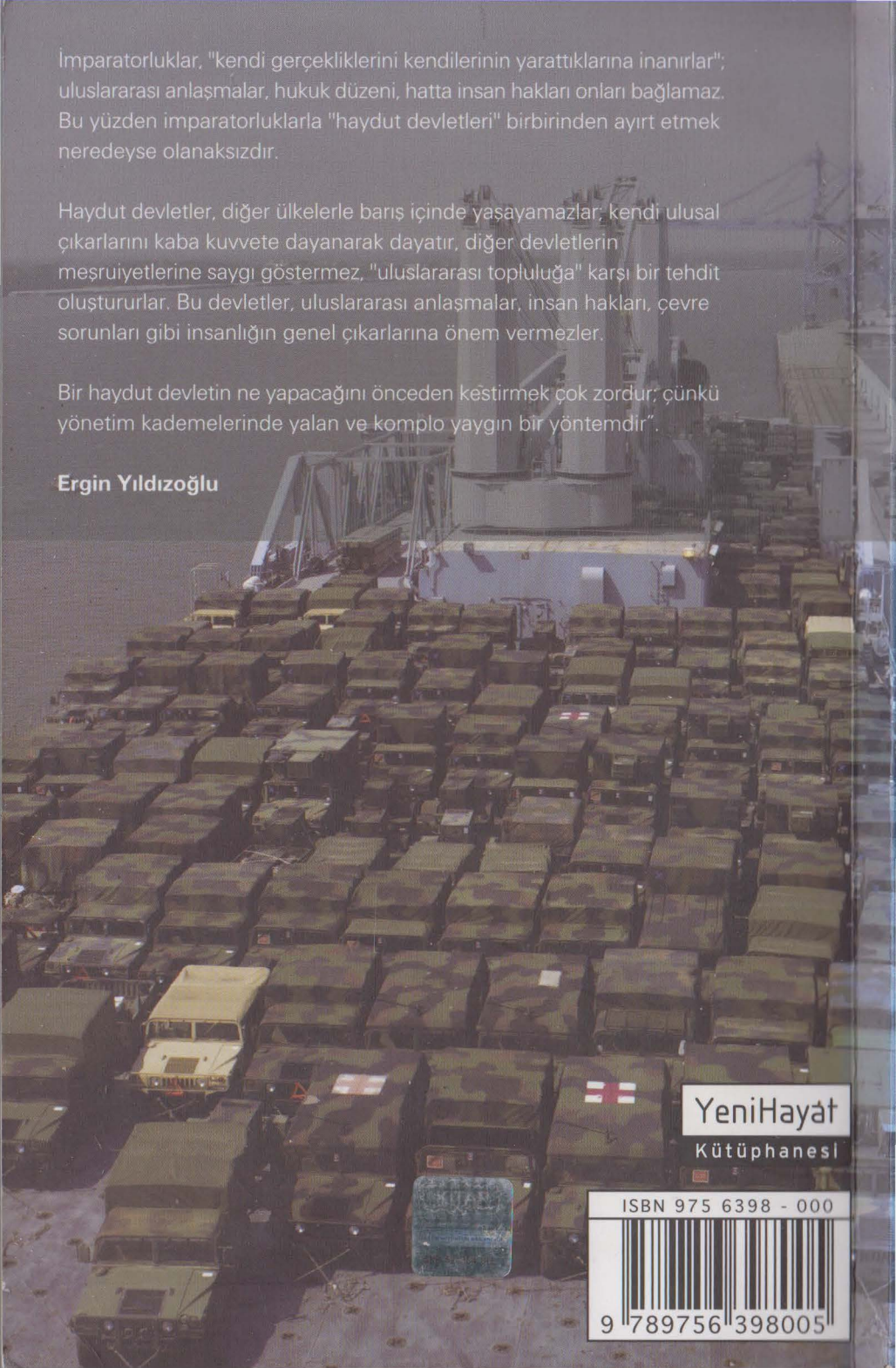
27. Bölümdeki olayların bir kereye mahsus olduğu izlenimini vermekten kaçınmak için kaynaklar belirtilmemiştir. Ancak okuyucu yazarla <bblum6@aol.com> adresinden temas kurup belirli bir olay için kaynak talebinde bulunabilir.

İmparatorluklar, "kendi gerçekliklerini kendilerinin yarattıklarına inanırlar"; uluslararası anlaşmalar, hukuk düzeni, hatta insan hakları onları bağlamaz. Bu yüzden imparatorluklarla "haydut devletleri" birbirinden ayırt etmek neredeyse olanaksızdır.

Haydut devletler, diğer ülkelerle barış içinde yaşayamazlar; kendi ulusal çıkarlarını kaba kuvvete dayanarak dayatır, diğer devletlerin meşruiyetlerine saygı göstermez, "uluslararası topluluğa" karşı bir tehdit oluştururlar. Bu devletler, uluslararası anlaşmalar, insan hakları, çevre sorunları gibi insanlığın genel çıkarlarına önem vermezler.

Bir haydut devletin ne yapacağını önceden kestirmek çok zordur; çünkü yönetim kademelerinde yalan ve komplo yaygın bir yöntemdir".

Ergin Yıldızoğlu

YeniHayat
Kütüphanesi

ISBN 975 6398 - 000

9 789756 398005